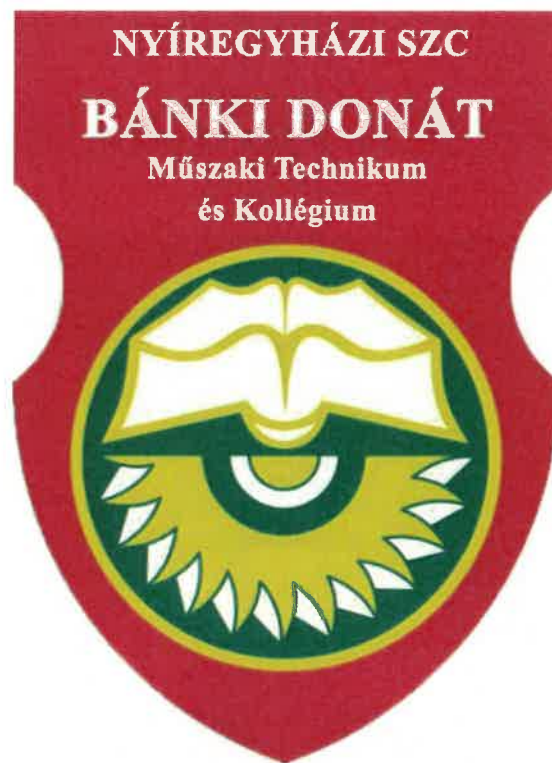

Szakmai Program

NYSZC Bánki Donát Műszaki Technikum és Kollégium

Jóváhagyta a főigazgató a kancellár egyetértésével.

Nyíregyháza, 2020. augusztus 31.

Gurbánné Papp Mária
főigazgató

Pájer Attila
kancellár

2020.

A NYÍREGYHÁZI SZC BÁNKI DONÁT MŰSZAKI TECHNIKUM ÉS KOLLÉGIUM

KÉPZÉSI PROGRAMJA

Nyíregyháza, 2020. augusztus 31.
Érvényes: 2020. szeptember 1-től

Tartalom

Partnerkapcsolatok	3
1. Bevezetés.....	5
1.1. A sajátos nevelési igényű tanulók szakképzése	5
1.2. A szakképesítés alapadatai	6
1.3. A szakképzésbe történő belépés feltételei	8
1.4. A szakképzés jogi háttere	8
1.5. A szakképzés iskolai programjának óraterve	8
2. Óratervek	10
2.1. A 9. évfolyam specializált gép- és járműgyártás ágazatára járó gépjármű-mechatronikai technikus diákok képzése	20
2.2. A 13. évfolyamra járó gépjármű-mechatronikai technikusok képzése:	21
2.3. A 9. évfolyam specializált gép- és járműgyártás ágazatára járó mechatronikai technikus diákok képzése	23
2.4. A 13. évfolyamra járó mechatronikai technikusok képzése.....	24
2.5. A 9. évfolyam gépészet ágazatára járó gépgyártás-technológiai technikus diákok képzése	26
2.6. A 13. évfolyamra járó gépgyártás-technológiai technikusok képzése	27
2.7. A 9. évfolyam elektronika és elektrotechnika ágazatára járó elektronikai technikus diákok képzése	29
2.8. A 13. évfolyamra járó elektronikai technikusok képzése.....	30
2.9. A 13. évfolyamra járó gépjármű-mechatronikai technikusok képzése: Felnöttek oktatása.....	32

Partnerkapcsolatok

A hazai oktatási rendszer működtetésében megjelentek a piaci mechanizmusok, amelyek arra készítetik az intézményeket, hogy környezetük felé nyitottan, partnereik elvárásainak és igényeinek figyelembe vételével, szolgáltató szervezetként működjenek. Napjainkban kiemelt szerepet kapott az oktatásban a partnerközpontú szemlélet. Ez azt jelenti, hogy az iskoláknak létszükséglete, hogy fokozottabban odafigyeljenek azokra a szereplőkre, akik igénybe veszik szolgáltatásaikat, akik elvárásokat támasztanak velük szemben, és akikkel együttműködve érhetik el céljaikat. Éppen ezért a duális képzés számos előnnyel jár. A diák a képzés alatt részt vesz a vállalati projekteken, megismeri a vállalat által alkalmazott technológiákat és a gyakorlati tudását az elméleti tudás számonkérésében is kamatoztathatja. Az adott szakterületen a legjobb szakemberektől tanulhatja jövőbeli szakmája alapjait, vállalati környezetben. A duális képzés ugyanakkor kifizetődő a vállalat számára is, mert a diákok bevonásával képes lesz kompetens és már tapasztalt szakembert alkalmazni a későbbiekben. A középiskolákból a munkaerőpiacra kikerült álláskeresők legtöbbször a problémával szembesülnek, hogy a vállalatok fiatal, ugyanakkor szakmai tapasztalattal már rendelkező munkavállalókat keresnek. Az általános szakmai gyakorlat alatt megszerzett tapasztalat kevés, míg a duális képzésben már biztosított a 2-3 éves tapasztalatszerzés, amellyel nagyobb az elhelyezkedés esélye is. Sok esetben a duális képzésben részt vevő vállalat szívesebben foglalkoztatja azokat, akiket a duális képzési idő alatt már betanított az adott munkára. Az igazán jól teljesítő diákoknak szinte biztos az álláslehetőségük egy ilyen cégnél. A szakképzési törvény a képzőközpont három típusát különbözteti meg: az ágazati képzőközpontot, a tudásközpontot és a vállalati képzőközpontot. A képzőközpontok létrehozásának célja, hogy a képzéseket olyan környezetben lehessen végezni, amelyek a legkorszerűbb eszközökkel felszereltek, továbbá, hogy azoknak a kisvállalatoknak is lehetősége legyen a szakirányú oktatás közös, intézményesített megvalósítására, amelyeknek csak az adott szakma egy részének oktatására van kapacitása.

Ezért fontos számukra, hogy megismerjék a gyerekek, szülők, saját munkatársaik, a fenntartó, az óvoda, a következő iskolafok és a segítő szakemberek, intézmények véleményét és igényeit. A partnerközpontú működés ezen túl azt is jelenti, hogy ezen elvárások alapján kell meghatározniuk céljaikat, alakítaniuk működésüket. A partnerközpontú gondolkodás és szemlélet kialakítása a minőségirányítási program fő célkitűzései közé tartozik. A partnerkapcsolatok gondozásában az iskola minden dolgozója részt vesz valamilyen formában:

Iskolánk széleskörű kapcsolatokat épített ki hazai és külföldi vállalkozásokkal, iskolákkal.

Ezek közül a legjelentősebbek:

- Autó Széles Kft.
- Csósz Ker. és Szolg. Kft
- Debreceni Egyetem
- FIAT AUTÓMÉRY Kft.
- Greada Kft.
- Hafner Pneumatika Kft.
- Jász-Plasztik Autócentrum Kft
- Lito-Control Kft.
- MAGISZ Kft.
- Marso Kft.
- NI Hungary Kft.
- Nyírség-Szerviz Kft.
- Nyírségvíz Zrt.
- Platán Autóház Kft.
- SMC
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kereskedelmi és Iparkamara Nyíregyháza
- Szakut Trade Kft
- VAGÉP ZRT.

Okleveles technikus képzés keretén belül együttműködést tervezünk a Nyíregyházi Egyetemmel és a Debreceni Egyetemmel; az együttműködés keretében az okleveles technikus képzés szakokra bontott képzési programjainak kidolgozása a 2020/2021-es tanévben megtörténik, a 2021/2022-es tanévtől induló szakok esetében lesz aktuális alternatíva.

1. Bevezetés

Iskolánkban 6 különböző szakmai képzés zajlik jelenleg, melyek:

1. Autószerelő (kifutó)	OKJ szám: 54 525 02
2. Autóelektronikai műszerész (kifutó)	OKJ szám: 54 525 01
3. Gépgyártástechnológiai technikus (kifutó)	OKJ szám: 54 521 03
4. Gépgyártás-technológiai technikus	SZJ szám: 5 0715 10 06
5. Mechatronikai technikus (kifutó)	OKJ szám: 54 523 04
6. Mechatronikai technikus	SZJ szám: 5 0714 19 12
7. Elektronikai technikus (kifutó)	OKJ szám: 54 523 02
8. Elektronikai technikus	SZJ szám: 5 0714 04 03
9. Gépjármű-mechatronikai technikus	SZJ szám: 5 0716 19 04

Az autószerelő, autóelektronikai műszerész, gépgyártástechnológiai technikus, a mechatronikai technikus és az elektronikai technikus képzés érettségihez kötött, és 4+1 éves kifutó képzési rendszerben folyik. Az általános iskola után felvett tanulók oktatása a 10-12. évfolyamon az ágazati szakgimnáziumi kerettanterv szerint folyik kifutó rendszerben

Az oktatott ágazatok (kifutó rendszerben):

IX. gépészet, XI. villamosipar és elektronika, XXII. közlekedésgépész ágazat.

A négy év elsődleges feladata az érettségi vizsgára való felkészítés és a szakmai alapozó képzés az elmélet és gyakorlat területén. A tanulók a szakmai alapozó tantárgyakból kötelező érettségi vizsgát tesznek. Sikeres érettségi vizsga után már csak egy év a szakmai évfolyam.

Valamennyi kerettanterv tartalmaz olyan tantárgyakat, melyek mellék szakképesítéshez tartoznak. Az iskolában oktatott szakmák mellék szakképesítései a következők:

Az oktatott ágazatok:

A 9. évfolyamra jelentkező diákok (felfutó rendszerben) ágazatot választanak, amely nálunk lehet elektronika és elektrotechnika, gépészet, vagy specializált gép- és járműgyártás.

A specializált gép- és járműgyártás tizedik évfolyamában választanak a tanulók az ágazaton belül szakirányt, amelyek közül mi a szerviz szakirány képzését folytatjuk.

A szakirányú képzés 3 éves, így az itt eltöltött 5. év végén kapnak tanulóink érettségit és technikus bizonyítványt, mely emelt szintű érettséginek felel meg. A másik 2 ágazatban nem kell választani szakirányt.

Képzéseinket nappali és esti munkarendben tartjuk.

1.1. A sajátos nevelési igényű tanulók szakképzése

A hatályos Alapító okirat értelmében a Nyíregyházi SZC Bánki Donát Műszaki Technikum és Kollégiumba felvehető az SNI-s, vagyis sajátos nevelési igényű diákok, de a teljes fejlesztésüket nem tudjuk ellátni.

A „2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről” 2. fejezet 25. szakasz értelmében sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a gyermek, tanuló, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján:

- a) testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság előfordulása esetén halmozottan fogyatékos,
- b) pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl. dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, mutizmus, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar).

Ha a jogszabály a tanulói jogviszonyban vagy a képzési kötelezettséget teljesítő fogyatékos gyermek részére kedvezményt, juttatást, jogosultságot, kötelezettséget állapít meg, a fogyatékos gyermek, tanuló fogalom alatt a sajátos nevelési igényű gyermeket, tanulót kell érteni.

Az oktatási tevékenységet kiegészítő, támogató tevékenységek:

Beszéd fogyatékos és minimális hallássérüléssel rendelkező gyerekek rehabilitációs foglalkozásai:

- kommunikációt, anyanyelvi készségeket fejlesztő foglalkozások
  - szókincsbővítés
  - nyelvhelyesség fejlesztés (verbális és írásbeli)
  - szövegértési gyakorlatok
  - önálló szövegalkotási gyakorlatok
  - rövidtávú additív memória tréning
  - hallási figyelemfejlesztés
- személyiségfejlesztés:
  - önismeret, reális önbizalom kialakítása
  - gátlások oldása, kisebbségi érzés kompenzálása
  - relaxációs gyakorlatok
  - koncentrációs gyakorlatok

Pszichés fejlődés zavaraihoz származó részképesség zavarok esetén: a megfelelő logopédiai redukációs ellátás.

1.2. A szakképesítés alapadatai

A szakképesítés azonosító száma:	54 525 02
A szakképesítés megnevezése:	Autószerelő
A szakképesítés azonosító száma:	54 525 01
A szakképesítés megnevezése:	Autóelektronikai műszerész
A szakképesítés azonosító száma:	54 521 03
A szakképesítés megnevezése:	Gépgyártástechnológiai technikus
A szakképesítés azonosító száma:	54 523 04
A szakképesítés megnevezése:	Mechatronikai technikus
A szakképesítés azonosító száma:	54 523 02
A szakképesítés megnevezése:	Elektronikai technikus

Technikusi képzések:

SZJ azonosító szám:	5 0716 19 04
Végzettség megnevezése:	Gépjármű-mechatronikai technikus
SZJ azonosító szám:	5 0715 10 06
Végzettség megnevezése:	Gépgyártás-technológiai technikus
SZJ azonosító szám:	5 0714 19 12
Végzettség megnevezése:	Mechatronikai technikus
SZJ azonosító szám:	5 0714 04 03
Végzettség megnevezése:	Elektronikai technikus

A szakmacsoport száma és megnevezése: 13. Közlekedés

Ágazati besorolás száma és megnevezése: XXII. Közlekedésgépész

(kifutó rendszerben 10–12. évf., 13. évf.,
14. évf.)

Specializált gép- és járműgyártás
(felfutó rendszerben, 9. évf., 1/13. évf.,
2/14. évf.)

A szakmacsoport száma és megnevezése: 5. Gépészet

Ágazati besorolás száma és megnevezése: IX. gépészet

(kifutó rendszerben 10–12. évf., 13. évf.,
14. évf.)

Gépészet
(felfutó rendszerben, 9. évf.)

A szakmacsoport száma és megnevezése: 6. Elektrotechnika-elektronika

Ágazati besorolás száma és megnevezése: XI. villamosipar és elektronika

(kifutó rendszerben 10–12. évf., 13. évf.)

Elektronika és elektrotechnika
(felfutó rendszerben, 9. évf.)

Iskolai rendszerű szakképzésben a szakképzési évfolyamok száma (kifutó rendszerben (10–12. évf., 13. 14. évf.): 2 év, beszámítással 1 év

Elméleti képzési idő aránya: 50%

Gyakorlati képzési idő aránya: 50%

Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama:

5 évfolyamos képzés esetén

a 10. évfolyamot követően 140 óra,

a 11. évfolyamot követően 140 óra;

2 évfolyamos képzés esetén az első szakképzési évfolyamot követően 160 óra.

Iskolai rendszerű szakképzésben a szakképzési évfolyamok száma (felfutó rendszerben (13. és 14. évf.)

Elméleti és gyakorlati képzési idő aránya tantárgyanként, évfolyamonként változik a PTT által szabott határokon belül.

1.3. A szakképzésbe történő belépés feltételei

- Iskolai előképzettség: érettségi vizsga
- Szakmai előképzettség: nem kell
- Előírt gyakorlat: nem kell
- Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek
- Pályaalkalmassági követelmények: nem kell.

1.4. A szakképzés jogi háttere

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
  - a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény,
- valamint
- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelet,
  - az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendelet,
  - 5/2018. (VII. 9.) ITM rendelet a szakképzési kerettantervekről szóló 30/2016. (VIII. 31.) NGM rendelet és a rendelet módosításáról szóló 24/2017. (VIII. 31.) rendelet módosításáról
  - a Kormány 12/2020. (II. 7.) Kormányrendelete a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról
  - az 54 525 02 autószerelő, az 54 525 01 autóelektronikai műszerész szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó rendelet
  - 54 521 03 gépjárműjavítástechnológiai technikus szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó rendelet
  - 54 523 04 mechatronikai technikus szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó rendelet
  - 54 523 02 elektronikai technikus szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó rendelet
  - valamint a Gépjármű-mechatronikai technikus, gépjárműjavítástechnológiai technikus, mechatronikai technikus, elektronikai technikus KKK-ja és PTT-je alapján készült.

1.5. A szakképzés iskolai programjának óraterve

Ez idő szerint (2020. augusztus) tehát iskolánkban a következő képzési óratervek vannak érvényben.

Szakköznevelési kerettantervek, illetve technikai KKK-k és PTT-k szerinti óraterv mentén haladunk:

- a 9. évfolyam specializált gép- és járműjavítás, gépészet, elektronika és elektrotechnika ágazatra járók,
- a 4+1 éves képzésen részt vevő tanulók 10 és 11. évfolyamára (2018 augusztusában módosított) járók,
- a 4+1 éves képzésen részt vevő tanulók 12. évfolyamára járók (2016),
- 5/13 évfolyamra beiratkozó autószerelő (2016)
- 5/13 évfolyamra beiratkozó autóelektronikai műszerész (2016)
- 5/13 évfolyamra beiratkozó gépjárműjavítástechnológiai technikus (2016)
- 5/13 évfolyamra beiratkozó mechatronikai technikus (2016)
- 5/13 évfolyamra beiratkozó elektronikai technikus (2016)
- 2/14 évfolyamra beiratkozó autószerelő (2018)
- a 1/13. évfolyamra beiratkozó gépjármű-mechatronikai technikusok (2020)

- a 2/14. évfolyamra beiratkozó gépjármű-mechatronikai technikusok – beszámítással 1 év (2020)
- a 2/14. évfolyamra beiratkozó gépjármű-mechatronikai technikusok – beszámítással 1 év (2020)
- a 2/14. évfolyamra beiratkozó gépjármű-mechatronikai technikusok – beszámítással 1 év (2020)

A következő linken érhető el a képzési tervek szakirányonként.:

Gépjármű-mechatronikai technikus

Gépgyártás-technológiai technikus

Mechatronikai technikus

Elektronikai technikus

A következő linken érhető el évfolyamonként és szakirányonként a projekttervek:

Gépjármű-mechatronikai technikus

Gépgyártás-technológiai technikus

Mechatronikai technikus

Elektronikai technikus

Az óratervek táblázata az alábbi oldalakon következik.

2. Óratervek

A 2018/2019-es tanévben a 12., valamint az 5/13. évfolyamos évfolyam tanulóira vonatkozó képzési óraszámok
54 525 02 Autószerelő

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámja évfolyamonként

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak	Ágazati szakképzés a közismereti oktatással párhuzamosan										Ágazati szakképzés közismeret nélkül			Szakképesítés-specifikus utolsó évf.			
		9.			10.			11.			12.			1/13			5/13 és 2/14.	
		heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám	
		e	gy		e	gy		e	gy		e	gy		e	gy		e	gy
11500-12 Munkahelyi egészség és biztonság	Munkahelyi egészség és biztonság	0,5										0,5						
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.															0,5		
11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.															2		
10416-12 Közlekedéstechnikai alapok	Közlekedési ismeretek	1									1		2					
	Műszaki rajz	1,5			1							2,5						
	Mechanika				2							2						
	Gépelemek-géptan						2				1		3					
	Technológiai alapismeretek				1			1			2		4					

	Elektrotechnika- elektronika						3			2		4					
10417-12 Közlekedéstechnikai gyakorlatok	Karbantartási gyakorlatok		3	70		3	105		2	140		2		10	80		
	Mérési gyakorlatok											3		6	80		
10418-12 Járműkarbantartás	Járműkarbantartás															1	
	Gazdasági ismeretek															0,5	
	Járműkarbantartás gyakorlata																4
10421-12 Autószerelő feladatai	Gépjármű- szerkezettan															6	
	Gépjármű- villamosságtan															5	
	Szerelési gyakorlat																6
10422-12 Járműdiagnosztika	Járműdiagnosztika															3	
	Járműdiagnosztika gyakorlata																6
Osztályfőnöki													1			1	
összes óra		3	3	70	4	3	105	6	2	140	6	5	19	16	160	19	16
összes óra		6		70	7		105	8		140	11		35		160	35	

A kerettanterv szakmai tartalma -a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően- a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező szakmai elméleti és gyakorlati óraszám legalább 90%-át lefedi.

Az időkeret fennmaradó részének (szabadsáv) szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

A szakmai és vizsgakövetelményben a szakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

54 525 01 Autóelektronikai műszerész

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámja évfolyamonként

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak	Ágazati szakképzés a közismereti oktatással párhuzamosan												Ágazati szakképzés közismeret nélkül			Szakképesítés-specifikus utolsó évf.	
		9.			10.			11.			12.			1/13			5/13 és 2/14.	
		heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám	
		e	gy		e	gy		e	gy		e	gy		e	gy		e	gy
11500-12 Munkahelyi egészség és biztonság	Munkahelyi egészség és biztonság	0,5										0,5						
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.															0,5		
11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.															2		
10416-12 Közlekedéstechnikai alapok	Közlekedési ismeretek	1									1		2					
	Műszaki Rajz	1,5			1							2,5						
	Mechanika				2							2						
	Gépelemek-géptan							2			1		3					
	Technológiai alapismeretek				1			1			2		4					
	Elektrotechnika-elektronika						3			2		4						

10417-12 Közlekedéstechnikai gyakorlatok	Karbantartási gyakorlatok		3	70		3	105		2	140		2		10	80		
	Mérési gyakorlatok											3		6	80		
10418-12 Járműkarbantartás	Járműkarbantartás															1	
	Gazdasági ismeretek															0,5	
	Járműkarbantartás gyakorlata																4
10419-12 Járműszerkezetek javítása	Gépjármű szerkezettan															3	
	Járműszerkezetek javítása gyakorlat																4
	Jármű diagnosztika és javítás															1	
	Járműdiagnosztika gyakorlata																2
10420-12 Autóelektronikai műszerész feladatai	Autóelektronika elmélete															6	
	Autóelektronika gyakorlata																5
	Autóelektronikai diagnosztika															3	
	Autóelektronika diagnosztikai gyakorlat																2
Osztályfőnöki																1	
összes óra		3	3	70	4	3	105	6	2	140	6	5	19	16	160	18	17
összes óra		6		70	7		105	8		140	11		35		160	35	

A kerettanterv szakmai tartalma -a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően- a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező szakmai elméleti és gyakorlati óraszám legalább 90%-át lefedi.

Az időkeret fennmaradó részének (szabadsáv) szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

A szakmai és vizsgakövetelményben a szakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

54 521 03 Gépgyártástechnológiai technikus

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszama évfolyamonként

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak	Ágazati szakképzés a közismereti oktatással párhuzamosan										Ágazati szakképzés közismeret nélkül			Szakképesítés-specifikus utolsó évf.			
		9.			10.			11.			12.			1/13			5/13 és 2/14.	
		heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám	
		e	gy		e	gy		e	gy		e	gy		e	gy		e	gy
11500-12 Munkahelyi egészség és biztonság	Munkahelyi egészség és biztonság	0,5												0,5				
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.																0,5	
11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.																2	
10163-12 Gépészeti munkabiztonság és környezetvédelem	Munkavédelem										1		1					
	Elsősegélynyújtás gyakorlat											1		1				

10162-12 Gépészeti alapozó feladatok	Gépészeti alapozó feladatok	2,5			4 (3+1)			5 (4+1)			5 (4+1)		14,5 (13,5+1)				
	Gépészeti alapozó feladatok gyakorlat		3 (2+1)	70		3	105		3	140				12 (11+1)	160		
10172-12 Mérőtermi feladatok	Műszaki mérés										2		2				
	Műszaki mérés gyakorlat											2		3 (2+1)			
10169-12 Forgácsoló technológia hagyományos és CNC szerszámgépeken	Forgácsolási alapismeretek															4	
	Forgácsolási alapismeretek gyakorlat																8
10170-12 Gyártástervezés és gyártásirányítás	Gyártástervezés és gyártásirányítás																6,5
	Gyártástervezés és gyártásirányítás gyakorlat																4 (2+2)
10171-12 Karbantartás és üzemvitel	Szerszámgépek karbantartása															4	
	Szerszámgépek karbantartása gyakorlat																5 (4+1)
Osztályfőnöki													1				1
összes óra		3	3	70	4	3	105	5	3	140	8	3	19	16	160	18	17
összes óra		6		70	7		105	8		140	11		35		160	35	

A kerettanterv szakmai tartalma -a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően- a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező szakmai elméleti és gyakorlati óraszám legalább 90%-át lefedi.

Az időkeret fennmaradó részének (szabadsáv) szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

A szakmai és vizsgakövetelményben a szakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

54 523 04 Mechatronikai technikus

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszama évfolyamonként

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak	Ágazati szakképzés a közismereti oktatással párhuzamosan										Ágazati szakképzés közismeret nélkül			Szakképesítés-specifikus utolsó évf.			
		9.			10.			11.			12.			1/13			5/13 és 2/14.	
		heti óraszám		Ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám	
		e	gy		e	gy		e	gy		e	gy		e	gy		e	gy
11500-12 Munkahelyi egészség és biztonság	Munkahelyi egészség és biztonság	0,5										0,5						
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.															0,5		
11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.															2		
10162-12 Gépészeti alapozó feladatok	Gépészeti alapozó feladatok	2,5			4 (3+1)			5 (4+1)			5 (4+1)			14,5 (13,5+1)				
	Gépészeti alapozó feladatok gyakorlat		3 (2+1)	70		3	105		3	140				12 (11+1)	160			
10163-12 Gépészeti munkabiztonság és környezetvédelem	Munkavédelem										1		1					

	Elsősegélynyújtás gyakorlat										1		1				
10172-12 Mérőtermi feladatok	Műszaki mérés									2		2					
	Műszaki mérés gyakorlat										2		3 (2+1)				
10190-12 Mechatronikai gépészeti feladatok	Mechatronikai gépészeti feladatok														8		
	Mechatronikai gépészeti feladatok gyakorlat															9 (8+1)	
10191-12 Mechatronikai villamos feladatok	Mechatronikai villamos feladatok														6,5		
	Mechatronikai villamos feladatok gyakorlat															8 (6+2)	
Osztályfőnöki													1			1	
összes óra		3	3	70	4	3	105	5	3	140	8	3	19	16	160	18	17
összes óra		6		70	7		105	8		140	11		35		160	35	

A kerettanterv szakmai tartalma -a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően- a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező szakmai elméleti és gyakorlati óraszám legalább 90%-át lefedi.

Az időkeret fennmaradó részének (szabadsáv) szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

A szakmai és vizsgakövetelményben a szakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

54 523 02 Elektronikai technikus

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámja évfolyamonként

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak	Ágazati szakképzés a közismereti oktatással párhuzamosan											Ágazati szakképzés közismeret nélkül		Szakképesítés-specifikus utolsó évf.			
		9.			10.			11.			12.		1/13			5/13 és 2/14.		
		heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám		ögy	heti óraszám	
		e	gy		e	gy		e	gy		e	gy		e	gy		e	gy
Osztályfőnöki																	1	
11500-12 Munkahelyi egészség és biztonság	Munkahelyi egészség és biztonság	0,5												0,5				
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.																0,5	
11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.																2	
10007-12 Informatikai és műszaki alapok	Műszaki informatika gyakorlat					2									2			
	Műszaki ismeretek	2,5 (1,5+1)			0,5 (1-0,5)									2,5				
	Műszaki gyakorlatok		3	70											4			
10005-12 Villamosipari alaptevékenységek	Műszaki rajz				0,5 (1-0,5)									1				
	Elektrotechnika				2 (1+1)				2					4 (3+1)				
	Elektrotechnika gyakorlat					2 (1+1)	105								2			

	Elektronika						2			4		5					
	Elektronika gyakorlat							4 (3+1)	140		3 (2+1)		8 (6+2)	160			
10003-12	Irányítástechnika									2		2					
Irányítástechnikai alapok	Irányítástechnika gyakorlat										2		3				
10013-12	Elektronikai áramkörök														4,5		
Áramkör építése, üzemeltetése	Elektronikai áramkörök gyakorlat															6	
10014-12	Mechatronika														3		
Mechatronikai rendszerek	Mechatronika gyakorlat															4 (3+1)	
10015-12	Számítógép alkalmazása														3		
Számítógép alkalmazása az elektronikában	Szimuláció és PLC gyakorlat															7 (6+1)	
	Mikrovezérlők gyakorlat															4 (3+1)	
összes óra		3	3	70	3	4	105	4	4	140	6	5	16	19	160	14	21
összes óra		6			7			8		140	11		35		160	35	

A kerettanterv szakmai tartalma -a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően- a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező szakmai elméleti és gyakorlati óraszám legalább 90%-át lefedi.

Az időkeret fennmaradó részének (szabadsáv) szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

A szakmai és vizsgakövetelményben a szakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

2.1. A 9. évfolyam specializált gép- és járműgyártás ágazatára járó gépjármű-mechatronikai technikus diákok képzése

Tanulási terület	Évfolyam Tantárgy	9. évfolyam				10. évfolyam				11. évfolyam				12. évfolyam				13. évfolyam							
		Heti óraszám			Éves óraszám	Heti óraszám			Éves óraszám	Heti óraszám			Éves óraszám	Heti óraszám			Éves óraszám	Heti óraszám			Éves óraszám				
		Elm.	Gyak.	Össz.	Össz.	Elm.	Gyak.	Össz.	Össz.	Elm.	Gyak.	Össz.	Össz.	Elm.	Gyak.	Össz.	Össz.	Elm.	Gyak.	Össz.	Össz.	Elm.	Gyak.	Össz.	Össz.
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek					0,5		0,5	18																
Munkavállalói idegen nyelv (technikus szakmák esetén)	Munkavállalói idegen nyelv																				2		2	62	
Műszaki alapozás	Villamos alapismeretek	2	1	3	108	2	3	5	180																
	Gépészeti alapismeretek	2	2	4	144	1	2,5	3,5	126																
Speciális alapozó ismeretek	Mechanika – gépelemek									2		2	72												
	Technológia									1		1	36												
	Elektrotechnika									2	1	3	108	1	2	3	108								
Gépjármű-mechatronikai ismeretek	Gépjármű-szerkezettan									3	5	8	288	2	2	4	144	1		1	31				
	Gépjármű-villamosság és -elektronika													3	4	7	252	1		1	31				
Gépjárműgyártás és -üzemeltetés a Szerviz szakmairány számára	Gépjárműgyártás																			1	1	31			
	Gépjármű-karbantartás																			1	3	4	124		
	Gépjármű-diagnosztika																			2	6	8	248		
Korszerű járműtechnika a Szerviz szakmairány számára	Gépjármű-informatikai rendszerek																			2	1	3	93		
	Alternatív gépjárműhajtások																			2	2	4	124		

2.2. A 13. évfolyamra járó gépjármű-mechatronikai technikusok képzése:

Tanulási terület	Évfolyam Tantárgy	1/13. évfolyam				2/14. évfolyam			
		Heti óraszám			Éves óraszám	Heti óraszám			Éves óraszám
		Elm.	Gyak.	Össz.	Össz.	Elm.	Gyak.	Össz.	Össz.
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,5		0,5	18				
Munkavállalói idegen nyelv (technikus szakmák esetén)	Munkavállalói idegen nyelv					2		2	62
Műszaki alapozás	Villamos alapismeretek	4	4	8	288				
	Gépészeti alapismeretek	3,5	4	7,5	270				
Speciális alapozó ismeretek	Mechanika – gépelemek	2		2	72				
	Technológia	1		1	36				
	Elektrotechnika	3	3	6	216				
Gépjármű-mechatronikai ismeretek	Gépjármű-szerkezetten	3	3	6	216	4	4	8	248
	Gépjármű-villamosság és -elektronika	2	2	4	144	2	2	4	124
Gépjárműgyártás és -üzemeltetés a Szervíz szakmairány számára	Gépjárműgyártás						1	1	31
	Gépjármű-karbantartás					1	3	4	124
	Gépjármű-diagnosztika					2	6	8	248
Korszerű járműtechnika a Szervíz szakmairány számára	Gépjármű-informatikai rendszerek					2	2	4	124
	Alternatív gépjárműhajtások					2	2	4	124

Hozzáadott órák (pirossal jelölve a hozzáadás utáni új óraszám):

Gépjármű-szerkezetten	1 óra elmélet	11. évfolyam
Gépjármű-szerkezetten	1 óra gyakorlat	11. évfolyam
Gépjármű-villamosság és -elektronika	1 óra elmélet	12. évfolyam
Gépjármű-villamosság és -elektronika	1 óra gyakorlat	12. évfolyam
Gépjármű-szerkezetten	1 óra elmélet	13. évfolyam
Gépjármű-villamosság és -elektronika	1 óra elmélet	13. évfolyam
Alternatív gépjárműhajtások	1 óra elmélet	13. évfolyam
Gépjármű-szerkezetten	1 óra elmélet	1/13. évfolyam
Gépjármű-villamosság és -elektronika	1 óra elmélet	1/13. évfolyam
Gépjármű-villamosság és -elektronika	1 óra gyakorlat	1/13. évfolyam
Gépjármű-szerkezetten	1 óra elmélet	2/14. évfolyam
Gépjármű-szerkezetten	1 óra gyakorlat	2/14. évfolyam
Gépjármű-informatikai rendszerek	1 óra gyakorlat	2/14. évfolyam
Alternatív gépjárműhajtások	1 óra elmélet	2/14. évfolyam

2.3. A 9. évfolyam specializált gép- és járműgyártás ágazatára járó mechatronikai technikus diákok képzése

Tanulási terület	Évfolyam	9. évfolyam				10. évfolyam				11. évfolyam				12. évfolyam				13. évfolyam								
	Tantárgy	Heti óraszám			Éves óraszám	Heti óraszám			Éves óraszám	Heti óraszám			Éves óraszám	Heti óraszám			Éves óraszám									
		Elm.	Gyak.	Össz.	Össz.	Elm.	Gyak.	Össz.	Össz.	Elm.	Gyak.	Össz.	Össz.	Elm.	Gyak.	Össz.	Össz.	Elm.	Gyak.	Össz.	Össz.					
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek					0,5		0,5	18									2				2				62
Munkavállalói idegen nyelv (technikus szakmák esetén)																										
Műszaki alapozás	Villamos alapismeretek	2	1	3	108	2	3	5	180																	
	Gépészeti alapismeretek	2	2	4	144	1	2,5	3,5	126																	
Mechatronikai gépek és berendezések alapjai	Mechatronikai gépek és berendezések alapjai									1,5	3,5	5	180	0,5	0,5	1	36									
Ipari folyamatok	Ipari folyamatok													3	4	7	252	1	19	20	620					
Mechatronikai gépészeti ismeretek	Mechatronikai gépészeti ismeretek									5	1	6	216	2	2	4	144									
Mechatronikai villamos ismeretek	Mechatronikai villamos ismeretek									1	2	3	108	1	1	2	72	1	1	2	62					

2.4. A 13. évfolyamra járó mechatronikai technikusok képzése

Tanulási terület	Évfolyam	1/13. évfolyam				2/14. évfolyam			
	Tantárgy	Heti óraszám			Éves óraszám	Heti óraszám			Éves óraszám
		Elm.	Gyak.	Össz.	Össz.	Elm.	Gyak.	Össz.	Össz.
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek								
Munkavállalói idegen nyelv (technikus szakmák esetén)						2,5		2,5	77,5
Műszaki alapozás	Villamos alapismeretek	4	4	8	288				
	Gépészeti alapismeretek	3,5	4	7,5	270				
Mechatronikai gépek és berendezések alapjai	Mechatronikai gépek és berendezések alapjai	1	1	2	72	2	3	5	155
Ipari folyamatok	Ipari folyamatok	3	5	8	288	2	15,5	17,5	542,5
Mechatronikai gépészeti ismeretek	Mechatronikai gépészeti ismeretek	5	1,5	6,5	234	4	2	6	186
Mechatronikai villamos ismeretek	Mechatronikai villamos ismeretek	1	2	3	108	2	2	4	124

Hozzáadott órák (pirossal jelölve a hozzáadás utáni új óraszám):

Mechatronikai gépek és berendezések alapjai	0,5 óra gyakorlat	11. évfolyam
Mechatronikai gépészeti ismeretek	1 óra gyakorlat	11. évfolyam
Ipari folyamatok	2,5 óra gyakorlat	12. évfolyam
Ipari folyamatok	1 óra gyakorlat	13. évfolyam
Ipari folyamatok	0,5 óra gyakorlat	1/13. évfolyam
Mechatronikai gépészeti ismeretek	1,5 óra gyakorlat	1/13. évfolyam
Ipari folyamatok	1 óra elmélet	2/14. évfolyam
Mechatronikai gépészeti ismeretek	1 óra elmélet	2/14. évfolyam
Mechatronikai gépek és berendezések alapjai	1 óra elmélet	2/14. évfolyam

2.5. A 9. évfolyam gépészet ágazatára járó gépgyártás-technológiai technikus diákok képzése

Tanulási terület	Évfolyam	9. évfolyam				10. évfolyam				11. évfolyam				12. évfolyam				13. évfolyam			
	Tantárgy	Heti óraszám			Éves óraszám	Heti óraszám			Éves óraszám	Heti óraszám			Éves óraszám	Heti óraszám			Éves óraszám				
		Elm.	Gyak	Össz.	Össz.	Elm.	Gyak	Össz.	Össz.	Elm.	Gyak	Össz.	Össz.	Elm.	Gyak	Össz.	Össz.	Elm.	Gyak	Össz.	Össz.
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek					0,5		0,5	18									2		2	62
Munkavállalói idegen nyelv (technikus szakmák esetén)																					
Műszaki alapozás	Villamos alapismeretek	2	1	3	108	2	3	5	180												
	Gépészeti alapismeretek	2	2	4	144	1	2,5	3,5	126												
Gyártás-előkészítés	Gyártás-előkészítés									1	1	2	72								
Gépi forgácsolás	Gépi forgácsolás									2	6	8	288		2	2	72		2	2	62
Korszerű forgácsolási technológiák	Korszerű forgácsolási technológiák																	2	6	8	248
Gépészeti ismeretek és gyártástervezés	Gépészeti ismeretek és gyártástervezés									4		4	144	3	3	6	216	3	4	7	217
Szerelés, karbantartás	Szerelés, karbantartás													3	3	6	216	1	4	5	155

2.6. A 13. évfolyamra járó gépgyártás-technológiai technikusok képzése

Tanulási terület	Évfolyam	1/13. évfolyam				2/14. évfolyam			
	Tantárgy	Heti óraszám			Éves óraszám	Heti óraszám			Éves óraszám
		Elm.	Gyak	Össz.	Össz.	Elm.	Gyak	Össz.	Össz.
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek								
Munkavállalói idegen nyelv (technikus szakmák esetén)						2,5		2,5	77,5
Műszaki alapozás	Villamos alapismeretek	4	4	8	288				
	Gépészeti alapismeretek	3,5	4	7,5	270				
Gyártás-előkészítés	Gyártás-előkészítés					1	1	2	62
Gépi forgácsolás	Gépi forgácsolás		6	6	216	2	4	6	186
Korszerű forgácsolási technológiák	Korszerű forgácsolási technológiák					3,5	8	11,5	356,5
Gépészeti ismeretek és gyártástervezés	Gépészeti ismeretek és gyártástervezés	5,5	3	8,5	306	4	4	8	248
Szerelés, karbantartás	Szerelés, karbantartás	3	2	5	180	1	4	5	155

Hozzáadott órák (pirossal jelölve a hozzáadás utáni új óraszám):

Gépészeti ismeretek és gyártástervezés	1 óra elmélet	11. évfolyam
Gépi forgácsolás	1 óra gyakorlat	11. évfolyam
Szerelés, karbantartás	1 óra elmélet	12. évfolyam
Szerelés, karbantartás	1 óra gyakorlat	12. évfolyam
Korszerű forgácsolási technológiák	1 óra gyakorlat	13. évfolyam
Gépi forgácsolás	0,5 óra gyakorlat	1/13. évfolyam
Gépészeti ismeretek és gyártástervezés	0,5 óra elmélet	1/13. évfolyam
Szerelés, karbantartás	1 óra elmélet	1/13. évfolyam
Korszerű forgácsolási technológiák	1,5 elmélet	2/14. évfolyam
Korszerű forgácsolási technológiák	3 gyakorlat	2/14. évfolyam

2.7. A 9. évfolyam elektronika és elektrotechnika ágazatára járó elektronikai technikus diákok képzése

Tanulási terület	Évfolyam	9. évfolyam				10. évfolyam				11. évfolyam				12. évfolyam				13. évfolyam							
	Tantárgy	Heti óraszám			Éves óraszám	Heti óraszám			Éves óraszám	Heti óraszám			Éves óraszám	Heti óraszám			Éves óraszám	Heti óraszám			Éves óraszám				
		Elm.	Gyak.	Össz.	Össz.	Elm.	Gyak.	Össz.	Össz.	Elm.	Gyak.	Össz.	Össz.	Elm.	Gyak.	Össz.	Össz.	Elm.	Gyak.	Össz.	Össz.				
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek					0,5		0,5	18																
Munkavállalói idegen nyelv (technikus szakmák esetén)																		2		2	62				
Műszaki alapozás	Villamos alapismeretek	2	1	3	108	2	3	5	180																
	Gépészeti alapismeretek	2	2	4	144	1	2,5	3,5	126																
Az elektronika alapjai	Az elektronika alapjai																								
Áramkörök építése, üzemeltetése Elektronikai technikusoknak										5	7	12	432	1	3	4	144	2	8	10	310				
Számítógép az elektronikában	Számítógép az elektronikában										2	2	72	0,5	2,5	3	108								
Programozható irányítóberendezések, hálózatok és rendszerek	Programozható irányítóberendezések, hálózatok és rendszerek																	2	5	7	252	2	10	12	372

2.8. A 13. évfolyamra járó elektronikai technikusok képzése

Tanulási terület	Évfolyam	1/13. évfolyam				2/14. évfolyam			
	Tantárgy	Heti óraszám			Éves óraszám	Heti óraszám			Éves óraszám
		Elm.	Gyak.	Össz.	Össz.	Elm.	Gyak.	Össz.	Össz.
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek					0,5		0,5	15,5
Munkavállalói idegen nyelv (technikus szakmák esetén)						2		2	62
Műszaki alapozás	Villamos alapismeretek	4	6	10	360				
	Gépészeti alapismeretek	3	4,5	7,5	270				
Az elektronika alapjai	Az elektronika alapjai								
Áramkörök építése, üzemeltetése Elektronikai technikusoknak		5	7	12	432	3	10,5	13,5	418,5
Számítógép az elektronikában	Számítógép az elektronikában	0,5	5	5,5	198				
Programozható irányítóberendezések, hálózatok és rendszerek	Programozható irányítóberendezések, hálózatok és rendszerek					4	15	19	589

Hozzáadott órák (pirossal jelölve a hozzáadás utáni új óraszám):

Az elektronika alapjai	1,5 óra gyakorlat	11. évfolyam
Az elektronika alapjai	1 óra elmélet	11. évfolyam
Számítógépes szimuláció	0,5 óra gyakorlat	12. évfolyam
Az elektronika alapjai	0,5 óra gyakorlat	12. évfolyam
Mikrovezérlők	1 óra gyakorlat	12. évfolyam
Az elektronika alapjai	1 óra gyakorlat	13. évfolyam
Programozható irányítóberendezések, hálózatok és rendszerek	1 óra gyakorlat	13. évfolyam
Villamos alapismeretek	2 óra gyakorlat	1/13. évfolyam
Az elektronika alapjai	1,5 óra gyakorlat	1/13. évfolyam
Az elektronika alapjai	1 óra elmélet	1/13. évfolyam
Számítógép az elektronikában	1 óra gyakorlat	1/13. évfolyam
Az elektronika alapjai	0,5 óra gyakorlat	2/14. évfolyam
Programozható irányítóberendezések, hálózatok és rendszerek	2 óra gyakorlat	2/14. évfolyam

2.9. A 13. évfolyamra járó gépjármű-mechatronikai technikusok képzése: Felnőttek oktatása

Tanulási terület	Évfolyam Tantárgy	1/13. évfolyam				2/14. évfolyam			
		Heti óraszám			Éves óraszám	Heti óraszám			Éves óraszám
		Elm.	Gyak.	Össz.		Elm.	Gyak.	Össz.	
Munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	0,5		0,5	18				
Munkavállalói idegen nyelv (technikus szakmák esetén)	Munkavállalói idegen nyelv					1		1	31
Műszaki alapozás	Villamos alapismeretek	1	1	2	72				
	Gépészeti alapismeretek	1,5	2	3,5	126				
Speciális alapozó ismeretek	Mechanika – gépelemek	1		1	36				
	Technológia	1		1	36				
	Elektrotechnika	1	1	62	72				
Gépjármű-mechatronikai ismeretek	Gépjármű-szerkezettan	2	3	5	180	4	4	8	248
	Gépjármű-villamosság és -elektronika	1	3	4	144	2	2	4	124
Gépjárműgyártás és -üzemeltetés a Szervíz szakmairány számára	Gépjárműgyártás						1	1	31
	Gépjármű-karbantartás					1	1	2	62
	Gépjármű-diagnosztika					2	4	6	186
Korszerű járműtechnika a Szervíz szakmairány számára	Gépjármű-informatikai rendszerek					2	2	4	124
	Alternatív gépjárműhajtások					2	2	4	124

A kerettantervek és KKK-k, PTT-k egészét (azaz az előírt tantárgyakat és tartalmukat) az alábbi linkeken lehet elérni:

Autószerelő képzés:

2017 szeptemberében 9. évfolyamba lépő tanulók:

https://www.nive.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=731#table3

2018 és 2019 szeptemberében 9. évfolyamba lépő tanulók:

https://www.nive.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=933#table3

Autószerelő képzés:

2019 szeptemberében 13. évfolyamba lépő tanulók:

https://www.nive.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=933#table3

Gépjármű-mechatronikai technikus képzés:

2020 szeptemberében 9. és 14. évfolyamba lépő tanulók:

https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/ptt_specializalt_gep_es_jarmugy_gepjarmu-mechatronikai_technikus_-1599124402087.pdf

Gépgyártás-technológiai technikus képzés:

2020 szeptemberében 9. évfolyamba lépő tanulók:

https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/ptt_gepeszet_gepgyartas-technologiai_technikus_2020pdf-1597240585992.pdf

Mechatronikai technikus képzés:

2020 szeptemberében 9. évfolyamba lépő tanulók:

https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/ptt_specializalt_gep_es_jarmugy_mechatronikai_technikus_2020pdf-1599124648121.pdf

Elektronikai technikus képzés:

2020 szeptemberében 9. évfolyamba lépő tanulók:

https://api.ikk.hu/storage/uploads/files/ptt_elektronika_elektronikai_technikus_2020pdf-1597239440011.pdf

NEVELÉSI PROGRAM

NYSZC Bánki Donát Műszaki Technikum és Kollégium

4400 Nyíregyháza, Korányi Frigyes út 15.

2020.

Tartalom

1. AZ INTÉZMÉNY KÜLDETÉSNYILATKOZATA.....	4
2. AZ ISKOLA RÖVID TÖRTÉNETE.....	4
3. AZ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA TERÜLETEI.....	5
3.1 AZ ISKOLA OKTATÓI TESTÜLETÉNEK PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI.....	5
3.2 AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ SZAKMAI OKTATÁS PEDAGÓGIAI CÉLJAI (NEVELÉSI-OKTATÁSI)	6
3.3 AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ SZAKMAI OKTATÁS PEDAGÓGIAI FELADATAI.....	10
3.4 A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI	14
4. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK.....	16
4.1 A KOMPETENCIA ALAPÚ OKTATÁS BEVEZETÉSÉVEL A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK	16
4.2 A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS TERÜLETEI:	18
5. A TELJESKÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK .	18
5.1 CÉLUNK.....	18
5.2 KIEMELT FELADATAINK	19
5.3 EGÉSZSÉGNEVELÉS SZÍNTEREI.....	19
5.4 TANÓRÁN KÍVÜLI TEVÉKENYSÉG AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSBEN:	19
6. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ INTÉZMÉNY SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK.....	19
6.1 A TANULÓI KÖZÖSSÉGEK FEJLESZTÉSÉVEL KAPCSOLATOS KONKRÉT FELADATAINK.....	20
6.2 A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉST KÖZVETLENÜL SZOLGÁLÓ TEVÉKENYSÉGI RENDSZER ÉS SZERVEZETI FORMÁK	20
7. AZ OKTATÓK ÉS AZ OSZTÁLYFŐNÖKÖK FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI	22
7.1 AZ OKTATÓK LEGFONTOSABB FELADATAI.....	22
7.2 AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI	23
8. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK	24
8.1 SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ, ÉS BEILLESZKEDÉSI, TANULÁSI, MAGATARTÁSI NEHÉZSÉGGEL KÜZDŐ TANULÓKKAL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK	24
8.2 A KIEMELTEN TEHETSÉGES TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK	25
8.3 HÁTRÁNYOS ÉS HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK.....	26
8.4 A TANULÁSI KUDARCNAL KITETT TANULÓK FELZÁRKÓZTATÁSÁT SEGÍTŐ PROGRAM.....	27
9. A TANULÓKNAK A SZAKKÉPZŐ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE.....	29
10. A TANULÓ, A KISKORÚ TANULÓ TÖRVÉNYES KÉPVISELŐJE, AZ OKTATÓ ÉS A SZAKKÉPZŐ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI	31
10.1 KOMMUNIKÁCIÓ A PARTNEREKKEL.....	32
10.2 AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS LEGFŐBB FORMÁI ÉS LEHETŐSÉGEI	33
11. A FELVÉTEL ÉS AZ ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI.....	35
11.1 FELVÉTEL HELYI SZABÁLYAI.....	36

11.2 ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI	37
11.3 VENDÉGTANULÓI JOGVISZONY	37
12. AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS ISKOLAI TERV	38
13. KOLLÉGIUM NEVELÉSI PROGRAMJA (1. SZ. MELLÉKLET).....	39
13.1 BEVEZETÉS.....	40
13.2 AZ INTÉZMÉNY KÜLDETÉSE, JÖVŐKÉPE	40
14.3 HELYZETELEMZÉS	41
13.4 A KOLLÉGIUM KAPCSOLATRENDSZERE.....	44
13.5 ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI STRATÉGIA	46
13.6 ALAPELVEK.....	46
13.7 A TANULÓK SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSÉNEK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	58
13.8 A PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGRENDSZER SZERKEZETE	59
13.9 GONDOSKODÁS, SZOCIALIZÁCIÓ	70
13.10 A KOLLÉGIUM ELLENŐRZÉSI, MÉRÉSI, ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE	71

1. Az intézmény küldetésnyilatkozata

„Bánki a mérnökképzés előszobája...”

Iskolánk több generációnyi műszaki szakembert és műszaki értelmiségit adott az országnak. Tanulóinkat a gyakorlatorientált szakmai tudás elsajátítása közben kötelességtudatra, a munka szeretetére neveljük, arra, hogy képességeiket, kreativitásukat hasznosítva az élet minden területén, az Ipar 4.0, XXI. századi technológiai és kompetencia kihívásainak is megfelelően megállják a helyüket.

„Az igazi tanítás, ami megérinti az életet.”

2. Az iskola rövid története

A Bánki a város, és a megye egyik legnagyobb létszámú középiskolája, ahol közel 1000-en tanulnak a különböző képzéseken.

Az intézményt 1960-ban alapították, immár hatvan éve. Az első tanévet 1960/61-ben jegyezték az akkor még Kossuth Lajos nevet viselő szakközépiskolában. A szakképző iskolát a megyei igények hozták létre, s a műszaki szakképzés területén az első (!) szakközépiskolaként alapították meg.

Jelenlegi helyére 1978-ban költözött. Bánki Donát, az egyik legnagyobb magyar fizikus nevét 1983-ban vette fel.

A képzési kör folyamatosan, a kor követelményeihez igazodva változott. 1985-ben indult a technikusképzés, s az oktatás 5 évfolyamra bővült. Az iskolából gépjármű-technikusok, általános gépszerelő és karbantartó, valamint híradástechnikusok kerültek ki. 1998-ban alakult ki az a képzési struktúra, amely a 2011/2012-es tanévben indult utoljára. 2012/2013-as tanévtől bővítettük képzési palettánkat, alkalmazkodva a munkapiaci és szülői elvárásokhoz.

Minden időben minden erőnkkel azon voltunk és vagyunk, hogy diákjainknak a legnagyobb esélyt biztosítsuk a továbbtanuláshoz, elhelyezkedéshez.

Az intézményben folyó színvonalas pedagógiai munka feltételei adottak. Az iskola jó felszerelt könyvtárral, számítógéptermekekkel, tornateremmel, 300 fős kollégiummal, olvasóteremmel, média-teremmel, kondicionáló teremmel rendelkezik. Törekszünk arra, hogy a tanulóink korszerűen felszerelt, európai színvonalú műhelyekben és duális képzőhelyeken sajátítsák el a szakmájuk gyakorlati részét. Diákjaink több tantárgyat csoportbontásban tanulhatnak (magyar nyelv, idegen nyelv, matematika, informatika, szakmai tárgyak). Mindemellett nagy hangsúlyt fektetünk az egyéni fejlesztésekre, felzárkóztatásra, tehetséggondozásra foglalkozásokra. Délutánonként a tanulók az iskolában és a kollégiumban szakkörökön, felkészítőkön, sportfoglalkozásokon vehetnek részt. Saját kollégiummal rendelkezünk, ahol négyágyas szobákban mindenki szorgalmának és céljainak megfelelően készülhet a másnapi órákra. Az iskolánkba felvett minden új tanulóknak biztosítunk kollégiumi férőhelyet, ha igényli.

Az iskola büszkesége a hatalmas park, amely lehetőséget nyújt a tanulóknak a szünetek hasznos eltöltésére, osztályrendezvények megrendezésére.

Az iskola magas színvonalú oktató-nevelő munkáját tanulóink országos és nemzetközi tanulmányi és szakmai versenyeken való eredményes szereplése bizonyítja.

3. Az nevelő-oktató munka területei

Az iskolában a nevelés és oktatás a szakmai program szerint folyik, amelynek alapelveit a szakképzési törvény és annak végrehajtási utasítása írja elő. Az iskola technikumi (különböző formában) és kollégiumi nevelést végez.

Iskolánknak technikus végzettséget adó érettségire, szakirányú felsőfokú iskolai továbbtanulásra, szakirányú munkába állásra felkészítő, valamint általános műveltséget megalapozó négy középiskolai évfolyama van, ahol szakmai elméleti és gyakorlati oktatás is folyik. A képzés óraterve párhuzamosan biztosítja a felkészülést az érettségi vizsgákra, valamint a szakmai ismeretek elsajátítását. A technikumban nappali formában az Országos Képzési Jegyzékről szóló kormányrendeletben meghatározott ágazatokban tehető munkakör betöltésére képesítő szakmai érettségi vizsga. Így a nevelés és oktatás a 9. évfolyamon kezdődik és a 13. évfolyamon fejeződik be.

Az iskola által felvállalt feladatok széleskörűek, aminek elsődleges célja az, hogy tevékenységrendszerünk mindig összhangban legyen az alapvető társadalmi, gazdasági folyamatokkal és igényekkel.

Az NYSZC Bánki Donát Műszaki Technikum és Kollégium nevelési, oktatási és képzési céljai között tehát prioritást élvez a szakember képzés az iskola jellegét és tradícióit figyelembe véve. Ennek során középpontba állítva a XXI. századi kompetenciák, a személyiség- és képességfejlesztést, az érték közvetítést, a hátránykompenzálást és a tehetséggondozást.

(A kollégiumi nevelési programot az 1. sz. melléklet tartalmazza.)

3.1 Az iskola oktatói testületének pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

- Oktató-nevelő tevékenységünk során elsődleges alapelvnek tartjuk a partnerközpontúságot. Mindenekelőtt olyan légkört szeretnénk teremteni, melyben az oktató és a tanuló egyenrangú félként vesz részt a munkában. Ennek érdekében a napi munka során előtérbe kell helyeznünk a diákközpontú szemlélettel megvalósított ismeretátadást. Mindez az az „emberközpontú” nevelés, ahol a megértés, a bizalom, a tisztelet és a tolerancia megkülönböztetett szerepet kap.
- Ebben a munkában az oktató irányító, kezdeményező szerepe érvényesül a pedagógiai légkör kialakításában, a tanulók aktivitásának kibontakoztatásában, tevékenységük megszervezésében, személyiségük fejlesztésében. Ugyanakkor fontos a tanuló kezdeményező szerepének folyamatos fejlesztése.
- Valljuk, hogy diákjainkat segíteni kell abban, hogy stabil, harmonikus személyiségekké váljanak.
- Fontosnak tartjuk, hogy emberi kapcsolataik egészségesen fejlődjenek. Ezért törekszünk a fejlett kommunikációs képesség és viselkedéskultúra kialakítására, az alapvető erkölcsi ismeretek elsajátítására, ami a társadalmi beilleszkedésnek és az egyén boldogulásának

alapvető feltétele. Célunk, hogy erkölcsös, önálló életvitelre képes, hatékony társadalmi magatartásra alkalmas, felelős állampolgárokat neveljünk.

- Hisszük, hogy iskolánk egészét „a tudás, az igazságosság, a rend, a szabadság, a méltányosság, a szolidaritás, az egyenlő bánásmód valamint az egészséges életmódra nevelés határozzák meg.
- Valljuk, hogy diákjainkat a haza- és a szűkebb pátria szeretetére, elődeink és kortársaink munkájának, hűségének megbecsülésére és követésére neveljük, s mindezt közös Európában gondolkodva tesszük.
- Érvényre kívánjuk munkánk során juttatni az egyéni bánásmódot, fel kívánjuk karolni a tehetségeket, a lemorzsolódással érintetteket.
- Úgy gondoljuk, hogy iskolánkban minden korosztálynak (lásd felnőttoktatás, felnőttképzés) meg kell adni a „második esélyt”, mely az élethosszig tanulás XXI. századi kihívására kíván válaszolni.
- Az általános társadalmi modernizáció és fejlődésünk útja megkívánja, hogy lépést tartsunk az informatikai fejlődéssel, továbbá minden tanulónk ismerkedjen meg legalább alapszinten egy nyugati nyelvvvel.
- Fontosnak tartjuk tanulóink felkészítését az egyetemi, főiskolai továbbtanulásra, illetve arra, hogy munkába állva stabil ismeretek birtokában megállják helyüket.
- Jó emberi kapcsolat kialakítására törekszünk az iskolahasználók (partnerek) teljes körében.
- Tanulóinkat az egészséges életmódra, a környezettudatos magatartásra, a természet tiszteletére, a környezeti károk megelőzésére és környezetvédelemre neveljük.
- Szeretnénk elérni, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának legyen becsülete, és így értékes szakemberekké váljanak, akik megfelelnek a társadalom szakmai, erkölcsi-kulturális elvárásainak.
- Alapelvünk, hogy az iskolai közösségek biztosítsanak terepet a növendékek önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének kibontakoztatásához.
- Alapvetően fontosnak tartjuk, hogy az iskolánk készítse fel a tanulóinkat az önálló ismeretszerzésre és önművelésre a szilárd alapkészségek kialakításával.
- Reális önismeret és életszemlélet kialakításával kívánjuk elősegíteni, megalapozni a megfelelő továbbtanulási irányt, ill. pálya kiválasztását.
- Az alapelvek eredményes megvalósítása érdekében alkotó pedagógiai klímát teremtünk az eredményes munka érdekében a pedagógusaink számára.
- Iskolánkban nagy gondot fordítunk a tanítás minőségére, annak folyamatos innovációjára.

3.2 Az iskolában folyó szakmai oktatás pedagógiai céljai (nevelési-oktatási)

3.2.1 Nevelési célok

- Az iskola - mindenkor pénzügyi lehetőségeitől függően - **biztosítja** a tanulók számára a tanuláshoz szükséges egészséges, otthonos környezetet, s igyekszik korszerű technikai eszközökkel segíteni szakmája minél hatékonyabb elsajátítását, az állandóan változó, információs társadalom kihívásának és követelményeinek megfelelően.
- Az egyik legfontosabb cél a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése.
- Alapvető cél a nemzeti öntudat, a hazafias nevelés. A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. *A tanulók tanulmányozzák a jeles magyar történelmi*

személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát, ugyanakkor legyenek képesek azon alkotók helyes etikai alapú megítélésére is, akik elfogadhatatlan politikai és morális szerepvállalásuk révén – akár passzívan, akár tevőleges cselekvések során – az embertelen eszmék és gyakorlat szolgálatába álltak, idegen elnyomó hatalmak érdekeit szolgálták ki. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. *A nemzeti öntudat egészséges voltától idegen mindenféle nacionalizmus, így a nemzetiségek, a vallási-nyelvi etnikumok történelem- és jelenformáló szerepének és államalkotó létük elismerésének az iskolai nevelés-oktatás egészében evidenciának kell lennie.* Célunk erősíteni a kisebbségben élő magyarságért érzett felelősség- és közösségvállalást.

- Elengedhetetlen az állampolgárságra, a demokráciára nevelés. *A felelős, hazájáért cselekedni akaró és tudó állampolgárrá nevelésnek szerves része a demokratikus jogállam és a nemzeti függetlenség (szuverenitás) ellen fellépő törekvések felismerése, és annak megértetése, hogy a diktatúrák elleni küzdelem minden korban elsődleges állampolgári kötelezettség, hiszen a jogtiprásból sohasem születhet jog. Ennek alapján kell a XX. századi totális diktatúrák jellemzőit is feldolgozni, feltárva e rendszerek emberiség ellen elkövetett soha el nem évülő bűntetteit is. Az iskola minden évfolyamán fontos feladat – az életkori sajátosságok és egyéb specifikációk mentén – Magyarország Alaptörvényének, különösen a Nemzeti Hitvallásban és az Alapvetésben foglaltak megismertetése.*
- Az iskolai oktatás tartalmát a korszerű, értékálló és a kor igényeinek megfelelő, elsősorban a tanulók általános- és szakmai műveltségét fejlesztő tananyag alkotja, melyben kiemelt szerepet kap az általános és nemzeti értékek elfogadtatása, átadása. Mindez tartalmas iskolai étellel színezve szolgálja világszemléletük, világképük alakítását.
- Igyekszik a tanulók képességeit, előtanulmányait figyelembe véve, kiemelten támogatni a tanulási nehézségek leküzdését - felzárkóztatással -, ugyanakkor nagy hangsúlyt fektetni a kiemelkedő képességekkel rendelkező tanulók tehetséggondozására.
- A tanulást, a diákok személyiségfejlesztésének céljából, változatos tevékenységrendszer egészíti ki (pl. korszerű pedagógiai módszerek – kooperatív és projektoktatás, stb.).
- Érvényre kívánjuk juttatni a pedagógia munkánk során a személyre szóló fejlesztést. A technikumban folyó nevelés-oktatás az iskolai alpműveltség megerősítése mellett a gazdaság és szakképzés terén meghirdetett Ipar 4.0 igényeihez is igazodva kívánja felkészíteni a tanulót a választott szakmára, ugyanakkor segíti a társadalmi különbségekből adódó hátrányok leküzdését a fejlesztési feladatok teljesítésével (az egyéni foglalkozást igénylő egyedi szükségletekhez igazodó tanulásszervezési módszerekkel - differenciálás).
- Fontos elvünk az önismeret és a társas kultúra fejlesztése. Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Hozzá kell segíteni a tanulót, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra.
- Célunk továbbá képessé tenni a diákokat arra, hogy konfliktusaikat alkotó módon tudják kezelni, váljanak képessé a megélt konfliktusok hasznosítására önmaguk fejlesztésében, társas kapcsolataik minőségének javításában. Ismerjék meg a demokrácia működését az osztályban, az iskolában.
- Alapvető célunk a harmonikus családi életre nevelés. A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik azt, hogy ezzel kitüntetett feladatként bánjunk (a harmonikus családi

minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése, felkészítés a családi életre, párválasztás stb.).

- Elengedhetetlen az egészséges életmódra nevelés, mely hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. Fontos cél, hogy az oktatók ösztönözzék a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz kezelés módszereinek alkalmazására. ***Láttatni kell a diákokkal, hogy a fizikai erőnlét, a fittség – a test egészsége és jóléte – elválaszthatatlan a lelki egyensúlytól, a lélek egészségétől. A rendszeres testnevelés és sporttevékenység révén könnyebb elviselni a stresszt, a fizikai, lelki és szellemi terheléseket. A testi és a lelki egészség harmonikusan együttálló fejlesztése és megőrzése a tanulók élethosszig tartó, egészségtudatos, fizikailag aktív életvezetésre történő szocializálásának célját szolgálja, melyhez szorosan kapcsolódik a tehetség gondozás és a motoros műveltség eszközeivel való személyiségfejlesztés is. Az egészségfejlesztés és -megőrzés ösztönző erővel kell, hogy bírjon az egészségközpontú tevékenységrendszerek tudatos kialakítására és fenntartására.*** A tanulókat ösztönözni kell arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz- és feszültségoldás különféle ismereteinek elsajátítására, módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megővására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Az oktatók motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében. ***A tanulókkal fel kell ismertetni, hogy nélkülözhetetlen szerepet tölt be a mozgástanulás saját testképének megismerésében és a testtudat kialakításában. Mindennek sikere nagyban függ az komplex intézményi mozgásprogram elméleti és gyakorlati minőségétől.***
- Célul tűzzük ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A pedagógiai gyakorlat olyan irányú fejlesztését tűztük ki célul, amely a hátrányos helyzetű tanulók felzárkózását, különösen a roma és a tanulási nehézségekkel küzdő tanulók hátrányainak, lemorzsolódásának csökkentését, továbbtanulási esélyeik javítását szolgálja. Legfőbb célkitűzésünk, hogy az eltérő képességű és szociális helyzetű tanulóink együttnevelését, -oktatását maradéktalanul megvalósítsuk. (Időben felismerni a tanulók hátrányos helyzetét. Megnyerni a szülőket a tanulók együttnevelésére.)
- Célunk, hogy iskolánk – elsősorban a szülőkkel ápoltság révén – folyamatosan figyelemmel kíséresse a társadalom igényeit, elvárásait. Mindezek érdekében rendszeres kapcsolatot tartunk a tanulók szüleivel, igyekszünk megismerni a család körülményeit. Ugyanakkor a szülők számára lehetőséget biztosítunk iskolánk életének, munkájának minél jobb megismerésére.
- Fontosnak tartjuk, hogy a felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja.
- A mindennapi érintkezéssel kapcsolatos értékek, a kulturált viselkedési normák kialakítása (udvariasság, figyelmesség, tolerancia, együttműködési képesség, stb.).
- Törekszünk a humánusra, az egyén és a közösségek iránti tiszteletre. Segítsük diákjainknak észrevenni és értékelni a jót, felismerni, megelőzni a rosszat.
- Elengedhetetlenül fontosnak tartjuk, hogy a tanulóknál erősítsük a munkavállalói kompetenciákat, a pályaorientációt. A tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világról.
- Lényeges célként határozzuk meg, hogy a felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél,

hogyan a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudjanak mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeiről. **Lássák, hogy a fenntarthatóság gazdasági-üzleti világban értelmezhető vonatkozásai olyan fejlődési folyamatot feltételeznek, mely az önfenntartó mechanizmusok, a megújuló erőforrások révén nem csak a természettudományi műveltségterülethez, hanem a testi-lelki egészség céljaihoz is kapcsolódnak.**

- A gyakorlati tudásra helyezzük a hangsúlyt, a mindennapi életben szükséges ismereteket is a gyakorlat oldaláról közelítjük meg – szemléletességre törekedve -, hogy tanulóinkkal megismertessük a munka világát.
- A tanulók tapasztalják meg, hogy a munka értékteremtő tevékenység, az közösségi élményt nyújt, lehetőséget biztosít a nemzedékek közötti dialógus, szolidaritás megtanulására, munkatapasztalat szerzésére. A közösségi szolgálat fejleszti a tanuló kommunikációs képességeit, szociális készségét és önismeretét, növeli önbizalmát, javítja iskolai teljesítményét és az iskolához való hozzáállását.
- Ugyancsak célunk, hogy a tanulók a mediatisált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét.
- Fontos az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kompetenciák fejlesztése, a tanulás tanítása, mely az iskola egyik alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítania, hogyan az ismeretszerzésnek milyen módszerei, eszközei vannak.
- **Valljuk, hogy a természettudományi oktatás és nevelés terén a tanulók empirikus tapasztalataira épülő és életkori sajátosságaikhoz, igényeikhez adekvát módon kapcsolódó ismeretátadás a természettudományos és műszaki életpályákra való szocializáció sikerességének záloga.**
- **Hisszük, hogy a tanulók viszonyát az ember életteréül szolgáló környezethez olyan magatartás határozza meg, annak fenntartható megővéséhez és fejlesztéséhez, melynek tudásbázisa nem kizárólagosan a rendszerszerűség, az alapelvek és kulcsfogalmak merev struktúrájára épül, hanem elsősorban a különféle összefüggésekre alapozott és begyakorolt természettudományos és műszaki műveltség mindennapi életben és a munka világában való hatékony alkalmazhatóságához.**
- **A természettudományos oktatás-nevelés, a műszaki életpályára való szocializáció és a környezeti nevelés terén a jelen kutatásainak aspektusai és a nem hagyományos oktatásszervezési módszerek terrénumának egyre nagyobb szerepet kell biztosítani.**

3.2.2 Oktatási célok

Oktatási céljaink megfogalmazásánál abból indulunk ki, hogy az oktatás a nevelés egyik fontos részterülete. Oktatási céljainknak így összhangban kell lenniük nevelési célkitűzéseinkkel.

- Biztosítja a tanulók számára a tanuláshoz szükséges egészséges, otthonos környezetet, s igyekszik korszerű technikai eszközökkel segíteni szakmája minél hatékonyabb elsajátítását, az állandóan változó, információs társadalom kihívásának és követelményeinek megfelelően.
- Egyik legfontosabb vezérlő elv, hogy javul a tudás társadalmi elismertsége, nő az érdeklődés a biztos tudású, jól képzett szakemberek iránt.

- Fontos feladatunk, hogy tanítványainkat rendszeres, gondolkodó, értelmező tanulásra serkentsük, felkeltsük bennük az új, az ismeretlen felfedezésére való törekvést, az **önálló ismeretszerzés igényét**.
- A tanulók egyéni képességeit figyelembe vevő, differenciált oktatási módszerek alkalmazása a tanulási nehézségek enyhítésében, a felzárkóztatásban és a tehetség gondozásban.
- Legyenek képesek az értő olvasásra, gondolataikat helyesen és szabatosan tudják megfogalmazni szóban és írásban.
- A tanulók ismerjék a tanulás helyes és hatékony módszereit.
- Olyan szakmai alapokat nyújtani, amelyek birtokában képessé válhat az új technológiák alkalmazására, a későbbi felnőttképzésbe való eredményes bekapcsolódásra (átképzés, tanfolyam), a második szakma elsajátítására.
- A tehetséges tanulók felkészítése a felsőfokú továbbtanulásra.
- A tanulók szerezhessék meg azokat az ismereteket, amelyek elősegítik a munkaerőpiacon való jobb érvényesülés lehetőségét.
- A tanulók képességének és érdeklődésének megfelelő végzettség megszerzésére való felkészítés.
- Felkészítés a különböző vizsgákra (alap, érettségi, szakmai).
- A beiskolázott tanulók szakképesítéshez juttatása.

Eszményeinkben olyan tanuló képe él, aki — a közös családi és iskolai nevelés eredményeképpen — egyesíti magában az alábbiakat:

„Milyen legyen a Nyíregyházi Szakképzési Centrum Bánki Donát Műszaki Technikum és Kollégium diákja?”

1. Tudjon beilleszkedni az adott közösségbe, képes legyen a mászás elfogadására!
2. Tisztelje tanárait, diáktársait, fogadja el az emberi értékeket!
3. Képes legyen a pozitív változások elfogadására, hagyja magát a jó irány felé fordítani!
4. Szeresse hazáját, ugyanakkor legyen nyitott, érdeklődő, befogadó a világgal szemben!
5. A társadalmi együttélés normáit fogadja el!
6. Viselkedése, megjelenése legyen kulturált – találja fel magát minden helyzetben!
7. Ismerje fel a folyamatos önképzés szükségességét!
8. Ismerje fel a tudás, a tanulás hasznosságát, értékét!
9. Legyen tudatos a pályaválasztása!
10. Ne pusztán passzív befogadó, hanem aktívan tevékenykedő szereplője legyen az oktatás folyamatának!
11. A választott szakmájának találja meg szépségeit!
12. Legyen megfelelő ambíciója, kitartó szorgalma, akaratereje, hogy célkitűzéseit megvalósítsa!
13. Szellemileg és testileg egészséges, edzett. Szeret sportolni, mozogni, egészségesen élni!

3.3 Az iskolában folyó szakmai oktatás pedagógiai feladatai

A diákok érdeklődésére, nyitottságára építve a következő készségek és képességek, kulcskompetenciák fejlesztése és kialakítása elengedhetetlen feladatunk:

- Anyanyelvi kommunikáció, mely magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények, vélemények kifejezését és értelmezését, megőrzését és közvetítését szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás szóban és írásban), valamint a helyes, öntudatos és alkotó nyelvhasználatot.
- Idegen nyelvi kommunikáció – az anyanyelvi kommunikációhoz hasonlóan – az alapvető nyelvi készségekre épül: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése idegen nyelven különböző tevékenységi formákban. Ilyen a hallott és olvasott szöveg értése, a szövegalkotás és az interakció szóban és írásban. *A Közös Európai Nyelvi Referenciakeret (KER) szerinti B1 szintű nyelvtudás elsajátítása a 12. évfolyam végén az első idegen nyelv terén olyan elvárásként jelenik meg, melyre az idegen nyelv belépésének első évfolyamától kezdve tudatosan és szisztematikusan kondicionálni kell a tanulókat.*
- Matematikai kompetencia kialakításához elengedhetetlen az olyan meghatározó bázisképességek fejlesztése, mint a matematikai gondolkodás, az elvonatkoztatás és a logikus következtetés. E kompetencia összetevőit alkotják azok a készségek is, amelyekre támaszkodva a mindennapi problémák megoldása során a matematikai ismereteket és módszereket alkalmazzunk. *Az alapvető törvényszerűségek nyomon követése: az egyes elméleti modellek igazolása a mindennapi életből merített empirikus tapasztalatok útján történjen. Fontos a matematikai eszköztudás szerepe a természettudományi és műszaki életpályára való szocializálás terén is.*
- *A természettudományos nevelés és oktatás terén a témaanyagok gyakorlatközpontú, a tanulók életkori sajátosságaihoz adekvát módon illeszkedő megközelítése hozzájárul a motiváció hatásosabb felkeltéséhez, valamint a természettudományi és műszaki életpályára történő szocializációhoz. Mind a tehetséggondozás, mind a felzárkóztatás és a fejlesztés terrénumában kiemelt fontosságú a komplex eszközök használata, a módszertan és az oktatásszervezési formák változatossága, így a természettudományos gondolkodás tanórán kívüli környezetben történő fejlesztése. (Mindez történik a rendszerszemléletű gondolkodás az alkalmazhatóság praktikumának vonatkozásában, kulturális sokszínűség megismerése, ismerete, a nemzetiségek és az nyelvi-vallási etnikumok szerepének értékelése, a másság elfogadásában; a jelen főbb kutatási tevékenységeibe való bepillantásban.) A természettudományos nevelésnél prioritást élvez a természettudományos és műszaki pályára való szocializáció.*
- A technikai kompetencia ennek a tudásnak az alkotó alkalmazása az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében. A természettudományos és technikai kompetencia magában foglalja a fenntarthatóság, azaz a természettel hosszú távon is összhangban álló társadalom feltételeinek ismeretét, és az annak formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősség elfogadását.
- A digitális kompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak (információs és kommunikációs technológia, a továbbiakban IKT) és a technológiák által hozzáférhetővé tett, közvetített tartalmak magabiztos, kritikus és etikus használatát a társas kapcsolatok, a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén.
- Szociális és állampolgári kompetencia a személyes, értékalapú, személyek és kultúrák közötti párbeszédre nyitott szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel, valamint a közösségi beilleszkedés feltételei. A közjó iránti elkötelezettség és tevékenység felöleli a magatartás minden olyan formáját, amelynek révén az ember hatékony és építő módon vehet részt az egyre sokszínűbb társadalmi és szakmai életben, továbbá – ha szükséges – képes a konfliktusok megoldására. *Mindez a nemzeti öntudat helyes értelmezését eredményezi, mely a más népekkel, elsősorban a vallási-nyelvi etnikumokkal, nemzetiségekkel is toleráns és tárgyilagos megítélésen alapuló magatartást is magába foglalja. Megmutatja, hogy melyek az egyén cselekvési*

lehetőségei a diktatúra, az elnyomás kényszerpályáján. Láttatja, hogy az etikailag vállalhatatlan, megalkuvó magatartás soha el nem évülő bűn nemzetünk és emberségünk ellen.

- Tudatosítani a tanulóknak a közösség demokratikus működésének értékét és jellemzőit; tisztázni az egyéni és közérdek, a többség és kisebbség fogalmát, és ezek fontosságát a közösséghez, illetve egymáshoz való viszonyulásban.
- Erősíteni az Európához tartozás tudatát, és egyetemes értelemben is késztesen más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére.
- A kezdeményezőképesség és a vállalkozói kompetencia segíti az embert, hogy igyekezzék megismerni tágabb környezetét, és ismeretei birtokában képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. Ez tudást, kreativitást, újtásra való törekvést és kockázatvállalást jelent, valamint azt, hogy az egyén céljai érdekében terveket készít és valósít meg.
- Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség magában foglalja az esztétikai megismerést, illetve az elképzelések, képzetek, élmények és érzések kreatív kifejezésének elismerését, befogadását mind a hagyományos művészetek nyelvén, mind a média segítségével, különösen az irodalomban, a zenében, a táncban, a drámában, a bábjátékban, a vizuális művészetekben, a tárgyak, épületek, terek kultúrájában, a modern művészeti kifejezőeszközök, a fotó és a mozgókép segítségével. **Fontos, hogy lássák azt, hogy a művészi-alkotói szabadság korlátjaként jelenik meg mások jogai, a nemzet és az emberiség elleni, azzal megalkuvó vagy tevőlegesen közösséget vállaló magatartás elítélése és etikai alapú megítélése, különösképpen a XX. századi totális diktatúrákkal kapcsolatban.**
- A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az ember képes kitarthatóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve a hatékony gazdálkodást az idővel és az információval. Felismeri szükségleteit és lehetőségeit, ismeri a tanulás folyamatát. A tanulás szervezése során fő feladatunk, hogy optimálisan alkalmazkodó differenciálást alkalmazzunk a feladatok kijelölésében, azok megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben.
- Közre kell működni a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatában. Törődni kell azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermekek szociális-kulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak.

A fent felsorolt kulcskompetenciákon felül a következő oktatási-nevelési területek fejlesztése áll pedagógiai munkánk középpontjában:

- *Egészséges életmódra nevelés, testi, lelki egészség, mely a tanórai és az egyéb foglalkozások során az egészségnevelési és környezeti nevelési programmal (benne a komplex intézményi mozgásprogrammal) koherensen jelenik meg a gyakorlatban, s a fizikailag aktív, egészségtudatos életvezetésre, a motoros műveltség eszközeivel való személyiségfejlesztésre és a tehetséggondozásra épül, továbbá szervesen magába foglalja az egészségmegőrzést is.*
- *Támogatni az egyéni képességek kibontakozását.*
- *Környezettudatos magatartásra nevelés, mely a fenntarthatóság szempontjaira koncentrál.*
- *Aktív állampolgárságra nevelés (konfliktuskezelés, együttműködés képessége, csapatmunka), melynek szerves része az egészséges nemzeti öntudatra szocializálás.*
- *Tudatosítani a tanulóknak a közösség demokratikus működésének értékét és néhány általánosan jellemző szabályát.*

- *Értékkorientációk, beállítódások kialakítása (felelősség, autonóm cselekvés, megbízhatóság, tolerancia, társadalmilag elfogadott viselkedésformák) elsősorban az etikai alapú megközelítésmód paradigmájában.*
- *Nemzeti összetartozás ápolására irányuló hazafias elköteleződésre nevelés, mely nem irányulhat még látens módon sem a szegregáció, a kirekesztés, a nemzetiségek és más nyelvi-vallási etnikumok (pl. zsidóság) diszkriminációjára.*
- *Olyan helyzeteket teremteni, amelyekben a tanuló gyakorlati módon igazolhatja megbízhatóságának, becsületességének, szavahihetőségének értékét.*
- *Feladatunk biztonságot nyújtó tanár-diák kapcsolat megvalósítása, ahol a tanulót egyenrangú partnerként kezeljük, s ahol a tanuló bizalommal fordul osztályfőnökéhez, oktatóihoz.*
- *Az oktatási folyamatban alkalmazni az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit, formáit. Adaptív tanulásszervezéssel hasznosítsuk a számítógépet, s az infokommunikációs technikákat.*
- *Sajátos pedagógiai és szakmai eszközökkel segítjük a tehetség felismerését, kibontakoztatását.*
- *Az önismeret és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával hozzájárulunk ahhoz, hogy tanítványaink megtalálják helyüket a társas kapcsolatokban, a családban, a munkahelyen.*

Rendelkezzenek szakmai kompetenciákkal:

- a. kritikus gondolkodással;
- b. komplex problémamegoldó képességgel;
- c. általános szakmai cselekvő készség, innovációs készséggel (stratégiák, termékek, folyamatok);
- d. önszabályozó tanulás, tanulási- önfelkészítő képességgel;
- e. önálló munkavégzés, tervezés, végrehajtás készséggel:
  - idő és erőforrások menedzselése
  - felelősségteljes cselekvés és döntés
  - követelmény orientáltság (rendszeres ellenőrzés, értékelés teherbírás- terhelés)
- f. célorientált viselkedéssel;
- g. szervezési – vezetési készséggel;
- h. legyen problémamegoldó – kezelő készség, kooperáció – és konszenzusra képes szakember:
  - konfliktusmenedzselés
  - saját gondolatok és cselekvések értékelése a problémamegoldás és döntéshozatal érdekében.
  - elméletek és gyakorlat összekapcsolása
  - vitaszempontok reális értékelésével;
  - saját álláspont hiteles és vitaképes bizonyításával
- i. tudja az embereket kezelni; tudjon tárgyalni
- j. képes legyen ítélet- és döntéshozatalra;
- k. rendelkezzen érzelmi intelligenciával; kognitív rugalmassággal;
- l. legyen szolgáltatásorientált.

Mindezt oly módon tesszük a szülőkkel és a külső partnerekkel együttműködve, hogy mindannyian érezzük, közösek a céljaink és érdekeink. Az iskola végzős diákjainál elérendő célkitűzésünk:

- a. az előírt követelmények és kötelezettségek teljesítése;
- b. rendelkezzenek olyan korszerű ismeretekkel, készségekkel, képességekkel, jártasságokkal, melyek továbbtanulásra ösztönzik őket,
- c. alkalmazzák a kulturált viselkedéshez, a közösségben éléshez szükséges magatartásformákat;
- d. alakuljon ki bennük határozott elképzelés saját közelebbi és távolabbi jövőjüket és sorsukat illetően;
- e. rendelkezzenek a munkaerő-piaci elvárások által kívánt kompetenciákkal:
  - világos, korrekt kommunikáció írásban és szóban;
  - bírnak a digitális kompetencia megkívánta alapvető kommunikációs készséget és az információtechnológiai tudást, a hálózatok intelligens kezelését;
  - tudjanak információkat befogadni, relevánsan gyűjteni, átalakítani és beépíteni saját munkájukba;
  - legyenek képesek a különböző kommunikációs kultúrák önálló tanulására, az idegen nyelvi ismereteik továbbfejlesztésére;
  - rendelkezzenek interkulturális műveltséggel, tudjanak eligazodni a világban;
  - képesek legyenek a társadalom szolgálatára;
  - tudják reálisan bemutatni saját képességeit a munkaerőpiacon;
  - tudjanak együttműködni – team munka -, kooperációs modellekben dolgozni.

3.4 A nevelő-oktató munka pedagógiai eszközei, eljárásai

Nevelési módszeren értjük azt az eljárást, amelyet a kitűzött nevelési céljaink elérése érdekében alkalmazunk. Az eljárás a módszer konkretizációját jelenti. Mindig eljárások rendszerében gondolkodunk. Az alkalmazás egyetlen törvénye: a módszerek, eljárások kombinációja.

Az iskolánkban folyó nevelés-oktatás célja, hogy tanulóink alkalmassá váljanak az önálló, felelős döntéseken alapuló, folyamatosan fejlődő, megújuló alkotó munkára, a munkaerőpiac elvárásainak teljesítésére.

A tanítási folyamat során ki kell alakítani a szakmához kötődő ismeretek önálló megszerzésének igényét. A tanulóknak alkalmassá kell válniuk egyéb ismeretek befogadására, hasznosítására, az összefüggések felismerésére.

A felsorolt nevelési-oktatási módszerek közül azokat választjuk ki, amelyek:

- igazodnak a tanulók életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségéhez, képességeihez;
- igazodnak a nevelők személyiségéhez, pedagógiai kulturáltságához, felkészültségéhez, vezetői stílusához;
- igazodnak a mindenkori szituációhoz, annak tartalmához;
- a leghatékonyabb alkalmazást teszik lehetővé;
- minden gyermek számára biztosítsunk képességeinek, érdeklődésének illetve távolabbi céljainak megfelelő programokat, tevékenységi formákat;
- a tanulási stratégiák megválasztásában és a taneszközök használatában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembe vétele;

- az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása;
- az ismeretek elsajátításának folyamatában az induktív és deduktív út konstruktív alkalmazásával törekszünk a konvergens és divergens gondolkodás képességének fejlesztésére;
- heurisztikus tanulási helyzeteket és rendszerező ismeretszerzési élményeket egyaránt kínálunk tanulóinknak, az így szervezett tanulási folyamat juttatja közel őket a megismerés, a tudás öröméhez, erősíti meg önbizalmukat és növeli teljesítményük értékét;
- személyes példamutatással neveljük gyermekeinket toleranciára, a máság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására;
- a mentális képességeket céltudatosan fejlesztjük az önálló tanulás és az önművelés alapozásával, gyakoroltatásával;
- az iskolai tanulás folyamatában a gyakorlatközpontúság, az életvitelhez szükséges, alkalmazható tudás gyarapítása, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése érvényesül;
- megismerjük és alkalmazzuk a szociális, életviteli és környezeti kompetencia fejlesztésére kidolgozott tanulói és tanári eszközrendszert, az SDT kínálta lehetőségeket;
- a diagnosztikus és formatív fejlesztő hatású mérések mérőeszközeit iskolai szinten készítjük el, illetve választjuk ki, a szummatív tesztek elkészítéséhez megyei illetve országos standardizált mérőeszközöket alkalmazunk;
- nevelési célzatú (nyílt és zárt) csoportfoglalkozást alkalmazunk a nevelési problémák megbeszélésére, kezelésére;
- a nevelési-oktatási eljárások pedagógiai eszközeit a kooperatív technikákkal ötvözzük.

A tanulói összetételből adódóan kiemelt figyelmet fordítunk a képesség-kibontakoztató felkészítésre.

A megvalósításhoz alkalmazandó eszközeink:

- a személyes példamutatás,
- a meggyőzés, motiváció,
- számonkérés, ellenőrzés,
- jutalmazás,
- büntetés,
- tevékenység alapú oktatás,
- tanulók önálló munkára készítése,
- aktív cselekedtetés.
- személyes beszélgetés, megbeszélés,
- tantárgyak közötti koncentráció, integráció,
- tanítási órákon kívül tanulmányi kirándulás,
- környezeti nevelés,
- kulturális és sportrendezvények.

A hatékony és motiváló nevelés-oktatási folyamat eredményeképpen tanulóink alkalmassá válnak a folyamatos fejlődésre, továbbtanulásra, szükség esetén szakmaváltásra, az életen áttartó tanulásra.

4. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő-oktató munka az intézményben az oktatók, a szülők, a képzőhelyek és a tanulók közvetlen együttműködése során valósul meg.

4.1 A kompetencia alapú oktatás bevezetésével a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiség komplex fejlesztése magában foglalja az értelem kiművelése mellett a gyermek önmagához, a különböző közösségekhez való viszonyának fejlesztését is.

Az iskola összetett, bonyolult hatásrendszerében az egyes tevékenységformák személyiségfejlesztő hatása csak fokozatosan, több éves munkával tárható fel. Lényeges azonban, hogy az iskola kidolgozza a személyiségfejlesztés és az iskolai szociális hatásrendszer kapcsolati pontjait és alapelveit, hogy a ténylegesen elvégzett tevékenységek tudatosan a kitűzött célok szolgálatába legyenek állíthatók.

4.1.1 Tartalmi elemek konkrét megfogalmazása:

- A személyiségfejlesztésben a tanulás iránti motiváció fejlesztésének iskolai célkitűzései, és tevékenységrendszere. A tanulók képességfejlesztésében az ismeret, tudás, attitűd megfelelő arányának kialakítását támogató szemlélet hangsúlyozása.
- Az egyéni képességfejlesztéshez szükséges intézményi tevékenységrendszer megfogalmazása. A kompetencia alapú oktatás és a tanulók tanulási folyamatban garantálható sikerességének kapcsolata.
- A kompetencia alapú oktatás elterjesztésének lehetőségei a tanulói motiváció fejlesztésében.
- A tanulás iránti motiváció fejlesztése, a megismerési vágy fenntartása, és az iskola változatos, gazdag fejlesztő programkínálata közti összefüggések felvázolása. Olyan tanulásirányítási módok garantálása, amelyben minden gyerek megtalálja a kedvére való elfoglaltságot, felhasználva ehhez az egyes tantárgyakban rejlő lehetőségeket is. A tantárgyak közti merev határrendszer megszüntetésével a komplex fejlesztés megvalósítása, oktatás és nevelés egységes feladatellátása. Az érdeklődés (mint tanult motívum) pozitív élményekkel történő felkeltése, a kielégítést szolgáló, örömet adó aktivitás lehetőségének biztosítása a kompetencia alapú programcsomagokhoz tartozó tevékenységrendszer bevezetésével.
- Ahhoz, hogy a gyerekek kapcsolataikat alakítani tudják, képesek legyenek beilleszkedni a különböző szűkebb vagy tágabb csoportokba, közösségekbe, ezekben megtalálják helyüket, szükséges fejleszteni képességeiket, szociális motívumaikat.
- Az intézményi tanterv előírja az egyéni képességek figyelembe vételét, s ennek megfelelően a lehetőségekhez mérten a differenciált terhelést, illetve a terhelés képességekhez való igazítását. Az egyéni fejlesztés megvalósításához továbbra is elengedhetetlennek tartjuk a diagnosztikai mérések alkalmazását.

4.1.2 A segítő életmódra nevelés alapvető feladata a megfelelő szociális szokások, minták, attitűdök, meggyőződések, készségek és ismeretek elsajátításának elősegítése:

- a tanulók ismerjék meg és sajátítsák el a szociális viselkedés alapvető szabályait, értsék meg a szabálytudat, a döntési szabadság és felelősség szerepét és jelentőségét;

- az iskola történelmi, irodalmi ismeretek, élmények sokaságában részesítse a tanulókat, amely egyértelművé teszi a segítőkész magatartás előnyeit, megsértésének hátrányos következményeit;
- a pedagógusoknak meg kell ismerniük azokat a tanulókat, akikben gyenge a kötődési hajlam, és segítsék elő annak megerősítését. Ezáltal olyan személyközi kapcsolat kialakítását kell elősegíteni, amely a bizalomra épül, amelynek a ragaszkodás az összetartó ereje és a szeretet az érzelmi alapja;
- hangsúlyoznunk kell azokat a legfontosabb magatartási, viselkedési szokásokat, történelmi eseményeket, személyiségeket, szimbólumokat, amelyek iránt pozitív vagy negatív attitűdök kialakítását tartjuk fontosnak;
- olyan iskolai életrendet kell kialakítani, működtetni, amelyben a tanulók biztonságban, jól érzik magukat, ahol a magatartási szabályok átláthatóak, kiszámíthatóak, mindenkitől egyértelműen és következetesen elvárhatóak;
- az iskolának a segítség sokféle lehetőségét, módját kell kínálnia, olyan segítő légkört kell kialakítania és fenntartania, amelyben a segítség elvárt és elismert viselkedés, tevékenység.

4.1.3. Ezek alapján a következő konkrét pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk oktató-nevelő munkánkat (lásd még Az iskolában folyó szakmai oktatás pedagógiai feladatai fejezetet):

- Erkölcsei nevelés: az alapvető erkölcsi értékek megismerése, meggyőződéssé alakítása.
- Értelmi nevelés: értelmi képességek, önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása (tanulás tanítása), fejlesztése.
- Közösségi nevelés: társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása (a közösségi szolgálat fontosságának hangsúlyozása), az emberi együttélés, kulturált viselkedés szabályainak elsajátítása.
- Konfliktuskezelésre való nevelés: képessé tenni a diákokat arra, hogy konfliktusaikat alkotó módon tudják kezelni, váljanak képessé a megélt konfliktusok hasznosítására önmaguk fejlesztésében, társas kapcsolataik minőségének javításában.
- Érzelmi nevelés: az érzelmek felvállalása, a pozitív cselekvésre készítő érzelmek felismerése.
- Akarati nevelés: önismeret, a személyiség tudatos megismerésére, kiteljesítésére való igény kialakítása.
- Nemzeti nevelés: a szülőhely és a haza múltja, hagyományai iránti érdeklődés és tisztelet; a nemzeti kultúra megbecsülése.
- Állampolgári nevelés: az állampolgári jogok és kötelességek megismertetése a tanulókkal. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi, szociális jelenségek, problémák iránt; a tolerancia kialakítása.
- Munkára nevelés: az emberi munka értékének hangsúlyozása és tisztelete.
- Testi nevelés: az egészség és a sport jelentőségének ismerete, az egészséges életmódra való igény kialakítása.
- Környezeti nevelés: a természet értékeinek védelme, felelős véleményalkotás a globális környezeti problémákról.
- Tudatos vásárlóvá nevelés: az Európa Bizottság programja és ajánlott segédanyagai alapján.
- Médiatudatosságra nevelés: cél, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét.

- Pályaorientáció: segítséget akarunk nyújtani a munkaerőpiacon való eligazodásban, az egyéni vágyaknak, törekvéseknek a lehetőségekkel történő összehangolásában.

4.2 A személyiségfejlesztés területei:

- Tanórai ismeretszerzés: ennek személyiségfejlesztő hatása az egyik legjelentősebb tényező. Itt van lehetőség korszerű, színvonalas alpműveltséget és szakmai műveltséget szerezni, és szert tenni a változásokra, fogékony szemléletmódra.
- Személyiség- és közösségalkító munkánk részeként fejlesztjük a tanulók életpálya-építési és a szociális és életviteli kompetenciáit.
- Tanórán kívüli tevékenységi területek: a szakköri munka, a sportkör, művészeti csoportok, tanulói versenyek, vetélkedők, stb. munkájában való részvétel az önálló ismeretszerzés által járul hozzá a személyiségfejlesztéshez.

5. A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Az iskolai egészségnevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók egészségfejlesztési magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék minden tagja képes legyen arra, hogy folyamatosan nyomon kövesse saját egészségi állapotát, érzékelje a belső és külső környezeti tényezők megváltozásából fakadó, az egészségi állapotot érintő határokat és ez által képessé váljon az egészség megőrzésére, illetve a veszélyeztető hatások csökkentésére.

Az egészségfejlesztő program eredményeként erősödjenek a személyiségfejlesztő hatások, csökkenjenek az ártó tényezők, az iskola befejezésekor a diákok a saját életükre alkalmazni tudják az elsajátítottakat.

(Az egészségfejlesztés részleteiben kidolgozott programját lásd a szakmai program egészségfejlesztési programjában!)

5.1 Célunk

hogy, tanulóink többek között „**széleskörű megelőző programok segítségével**”:

- minél nagyobb számban váljanak *edzett, erős, egészséges, káros szenvedélyektől mentes* felnőttekké,
- képesek legyenek objektíven felmérni *saját egészségi állapotukat*,
- minél szélesebb körben kialakuljon a *mozgás gazdag életmód* iránti igény, hogy a testedzés szükségletüké váljon,
- ismerjék meg az *egészségüket veszélyeztető* tényezőket,
- ismerjék meg a *betegségek megelőzésével* kapcsolatos tudnivalókat és módszereket,
- javuljon az *életminőségük*,
- a várható *élettartamuk* minél hosszabb legyen,
- el kell érni, hogy az *egészségükért a lehető legtöbbet tegyék meg*, hogy alkalmazzák a megtanultakat,
- fontos, hogy az itt eltöltött évek alatt tudatosodjon tanulóinkban, hogy *mindenki maga felelős egészségének megőrzéséért*,
- ismerjék a stressz- és feszültségoldó gyakorlatok szerepét a testi-lelki kiegyensúlyozottság elérésében.

5.2 Kiemelt feladataink

- egészséges táplálkozási szokások terjesztése;
- mindennapos testmozgás;
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése:
  - a dohányzás visszaszorítása, a rászak megelőzése
  - az alkohol- és drogprevenció;
- a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése;
- az egészségügyi biztonság fokozása
  - balesetmegelőzés
  - elsősegélynyújtás;
- az egészséges környezet, személyes higiéné kialakítása.

5.3 Egészségnevelés színterei

- A foglalkozások mindegyikén az oktató hangsúlyozza az egészséges szokásokat, törekedjen azok megszilárdítására.
- Szakmai képzéskor, munkavédelem órán a használt anyagok veszélyeinek, környezetkímélő tárolásuknak, felhasználásuknak, utókezelésüknek a tanítása.
- A természetismeret és testnevelés órák keretében az egészséges életmódra nevelés, pozitív életforma és életfelfogás népszerűsítése.
- Osztályfőnöki órák kereteiben beszélgetés a drog, alkohol, dohányzás, AIDS hatásairól az emberi szervezetre.
- Gyakorlati képzésben a fogyasztó társadalom problémáinak, a használt anyagok környezetkárosító hatásainak, természetbarát és egészségvédő kezelés lehetőségeinek megismerése.

5.4 Tanórán kívüli tevékenység az egészségnevelésben:

- sportegyesületi tevékenység;
- külső szervezetekkel való kapcsolattartás (pl. Vöröskereszt, prevenciókkal foglalkozó civil szervezetek, stb.);
- elsősegélynyújtó tanfolyam
- sportversenyek (helyi, városi, megyei) aktív részvétel;
- gyógytestnevelés;
- kedvezményes étkeztetés népszerűsítése;
- könyvtári állomány adott témában való bővítése;
- az egészséges életmóddal kapcsolatos pályázatok figyelése, a diákok figyelmébe ajánlása, pályázatírás;
- az egészségneveléssel kapcsolatos információhordozók figyelemmel kísérése, ajánlása.

6. A közösségfejlesztéssel, az intézmény szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

6.1 A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos konkrét feladataink

- Együttműködés a szülőkkel, az iskola szülői szervezettel.
Feladat: a szülők tájékoztatása arról, hogy kötelességük elősegíteni gyermekük közösségbe történő beilleszkedését, az iskola, a közösségi élet magatartási szabályainak elsajátítását.
- A pedagógus feladatának hangsúlyozása a közösségfejlesztésben.
Feladat: tudatosítani a pedagógus közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatait, különösen kiemelve azt, hogy a pedagógus kötelessége elsajátíttatni és betartatni a közösségi együttműködés magatartási szabályait.
- A különféle tanulói közösségek megszervezése, oktatói irányítása.
Feladat: Az iskolai élet egyes területeihez (foglalkozásokhoz, foglalkozásokon kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű oktatói fejlesztése.
- A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.
Feladat: A tanulói közösségek irányításánál az oktatóknak alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz. A tanuló heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig.
- Az önkormányzás képességének kialakítása.
Feladat: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy oktatói segítséggel vagy anélkül közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják. A diákönkormányzat munkájának segítése.
- A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.
Feladat: A tanulói közösségeket irányító oktatók legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.
- A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.
Feladat: Az iskola tanulói közösségére jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.
- A közösségfejlesztés hatékonyságának emelése.
Feladat: erősíteni kell az iskolán belül a kollégium, az oktatók és osztályfőnökök, diákönkormányzatot segítő oktató és más oktatók együttműködését, a feladatok egyértelmű meghatározásával, a tevékenységek koordinálásával.

6.2 A közösségfejlesztést közvetlenül szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formák

Az intézményben folyó nevelő-oktató-képző munka céljainak, a személyiségfejlesztésnek és közösség fejlesztésnek fontos színterei a foglalkozásokon kívül a hagyományörző tevékenységeink.

Az intézmény éves munkatervében meg kell határozni az iskolai ünnepélyek rendjét, rögzíteni kell azok időpontját.

Különös tekintettel a nemzetünk szabadságtörekvéseit tükröző, nemzeti múltunk mártírjainak emlékét őrző, valamint az iskola hagyományai ápolása érdekében meghonosított egyéb emléknapi, megemlékezések időpontjára.

6.2.1 Az iskola hagyományos rendezvényei:

- Tanévnyitó ünnepély: időpontja a tanév rendje szerint
- Nemzeti ünnepeink: március 15.
október 23.
- Hagyományos ünnepi műsoraink
  - Szalagavató
  - Mikulás nap (iskolában, kollégiumban)
  - Adventi előkészületek (iskolában, kollégiumban)
  - Karácsonyi műsorok (iskolában, kollégiumban)
  - Ballagás (iskolában, kollégiumban)
  - Pedagógusnap
  - Nőnap (iskolában, kollégiumban)
- Diákönkormányzat rendezvényei
  - Diáknapi
  - Verébavató (iskolában, kollégiumban)
  - Farsang (iskolában, kollégiumban)
- Megemlékezések
  - Magyar Honvédség Napja (kollégium)
  - Aradi vértanúk
  - Magyar Kultúra Napja
  - Kommunista diktatúra áldozatai
  - Holocaust áldozatai
  - Nemzeti összetartozás napja

Az iskolai és iskolán kívül szervezett iskolai rendezvényeken a tanulóknak az osztályfőnök útmutatásai alapján kell részt venniük.

Az intézmény által szervezett hagyományőrző programokban - témához kapcsolódóan – törekszünk a városban élő kisebbségek és az oktatott idegen nyelvek kultúrájához kapcsolódó nemzetiségi tartalmak megjelenítésére.

6.2.2 Egyéb szabadidős tevékenységek

Az oktató-nevelő-képző munka hatékonyságának elősegítésére és a szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervez.

- tömegsport-foglalkozások
- vetélkedők
- tanulmányi kirándulások
- klubdelutánok
- színházlátogatások
-

A szabadidős rendezvényeken a részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezni.

A szabadidős tevékenységek olyan örömet adó munkaformák köré szervezett foglalkozások, amelyek kötődnek a tanulók személyes életéhez, társadalmi és egyéni problémáihoz, és hatása nem csak a csoporton belül érvényesül, hanem kihat az iskola más területeire is.

7. Az oktatók és az osztályfőnökök feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Az oktatói és az osztályfőnöki munka tartalmát, feladatait a munkaköri leírások tartalmazzák.

7.1 Az oktatók legfontosabb feladatai

Nevelő-oktató-képző munkáját a jogszabályban, valamint az iskolai alapidokumentumokban leírtak szerint kell végeznie.

1. a szakmai programnak megfelelően megtervezi és ez alapján végzi éves oktató-nevelő-képző tevékenységét;
2. a tananyag feldolgozása, megbeszélése, tanítása;
3. helyettesítés ellátása utasítás alapján;
4. vizsgatételek összeállítása, közreműködés a vizsgáztatás lebonyolításában, vizsga illetve verseny felügyelet;
5. bemutató órák tartása, nyílt napon való közreműködés;
6. változatos tanítási módszerek és anyagok alkalmazása a tanulók eltérő igényei szerint;
7. részt vesz projektek kidolgozásában, előkészítésében a projektoktatással összefüggésben;
8. aktívan részt vesz a projekt oktatásban a projekt tervben leírtak szerint;
9. a házi feladatok kijelölése és ellenőrzése/értékelése, az írásbeli munkák kijavítása, a szóbeli/ gyakorlati feleletek, feladatok és beszámolók értékelése;
10. dolgozatok előkészítése, megíratása és értékelése;
11. a tanulók tanulmányi előmenetelének rendszeres értékelése az intézményi dokumentumokban meghatározottak szerint;
12. szülői értekezletek, fogadóórák keretében kapcsolattartás a szülőkkel;
13. kapcsolattartás más oktatóval, nevelőkkel, ifjúságvédelmi felelőssel, az iskola egyéb dolgozóival, valamint egyéb szakemberekkel, akik a hátrányos helyzetű, támogatást igénylő tanuló felzárkózását elősegítik, valamint a centrum más iskoláinak oktatóival, dolgozóival;
14. az iskolai rend meghatározása és betartatása; a tanulók felügyelete külön ügyeletesi rend szerint
15. osztálykirándulások, ünnepélyek, rendezvények, egyéb iskolai sport- és kulturális események szervezése;
16. a tanügyi dokumentumok határidőre történő, pontos elkészítése;
17. szaktudományos előrehaladás követése, továbbképzéseken, szakmódszertani rendezvényeken, bemutató órákon való részvétel;
18. a munkarend pontos betartása, óracserére csak az iskolavezetés előzetes hozzájárulása esetén keríthet sort;
19. képesség-kibontakoztató felkészítéshez egyéni fejlesztési tervet készít, mely alapján kompetenciafejlesztést, önálló tanulást segítő fejlesztést végez, részt vesz értékelő esetmegbeszéléseken, mentori, tutori tevékenységet lát el és ennek kapcsán a kiskorú tanuló törvényes képviselőjével rendszeres kapcsolatot tart;

20. a képesség-kibontakoztató felkészítésben résztvevő tanuló, haladását fejlődését illetve az ezeket hátráltató okokat az osztályfőnökkel legalább háromhavonta értékeli, melyre meghívja a tanulót, kiskorú tanuló esetén a törvényes képviselőjét és szükség esetén a család és gyermekjóléti szolgálat, gyámhatóság és a nevelési tanácsadó képviselőjét;
21. megszervezi a szükséges szemléltető eszközök, tanítási segédanyagok órai használatát, szükség szerint ilyeneket készít is;
22. a tanítási órára való érkezéskor figyelmet fordít a tanterem állapotára, ha az osztály elhagyja a tantermet, akkor – ellenőrizve az állapotokat – utolsóként távozik,
23. bombariadó vagy egyéb rendkívüli esemény bekövetkezésekor közreműködik az épület kiürítésében, menti az általa használt legfontosabb dokumentumokat;
24. részt vesz az éves leltározásban;
25. köteles az igazgató által meghatározott online felületet naprakészen követni;
26. az igazgató által elrendelt mindazon feladatok, amelyek az oktatással-neveléssel összefüggnek és oktatói szakértelmet igénylő tevékenységnek minősül.

7.2 Az osztályfőnök feladatai

Az osztályfőnök munkáját az alapidokumentumokban meghatározottak, valamint az iskolavezetés iránymutatásai alapján végzi, osztálya közösségének felelős vezetője. Alaposan megismeri tanítványai személyiségét, ennek, valamint az iskola pedagógiai elveinek figyelembe vételével neveli őket. Minden tudásával elősegíti az osztályközösség kialakulását.

1. az osztályában tanító nevelők munkájának összehangolása, segítése;
2. fogadóóra, szülői értekezlet tartása, indokolt esetben családlátogatás, a szülők rendszeres tájékoztatása;
3. osztályfőnöki nevelőmunka megtervezése;
4. kiemelt figyelmet fordít különös bánásmódot igénylő diákjai fejlődésére;
5. diákjait rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít;
6. a tanév elején osztálya számára megtartja a tűz-, baleset- és munkavédelmi tájékoztatót, az oktatásról szóló feljegyzést aláírhatja a tanulókkal;
7. figyelemmel kíséri az osztály tanulmányi előmenetelét, magatartását, munkafegyelmét;
8. lehetőség szerint – az osztály anyagi terhelhetőségének figyelembe vételével és a szülők megkérdezésével - előkészíti és megszervezi osztálya tanulmányi kirándulását, erről előírt időben leadja a kirándulási tervet;
9. minden tanév első hetében ismerteti osztályával az iskolai házirendet;
10. folyamatos figyelmet fordít osztálya termének rendjére, esztétikumára;
11. együttműködés a diákönkormányzatokkal, szülőkkel, szülői választmánnyal, az ifjúságvédelmi felelősökkel;
12. a tanügyi dokumentumok naprakész vezetése;
13. kéthavonta a hónap 8. napjáig ellenőrzi a digitális napló osztályozó részének állapotát, az osztályzatokat érintő hiányosságokat jelzi az oktatási igazgatóhelyettesnek;
14. figyelemmel követi a tanulók késéseit, igazolt és igazolatlan hiányzását, 8 napon belül igazolja a hiányzásokat, elvégzi a szükséges értesítéseket;
15. a konferencia napján ellenőrzi, hogy minden tanulónak le van-e zárva az osztályzata, valamint a lezárt érdemjegy nem tér-e el jelentősen az osztályzatok átlagától a tanuló kárára;

16. a közösségi szolgálattal kapcsolatos adminisztratív feladatokat lát el, támogatja tanulóit, hogy a közösségi szolgálatot az előírásoknak megfelelően teljesítsék;
17. az osztályozó konferenciákra elemző értékelést készít, a kiadott szempontok szerint;
18. javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, fegyelmezésére, kitüntetésére;
19. a tanulók tankönyvellátottságának figyelemmel kísérése;
20. az iskolai rendezvények előkészítése, és az ezeken való részvétel;
21. felelős az iskolai hagyományok kialakításáért és ápolásáért.

8. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek

A nemzeti köznevelésről szóló törvény értelmében **kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:**

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló.

Az intézmény a különleges bánásmódot igénylő tanulókat a többi tanulóval együtt, integráltan oktatja.

8.1 Sajátos nevelési igényű, és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulókkal összefüggő pedagógiai tevékenységek

A sajátos nevelési igényű (továbbiakban SNI-s), és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (továbbiakban BTMN-s) tanulókkal kapcsolatos iskolai feladatok alapvető célja:

- a SNI-ből, és a BTMN-ből eredő hátrányok csökkentése,
- az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció.

A sajátos nevelési igényű gyermeknek, tanulónak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.

Intézményünkben az SNI-s tanulók fejlesztését gyógypedagógus végzi, a jogszabályi előírásoknak megfelelően.

A BTMN-s tanulók fejlesztése fejlesztő pedagógusok segítségével az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat feladatkörébe tartozik.

Az SNI tanulók esetében a NAT-ban is meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. Ennek során a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva kell a munkát megszervezni.

A tanulási nehézség okait elsősorban a részképesség-zavarok okozzák. A tanuló egyéni vizsgálatával határozhatjuk meg azt a módszert, amellyel segíteni tudunk rajta.

Ez történhet:

- tanórai és tanórán kívüli egyénre szabott differenciált foglalkozásokkal,
- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavok, keretek megjelölés,
- több gyakorló vagy ismétlő feladat megoldásával,
- a tanulókkal, szülőkkel történő egyéni beszélgetéssel,
- külső szakember igénybevételeivel – pl. nevelési tanácsadó, fejlesztő pedagógus, iskolaorvos, pszichológus.

A sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló neveléséhez, oktatásához szükséges speciális szakképzettséggel rendelkező szakember utazó gyógypedagógusi hálózat útján is biztosítható. Az utazó gyógypedagógusi hálózat megszervezése és működtetése az állami intézményfenntartó központ feladata.

A sajátos nevelési igényű, és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók értékelése, vizsgatevékenysége során alkalmazandó protokollt a 12/2020. Korm. rendelet tartalmazza. Később lásd még tanulmányok alatti vizsgák szabályai.

8.2 A kiemelten tehetséges tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelhető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség. (4.§ 13. 2011. évi CXC. tv.)

A tehetség kibontakoztatására és felzárkóztatásra legalább heti egy foglalkozást biztosítunk.

A pedagógiai gyakorlat igazolja a tehetség időben történő felismerésének fontosságát. Vizsgálatok bizonyítják, hogy azoknál a gyerekeknél, akiknek tehetségét a pedagógusok időben felismerik, a személyiségfejlődés a tanári követelmények függvényében alakul, iskolai teljesítményük eredményessége nő, azokhoz képest, akiket átlagosnak minősítenek. (Ranschburg, 1986.)

Pedagógusaink legfontosabb feladata a tehetség mielőbbi felismerése, melyre tanórai, és tanórán kívüli, diákköri, pályázati, alapítványi stb. lehetőségek egyaránt alkalmasak.

Mindezek leggyakoribb formái és színterei:

- tehetséggondozó foglalkozások,
- szakkörök,
- sportkörök,
- pályázatok,
- előkészítők,
- versenyek, vetélkedők,
- szabadidős foglalkozások
- iskolai könyvtár,
- számítástechnikai termek.

8.2.1 Tanfolyamok

Az intézmény az iskola profiljának megfelelő tanfolyamok szervezéséhez nyújt segítséget (autóvezetői, számítógép-kezelői, vezetési ismeretek, stb.).

A tanfolyamok önköltséges alapon szervezhetők.

8.2.2 Pályázatok

- Az érdeklődő, kreatív tanulók számára a szakmai munkaközösségek **iskolai pályázatokat** írnak ki. A pályázatok nyerteseit iskolai ünnepségeken könyv vagy pénzjutalomban részesítjük.
- Az intézmény oktatói figyelemmel kísérik az **országos** szinten megjelent **pályázati kiírásokat** és felhívják a téma iránt érdeklődő tanulók figyelmét ezekre a lehetőségekre.
- A tanulók szociális hátrányainak enyhítését célozzák az országosan és helyben (Bánkis Diákokért Alapítvány) meghirdetett ösztöndíj pályázatok. Az intézmény feladata az is, hogy ezekkel a lehetőségekkel a tanulókat megismertesse.
- Az intézmény sportéletének minél jobb finanszírozása érdekében az iskola az **alapítványok** támogatását és pályázatait is igénybe veszi.

8.2.3 Tanítási órán kívüli tevékenységek

- A tehetséges tanulók képességeinek fejlesztését segítik a megrendezésre kerülő országos- megyei- és iskolai szintű tanulmányi versenyek (OSZTV, OKTV, Arany Dániel, Ambrózy matematikai, Mikola, Szalai fizikai, Irinyi kémiai, Nemes Tihamér számítástechnikai, helyesírási, idegen nyelvi, szép kiejtési, versmondó versenyek),
- sportversenyek (az iskola tanulói rendszeres résztvevői az iskolai, városi, a megyei, a területi és az országos szintű versenyeknek, kupáknak),
- kulturális jellegű versenyek, vetélkedők (szavaló verseny, környezetvédelmi vetélkedő).

A tanulók felkészítését a tanulót tanító oktatók végzik.

8.3 Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek

Az iskolánkba járó tanulóink egy része szociális, műveltségi hátránnyal küzd. Családi háttérük a mai magyar társadalom szinte összes negatívumával rendelkezik. Ezek tükröződnek a tanulók teljesítményében és beszédkulturájukban.

(2013. évi XXVII. Törvény a szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvénynek ... módosításáról 45. § határozza meg „A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetet, mely a 67/A §-sal egészül ki:

67/A. § (1) Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres

gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált városfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

(2) Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.)

Iskolánk pedagógusai alapvető feladatuknak tartják a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatását.

Mindezzel a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók lemorzsolódását, pályaelhagyását is szeretnénk megakadályozni.

Az iskola feladatai:

- segíteni beilleszkedésüket az iskolai környezetbe,
- segíteni a tanulók ismeretelsajátítását,
- biztosítani az egyéni ütemű fejlődést,
- pótolni az iskolai és/vagy családi, társadalmi szocializációs hiányokat.

A hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek fontos momentumai:

- a hátrányos helyzet megállapítása, mérlegelése;
- célok kitűzése a hátrányok csökkentésének érdekében;
- megvalósítás: célok érdekében tett intézkedések, tevékenységek.

A célok megvalósítását szolgáló tevékenységek:

- felzárkóztató foglalkozások
- szakkörök
- előadások
- személyiségfejlesztő és önismereti foglalkozások, csapatépítő tréningek (lehetőség szerint iskolapszichológus bevonásával)
- szabadidős tevékenységek, foglalkozások
- pénzübeni, és/vagy természetbeni segítségnyújtás (gyűjtések szervezése, alapítványi segítség, pályázatokban való részvétel támogatása, étkezési támogatás, tankönyvtámogatás nyújtása, stb.)

8.4 A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

Tanulóink egy részeingerszegény környezetből kerül az iskolába. Az iskolának kell felvállalnia a felzárkóztatást, a tudás igényének felkeltését, a viselkedéskultúra megalapozását és a tehetséges tanulók tehetséggyondozását.

Fontos a tanulók esetleges lemaradásának okait is feltárni, hogy aszerint lehessen elvégezni a korrekciót, mert nem mindegy, hogy tartós hiányzás, nem kielégítő szorgalom, egyéni adottságok vagy a nem megfelelő tanulási technika áll a háttérben.

A szakképző intézmény a tanuló szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányának ellensúlyozása céljából képességkibontakoztató felkészítést vagy integrációs felkészítést szervez, amelynek keretei között a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik. A képességkibontakoztató felkészítés keretében - a tanuló egyedi helyzetéhez igazodva - a szakképző intézmény biztosítja:

- a) a személyiségfejlesztéssel, közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat,
- b) a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztését segítő programot,
- c) a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet.

A képességkibontakoztató felkészítés keretében az oktató feladata az egyéni fejlesztési terv készítése és az ennek alapján történő kompetenciafejlesztés, az önálló tanulást segítő fejlesztés, az együttműködésen alapuló módszertani elemek alkalmazása foglalkozásokon, az értékelés, értékelő esetmegbeszéléseken történő részvétel, mentori, tutori tevékenységek ellátása, a kiskorú tanuló törvényes képviselőjével történő rendszeres kapcsolattartás.

A képességkibontakoztató felkészítésben az a tanuló vesz részt, aki hátrányos helyzetűnek minősül.

Az igazgató a képességkibontakoztató felkészítésbe felveheti azt a tanulót is, aki nem hátrányos helyzetű, feltéve, hogy a tanuló rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül. A képességkibontakoztató felkészítésben részt vevő tanulók szakmai oktatása a többi tanulóval együtt, azonos osztályban, csoportban folyik.

Integrációs felkészítésben vesznek részt azok a képességkibontakoztató felkészítésben részt vevő tanulók, akik egy osztályba, osztálybontás esetén egy csoportba járnak azokkal a tanulókkal, akik nem vesznek részt a képességkibontakoztató felkészítésben.

A képességkibontakoztató felkészítés és az integrációs felkészítés megszervezése nem járhat együtt a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók elkülönítésével.

A képességkibontakoztató felkészítésben részt vevő tanuló haladását, fejlődését, továbbá az ezeket hátráltató okokat az osztályfőnök és az egyéni fejlesztésben részt vevő oktatók legalább háromhavonta értékeli. Az értékelésre meg kell hívni a tanulót, kiskorú tanuló esetén a kiskorú tanuló törvényes képviselőjét, indokolt esetben a család- és gyermekjóléti szolgálat, a gyámhatóság és a nevelési tanácsadó képviselőjét.

9. A tanulóknak a szakképző intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

A tanulók a saját érdekeik képviselőiként diákönkormányzatot hozhatnak létre. A diákönkormányzat munkáját az e feladatra kijelölt oktató segíti, akit a diákönkormányzat javaslatára az igazgató bíz meg öt éves időtartamra.

A diákönkormányzat az oktatói testület véleményének kikérésével dönt:

- saját működéséről,
- a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról,
- hatáskörei gyakorlásáról,
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról,
- a diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről, valamint
- ha a szakképző intézményben működik, a szakképző intézményen belül működő tájékoztatási rendszer szerkesztőjege vezetőjének, felelős szerkesztőjének, munkatársainak megbízásáról.

A diákönkormányzat szervezeti és működési szabályzatát és annak módosítását a diákönkormányzat fogadja el és az oktatói testület hagyja jóvá. A diákönkormányzat szervezeti és működési szabályzatának és annak módosításának jóváhagyása csak akkor tagadható meg, ha az jogszabálysértő vagy ellentétes a szakképző intézmény szakmai programjával, szervezeti és működési szabályzatával vagy házirendjével. A diákönkormányzat szervezeti és működési szabályzatának és annak módosításának jóváhagyásáról az oktatói testület a jóváhagyásra történő elterjesztést követő harminc napon belül nyilatkozik. A diákönkormányzat szervezeti és működési szabályzatát és annak módosítását jóváhagyottnak kell tekinteni, ha az oktatói testület e határidőn belül nem nyilatkozik.

A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a szakképző intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- a tanuló helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítéséhez, elfogadásához,
- a pályázati kiírások, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
- a szakképző intézményi sportkör működési rendjének megállapításához,
- az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához,
- a könyvtár, a sportlétesítmények működési rendjének kialakításához,

- a házirend elfogadásához és
- a szakképző intézmény szervezeti és működési szabályzatában meghatározott egyéb ügyben.

Azokban az ügyekben, amelyekben a diákönkormányzat véleményének kikérése kötelező, a diákönkormányzat képviselőjét a tárgyalásra meg kell hívni, és az előterjesztést, valamint a meghívót – ha jogszabály másképp nem rendelkezik – a tárgyalás határnapját legalább tizenöt nappal megelőzően meg kell küldeni a diákönkormányzat részére.

A diákönkormányzat feladatainak ellátásához térítésmentesen használhatja a szakképző intézmény helyiségeit, berendezéseit, ha ezzel nem akadályozza a szakképző intézmény működését.

A diákközgyűlés összehívását a diákönkormányzat vezetője kezdeményezi, a tanév helyi rendjében meghatározottak szerint. **A diákközgyűlés napirendi pontjait a közgyűlés megrendezése előtt tizenöt nappal nyilvánosságra kell hozni.**

A diákönkormányzatok jogosultak szövetséget létesíteni, továbbá ilyenhez csatlakozni. A szövetség a szakképző intézményben a diákönkormányzat jogait nem gyakorolhatja.

A kapcsolattartás egyéb formái:

- személyes megbeszélés,
- tárgyalás, értekezlet, gyűlés,
- írásos tájékoztatók, dokumentumok átadása.

Az iskolai vezetők a kapcsolattartás során:

- átadják a diákönkormányzat szervének, illetve képviselőjének a diákönkormányzat véleményezési, illetve javaslattevési joga gyakorlásához szükséges dokumentumokat;
- a dokumentumok értelmezéséhez szükséges tájékoztatást, felvilágosítást kérésre biztosítják;
- megjelennek a diákközgyűlésen, válaszolnak a nekik az intézmény működésével kapcsolatban feltett kérdésekre;
- a diákönkormányzat javaslatait, véleményét figyelembe veszik az intézmény működtetése, illetve a tanulókkal kapcsolatos döntések során.

A diákönkormányzat, illetve diákképviselők a kapcsolattartás során:

- **gondoskodnak a véleményezési, illetve javaslattevési jog gyakorlása miatt átvett dokumentumok áttekintéséről, és az érintett jog gyakorlásáról;**
- **aktívan részt vesznek azokon a fórumokon, melyekre megjelenni jogosultak, illetve ahová meghívták, s az intézmény működésével, illetve a tanulókkal kapcsolatos kérdéseket érint;**

- **gondoskodnak az intézményi vezetők megfelelő tájékoztatásáról (írásbeli meghívó) a diákönkormányzat gyűléseire, illetve egyéb programjairól.**

A vélemények írásos vagy jegyzőkönyvi beszerzéséért az intézmény igazgatója felelős. A jogszabály által meghatározott véleményeztetésen felül az intézmény nem határoz meg olyan ügyeket, amelyekben a döntés előtt kötelező kikérni a diákönkormányzat véleményét.

A tanulók közösségei a következő fórumokon tarthatják a kapcsolatot az oktatói testülettel:

- diákközgyűlés
- oktatói testületi, illetve osztály, vagy évfolyam oktatóközösségi konzultációk
- szakmai konzultációk
- diákképviselők
- diákköri ülés
- oktatói testületi értekezlet
- vezetőségi ülés
- fegyelmi tárgyalás
- munkaközösségi megbeszélés.

A diákönkormányzat véleményét a oktatói testületi értekezleten az igazgató által a patronálással megbízott személy képviseli. A kibővített vezetőségi értekezletre, oktatói testületi értekezletre a választott diákképviselő is, amennyiben az indokolt, meghívható.

10. A tanuló, a kiskorú tanuló törvényes képviselője, az oktató és a szakképző intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

A partnerekkel való kapcsolattartás terén nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy elvárásaik a lehetőségekhez mérten maradéktalanul teljesüljenek, és a nekik szánt információk egyértelműek legyenek. Az iskola partnereivel való kommunikációja során biztosítja az őket érintő, bármilyen információ teljes körű bizalommal történő kezelését. Biztosítjuk ugyanakkor partnereink számára, hogy teljes körű információjuk legyen az intézményünkben folyó tevékenységekről.

Az iskola szabályozta a partnerek azonosításával, igényeinek megismerésével és elégedettségének mérésével kapcsolatos folyamatokat. Az elégedettség mérése során feltárja a partnerek elégedettségének okait is, illetve az abból következő lehetőségeket a javításra, változtatásra. A konkrét és a rejtett partneri igények és elvárások azonosítása érdekében az intézményvezetés megfelelő kommunikációs csatornákat tart fenn. A partnerek igényeinek

pontos azonosítására rendszeres elégedettségi vizsgálatokat folytatunk. Az oktató-nevelő munkánk tervezéséhez és fejlesztéséhez a közvetlen partnerek (tanulók, oktatók, pedagógiai munkát közvetlenül támogató személyzet, szülők, fenntartó, munkaerőpiac, iparkamara, stb.) igényeit és elvárásait is figyelembe vesszük. A finanszírozó által megfogalmazott követelményeket jogszabályok (törvények, rendeletek), illetve hatósági előírások rögzítik. A többi partnerünk igényeinek pontos azonosítására évenkénti, rendszeres, „*Igény- és elégedettségi*” vizsgálatokat folytatunk. Az intézményvezetés a partneri igények figyelembevételével alakítja ki, illetve aktualizálja éves *munkatervét, az iskola szakmai programját, működési rendjét (SZMSZ)*. A követelmények meghatározása kitér a partnerek által megfogalmazott követelményekre, a partnerek által ki nem nyilvánított, de a szakmailag indokolt, az oktató-nevelő munka hatékony megvalósításához szükséges követelményekre, valamint az oktató-nevelő munkával kapcsolatos kötelezettségekre (törvényi és más szabályozó követelmények). Az iskolánkban folyó munkáról, eredményeinkről partnereinket rendszeresen tájékoztatjuk (honlapunk, nyomtatott és elektronikus médiák)

Az iskolában

- Minden esetben átvizsgáljuk a szolgáltatásra vonatkozó követelményeket. Ezt elvégezzük, még mielőtt az intézmény kötelezettséget vállalna a szolgáltatás nyújtására.
- Kezeljük azokat az eseteket, amelyekben a követelmények eltérnek az előzetesen kinyilvánítottaktól.
- Biztosítjuk, hogy az intézmény képes legyen a meghatározott követelmények teljesítésére a szakmaiságot és a kapacitást tekintve.

Az átvizsgálás eredményeiről és az ebből következő tevékenységekről készült feljegyzéseket megőrizzük.

A partnereinkkel való kommunikáció biztosítja, hogy az oktató-nevelő munka teljesítése előtt egyértelműen tisztázásra, és a partner által elfogadásra kerüljenek a reális elvárások. Szolgáltatási kínálatunk módosítása előtt minden esetben felülvizsgáljuk, hogy adottságaink a tervezett módosításoknak megfelelnek-e.

10.1 Kommunikáció a partnerekkel

Az iskola szabályozza azon folyamatait, amelyek a közvetett és közvetlen partnerekkel való kommunikációját meghatározzák – beleértve a panaszkezelést is. Biztosítjuk ugyanakkor partnereink számára (tanulók, szülők), hogy teljes körű információjuk legyen az intézményünkben folyó tevékenységekről, a tanulói életről. Ezért elérhetővé tesszük számukra intézményünk ismertető anyagait honlapunkon (<http://www.bankidonat.hu>, továbbtanulási tájékoztató, iskolai alapidokumentumok, házirend, stb.), az oktató-nevelő munka folyamán szükséges információkat.

Az iskola a partnerekkel való kommunikációja során biztosítja a partnereket érintő, a személyiségi jogokat nem sértő, bármilyen információ teljes körű nyilvánossá tételét és hozzáférhetőségét. Az iskola külön szabályozást alakított ki azon folyamataira, amelyek célja a közvetlen és közvetett partnerek egy meghatározott csoportjával történő irányított kommunikáció. E tevékenység körébe tartozik az intézmény népszerűsítése, az eredmények, sikerek széles körben való ismertetése is (PR).

Az iskola kialakította azt a belső ellenőrzési rendet, amelynek során a nyilvánosságra hozatal előtt ellenőrzi, hogy a közölni szánt információk megfelelnek-e a valóságnak, és hogy képes-e az intézmény az általa tett ígéretek betartására. Az iskola kialakította annak szabályozását is, hogy amennyiben olyan változás következik be, amely korábbi elköteleződését befolyásolja, arról partnerei időben tájékoztatást kapjanak. Biztosított minden tanuló, szülő számára, hogy az oktató-nevelő munkával kapcsolatos igényeiket, észrevételüket előadhassák, kifejthessék. Sőt Iskolánk ezeknek az igényeknek az ismeretére alapozza tevékenységének fejlesztését, tervezését. Tájékoztatási rendszerünk lehetővé teszi, hogy a tanulók, illetve a szülők a személyiségi jogok tiszteletben tartásával, igényeik szerint informálva legyenek a tanuló előmeneteléről, megítéléséről. Ezt a tanulók számára az osztályfőnök és a szaktanárok direkt módon, a napi kapcsolatban biztosítják. A szülők számára a szülői értekezlet, fogadóóra és egyéni fogadóóra keretében adunk erre lehetőséget. Partnereinknél - társadalmi és etnikai hovatartozásuktól függetlenül - biztosítjuk a személyiségi jogok, illetve az emberi méltóság maximális tiszteletben tartását. Iskolánk jövője a piaci igények pontos megismerésén alapul. A piaci információk gyűjtése a következőket foglalja magába:

- kiegészítő szolgáltatási igény feltérképezése;
- a versenytársak tevékenységeinek és teljesítőképességének megismerése;
- törvények, jogszabályok és a vonatkozó nemzeti és nemzetközi szabványok és irányelvek figyelemmel követése;
- a partneri követelmények elemzése;
- konzultáció a munkatársakkal, annak érdekében, hogy megerősítsük elkötelezettségüket;
- állandó kutatás a változó partneri igények és a verseny kihatásának vizsgálatára;
- a korszerű szakmai, pedagógiai, tudományos és technikai színvonal megismerése (konferenciákon, tudományos ismertetőkön, kiállításokon stb.).

10.2 Az együttműködés legfőbb formái és lehetőségei

10.2.1 Az iskolai közösségek és az iskola vezetőinek együttműködési formái

Az iskolavezetés hetente ülésezik és megtárgyalja, illetve értékeli az aktuális feladatokat. Az iskolavezetés együttműködik az iskolahasználókkal. Az együttműködés egyes formáit Szervezeti és Működési Szabályzat tartalmazza.

Az együttműködés kiemelkedő lehetősége a képzési tanács, mely minden törvény által biztosított jogával élhet az iskola életével kapcsolatban.

10.2.2 Az igazgató szerepe a kapcsolattartásban

Az igazgató a diákönkormányzat, az oktatói testület, a képzési tanács javaslatára tizenöt napon belül érdemi választ köteles adni. Folyamatos kapcsolatot tart fenn a működtetővel írásos és szóbeli formában (igazgatói értekezletek, stb.), a képzési tanáccsal, a munkaközösség-vezetőkkel. Tájékoztatja a diákokat, pl. a diákközgyűlésen az iskola életéről, aktuális feladatokról, az iskolai munkatervről.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban, egyénileg vagy választott képviselőik útján közölhetik az iskola igazgatójával, az oktatói testülettel illetve az oktatókkal.

10.2.3 Kapcsolat a szülőkkel

Iskolánkban a szülők és az oktatók együttműködésére többségében hagyományosan alkalmazott fórumok szolgálnak.

Évente osztályonként – illetve kollégiumi csoportonként – legalább két szülői értekezletet és két alkalommal fogadóórát tartunk. Ezek legfőbb célja a tanulmányi előmenetelről, a magatartási helyzetről tájékoztatni a szülőket, illetve az aktuális nevelési problémákat feltárni, megoldásukat elősegíteni. Ezt a célt szolgálja az egyéni fogadóórák rendszere is. Hasznos szolgálatot tehet a megismerésben az iskolai rendezvényekre a szülők meghívása (pl. bálók, ünnepségek stb.).

a. Szülői értekezlet – csoportos tájékoztatás

A szülői értekezlet feladata a szülők és az osztályfőnökök, valamint az oktatók közötti folyamatos együttműködés kialakítása, a szülők tájékoztatása:

- az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről, a helyi tanterv követelményeiről;
- az iskola és az oktatók értékelő munkájáról;
- saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról;
- az osztály tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről;
- az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról;
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola vezetősége fel.

Rendkívüli szülői értekezlet is összehívható az esetlegesen felmerülő problémák megoldására.

b. Fogadóóra – egyéni tájékoztatás

Melynek célja, hogy a szülő és az oktató személyes találkozásával a tanulók egyéni fejlesztését segítse elő konkrét tanácsokkal.

c. Családlátogatás – szükség szerint

Célja a tanuló családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében.

d. Írásbeli tájékoztató – ellenőrzőben, elektronikus naplóban -, illetve postai úton folytatott levelezés útján

Célja a szülők, illetve az iskola tájékoztatása a tanulóval kapcsolatos információkról (előmenetelével vagy magatartásával összefüggő eseményekről), illetve a különböző iskolai és osztályszintű programokról, rendezvényekről, eseményekről.

e. Kérdőívek és felmérések - révén (nyelvtanulás, szabadidős tevékenységek, szakkörök, programok, rendezvények...).

f. Az IPR-be bevont tanulók esetében 3 havonkénti esetmegbeszélés a szülő, a tanuló és az osztályfőnök részvételével

g. Egyéb formák: mobiltelefon, internet különböző lehetőségei (facebook csoport, e-mail, stb.).

10.2.4 Kapcsolat egyéb partnerekkel

Az iskola külső kapcsolatai egyfelől determináltak, másfelől olyan megfontolás alapján születnek, hogy mennyire segíti az oktató- nevelőmunka célkitűzéseinek megvalósulását, a tanulóifjúság, az oktatói testület érdekeinek védelmét.

Együttműködési megállapodás alapján partnerei az iskolának a gyakorlati képzőhelyek és duális képzőhelyek, amelyekkel a kapcsolatot a szakmai igazgatóhelyettes és a gyakorlati oktatásért felelős igazgatóhelyettes tartják.

A külföldi kapcsolatok „testvériskola” néven működnek. A kapcsolatok tartásáért egy megbízott kolléga a felelős, akinek a munkáját az idegen nyelv szakos pedagógusok, illetve a „szakmais” kollégák segítik. Egymás rendezvényein részt veszünk, tanulóink összefüggő szakmai gyakorlatát a „testvériskola” országába is szervezzük, melynek célja a szakmai ismeretek jobb elsajátítása, idegen nyelv tanulása.

11. A felvétel és az átvétel helyi szabályai

A tanuló joga, hogy az adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön.

A tanuló az iskolával tanulói és felnőttképzési jogviszonyban áll. A tanulói vagy felnőttképzési jogviszony felvétel vagy átvétel útján keletkezik. A felvétel és átvétel jelentkezés alapján történik. A felvételtől és az átvételtől az iskola igazgatója dönt.

A tanulói jogviszony a beiratkozás napján jön létre, és az iskolából való hivatalos eltávozással szűnik meg. A tanuló jogait a tanulói jogviszonya fennállása idején gyakorolhatja.

Az általános iskolai tanulónak a szakképző intézménybe általános vagy rendkívüli felvételi eljárás keretében történő felvételére a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 26-44. §-át kell alkalmazni a (2) bekezdésben és a 149-153. §-ban meghatározott eltérésekkel.

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 26-44. §-ában gimnázium és középfokú iskola alatt szakképző intézményt kell érteni.

11.1 Felvétel helyi szabályai

A szakképző intézmény a felvételi tájékoztatóban közzéteszi az általa oktatott szakmák körét és azok ágazatát.

A jelentkező - az előkészítő évfolyamra történő jelentkezés kivételével - a felvételi kérelemben az általa választott szakma ágazatára jelentkezik.

Az igazgató a felvételi kérelmekről a jelentkező általános iskolai tanulmányait igazoló bizonyítványában, illetve félévi értesítőjében szereplő értékelése, minősítése alapján dönt.

A felvételi elbírálás szempontjai

A felvételinél a 7. osztály év végi, és a 8. osztály félévi eredményét vesszük figyelembe az alábbi tantárgyakból:

- magyar nyelv és irodalom
- történelem
- idegen nyelv
- matematika
- informatika

A megjelölt tantárgyakból szerzett osztályzatok átlaga alapján rangsoroljuk a tanulókat. Ha a tanulók azonos átlageredményt érnek el az előbb felsorolt tantárgyakból, akkor a matematika, az idegen nyelv illetve a magyar nyelv és irodalom jegyeit ebben a sorrendben figyelembe véve rangsoroljuk őket.

Felvételi követelmény továbbá az egészségügyi és pályaalakmassági követelményeknek való megfelelés.

Az oktatói testület és a szakmai munkaközösség véleményét az intézményi felvételi követelmények meghatározásához kikérjük.

A tanuló a sikeres ágazati alapvizsgát követően a szakképző intézményben külön felvételi eljárás nélkül folytathatja tanulmányait azzal, hogy az általa választott szakmáról az ágazati alapoktatás során az igazgató által meghatározott időszakon belül kell nyilatkoznia.

Ha a tanuló, illetve a képzésben részt vevő személy előkészítő évfolyamon vesz részt, tanulmányait a intézményben külön felvételi eljárás nélkül folytathatja azzal, hogy az általa választott ágazatról az előkészítő év során az igazgató által meghatározott időszakon belül kell nyilatkoznia.

A szakképzési előszerződéssel rendelkező tanulót, illetve a képzésben részt vevő személyt azonos eredmény esetén előnyben részesítjük a szakképző intézmény által meghirdetett képzésekkel kapcsolatos felvételi eljárásban.

Az ágazati alapvizsgát tett tanuló átvételét az ágazati alapoktatás tekintetében nem kötjük különözeti vizsgához, ha az átvételre az ágazati vizsga letételét követő tanévben kerül sor.

A szakképzési évfolyamra való felvétel, átvétel, illetve a továbbhaladás feltétele a megfelelő eredmény, továbbá az alkalmasságot bizonyító egészségügyi szakvélemény. A szakmai alkalmassági vizsga követelményeit a felvételi tájékoztatóban hozza nyilvánosságra az iskola.

11.2 Átvétel helyi szabályai

A tanuló joga, hogy kérje az átvételét másik szakképző intézménybe vagy köznevelési intézménybe,

Az áthelyezés másik osztályba, csoportba vagy szakképző intézménybe, köznevelési intézménybe fegyelmi büntetés akkor alkalmazható, ha az igazgató a tanuló átvételéről a másik szakképző intézmény vagy köznevelési intézmény igazgatójával megállapodott.

Más intézményekből érkező tanulók fogadásakor az átvétel adminisztratív feltétele, hogy a tanuló életkora a közoktatási törvényben előírtaknak megfelelően, hogy tanköteles tanuló esetében a szülő írásban nyilatkozzon gyermeke iskolaváltoztatási szándékáról. Ha egy tanuló egy másik iskolatípusból jelentkezik, az igazgató vagy tagozatvezető egyéni elbírálás alapján dönt a különözeti vizsga vagy az évfolyamismétlés szükségességéről. Döntése előtt az igazgató kikéri az érintett vezetők véleményét.

Az iskolaváltás jogával a tanulói és felnőttképzési jogviszonyban lévő diák élhet. Az iskolaváltás engedélyezéséhez a kérelmet az iskola igazgatójához kell benyújtani.

A tanuló átvételére tanév közben abban az esetben van lehetőség, ha a törvényben előírt létszámok erre keretet biztosítanak, és a korábbi tanulmányok beszámíthatók.

11.3 Vendégtanulói jogviszony

Megfelelő indoklással vendégtanulói jogviszony kérelmezhető az iskola igazgatójánál, aki felveszi a kapcsolatot azzal az iskolával, ahová a tanuló szeretne járni. A végső döntés a fogadó iskola igazgatóját illeti. A vendégtanulói jogviszony azonban nem veszélyeztetheti a tanulói jogviszonyból fakadó kötelezettségek teljesítését.

12. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók:

- ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát;
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat;
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
- sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos kiemelt feladatok:

- a tanulók korszerű ismeretekkel és az azok gyakorlásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
- a tanulóknak bemutatjuk és gyakoroltatjuk velük elsősegélynyújtás alapismereteit;
- a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten - tanórai és a tanórán kívüli (egyéb) foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében:

- az iskola kapcsolatot épít ki az Országos Mentőszolgálattal, Magyar Ifjúsági Vöröskereszttel és az Ifjúsági Elsősegélynyújtók Országos Egyesületével;
- tanulóink bekapcsolódnak az elsősegély-nyújtással kapcsolatos iskolán kívüli vetélkedőkbe;
- támogatjuk a pedagógusok elsősegély-nyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésekre való jelentkezését.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- a helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagaihoz kapcsolódó ismeretek;
- az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás balesetknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja; valamint az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

*„A pedagógus hit kettőt tételez fel: hogy az emberek (az eddiginél
különbbe) nevelhetők, s hogy (az eddiginél többre) taníthatók.”*

Németh László

A Bánki Donát Műszaki Technikum és Kollégium

13. KOLLÉGIUM NEVELÉSI PROGRAMJA (1. sz. melléklet)

2020.

13.1 Bevezetés

A kollégiumi nevelési program alapját képező dokumentumok:

- Köznevelésről szóló 2011. CXCV. törvény és annak módosításai.
- A Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramja
- A 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről
- 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról
- A kollégiumi nevelési programja az intézmény Nevelési Programjának része.

13.2 Az intézmény küldetése, jövőképe

13.2.1 A kollégiumi küldetésnyilatkozata

A kollégiumi iskolával egybeszervezett intézmény. Kettőszázötven középiskolás –jellemzően fiú-tanuló számára biztosítja a továbbtanulás feltételrendszerét.

A megrendelői kör, valamint a fenntartó elvárásaihoz igazodva valódi értékeket közvetítünk, korszerű szolgáltatást nyújtunk. A Nevelési program vállalja az Szakképzési törvény és a Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramjának megvalósítását. Szellemében modern, mivel integrálja a múlt megőrzendő értékeit és a mai információrobbanásos világban élő ifjúság szükségleteit, igényeit.

Nevelési követelményeinket a törvényi előírásoknak megfelelően tanulói, szülői, fenntartói elvárásokkal összehangolva gazdag tevékenységrendszerrel működtetünk. Ennek megvalósítására hívatott nevelési programunk, amely szerves részét képezi az iskola Szakmai programjának. Mindezek alapvető biztosítékát a kollégiumi oktatóinak szakmai felkészültsége garantálja.

13.2.2 A kollégiumi jövőképe

Biztonságos, nyugodt, derűs légkörű otthon akarunk lenni, amelyben a kollégisták sokoldalú személyiségének kibontakoztatása biztosított, ahol:

- rend, fegyelem van,
- egyértelmű szabályok irányítják a kollégiumi életét, amelyek rugalmasan igazodnak tanulói összetétel változásaihoz,
- világos célokkal és tervekkel rendelkezünk,
- alkotó közösségi élet folyik,
- aktív tanulók részvétel a kollégiumi sajátos arculatának kialakításában,
- az oktatók elkötelezett hívei a nevelésnek,
- az oktatói testület jól együttműködő csapat,
- a jó tanulási feltételek és a tehetség kibontakoztatásához szükséges feltételek adottak,
- gazdag szabadidős program kínálatot biztosítunk.

A kapcsolódó iskolákkal egyenrangú, partneri viszony kialakítására törekszünk, melyben a közös célok határozzák meg az együttműködést.

14.3 Helyzetelemzés

13.3.1 Vezetési elvek

- A pedagógiai humanizmus, a bizalom, a felelősségvállalás, mások munkájának megbecsülése.
- Ószinte légkörű, nyugodt, alkotó kollégiumi közösség megszilárdítása.
- A munkaszervezésnél világos és határozott feladat meghatározás.
- Tervszerű időgazdálkodás, egyenletes és arányos munkamegosztás.
- Az autonóm alkotó munkatársaknak önálló mozgástér és innovációs impulzusok biztosítása
- Az információáramlás rendszerének folyamatos működtetése.

13.3.2 Személyi feltételek

Oktatótestület

A testület jellemzői:

- stabilitás,
- összeszokottság,
- felelősségtudat, hivatástudat,
- együtt kialakított nevelési elvek egységes alkalmazása,
- gazdag szakmai tapasztalat,
- nyugodtság,
- lelkiismeretes, pontos munkavégzés.

Az utóbbi évek fontos kihívása, a korábbi időszakra jellemző értékek megtartása és új elemekkel való gazdagítása. Fontos ez azért, hogy a kollégium arculata, sajátos funkciója, a gazdag szabadidős programkínálat személyi erőforrásai biztosítottak legyenek.

Az utóbbi évtizedben sokat változott az iskolarendszer. Ezzel együtt a kollégiumunkban is több iskolatípusban tanuló diák lakik. Nevelési elveinket, alapkövetelményeinket, értékelő-minősítő rendszerünket ennek megfelelően kell finomítanunk.

A nevelési programot 13 fős oktatói testület teljesíti, 12 fő egyetemi, 1 főiskolai végzettségű pedagógusi képesítéssel rendelkezik.

A szakos megoszlás gazdag, heterogén, minden szakterület képviselve van, így a tantestület a felzárkóztató és tehetséggondozó kollégiumi funkciók ellátására alkalmas. Továbbá jó alapot biztosít a széles skálán mozgó kollégiumi szabadidős tevékenységek megszervezéséhez az Országos Kollégiumi Alapprogram előírásának megvalósításához.

Elvárások az oktatóval szemben:

- rendelkezzen stabil értékrenddel
- legyen harmonikus személyiség
- embertársát értékékként elfogadó és tevékenységében segítő, támogató beállítottságú
- kreatív pedagógiai munkavégzésre alkalmas
- rendszeres önképzéssel, szervezett továbbképzéssel megújított, korszerű szakmai ismeretekkel rendelkezzen

- legyen képes a nevelési folyamat megszervezésére, irányítására, ellenőrzésére, értékelésére, jártas a különböző pedagógiai eljárások alkalmazásában.
- egyéniségével, megjelenésével, felkészültségével, műveltségével, életmódjával követendő példaként szolgáljon a kollégisták előtt
- megfelelő empátiával rendelkezzen
- folyamatosan működjön együtt a tanuló közösséggel, a oktatói testület vezetőivel, és tagjaival

Az oktatói testület tagjairól részletes információk a közzétételi listán található.

Tanulóközösség

A tanulók lehetőséget kapnak a középiskolai tanulmányaik elmélyítésére. Személyiségfejlesztésük mellett ismereteket szereznek a társas együttélés szabályairól, a közösen végzett munka örömeiről. Siker- és teljesítménymotiválttá válnak, hiszen a közösségben megszerezhető és elfogalható szerepek, státusok személyiségfejlődésük és teljesítményük révén elérhetőek lesznek.

A tanulók kollégiumi életének elvei:

- A gyermekek optimális testi-lelki fejlődés feltételeinek megteremtése, figyelembe véve a speciális tanulói, szülői és iskolai igényeket, valamint az intézményi szokásrendszert.
- A napirend kialakítását, az egyes tevékenységek belső arányait, a tanulók egyéni és életkori sajátosságaihoz kell igazítani.
- A belső szabályozás kiemelt eszköze a pedagógiai ösztönző rendszer (minősítő rendszer) működtetése.
- A kollégiumi élet megszervezésében jelentős szerepet tölt be a kollégiumi diákönkormányzata. Biztosítjuk, hogy a tanulók részt vehessenek a tanulóközösségek mindennapi életével kapcsolatos célok kijelölésében, a feladatok, végrehajtásában, valamint az elért eredmények értékelésében. Lehetővé tesszük, hogy a diákönkormányzat tagjai és vezetői megismerjék a demokratikus érdekérvényesítés, problémamegoldás és konfliktuskezelés technikáit, módszereit.
- A kollégium sajátos eszközeivel fejlesztjük, alakítjuk, folyamatosan ápoljuk arculatunkhoz kapcsolódó hagyományainkat, erősítve a kollégiumi közösség együvé tartozását.

A tanulók összetétele változatos. A kollégium kihasználtsága teljes. Létszám. 250 fő.

Statisztikai adatok tapasztalatai

A technikumokban tanulók általában közepes képességűek.

A tanulói összetétel megváltozása, iskolai előképzettségük szintje szükségessé tette értékelő- minősítő rendszerünk, a tanulókkal szemben támasztott alapkövetelményünk módosítását is.

Felmérésekből, az oktatók által szerzett információkból egyértelműen kiderül, hogy a szülők köre nagyon összetett, a legszélsőségesebb problémákkal terhelt. Az utóbbi években romlott a tanulók szüleinek egzisztenciális helyzete, ez gyakran végződött a családi élet válságával. Gyakori az alkoholizáló életmód, a kiúttalanság. A tanulók 40 %-a rendelkezik rendezetlen családi háttérrel. Jellemzővé vált az érzelmi törődés hiánya, megnőtt a veszélyeztetett tanulók száma.

A tanulók összetétele, jellemzőik, jól érzékeltek, hogy módszertanilag mennyire differenciált feladatokat kell ellátnia a kollégiumi oktatói testületnek. Az is egyértelmű, hogy a felzárkóztatás, az

esélykülönbségek csökkentése lesz az egyik domináns tevékenységünk, ahol nemcsak az ismeretanyag bővítése fontos, meghatározó feladat, hanem a viselkedéstől a mozgáskultúráig, a kifejezőképességig, a tanulók személyiségét érintő egyéni lemaradásokra is figyelni kell. A legnagyobb hangsúlyt az egyéni törődés kell, hogy kapjon.

A szülői, tanulói és egyéb megrendelői igények

A szülők elvárják, hogy a kollégium az egyes települések általános iskoláinak színvonalbeli különbségéből adódó hátrányokat csökkentse, pótolja. Biztosítsa a nyugodt tanulás feltételeit. Adjon a gyerekeknek segítséget és nyújtson biztonságot.

A szülők körében végzett felmérés értékelése szerint jellemző, hogy jónak tartják a kollégium légkörét.

Úgy ítélik meg, hogy a tanulási feltételek biztosítottak és a diákok részére gazdag a szabadidős programkínálat. Elégedettek a kapcsolattartás tartalmával és a tájékoztatással, csoportvezető tevékenységével, a kollégium követelmény támasztásával.

A diákok elvárásai a kollégiummal szemben hasonlóak a szülőkéhez: nyugodt tanulási feltételek biztosítása, tiszta, rendezett környezet, több szabadidő, az engedély nélküli tanulmányi idő növelése, az étkezés minőségének és mennyiségének javítása. Elégedettek: a gazdag szabadidős programkínálattal, rendezvények szervezésével, színvonalával, sportolási lehetőségek biztosításával.

13.3.3 Tárgyi feltételek

Tárgyi, környezeti feltételek, elvárások a kollégiumban

- A belső és külső környezete biztosítsa a nevelési célok megvalósíthatóságát, szolgálja a kollégisták biztonságát, kényelmét, feleljen meg az otthonosság általános kritériumainak.
- Teremtse meg a nyugodt tanulás, az önálló ismeretszerzés, a kulturális, a sport és egyéb szabadidős tevékenységek, valamint a diákkörök, szakkörök működésének feltételeit.
- Gondoskodjon a tanulók nyugodt pihenéséről, az egyéni visszavonulás lehetőségéről.

A kollégium épülete 1979- ben került átadásra. A kollégiumunk diákjai hét emeleten, hetvenöt szobában vannak elhelyezve. Szobáink négy ágyasok. Mindegyik szobában található mosdókagyló, egyéni asztal, szék, szekrény, olvasólámpa és két darab emeletes ágy. A WC illetve zuhanyzó szintenként, mint közös helyiség van kialakítva. Mindegyik szintünkhöz két tanulószoba tartozik. Első, harmadik, ötödik és hetedik emeletünkön egyéni felkészülést és feladatellátást biztosító oktatói szobáink vannak.

A földszinten nyert kialakítást az ügyeletes oktatói és a megbeszélő szoba. Szintén itt található a háromszáz főt befogadó ebédlő, a százfős társalgó, tágas, vendégfogadásra alkalmas aulánk, közös időtöltésre alkalmas játékteremünk, valamint a tíz számítógéppel rendelkező internetes terem. A kollégiumi munkaközösség-vezetői, a gondnoki iroda az asztalosműhely és raktár, valamint a házmesteri lakás is itt található.

Az alagsorban egy légpuskás lőtér és egy a diákjaink számára nagyon kedvezményesen használható, rendkívül igényesen kialakított testépítő terem áll rendelkezésünkre. A felmerülő igények kapcsán itt nyert kialakítást a kerékpártároló. Tíz kerékpár áll rendelkezésre valamint síléceink is vannak programjaink szervezéséhez. Íjászaink az időjárás függvényében vagy szabadtéren, vagy a kollégium

pincefolyosóján tartják a foglalkozásaikat. Alkotóműhellyel is rendelkezünk. Az épület kiemelt tűzbiztonsági kategóriája miatt ebben az évben automatikus tűzjelző rendszerrel lett felszerelve.

Az épület felett eljárt az idő. Külső homlokzata felújított, korszerűsített, de belsőépítészeti elavult, korszerűtlen. A mai elvárásoknak szabványoknak nem felel meg, de a mindennapi szükségletek kielégítésére alkalmas. A nevelés, a tanítás-tanulás tárgyi eszközei rendelkezésünkre állnak. Az utóbbi időben sok eszközt vásároltunk pályázati forrásokból. Ezek az eszközök a szabadidő kulturált eltöltését, művelődést teszik lehetővé és változatossá.

13.3.4 Gazdálkodás feltételei

A kollégium nem független, az iskolával egybeszervezetten működik. Diákszervezetünk működéséhez szükséges anyagi feltételeket a diákok saját önerőből biztosítják.

13.4 A kollégium kapcsolatrendszere

A kollégium, nevelési feladatainak eredményes megoldása érdekében, rendszeres kapcsolatot tart a szülőkkel, egyéb törvényes képviselőkkel, szülői szervezetekkel (közösségekkel), a kapcsolódó iskolákkal, társintézményekkel, szociálisan hátrányos helyzetű tanuló, valamint veszélyeztetett gyermek esetében a gyermekjóléti szolgálattal, a település - a tanulók nevelésében érintett - intézményeivel, civil szervezeteivel, szakmai közösségeivel. A pedagógiai munkát az iskola igazgatója által megbízott nevelési igazgatóhelyettes a munkaközösség vezetőn keresztül szervezi és ellenőrzi. Az iskola működését szabályozó dokumentumok vonatkoznak a kollégiumra is.

A kapcsolataink jellemzői

- Nyitottság és kezdeményező készség,
- Az együttműködés formái, alkalmazkodjanak a kollégium feladataihoz,
- Szakmai együttműködéseinkben a közös érdekek a meghatározóak, törekszünk a kölcsönös fejlesztésére.
- Az iskolákkal való kapcsolatunkat meghatározza az iskolai ismeretek kiegészítése, bővítése, tanulási feltételek biztosítása, a kollégiumi foglalkozások tartalmának megfelelő megváltoztatásával, az iskolai munkarendekhez való alkalmazkodással.
- Sajátos arculatunk elemei, a gazdag szabadidős programkínálat és a hagyományok ápolása.

A fenti célokat megvalósító kollégiumi programok:

- 1. A meglévő nemzetközi kapcsolataink ápolása**
- 2. Nemzetközi kapcsolataink bővítése**
- 3. Kölcsönös módszertani együttműködés hazai és nemzetközi partnerekkel**

4. Hagyományápoló programok, versenyek, bemutatók

13.5 Általános fejlesztési stratégia

A nevelés eredményének javítása

A tanulói személyiségfejlesztés, korszerű mérések, mérési technikák (neveltségi szint, szociometriai mérés, tanulási stílus, tanulási motiváció), korszerű személyiségfejlesztő programok alkalmazása.

Egyéni bánásmód, törődés, differenciált módszerek alkalmazása a tanulók iskolatípusának, életkorának és képességeiknek, sajátosságainak alapján.

A nevelői feljegyzések tartalma a tanulók megismerését és személyiségüknek fejlesztését kell, hogy szolgálja.

A szakmai munka színvonalának emelése, pedagógus továbbképzések

Kapcsolódás a Megyei Pedagógiai Oktatási Központok által szervezett szakmai fórumokhoz, továbbképzésekhez.

A Kollégiumi Szakmai és Érdekvédelmi Szövetség által tervezett képzéseken való részvétel.

Két kolléga inkluzív pedagógia szakot végzett.

A diák önkormányzati munka erősítése

A csoportvezető nevelők tudatos, segítő munkájának koordinálása, a diák csoportvezetők és a diák önkormányzati tagok utánpótlásának biztosítása, folyamatos képzése.

13.6 Alapelvek

13.6.1 A kollégium társadalmi szerepe

- Megteremti a megfelelő feltételeket azon tanulók számára, akiknek lakóhelyén nincs a tanulási lehetőség.
- Biztosítja a szabad iskolaválasztáshoz való jog érvényesülését.
- Együttműködik az érdekelt iskolákkal, figyelembe véve azok pedagógiai célkitűzéseit.
- Tevékenysége során kiegészíti a családi és iskolai nevelést, egyben szociális ellátást, biztonságot és érzelmi védettséget nyújt.
- A megfelelő pedagógiai környezet biztosításával elősegíti a társadalmi szerepek tanulását, a diákok önszerveződése során kialakuló "mikro-társadalomban" a közösségi együttélés, az önkormányzó képesség, a döntés és felelősség, a konfliktuskezelés demokratikus technikáinak megismerését, gyakorlását.
- Sajátos támogatást nyújt a sikeres társadalmi beilleszkedéshez.

- Kiemelt társadalompolitikai szerepe és feladata, hogy a tanulók számára biztosítja a minőségi tudáshoz történő hozzáférést, jelentősége van az esélyteremtés és a társadalmi mobilitás elősegítésében.

13.6.2 A kollégiumi nevelés célja

A bentlakásos intézmény sajátos eszközeinek és módszereinek felhasználásával a tanulók szocializációjának, kiegyensúlyozott és egészséges fejlődésének, tanulásának, a sikeres életpályára való felkészítésének segítése, személyiségének fejlesztése, kibontakoztatása.

A kollégiumi nevelés főbb alapelvei:

- a gyermekeket megillető jogok érvényesítése;
- demokratikus, humanista, nemzeti és európai nevelési elvek alkalmazása;
- a tanulók iránti felelősség, bizalom, szeretet és tapintat;
- az alapvető erkölcsi normák betartása;
- az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevétele;
- építés a tanulók öntevékenységére, önszerveződő képességére;
- a szülőkkel és a kapcsolódó iskolákkal való konstruktív együttműködés.
- az eltérő szokásrendszerrel, iskola előképzettséggel rendelkező tanulók közötti különbségek kezelése, mérséklése.

A kollégiumi nevelés feladatai

A tanulási kultúra fejlesztése

- Az eredményes és hatékony ismeretszerzés
- A megismerési és gondolkodási képességek fejlesztése, a helyes tanulási módszerek megismertetése, gyakorlati alkalmazása
- Az érdeklődés, a megismerés és a felfedezés vágyának fejlesztése
- Tanulási, ismeretszerzési igény kialakítása

Felzárkóztatás, a tehetségek kiválasztása és gondozása, a pályaorientáció segítése

- Műveltségbeli, képességbeli, felkészültségi, neveltségi különbözőségek kezelése
- A tanulók képességeinek felismerése, fejlesztés
- A tehetséges tanulók segítése képességeik továbbfejlesztésében, tudásuk bővítésében
- Szakmák, hivatások megismerése, a pályaválasztás segítése illetve a választott életpályára való felkészülés segítése

A közösségi értékrend és normarendszer fejlesztése

- A pozitív közösségi szokások és minták közvetítése
- A szociális készségek (empátia, tolerancia, kooperáció, konfliktuskezelés, kommunikációs és vitakultúra, szervezőkészség stb.) fejlesztése
- A közösségi együttélés szabályainak elsajátítása, az egyén, a csoport, a társadalom kölcsönhatásainak megértése
- A családi életre (a családtagi szerepekre, a párkapcsolatok kulturált kialakítására, a takarékos és ésszerű gazdálkodásra stb.) nevelés
- Környezettudatos magatartásformák megismertetése, szokásrendszer kialakítása

A fenti célokat megvalósító kollégiumi programok:

1. **Regionálisan és országosan meghirdetett versenyekre való felkészítés, eljutás (kulturális seregszemlék, sportversenyek, tanulmányi versenyek)**
2. **Hazánk természeti és kulturális értékeinek megismertetése**
3. **Terepgyakorlatok szervezése, alternatív környezetkímélő energiaforrások megismertetése**
4. **A fenntartható fejlődés alapelveinek elsajátíttatása**
5. **Ésszerű hulladékgazdálkodás**

Az egészséges és kulturált életmódra nevelés, egészségfejlesztési program

A kollégium egészségnevelési programja részét képezi az iskolai egészségfejlesztési stratégiájának.

- A testi és mentális képességek folyamatos megőrzése és fejlesztése
- A megfelelő életritmus kialakítása, az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, a rendszeret belső igénnyé válása, az ehhez kapcsolódó szokásrendszer megalapozása.
- A tanulók testi és lelki egészségének megőrzése, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzése.
- A kollégium otthonos, kulturált, esztétikus közegként működjön, ahol a tanulók jól érzik magukat, és ami egyben fejleszti ízlésüket, igényességüket.
- A kollégium kulturális és sportélete járuljon hozzá az egészséges életvitel, a helyes életmódminta kiválasztásához.
- A tanulók környezettudatos magatartásra nevelése, hogy érzékenyvé váljanak környezetük állapota iránt, életvitelükbe beépüljön a környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt.

A fenti célokat megvalósító kollégiumi programok:

1. Egészség-hét
2. Általános elsősegély nyújtási ismeretek
3. Táplálkozás tanácsadás
4. Házi sportversenyek
5. Tömegsport rendezvények
6. Kollégiumok közötti (városi, megyei, pl.: Bánkis 5tusa) versenyek
7. Új szabadidős és sporttevékenységek megismertetése
8. Túrák szervezése (gyalog, kerékpár, vízi, lovas)

Az önismeret fejlesztése, a korszerű világkép kialakulásának segítése

- A kollégium kapcsolat- és tevékenységrendszerének szervezésével, ismeretek nyújtásával segítse elő, hogy a tanulók gazdag elméleti és tapasztalati alapokat kapjanak saját képességük, értékük, jellemük megismeréséhez.
- A természeti és társadalmi ismeretek bővítésével, művészeti élményekkel segítse a világban való tájékozódást, a személyes és szociális azonosságtudat fejlődését.
- A kollégium kiegészíti nemzeti és etnikai kisebbségeink kultúrájának értékeit, nemzeti, történelmi és vallási hagyományainkat, jellegzetességeinket megismertető iskolai tanulmányokat erősítve a tanulók hazaszeretetét.
- A világról kialakított képben kiemelt helyet kap az Európához való kötődésünk, az európai kultúrkör.

A fenti célokat megvalósító kollégiumi programok:

1. Külső előadók, szakemberek meghívása

13.6.3 Kulcskompetenciák fejlesztése a kollégiumban

Anyanyelvi kommunikáció

Cél:

- a hallott és olvasott szövegek értése, a szövegalkotásban való jártasság
- tudatos és helyes nyelvhasználat
- gondolkodási képességek fejlesztése

Fejlesztendő területek, képességek, attitűdök:

- olvasási készség
- szókinccs

- nyelvtan, nyelvi funkciók ismerete
- helyesírás, helyes ejtés, beszédkésztség
- szóbeli és írásbeli kommunikáció
- szövegértés, szövegalkotás

Sikerkritériumok:

- a különböző irodalmi, publicisztikai, közéleti szövegtípusokban való jártasság
- a szóbeli és írásbeli kommunikáció különböző formáinak ismerete, alkalmazása
- az önálló információ – és ismeretszerzésben való jártasság
- az anyanyelv tudatos használata

Megvalósítás színterei:

- csoportfoglalkozás (művészet és információs kultúra)
- egyéni foglalkozás (tantárgyi korrepetálás)
- diákkörök (diákújság, diákszínpad, kolirádió, magyar)
- kollégiumi rendezvények
- fejlesztő foglalkozások (AJKSZP)

Idegen nyelvi kommunikáció

Cél:

- hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás
- használható nyelvtudás megszerzése
- más kultúrák megismerése

Fejlesztendő területek, képességek, attitűdök:

- olvasáskészség
- szövegértés, szövegalkotás
- szókincs, beszédkésztség
- nyelvtani ismeretek
- íráskészség

Sikerkritériumok:

- sajátítsa el az idegen nyelvi kommunikáció alapjait
- tudja használni a segédeszközöket (szótár, számítógépes idegen nyelvi program)
- alap- vagy középszinten nyelvvizsgát tegyen

Megvalósítás színterei:

- diákkör
- idegen nyelvi ismeretfejlesztő foglalkozások (AJKSZP)
- tantárgyi korrepetálások

Matematikai kompetenciák

Cél:

- a tanulók szerezzék meg azokat az ismereteket, melyek segítségével képesekké válnak a mindennapi életből vett, gyakorlati tevékenységre épülő egyszerű számolási és mérési problémák megoldására.
- hiányosságok pótlásával segítse a szakmatanulást.
- fegyelmezett, logikus gondolkodásra nevelés.
- helyes tanulási szokások kialakítása.

Fejlesztendő területek:

- számolási készség
- konstruktív és analogikus gondolkodás
- szám- és műveletfogalom
- gondolkodás és szemléletmód
- matematikai fogalmak, összefüggések

Sikerkritériumok:

- tudjon biztosan tájékozódni a tízes számrendszerben
- legyen képes a négy alpműveletet készség szintjén alkalmazni
- tudja matematikai ismereteit a gyakorlatban hasznosítani
- a számológépet tudja biztosan használni

Megvalósítás színterei:

- tantárgyi korrepetálás
- matematikai logika fejlesztése (AJKSZP alapján)
- egyéni foglalkozás (tantárgyi korrepetálás)

Természettudományos kompetenciák

Cél:

- a természeti jelenségek, az emberi tevékenységek, okozta változások megértése, fejlődés saját magunkra, családjunkra, közösségünkre és az egész Földre gyakorolt hatásával kapcsolatban
- az egyéni és közösségi felelősségtudat kialakítása a fenntartható fejlődés érdekében

Fejlesztendő területek, képességek, attitűdök:

- természettudományos és műszaki műveltség
- problémamegoldó képesség
- gyakorlatiasság

Sikerkritériumok:

- az egyén a munkájában és a hétköznapi életben felmerülő problémák megoldásában, döntések meghozatalában képes használni természettudományos és műszaki műveltségét
- gyakorlatias módon tudja a tudását alkalmazni új technológiák, berendezések megismerésében és működtetésében, egyéni és közösségi célok elérésében
- képes és akar cselekedni a fenntartható fejlődés feltételeinek biztosítása érdekében

Megvalósítás színterei:

- tantárgyi korrepetálások
- kiscsoportos foglalkozások
- csoportfoglalkozások

Digitális kompetenciák

Cél:

- az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát a tanulás, a kommunikáció és a szabadidő terén
- felelősségteljes interaktív média-használat
- töltse helyesen szabadidejét
- logikus gondolkodás fejlesztése

Fejlesztendő területek:

- számítógépes alkalmazások (szövegszerkesztés, táblázatkezelés)
- kommunikáció az elektronikus média útján
- információ-tárolás, kezelés
- internet-alapú szolgáltatások elérése

Sikerkritériumok:

- használja felelősségteljesen az elérhető információkat
- tudja tanulásához felhasználni a számítógépes alkalmazásokat
- tudjon információt keresni, értékelni, tárolni, felhasználni
- a számítógépet biztos használata

Megvalósítás színterei:

- diákkör
- internet-használati lehetőség
- ECDL vizsgára való felkészítés
- egyéni foglalkozás

Hatékony önálló tanulás**Cél:**

- tanuláshoz való pozitív érzelmi és értelmi viszonyformálás, motiváció fenntartása
- hatékony és önálló tanulás kialakítása
- saját tanulási stratégia kialakítása
- hatékony tanulási módszerek elsajátítása
- tanulási képességek fejlesztése
- személyiségépítés

Fejlesztendő területek

- tanulási módszerek
- tanulási szokások
- vizsgákra való felkészülés módszerei
- önművelés igényének kialakítása
- képességfejlesztés

Sikerkritériumok

- legyen képes kitartóan tanulni, saját tanulását hatékonyan megszervezni
- tudjon idejével és az információkkal hatékonyan gazdálkodni
- ismerje fel szükségleteit és lehetőségeit, ismerje a tanulás folyamatát
- tudását és képességeit a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt használja
- rendelkezzen önismerettel, önbizalommal, legyen igénye az önművelésre

Megvalósítás szinterei

- csoportfoglalkozás
- szilencium
- egyéni foglalkozás
- felzárkóztatás, korrepetálás
- fejlesztő foglalkozások (AJKSZP)

Szociális és állampolgári kompetencia

Cél:

- a pozitív attitűd, a helyes magatartásmód kialakítása a testi és lelki egészségőrzése
- hatékony, építő módon való részvétel a csoportmunkában, a másokra való odafigyelés képességének megalapozása (kialakítása)
- aktív részvétel a közösségi életben a társadalmi folyamatokról kialakult tudást felhasználva

Fejlesztendő területek, képességek, attitűdök

- életvezetés, önfejlesztés
- társas kapcsolat, érzelmekkel való bánni tudás
- konfliktuskezelés
- vállalkozókészség, változások iránti fogékonyság
- aktuális, nemzeti, világtörténelmi események ismerete
- európai sokféleség, kulturális identitástudat

Sikerkritériumok

- rendelkezzen az egészséges életvitelre vonatkozó ismeretekkel
- előzze meg a veszélyes helyzeteket, alakuljon ki a „nemet mondás„ képessége a károsító tényezőkkel szemben
- legyen képes az együttműködésre, alakuljon ki kompromisszumkészsége
- váljon kezdeményezővé, legyen aktív, alakuljon felelősségtudata, döntéshozó képessége
- legyen nyitott a tágabb környezet történései iránt, rendelkezzen megfelelő információkkal a világról

- ismerje meg a különböző kultúrák jellemzőit, alakuljon ki a más népek iránti tisztelet

Megvalósítás szinterei

- csoportfoglalkozás /Egyén és közösség, életmód – életvitel, magyarság /
- egyéni foglalkozás
- diákkörök / egészségnevelés, történelem, tánc, turizmus, sport /
- szabadidős foglalkozás / előadás, túra, tanulmányi kirándulás, színház
- kiállítás látogatás /
- kollégiumi rendezvények
- DT- ülések, közgyűlések

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

Cél:

- felismerje a mindennapi életben és a környezetében a kínálkozó lehetőségeket
- tegyen szert a gazdasági tevékenységek során szükséges ismeretekre, képességekre
- ismerje a vállalkozások pénzügyi és jogi feltételeit

Fejlesztendő területek, képességek, attitűdök:

- szervezőképesség
- irányítás
- kommunikációs készség
- kreativitás
- kezdeményezőképeség

Sikerkritériumok:

- ismerje fel a gazdasági és társadalmi életben bekövetkező változásokat
- tudjon önállóan vállalkozásba kezdeni
- igazodjon el a munkaerő piacon

Megvalósítás szinterei:

- csoportfoglalkozás (önismeret, pályaválasztás)
- egyéni foglalkozás
- csoport- és diákönkormányzat
- önkiszolgáló tevékenység

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Cél:

- egyen nyitott, érdeklődő és fogékony a művészetek iránt
- esztétikai érzék fejlesztése
- az egyetemes és nemzeti kulturális örökség értékelése
- az alkotás örömeinek megismerése, közösségi normák elfogadása
- elképzelések, élmények kreatív kifejezése
- a tánc segítségével a tanulók személyiségének formálása

Fejlesztendő területek:

- értő beleérző ismeret
- közízlés
- műalkotások és előadások elemzése
- saját nézőpont kialakítása
- ismeretek szerzése a zene, tánc, dráma, vizuális művészetek, tárgyak, épületek, foto, mozgókép kultúrájában
- fizikai állóképesség, koncentráció képesség fejlesztése

Sikerkritériumok:

- ismerje a tradicionális művészetek nyelvét
- tudjon előadást, műalkotást elemezni
- értse az esztétikum mindennapokban betöltött szerepét
- legyenek elképzelései, ötletei, önálló véleménye
- sajátítsa el a különböző táncstílusok lépéseit

Megvalósítás színterei:

- diákkörök (tánc-, képzőművészeti-, diákszínjátszó-, dekor-, filmklub, énekkar)
- egyéni foglalkozás
- kollégiumi rendezvények, fellépések

13.6.4 A kollégiumi nevelés kiemelt fejlesztési feladatai

A tanulási kultúra fejlesztése

- az eredményes és hatékony ismeretszerzés

- a megismerési és gondolkodási képességek fejlesztése, a helyes tanulási módszerek megismertetése, gyakorlati alkalmazása
- az érdeklődés, a megismerés és a felfedezés vágyának fejlesztése
- tanulási, ismeretszerzési igény kialakítása

Felzárkóztatás, a tehetségek kiválasztása és gondozása, a pályaaorientáció segítése

- műveltségbeli, képességbeli, felkészültségi, neveltségi különbsőségek kezelése
- a tanulók képességeinek felismerése, fejlesztés
- a tehetséges tanulók segítése képességeik továbbfejlesztésében, tudásuk bővítésében
- szakmák, hivatások megismerése, a pályaválasztás segítése illetve a választott életpályára való felkészülés segítése

A közösségi értékrend és normarendszer fejlesztése

- a pozitív közösségi szokások és minták közvetítése
- a szociális készségek (empátia, tolerancia, kooperáció, konfliktuskezelés, kommunikációs és vitakultúra, szervezőkészség stb.) fejlesztése
- A közösségi együttélés szabályainak elsajátítása, az egyén, a csoport, a társadalom kölcsönhatásainak megértése
- A családi életre (a családtagi szerepekre, a párkapcsolatok kulturált kialakítására, a takarékos és ésszerű gazdálkodásra stb.) nevelés

Az egészséges és kulturált életmódra nevelés

- a testi és mentális képességek folyamatos megőrzése és fejlesztése
- a megfelelő életritmus kialakítása, az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, a rendszeret belső igénnyé válása, az ehhez kapcsolódó szokásrendszer megalapozása
- a tanulók testi és lelki egészségének megőrzése, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzése
- a kollégium otthonos, kulturált, esztétikus közegként működjön, ahol a tanulók jól érzik magukat, és ami egyben fejleszti ízlésüket, igényességüket
- a kollégium kulturális és sportélete járuljon hozzá az egészséges életvitel, a helyes életmódminta kiválasztásához
- a tanulók környezettudatos magatartásra nevelése, hogy érzékennyé váljanak környezetük állapota iránt, életvitelükbe beépüljön a környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt

Az önismeret fejlesztése, a korszerű világkép kialakulásának segítése

- a kollégium kapcsolat- és tevékenységrendszerének szervezésével, ismeretek nyújtásával segítse elő, hogy a tanulók gazdag elméleti és tapasztalati alapokat kapjanak saját képességük, értékük, jellemük megismeréséhez
- a természeti és társadalmi ismeretek bővítésével, művészeti élményekkel segítse a világban való tájékozódást, a személyes és szociális azonosságtudat fejlődését

- a kollégium kiegészíti nemzeti és etnikai kisebbségeink kultúrájának értékeit, nemzeti, történelmi és vallási hagyományainkat, jellegzetességeinket megismertető iskolai tanulmányokat erősítve a tanulók hazaszeretét
- a világról kialakított képben kiemelt helyet kap az Európához való kötődésünk, az európai kultúrkör

13.7 A tanulók személyiségfejlesztésének általános követelményei

Érjenek el a kollégiumi átlaghoz, ill. önmagukhoz viszonyítva *reális tanulmányi* eredményt.

Ismerjék meg a *különböző tanulási technikákat*, s keressék az önmaguk számára legeredményesebbet.

Munkájukat végezzék legjobb tudásuk szerint, legyenek önállóak saját maguk és környezetük rendben tartásában.

Tudjanak a *közösségbe beilleszkedni*, tartsák be az alapvető szabályokat, a tanulásban, munkában, szórakozásban, egyéb tevékenységekben tudjanak együttműködni. Fejlődjön empátiás készségük, legyenek segítőkészek, alkalmazkodók.

Tudjanak a *közösség céljaival azonosulni*, a megvalósításban alkotó módon részt venni.

Legyen akaraterejük, kitartásuk, de tudjanak elviselni kudarccokat, kezelni konfliktusokat.

Tudjanak a helyzetnek, a körülményeknek *megfelelően viselkedni*, önállóan ügyet intézni (személyesen, írásban).

Fejlesszék önmagukat, képességeiket (értelmi, érzelmi, erkölcsi életüket, egészségüket).

Rendelkezzenek *reális pályaképpel*.

Vigyázzanak *egészségükre, védjék környezetüket.*

Legyenek nyitottak az *esztétikum, a kultúra iránt* (kultúrák, életmód, szokások, nyelvek ismerete) erősödjön nemzettudatuk.

Törekedjenek a harmonikus társas kapcsolatok kialakítására.

Érezzék "otthon" magukat a kollégiumban, éljenek jogaikkal, ha méltóak rá!

13.8 A pedagógiai tevékenységrendszer szerkezete

A kollégiumi nevelés színtere tanulók kollégiumi tevékenysége. A kollégiumi foglalkozások és tevékenységek átszövik és irányítják a tanulók életét. A kollégium a maga sajátos arculatával, hagyományrendszerével, foglalkozásaival, tevékenységeivel, a szabadidő megszervezésének változatos módjaival hozzájárul az ott eltöltött idő hasznos és örömteli megéléséhez.

A különböző tanulási formák biztosításával, a felzárkóztatás és tehetséggondozás változatos módjaival, követhető életviteli mintákkal, példákkal lehetővé teszi azt, hogy a kollégisták érdeklődésüknek, képességeiknek, pályairányultságuknak, szakmaválasztásuknak és tehetségüknek megfelelően tanulhassanak és készülhessenek önálló életükre.

A kollégiumi nevelésben a foglalkozások célja a kollégisták személyiségének, etikai és esztétikai ismereteinek, jellemének, identitás- tudatának, önbizalmának, felelősségvállalásának, közösségi szellemiségének megalapozása és fejlesztése.

A kollégium segíti a tanulókat az ismeretek elsajátításában, biztosítja a képességek fejlődéséhez szükséges tevékenységek, művészeti és egyéb alkotások létrehozásának feltételeit.

A kollégiumi foglalkozások az önismeret, a közösségi kapcsolatok kialakítására, a szociális képességek fejlesztésére, az egyénileg hatékony tanulási módszerek elsajátítására, a fenntartható életviteli szokások kialakítására, a tágabb természeti, társadalmi környezetért érzett felelősségre nevelnek

A kollégiumi együttélésben, foglalkozásokban és tevékenységekben a kollégisták megtapasztalják a másik ember elfogadásának, segítésének és megbecsülésének a fontosságát. Megélhetik a szülőföld szeretetét, az értékek

mentén kialakult közösséghez való tartozás biztonságát, természeti, történelmi és kulturális örökségünk megbecsülését. Nyitottá és elfogadóvá válnak a hazai nemzetiségek, kisebbségek és más népek kultúrája iránt. Felkészülnek a közéleti szereplésre, egyéni és közösségi érdekeik és értékrendjük képviselésére.

A tevékenységrendszer körültekintő, tudatos kiépítése nélkülözhetetlen a tanulók személyiségének fejlesztéséhez. A Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramjának előírásai az időkeretet pontosan határozzák meg, a kötelező csoportfoglalkozások tématerületeinek leírásával, pedig a műveltség tartalmukat is megjelölik.

A nevelési elveinknek, célkitűzéseinknek megfelelően, a megengedett időkereteket a lehetőségeinkkel összehangolva, a tanulói igények figyelembe vételével kell meghatározni.

13.8.1 A kollégiumi tevékenység tartalma, időkeretei

A foglalkozások tartalma

- **Kötelező kollégiumi foglalkozás:** az az oktató által irányított csoportos és egyéni foglalkozás, amelynek a megszervezése a kollégium részére kötelező, és amelyben a tanuló köteles részt venni.
- **Szabadon választható foglalkozás:** az az oktató által irányított csoportos és egyéni foglalkozás, amelynek megszervezése a lehetséges kollégiumi kínálatból választott tanulói igény alapján a kollégiumnak kötelező, s amelyen a tanuló választása alapján köteles részt venni.
- **Kollégiumi élet szervezésével összefüggő foglalkozás:** a kollégiumi tanulók részére szervezett, oktató által irányított, a kollégium folyamatos, rendszeres, zavarmentes működéséhez szükséges ismeretek átadását szolgáló foglalkozás, vagy az egy oktató által irányított, egy kollégiumi szervezeti egység zavarmentes működését biztosító foglalkozás.

A foglalkozások időkerete

A tanuló részére kötelező foglalkozás (15 ó / hét)

a. Felkészítés, szilencium	12 ó / hét
Látogatása alól minősítő rendszerben foglaltak szerint a tanuló felmentést kaphat.	
b. Csoportfoglalkozás	1 ó / hét
c. Szabadon választott foglalkozás	1 ó / hét
d. Kötelező felzárkóztató, vagy tehetség gondozó foglalkozás	1 ó / hét

Tanulói foglalkozási terv

A kollégiumi foglalkozásokat a nevelési programnak megfelelő éves tanulói foglalkozási terv alapján szervezzük meg. Az éves tanulói foglalkozási terv kollégiumi csoportonként tartalmazza a kötelező foglalkozásokat, továbbá a kollégium egészére az előre tervezhető szabadon választható foglalkozásokat.

- Szabadon választható foglalkozások (tanuló választása alapján heti 1 órába kötelező a részvétel): Foci asztalitenisz, lövészet, kosárlabda, képzőművészeti kör, íjászat, filmklub, természetjárás, testépítés, aerobic, sakk.

13.8.2 A csoportfoglalkozások rendszere

A kollégiumi csoportfoglalkozások keretprogram terve lehetőség a kollégistáknak és a kollégium oktatóinak arra, hogy az oktatásban kevésbé hangsúlyos ismeretekből, művészeti hatásokból olyan válogatást adjon, amely kihat a kollégiumra, a kollégisták életére, tanulásra, életvitelre, szabadidejük eltöltésére, az iskolai tevékenységekhez, az osztályfőnöki órákhoz való kapcsolódásra, alkalmazkodóképességük, toleranciájuk, konfliktuskezelésük fejlődésére éppúgy, mint az élethosszig tartó tanulás igényének kialakítására.

Az alapprogram a csoportfoglalkozásokat tanulócsoportonként kötelezően heti egy órában írja elő. Megjelöl továbbá, kötelező jelleggel 12 témakört, tartalmakkal, tevékenységekkel, fejlesztési követelményekkel és időkeretekkel.

Mindezt a csoport nevelési programja tartalmazza. Heti egy órában kötelező a részvétel. A kollégiumi csoportfoglalkozások kerettervét és éves óraszámait lásd 1.számú mellékletben.

13.8.3 Feladatok tevékenységkategóriák

Tanítás, tanulás

Cél

- A személyi és tárgyi feltétel olyan szintű biztosítása, hogy a diák és szülő egyaránt érezze: van esélye a kollégista tanulónak az értelmi és érzelmi fejlődésre.
- Megláttassuk és továbbfejlesszük minden tanulóban személyiségének saját értékeit.
- Fejlesztő hatású és motiváló tanulás kialakítása, minden tanuló törekedjen a képessége szerinti teljesítésre.
- A kollégium minden eszközzel segítse a sikerélmény megszerzését, a tanulási kudarcok kerülését.
- A tanulók szociokulturális eredetű indulási hátrányainak fokozatos leküzdése.
- A tehetség kibontakozása érdekében az önbizalomnak, a megmérettetés igényének, a versenyszellemnek a kialakítása, de ez nem mellőzheti a segítőkészséget és az együttműködési készséget.
- Tárgyi tudás mellett tanulóink szerezzék meg mindazokat a kommunikációs képességeket is, amelyek segítségével tudásukat önmaguk és mások számára hasznosítani tudják.

Feladat

- Jó tanulási körülmények megteremtése a tanulás feltételeinek optimalizálása. A mindennapi iskolai felkészülés segítése.
- Az iskolai tudás kiegészítése és bővítése.
- A tanúlással kapcsolatos attitűd javítása, tartós motiváció, a folyamatos önképzés, önművelés igényének kialakítása.
- A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatása.
- Egyéni és csoportos segítségnyújtás lehetőségének megteremtése.
- Tehetséggondozás, képességfejlesztés.

- Pályairányítás, továbbtanulásra ösztönzés.

Tevékenységformák és annak ajánlott tartalmai

Csoportfoglalkozás

Tanulási módszerek elsajátítása és alkalmazása

Könyvtárhasználat, dokumentumismeret

Folyamatos tájékozódás és tájékoztatás a kollégium tanulóinak aktuális tanulmányi munkájáról és helyzetéről.

Tehetséges tanulók szakkörbe irányítása.

Egyéni korrepetálások megszervezése.

Az érdeklődés irányítása a reális pályaválasztás érdekében.

Felkészítés, szilenciumi foglalkozás

A kollégiumi normákhoz, a tanulási szokásokhoz való alkalmazkodás kialakítása.

A közösségben rejlő segítői lehetőségek felismerése, alkalmazása.

Egészséges rivalizálás, versenyszellem - mint motivációs tényező- biztosítása.

Tanulási tervekészítés, és a rendelkezésre álló idő racionális kihasználása.

Korrepetálás: folyamatos tanulási segítségadás, oktatói irányítás azon tanulóknak, akik rendszeres tantárgyi-pedagógiai segítségre szorulnak.

A oktatói testületet összetétele, illetve a tanulói igények alapján:

Matematika

Fizika

Kémia

Angol- Német

Történelem

Magyar

Földrajz

A korrepetálás szakaszai:

- Felmérés, konzultáció az iskola oktatóinak közreműködésével (a kiinduló tanulási pont rögzítése, a lemaradás objektív és szubjektív okainak, az előrehaladást gátló tényezők feltárása).
- A célravezető segítségnyújtás kidolgozása- **tanulás módszertani ismeretek nyújtása.**
- A korrekció nyomán kibontakozó tanulási folyamat eredményességének folyamatos ellenőrzése, annak tapasztalatai alapján a segítségnyújtás módosítása.

Sikerkritériumok

- Képességeiknek megfelelő eredményességgel végzik iskolai tanulmányaikat.
- Felismerik az iskolán kívüli, tananyagon túli tanulás jelentőségét.
- Igényesek a művelődésre, önművelésre.
- Rendelkeznek a különböző információhordozók, tömegkommunikációs eszközök ismeretével, használatának képességével.
- Ismerik és alkalmazzák az egyénre és csoportra szabott hatékony tanulási eljárásokat, módszereket.
- Rendelkeznek jövőképpel, egészséges önbizalommal.

Pályaorientációs tevékenységek. Az önálló életkezdés támogatása

Célok:

- Igények ismerete a fejlesztendő készségekről és képességekről, a hiányzó ismeretanyagról.
- A nevelési tartalom a diákok valós igénye, motivációik ismeret alapján, előképzettsége összehangolt.
- A kollégista személyiségének, jellemének, aktuális pszichés állapotának megismerése és fejlesztése egyénileg és csoportban.
- A mélyebb önismeret elősegítése.
- Az alkalmazkodás, beilleszkedés segítése.
- Felkészítés az önértékelésre, a pályakép felépítésére, az önmenedzselés megalapozására a reális iskola- és pályaválasztási szándék kialakításával.

Feladatok:

- A mindennapi iskolai felkészülés segítése.
- Az iskolai tudás kiegészítése, bővítése.
- Továbbtanulásra való felkészítés.
- Tehetséggondozás, képességfejlesztés.
- A munkavállalói szerepre való felkészítés.
- A szülő és a tanuló segítése az igények és érdekek felismerésében.
- Az iskolával való együttműködés a diákok támogatására.
- A családi életre való felkészítés.
- Az egészséges életvitel kialakításának, megtanításának módszerei.

Tevékenységek:

- Csoportfoglalkozások
- Tehetséggondozás
- Diákkörök
- Felzárkóztatás
- Egyéni törődések

Sikerkritériumok:

- Legyen képes felismerni az önismeret szerepét a helyes pályaválasztásban, felismerni képességeit.
- Legyen képes mérlegelni saját pályaválasztási lehetőségeit.
- Tudjon önállóan tájékozódni a pályaválasztási dokumentumokban.
- Legyen képes tisztázni a munkahelyi feladatokat és elvárásokat.
- Tudja alkalmazni az álláskeresés különböző technikáit.
- Tudatosuljon benne, hogy élete során többszöri pályamódosításra kényszerülhet, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek.
- Rendelkezzen megfelelő ismeretekkel választott szakmájával, hivatásával kapcsolatban, munkaerő-piac lehetőségek, a munkavállalói szerepről.

Diák önkormányzati tevékenység

Cél

- A kollégiumban folyó közéleti tevékenység váljon a demokratizmus tanulásának terepévé.
- A diák önkormányzati tevékenység kapcsán alakuljon ki a tanulóban egy korszerű társadalomszemlélet.
- Az öntevékenységen alapuló diák önkormányzati tevékenység járuljon hozzá a tanuló személyiségének fejlődéséhez.
- Tanulóink vegyenek részt az intézmény sajátos arculatának kialakításában.
- Alakuljon ki a megfelelő kollégiumi aktivitás. Legyenek alkotó cselekvő részei, formálói a közösség életének.

Feladat

- Ismerjék meg és tanulják meg „kicsiben” mit jelent egy demokratikus társadalom felelősségteljes tagjának lenni.
- A diák önkormányzati tevékenység készítsen fel a közéleti tevékenységre.
- A kollégiumi szabályozók az életrend megalkotásában közreműködve szerezzenek jártasságot.
- A kollégiumi diákönkormányzat tagjai tudatosan, felkészülten és felelősségteljesen képviseljék, intézzék társaik jogait és érdekeit a mindennapi kollégiumi életben.
- A kapcsolattartás kiépítése és ápolása más kollégiumok diákönkormányzataival, diákszervezetekkel Társas kapcsolatok erősítése, közös élményt adó programok szervezése.

- A hatékony diák önkormányzati tevékenységhez a megfelelő szervezeti forma megtalálása, kialakítása.
- Együttműködés fejlesztése, kapcsolatfelvétel alakítása (oktatói testület, diákok).
- A diákönkormányzat által demokratikusan kiválasztott felelősök (megfelelő embert a megfelelő feladatra elven).
- Diákönkormányzat vezetőinek képzése, tréningek szervezése, utánpótlás nevelés.

A diákönkormányzat szervezeti felépítése

Csoportönkormányzat

Diáktanács

Kollégiumi Közgyűlés

Fórumok, tevékenységek

Csoportfoglalkozás

Diákkör (beszélgető kör)

Diáktanács ülései

Kollégiumi közgyűlés

Diákönkormányzat által meghirdetett pályázatok elbírálása

Diákönkormányzat rendezvényei (Verébtábor és avató, Mikulás est, Karácsony, stb.)

Sikerkritériumok

- Legyenek képesek a mindenkori helyzethez igazodó célok, feladatok és eredmények megfogalmazására, állandó megfigyelésére.
- Legyenek képesek a szükséges helyen a beavatkozások, korrekciók megtételére
- Legyenek képesek a folyamatos, tudatos tervszerű tevékenységre.
- Ismerjék az önálló gondolkodás, alkotás, megvalósítás élményét és vállalják az ezzel járó felelősséget.
- Tudják képviselni társaik véleményét.
- Működjenek együtt a oktatói testülettel, közvetítsenek a nevelők és a diákok között.
- Szerezzenek jártasságot a közéleti szereplésben.
- Ismerjék és tudják alkalmazni a konfliktus-és probléma-megoldási technikákat.
- Ismerjék és tudják alkalmazni a kommunikációs technikákat.
- Szervezzenek különböző programokat.
- Vezessenek be új dolgokat, érdekes új szokásokat.
- Szervezzék meg a kollégium életét.

Hagyományőrzés és ápolás

A valahová való tartozás tudatát, a közösségi eszmék és értékek megbecsülését a hagyományok közvetítik. A hagyomány közösségteremtő és megőrző erő, amely bizonyos állandóságot és folytonosságot teremt a kollégium mindennapi életében. Kollégiumunk tudatosan ápolja, őrzi és folyamatosan bővíti hagyományait. A rendszeresen ismétlődő események, a tudatosan kialakított szokások és jelképek erősítik a kollégiumhoz való tartozást.

Cél

- Tanulóinkban alakuljon ki és maradjon meg, sőt erősödjön a kollégiumi, befogadó környezethez való kötődés. Mindezek kapcsán tartsa meg azokat az értékeket, melyekkel környezete elküldte a kollégiumba és az új környezet értékei épüljenek be személyiségébe.
- Névadónkhoz, a kollégiumhoz fűződő hagyományok megismerése, ápolása és azok megbecsülésére való nevelés.
- A közösségi érzés erősítése a különböző kollégiumi rendezvények által.

A kollégiumi rendezvények hagyományai: A rendezvényeink a kollégium egész életét átfogják, ehhez kapcsolódó tevékenységek a személyiségformálás fontos eszközei.

- Verébtábor
- Verébavató
- Mikulás est
- Karácsonyi ünnepség
- Farsang
- Nőnap
- Ballagás

Egyéb – szakmai, kulturális, sportrendezvényeink

- Bánkis Öttusa
- Alma kupa

Sikerkritérium

- Vegyen részt a kollégium diákhagyományaink ápolásában.
- Aktívan vegyen részt a kollégiumi rendezvényeken.
- Ismerje meg a kollégium legfontosabb értékeit, szimbólumait és ezáltal erősödjön benne a „valamihez” való kötődés tudata.

- A kollégium által közvetített normák váljanak belső értékrendjévé, és ennek szellemében képviselje kollégiumunkat.

Szabadidős tevékenység

A szabadidő közvetlenül szolgálja a pihenést, a regenerálódást, a rendszeres mozgás iránti igény kialakulását, fejleszti a mozgáskészséget, amely segíti a sikeres iskolai és kollégiumi életet is.

Cél:

- Minden tanuló számára biztosítsunk érdeklődésének, képességeinek megfelelő programokat, tevékenységi formákat.
- Az érdeklődésnek megfelelő ismeretek önálló bővítése, az állandó önművelődés igényének, készségének és képességének kialakítása.
- Egészséges és kulturált életmódra való nevelés, a sport, a természeti környezet megóvása, ápolása.

Sikerkritérium

- Tehetségéhez és alkotókészségéhez mértén vegyen részt valamilyen diákkör munkájában, egyéni vagy közös produkcióban.
- Használja ki a többlettudás megszerzésére a kollégium nyújtotta lehetőségeket.
- Értse a művészetek sajátos nyelvét, alakítsa ki saját ízlését, önálló véleményét az egyes alkotásokról, legyen nyitott a kulturális és művészeti élmények befogadására.
- Legyen képes szabadidejét tudatosan szervezni és azt a leghatékonyabban kihasználni.
- Válgjon igényévé a rendszeres mozgás és legyen képes az egészséges és kulturált életmód kialakítására.

Gyermek- és ifjúságvédelem a kollégiumban

Hátrányos helyzetű tanuló az, akinek az alapvető szükségleteinek kielégítése korlátozott. Családja az átlaghoz képest jelentős elmaradást mutat, elsősorban szociális és kulturális téren.

Okozati tényezők:

- a család rossz gazdasági helyzete
- rossz lakáskörülmények
- munkanélküliség a családban
- sérült családszerkezet (válás vagy haláleset miatt)
- tartós betegség a családban.

Veszélyeztetett tanuló az, akinek a testi, lelki, értelmi, erkölcsi fejlődését a szülői vagy gondozói környezet negatívan befolyásolja.

Okozati tényezők:

- elhanyagolás, gondozás hiánya
- családi devianciák megléte
- érzelmi törődés hiánya

Az ifjúságvédelmi tevékenység célja:

- A hátrányos helyzet és a veszélyeztető körülmények időben történő felismerése.
- Adekvát beavatkozás, intézkedési gyorsaság, mely növeli az esélyt a hatékony problémakezelésre.
- A tanulók személyiségének fejlesztése, megfelelő életszemlélet kialakítása.

Gyermekvédelmi feladatok csoportosítása:

- Hátrányos és/vagy veszélyeztetett helyzetű tanulók felderítése, nyilvántartása, veszélyeztető tényezők feltárása.
- Anyagi támogatás (étkezési támogatás, tanszersegély stb.).
- Családdal való kapcsolattartás, együttműködés.
- Gyermek-és ifjúságvédelmi hálózat igénybevétele (önkormányzatok, gyermekjóléti szolgálat, nevelési tanácsadó, családsegítő).
- A tanulmányi előmenetel figyelemmel kísérése, a hátrányok kompenzálására felzárkóztató foglalkozás szervezése.
- A szabadidő hasznos eltöltésének segítése.
- Beilleszkedési és magatartási zavarok leküzdését segítő tevékenységi formák biztosítása.
- Mentálhigiénés programok, felvilágosító előadások szervezése, mely felkészíti a tanulókat az egészséges életmódra, a családi életre, a szenvedélybetegségek megelőzésére.

Pedagógiai eljárások:

- egyéni foglalkozás a hátrányos helyzetű/veszélyeztetett tanulókkal
- egyéni bánásmód
- felzárkóztató, tehetséggondozó foglalkozás
- pozitív oktató-diák kapcsolat kialakítása
- felvilágosító munka
- gyermeki jogokkal, kötelességekkel kapcsolatos tájékoztatás

A csoportvezető gyermek-és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatai:

- Szociometriai felmérést végez.
- Kiemelt figyelemmel kíséri a hátrányos/veszélyeztetett helyzetű tanuló munkáját.
- Az életkörülményekben bekövetkező változásokról tájékoztatja az ifjúságvédelmi felelőst.

Tanulási hátrányok leküzdését segítő lehetőségek.

- könyvtárhasználat
- számítógép használat
- Korrepetálások
- szilencium
- tehetséggondozó foglalkozások (angol, történelem, irodalom, számítástechnika).

Sikerkritérium

- A probléma időben történő felismerése
- A veszélyeztető és hátrányos körülmény felismerésére, megszüntetésére törekvés.
- Minden tanuló kapja meg a helyzetének megfelelő segítségnyújtást probléma esetén.

A szülő, a kollégista, az oktató együttműködésének formái, a továbbfejlesztés lehetőségei

Célok

- A nevelési programunkat a szülőkkal, egyetértésben törekedjünk megvalósítani.
- A szülőkkal való együttműködés a gyerek érdekében történjen, eredménye a tanuló személyiségének pozitív irányú változása legyen.
- A nevelőmunka hatékonyságának segítése.
- Az információáramlás rendszeres és folyamatos legyen.
- Kapcsolatteremtés a kollégium-szülő, szülő-szülő között.

Feladatok

- A kapcsolattartás formáinak kiépítése.
- A szülői vélemény megismerésére való törekvés.
- A szülők tájékoztatása az intézményünk életéről, működéséről.
- Biztosítsunk alkalmat a szülőknél, hogy a kollégiumi közélet tevékeny résztvevői, közreműködői és segítői lehessenek.
- Működjünk együtt a tanulókkal való problémák megoldása céljából.

Tevékenységek:

Szóbeli tájékoztatás formái:

- Szülői értekezletek: intézményi szintű szülői értekezlet az elsőéves kollégisták beköltözésekor.
- Telefonon való tájékoztatás, érdeklődés.

Írásbeli tájékoztatás formái:

- Félévi és év végi tanulói értékelés, a tanuló kollégiumi tevékenységével kapcsolatos tájékoztatás (dicséret, elmarasztalás, szülői kérés, kimenők és eltávozások).
- Kollégiumi faliújság, hirdetőtábla.
- Hivatalos levél.
- Elégedettségi és egyéb kérdőívek.

A szülő bekapcsolódási lehetőségei a kollégium közéletébe

- A szülő, mint a szolgáltatás megrendelője.
- A szülő, mint a tanulási, nevelési folyamat segítője.
- A szülő, mint az iskolai közélet szereplője.

Sikerkritériumok

- A gyerek- oktató- szülő együttműködése legyen élő, az eddigi gyakorlathoz képest rendszeresebb.
- Igényeljük a szülők személyes érdeklődését.
- A nevelési problémák megoldásában legyünk partnerek.
- A tanulók háttérproblémáinak feltárása hatékonyabb legyen.

13.9 Gondoskodás, szocializáció

A kollégiumba hozott társadalmi, gazdasági, kulturális, szociális különbségek a tudatos és spontán szocializálással csökkenthetők, illetve erősíthetők.

A szocializációs funkció tartalma:

- a társadalmi közjó birtokba vétele,
- a fejlődés- lélektani törvényszerűségek integrálása a nevelési folyamatban,
- a demokratizmus tanulása,
- a demokratikus érvényesítő technikák alkalmazása mikro társadalmi környezetben,
- az értékek és a közösségi hagyományok átörökítése.

Gondoskodás- szocializáció elvei:

- Nyugodt, otthont adó kollégium, szülők helyettesítése, felelősségvállalás.
- Tanulókkal való törődés. Egyéni gondoskodás krízishelyzetekben, anyagi, érzelmi törődés megteremtése.
- Derűs légkör - bátorító, megengedő, tiltó, korlátozó nevelési stílus összehangolása, jó pedagógiai klíma kialakítása.
- Szabályzók, értékrend, a kollégium külső- belső környezete, az intézmény egész működése életmódmintát kínáljon.
- A diákokra leselkedő veszélyforrások feltárása.

13.10 A kollégium ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere

13.10.1 A kollégiumi nevelés eredményessége

A kollégium hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló eredményesen fejezze be tanulmányait választott iskolájában.

A nevelési folyamat során elsajátítja a társadalomba való beilleszkedéshez és a családi életben, a hivatás gyakorlásában, az állampolgári létben az önálló életvitelhez szükséges alapvető ismereteket, képességeket, értékeket:

- elsajátítja és követi az alapvető erkölcsi normákat;
- képes az egészséges és kulturált életmód kialakítására;
- sokoldalú képzettsége, műveltsége párosul az új ismeretek befogadásának, és a folyamatos megújulásnak a képességével;
- kialakul reális társadalomképe;
- rendelkezik az önszerveződéshez, a demokratikus érdekérvényesítéshez szükséges képességekkel;
- tudása versenyképes, önértékelő képességére, szakmai felkészültségére alapozva választ tud adni a szakmai kihívásokra;
- képes az együttműködésre, az emberi kapcsolatok kialakítására és továbbépítésére;
- másokhoz való viszonyában toleráns, empátiával rendelkezik, társadalmi szemléletét a szolidaritás jellemzi;
- ismeri nemzetünk, nemzeti és etnikai kisebbségeink kulturális, történelmi hagyományait.

13.10.2 Ellenőrzési, értékelési rendszer

Az értékelés alapelvei (diákok, oktatók)

- Az értékelés legyen sokszínű, motiváló, ösztönző hatású.
- Az ellenőrzés és értékelés visszajelzési rendszer, információkat szolgáltat, így megerősítő szerepe fontos.
- Legyen tárgyyszerű, objektív, a tanuló személyiségét fejlesztő, segítő szándékú, mutasson rá a hiányosságokra, adja meg a továbblépést segítő tanácsot.
- Rendszeres, folyamatos minden tevékenységre kiterjedő.
- Következetes, szakszerű és felelősségteljes
- A követelmények és elvárások pontos ismeretében, elfogadott szempontok alapján történjen.
- Személyre szóló, konkrét.
- Megfelelő légkörben történjen.

Az értékelés célja:

- Az önértékelés képességének kialakítása.
- Jelezze az oktató számára a tanuló fejlődését, fejleszthetőségét.
- Tájékoztassa a szülőt, hogy milyen gyermeke viszonya a kollégium követelményeihez.

Az értékelés kiterjed:

- a kollégiumi foglalkozásokon folyó munkára, magatartásra
- a tanulók teljesítményére és előrehaladására
- a kollégiumi élet feladataiból való részvállalás mértékére
- a kollégiumi rendszabályok tiszteletben tartására
- általános emberi értékek tiszteletben tartására
- kapcsolat kialakítás képességére (oktatókkal, diáktársakkal, szülőkkel, a technikai dolgozókkal)
- a felelősség vállalására – viselésére
- szorgalomra- ezen belül a felkészülésre

Ellenőrző, értékelő funkciót végzők

- igazgatóhelyettes
- oktatói testület
- ügyeletes oktatók
- csoportvezető oktató
- diákönkormányzat vezetői

Alkalmazott módszerek

- * teljesítmények mérése, elemzése, folyamatos figyelemmel kísérése
- * megfigyelés, beszélgetés, tapasztalatgyűjtés

A megvalósítás szinterei

Kollégiumi szinten

- Nevelői megbeszéléseken hetenként az éppen problémás vagy az aktuálisnak megfelelő terület.
- A mindenkori munkaterv szerinti alkalmaknak megfelelően egy-egy terület.
- Félévkor a kollégium egész tevékenysége.
- Évvégén a kollégium egész tevékenysége.

Csoport szinten

- folyamatosan (tanulmányi munka)
- csoportfoglalkozásokon hetenként (aktuális téma szerint)

- csoport program szerint (közösségi tevékenység, magatartás, szorgalom)
- félévkor és évvégén a csoport egész tevékenysége

Személyre szólóan

- A minősítési követelmények teljesítése, folyamatosan, egyéni törődés tervezése szerint.

1.SZÁMÚ MELLÉKLET

A KOLLÉGIUMI CSOPORTFOGLALKOZÁSOK KERETTERVE ÉVES ÓRASZÁMAI

1. Tanulás

9. évfolyam				
Fejlesztési követelmény: Ismerje meg a hatékony tanulási eljárásokat, módszereket. Helyes tanulási szokások kialakítása. Tudja szervezni idejét és tevékenységét. Tudatosodjon a tanulóban, hogy értő olvasás nélkül nincs eredményes tanulás.				
Óraszám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek
1	A kollégiumi tanulás jellemzői és lehetőségei a közösségben	Tudja alkalmazni a közösségben való tanulás módszereit	A helyes tanulási magatartás alapelveinek megismerése (előkészület, figyelem, ismétlés, ellenőrzés)	Tanulási tanácsok megfogalmazása
2	Olvasásfejlesztés	Az olvasás iránti érdeklődés felkeltése	Gyakorolja a szövegértő olvasást	Felmérés, gyakorlatok (szókeresés, szómagyarázat, szinonimakeresés, szóalkotás...)

3	A tanulási szokások tudatos alakítása, korrekciója	Rendelkezzen megfelelő tanulási szokásokkal, technikákkal	Hatékony tanulási szokások megismerése, alkalmazása (tervszerűség, tudatosság, gazdaságosság, önállóság)	Időmérleg (napi), tanulási szokásaim (öndiagnózis)
4	Tantárgyak fontossági sorrendje	Legyen képes sorrendiség felállítására	A tanulás tervezése, szervezése,	Tanulási terv készítése

10. évfolyam

Fejlesztési követelmény: Legyenek képesek elemezni, értelmezni, rendszerezni. Gyakorolja a mondanivaló szabatos szóbeli megfogalmazását.

Óraszám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek
1	Szövegértés fejlesztés	Értő olvasás kialakítása	A szövegértő olvasás technikájának megismertetése, gyakorlati alkalmazása	Szövegértési feladatok
2	A kulturált beszéd, szókinccsgyarapítás	Ismerje, alkalmazza a kulturált beszéd jellemzőit	Beszédkultúra, kifejezőkészség fejlesztése	Szókinccsfejlesztő gyakorlatok (szómagyarázat, szógyűjtés, szinonimagyűjtés, szóképzés)
3	Beszédművelés	Legyen képes magát szabatosan kifejezni	Beszédkultúra, kifejezőkészség fejlesztése	Beszédtechnikai gyakorlatok (légzéstechnika, hangképzés, kiejtés)

11. évfolyam

Fejlesztési követelmény: Használja rendszeresen a tanulást segítő hagyományos és modern eszközöket.

Óraszám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek
1	A könyvtár szolgáltatásainak igénylése	Ismerje a könyvtár szolgáltatásait,	A könyvtár használati ismeretek	Felmérés a könyvtár-látogatási szokásokról,

		legyen igénye az önművelésre		könyvtárhasználati gyakorlatok
2	A különböző dokumentumfajták (könyv, sajtótermékek, audiovizuális, digitális adathordozók) szerepe.	Tudja használni a tanulást segítő hagyományos és modern eszközöket.	Legyen képes elemezni, értelmezni, rendszerezni a megszerzett információkat.	Kiselőadás, házi dolgozat kidolgozása
3	Informatikai és számítástechnikai ismeretek	Szerezzen tapasztalatokat a legújabb technológiákon.	Informatikai és számítástechnikai ismeretek gyakorlása.	

12. évfolyam

Fejlesztési követelmény: Ismerje a szakmatanulásra, a továbbtanulásra felkészítő technikákat, módszereket

Óraszám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1	A vizsgák főbb szabályai, követelményei, felkészülés módszerei	Szakmai vizsgákra, érettségire való felkészítés	Vizsgakövetelmények megismerése, a felkészülés módszereinek alkalmazása	vázlatkészítés

13-14. évfolyam

Fejlesztési követelmény: Szerezzen tapasztalatokat a legújabb technológiákon alapuló információhordozók használatában.

Óra szám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1	Az információfeldolgozás	Tudjon tájékozódni, szelektálni az	Az információfeldolgozás technikáinak, módszereinek elsajátítása	Jegyzetkészítés, cédulázás, vázlatkészítés

		információk között	(anyaggyűjtés, rendszerezés, elemzés)	
--	--	--------------------	---------------------------------------	--

2. Énkép, önismeret, pályaorientáció

9. évfolyam				
Fejlesztési követelmény: Ismerjék az emberi tulajdonságokat, legyenek tudatában a gondosan kiválasztott és mély kapcsolatok értékének.				
Óraszám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1	Kapcsolatok és a kapcsolódás formái módjai	Legyenek képesek értékes, mély társas kapcsolatok kialakítására	A társas érintkezés formáinak (család, barátság), terepeinek megismerése	Videofilm, szituációs játék, esetmegbeszélés
2	Érzelmek	Emocionális és szociális tulajdonságok kifejezése, saját érzelmek felismerése és megnevezése	Érzelem fogalma, megnyilvánulásai, csoportosítása	Önismereti játékok, szituációs játék, beszélgetés
2	Megjelenés, magatartás, viselkedés	A tanulók ismerjék és tudják alkalmazni az illemszabályokat, tudatosodjon bennük a külső, belső harmónia szerepe	Viselkedési szabályok megismerése, köszönés, bemutatkozás, bemutatás	Szituációs játék, beszélgetés, gyakorlás
10. évfolyam				
Fejlesztési követelmény: Legyenek képesek a másik ember személyiségének tiszteletére és megértésére a helyes önismeret kialakítására.				
Óraszám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök

1.	Önismeret	Ismerjék saját képességeiket, tulajdonságaikat, vállalják önmagukat	Személyes tulajdonságok és képességek listája	Kérdőív, értékelés
2.	Társismeret	Legyen képes a másik ember személyiségének tiszteletére, megértésére	Megismerés formái, módjai, az elfogadás, tolerancia	Videofilm, szituációs játék, elemzés, megbeszélés
3.	Barátság	Tudjanak baráti kapcsolatokat teremteni, megőrizni, ápolni	Társas kapcsolatok, a barátság jellemzői	Irodalmi példák, beszélgetés

11 évfolyam

Fejlesztési követelmény: Ismerjék az emberi kapcsolatok létrejöttét elősegítő személyiségvonásokat és érényeket. Törekedjenek a felelősségteljes nemi magatartás kialakítására.

Óraszám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1	Emberi megnyilvánulások értelmezése és elemzése műalkotásokból vett példákkal	Életmódminták megismerése, ismeretbővítés	Jellegzetes életszituációk és megoldási módok megismerése a művészeteken keresztül	Tanári előadás, gyűjtőmunka, beszélgetés
2	Értékek, értékrendek, erkölcsi tulajdonságok	Egymás normáinak, értékeinek megismerése, morális kérdésekben való állásfoglalás	A fogalom meghatározása Az értékek csoportosítása: pozitív, negatív értékek	Játék: „Széplány”
3	Egymás mellett élő erkölcsi felfogások értékeinek felismerése	Értékrend felállítása, az erkölcsi tudatosság fejlesztése,	Személyes értékrend-skála felállítása; kiscsoportos megbeszélés, vita	Vita, érvelés adott értékrend mellett vagy ellen

		vitakultúra fejlesztése		
4	Erkölcsei normák változásainak megismerése	Különböző korszakok értékeinek összehasonlítása, örök erkölcsi értékek	Könyvtár és internet segítségével gyűjtőmunka végzése	Csoportos kutató-és projektmunka

12. évfolyam

Fejlesztési követelmény: Legyenek képes mérlegelni saját pályaválasztási lehetőségeiket.

Óraszám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1	Tájékozódás a pályaválasztás dokumentumaiban, ismeretforrásaiban	Tudjon önállóan tájékozódni a pályaválasztás dokumentumaiban	Pályaválasztási alapfogalmak megismerése, jelentkezés módja	Ismertetés, gyakorlás
2	Az eredményes pályaválasztás pszichés összetevőinek feltárása	Legyen képes felismerni az önismeret szerepét a pályaválasztásban	Érdeklődési körök, képességek, a környezet szerepe a választásban	Kérdőív, beszélgetés
3	Az álláskeresést megkönnyítő technikák megismerése	Sajátítsák el a pályázatírás, önéletrajz-készítés módját	Állásra jelentkezési technikák formai, tartalmi követelményei	Szituációs gyakorlat, gyakorlás

13-14. évfolyam

Fejlesztési követelmény: Tudják alkalmazni az álláskeresési technikákat.

Óraszám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1	Álláskeresés folyamata és technikái	Ismerjék és tudjanak alkalmazni álláskeresési technikákat	Álláskeresési-és alkalmazási szokások	Látogatás a Munkaügyi Központba

2	A munkavállaló jogai, kötelességei	Ismerjék jogaikat, kötelességeiket, az álláskeresés legfontosabb dokumentumait (önéletrajz, interjú, szerződés)	Hogyan készülhetnek fel egy állásinterjúra? Mit kell tartalmaznia egy szerződésnek?	Egyéni és csoportos munka
---	------------------------------------	---	---	---------------------------

3. Európai azonosságtudat. egyetemes kultúra

9. évfolyam				
Fejlesztési követelmény: A tanulók szerezzenek élményeket, váljanak nyitottá a különböző művészeti kifejezőmódok iránt. Ismerkedjenek meg népi kultúránkkal, a népművészettel				
Óraszám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1	A művészeti ábrázolás formái	Legyen nyitott művészeti élmények befogadására	A művészet és a művészeti ágak kialakulásának bemutatása, történeti áttekintése	Ismeretközlés, tanári prezentáció, beszélgetés
2	Ismerkedés a néphagyomány értékeivel	Ismerje a népi kultúránkat.	Néphagyományok bemutatása, megismerése	Kutatómunka, tanulói beszámoló
3	A népművészet megismerése	Ismerje népi kultúránkat, a népművészetet	Népművészeti technikák, alkotások bemutatása	Múzeumlátogatás
10. évfolyam				
Fejlesztési követelmény: A tanulók szerezzenek ismeretet az EU kialakulásáról, intézményrendszeréről. Ismerjék hazánk EU-ban betöltött szerepét				

Óraszám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1	Az Európai Unió kialakulásának története	Ismerje meg az európai Unió történetét, valamint a főbb európai kulturális hagyományokat.	Az Európai Unió történetének bemutatása ismerkedés a kulturális eseményekkel	Tanári magyarázat, vetélkedő
2	Magyarország az Európai Unióban, lehetőségek.	Ismerje meg Magyarország helyzetét az Európai Unióban.	Legyen nyitott a tagsággal összefüggő lehetséges kihívások iránt	Tanári magyarázat
3	EU-s kihívások az életpálya alakításában	Multimédiás eszközök lehetőségeinek alkalmazása	Pályázatok, EU-honlapok megtekintése	Bemutató, gyakorlás

11. évfolyam

Fejlesztési követelmény: Váljanak nyitottá a művészeti élmények befogadására. Alakuljon ki saját ízlésük, legyen önálló véleményük az egyes alkotásokról.

Óra-szám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1	Az egyéni ízlés a közízlés és a művészeti ízlés	Az egyéni ízlés kialakulásának segítése	Testkultúra, öltözködés, külső, belső téralakítás	Beszélgetés, vita, fogalmak tisztázása
2	Harmónia és diszharmónia a művészeti alkotásokban és a való világban	Alakuljon ki bennük a művészi kifejezés iránti nyitottság,	Művészeti alkotások megismerése, a műalkotások elemzése	Prezentáció, fogalmak tisztázása, véleménynyilvánítás, érvelés

12 évfolyam

Fejlesztési követelmény: Legyenek képesek a művészeti kifejezés által nyitottságra, toleranciára, az értékek élményeken és belátáson alapuló megbecsülésére.

Óraszám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1	A világörökség magyar vonatkozásai	A tanulók tudásának bővítése	A természeti és kulturális értékek gondozása, megóvása, magyar vonatkozások megismerése	Videó, prezentáció, aktuális weboldalak felkeresése
2	Ismerkedés a művészet sajátos kommunikációs formáival.	Ismerje meg a vizuális kommunikáció különböző formáit	A fényképezés története, eljárások bemutatása	Prezentáció.
3	Színház-látogatás megbeszélés	Személyes élmények során találkozzanak esztétikai kategóriákkal.	Kulturális események, rendezvények, produkciók során élmények szerzése.	Tanulói beszámoló, beszélgetés
4	A művészet kommunikációs formái és csatornái	Ismerje meg a művészet sajátos kommunikációs formáit.	Saját médiatermék előállítása.	Újság, faliújság, plakátkészítés.

13-14. évfolyam

Fejlesztési követelmény: Szerezzenek művészi élményeket, tapasztalják meg az esztétikai alkotásokban, produkciókban rejlő örömeiket. Válgjon a műveltség életvitelüket meghatározó erkölcsi értéké számukra.

Óra-szám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1	Találkozás a kultúra jeles képviselőivel	Személyes élmények gyűjtése.	Találkozzanak alkotókkal.	Író, olvasó találkozó.
2	Kiállításon, kulturális eseményen való részvétel	Kifejező-készség, vélemény-alkotás, vélemény-nyilvánítás fejlesztése.	Ismeret-terjesztő előadások, bemutatók szervezése, azokon való részvétel..	Kiállítás, kulturális esemény látogatása.

3	Ismerkedés a világ kulturális életének eseményeivel	Tudják a különböző információ-hordozókat.	Interaktív kapcsolatok kialakítása.	Internet használat.
4	A tanulók személyes elképzeléseinek kifejezése.	Ösztönözní a tanulókat elképzeléseik kifejezésére a kommunikáció segítségével.	Alkotóhelyzetek biztosítása.	Alkotások megismerése, produkciók bemutatása.
5	Műveltségi játékok, vetélkedők.	Váljon értékke a műveltség.	A magyar és egyetemes kultúrtörténet megismerése.	Tematikus vetélkedők, média.

4. Környezettudatosság

9. évfolyam				
Fejlesztési követelmény: A tanulók váljanak érzékennyé környezetük iránt, legyenek képesek annak változásait érzékelni.				
Óraszám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1.	Ismerkedés a település értékeivel	Ismerjék a település természeti és épített környezeti értékeit	A település földrajzi, történelmi kulturális értékeinek bemutatása	Séta
2.	A tanuló felelősségvállalása a kollégium környezetének állapotáért	Legyenek képesek társaikkal együttműködve tudatosan alakítani környezetüket	Környezetünk, a kollégium tisztaságának megóvására való nevelés	Parkgondozás
10. évfolyam				
Fejlesztési követelmény Váljanak nyitottá a környezetvédelemmel kapcsolatos problémák iránt. Ismerkedjenek meg a környezettudatos életmóddal.				

Óraszám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1.	Környezetünk változása	Ismerjék a diákok a környezetünket veszélyeztető hatásokat és azok következményeit	Lakóhelyükön a környezet szennyezés állapotának feltérképezése	Csoportmunka, térkép készítése a szennyezett területek bejelölésével
2.	Környezettudatos vásárlás, fogyasztás	Részesítsék előnyben a természetes és az újrahasznosítható anyagokat	A szelektív hulladékgyűjtés bemutatása	Csoportos beszélgetés

11 évfolyam

Fejlesztési követelmény: Ismerjék és váljanak képessé a környezeti problémák és konfliktusok kezelésére, lehetőség szerinti megoldására.

Óraszám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1.	A Föld napja	Legyenek nyitottak a környezetvédelemmel kapcsolatos problémák iránt	Környezetvédelemre vonatkozó ismeretek bővítése (védett állatok, növény-meghatározás)	Környezetvédelmi vetélkedő
2.	Globális környezeti problémák (föld, víz, levegőszennyezés)	Legyenek nyitottak a környezetvédelemmel kapcsolatos problémák iránt	Szerezzenek ismereteket a környezetünkre káros tevékenységi formákról, szennyező és károsító anyagokról	Felkészülés csoportmunkában , összegző megbeszélés

12. évfolyam

Fejlesztési követelmény: Alakuljon ki a környezeti értékek iránti tisztelet, megbecsülés.

Óraszám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
---------	------	-----	---------	---------------------

1.	A hazai természeti értékek és a tárgyi környezet megóvása	Tudatosodjon bennük a természeti értékek gondozásának és megóvásának jelentősége	A természeti és kulturális értékek magyar vonatkozásainak megismerése	Videofilm, prezentáció, aktuális weboldalak felkeresése
2.	Nemzeti parkjaink	Ismerjék hazánk természeti értékeit	Nemzeti parkjaink bemutatása	Videofilm

13-14 évfolyam

Fejlesztési követelmény: Környezetükkel szembeni egyéni felelősség kialakulása. Aktívan vegyenek részt környezetvédő tevékenységben.

Óraszám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1.	Környezet és energia	Ismerjék a környezetet terhelő tevékenységeket, a környezetvédelmi problémákat	Új energiaforrások megismerése, bemutatása	Tanári előadás, tanulói beszámoló, beszélgetés
2.	Hogyan változott életünk minősége? Javulás és romlás mérlege	A környezetvédelem fontosságának beláttatása	A környezet állapotának megismerése, mért adatokkal történő jellemzése	Tanulói kutatómunka, prezentáció
3.	Mit tehetnék, és mit teszek?	Ismerjék fel a környezettudatos magatartás jelentőségét, az egyén szerepét	Ötleteikkel, javaslataikkal képesek legyenek a hozzájárulni a környezeti problémák megoldásához	Ötletroham

5. Testi és lelki egészség

9. évfolyam

Fejlesztési követelmény: Tudja és használja azokat az ismereteket, amelyek a jó közérzet, a jó emberi kapcsolatok kialakításához szükségesek a kollégiumi beilleszkedés megkönnyítése érdekében.

Óraszám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1	A kollégiumban kialakítandó közösségi élet jellemzői, feltételei	Legyen tisztában a tanuló azzal, hogy magatartása, viselkedése hogyan befolyásolja kapcsolatait	A kollégiumi élet jellemzői és az ebből adódó problémák megismertetése (tolerancia, alkalmazkodó készség fejlesztése)	Tanári előadás, beszélgetés, szituációs játékok
2	A személyes higiéné (tisztálkodás, bőrápolás)	Törekedjenek a jó közérzet kialakítására, legyenek igényesek a megjelenésükre	A kollégiumban az egészség megőrzése érdekében fontos tudnivalók megismertetése	Tanári előadás, beszélgetés
3	Napirend	Legyen képes napjait önállóan, tudatosan megszervezni	A kötelezettségek tudatosítása mellett törekedjen a hasznos időbeosztásra	Időmérleg készítés, beszélgetés
4	A férfi-nő kapcsolat ma	Tudjanak különböző neműekkel harmonikus kapcsolatot teremteni	A kapcsolatok különböző formáinak megismerése	Előadás, beszélgetés, vita

10 évfolyam

Fejlesztési követelmény: Konfliktuskezelési technikák megtanítása, gyakorlása

Óra szám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1	Konfliktusaink és kezelésük	A konfliktuskezelés stratégiáinak megfigyelése,	Egyszerű konfliktuskezelési gyakorlatok közös elvégzése	Tanári előadás, beszélgetés, szituációs játékok

		együttműködés, empátia, fejlesztése		
2	Konfliktusplakát	A tanulók megismertetése a fogalmakkal (konfliktus, empátia, kompromisszum).	A tanulók szembesüljenek a különböző viselkedésformákkal	Beszélgetés, szituációs játékok, rajz
3	Konfliktushelyzetek a mindennapi életben	A konfliktusok gyakoriságának tudomásul vétele, kompromisszumkész ség fejlesztése	A tanulók törekedjenek a kompromisszumos megoldásra	Tanári előadás, beszélgetés, szituációs játékok
4	Válsághelyzetek megoldásának kezelése	Tanulja a tanuló a válsághelyzetek kezelését	Magánéleti, iskolai, munkahelyi válságok felsorolása, megoldási javaslatok gyűjtése	Beszélgetés, vita

11 évfolyam

Fejlesztési követelmény: Törekedjen egészsége megőrzésére, ismerje az egészségkárosító anyagokat, hatásokat.

Óra szám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1	Egészségkárosító szokások a társadalomban	Az alkohol, a dohányzás és a drog káros hatásainak tudatosítása	A szerek káros hatásainak ismertetése	Film, gyűjtőmunka, beszélgetés
2	Beteg a családban	Alapvető betegápolási ismeretek nyújtása	Ismeretszerzés	Védőnő előadása
3	A szűrővizsgálatok jelentősége	Tudja a tanuló azt, hogy mit kell tennie a daganatos megbetegedések megelőzése érdekében	A vizsgálatok menetének megismertetése (méhnyakrák, emlőrák, tüdőrák)	Védőnői előadás, film, beszélgetés

4	A testmozgás öröme	A mozgás megszeretése, és annak tudatosítása, hogy a mozgás része az egészséges életmódnak	A testmozgás előnyeinek megismertetése a tanulókkal	Látogatás a fitness-terembe
---	--------------------	--	---	-----------------------------

12. évfolyam

Fejlesztési követelmény: A háztartás vezetéséhez nélkülözhetetlen gyakorlati ismeretek elsajátítása.

Óra szám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1	Gazdálkodj okosan!	A gazdálkodás szabályainak megismertetése	Állítsa össze a tanuló egy képzeletbeli család költségvetését (kiadások, bevételek)	Gyűjtőmunka, beszélgetés
2	A takarékoság lehetőségei otthon és a kollégiumban	A tanuló ismerje a spórolás lehetőségeit, módjait.	Hogyan osztom be a zsebpénzemet és egyéb javaimat	Egyéni tapasztalatok, családi minták
3	Gépek a háztartásban	A tanulók ismerjék azokat az eszközöket, amelyek megkönnyítik mindennapi életünket	Gyakorlati ismeretek átadása	Szemléltetés, tapasztalatok
4	Munkamegosztás a háztartásban	A tanulók vegyék ki részüket az otthoni teendőkből	A tanulók tervszerűen végezzék feladataikat	Táblázat készítése

13-14. évfolyam

Fejlesztési követelmény: Készüljön tudatosan az örömteli párkapcsolatra, családi életre.

Óra szám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
----------	------	-----	---------	---------------------

1	A család szerepe az ember életében	A tanuló ismerje meg a család fogalmát, funkcióit	A családi étellel kapcsolatos vélemények megismerése	Tanári előadás, beszélgetés
2	Párválasztás, partnerkapcsolat	A tanulók legyenek tisztában az ismerkedés, udvarlás helyes szabályaival	A tanulók ismerkedési szokásainak megismerése	Ötletek, tapasztalatok, szituációs játékok
3	Családtervezés	Prevenció – a nem kívánt terhesség megelőzése	fogamzásgátlási módszerek megismertetése	Védőnő előadása, felvilágosító film
4	Szexuális úton terjedő betegségek	Prevenció - figyelemfelkeltés	A tanuló ismerje meg a szexuális úton terjedő betegségeket	Védőnő előadása, felvilágosító film

6. Felkészülés a felnőtt szerepeire. Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés. Gazdasági nevelés

9. évfolyam				
Fejlesztési követelmény: Sajátítsa el az elfogadott viselkedésformákat a családban, az iskolában, a kollégiumban, abban a közösségben, amelynek tagja.				
Óra szám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1.	A barátság szerepe az emberi életben.	Ismerje a barátság formáit, jellemzőit, képes legyen baráti kapcsolatokat kialakítani	„Híres” barátságok, az igaz barátság feltételei.	Beszélgetés, élmények megbeszélése.
2.	Az egyén helye, feladata az iskolai, kollégiumi közösségben.	Ismerje meg és kapcsolódjon be a diákönkormányzat tevékenységébe	Csoportszinten a feladatok megismertetése, megosztása	Beszélgetés, hozzászólás

		(felelősi rendszer kialakítása)		
3.	Információk gyűjtése, feldolgozása és elemzése.	Az informatikai és számítástechnikai ismeretek felhasználói alkalmazása	Gyűjtsön anyagot az internetről, melynek segítségével bemutatja lakóhelyét.	Kutatómunka, tanulói beszámoló

10. évfolyam

Fejlesztési követelmény: Ismerje és tisztelje közössége tagjait, törekedjen jó együttműködésre az együttélésben. Tekintse értéknek a gondosan kiválasztott, mély társas kapcsolatot.

Óraszám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1.	A férfi-nő kapcsolat ma	Tudjanak különböző neműekkel harmonikus kapcsolatot teremteni	A kapcsolatok különböző formáinak megismerése	Előadás, beszélgetés, vita
2.	Az agresszió formája, háttere, elutasítása.	Az agresszió fogalma, formája. Ismerjék meg a konfliktuskezelési technikákat, legyen képes megfelelő formában érvelni, vitatkozni	Válságok felsorolása, problémák megfogalmazása, konfliktuskezelési technikák gyakorlása	Előadás, beszélgetés, szituációs játék
3.	Szerepek, feladatok a családban.	Ismerje a tanuló a család szerepét, érték közvetítés.	A család kialakulásának története, a mai család jellemzői	Megbeszélés, élmények átadása

11. évfolyam

Fejlesztési követelmény: Legyen kulturált a társadalmi érintkezésben és külső megjelenésében. Ismerje és alkalmazza a társadalmi érintkezés különböző formáit.

Óraszám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
---------	------	-----	---------	---------------------

1.	A külső megjelenés és társadalmi érintkezés illemtana.	A tanuló ismerje az illemszabályokat, tudja alkalmazni a bemutatkozás, köszönés különböző formáit	Mindennapi társas érintkezés gyakorlása, illemszabályok ismerete szituációs játékokkal	Beszélgetés, helyzetgyakorlatok, gyakorlás
2.	Magánérdek, csoportérdek és közérdek. Társadalmi normák. Beilleszkedés.	Törekedjen az egyén és a közösségi érdek harmóniájának megteremtésére	Motivációs modellek	Előadás, beszélgetés
3.	Házimunkák célszerű tervezése. Időterv készítése.	Tudja teendőit megszervezni, munkájában fontossági sorrendet létrehozni.	Napirend készítése.	Tanulói beszámoló, beszélgetés.

12 évfolyam

Fejlesztési követelmény: Tekintse értéknek a gondosan kiválasztott, mély társas kapcsolatot. Ismerje alapvető állampolgári jogait és kötelességeit.

Óra-szám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1	A férfi-nő kapcsolat és a szerelem változatai a különböző kultúrákban.	Harmonikus kapcsolatok kialakítására nevelés, ismeretbővítés	A szerelem, barátság művészeti ábrázolás formáinak feldolgozása, megismerése	Film, tanári előadás, gyűjtőmunka, beszélgetés
2	Konfliktuskezelési technikák	Tanulja a tanuló a válság-helyzetek kezelését	Magánéleti válság Iskolai előmeneteli válságok felsorolása, problémáinak megfogalmazása	Viták és helyzetgyakorlatok.
3	Az állam működésének megértése a mindennapi	A tanuló ismerje az állampolgársággal kapcsolatos fogalmakat.	Demokratikus alapelvek megismertetése	Cikkek gyűjtése, elemzés

	tapasztalatok (sajtó- és médiaanyagok) segítségével.			
13 – 14. évfolyam				
Fejlesztési követelmény: Legyen képes megfelelő formában érvelni, vitatkozni. Tudjon kulturáltan fellépni maga és társai érdekében védelmében.				
Óraszám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1.	A gazdaság, a munka világa és a munkaerőpiac működése.	A munka világába belépő tanuló felkészítése (önéletrajzírás, interjú)	Munkahelyi lehetőségek és követelmények megismertetése, önéletrajzírás és pályázatírás gyakorlása	Előadás, önéletrajz készítés
2.	A kiadások tervezése. Közüzemi, lakhatási költségek, étel- és élelmiszer, egyéb szükségletek Vásárlás.	Tudjon spórolni, takarékoskodni a tanuló. Tudja, hogy ennek milyen módjai, lehetőségei vannak	Hogyan osztom be a pénzem és egyéb javaimat a kollégiumban és otthon	Egyéni tapasztalatok hasznosítása Otthoni, családi minta

7. Hon- és népismeret

9. évfolyam				
Fejlesztési követelmény: Fejlődjék a kollégista közösségi identitása. Tegyen szert az együttműködés képességére, az önálló munkára. Fejlődjön információgyűjtő-és feldolgozó képessége.				
Óra szám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1	A befogadó település legfontosabb történelmi hagyományainak,	Ismerje meg új környezetét, annak értékeit. Tudjon tájékozódni,	A város történetének, műemlékeinek, intézményeinek megismertetése	Anyaggyűjtés, könyvtári munka

	intézményeinek megismerése	eligazodni a városban.		Tanári ismeretközlés, tájékoztatás Múzeumlátogatás Városi séta
2	A kollégium szervezeti felépítésének megismerése. A diákönkormányzat működése	Ismerje meg a kollégium szabályait, működési rendjét. Ismerkedjen meg a diákönkormányzat tevékenységével.	A kollégiumi szabályzók megismertetése. A diákönkormányzat felépítésének, tevékenységének megismertetése	Tanári ismertető, megbeszélés. Részvétel kollégiumi küldött-és közgyűlésen
3	A kollégium névadójának megismerése	Ismerje meg a névadó életét, munkásságát	A névadó életútjának megismertetése	Ismeretszerzés tanári segítséggel. Látogatás a névadó sírjánál. Vetélkedő

10 évfolyam

Fejlesztési követelmény: A tanuló ismerje lakóhelye és Magyarország népi hagyományait. Életkorának megfelelően ismerje az ország és a magyarság szimbólumait. Ismerje meg a Magyarországon élő nemzetiségeket, kisebbségeket.

Óra szám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1	A környező tájegységek, azok kulturális, természeti, történelmi nevezetességei	Ismerje meg szűkebb páttriája értékeit. Erősödjön a szülőföldhöz való kötődés.	A megye különböző vidékeinek, tájegységeinek bemutatása	Tanulói prezentáció Szatmár-beregi kirándulás
2	A diákjogok. Az alapvető emberi jogok.	A tanuló ismerje alapvető jogait, kötelességeit. Ismerje meg az alapvető emberi jogokat.	A jogok, kötelességek megismertetése	Tanári ismeretközlés Tanulói gyűjtőmunka, prezentáció (emberi jogok)

3	Nemzeti szimbólumaink	Ismerje meg nemzeti szimbólumainkat, azok eredetét	A nemzeti szimbólumok megismertetése	Tanulói felkészülés, kutató munka (könyvtár, internet)
4	A nemzeti és etnikai kisebbségek a mai magyar társadalomban	Ismerje meg a hazánkban élő nemzeti és etnikai kisebbségek életét, kultúráját	A nemzeti, etnikai csoportok bemutatása	Tanári bemutató térképismertetése l. Tanulói gyűjtőmunka. Szociográfiai művek. Filmvetítés.

11 évfolyam

Fejlesztési követelmény: Erősödjön a saját néphez, annak kultúrájához való kötődés. Ismerje meg azok legfontosabb értékeit, kiemelkedő személyiségeit. Tudjon önállóan információkat gyűjteni, azokat rendszerezni.

Óra szám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1	A magyar kultúra és tudomány kiemelkedő eredményei	Ismerjék a magyar nemzet kiemelkedő személyiségeinek életútját, tevékenységét.	A politika, kultúra, tudomány, sport területéről minél több kiemelkedő személyiség életének megismertetése	Könyvtári gyűjtőmunka Internetes információkeresés Tanulói beszámolók Tanári ismertető
2	Nemzeti ünnepeink	A nemzeti ünnepek eredetének megismerése. A hazaszeretet, a hazához való kötődés erősítése.	A nemzeti ünnepek jelentőségének megismertetése	Tanári ismeretközlés, prezentáció A tanult ismeretek felelevenítése, rendszerezése Filmvetítés

3	Népszokások, néphagyományok	A jeles napok, népszokások eredetének megismerése	A népszokások, néphagyományok iránti érdeklődés felkeltése. A hagyománytisztelet kialakítása	Anyaggyűjtés, beszélgetés Műsorkészítés a kollégiumi rendezvényekre Dramatikus játékok
4	A népművészet megismerése. Kézműves és iparművészeti technikák kipróbálása	Ismerje meg a népművészet kincseit, azok készítésének módját, egyszerűbb technikáit	A népművészet értékeinek bemutatása. Az alkotás folyamatának, technikáinak megismertetése.	Múzeumlátogatás Kirándulás egy tájházba Kézműves foglalkozás

12. évfolyam

Fejlesztési követelmény: Tudjon különböző társadalmi jelenségeket megkülönböztetni és összehasonlítani. Tudjon a felsorolt témák kapcsán tájékozódni a könyvtárban és az interneten.

Óra szám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1	A határainkon kívül élő magyarság jellemzői, helyzete a XX. században	Ismerje meg a határainkon kívül élő magyarság történelmét, a szórvány magyarság földrajzi elhelyezkedés, kulturális örökségünkét.	A határon túli magyarság történetének megismertetése. A történelmi sorsfordulók bemutatása. Kiemelkedő személyiségek.	Anyaggyűjtés, feldolgozás. Az iskolában tanultak felelevenítése. Szépirodalmi művek, versek. Filmvetítés
2	Magyarország és Európa a múltban (történelem, művészetek, kultúra egy-egy aspektusának feldolgozása).	Az információgyűjtő- és feldolgozó képesség fejlesztése. A szóbeli, írásbeli és képi kifejezési formák gyakorlása	Magyarország Európában elfoglalt helyének, szerepének bemutatása	Információ-gyűjtés, feldolgozás- egyéni és kiscsoportos munka Tájékozódás a térképen. Diavetítés

3	Az Európai Unió létrehozásának története, szervezeti felépítése, működése	Ismerjék meg az Európai Unióval kapcsolatos legfontosabb információkat	A középiskolában szerzett ismeretek felelevenítése, gyarapítása	Könyvtári gyűjtőmunka Internetes információgyűjtés
13 – 14. évfolyam				
Fejlesztési követelmény: Környezetükkel szembeni egyéni felelősség kialakulása. Aktívan vegyenek részt környezetvédő tevékenységben.				
Óra szám	Téma	Cél	Feladat	Módszerek, eszközök
1	Magyarország az Európai Unióban	Ismerje meg Magyarország helyét, szerepét az Európai Unióban.	Megismertetni Magyarország Európai Uniói tagságának jellemzőit, a csatlakozás következményeit	A középiskolában elsajátított ismeretek rendszerezése, bővítése
2	A tanulók által szabadon választott téma feldolgozása könyvtári dokumentumok, internetes források segítségével	A tanuló ismerje és alkalmazza a különböző információhordozókat. Tudjon önálló véleményt alkotni a gyűjtött információk alapján	Az önálló információgyűjtés, feldolgozás, a szóbeli megnyilvánulás gyakorlása	Könyvtár- és internethasználat. Tanulói prezentáció. Beszélgetés, vita
3	A magyarság és nemzetiségek hagyományainak megismerése	A tanulók bővítsék ismereteiket a néphagyományok körében. Erősödjék identitásuk, magyarságtudatuk, a múlt értékeihez való kötődésük	A néphagyományok megismertetése, ismeretek bővítése	Anyaggyűjtés, Tanulói témafeldolgozás, bemutatás Kirándulás a sóstói múzeumfaluba

**NYÍREGYHÁZI SZC BÁNKI DONÁT MŰSZAKI
TECHNIKUM ÉS KOLLÉGIUM**
Oktatási Programja

(OP)

2020.

Tartalom

1. A kötelező és a nem kötelező foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható foglalkozások megnevezése, száma	4
2. A közismereti kerettantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai	7
2.1. Törvényi szabályozás	7
2.2 A megvalósítás eszközrendszere	7
3. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja	9
4. A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében az oktatóválasztás szabályai	11
5. Azon választható érettségi vizsgatárgyak megnevezése, amelyekből a szakképző intézmény tanulóinak közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítését a szakképző intézmény kötelezően vállalja, továbbá annak meghatározását, hogy a tanulók milyen követelmények teljesítése mellett melyik választható érettségi vizsgatárgyból tehetnek érettségi vizsgát	12
6. Az egyes érettségi vizsgatárgyak középszintű érettségi vizsga témakörei	13
7. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái	14
8. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei	17
9. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag	18
10. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek	19
10.1 Az egészségnevelés céljai, elvei, tevékenységek és programok	19
10.2 A környezeti nevelés	23
11. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedése	28
11.1 Esélyegyenlőségi intézkedési terv	28
11.2 Esélyegyenlőség	28
11.3 Képességkibontakoztató felkészítés	30
12. A tanuló jutalmazásával összefüggő szabályok	33
12.1 Az iskolai jutalmazás feltételei	33
12.2 Az iskolai jutalmazás formái	33
13. Az oktatói testület által szükségesnek tartott további elvek	35
14. Az emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítéshez az emelt szintű oktatásban alkalmazott fejlesztési feladatok és követelmények a közismereti kerettanterv és az érettségi vizsga általános és részletes követelményei alapján	36
Mellékletek: A kötelező és a nem kötelező foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga	37
1. Magyar nyelv és irodalom	37
2. Történelem	90

3. Matematika	139
9–10. évfolyam	141
11–12. évfolyam	148
4. Fizika	154
5. Digitális kultúra	183
6. Pénzügyi és vállalkozói ismeretek	198
7. Komplex természettudomány	205
8. Testnevelés	220
9. Élő idegen nyelv tantárgy helyi tanterve	279
Angol nyelv	285
Német nyelv	361
10. Osztályfőnöki foglalkozás	419

1. A kötelező és a nem kötelező foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható foglalkozások megnevezése, száma

A szakképző intézményben a szakmai oktatást – ha e törvény másképp nem rendelkezik – azokon az évfolyamokon, amelyeken közismereti oktatás is folyik, a nappali rendszer szerint az egyéni és csoportos foglalkozások keretében kell megszervezni.

A foglalkozás lehet:

- kötelező és szabadon választható foglalkozás,
- egyéb foglalkozás.

A kötelező foglalkozások száma nem haladhatja meg a napi nyolc, kiskorú tanuló esetén a napi hét foglalkozást. A tanuló kötelező foglalkozásait úgy kell megszervezni, hogy ugyanazon napon ugyanazon helyszínen valósuljon meg a szakmai oktatás.¹ A szakmai vizsgára történő felkészítés a szakképző intézmény feladata, amely a **kötelező foglalkozások** keretében történik.

Kötelező közismereti foglalkozások:

- Magyar nyelv és irodalomból (csoportbontásban tartott a magyar nyelv)
- Idegen nyelv (csoportbontásban tartott)
- Matematika (csoportbontásban tartott)
- Történelem
- Állampolgári ismeretek
- Digitális kultúra (csoportbontásban tartott)
- Komplex természettudomány
- Fizika (ágazathoz kapcsolódó foglalkozás)
- Testnevelés
- Pénzügyi és vállalkozói ismeretek

Az iskolánk 9. évfolyamára jelentkező tanulók választhatnak, hogy angol vagy német nyelvet kívánnak tanulni (az általános iskolában tanult idegen nyelv tanulásának folytatását javasoljuk).

---

¹ A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény 35.§-a (1 – 2)

Nem kötelező foglalkozások:

A szakmai vizsgára történő felkészülést a szakképző intézmény választható foglalkozások biztosításával is segíti.² A szabadon választott foglalkozást az értékelés és a minősítés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamba lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mint a kötelező foglalkozást.

A foglalkozások megnevezése, óraszámjai:

ÓRATERV - NYSZC BÁNKI DONÁT MŰSZAKI TECHNIKUM ÉS KOLLÉGIUM TECHNIKUS SZAK 9-13. ÉVFOLYAM							
Tantárgyak		9. évfolya m	10. évfolya m	11. évfolya m	12. évfolya m	13. évfolya m	9-13. óraszám összesen
Közismereti oktatás	Magyar nyelv és irodalom	5	5	3	4	2	654
	Idegen nyelv	4	4	3	3	3	597
	Matematika	5	4	4	4	2	654
	Történelem	3	3	3	3	2	479
	Állampolgári ismeretek	0	0	0	1	0	31
	Digitális kultúra	2	1	1	0	0	144
	Testnevelés	4	4	3	3	0	504
	Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	180
	Kötelező komplex természettudományos tantárgy	3	0	0	0	0	108
	Ágazathoz kapcsolódó tantárgy: pl. fizika, kémia, biológia, földrajz, idegen nyelv	0	2	2	1	0	180
	Érettségire felkészítő tantárgy	0	0	0	0	0	0
	Pénzügyi és vállalkozói ismeretek	0	1	0	0	0	36
	Összes közismereti óraszám	27	25	20	20	10	3139
Ágazati alapoktatás	7	9	0	0	0	576	
Szakirányú oktatás	0	0	14	14	24	1752	
Szabadon tervezhető órakeret (közismeret)	0	0	0	0	0	0	
Tanítási hetek száma	36	36	36	31/36	31		

² A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény 19.§-a (2)

Éves összes óraszám	1224	1224	1224	1179	1054	5905
Rendelkezésre álló órakeret/hét	34	34	34	34	34	

Megjegyzések:

<p>Ágazathoz kapcsolódó tantárgy: fizika</p> <p>A Szabadon tervezhető órakeret (közismeret) tantárgyi órákat szétosztás után a pirossal jelölt közismereti tantárgyak kapták (mindegyik +1 órát az eredeti óraszámhoz viszonyítva, kivéve a 13. évfolyamot, ahol +2 órát kapnak a megnevezett tárgyak). Az 9. évfolyamon a 3 órából 1 órát a Magyar nyelv és irodalom, 1 órát a Matematika és 1 órát a Digitális kultúra tantárgy kap.</p> <p>A 10. évfolyamon az 1 órát a Digitális kultúra tantárgy kapja.</p> <p>A 11. évfolyamon az 1 órát szintén a Digitális kultúra tantárgy kapja.</p> <p>A 12. évfolyamon a 2 órából 1 órát a Magyar nyelv és irodalom, 1 órát pedig az Ágazathoz kapcsolódó tantárgy: fizika kap.</p> <p>A 13. évfolyamon a 6 órából rendre 2-2 órát a Magyar nyelv és irodalom, a Történelem és a Matematika kap.</p> <p>Az Érettségire felkészítő tantárgy óráit szétosztás után a kékkel jelölt érettségi tantárgyak kapták (mindegyik +1 órát az eredeti óraszámhoz viszonyítva).</p> <p>A 11. évfolyamon a 2 órából 1 órát a Történelem, 1 órát pedig a Matematika tantárgy kap.</p> <p>A 12. évfolyamon a 2 órából 1 órát a Történelem, 1 órát pedig a Matematika tantárgy kap.</p>
--

A kötelező közismereti foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga a mellékletben található.

A szakmai oktatás kötelező és nem kötelező foglalkozásainak megnevezése, óraszámja és tananyaga a Képzési Programban található meg.

2. A közismereti kerettantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

2.1. Törvényi szabályozás

A technikumban a kilencedik-tizenkettedik évfolyamon a kötelező foglalkozások megtartásához együttesen rendelkezésre álló időkeret legalább hatvan százaléka a közismereti kerettantervben meghatározottak átadásához rendelkezésre áll.³

A szakképző intézményben **a közismereti oktatás a közismereti kerettanterv szerint folyik.** A szakképző intézmény a közismereti kerettanterv alkalmazása során az ágazati alapvizsga követelményeire tekintettel **a közismereti tantárgyak témaköreit, tartalmát és óraszámait** – az Nkt. 6. mellékletében meghatározott heti időkeret és a tananyagtartalom megtartásával – **évfolyamok között átcsoportosíthatja.**⁴

A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet mellékletének II.2.1.3. táblázat alatti szöveges része szerint: „A szakgimnáziumok, **technikumok** esetében **a közismereti tárgyakra vonatkozó kerettantervek megegyeznek a gimnáziumokra vonatkozókkal.**”

2.2 A megvalósítás eszközrendszere

Oktató-nevelő munkánkat jellemzi a projektoktatás, melynek során a témaegységek feldolgozása, a feladat megoldása a tanulók érdeklődésére, a tanulók és az oktatók közös tevékenységére, együttműködésére épül a probléma megoldása és az összefüggések feltárása útján.

Belső erőforrásaink:

- *Az iskola magas színvonalú oktató-nevelő munkáját tanulóink országos és nemzetközi tanulmányi és szakmai versenyeken való eredményes szereplése bizonyítja. Nincs olyan tanév, amikor ne jutna be tanulóink vagy csapatunk országos szakmai verseny döntőjébe, ahol az első 3 hely valamelyikét meg tudjuk szerezni. A pályakövetési vizsgálatok adataiból kiderül, hogy a végzett bankisok 99%-a a szakmájukban sikeresen el tudott*

---

³ 12/2020 Korm.rend. 13.§ (3) c)

⁴ A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény 73.§-a

helyezkedni, vagy egyetemekre nyertek felvételt. *Az itt megszerzett tudás tehát kiválóan kamatoztatható akár a munkaerőpiacon, akár a szakirányú felsőoktatásban.*

- Annak érdekében, hogy a lemorzsolódó tanulók száma, aránya továbbra is alacsony maradjon, folyamatos *megelőző (prevenciós) beavatkozásokat* végez oktatói testületünk.
- Az oktatók folyamatos módszertani megújulásra való igénye.

Külső erőforrásaink:

- A fenntartó költségvetési támogatása.
- A képzésben érdekelt vállalatok, vállalkozások, pénzintézetek anyagi támogatása.
- Pályázatok.
- Társadalmi-gazdasági igény az intézmény profiljába tartozó szakképzésekre.
- Az intézmény jó híre.

Tanulásszervezés:

A tanórai tanulásszervezés alapja a középiskolai és a szakképzési évfolyamokon az osztályszerkezet.

- Az osztályok kialakításánál a 9. évfolyamon A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX törvény által meghatározott létszámhatárokat kell figyelembe venni, mely szerint: „Az osztálylétszám legfeljebb 32 fő, amely a fenntartó engedélyével legfeljebb húsz százalékkal túlléphető”.
- A közismereti oktatás tanulásszervezése alapvetően osztályszerkezetben történik, de a német nyelv tantárgy esetében, a kevés jelentkező miatt ettől eltérő megoldás (2 – 3 – 4 osztály tanulóiból kialakított csoport) is lehetséges.

3. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

Intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a tanuló egészséghez, biztonságához való joga alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggőfeladatokra pl. a mindennapos testnevelésre, testmozgásra.⁵

A megvalósítás módjai:

- **A mindennapos testnevelést azokon a napokon, amikor közismereti oktatás folyik, testnevelésóra megtartásával kell biztosítani.⁶**
- *A testnevelésóra sportkörben való sportolással, vagy versenyszerűen sporttevékenységet folytató, sportszervezetben sportoló tanuló, illetve képzésben részt vevő személy kérelme alapján* a sportszervezet által az adott félévben kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett, legalább heti két órának megfelelő edzéssel váltható ki.
- **Ha a tanuló – választása alapján – a mindennapos testnevelésből heti két testnevelésórát sportkörben történő sportolással vált ki,** függetlenül attól, hogy a sportkör feladatait a szakképző intézménnyel kötött megállapodás alapján diáksport egyesület látja-e el, **a szakképző intézmény a tanulótól a két sportköri foglalkozáson való részvétel tekintetében sportköri tagdíjat nem szedhet.**
- A szakképző intézmény a kötelező foglalkozások keretében **gondoskodik a könnyített testnevelés és a gyógytestnevelés megszervezéséről.** A tanulót, ha egészségi állapota indokolja, az iskolaorvosi, szakorvosi szűrővizsgálat alapján könnyített testnevelés- vagy gyógytestnevelés-órára kell beosztani. Az orvosi szűrővizsgálatot – kivéve, ha a vizsgálat oka később következik be – május tizenötödikéig kell elvégezni. Az orvos által vizsgált tanulókról a szakképző intézménynek nyilvántartást kell vezetnie, amelyben fel kell tüntetni a felvételi állapotot és az ellenőrző vizsgálatok eredményét.
- **A könnyített testnevelésórát az iskolaorvosi, szakorvosi vélemény alapján a testnevelésóra vagy a szakképző intézmény által megszervezett külön foglalkozás keretében úgy kell biztosítani, hogy a mindennapos testnevelés ezekben az esetekben is megvalósuljon.**

---

⁵ 12/2020 Korm.rend. 13.§ (3) c) 102.§-a (2)

⁶ 12/2020 Korm.rend. 119.§-a (1)

- A gyógytestnevelés-órákat a pedagógiai szakszolgálat feladatainak ellátására kijelölt nevelési-oktatási intézményben kell megszervezni legkevesebb heti három, de legfeljebb heti öt foglalkozás keretében.
- Ha a tanuló szakorvosi javaslat alapján a testnevelésórán is részt vehet, akkor számára is biztosítani kell a mindennapos testnevelésen való részvételt. Ebben az esetben a gyógytestnevelés- és a testnevelésórákon való részvételnek együttesen kell elérnie a heti öt órát, ezek arányára az iskolaorvos, a szakorvos tesz javaslatot.
- **Fel kell menteni a tanulót a testnevelésórán való részvétel alól**, ha mozgásszervi, belgyógyászati vagy egyéb, szakorvos által megállapított egészségkárosodása nem teszi lehetővé a gyógytestnevelés-órán való részvételét sem.
- Ha a tanuló csak gyógytestnevelésórán vesz részt, értékelését a gyógytestnevelő végzi. Ha gyógytestnevelés és testnevelésórán is részt vesz, értékelését a testnevelő és a gyógytestnevelő együtt végzi.
- A tanulók fizikai állapotára és edzettségére vonatkozó méréseket a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet [a továbbiakban: 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet] 81. §-a és 4. melléklete szerint kell végezni.

Valljuk, hogy a tizenévesekre zúduló szellemi megterhelést egészséges sporttal kell ellensúlyozni. Intézményünk az eddigiekhez hasonlóan tehát biztosítja tanulói számára a mindennapos testedzés lehetőségét, a speciális foglalkozást igénylőknek pedig a szakszerű könnyített és gyógytestnevelést. A testnevelés szempontjából jó tárgyi és személyi feltételekkel rendelkezünk. Tornaterem, kondicionálóterem és szabadtéri sportpályák állnak rendelkezésére a tanulóknak. Célunk az örömmel végzett egészségmegőrző és fejlesztő testmozgás igényének kialakítása, szaktanári segítségnyújtással az eltérő testi adottságú gyerekeknél is. Mindez sikerélményt nyújt mindamelllett, hogy a későbbiekben az egészséges életmód kialakításában is fontos szerepet játszik.

4. A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében az oktatóválasztás szabályai

A szakmai vizsgára történő felkészülést a szakképző intézmény *választható foglalkozások* biztosításával is segíti. A szakmai vizsgára a képzési és kimeneti követelmények szerinti felkészítésért a szakképzési munkaszerződéssel rendelkező tanuló, illetve képzésben részt vevő személy tekintetében az e törvényben meghatározott feltételek szerint a duális képzőhely a szakképző intézménnyel közösen felel.⁷

A *oktatóválasztás* lehetőségével a diákok abban az esetben élhetnek, ha az adott tantárgyból a felkészítés az adott osztályban több szinten folyik. Ebben az esetben a tanuló írásban kérheti az igazgatótól a másik oktató csoportjába történő beosztást. Az igazgató a csoportlétszám és a többi tanuló érdekeinek figyelembevételével hozza meg döntését, amely a tanév végéig szól.

---

⁷ A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény 19.§-a (2)

5. Azon választható érettségi vizsgatárgyak megnevezése, amelyekből a szakképző intézmény tanulóinak közép- vagy emelt szintű érettségi vizsgára való felkészítését a szakképző intézmény kötelezően vállalja, továbbá annak meghatározását, hogy a tanulók milyen követelmények teljesítése mellett melyik választható érettségi vizsgatárgyból tehetnek érettségi vizsgát

Az érettségi vizsgák szervezésénél, a vizsgatárgyak, a vizsgaforma és a vizsga szintjének megválasztásánál a *100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet* az irányadó.

Az 5 éves technikusi szakmai oktatás jellemzője, hogy *matematikából, magyarból, történelemből*, valamint *egy idegen nyelvből* ugyanaz a tananyagtartalom és az óraszám, mint gimnáziumban. Ezekből a tárgyakból érettségi vizsgával zárul az oktatás, matematikából, magyar nyelv és irodalomból, valamint történelemből előrehozott érettségi lehetőségével. Idegen nyelvből 13. évfolyamon tesz érettségi vizsgát a tanuló, s a szakmai vizsga lesz majd az ötödik érettségi tárgy. (A technikusi vizsga emelt szintű érettségi tantárgynak számít.)

Intézményünk kötelezően vállalja a következő választható érettségi vizsgatárgyakból való középszintű érettségi vizsgára való felkészítését tanulóinak:

- fizikából
- testnevelésből.

Az egyes érettségi vizsgatárgyakból akkor tehet érettségi vizsgát a tanuló, ha teljesítette a tantárgy oktatási programban előírt követelményeit.

Az egyes érettségi vizsgatárgyakból a középszintű érettségi vizsga témaköreit a melléklet tartalmazza.

6. Az egyes érettségi vizsgatárgyak középszintű érettségi vizsga témakörei

Az egyes érettségi vizsgatárgyak középszintű érettségi vizsga témakörei az Oktatási Hivatal honlapján érhetőek el.

- **Magyar nyelv és irodalom:**
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2017/magyar_nyelv_es_irodalom_vk.pdf
- **Történelem:**
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2017/tortenelem_vk.pdf
- **Matematika:**
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2017/matematika_vk.pdf
- **Élő idegen nyelv:**
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2017/elo_idegen_nyelv_vk.pdf
- **Testnevelés:**
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2017/testneveles_vk.pdf
- **Fizika:**
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2017/fizika_vk.pdf

7. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái

A tanulók tanulmányi munkájának ellenőrzése, értékelése

Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését, értékelését. Az ellenőrzés célja az értékelést megalapozó adatok, információk összegyűjtése és elemzése. Az értékelés a tanulási-tanítási eredmények viszonyítása az előzetesen meghatározott célokhoz. Funkciója szerint megkülönböztetünk *diagnosztikus* (helyzetfeltáró), *formatív* (fejlesztő) és *szummatív* (minősítő) értékelést.

Az értékelés alapelvei a következők:

- legyen személyre szóló, igazságos, kiszámítható és objektív
- a követelmények legyenek előre ismertek
- sokoldalú legyen az értékelési rendszer, változatos értékelési formákkal
- az értékelés feleljen meg a tanulók életkori sajátosságainak, a tantárgy jellegének

Az előírt követelmények teljesítését az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók **szóbeli feleletei, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége, illetve projektfeladat alapján ellenőrzik**. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is. A közismereti és szakmai tantárgyakból **egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrzik** a tanulók tudását. Az egyes témakörök végén az egész téma anyagát és fő követelményeit átfogó **témazáró dolgozatot** írnak. A témazáró dolgozatok és az úgynevezett kísérettségik súlyozottan (duplán) számítanak az értékelésnél. Szakmai gyakorlatból a munkadarab elkészítése, az írásbeli és szóbeli feleletek, valamint a munkanapló alapján történik az értékelés.

A jegyek számát lehetőség szerint heti óraszám +2-ben határozzuk meg. Kivétel a heti 4 vagy annál több órában tanított tantárgyakat, ahol minimum 6 jegy/félévnek kell lenni. Nagyon lényegesnek tartjuk, hogy ezeket a jegyeket a tanulók egyenletes eloszlásban kapják. Tantárgytól függetlenül fontos a szép, helyes magyar beszéd tanítása, a kifejezőkészség, az előadói készség fejlesztése, ennek érdekében inspiráljuk tanárainkat, hogy minél többször ellenőrizték a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában. Fontos lenne – kiemelten az érettségi tantárgyaknál -, hogy minden tanuló évente legalább egyszer feleljen szóban az elméleti tantárgyakból.

Tehát az oktató a tanulók teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjegyekkel értékeli (indokolja és közli a tanulóval), félévkor és év végén záró osztályzattal minősíti. Az osztályozás félévkor az addig szerzett érdemjegyek alapján történik, figyelembe véve a fejlődési tendenciát is. Az osztályozás év végén alapvetően az év közben szerzett jegyek alapján történik, feltéve, ha a tanuló mindkét félévben teljesítette a minimális szintet. Az osztályzat megállapításakor figyelembe veszik a fejlődési tendenciát is.

Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1). Az osztályzatok kialakításában hét tizedtől fölfelé kerekítünk. A törvényi előírások és a tanuló fejlődési tendenciáit figyelembe véve, a tanár kisebb átlagra is adhat jobb osztályzatot.

A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt a tárgyat tanító nevelő értesíti az elektronikus ellenőrzőn keresztül. A félévi osztályzatról a tanuló az elektronikus naplóból kinyomtatott értesítőt kap, míg év végén a bizonyítványba jegyzi be teljesítményét.

A számonkérés szabályai

Írásbeli számonkérés:

A) Témazáró dolgozat:

A diáknak joga, hogy az előre tervezett témazáró dolgozatokra felkészüljön. Biztosítani kell, hogy a témazárók megírására megfelelő körülmények között kerüljön sor.

Ennek érdekében:

- egy napon a témazáró dolgozatok száma egynél több nem lehet;
- témazáró dolgozatra a diákok figyelmét legalább egy héttel a megírás előtt fel kell hívni;
- a tanuló hiányzása esetén köteles pótolni a témazáró dolgozatát.
- A diákok három héten belül értékelve visszakapják a kijavított dolgozatot.
- A dolgozaton a szakos oktató feltünteti a hibákat, valamint írásban érdemjeggyel értékeli a teljesítményt.

B) Egyéb dolgozat:

Egy tantervi téma valamely részének számonkérésére szolgáló, legfeljebb 20 percet kitöltő írásbeli ellenőrzési forma, amelyben az ismeretek felidézése az alkalmazástól függetlenül vagy azzal együtt is számon kérhető.

Szóbeli számonkérés:

- a kötelező szóbeli feladatból a szaktanár a tanulót a következő tanórán beszámoltathatja, teljesítményét érdemjeggyel értékelheti;

- a szóbeli feleltetés ideje nem haladhatja meg tanulónként a 10 percet, emelt szintű érettségire való felkészítésnél a 20 percet;
- a szóbeli feleltetés során a témakörből ismétlő kérdés adható;
- a tanuló a több napos hiányzását követő tanóra elején kérheti a szóbeli számonkérés alóli felmentését;
- ha a tanuló nem hiányzott az előző órán, felelés alól felmentést csak a szülő írásos, ellenőrzőbe bejegyzett kérésével kérhet. Ez a felmentés az írásbeli számonkérés formáira is vonatkozik.

A szaktanár a diákoknak házi feladatot vagy otthon elvégezhető feladatot adhat, melyet ezt követően a szaktanár értékelhet. Az elkészítéséhez kellő időnek kell rendelkezésre állnia, s nem mehet a más tantárgyakra való készülés rovására. A feladatok nehézségétől függően a házi feladatra biztosított idő.

C) Projektfeladat értékelése: megvalósítás eredményessége, tanulságok.

A projektmódszer komplex nevelési-oktatási módszer, amely elsősorban a tanulók önálló közös tevékenységére, együttműködésére épül, s amelyben az oktató szerepe a munka segítése, szükség szerinti támogatása. A projekt során a tanulók valamilyen komplex, több oldalról megközelíthető témát/problémát oldanak meg, s eredményként tárgyi vagy szellemi produktumot állítanak elő közösen. A projektek több műveltségi területhez is kapcsolódhatnak egyszerre.

8. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei:

- A közismereti szakos oktató munkájának eredményességét segíti elő, hogy az egyes tantárgyak tanítására csoportbontásban kerül sor. Az idegen nyelvet (angol, német), a magyar nyelvet, a matematikát, illetve a digitális kultúrát - lehetőség szerint - csoportbontásban. A csoportokba a tanulók lehetőség szerint az egyes tárgyakból elért teljesítményük vagy előképzettségük alapján kerülnek be.
- A műszaki tantárgyak közül a műszaki mérések, a szakmai tantermi gyakorlatok, illetve a szakmai gyakorlatok tantárgyak oktatására kerül sor csoportbontásban. A csoportok számát az intézmény tárgyi feltételei határozzák meg.

Az osztályba, csoportba sorolás szempontjai:

- Az oktatás az egyes évfolyamokon osztály – ill. csoportkeretekben folyik. Az osztályokba (csoportokba) sorolás a felvételi kérelmek és a korábbi tanulmányi eredmények figyelembevételével történik, és az igazgató hatáskörébe tartozik. Az osztályok, csoportok szervezésénél az igazgató figyelembe veszi a szakképzésről szóló törvény létszámokra vonatkozó szabályait: A tanuló osztályba vagy csoportba való beosztásáról – a szakmai munkaközösség, ennek hiányában az oktatói testület véleményének kikérésével – az igazgató dönt. Az osztálylétszám legfeljebb 32 fő, amely a fenntartó engedélyével legfeljebb húsz százalékkal túlléphető. A szakképző intézményben megvalósuló szakirányú oktatás csoportlétszáma legfeljebb 16 fő. A minimális osztály- és csoportlétszámot a fenntartó határozza meg.⁸
- Az idegen nyelvi csoportokba való besorolás alapja a tanuló tudásszintje. A szakgimnáziumban és a felnőttoktatási (ifjúsági, esti, levelező) osztályokban egy idegen nyelvet tanulnak kötelező jelleggel a tanulók. A felvételi tájékoztatókban az iskola közzéteszi a következő tanév idegen nyelvi választékát. A besorolásnál az iskola figyelembe veszi a tanuló kívánságát, de a végső döntés meghozatalakor az elsődleges szempont a tanuló tudásszintje, a csoport létszáma és az előtanulmányok. A felnőttoktatásban a nyelvi csoportokba történő besorolás a hallgató előképzettsége alapján történik. A besorolást a szaktanárok végzik.
- Vitás esetekben a fenti szempontok figyelembevételével az igazgató dönt.

---

⁸ A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény 54.§-a (3)

9. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

Amennyiben a településen élő nemzetiségek által kidolgozott, kultúrájuk megismerését segítő tananyagot eljuttatják az iskolába, akkor az iskola biztosítja, hogy a tanulók megismerhessék azt.

10. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek

10.1 Az egészségnevelés céljai, elvei, tevékenységek és programok

Az iskolában hosszú időt töltenek a diákok, és ebben az életkorban még hatást lehet gyakorolni a személyiségük alakulására, szokásaikra, melyek meghatározzák a későbbi, felnőttkori életmódjukat. Serdülőkorban erőteljesebbé válik a kortárs közösségek hatása, a családi minták háttérbe szorulása. Az egészséget veszélyeztető magatartásformák ebben az életkorban főleg a kortársak hatására, nyomására jelennek meg pl. gyakran a baráti kör csábításának engedve isznak, dohányoznak, drogoznak stb. először. Óriási tehát az erre a korosztályra leselkedő veszély. *Az egészség kedvező irányba való befolyásolása csak széleskörű megelőző programok segítségével lehetséges. A prevenciós programok hatékonyságához szükség van a minél korábbi ismeretátadásra és készségfejlesztésre, mert így nagyobb az esélye annak, hogy mikor a kipróbálás időszakába érkeznek a fiatalok, jobban és többen tudnak majd ellenállni a csábításnak és a pozitív megerősítésnek.* A kockázati magatartásformák megelőzésében a fiatalok aktív bevonása a legjobb módszer. A prevenciós programok *célja a „negatív attitűd”, az „elrettetés” kialakítása, majd később annak megismerése, hogy hogyan segíthetünk azokon, akik már e szenvedélyek rabjává váltak.*

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy az intézményünkben eltöltött időben minden diák *részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, az iskolánk mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.* Az egészségfejlesztés és annak egyik megvalósulási formája a korszerű egészségnevelés a tanuló és a szülő részvételével *az egészségi állapot erősítésére, fejlesztésére szolgál.*

Kiemelt figyelmet fordítunk a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- a) az egészséges táplálkozás,*
- b) a mindennapos testnevelés, testmozgás,*
- c) a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,*
- d) a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,*
- e) a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,*
- f) a személyi higiéné területére terjednek ki.⁹*

---

⁹ A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 102.§-a (2)

A program megvalósítása

A program megvalósításának iskolán belüli személyi feltételei:

Egészségfejlesztő csoport tagjai:

- Iskola igazgatója – vagy megbízottja,
- Osztályfőnökök,
- Testnevelők,
- Iskola-egészségügyi szolgálat (iskolaorvos – védőnő),
- Munkahelyi elsősegélynyújtók,
- Egészségfejlesztő mentálhigiénikus végzettségű oktató,
- Diákönkormányzatot segítő oktató.

Iskolán kívüli személyi feltételek, kapcsolatok:

- Iskolaorvos, védőnő,
- Szülői munkaközösség,
- Gyermekjóléti szolgálatok (nevelési tanácsadók, családsegítők),
- ÁNTSZ megyei intézményeinek egészségfejlesztési szakemberei,
- Rendvédelmi szervek,
- Kábítószerügyi egyeztetőforumok (drogambulancia)
- Vöröskereszt helyi szervezete

A program megvalósításának tárgyi feltételei:

- Jól felszerelt, világos osztályterem, szaktantermek, tanműhelyek
- Audiovizuális eszközök,
- Rendezett udvar
- Jól felszerelt tornaterem és sportpálya
- Könyvtár
- Büfé.

A program megvalósításának színterei

Tanórai keretek, elsősorban:

- komplex természettudományi órák
  - osztályfőnöki órák
-

- munkabiztonság, tűz- és környezetvédelmi órák
- kollégiumi foglalkozások
- egyéb tanórákon a kompetenciák fejlesztésének folyamatában
- a mindennapos testnevelés, testmozgás
- iskolai projektek

Tanórán kívüli keretek:

- nem sportjellegű tevékenységek (egészségnap, takarítási akciók, rendezvények),
- természetjárás
- osztály-, csoportkirándulások
- délutáni szabadidős foglalkozások
- sportprogramok
- vetélkedők, versenyek
- játékos programok, csoportfoglalkozások (kollégium)
- sportrendezvényeken, kulturális programokon való részvétel

Egyéb lehetőségek:

Iskola egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő, iskolafogászat)

Fő feladata a prevenció. Az év eleji és évközi szűrésekkel, vizsgálatokkal diagnosztizálni az előforduló tüneteket, problémákat és a szükséges terápia mielőbbi alkalmazása. Rendszeres konzultáció osztályfőnökkel, szülővel, testnevelővel. Kapcsolattartás házi orvos és iskolaorvos között.

Szülő-oktatótalálkozó

Iskolánkban rendszeresen zajlanak az osztályok által szervezett szülő-oktatótalálkozók. A meghívott szakos oktatók szakmai, pedagógiai észrevételei, értékelései mellett sort lehet keríteni egészségneveléssel kapcsolatos problémák megbeszélésére is.

Diákönkormányzat

A tanév elején és a tanév közben rendszeres konzultáció a diákok képviselői és a testnevelő oktatók között a tanévi sportrendezvényekről.

Az egyes szintereken tervezett módszerek

Egészségnevelés tanórákon

Az iskolánk egészségfejlesztéshez kapcsolódó, a nevelés-oktatás egészét érintő feladatainak színtere minden tanóra, és tanórán kívüli foglalkozás. Az ismeretátadásban kiemelt szerepet

kapnak a munkabiztonság, tűz- és környezetvédelmi órák, a komplex természettudományi órák, az osztályfőnöki órák, és a kollégiumi foglalkozások.

Egészségnevelés az osztályfőnöki óra keretében

Az osztályfőnöki órák tartalmával kapcsolatban nagy az iskola szabadsága és ezzel együtt a felelőssége is. Az órakeret szűkös és a napi, valamint az aktuális problémák megbeszélése mellett helyet kell adni az egészségnevelésnek is.

Egészségnevelés a testnevelésórán (a mindennapos testnevelés, testmozgás)

Testnevelésórán célunk megszerettetni és megőrizni a mozgás szeretetét, változatos, hangulatos óra vezetéssel sikerélmény biztosításával úgy, hogy ne csak a teljesítmény centrikus oktatás domináljon.

A tanulók önmagukhoz mért fejlődése jelentse az értékelés főelvét, mind a technikai, mind pedig a kondicionális képességfejlesztés területén, ne az abszolút teljesítményt osztályozzuk.

Diákjainktól elvárjuk, hogy képességeikhez mérten

- legyenek tisztában a baleset-megelőzés, balesetvédelem és a kölcsönös segítségnyújtás fő elveivel, fontosságával,
- segítségkérés lehetőségeivel, szabályaival
- egészséges táplálkozási szokásokat alakítsanak ki,
- felismerjék a helyes napirend kialakításának fontosságát, és eszerint éljenek,
- tudatosuljon bennük a káros szenvedélyek sportteljesítmény-csökkentő és egészségkárosító hatása.
- növekedjen a fizikai állapotuk az évenkénti Netfit-teszt felmérések során.
- minél több tanulónk tegyen sikeres közúti elsősegély vizsgát.

Prevenció

Iskolánkban a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése területén kiemelt szerep jut a prevenciós munkának, felmérések készítésének, előadások, rendezvények szervezésének.

A szenvedélybetegségek megelőzésének főbb területei: lelki egészség, egészséges énkép és önértékelés.

Az egészséges táplálkozás:

- Egészséges étkezési; reformétkezésről szóló előadások, szervezése, egészségnapkal egybekötött egészséges ételekkel kapcsolatos bemutatók. Fontos a helyes mennyiségi és minőségi táplálkozási tudat kialakítása.
- Sportrendezvényekkel.

Szexualitás és az AIDS:

- Komplex természettudomány és az osztályfőnöki óra keretein belül

Dohányzás:

- Iskolánk egész területén tilos a dohányzás.

- Előadások, foglalkozások szervezése meghívott előadókkal, kortárssegítőkkal, audiovizuális eszközök felhasználásával

- Sportverseny szervezés.

Oktatói példamutatás:

- Az egészséges életmódra nevelést saját magunkon kell kezdeni, hogy aztán a példa erejével hassunk a felnövekvő ifjúság szokásrendszerére, egészségmagatartására. Az oktató magatartásában és megjelenésében legyen példamutató, mindenkor mutasson példát az emberi értékekben.

Drogprevenció:

Az osztályfőnöki munkaközösség előadások szervezésével, kortárssegítők bevonásával, rendőrségi, ifjúságvédelmi szakemberek, Vöröskereszt segítségével olyan prevenciós programokat szervez, melyek célja a „negatív attitűd”, az „elrettetés” kialakítása, majd később annak megismerése, hogy hogyan segíthetünk azokon, akik már e szenvedélyek rabjává váltak.

Egyéb függőséget okozó fogyasztási cikkek: Alkohol, energital és kávé.

Sajnos nemcsak iskolánk fiataljaira jellemző, hogy a tanítási hét során felmerülő nehézségek miatt pótszerekhez nyúlnak. Bár a kávé és az energital legális drognak számít, nem lehet a diákok mindennapi itala. Az iskolán belül nem juthatnak ezekhez az élénkítő szerekhez, otthoni, társaságbeli fogyasztásuk bevett napi gyakorlat. Itt a legkisebb a megelőzésben a mozgásterünk, hiszen a szülők, sőt mi oktatók is élünk ezekkel az anyagokkal. Ezért tanórákon, elsősorban a kollégák feladata felhívni a figyelmet az izgatószer használatának „mellékhatásaira”.

Alkohol:

- Mivel az iskola területén, az iskolai programokon az alkohol fogyasztása és birtoklása is büntetendő, ezért a tanulók a baráti körben, szabadidejükben élnek vele.

- Itt feltétlenül szükség van a kortársak segítő megerősítésére: hogy alkohol nélkül is van buli.

- A tanórai munka során kiselőadások összeállításával, és prezentációjával magukénak érzik a témát a diákok.

10.2 A környezeti nevelés

A környezeti nevelés a bioszféra, s benne az emberéletben maradásához szükséges feltételek fenntartására, védelmére irányuló nevelés. **A környezetvédelmi ismeretek és az ökológiai**

szemlélet kialakítása minden ember és minden szakma számára elengedhetetlen, a fenntartható fejlődés irányába való előrelépés igénye miatt. A fenntarthatóságra nevelésnek fontos eleme, hogy az iskolából kikerülő diákok ne csak megfelelő ismeretekkel és attitűdökkel rendelkezzenek, hanem a társadalmi együttélés szabályain belül érvényesíteni is tudják meggyőződésüket és tudásukat. A környezeti nevelés minden műveltségi terület tanítását átható követelmény, minden tantárgy közös feladata.

A környezeti nevelés átfogó *célja, hogy elősegítse a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakítását.* A tanulók ismerjék meg azokat a globális folyamatokat, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak. Mindez megvalósulhat tanítási órán kívüli környezetben egyéni, páros és csoportos tevékenységformában is.

Megvalósításának keretei:

Minden tantárgy tanmenetében helyet kap a környezeti nevelés. Az általános természetismeret, valamint a munka-, tűz- és balesetvédelem, továbbá az osztályfőnöki és a kollégiumi csoportfoglalkozások tanmeneteinek keretein belül részletesebben tervezett a téma feldolgozása.

Megvalósításának módszerei:

A módszerek legyenek interaktívak és élményközpontúak!

- környezeti nevelés tanórán, kollégiumi foglalkozásokon.
- környezeti nevelés tanórán kívül – tanulmányi kirándulások, témahetek, akciók, szakkör
- tanulóknak adott feladatok, pályázatok figyelése
- iskolai kiállítások

A környezeti nevelés célja, hogy a tanulók:

- tudják, hogy a környezet tág értelmezésében, a földi rendszer a környezeti szintek együttese;
- tudják, értsék a környezetvédelemhez kapcsolódó alapfogalmakat
- tudják, hogy az ember befolyásolható, előidézője a környezetszennyezésnek;
- ismerjék a szennyezések leggyakoribb fajtáit és azok okait;
- tudják, hogy az ember a népesedési, termelési, fogyasztási szokásaival változtatja meg környezeti szintek elem és energiaforgalmát. Ez okozza a környezeti alapproblémát, a környezetszennyezést;
- értsék az ökológiai lábnyom fogalmát

- ismerjék, hogy a történelmileg felhalmozott szennyeződések és a környezeti személet hiánya veszélybe sodorta az emberiséget, a Földet,
- tudják azt is, hogy leginkább a szemléletváltással, továbbá megfelelő törvényekkel, egyezményekkel, a természeti, társadalmi (helyi) értékek felmérésével (monitrozásával), a károk elhárításával ez a veszély mérsékelhető, talán megállítható,
- a természettudományos gondolkodás tanórán kívüli környezetben való fejlesztése a természeti környezet értékeinek és megóvásának céljaival összhangban történjen.

9. évfolyam

Környezet fogalma. A természeti és geológiai környezet megismerése. A természeti jelenségeknek, folyamatoknak, a természet mennyiségi jellemzőinek, elemei egymáshoz való kapcsolatának egységben látása. A biodiverzitás, a társadalmi és emberi sokféleség ismerése és megbecsülése. A biogeokémiai rendszerek működésének megismerése. Környezeti etika a természettudományokra alapozott megismerés.

10. évfolyam

A környezet élő- és élettelen anyagainak érzékszervi megismerése. A tanulók helye és szerepe az ökológiai folyamatok harmóniájának fenntartásában, megőrzésében. A környezetszennyezés okainak ismerete. A környezeti nevelés tudományos és szakmai megközelítése. Környezetvédelem.

11. évfolyam

A természeti folyamatok megfigyelése. A természet szépségének és sokféleségének érzékelése.

Az egészséges környezet igénye. Az emberi kapcsolatok ápolása. A tantárgyak céljai között szerepel a szép iránti fogékonyság alakítása, az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai érzékenység és a képesség fejlesztése. Népünk múltjának történetei és példaértékű személyiségeinek ismerete erősíti nemzeti azonosságtudatukat. Az olvasmányok szolgálják személyiségük fejlesztését, a másik ember tiszteletére a környezetért érzett felelősségre nevelést.

12. évfolyam

Az ökológiai lábnyom fogalmának megértése, a Föld eltartó képességének és a jövő generáció érdekeinek figyelembe vétele.

Arányos társadalomszerkezet megvalósítására, vagy követelésére (gazdaság – kultúra – politika egyenrangúsága) történő törekvés kialakítása. A tanulóknak tudniuk kell, hogy az állam köteles olyan eszközöket, törvényeket (beleértve az oktatást is) létrehozni, amely megteremti ehhez a feltételeket. A magyar nyelv és irodalom, valamint a

történelem tantárgy olvasmányanyaga ismereteket közvetít a társadalomról, a természetről, a hazáról, a családról és más alapvető személyes emberi kapcsolatokról (ezek révén a környezetszennyezés mérséklésére sarkallja a tanulókat).

A jeles napok jegyzéke:

Január 22. A magyar kultúra napja

Február 2. Vizes élőhelyek

Március 6. Nemzetközi Energiahatékonysági Nap

Március 22. A Víz Világnapja

Április 7. Egészségügyi Világnap

Április 11. A Költészet Napja

Április 18. Műemlékvédelmi Világnap

Április 22. A Föld Napja

Május 8. A Nemzetközi Vöröskereszt Napja

Május 10. Madarak és Fák Napja

Május 18. Múzeumi Világnap

Május 31. Dohányzásmentes Világnap

Június 5. Környezetvédelmi Világnap – Környezetbarát anyagok megismerése, szelektív hulladékgyűjtés fontosságának hangsúlyozása, stb. Az Alaptörvény környezet védelméről szóló cikkeinek értelmezése.

Szeptember 22. Autómentes Világnap – Zaj- és levegőszennyezés mérése az iskola településén.

Szeptember 23. Takarítási Világnap – Tanórán kívüli tevékenységek az iskola esztétikai képének közös kialakítására.

Október 1. Zenei Világnap

Október 4. Állatok Világnapja

Október 10. Lelki Egészség Világnap

Október 15. Nemzetközi gyaloglónap

Október 16. Élelmezési Világnap

Október 21. Földünkért Világnap

Október 31. Takarékosági Világnap

November 17. Füstmentes Világnap

November 27. Fogyasztásszüneteltetési Nap

December 1. AIDS Elleni Világnap

A végső kérdés nyilván az, hogy képes lesz-e túlélni az emberiség a ma élő emberek mesterkedéseit, akik - úgy látszik - gyakran inkább őrült majomként, mint épeszű emberként cselekszenek.”

/Szent-Györgyi Albert/

„Nem a Föld tartozik az emberhez, hanem az ember a Földhöz. Minden, mindennel összefügg, mint a vér, amely egyesíti a családot. Minden mindennel összefügg. Ami a Föld sorsa, az a fiainak is a sorsa...”

/Seattle indián törzsfőnök/

Programjavaslatok:

- 1.Hulladékból termék –/pályázat iskolán belül/
- 2.Zöld hét -/az iskolában/

11. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedése

11.1 Esélyegyenlőségi intézkedési terv

Az Európai Unió elvárásai alapján a települések, kistérségeknek, régióknak, így a fenntartónak is, kiemelt feladata a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése. Az esélyegyenlőség biztosítása és előmozdítása nem összemosható, egymást nem helyettesíthető fogalmak, hanem egymás kiegészítői. Az esélyegyenlőség biztosítása olyan, általában passzív cselekedet, amely valamit kinyit, lehetővé tesz az adott védett csoport számára is.

Előmozdítása aktív cselekedet, eredménye, hogy a védett csoport tagjai valóban élni tudnak a számukra is nyitott lehetőségekkel. Esélyegyenlőség érvényesüléséről csak akkor beszélhetünk, ha mindkét cél egyszerre teljesül: az adott védett csoport tényleges résztvevővé válik.

A fenntartó és intézményei fogadókészségét fejleszteni kell, ki kell alakítani a

- megkülönböztetés tilalmát, egyenlő bánásmódot,
- az emberi méltóság tiszteletben tartását,
- a társadalmi szolidaritás kialakítását

Mindezt az *egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben* is olvashatjuk.

11.2 Esélyegyenlőség

Az esélyegyenlőség érvényesítése, valamennyi hátrányos helyzetű csoport részére, a szakképzésben is kiemelt feladat. Különösen a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyerekek esélyegyenlősége előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik meglévő hátrányaikat, javítják iskolai sikerességüket.

Az egyenlő bánásmód követelményének és a szegregációmentességnek, mint esélyegyenlőségi alapfeltételnek mind a településen működő azonos típusú intézmények, mind azok tagiskolái, feladat-ellátási helyei között, mind az intézményeken belül, az azonos évfolyamok tanulócsoportjai között érvényesülnie kell.

A fenntartó esélyegyenlőségi politikája

A fenntartó elkötelezett az oktatási, képzési esélyegyenlőségek felszámolásában, biztosítja az oktatási, képzési szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést. Ehhez megfelelő intézményhálózatot működtet.

A fenntartó által kijelölt, intézményünkre vonatkozó elvárások

- Az igazgató támogassa az oktatóknak az egyéni bánásmód, differenciált oktatás, fejlesztés érdekében szükséges módszertani továbbkészsét (pl. kooperatív technikák, projektpedagógia).
- A szakképzési intézményeiben tilos a hátrányos megkülönböztetés (bármiféle okból), továbbá minden olyan különbségtétel, kizárás, korlátozás vagy kedvezés, amelynek célja vagy következménye az egyenlő bánásmód megszüntetése vagy akadályozása. A feladat-ellátás módjára vonatkozó döntéseink, intézkedéseink meghozatalakor a gyermek, a tanuló mindenekfelett álló érdekét vesszük figyelembe.
- Az oktatást nemcsak az egyéni szellemi gyarapodás, érvényesülés elősegítőjének, hanem a társadalmi kohéziót erősítő, a társadalmi kirekesztés és foglalkoztatottság problémáinak megoldását is segítő eszköznek tekintjük.
- Az élethosszig tartó tanulás fontos eszköze annak, hogy az emberek irányítsák saját jövőjüket mind szakmai előmenetelük, mind személyes és családi életük szintjén. Éppen ezért szakmai szempontból támogatjuk a kompetenciaalapú nevelést és oktatást. Felelősséget érezzünk azért, hogy a nevelési, a pedagógiai és a képzési programok figyelembe vegyék a társadalmi fejlődés, valamint a környezet igényeit.
- Intézményünk, különös figyelmet szenteljen a tanulási nehézségekkel küzdő fiataloknak, továbbá az integrált nevelésnek, oktatásnak.
- Ösztönözzük az információtechnológiák alkalmazását a tanítás, a tanulás, az intézményirányítás, az ügyvitel, a döntés-előkészítés és a kommunikáció terén.

Az iskola feladatai

1. Oktatói továbbképzés
2. Az esélyegyenlőtlenségre utaló jelekkel rendelkező gyerekek kiszűrése
3. Tanórákon kiemelt figyelem
4. Sportolók segítése
5. Fejlesztések szakos oktató, illetve a szakszolgálat munkatársa segítségével.
6. Szabadidős tevékenységek: táborok, fakultatív programok
7. Támogatások: étkezési, pályázatok, alapítványi
8. Partnerekkel történő együttműködés

A helyzetelemzésünkéből kitűnik, hogy a tanulóink közel 10 % hátrányos helyzetű.

Ebből az adatból mindenképpen arra a következtetésre kell jutnunk, hogy az esélyegyenlőségi intézkedésekre igenis szükség van, és kiemelt feladatnak kell tekintenünk a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentését itt az intézmény falain belül is, az alábbiak szerint:

Feladataink

Minden releváns intézményi dokumentumban érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségek és a városi és intézményi esélyegyenlőségi program célkitűzései.

Kiemelten:

Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók segítése

- törvényi támogatások biztosítása
- egyéni foglalkozásokon való részvétel biztosítása
- anyagi támogatáshoz juttatás segítése (önkormányzati, alapítványi, pályázati, egyéb)
- mentori támogatás

SNI-s tanulók segítése

- rendszeres szűrővizsgálatok
- fejlesztések, foglalkozások iskolában, Nevelési Tanácsadóban
- egyéni foglalkozások
- a tanulmányi előmenetel nyomon követése

Veszélyeztetett tanulók segítése

- a veszélyeztetettség kör pontos feltérképezése
- a veszélyeztetett tanulók fokozott figyelemmel kísérése
- támogatások, lehetőségek szerinti biztosítása: pszichológiai, anyagi (alapítványi, önkormányzati)

11.3 Képességek kibontakoztató felkészítés

Intézményünk a tehetség kibontakoztatására, a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók számára differenciált fejlesztést szervez (heti egy foglalkozást). *A tanuló szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányának ellensúlyozása céljából képességek kibontakoztató felkészítést vagy integrációs felkészítést szervez, amelynek keretei között:*

- a tanuló egyéni képességének,
- tehetségének kibontakoztatása,
- fejlődésének elősegítése,
- a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik.

A képességkibontakoztató felkészítés keretében – a tanuló egyedi helyzetéhez igazodva – a szakképző intézmény biztosítja:

- a személyiségfejlesztéssel, közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat,
- a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztését segítő programot,
- a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet.

A képességkibontakoztató felkészítés keretében az oktató feladata:

- az egyéni fejlesztési terv készítése és az ennek alapján történő kompetenciafejlesztés,
- az önálló tanulást segítő fejlesztés,
- az együttműködésen alapuló módszertani elemek alkalmazása foglalkozásokon,
- az értékelés, értékelő esetmegbeszéléseken történő részvétel,
- mentori, tutori tevékenységek ellátása,
- a kiskorú tanuló törvényes képviselőjével történő rendszeres kapcsolattartás.

A képességkibontakoztató felkészítésben az a tanuló vesz részt:

- aki hátrányos helyzetűnek minősül.
- Az igazgató a képességkibontakoztató felkészítésbe felveheti azt a tanulót is, aki nem hátrányos helyzetű, feltéve, hogy a tanuló rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül.
- A képességkibontakoztató felkészítésben részt vevő tanulók szakmai oktatása a többi tanulóval együtt, azonos osztályban, csoportban folyik.
- Integrációs felkészítésben vesznek részt azok a képességkibontakoztató felkészítésben részt vevő tanulók, akik egy osztályba, osztálybontás esetén egy csoportba járnak azokkal a tanulókkal, akik nem vesznek részt a képességkibontakoztató felkészítésben.
- A képességkibontakoztató felkészítés és az integrációs felkészítés megszervezése nem járhat együtt a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók elkülönítésével.
- A hátrányos helyzetű tanulók számának megállapításánál a hátrányos helyzetű sajátos nevelési igényű tanulót, illetve képzésben részt vevő fogyatékkal élő személyt csak akkor kell figyelembe venni, ha szakmai oktatása a többi tanulóval együtt, azonos osztályban, csoportban történik.
- A képességkibontakoztató felkészítésben részt vevő tanuló haladását, fejlődését, továbbá az ezeket hátráltató okokat az osztályfőnök és az egyéni fejlesztésben részt vevő oktatók legalább háromhavonta értékelik. Az értékelésre meg kell hívni a tanulót, kiskorú tanuló

esetén a kiskorú tanuló törvényes képviselőjét, indokolt esetben a család- és gyermekjóléti szolgálat, a gyámhatóság és a nevelési tanácsadó képviselőjét.

- A képességkibontakoztató felkészítést a szakképző intézmény a jogszabályban erre kijelölt szervezettel kötött együttműködési megállapodás alapján, az ilyen szervezet szakmai támogatásával szervezi meg. A képességkibontakoztató felkészítést valamennyi évfolyamon, osztályban meg kell szervezni, ha az adott osztályban van hátrányos helyzetű tanuló. Ha valamelyik osztályban nincs hátrányos helyzetű tanuló, az osztályban a képességkibontakoztató felkészítést nem lehet megszervezni.¹⁰

---

¹⁰ A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 118.§-ának (1 – 3.)

12. A tanuló jutalmazásával összefüggő szabályok

12.1 Az iskolai jutalmazás feltételei

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten:

- példamutató magatartást tanúsít, vagy
- folyamatosan kiemelkedő tanulmányi eredményt ér el, vagy
- az osztály, illetve iskola érdekében közösségi munkát végez, vagy
- iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken jól szerepel, vagy
- bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez
- az iskola jutalomban részesíti.

12.2 Az iskolai jutalmazás formái

a) Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicséretek adhatók:

- szaktanári dicséret
- osztályfőnöki dicséret
- igazgatói dicséret
- oktatói testületi dicséret
- Bánki-plakett

b) Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén

- szaktárgyi teljesítményért,
- példamutató magatartásért,
- kiemelkedő szorgalmáért,
- példamutató magatartásáért és kiemelkedő szorgalmáért dicséretben részesíthetők, amit a tanuló bizonyítványába be kell vezetni.

c) Az egyes tanévek végén a kitűnő és jeles eredményt elért tanulók oklevelet és lehetőség szerint könyvjutalmat kapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.

d) Az iskolai szintű versenyek első három helyezettjei oklevelet és lehetőség szerint könyvjutalmat, vagy pénzjutalmat kapnak, melyet az iskola közössége előtt vehetnek át.

e) Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön eredményesen szereplő tanulók igazgatói, vagy tantestületi dicséretben részesülnek.

f) A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.

g) *Az egyes szakterületen kiemelkedő munkát végző tanulók számára tanulmányi kirándulás szervezhető.*

h) *Bánki-plakett adományozható az arra érdemes, tanulmányait befejező tanulónak.*

A Bánki-plakett odaítélésének követelményei:

- kiemelkedő tanulmányi teljesítmény – az érettségi tárgyakból nincs négyesnél rosszabb eredménye a 11. és 12. évfolyamon;
- tanulmányi versenyeken részt vesz;
- az osztályban, az iskolában valamilyen funkciót betölt;
- az iskolai közösségi életben végzett kiemelkedő tevékenység.

Átadása a ballagási ünnepélyen történik.

„A jó tanuló, jó sportoló” versenyben kiemelkedő eredményt elérő tanulót az iskola lehetőségeihez mértén jutalmazza. A dicséretet írásba kell foglalni, és a szülő tudomására kell hozni.

13. Az oktatói testület által szükségesnek tartott további elvek

- A negyedik ipari forradalomban új munkakörök és foglalkozások jönnek létre, ami természetesen megköveteli intézményünk folyamatosan megújulását. Azt szeretnénk elérni, hogy minden tanítványunk úgy kerüljön ki az iskolánkból, hogy az alapkompenciákon túl rendelkezzen olyan készségekkel, **kompetenciákkal, amelyek megalapozzák a gazdaság által igényelt képzettség elsajátítását és az egész életen át tartó tanulást.**
- A 21. században nő a kompetenciák fontossága, azon belül is felértékelődnek az emberi együttműködéssel kapcsolatos készségek, **ezért új módszertani megoldásokra van szükség, pl. a projektmunka alapú oktatásra kell áttérni.** A projektmódszer komplex nevelési-oktatási módszer, amely elsősorban a tanulók önálló közös tevékenységére, együttműködésére épül, s amelyben az oktató szerepe a munka segítése, szükség szerinti támogatása. A projekt során a tanulók valamilyen komplex, több oldalról megközelíthető témát/problémát oldanak meg, s eredményként tárgyi vagy szellemi produktumot állítanak elő közösen. A projektek több műveltségi területhez is kapcsolódhatnak egyszerre. A projektoktatás során a témaegységek feldolgozása, a feladat megoldása a tanulók érdeklődésére, a tanulók és az oktatók közös tevékenységére, együttműködésére épül a probléma megoldása és az összefüggések feltárása útján.
- A negyedik ipari forradalom korszakában minden eddiginél gyorsabban változik a technológia. Az új technológiák gyakran a tananyagokban még meg sem jelentek, a hagyományos tankönyvek szakmai tartalma nagyrészt elavult, így fontosnak tartjuk a **digitális tananyagok szerepének növelését.**
- A „Z” generációhoz tartozó fiatalok érdeklődésének és aktivitásának felkeltése is új módszertant és eszközöket igényel. Az elmúlt években bebizonyosodott, hogy az IKT-környezet, a digitális tananyagok használata aktivitást ösztönző hatású. Ezért célunk, hogy a **Microsoft Teams és más Office 365 alkalmazások** a bányászati oktatásszervezést minél inkább jellemezzék, fokozatosan ez a platform váljon az oktatásszervezésünk elsődleges helyszínévé.

14. Az emelt szintű érettségi vizsgára történő felkészítéshez az emelt szintű oktatásban alkalmazott fejlesztési feladatok és követelmények a közismereti kerettanterv és az érettségi vizsga általános és részletes követelményei alapján

A technikumi osztályok tanulói a 13. évfolyamon szakmai vizsgát tesznek. A technikumban folytatott tanulmányokhoz kapcsolódóan *letett szakmai vizsga* a tanuló, az adott vizsgatárgyból *letett emelt szintű érettségi vizsgájának felel meg*.

A szakmai vizsgára történő felkészítésnél alkalmazott fejlesztési feladatok és követelmények a Képzési Programban találhatóak meg.

Mellékletek: A kötelező és a nem kötelező foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga

1. Magyar nyelv és irodalom

IRODALOM **9. ÉVFOLYAM**

A középiskolai képzés első szakaszának kiemelt cél- és feladatrendszere:

A tanulás tanulása. Egy új tanulási szakaszt kezdenek el a diákok, nagyobb, bonyolultabb tananyagokkal találkoznak. Meg kell tanulniuk a lényegyet kiemelni, vázlatot írni, gondolataikat írásban és szóban is pontosan és szándékaik szerint árnyaltan, adekvátan kifejezni.

A diákok szövegértésének folyamatos fejlesztése. A biztos szövegértés nemcsak a magyar nyelv és irodalom, de valamennyi tantárgy értő és eredményes tanulását segíti, feltétele a gondolkodás és a beszéd fejlesztésének is.

A szövegértés és -alkotás tanulásának feltétele a biztos anyanyelvi (grammatikai, stilisztikai) ismeret, a kommunikációelmélet alapvető fogalmainak elsajátítása, hiszen csak így tudják a tanulók felismerni az adott kommunikációs helyzetet.

Az érvelési képesség és a beszédkészség folyamatos fejlesztése.

A tanulók személyiségfejlesztésének feltétele, hogy rendelkezzenek megfelelő ismeretekkel ahhoz, hogy kérdéseket tudjanak megfogalmazni, az irodalmi szereplők, konfliktusok és saját élethelyzeteik között felfedezzék a párhuzamokat, kialakuljon elvonatkoztató képességük, s igényük és képességük arra, hogy kifejezzék saját véleményüket.

A 9. évfolyam a diákok számára a tájékozódás, saját tehetségük és érdeklődési körük felfedezésének kora, ezért elengedhetetlen, hogy sokféle ismerettel és ismerethordozóval találkozzanak.

Tudásuk megszerzésében és bővítésében a hagyományos információhordozókon kívül egyre erőteljesebb szerepet kapnak a digitális eszközök. Cél ezek észszerű, gondolkodásukat segítő, etikus használatának elsajátítása.

A képzésnek ebben a szakaszában már rendszerezett nyelvtani és irodalmi (irodalomtörténeti, -elméleti, és műfaji) ismeretek elsajátítása elvárt eredmény, hiszen a képzési szakasz második felében csak így lesznek képesek a tanulók az irodalomtörténeti ismereteiket rendszerezni, így sajátítják el a nyelvészet és az irodalomtudomány – korosztályuknak megfelelő szintű – szaknyelvét, s így tudnak az érettségi dolgozatban is elvárt szintű, nyelvezetű esszét, érvelést, műfajnak megfelelő gyakorlati szöveget alkotni.

A magyar nyelv és irodalom nem pusztán tantárgy a középiskolában, hanem kulcsszerepet tölt be a tanulók identitásának kialakításában, megismerteti velük saját kultúrájukat, nemzeti önazonosságukat, fejleszti érzékenységüket. A tanulókat segíti abban, hogy a kommunikációs célnak megfelelően fejezzék ki magukat. Fejlődjék érvelési kultúrájuk, könnyebben beilleszkedjenek környezetükbe, és ismerjék fel saját tehetségüket.

A 9. ÉVFOLYAM TANANYAG TARTALMA:

Irodalom	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT ALKOTÓK, MŰVEK
Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom	
A) Az irodalom és hatása	

Karinthy Frigyes: A cirkusz	Örkény István: Ballada a költészet hatalmáról II. János Pál pápa levele a művészeknek (részletek)
B) Szerzők, művek párbeszéde	
Aiszóposz: A tücsök és a hangya Hajnóczy Péter: A hangya és a tücsök Romhányi József: Tücsökdal	
Népszerű irodalom. Az irodalom határterületei	
Arthur Conan Doyle: Sherlock Holmes-történetek (részletek)	Irodalom és film Agatha Christie: Tíz kicsi néger
Műnemi-műfaji rendszer	
Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia	
Az ősi magyar hitvilág	
Hoppál Mihály: Sámánok. Lelkek és jelképek (részletek)	Diószegi Vilmos: Az ősi magyarok hitvilága (Világfa) Anonymus: Gesta Hungarorum (ford.: Pais Dezső) (részletek) Jankovics Marcell: Az égig érő fa (részlet)
Irodalom és mozgókép: Jankovics Marcell: Ének a csodaszarvasról (részlet)	
A görög mitológia	
A világ születése; istenek születése és harca; istenek nemzedékei, világkorszakok; az ember teremtése Az olimposzi istenek A görög mitológia híres történetei (Hermész, Dionüszosz, Héraklész tettei, Daidalosz és Ikarosz, Thészeusz és Ariadné, a Minótauros)	További görög mítoszok: Hésziodosz: Istenek születése (részletek) Hésziodosz: Munkák és napok (részletek) A görög mitológia motívumainak, alakjainak megjelenése későbbi korok irodalmában
Egyéb teremtésmítosz	
Babiloni teremtésmítosz (részlet)	
A görög irodalom	
Az epika születése	
Homérosz: Íliász vagy Odüsszeia (részletek)	
A görög líra, az időmértékes verselés	
Alkaiosz: Az állam hajója	Szemelvények az antik görög lírából
Alkaiosz: Bortal	
Szapphó: Aphroditéhez	
Szapphó: Édesanyám! Nem perdül a rokka	
Anakreón: Töredék a halálról	
Anakreón: Gyülölöm	
A görög dráma	
Színház- és drámatörténet: Szophoklész: Antigoné	Szophoklész: Oidipusz király Arisztophanész: Lüsizisztraté
A római irodalom	
A polgárháborúk kora	
Catullus: Gyülölök és szeretek	Catullus: Éljük, Lesbia
Augustus kora	

Vergilius: Aeneis (Első ének, 1-7.sor)	Vergilius: IV. ecloga
Vergilius: IX. ecloga	Horatius: Leuconoének
Horatius: Thaliarchushoz	Horatius: Licinius Murenához
Ovidius: Átváltozások	
Pygmalion	
A Biblia mint kulturális kód	
Az Ószövetség (részletek)	
Történeti könyvek	
Mózes első könyvéből részletek:	Szemelvények az Ószövetségből Az Ószövetség motívumainak megjelenése későbbi korok irodalmi alkotásaiban
Teremtéstörténet	
József	
Mózes második könyvéből részletek:	
Kivonulás Egyiptomból (részletek), a Tízparancsolat	
Tanító könyvek	
Zsoltárok könyve (23., 42.)	
	Az Ószövetség és a film Ridley Scott: Exodus vagy Roger Young: Mózes (vagy más Ószövetség-feldolgozás)
	Az Ószövetség és a képzőművészet (pl.: Michelangelo Buonarroti, Pieter Bruegel, William Blake, Modigliani képei)
Újszövetség (részletek)	
Az „örömhír”	
Máté evangéliumából részletek:	Szemelvények az Újszövetségből Az Újszövetség motívumainak megjelenése későbbi korok irodalmi alkotásaiban Karinthy: Barabbás
Jézus Krisztus születése, megkeresztelése	
Jézus Krisztus tanításai: Hegyi beszéd, A magvető példázata	
Passió-történet	Az Újszövetség és a film Franco Zeffirelli: A Názáreti Jézus vagy Catharine Hardwicke: A születés (vagy más Újszövetség-feldolgozás)
Jézus feltámadása	
Lukács evangéliumából (részletek):	
Az irgalmas szamaritánus	Az Újszövetség és a képzőművészet (pl.: M.S. mester, Michelangelo Buonarroti, Tintoretto, Albrecht Dürer, Caravaggio, Munkácsy Mihály)
A tékozló fiú	
Pál apostol Szeretethimnusza	
A középkor irodalma	
Egyházi irodalom	
Epika:	Umberto Eco: A rózsza neve Szent Erzsébet legendája (részlet) Szent Margit legendája (részlet) Szent Gellért püspök legendája (részlet) Tommaso da Celano: Ének az utolsó ítéletről
Szent Ágoston: Vallomások (részlet)	
Halotti beszéd és könyörgés	
Líra	
Jacopone da Todi: Himnusz a fájdalmas anyáról	
Ómagyar Mária-siralom	
Lovagi és udvari irodalom	

Epika	
Anonymus: Gesta Hungarorum (részlet)	Kálti Márk: Képes krónika (részlet)
	Irodalom és film Terry Jones és Terry Gilliam: Gyalog galopp
Líra	
Walter von der Vogelweide: A hársfaágak csendes árnyán	Walter von der Vogelweide: Ó, jaj, hogy eltűnt minden
Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)	Irodalom és képzőművészet Dante: Pokol Gustave Doré illusztrációi, Auguste Rodin munkái
A középkor világi irodalma	
vágánsköltészet Carmina Burana (részlet)	Irodalom és zene Carl Orff: Carmina Burana
François Villon: A nagy testamentum (részletek)	Irodalom és színház Szakácsi Sándor – Őze Áron: A cella
A reneszánsz irodalma	
A humanista irodalom	
Líra	Petrarca: Daloskönyv (részletek)
Petrarca: Pó, földi kérgem	Janus Pannonius: Galeotto Marzióhoz
Portré: Janus Pannonius	Janus Pannonius: Búcsú Váradtól
Janus Pannonius: Pannónia dicsérete	Janus Pannonius: Mars istenhez békességért
Janus Pannonius: Egy dunántúli mandulafáról	Janus Pannonius: A saját lelkéhez
Epika	
Boccaccio: Dekameron, Első nap 3. novella	Boccaccio: Dekameron (részletek)
A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvű kultúra születése	Irodalom és film Eric Till: Luther (részlet)
Bibliafordítások Károli Gáspár Szent Biblia fordítása (részlet)	Reményik Sándor: A fordító Sylvester János: Újtestamentum fordítása (ajánló vers)
Zsoltárfordítások Szenczi Molnár Albert: 42. zsoltár	
Heltai Gáspár: Száz fabula (részletek)	Irodalom és film Richly Zsolt: Heltai Gáspár mesél (rajzfilmek) (részlet)
A reformáció világi irodalma	
Históriás énekek	Szemelvények a magyar reformáció irodalmából
Tinódi Lantos Sebestyén: Eger vár viadaljáról (részlet)	
Széphistóriák Gyergyai (Gergei) Albert: História egy Árgirus nevű királyfiról és egy tündér szűz leányról (részletek)	
	A regény születése Miguel Cervantes Saavedra: Don Quijote (részletek)
Líra a reformáció korában	
Portré: Balassi Bálint	

Balassi Bálint: Egy katonanének	További Balassi-versek További Shakespeare-sonettek
Balassi Bálint: Borivóknak való	
Balassi Bálint: Adj már csendességet...	
Balassi Bálint: Hogy Júliára talál	
William Shakespeare: LXXV. szonett	
Színház- és drámatörténet: dráma a reformáció korában	
William Shakespeare: Romeo és Júlia vagy Hamlet, dán királyfi	Irodalom és film Franco Zeffirelli: Romeo és Júlia (vagy más feldolgozás)
	Irodalom és film Franco Zeffirelli: Hamlet (vagy más feldolgozás)
A barokk és a rokokó irodalma	
Epika	
Vitairatok, vallásos értekezések – a katolikus megújulás Pázmány Péter: Alvinczi Péter uramhoz írt öt szép levél (részlet)	
Portré: Zrínyi Miklós és a barokk eposz	
Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek)	
Levél	
Mikes Kelemen: Törökországi levelek (1., 37., 112.)	Mikes Kelemen: Törökországi levelek (részletek)
Tudományos élet	
Apáczai Csere János: Magyar Encyclopaedia (részlet)	Apáczai Csere János: Az iskolák felette szükséges voltáról (részlet)
A kuruc kor lírája: művek, műfajok	
Rákóczi-nóta	
Őszi harmat után	
A felvilágosodás irodalma	
Az európai felvilágosodás	
Epika	
Jonathan Swift: Gulliver utazásai (részletek)	Montesquieu: Perzsa levelek (részlet)
Voltaire: Candide (részletek)	Jean-Jacques Rousseau: Értekezés az emberi egyenlőtlenség eredetéről és alapjairól (részlet) Jean-Jacques Rousseau: Emil (részlet) Johann Wolfgang von Goethe: Az ifjú Werther szenvedései (részlet) Georg Wilhelm Friedrich Herder: Esmék az emberiség történetének filozófiájáról és más írások (részlet)
Színház- és drámatörténet	
A francia klasszicista dráma	

Irodalom és színház Molière: A fősvény vagy Tartuffe	Irodalom és színház Jean Racine: Phaedra (részlet) Pierre Corneille: Cid (részlet) Nicolas Boileau-Despréaux: Ars poetica (részlet)
Johann Wolfgang von Goethe: Faust I. (részletek)	Irodalom és színház A német későklasszicista, koraromantikus dráma Friedrich Schiller: Tell Vilmos vagy más Schiller-dráma
Líra	
Robert Burns: John Anderson	William Blake: A tigris William Blake: A bárány Johann Wolfgang von Goethe: A vándor éji dala Johann Wolfgang von Goethe: A Tündérkirály
Robert Burns: Falusi randevú	

Óraszámok (heti 3 órával) témakörönként:

Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom	4
A művészet fogalma, művészeti ágak. Művészet és irodalom. Az irodalom születése, hatása. Az irodalmi kommunikáció	1
Szerzők, művek párbeszéde – a művészet	1
Népszerű irodalom. Az irodalom határterületei	1
Műnemi-műfaji rendszer	1
Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia	8
Az ősi magyar hitvilág	3
A görög mitológia	4
Egyéb teremtésmítosz - Babiloni teremtésmítosz	1
A görög irodalom	11
Az epika születése	4
A görög líra, az időmértékes verselés	3
C) A görög dráma	4
A római irodalom	4

A Biblia mint kulturális kód	12
Az Ószövetség	5
Újszövetség	7
A középkor irodalma	11
Egyházi irodalom	3
Lovagi és udvari irodalom	2
Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)	3
A középkor világi irodalma	3
A reneszánsz irodalma	16
A humanista irodalom	4
A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvű kultúra születése, hatása az irodalomra, a magyar nemzeti tudatra	2
A reformáció világi irodalma	2
Líra a reformáció korában	4
Dráma a reformáció korában	4
A barokk és a rokokó irodalma	7
Epika	5
A kuruc kor lírája: műfajok, művek	2
A felvilágosodás irodalma	28
Az európai felvilágosodás	9
Epika	5
Dráma	3
Líra	1
Szabadon felhasználható órakeret	7
Összesen:	108

TÉMAKÖR: I. Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

Változatos lírai, kispórái alkotások, szövegrészletek olvasása, közös értelmezése

Szerző, előadó, terjesztő és befogadó változó viszonyrendszere: a művészetben való részvétel lehetőségei

Nyelv és nyelviség az irodalomban: a képi és a hangzó nyelv, szóképek és retorikai alakzatok a hétköznapi és az irodalmi kommunikációban

FOGALMAK: művészet, szépirodalom, szórakoztató irodalom, irodalmi kommunikáció; szerző, alkotó, terjesztő, másoló, előadó, befogadó; befogadás, értelmezés, műnem, epika, líra, dráma, műfaj, monda, elbeszélés, regény, elbeszélő költemény, dal, himnusz, óda, elégia, metafora, hasonlat, költői megformáltság, történet, elbeszélés, lírai én, narrátor, beszélő, dialógus, monológ

TÉMAKÖR: II. Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS CÉLOK:

A mítoszok kulturális jelentőségének megértése

Hősök és archetípusok a kortárs kultúrában, pl. populáris filmen, videojátékban vagy képregényben

Mítosz- és hőstípusok megkülönböztetése, felismerése. Mítoszok, mondák és népmesék

Az archaikus, mítikus világkép és a kortárs világkép viszonyának mérlegelése

Az alapvető emberi magatartásformák felismerése és azonosítása a mitológiai történetekben és eposzokban

A vándormotívumok felismerése pl. vízözön, örök élet utáni vágy

Irodalmi alapformák, műfajok és motívumok megismerése

A történetmesélés formáinak elemzése, az elbeszélői nézőpontok és a narratív struktúra szerepének felismerése

A görög kultúra máig tartó hatásának felismerése: pl. archetipikus helyzetek, mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás; mai magyar szókincs.

FOGALMAK: szóbeliség, írásbeliség, sámánizmus, regös, mágus, jokulátor, táltos, világfa, antikvitás, mítosz, mitológia eredetmítosz, archaikus világ, archetípus

TÉMAKÖR: III. A görög irodalom

JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

Ismerkedés az ókori görög mitológiai történetekkel a törzssanyagban megjelöltek alapján

Részleteket megismerése meg a homéroszi eposzokból

Szemelvények megismerése a görög lírából (pl. Anakreón, Szapphó, Alkaios, Szimónidész) és prózaepikából (Aiszóposz fabuláiból).

A szerzőkhöz, illetve hősközökhöz kapcsolódó toposzok megismerése

Irodalmi alapformák, történetek és motívumok hatásának, továbbélésének bemutatása többféle értelmezésben az irodalomban, képzőművészetben, filmen,

Az ókori görög színház és dráma jellemzőinek, valamint a színház- és drámatörténetre gyakorolt hatásának megismerése

A műelemző képesség fejlesztése, a hősök jellemzése, magatartásuk, konfliktusaik megértése

Magatartásformák, konfliktusok, értékek felismerése, szembesítése, a drámai művekben felvetett erkölcsi problémák megértése, mérlegelése

Drámai helyzetek és dramaturgiai eszközök megértése drámajátékon keresztül, részvétel drámai jelenet kidolgozásában és előadásában

A tragikum és a komikum műfajformáló minőségének megértése

Lehetőség szerint e szerzők valamely művéből készült kortárs színházi előadás megtekintése, a színházi előadás élményének megbeszélése, feldolgozása

Különböző magatartásformák, konfliktusok, értékek és hibák (harmónia, mértéktartás,) felismerése; ezek elemzésével, értékelésével erkölcsi érzék fejlesztése.

FOGALMAK: eposz, eposzi konvenciók: prozopoiia, invokáció, enumeráció, in medias res, deus ex machina, hexameter; dal, elégia, epigramma, himnusz, időmértékes verselés fogalmai, toposz, tragédia, komédia, dialógus, monológ, hármas egység, akció, dikció, drámai szerkezet, expozíció, konfliktus, tetőpont, megoldás, kar, katarzis

TÉMAKÖR: IV. A római irodalom

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

Szemelvények megismerése a római lírából és epikából, Horatius és Vergilius művek, továbbá Catullus, Ovidius, Phaedrus művek vagy részletek.

A római irodalom műfajainak, témáinak, motívumainak hatása, továbbélése

Emberi magatartásformák azonosítása, értékelése a művek, illetve a szerzők portréi alapján; a horatiusi életelvek érvényességének vizsgálata;

Irodalmi műfajok, versformák megismerése;

A görög és római kultúra viszonyának értelmezése;

A római kultúra máig tartó hatásának felismerése (mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás);

FOGALMAK: imitáció, dal, óda, elégia ekloga, episztola, strófaszerkezet, horatiusi alapelvek, ars poetica

TÉMAKÖR: V. A Biblia mint kulturális kód

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

A Biblia felépítésének tanulmányozása, a szöveggyománny jellemzőinek és jelentőségének megértése

Szemelvények olvasása az Ó- és Újszövetségből: alapvető történetek, motívumok és műfajok megismerése

Háttérismeretek a Bibliához mint az európai kultúra korokon és világnézeteken átívelő, alapvető kódjához

Kitekintés a bibliai történetek későbbi megjelenéseire az irodalomban és más művészeti ágakban

A bibliai hagyomány meghatározó jellege a szóbeli és írásos kultúrában: szókincsben, szólásokban, témákban, motívumokban

A Bibliához kapcsolódó ünnepek, hagyományok eredete, tartalma

A Biblia hatástörténetét feltáró és megértető, önálló és csoportos kutatási és projektfeladatok

FOGALMAK:

Biblia, Ószövetség, Újszövetség, Héber Biblia, zsidó vallás, kánon, kanonizáció, teremtéstörténet, pusztulástörténet, Tóra, Genesis, Exodus, zsoltár, próféta, kereszténység, evangélium, szinoptikusok, napkeleti bölcsék, apostol, példabeszéd, passió, kálvária, apokalipszis

TÉMAKÖR: VI. A középkor irodalma

JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése

A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében

Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti háttérének, sajátosságainak tanulmányozása

A korstílus fogalmának bevezetése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata

A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, ismételése

Szövegrészlet elemzése a középkor irodalmából az alábbi műfajok közül: vallomás, lovagi epika, legenda, himnusz

A középkori irodalom jellegének megismerése az ókeresztény és középkori szakaszban

A vallásos és világi irodalom együtthatásának megismerése

Az egyház irodalomra gyakorolt hatásának megértése

A kézíratos kor írási és olvasási szokásainak megismerése

Az antikvitás középkorra tett hatásának felismerése (pl. Vergilius-Dante)

Dante és Villon életműve jelentőségének megértése

FOGALMAK:

középkor, korstílus, művelődéstörténet, romantika, gótika, patrisztika, skolasztika, katedrális, vallomás, legenda, rím, egyházi kultúra, lovagi kultúra, trubadúr, moralitás, vágáns költészet, nyelvemlék, szövegemlék, gesta, krónika, intelem, kódex, prédikáció, Pokol, Purgatórium, Paradicsom, emberiségköltemény, allegória, szimbólum, tercina, balladaforma, rondó, rím, oktáva, testamentum, haláltánc, oximoron

TÉMAKÖR: VII. A reneszánsz irodalma

JAVASOLT ÖSSZÓRASZÁM: 18 óra

A, A humanista irodalom

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése

A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében

Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti háttérének, sajátosságainak tanulmányozása

A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata

A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, ismételése

Petrarca-szonett megismerése

a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése Janus Pannonius műveinek olvasásával és értelmezésével

FOGALMAK: reneszánsz, humanizmus, reformáció, szonett, novella, novellafüzér, anekdota, bűcsűvers

B, A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvi kultúra születése, hatása az irodalomra, a magyar nemzeti tudatra

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

C, A reformáció világi irodalmából

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

A reformáció kultúrtörténeti jelentőségének (iskolák, nyomdák, anyanyelvűség) megismerése

A XVI. századi Magyarországon a reformáció gyors terjedése okainak (miért és hogyan) megértése

A XVII. század elejétől megjelenő a katolikus megújulás jellemzőinek megismerése

A magyar és európai reformációs irodalom műfaji gazdagságának, sokszínűségének megismerése

FOGALMAK: bibliafordítás, zsoltárfordítás, vitairat, vitadráma, jeremiád, fabula, dallamvers, szövegvers, mese, példázat, históriás ének, széphistória, lovagregény-paródia

D, Líra a reformáció korában

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

Bevezetés a költészet olvasásába: néma és hangos olvasás, megzenésített versek befogadása, versmondás, költemények kreatív-produktív feldolgozása

Lírai beszédhelyzetek, szerepek, alapvető műfajok (dal, epigramma, óda, elégia)

Líra és metrika, líra és zeneiség: az ütemhangsúlyos verselés alapjai

Népköltészet, közköltészet és műköltészet a régi és klasszikus magyar irodalomban

A szonett formai változása Shakespeare-nél

A törzsanyagban megnevezett költemények részletesebb értelmezése a korábban megismert stilisztikai-poétikai fogalmak segítségével.

FOGALMAK: Balassi-strófa, Balassa-kódex, hárompilléres versszerkezet, katonanének, szonett

E, Színház- és drámatörténet: dráma a reformáció korában

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

Az angol reneszánsz színház és dráma jellemzőinek, a shakespeare-i dramaturgia és nyelvezet befogadása, reflektálás Shakespeare drámaírói életművének hatására

A színházi kultúra alapvető változásai a görög színháztól a shakespeare-i színházig

A műelemző képesség fejlesztése, a hősök jellemzése, magatartásuk, konfliktusaik megértése

Magatartásformák, konfliktusok, értékek felismerése, szembesítése, a drámai művekben felvetett erkölcsi problémák megértése, mérlegelése

Drámai helyzetek és dramaturgiai eszközök megértése drámajátékon keresztül, részvétel drámai jelenet kidolgozásában és előadásában

A tragikum és a komikum műfajformáló minőségének megértése

A törzsanyagban megjelölt művek egyikének feldolgozása

Lehetőség szerint a szerző valamely művéből készült kortárs színházi előadás megtekintése, a színházi előadás élményének megbeszélése, feldolgozása

FOGALMAK: blank verse, commedia dell'arte, hármasszínpad, a shakespeare-i dramaturgia, királydráma, bosszúdráma, lírai tragédia

TÉMAKÖR: VIII. A barokk és a rokokó

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése

A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében

Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti háttérének, sajátosságainak tanulmányozása

A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társzművészetek kapcsolata

A törzsanyagban felsorolt szerzők és műveik megismerése, rendszerezése,

a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése a törzsanyaghoz tartozó művek olvasásával és értelmezésével

FOGALMAK: barokk, katolikus megújulás (ellenreformáció), jezsuita, barokk eposz, barokk körmondat, pátosz, röpirat, fiktív levél, kuruc, labanc, bujdosóének, toborzó dal, kesergő, rokokó, emlékirat

TÉMAKÖR: IX. A felvilágosodás irodalma
JAVASOLT ÖSSZÓRASZÁM: 29 óra

A, Az európai felvilágosodás

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

A korstílus fogalmának használata az európai művelődéstörténetben

Az európai irodalom nagy korstílusai jellemzőinek, történelmi és eszmei háttérének megismerése

Irodalom és képzőművészet kapcsolata; a korstílusok jelenléte a képzőművészetekben

Az európai irodalom nagy korstílusai időbeli és térbeli viszonyainak, különbségeinek megismerése

A korstílus felhasználása az irodalmi elemzés egyik kontextusaként

A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, áttekintése a történetiség, a korstílusok nézőpontjából

A klasszicizmus eszmetörténeti háttére, főbb sajátosságai

A felvilágosodás mint mozgalom és mint eszmetörténeti irányzat

FOGALMAK:

felvilágosodás, klasszicizmus, szentimentalizmus, enciklopédia, racionalizmus, empirizmus, utaztató regény, tézisregény, „sziget regény”, satíra, gúny, klasszicista dráma, normatív poétika, rezonőr, weimari klasszika, drámai költemény

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK:

Homérosz: Odüsszeia (részletek)
Szophoklész: Antigoné
Biblia (részletek az Ószövetségből és az Újszövetségből.)
Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)
François Villon: A nagy testamentum (részletek)
Boccaccio: Dekameron, Első nap 3. novella
William Shakespeare: Romeo és Júlia vagy Hamlet, dán királyfi
Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek)
Mikes Kelemen: Törökországi levelek (1., 37., 112.)
Molière: A fősvény vagy Tartuffe

MEMORITEREK

Homérosz: Odüsszeia (részlet)
Anakreón: Gyűlölöm azt...
Catullus: Gyűlölök és szeretek
Halotti beszéd és könyörgés (részlet)
Ómagyar Mária-siralom (részlet)
Janus Pannonius: Pannónia dicsérete
Balassi Bálint: Egy katonaének (részlet)
Balassi Bálint: Adj már csendességet... (részlet)

10. ÉVFOLYAM

A középiskolai képzés első szakaszának kiemelt cél- és feladatrendszere:

A tanulás tanulása. Egy új tanulási szakaszt kezdenek el a diákok, nagyobb, bonyolultabb tananyagokkal találkoznak. Meg kell tanulniuk a lényegyet kiemelni, vázlatot írni, gondolataikat írásban és szóban is pontosan és szándékaik szerint árnyaltan, adekvátan kifejezni.

A diákok szövegértésének folyamatos fejlesztése. A biztos szövegértés nemcsak a magyar nyelv és irodalom, de valamennyi tantárgy értő és eredményes tanulását segíti, feltétele a gondolkodás és a beszéd fejlesztésének is.

A szövegértés és -alkotás tanulásának feltétele a biztos anyanyelvi (grammatikai, stilisztikai) ismeret, a kommunikációelmélet alapvető fogalmainak elsajátítása, hiszen csak így tudják a tanulók felismerni az adott kommunikációs helyzetet.

Az érvelési képesség és a beszédkészség folyamatos fejlesztése.

A tanulók személyiségfejlesztésének feltétele, hogy rendelkezzenek megfelelő ismeretekkel ahhoz, hogy kérdéseket tudjanak megfogalmazni, az irodalmi szereplők, konfliktusok és saját élethelyzeteik között felfedezzék a párhuzamokat, kialakuljon elvonatkoztató képességük, s igényük és képességük arra, hogy kifejezzék saját véleményüket.

A 10. évfolyam a diákok számára a tájékozódás, saját tehetségük és érdeklődési körük felfedezésének kora, ezért elengedhetetlen, hogy sokféle ismerettel és ismerethordozóval találkozzanak.

Tudásuk megszerzésében és bővítésében a hagyományos információhordozókon kívül egyre erőteljesebb szerepet kapnak a digitális eszközök. Cél ezek észszerű, gondolkodásukat segítő, etikus használatának elsajátítása.

A képzésnek ebben a szakaszában már rendszerezett nyelvtani és irodalmi (irodalomtörténeti, -elméleti, és műfaji) ismeretek elsajátítása elvárt eredmény, hiszen a képzési szakasz második felében csak így lesznek képesek a tanulók az irodalomtörténeti ismereteiket rendszerezni, így sajátítják el a nyelvészet és az irodalomtudomány – korosztályuknak megfelelő szintű – szaknyelvét, s így tudnak az érettségi dolgozatban is elvárt szintű, nyelvezetű esszét, érvelést, műfajnak megfelelő gyakorlati szöveget alkotni.

A magyar nyelv és irodalom nem pusztán tantárgy a középiskolában, hanem kulcsszerepet tölt be a tanulók identitásának kialakításában, megismerteti velük saját kultúrájukat, nemzeti önazonosságukat, fejleszti érzékenységüket. A tanulókat segíti abban, hogy a kommunikációs célnak megfelelően fejezzék ki magukat. Fejlődjék érvelési kultúrájuk, könnyebben beilleszkedjenek környezetükbe, és ismerjék fel saját tehetségüket.

A 10. ÉVFOLYAM TANANYAG TARTALMA:

A) A felvilágosodás korának magyar irodalma: rokokó, klasszicizmus és szentimentalizmus	
Epika	
Csokonai Vitéz Mihály: Dorottya vagyis a dámák diadalma a fárságon (részletek)	Bessenyei György: Egy tudós társaság iránt való jámbor szándék (részlet) Kármán József: Fanni hagyományai (részletek) Kármán József: A nemzet csinosodása (részlet) Kazinczy Ferenc: Fogságom naplója (részletek)
Líra	
Kazinczy Ferenc: Tövissek és virágok (részletek)	Csokonai Vitéz Mihály: Szegény Zsuzsi a táborozáskor
Portré: Csokonai Vitéz Mihály	Csokonai Vitéz Mihály: Az én poézisom természete
Csokonai Vitéz Mihály: Az estve	Csokonai Vitéz Mihály: A feredés
Csokonai Vitéz Mihály: A boldogság	Csokonai Vitéz Mihály: Az anákreoni versek

Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem	Csokonai Vitéz Mihály: Jövendölés az első oskoláról a Somogyban
Csokonai Vitéz Mihály: Szerlemdal a csikóbőrös kulacshoz	Csokonai Vitéz Mihály: A tihanyi Ekhóhoz
Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez	Csokonai Vitéz Mihály: A vidám természetű poéta
Csokonai Vitéz Mihály: A Magánossághoz	
Klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban	
Líra	
Portré: Berzsenyi Dániel	
Berzsenyi Dániel: Osztályrészem	Kisfaludy Sándor: Himfy szerelmei (részlet)
Berzsenyi Dániel: Levéltörredék barátnémhoz	Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (II.)
Berzsenyi Dániel: A közelítő tél	Berzsenyi Dániel: Horác
Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (I.)	Berzsenyi Dániel: Vitkovics Mihályhoz
Kisfaludy Károly: Mohács (részlet)	Berzsenyi Dániel: Búcsúzás Kemenes-aljától
Portré: Kölcsey Ferenc	Berzsenyi Dániel: Napóleonhoz
Kölcsey Ferenc: Himnusz	Kisfaludy Károly: Szülőföldem szép határa!
Kölcsey Ferenc: Vanitatum vanitas	Kölcsey Ferenc: Bordal
Kölcsey Ferenc: Zrínyi dala	Kölcsey Ferenc: Csolnakon
Kölcsey Ferenc: Zrínyi második éneke	
Epika	
Kölcsey Ferenc: Nemzeti hagyományok (részletek)	Kölcsey Ferenc: Mohács (részlet)
Kölcsey Ferenc: Parainesis (részletek)	
Színház és dráma	
Katona József: Bánk bán	Irodalom és zene Erkel Ferenc: Bánk bán
	Irodalom és tévéjáték Kisfaludy Károly: A kérők Bohák György: A kérők
A romantika irodalma	
Az angolszász romantika	
George Byron egy szabadon választott művéből részlet	
Sir Walter Scott: Ivanhoe (részlet)	Irodalom és film Richard Thorpe: Ivanhoe
	Irodalom és film/tévéjáték Jane Austen: Büszkeség és balítélet Joe Wright/Simon Langton: Büszkeség és balítélet vagy: más Jane Austen-regény adaptációja
Edgar Allan Poe: A Morgue utcai kettős gyilkosság	Edgar Allan Poe: A kút és az inga Edgar Allan Poe: A fekete macska Edgar Allan Poe: A holló
A francia romantika	
Victor Hugo: A párizsi Notre-Dame (részlet)	Irodalom és film/zene Jeane Delannoy: A párizsi Notre-Dame vagy Gary Trousdale- Kirk Wise: A Notre Dame-i toronyőr

	vagy a regény más feldolgozása
	Irodalom és film/zene Jean-Paul Chanois: Nyomorultak vagy Bille August: Nyomorultak vagy a regény más feldolgozása
A német romantika	
Heinrich Heine: Loreley	Heinrich Heine: A dal szárnyára veszek Heinrich Heine: Memento
Az orosz romantika	
Alexandr Szergejevics Puskin: Anyegin (részletek)	Alexandr Szergejevics Puskin: A pikk dáma
A lengyel romantika	
Adam Mickiewicz: A lengyel anyához	Adam Mickiewicz: Ősök (részlet)
A magyar romantika irodalma	
Életművek a magyar romantika irodalmából	
Vörösmarty Mihály	
	Epika
	Zalán futása (Első ének, részlet)
Líra	Magyarország címere
Szózat	Virág és pillangó
Gondolatok a könyvtárban	Liszt Ferenchez
A merengőhöz	Az élő szobor
Az emberek	Ábránd
Előszó	Fóti dal
A vén cigány	
Drámai költemény	
Csongor és Tünde	
Petőfi Sándor	
Líra	
A négyökrös szekér	Hortobágyi kocsmárosné
A bánat? egy nagy oceán	Isten csodája
A természet vadvirága	A virágnak megtiltani nem lehet
Fa leszek, ha...	Szeget szeggel
Reszket a bokor, mert...	Csokonai
Minek nevezzelek?	Megy a juhász számaron
	Szeptember végén
Egy gondolat bánt engemet	Beszél a fákkal a bús őszi szél
	Várady Antalhoz
A puszta, télen vagy Kis-Kunság	Európa csendes, újra csendes
A XIX. század költői	Pacsirtaszót hallok megint
Fekete-piros dal	Szabadság, szerelem
Epika	
A helység kalapácsa (részlet)	Úti levelek (részletek)
Az apostol (részlet)	
Jókai Mór	
Elbeszélések	

A tengerszem tündére	A megölt ország
A huszti beteglátogatók	A debreceni kastély A magyar Faust Két menyegző
Regények	
Az arany ember	Irodalom és film Várkonyi Zoltán: Egy magyar nábob vagy Várkonyi Zoltán: Kárpáthy Zoltán vagy Várkonyi Zoltán: Fekete gyémántok
Tudományos élet a romantika korában	
Erdélyi János: A magyar népdalok (részlet)	Toldy Ferenc: A magyar nemzeti irodalomtörténet a legrégebb időktől a jelenkorig rövid előadásban (részlet)
Bajza József: Dramaturgiai és logikai leckék (részlet)	Toldy Ferenc: A magyar nemzeti irodalomtörténet (részlet)
A klasszikus modernség irodalma	
A nyugat-európai irodalom	
	Charles Dickens: Twist Olivér
Honoré de Balzac: Goriot apó (részletek) vagy Stendhal: Vörös és fekete (részletek)	Irodalom és film Gustave Flaubert: Bovaryné vagy Tim Fywell: Bovaryné (vagy más feldolgozás)
	Guy de Maupassant: Gömbök és más történetek
Színház- és drámatörténet: Henrik Ibsen: A vadkacsa vagy Nóra (Babaotthon)	
Az orosz irodalom	
Nyikolaj Vasziljevics Gogol: A köpönyeg	Nyikolaj Vasziljevics Gogol: Az orr
Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés (részletek)	
Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Ivan Iljics halála	Irodalom és film Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Anna Karenina vagy Joe Wright: Anna Karenina (vagy a regény más feldolgozása)
Színház- és drámatörténet: Anton Pavlovics Csehov: Sirály vagy Ványa bácsi	Irodalom és színház Anton Pavlovics Csehov: Három nővér (valamelyik színházi adaptációja)
A klasszikus modernizmus lírájának alkotói, alkotásai	
Charles Baudelaire	
A Romlás virágai – Előszó	Egy dög
Az albatrosz	Kapcsolatok
Paul Verlaine	
Őszi chanson	Holdfény
Költészetten	
Arthur Rimbaud	

A magánhangzók szonettje	Kenyérlesők A részeg hajó (részlet)
Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában	
Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából	
Arany János	
Epika	Toldi szerelme (részletek)
Toldi estéje	Buda halála (részletek) A nagyidai cigányok (részletek)
Balladák	
Ágnes asszony	A walesi bárdok
V. László	Tetemre hívás
Vörös Rébék	Híd-avatás Tengeri-hántás
Líra	
Fiamnak	Visszatekintés
Letésem a lantot	Széchenyi emlékezete
Kertben	Az örök zsidó
Epilógus	Őszikék
Kozmopolita költészet	Tamburás öreg úr
Mindvégig	Sejtelem A tölgyek alatt
Mikszáth Kálmán	Tímár Zsófi özvegysége
Az a fekete folt	Hova lett Gál Magda
Bede Anna tartozása	Szegény Gélyi János lovai
A bányai csoda	
Beszterce ostroma	Irodalom és tévéjáték Zsurzs Éva: A fekete város (részlet)
Színház- és drámatörténet	
Madách Imre: Az ember tragédiája	Mózes
Szemelvények a XIX. század második felének és a századfordulónak a magyar irodalmából	
Tompa Mihály	
A gólyához	Népdal
A madár, fiaihoz	
Gárdonyi Géza	
Az én falum (részletek)	Az Isten rabjai (részlet)
A láthatatlan ember (részlet)	
Vajda János	
Húsz év múlva	A virrasztók Az üstökös
	Reviczky Gyula
	Magamról
	Schopenhauer olvasása közben

Óraszámok (heti 4 órával) témakörönként:

A) A felvilágosodás korának magyar irodalma: rokokó, klasszicizmus és szentimentalizmus	16
Epika	4
Líra	12

B) Klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban	19
Líra	12
Epika	5
Dráma	2
A romantika irodalma	9
Az angolszász romantika	3
A francia romantika	2
A német romantika	1
d) Az orosz romantika	2
e)A lengyel romantika	1
A magyar romantika irodalma	32
Életművek a magyar romantika irodalmából	31
Vörösmarty Mihály	8
Petőfi Sándor	16
Jókai Mór	7
Irodalomtudomány a romantika korában	1
A klasszikus modernség irodalma	58
A nyugat-európai irodalom	5
Az orosz irodalom	10
A klasszikus modernizmus líra alkotói, alkotásai	3
Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában	40
Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából	
Arany János	16
Mikszáth Kálmán	10
Színház- és drámatörténet	10
Szemelvények a XIX. század második felének és a századfordulónak a magyar irodalmából	4
Szabadon felhasználható órák	10
Összesen:	144

TÉMAKÖR: I. A, A felvilágosodás korának magyar irodalmából: rokokó, klasszicizmus, szentimentalizmus

JAVASOLT ÓRASZÁM: 16 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése

A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében

Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti háttérének, sajátosságainak tanulmányozása

A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata

a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése a törzsanyagban rögzített szerzők és műveik olvasásával és értelmezésével

FOGALMAK: vátesz, röpirat, komikus vagy vígeposz, szentimentális levélregény, nyelvújítás, ortológusok, neológusok, stíluszintézis, piktúra, szentencia, anakreoni dalok, népies helyzetdal

B, A klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 19 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK :

A hazához fűződő viszonyt tematizáló lírai és prózai szövegek olvasása, értelmezése

Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése

Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések szellemi háttérének feltárása a társadalomtörténeti jelenségként is értelmezett irodalomban

A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok érzékelése és értelmezése

Intertextuális utalások azonosítása és értelmezése, következtetések levonása

Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése

Bevezetés a költészet olvasásába: néma és hangos olvasás, megzenésített versek befogadása, versmondás, költemények kreatív-produktív feldolgozása

Lírai beszédhelyzetek, szerepek, alapvető műfajok (dal, epigramma, óda, elégia)

Líra és metrika, líra és zeneiség: az ütemhangsúlyos és időmértékes verselés alapjai

A törzsanyagban megnevezett költemények részletesebb értelmezése a korábban megismert stilisztikai-poétikai fogalmak segítségével

FOGALMAK: nemzeti himnusz, értekezés, intellektus, értékszembesítő és időszembesítő verstípus, nemzeti identitás, közösségi értékrend, költői öntudat, prófétai szerephelyzet

TÉMAKÖR: II. A romantika irodalma

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

A korstílus fogalmának használata az európai művelődéstörténetben

Az európai irodalom nagy korstílusa jellemzőinek, történelmi és eszmei háttérének megismerése

Irodalom és képzőművészet kapcsolata; a korstílus jelenléte a képzőművészetekben

Az európai irodalom nagy korstílusa időbeli és térbeli viszonyainak, különbségeinek megismerése

A korstílus felhasználása az irodalmi elemzés egyik kontextusaként

Az európai romantika sajátosságai; néhány szövegrészlet a romantikus művek köréből

FOGALMAK: korstílus, romantika, verses regény, történelmi regény, felesleges ember

TÉMAKÖR: III. A magyar romantika irodalma
JAVASOLT ÖSSZÓRASZÁM: 32 óra

A, Életművek a magyar romantika irodalmából
a, Vörösmarty Mihály

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

FEJLESZTÉSI FELADAZOK ÉS ISMERETEK:

A hazához fűződő viszonyt tematizáló lírai szövegek olvasása, értelmezése Vörösmarty Mihály életművéből a törzsanyagban meghatározottak szerint

Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése

Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése

A szépirodalmi szövegekben megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák felismerése, értelmezése

Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések szellemi háttérének feltárása a társadalomtörténeti jelenségként is értelmezett irodalomban

A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok érzékelése és értelmezése

Intertextuális utalások azonosítása és értelmezése, következtetések levonása

FOGALMAK: rapszódia, drámai költemény

b, Petőfi Sándor

JAVASOLT ÓRASZÁM: 16 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megnevezett versek szövegre épülő ismeretén, értelmezésén, elemzésén

Petőfi életművének főbb témái (szerelem, táj, haza, forradalom, család, házasság, ars poetica stb.) és műfajainak megismerése

A költő epikájának (Az apostol, A helység kalapácsa) néhány sajátossága részletek vagy egész mű tanulmányozásán keresztül

Petőfi alkotói pályájának és életútjának kapcsolatai, főbb szakaszai

A népiesség és a romantika jelenlétének bemutatása Petőfi Sándor életművében

Petőfi életútja legfontosabb eseményeinek megismerése; Petőfi korának irodalmi életében

A Petőfi-életmű befogadástörténetének néhány sajátossága, a Petőfi-kultusz születése

A Petőfi-életmű szerepe, hatása a reformkor és a forradalom történéseiben

FOGALMAK: népiesség, életkép, zsánerkép, elbeszélő költemény, versciklus, helyzetdal, tájlíra, lírai realizmus, látomásköltészet, zsenikultusz

c, Jókai Mór

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása

Legalább egy regény önálló elolvasása

Művelődéstörténeti kitekintés: a modern olvasóközönség megjelenése, a sajtó és a könyvnyomtatás szerepe

A 19. század néhány jellemző elbeszélő műfajának és irányzatának áttekintése

Kreatív szövegek alkotása megadott stílusban vagy ábrázolásmóddal

Szövegek közös értelmezése az elbeszéléselemélet alapfogalmainak segítségével

FOGALMAK: irányregény, utópia, szigetutópia

B, Irodalomtudomány a romantika korában

JAVASOLT ÓRASZÁM: 1 óra

FOGALMAK:

nemzeti szemlélet, korszerű népiesség

TÉMAKÖR: IV. A klasszikus modernség irodalma (A,B,C,D)

JAVASOLT ÖSSZÓRASZÁM: 58 óra

A. A realizmus a nyugat-európai irodalomban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

B. A realizmus az orosz irodalomban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK (A+B):

Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása

Legalább két regény és két dráma önálló elolvasása

A XIX. század történelmi, erkölcsi, filozófiai kérdésfelvetéseinek, konfliktusainak megértése az epikus és drámai művek elemzése alapján

A XIX. század néhány jellemző epikus műfajának és irányzatának áttekintése

Lírai szövegek közös értelmezése lírapoétikai fogalmainak segítségével

Az irodalomtörténeti folytonosság (művek, motívumok párbeszéde) megértése

Klasszikus esztétikai és modernista esztétikai törekvések felfedezése a XIX. századi világirodalom kiemelkedő alkotásaiban

A XIX. századi világirodalom magyar irodalomra gyakorolt hatásának megértése

FOGALMAK:

klasszikus modernség, realizmus, realista regény, mindentudó elbeszélő, tolsztojanizmus, visszatekintő időszerkezet, analitikus dráma, drámaiatlan dráma, lírai dráma

C. A klasszikus modernizmus lírájának alkotói, alkotásai

Javasolt óraszám: 3 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek:

A klasszikus modernista költészet főbb irányzatainak, programjainak megismerése

A XIX. századi líra új kifejezőmódbeli jellemzőinek azonosítása

A hagyományhoz való viszony értelmezése, a költői programok főbb sajátosságainak megfigyelése, poétikaértelmezések, a régi és új költészeteszmény jellemzőinek számbavétele

A korszak programadó verseinek értelmezése, poétikai-retorikai elemzése (annak tudatosításával, hogy ezek a művek fordításokban olvashatók)

Fogalmak:

szimbolizmus, esztétizmus, l'art pour l'art, kötetkompozíció, szinesztézia, kiátkozott költő

D. Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában

Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából

a) Arany János

JAVASOLT ÓRASZÁM: 16 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a kijelölt versek értelmezése, elemzése alapján

Arany János lírai életművének főbb témái és változatai (szabadság és rabság; visszatekintés és önértékelés; a művész szerepe a társadalomban; erkölcsi dilemmák és válaszlehetőségek)

Arany János balladaköltészetének megismerése legalább három ballada elemzésével, a műfaji sajátosságok és a tematikus jellemzők rendszerezése

A költő epikájának (Toldi estéje, Buda halála) tanulmányozása a kijelölt és választott szövegek segítségével

A kortárs történelem eseményeinek feldolgozása, bemutatása Arany lírai és epikus költészetében

Arany alkotói pályája főbb szakaszainak azonosítása (forradalom előtti időszak, nagykőrösi évek, Őszikék)

Arany életművében a népiesség és a romantika összefonódásának tudatosítása

Arany jelentősége kora irodalmi életében, Arany életútja legfontosabb eseményeinek megismerése

Az Arany-életmű befogadás-történetének, az Arany-kultusz születésének áttekintése

FOGALMAK: ballada, pillérvessző, önirónia, eszményítő realizmus

b, Mikszáth Kálmán

Javasolt óraszám: 10 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása

Legalább négy novella és egy regény önálló elolvasása

Művelődéstörténeti kitekintés: a modern olvasóközönség megjelenésének, a sajtó és a könyvnyomtatás szerepének tanulmányozása

A romantika és a realizmus találkozásának vizsgálata a mikszáthi epikában

Az anekdota műfaji jellegzetességeinek megismerése, az anekdota szerepének vizsgálata Mikszáth regényeiben és novelláiban

A metaforikus próza poétikai jegyeinek megismerése

Mikszáth egy művében a különc szerepének tanulmányozása

Erkölcsei kérdések (pl.: bűn és büntetés, őszinteség, hazugság, képmutatás) vizsgálata Mikszáth műveiben

FOGALMAK: különc, donquijoteizmus

Színház- és drámatörténet – Madách Imre: Az ember tragédiája

Javasolt óraszám: 10 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

Madách Imre Az ember tragédiája című művének közös órai feldolgozása

A mű irodalmi, történetfilozófiai, eszmetörténeti előzményeinek megismerése

A bibliai és a mitológiai előképek felfedezése: a Teremtés könyve, Jób könyve, a Faust-történet

A mű erkölcsi kérdésfelvetéseinek megértése, mai vonatkozásainak tisztázása

Az ember tragédiájának történelemfilozófiai dilemmáinak vizsgálata (pl.: Ki irányítja a történelmet?, Van-e fejlődés a történelemben?)

Eszmék, nemek harcának vizsgálata a műben

FOGALMAK: emberiségdráma, emberiségköltemény, drámai költemény, történelemfilozófia, történeti színek, keretszínek, falanszter

Szemelvények a XIX. század második felének magyar irodalmából

Tompa Mihály, Gárdonyi Géza, Vajda János, Reviczky Gyula

Javasolt óraszám: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK :

Ezen XIX. századi alkotók helyének, irodalomtörténeti szerepének megismerése

A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése

A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése.

A művek közös és egyéni feldolgozása, értelmezése

Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján

Fogalmak: nép-nemzeti irodalom, filozófiai dal

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK:

Katona József: Bánk bán
Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde
Petőfi Sándor: A helység kalapácsa (részlet)
Jókai Mór: A huszti beteglátogatók (novella)
Jókai Mór: Az arany ember
Honoré de Balzac: Goriot apó (részletek) vagy Stendhal: Vörös és fekete (részletek)
Henrik Ibsen: A vadkacsa vagy Nóra (Babaotthon) vagy Anton Pavlovics Csehov: A sirály vagy Ványa bácsi
Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Ivan Iljics halála
Samuel B. Beckett: Godot-ra várva vagy Friedrich Dürrenmatt: A fizikusok vagy A nagy Romulus
Arany János: Toldi estéje
Madách Imre: Az ember tragédiája
Mikszáth Kálmán: Beszterce ostroma

MEMORITEREK:

Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem (az általános iskolai memoriter felújítása)
Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez
Berzsenyi Dániel: A közelítő tél (1. versszak)
Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (I.) (1. versszak)
Berzsenyi Dániel: Osztályrészem (1. versszak)
Kölcsey Ferenc: Himnusz (az általános iskolai memoriter felújítása)
Kölcsey Ferenc: Zrínyi második éneke (részlet)
Vörösmarty Mihály: Szózat (az általános iskolai memoriter felújítása)
Vörösmarty Mihály: Gondolatok a könyvtárban (részlet)
Vörösmarty Mihály: Előszó (részlet)
Petőfi Sándor: A bánat? egy nagy oceán...
Petőfi Sándor: Fa leszek, ha...
Petőfi Sándor: A XIX. század költői (részlet)
Arany János: Toldi estéje (I. 1., VI. 28. versszak)
Arany János: egy szabadon választott ballada a nagykőrösi korszakból
Arany János: Epilógus (részlet)

11. ÉVFOLYAM

A 11-12. évfolyam a közoktatás utolsó szakasza. Ez a képzési szakasz a nevelési és oktatási célokat tekintve a legösszetettebb: nemcsak új ismereteket kell átadni, hanem a meglévő ismeretek gyakorlati felhasználását is, emellett bővíteni és fejleszteni kell a tanulók kompetenciáit. Kiemelt feladat a szövegértés és a szövegalkotás tanítása. Ennek a képzési szakasznak a végén a tanulók érettségi vizsgát tesznek. Fontos cél, hogy ismereteik és képességeik birtokában önállóan fel tudjanak készülni a közép- és az emelt szintű érettségire. A 11-12. évfolyamon elvárható, hogy a tanulók képesek legyenek projekt- vagy kutatómunkában részt venni. Etikusan és kritikusan használják a hagyományos, papíralapú, illetve a világhálón található és egyéb digitális adatbázisokat. Felismerjék az adott kommunikációs helyzetet, s arra írásban és szóban is adekvátan válaszoljanak. Képesek legyenek az összetett szövegek elsődleges jelentése mögé látni, a jelentéseket értelmezni, gondolataikat írásban és szóban is pontosan és elegánsan, illetve az adott kommunikációs

helyzetnek megfelelően megfogalmazni. Képesé váljanak érvekkel vagy cáfolatokkal igazolni nézeteiket, véleményüket. Sajátítsák el a mindennapi életben szükséges szövegalkotás alapvető követelményeit (műfajok, stílus, retorikai építkezés).

A tanulmányaik során szerzett ismereteik és készségeik révén ismerjék a magyar irodalomtörténet korszakait, képesek legyenek azokat az európai és világirodalmi folyamatokkal összekapcsolni. Lássák meg a magyar irodalom nagy filozófiai, társadalmi, esztétikai kérdésfelvetéseit, az egyes művekben található válaszokat ezekre a kérdésekre. Tudják értelmezni a szerzők és irodalmi alkotások időn és téren átívelő párbeszédét, a magyar irodalom jellegzetes motívumait, s ezek jelentésváltozását az irodalom történetében. Váljanak képesé az absztrakt gondolkodásra, a differenciált véleményalkotásra. Értsék az irodalom és a történelem kapcsolatát. Ezt szolgálja „A XX. századi történelem az irodalomban” című anyagrészt. A témakör oktatásának célja, hogy a tanulók megismerjék a XX. századi magyar, illetve európai történelem katalizmusait. Ennek révén szembesüljenek történelmi, erkölcsi kérdésekkel.

Ez az utolsó nevelési-oktatási szakasz, melyben lehetőség nyílik az erkölcsi és érzelmi nevelésre. A XIX-XX. századi irodalmi művek két nagy témája a nemzeti, illetve a személyes identitáskeresés. A művek kaleidoszkópszerű sokszínűsége lehetőséget teremt arra, hogy a Kárpát-medencei irodalomban felvetődő történelmi sorskérdésekkel, nemzeti és személyes erkölcsi dilemmákkal találkozzanak a tanulók. Ezekre a dilemmákra reagálva fejlődjék erkölcsi érzékenységük, érzelmi intelligenciájuk. Nemzeti és személyes identitásuk kialakulásában, szociális kompetenciáik fejlesztésében irodalmunk, nyelvünk ismerete a tanulók segítségére van.

Ennek a képzési szakasznak a feladata – a műveltségátadás, a kompetencia és érzelmfejlesztés mellett –, hogy a tanulóknak segítséget nyújtson a pályaválasztásban, felkészítse őket a továbbtanulásra.

Mindezek elérése érdekében a képzés kiemelt céljai:

a retorikai ismeretek bővítése. Ismerjék meg a diákok a retorika fogalmát, történetének nagy állomásait, az érvek, illetve a cáfolatok típusait, helyes alkalmazásukat. Ezek birtokában képesek legyenek arányos, előrehaladó szöveget alkotni, mely megfelel a műfaji és a stilisztikai követelményeknek, a magyar nyelvhelyességi – írásos szöveg esetében – a helyesírási szabályoknak.

Ismerjék meg a magyar nyelv földrajzi és társadalmi tagozódását. A Kárpát-medence tíz nyelvjárási régiójának jellegzetes nyelvhasználati (hangtani, lexikai, mondatszerkesztési) sajátosságai közül ismerjenek fel néhányat.

Ismerjék a magyar nyelv társadalmi tagozódását, jellegzetes csoportnyelveit, azok tipikus szóhasználatát, nyelvi sajátosságait.

Ismerjék a nyelvvizsgálati módszereket, a világ nagy nyelvcsaládjait. Tanulják meg a magyar nyelv eredetéről szóló tudományos hipotéziseket, illetve az ezeket igazoló bizonyítékokat. Tudják a magyar nyelvtörténet nagy korszakait, az ezekben a korokban keletkezett kiemelkedő jelentőségű nyelvemlékeinket.

Bővüljön stilisztikai tudásuk: ismerjék fel a szóképeket, alakzatokat. Képesek legyenek a tanulók ezeket értelmezni, saját nyelvhasználatukban is alkalmazni a metaforikus szövegépítést, a magyar nyelv archaikusabb elemeit, pl.: szólásokat, közmondásokat, szállóigéket.

Szövegértő- és szövegalkotó kompetenciájuk folyamatos bővítése, irodalomelméleti és -történelmi tudásuk gazdagodása lehetővé teszi, hogy a tanulók összetett szövegeket értelmezzenek. Poétikai és retorikai ismereteik aktualizálásával képesé válnak egy mű értelmezésére, elemzésére vagy két mű – megadott szempontok alapján történő – összevetésére. Elvárt cél, hogy elemző gondolatmenetüket arányos esszében vagy értekezésben tudják kifejteni.

Cél, hogy a képzés ezen szakaszában a különböző művészeti ágak közös témáit, motívumkincsét, kérdésfelvetéseit is megértsék. Tudatosítsák, hogy egy-egy irodalmi alkotás adaptációja önálló művészeti alkotás. Az eredeti mű és az adaptáció összevetésével mindkét művet képesek legyenek értelmezni, az eltérő problémafelvetést érzékelni.

A XIX-XX. századi irodalom rendkívüli gazdagságából ismerjenek meg a diákok átfogó életműveket, több műnemben alkotó szerzőkről portrékat, illetve egy-egy – döntően egy műnemben alkotó – szerzőről vagy egy kiemelkedő irodalmi alkotásról metszetet kapjanak. Cél, hogy ismerjék meg a XIX-XX. század kiemelkedő jelentőségű, már lezárt életművel bíró alkotóit, a két század stílusirányzatait, irodalmi mozgalmait.

A 11. ÉVFOLYAM TANANYAG TARTALMA:

A magyar irodalom a XX. században	
Életművek a XX. század magyar irodalmából	
Herczeg Ferenc	
Az élet kapuja	A hét sváb (részlet)
Fekete szüret a Badacsonyon	
Színház- és drámatörténet: Bizánc	Irodalom és színház Kék róka (részlet)
Ady Endre	A Tisza-parton
Góg és Magóg fia vagyok én...	Lédával a bálban
Héja-nász az avaron	Vér és arany
Harc a Nagyúrral	Sem utódja, sem boldog őse...
Új vizeken járok	Az eltévedt lovas
Az ős Kaján	Elbocsátó szép üzenet
A Sion-hegy alatt	Sípja régi babonának
Az Úr érkezése	Köszönöm, köszönöm, köszönöm
Kocsi-út az éjszakában	Ember az embertelenségben
Emlékezés egy nyár-éjszakára	A Hortobágy poétája
Őrizem a szemed	Párisban járt az Ősz
Babits Mihály	
In Horatium	A Danaidák
A lírikus epilógja	Húsvét előtt
Esti kérdés	Őrök kék ég a felhők mögött (részlet)
Jobb és bal	Ádáz kutyám
Mint különös hírmondó...	A gazda bekeríti házát
Ősz és tavasz közt	Csak posta voltál
Jónás könyve; Jónás imája	Balázsolás A gólyakalifa (részlet) Cigány a siralomházban
d) Kosztolányi Dezső	
A szegény kisgyermek panaszai (részletek: Mint aki a sínek közé esett..., Azon az éjjel, Anyuska régi képe)	Számadás Vörös hervadás Októberi táj Marcus Aurelius Esti Kornél éneke
Boldog, szomorú dal	
Őszi reggeli	
Halotti beszéd	
Hajnali részegség	
Édes Anna	Irodalom és film

	Kosztolányi Dezső: Pacsirta Ranódy László: Pacsirta
Esti Kornél; Tizennyolcadik fejezet, melyben egy közönséges villamosútról ad megrázó leírást, – s elbúcsúzik az olvasótól	Esti Kornél kalandjai...; Az utolsó felolvasás A fürdés A kulcs
Portrék a XX. század magyar irodalmából	
Móricz Zsigmond	
Tragédia	Judith és Eszter
Uri muri	Barbárok Tündérkert (részlet)
Wass Albert	
Adjátok vissza a hegyeim!	Irodalom és film Koltay Gábor: Adjátok vissza a hegyeim!
Üzenet haza	A funtineli boszorkány (részlet)
Metszetek a XX. század magyar irodalmából – a Nyugat alkotói	
Juhász Gyula	
Tiszai csönd	Halotti beszéd
Anna örök	Utolsó vacsora Szerelem
Tóth Árpád	
Esti sugárkoszorú	Kisvendéglőben
Lélektől lélekig	Elégia egy reketyebokorhoz
Isten oltó-kése	Jó éjszakát Álarcosan
c) Karinthy Frigyes	
Így írtok ti (részletek)	Tanár úr, kérem (részletek)
Találkozás egy fiatalemberrel	Utazás a koponyám körül (részlet) Előszó
	Szerb Antal
	Budapesti kalauz marslakók számára Utas és holdvilág (részlet)

Óraszámok (heti 2 órával) témakörönként:

A magyar irodalom a XX. században	72
Életművek a XX. század magyar irodalmából	49
Herczeg Ferenc	5
Ady Endre	20
Babits Mihály	12
Kosztolányi Dezső	12
Portrék a XX. század magyar irodalmából	14
Móricz Zsigmond	10

Wass Albert	4
Metszetek a XX. század magyar irodalmából I.	9
Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói	
Juhász Gyula	7
Tóth Árpád	
Karinthy Frigyes	2
Szabadon felhasználható órakeret	10
Összesen:	72

TÉMAKÖR: I. A magyar irodalom a XX. században (A,B, C)
JAVASOLT ÖSSZÓRASZÁM: 72 óra

A, Életművek a XX. század magyar irodalmából. Herczeg Ferenc

Javasolt óraszám: 5 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek:

Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt művek elemzésével

A hazához fűződő viszonyt vizsgáló prózai szövegek olvasása, értelmezése

Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése

Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések vizsgálata Herczeg Ferenc műveiben

A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok értelmezése

Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése

Fogalmak:

Új Idők, nemzeti konzervativizmus, színmű

Ady Endre

Javasolt óraszám: 20 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

Ady Endre életművének főbb témái (pl.: szerelem, magyarság, Élet-Halál, Isten, költészet, pénz, háború, stb.) és versformái

Ady költészetének tematikus, formai és nyelvi újdonságai XIX. századi költészetünk tükrében

A szimbólumok újszerű használata az életműben

A szecessziós-szimbolista versek esztétikai jellemzőinek megismerése

Ady Endre költészetének hatása a kortársakra, illetve az ún. Ady-kultusz születésének megismerése

Szemelvények a költő prózájából, publicisztikai írásaiból

Ady Endre életútjának költészetét meghatározó főbb eseményei, kapcsolatuk a költői pálya alakulásával

A költő főbb pályaszakaszainak jellemzői, az Új versek c. kötet felépítésének tanulmányozása

A Nyugat születése, jelentőségének felismerése

Ady Endre költészete körüli viták (saját kora és az utókor recepciójában) tanulmányozása

FOGALMAK: szecesszió, versciklus, kötetkompozíció, vezérvers, önmitologizálás, szimultán versritmus vagy bimetrius verselés

Babits Mihály

Javasolt óraszám: 12 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt versek és a Jónás könyve elemzésével

Babits Mihály irodalomszervező munkásságának feltérképezése

Babits Mihály költészetének főbb témái (filozófiai kérdésfelvetések, az értelmiségi lét kérdései és felelőssége, értékörzés, erkölcsi kérdések és választások) tanulmányozása

Babits Mihály „poeta doctus” költői felfogásának megismerése néhány költői eszközének tanulmányozásával

Babits költői életútjának és költői pályájának főbb szakaszai, eseményei

Babits jelentőségének megismerése a magyar irodalomban: a költő, a magánember, a közéleti személyisége; szemléleti, esztétikai öröksége

FOGALMAK:

filozófiai költészet, parafrázis, nominális és verbális stílus, irónia

d, Kosztolányi Dezső

Javasolt óraszám: 12 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK :

Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt művek elemzésével
Kosztolányi Dezső költészetének főbb témáinak (gyermek- és ifjúkor, emlékezés, értékszembesítés, elmúlás, érzelmek stb.) tanulmányozása

A költő „homo aestheticus” költői felfogásának megismerése költői eszköztárának tanulmányozása által

Elbeszélő prózája főbb narrációtechnikai, esztétikai sajátosságainak felismerése, értelmezése

A lélektani analízis tanulmányozása Kosztolányi Dezső prózájában

A történelem és a magánember konfliktusának ábrázolása Kosztolányi Dezső regényeiben

Kosztolányi Dezső szerepének vizsgálata kora irodalmi életében (vitái kortársaival; helye, szerepe a Nyugat első nemzedékében)

FOGALMAK: homo aestheticus, versciklus, modernizmus, freudizmus, novellaciklus, alakmás

B, Portrék a XX. század magyar irodalmából

Témakör: a, Móricz Zsigmond

Javasolt óraszám: 10 óra

Témakör: b, Wass Albert

Javasolt óraszám: 4 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK /a) + b)/ :

Művelődéstörténeti kitekintés: a stílusok egyidejűségének, az olvasóközönség átalakulásának, az irodalmi elbeszélés, a film és más médiumok kapcsolatának vizsgálata

A hazához fűződő viszonyt ábrázoló szövegek olvasása, a művek közös értelmezése az elbeszéléselemlet alapfogalmainak segítségével

Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése

Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének megismerése

A szépirodalmi szövegekben megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák felismerése, értelmezése

Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések történelmi, szellemtörténeti háttérének feltárása

A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok értelmezése

Történelmi sorskérdések vizsgálata az adott szerzők műveiben

A transzilván irodalom fogalmának, irodalomtörténeti jelentőségének tisztázása

FOGALMAK: naturalizmus, szabad függő beszéd, transzilván irodalom

C, Metszetek a XX. század magyar irodalmából - a Nyugat alkotói

a, Juhász Gyula, b, Tóth Árpád

Javasolt óraszám: 7 óra

c) Karinthy Frigyes

Javasolt óraszám: 2 óra

FEJLESZÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK /a)+b)+c)/ :

Az alkotók irodalomtörténeti helyének, szerepével vizsgálata

A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése

Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólhat meg

A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése.

Az Így írtok ti irodalmi jelentőségének megértése

A költemények közös és egyéni feldolgozása, értelmezése

Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján

Fogalmak: A Nyugat és nemzedékei, paródia, stílusparódia, műfajparódia

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK:

Herczeg Ferenc: Az élet kapuja
Babits Mihály: Jónás könyve, Jónás imája
Móricz Zsigmond: Úri muri, Tragédia
Wass Albert: Adjátok vissza a hegyeimet!

MEMORITEREK:

Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én...
Ady Endre: Kocsi-út az éjszakában
Babits Mihály: A lírikus epilógja (részlet)
Babits Mihály: Jónás imája
Kosztolányi Dezső: Hajnali részegség (részlet)

12. ÉVFOLYAM

A 11-12. évfolyam a közoktatás utolsó szakasza. Ez a képzési szakasz a nevelési és oktatási célokat tekintve a legösszetettebb: nemcsak új ismereteket kell átadni, hanem a meglévő ismeretek gyakorlati felhasználását is, emellett bővíteni és fejleszteni kell a tanulók kompetenciáit. Kiemelt feladat a szövegértés és a szövegalkotás tanítása. Ennek a képzési szakasznak a végén a tanulók érettségi vizsgát tesznek. Fontos cél, hogy ismereteik és képességeik birtokában önállóan fel tudjanak készülni a közép- és az emelt szintű érettségire. A 11-12. évfolyamon elvárható, hogy a tanulók képesek legyenek projekt- vagy

kutatómunkában részt venni. Etikusan és kritikusan használják a hagyományos, papíralapú, illetve a világhálón található és egyéb digitális adatbázisokat. Felismerjék az adott kommunikációs helyzetet, s arra írásban és szóban is adekvátan válaszoljanak. Képesek legyenek az összetett szövegek elsődleges jelentése mögé látni, a jelentéseket értelmezni, gondolataikat írásban és szóban is pontosan és elegánsan, illetve az adott kommunikációs helyzetnek megfelelően megfogalmazni. Képesse váljanak érvekkel vagy cáfolatokkal igazolni nézeteiket, véleményüket. Sajatítsák el a mindennapi életben szükséges szövegalkotás alapvető követelményeit (műfajok, stílus, retorikai építkezés).

A tanulmányaik során szerzett ismereteik és készségeik révén ismerjék a magyar irodalomtörténet korszakait, képesek legyenek azokat az európai és világirodalmi folyamatokkal összekapcsolni. Lássák meg a magyar irodalom nagy filozófiai, társadalmi, esztétikai kérdésselvetéseit, az egyes művekben található válaszokat ezekre a kérdésekre. Tudják értelmezni a szerzők és irodalmi alkotások időn és téren átívelő párbeszédét, a magyar irodalom jellegzetes motívumait, s ezek jelentésváltozását az irodalom történetében. Váljanak képesse az absztrakt gondolkodásra, a differenciált véleményalkotásra. Értsék az irodalom és a történelem kapcsolatát. Ezt szolgálja „A XX. századi történelem az irodalomban” című anyagrészt. A témakör oktatásának célja, hogy a tanulók megismerjék a XX. századi magyar, illetve európai történelem katalizmusait. Ennek révén szembesüljenek történelmi, erkölcsi kérdésekkel.

Ez az utolsó nevelési-oktatási szakasz, melyben lehetőség nyílik az erkölcsi és érzelmi nevelésre. A XIX-XX. századi irodalmi művek két nagy témája a nemzeti, illetve a személyes identitáskeresés. A művek kaleidoszkópszerű sokszínűsége lehetőséget teremt arra, hogy a Kárpát-medencei irodalomban felvetődő történelmi sorskérdésekkel, nemzeti és személyes erkölcsi dilemmákkal találkozzanak a tanulók. Ezekre a dilemmákra reagálva fejlődjék erkölcsi érzékenységük, érzelmi intelligenciájuk. Nemzeti és személyes identitásuk kialakulásában, szociális kompetenciáik fejlesztésében irodalmunk, nyelvünk ismerete a tanulók segítségére van.

Ennek a képzési szakasznak a feladata – a műveltségátadás, a kompetencia és érzelemfejlesztés mellett –, hogy a tanulóknak segítséget nyújtson a pályaválasztásban, felkészítse őket a továbbtanulásra.

Mindezek elérése érdekében a képzés kiemelt céljai:

a retorikai ismeretek bővítése. Ismerjék meg a diákok a retorika fogalmát, történetének nagy állomásait, az érvek, illetve a cáfolatok típusait, helyes alkalmazásukat. Ezek birtokában képesek legyenek arányos, előrehaladó szöveget alkotni, mely megfelel a műfaji és a stilisztikai követelményeknek, a magyar nyelvhelyességi – írásos szöveg esetében – a helyesírási szabályoknak.

Ismerjék meg a magyar nyelv földrajzi és társadalmi tagozódását. A Kárpát-medence tíz nyelvjárási régiójának jellegzetes nyelvhasználati (hangtani, lexikai, mondatszerkesztési) sajátosságai közül ismerjenek fel néhányat.

Ismerjék a magyar nyelv társadalmi tagozódását, jellegzetes csoportnyelveit, azok tipikus szóhasználatát, nyelvi sajátosságait.

Ismerjék a nyelvvizsgálati módszereket, a világ nagy nyelvcsaládjait. Tanulják meg a magyar nyelv eredetéről szóló tudományos hipotéziseket, illetve az ezeket igazoló bizonyítékokat. Tudják a magyar nyelvtörténet nagy korszakait, az ezekben a korokban keletkezett kiemelkedő jelentőségű nyelvmélekeinket.

Bővüljön stilisztikai tudásuk: ismerjék fel a szóképeket, alakzatokat. Képesek legyenek a tanulók ezeket értelmezni, saját nyelvhasználatukban is alkalmazni a metaforikus szövegépítést, a magyar nyelv archaikusabb elemeit, pl.: szólásokat, közmondásokat, szállóigéket.

Szövegértő- és szövegalkotó kompetenciájuk folyamatos bővítése, irodalomelméleti és -történeti tudásuk gazdagodása lehetővé teszi, hogy a tanulók összetett szövegeket értelmezzenek. Poétikai és retorikai ismereteik aktualizálásával képessé válnak egy mű értelmezésére, elemzésére vagy két mű – megadott szempontok alapján történő – összevetésére. Elvárt cél, hogy elemző gondolatmenetüket arányos esszében vagy értekezésben tudják kifejteni.

Cél, hogy a képzés ezen szakaszában a különböző művészeti ágak közös témáit, motívumkincsét, kérdésselvetéseit is megértsék. Tudatosítsák, hogy egy-egy irodalmi alkotás adaptációja önálló művészeti alkotás. Az eredeti mű és az adaptáció összevetésével mindkét művet képesek legyenek értelmezni, az eltérő problémafelvetést érzékelni.

A XIX-XX. századi irodalom rendkívüli gazdagságából ismerjenek meg a diákok átfogó életműveket, több műnemben alkotó szerzőkről portrékat, illetve egy-egy – döntően egy műnemben alkotó – szerzőről vagy egy kiemelkedő irodalmi alkotásról metszetet kapjanak. Cél, hogy ismerjék meg a XIX-XX. század kiemelkedő jelentőségű, már lezárt életművel bíró alkotóit, a két század stílusirányzatait, irodalmi mozgalmait.

A 12. ÉVFOLYAM TANANYAG TARTALMA:

A modernizmus irodalma	
Avantgárd mozgalmak	
Guillaume Apollinaire: A megsebzett galamb és a szökőkút	Expresszionizmus, szürrealizmus, egyéb avantgárd irányzatok;
Kassák Lajos: A ló meghal a madarak kirepülnek (részlet)	Filippo Tommaso Marinetti: Óda egy versenyautomobilhoz
A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai	
Thomas Stearns Eliot: A háromkirályok utazása (részlet)	Thomas Stearns Eliot: Macskák (részlet)
	Gottfried Benn: Kék óra
	Federico García Lorca: Alvajáró románc, Kis bécsi valcer
A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai	
Franz Kafka: Az átváltozás	Franz Kafka: A per (részletek)
Thomas Mann: Tonio Kröger vagy Mario és a varázsló	Irodalom és tévésorozat: Mihail Afanaszjevics Bulgakov -Vladimir Bortko: A Mester és Margarita (Vagy másik regényfeldolgozás) Bulgakov: A Mester és Margarita
Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámai törekvései	
Irodalom és színház Bertolt Brecht: Koldusopera vagy Kurázszi mama	Irodalom és film Arthur Miller: Az ügynök halála Volker Schlöndorff: Az ügynök halála (vagy más feldolgozás)
Samuel Barclay Beckett: Godot-ra várva vagy Friedrich Dürrenmatt: A fizikusok vagy A nagy Romulus	
A posztmodern világirodalom	
Bohumil Hrabal: Sörgyári capriccio (részletek)	Irodalom és film Jiří Menzel: Sörgyári capriccio
Gabriel García Márquez: Száz év	Jorge Luis Borges: Bábeli könyvtár

magány (részletek)	Julio Cortázar: Összefüggő parkok
A magyar irodalom a XX. században II.	
Életmű a XX. század magyar irodalmából II.	
József Attila	
Nem én kiáltok	Szegényember balladája
Reménytelenül	Medáliák (részlet)
Holt vidék	Istenem
Óda	Tiszta szívvel
Flóra	Áldalak búval, vigalommal
Kései sirató	Tedd a kezed
A Dunánál	Téli éjszaka
Tudod, hogy nincs bocsánat	Eszmélet
Nem emel föl	Levegőt!
(Karóval jöttél...)	Kész a leltár
	Gyermekké tettél
	Születésnapomra
	Nagyon fáj
	(Talán eltűnök hirtelen...)
	(Íme, hát megleltem hazámat...)
B) Portrék a XX. század magyar irodalmából	
a) Örkény István	
Egyperces novellák (részletek)	
b) Szabó Magda	
Az ajtó	Irodalom és film Szabó István: Az ajtó
Kányádi Sándor	
Fekete- piros	Dél keresztje alatt
Halottak napja Bécsben	Csángó passió
Sörény és koponya (részlet)	Hiúság
Valaki jár a fák hegyén	Kuplé a vörös villamosról
Metszetek a XX. század magyar irodalmából	
Metszetek: egyéni utakon	
Krúdy Gyula	
Szindbád – A hídon – Negyedik út vagy Szindbád útja a halálnál – Ötödik út	Irodalom és film Huszárik Zoltán: Szindbád
Szabó Dezső	
Feltámadás Makucskán	Az elsodort falu (részletek)
Weöres Sándor	
Rongyszőnyeg (részletek: 4., 99., 127.)	Psyché (részletek)
Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói	
Szabó Lőrinc	
Semmiért Egészen	Kalibán
Mozart hallgatása közben	Dsuang Dszi álma Különbéke Tücsökzene (részletek)
Radnóti Miklós	
Járkálj csak, halálraítélt!	Első ecloga
Hetedik ecloga	Tétova óda

Erőltetett menet	Nem bírta hát...
Razglednicák	Levél a hitveshez
	Töredék
	A la recherche
	Márai Sándor:
	Szindbád hazamegy (részlet)
	Halotti beszéd
	Ottlík Géza
	Iskola a határon (részlet)
	Buda (részlet)
Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból	
Dsida Jenő	
Nagycsütörtök	Psalmus Hungaricus (részletek)
Arany és kék szavakkal	
Reményik Sándor	
Halotti beszéd a hulló leveleknek	Ahogy lehet
Eredj, ha tudsz (részlet)	
Áprily Lajos	
Tavasza a házsongárdi temetőben	Holló-ének
Március	Kolozsvári éjjel
	Kós Károly
	Varjú-nemzetség (részlet)
	Nyirő József
	Madéfalvi veszedelem (részlet)
	Gion Nándor
	A kárókatona még nem jöttek vissza
	Kovács Vilmos
	Holnap is élünk
Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából	
Nagy László	Gyöngyszoknya (részlet)
Ki viszi át a Szerelmet	Himnusz Minden időben
Adjon az Isten	Csodafiú szarvas
	Tűz
Metszet a tárgyias irodalomból – az Újhold alkotói	
Pilinszky János	
Halak a hálóban	Harbach 1944
Apokrif	Agonia christiana
Négysoros	Nagyvárosi ikonok
	Nemes Nagy Ágnes
	A fák
	Kiáltva
	Ekhnáton éjszakája
	Mándy Iván

	Irodalom és film Mándy Iván: Régi idők focija Sándor Pál: Régi idők focija
Metszetek az irodalmi szociográfia alkotóinak munkáiból	
Illyés Gyula Puszták népe (részlet)	Sinka István
	Fekete bojtár vallomásai (részlet)
	Csoóri Sándor
	Tudósítás a toronyból (részlet) Anyám fekete rózsa Anyám szavai
	Metszetek a magyar posztmodern irodalomból
	Tandori Dezső
	Horror Töredék Hamletnek Táj két figurával Egy talált tárgy megtisztítása
	Hajnóczy Péter
	A fűtő (részletek) M (részletek) A halál kilovagolt Perzsiából (részletek)
	Esterházy Péter
	Termelési kisszregény (részlet) Harmonia caelestis (részlet)
Színház- és drámatörténet	
Örkény István: Tóték	Irodalom és film Fábri Zoltán: Isten hozta, őrnagy úr!
	Németh László: A két Bolyai (részlet)
Szabó Magda: Az a szép fényes nap (részlet)	Szabó Magda: A macskák szerdája
	Sütő András: Advent a Hargitán
	Csurka István: Házmestersirató
	Gyurkovics Tibor: Nagyvizit
A XX. századi történelem az irodalomban	
Trianon	
Juhász Gyula: Trianon	Babits Mihály: A repülő falu
Vérző Magyarország (Szerk.: Kosztolányi Dezső)	Schöpflin Aladár: Pozsonyi diákok (részlet)
Lyka Károly: Magyar művészet – magyar határok (részlet)	Krúdy Gyula: Az utolsó garabonciás
Világháborúk	
Gyóni Géza: Csak egy éjszakára...	Magyar katonák dala
	Alexis levele Alexandrához
	Polcz Alaine: Asszony a fronton
Holokauszt	
Szép Ernő: Emberszag (részlet)	Irodalom és film Török Ferenc: 1945
Tadeusz Borowski: Kővilág	Irodalom és film Roberto Benigni: Az élet szép

	Irodalom és film Kertész Imre: Sorstalanság Koltai Lajos: Sorstalanság
Kommunista diktatúra	
Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról vagy George Orwell: 1984 (részletek)	Irodalom és film Bacsó Péter: A tanú Bereményi Géza: Eldorádó
	Faludy György: Kihallgatás
	Alekszandr Iszajevics Szolzsenyicin: Gulág szigetcsoport (részlet)
	Irodalom és film Michael Radford: 1984
1956	
Nagy Gáspár Öröknyár: elmúltam 9 éves A Fiú naplójából	Irodalom és film Gothár Péter: Megáll az idő
	Irodalom és film Szilágyi Andor: Mansfeld
	Albert Camus: A magyarok vére (részlet)
Márai Sándor: Mennyből az angyal vagy Halotti beszéd	
Metszetek a kortárs magyar irodalomból	
A szaktanár által szabadon választott írók, művek	

Óraszámok (heti 3 órával) témakörönként:

A modernizmus (a modernizmus kései korszaka) irodalma	17
Avantgárd mozgalmak	3
A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai	3
A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai	4
Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámai törekvései	4
A posztmodern világirodalom	3
A magyar irodalom a XX. században	55
Életmű a XX. század magyar irodalmából	15
József Attila	15
Portrék a XX. század magyar irodalmából	7
a, Örkény István (a drámával együtt: 2+2=4)	2
b, Szabó Magda (a drámával együtt: 2+1=3)	2
c, Kányádi Sándor	3

Metszetek a XX. század magyar irodalmából	33
Metszetek: egyéni utakon	
Szabó Dezső	2
Krúdy Gyula	2
Weöres Sándor	2
Metszetek a modernista irodalomból	
Szabó Lőrinc	2
Radnóti Miklós	8
Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból	6
Dsida Jenő	
Reményik Sándor	
Áprily Lajos	
Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából	2
Nagy László	
Metszet a tárgyias irodalomból	2
Pilinszky János	
Metszetek az irodalmi szociográfia alkotóinak munkáiból	1
Illyés Gyula	
Színház- és drámatörténet	3
Örkény István	2
Szabó Magda	1
III. A XX. századi történelem az irodalomban	8
Trianon	2
Világháborúk	1
Holokauszt	2
Kommunista diktatúra	1
1956	2
IV. Kortárs magyar irodalom	5
V. Szabadon felhasználható órakeret	8
Összesen:	93

Témakör: I. A modernizmus (a modernizmus kései korszaka) irodalma (A,B,C,D,E)

Javasolt óraszám: 17 óra

A. Avantgárd mozgalmak Javasolt óraszám: 3 óra

B. A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai Javasolt óraszám: 3 óra

C. A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai Javasolt óraszám: 4 óra

D. Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámai törekvései Javasolt óraszám: 4 óra

E. A posztmodern világirodalom Javasolt óraszám: 3 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK (A,B,C,D, E):

Irodalmi szövegek és társművészeti alkotások összehasonlító elemzése

Stílustörténeti és irodalomtörténeti fogalmak használata műértelmezésekben

Művelődéstörténeti áttekintés: a XIX-XX. század fordulójának filozófiai, művészeti és irodalmi irányzatainak tanulmányozása

Nietzsche, Bergson, Freud nézeteinek megismerése, irodalomra gyakorolt hatásuk feltérképezése

A művészet- és irodalomtörténetben a modernség/modernizmus jelentőségének vizsgálata.

Az avantgárd mozgalmak művészeti és politikai szerepének, jelentőségének megismerése

Az egzisztencializmus és a posztmodern filozófia irodalmi hatásának felfedezése

Valóság és fikció, a büntelenség és bűnösség, létbe vetettség filozófiai kérdéseinek értelmezése

A XX. századi irodalom néhány meghatározó tendenciájának megismertetése. Művek, műrészek feldolgozása, alkotói nézőpontok, látásmódok, témák, történeti, kulturális kontextusok megvitatása. Az önálló olvasóvá válás támogatása, felkészítés a tanulói szerző- és műválasztásokra, a választott művek önálló feldolgozására és megosztására.

Kimerülés és újrafeltöltődés: a kísérleti irodalom és az olvasóközönség viszonya, a posztmodern változó meghatározásai

FOGALMAK: dekadencia; életfilozófia, pszichoanalízis; a nyelv és a személyiség válsága; avantgárd; futurizmus, dadaizmus, expresszionizmus, konstruktivizmus, kubizmus; szabad vers, kései modernség, objektív költészet, intellektuális költészet, abszurd dráma, kétszintes dráma, mítoszregény, posztmodern

Témakör: II. A magyar irodalom a XX. században II.

Javasolt óraszám: 55 óra

A, Életmű a XX. század magyar irodalmából II.

József Attila

Javasolt óraszám: 15 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

Az életmű főbb sajátosságainak megismerése az életmű különböző szakaszaiból származó törzsanyagban megnevezett vers elemzésével

József Attila életműve főbb témáinak (pl.: haza, táj, szerelem, külváros és szegénység, lélekábrázolás, értékszembesítés, közéleti és gondolati költészet) és versformáinak, költői eszközeinek tanulmányozása

Annak vizsgálata, hogy az életút meghatározó tényei hogyan függenek össze a pályaképpel és a kor társadalmi-történelmi viszonyokkal

A költői pálya indulása, a költői életút szakaszolásának lehetséges változatai

József Attila nagy gondolati verseinek elemzése, a művek filozófiai, esztétikai összetettségének vizsgálata

József Attila helyének tisztázása saját kora szellemi életében (vitái és kapcsolatai kortársaival) Utóéletének, a József Attila-kultusz születésének, a költői életmű XX. századi recepciójának tanulmányozása

FOGALMAK: tárgyias tájvers, komplex kép, óda, dal, műfajszintézis, létértelmező vers, önmegszólító vers, dialogizáló versbeszéd

B, Portrék a XX. század magyar irodalmából II.

a, Örkény István

Javasolt óraszám: 2 óra

b, Szabó Magda

Javasolt óraszám: 2 óra

c, Kányádi Sándor

Javasolt óraszám: 3 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK (B - a,+b,+c,):

A választott XX. századi szerzők szerepének megismerése a magyar irodalomban
Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg

Az erkölcs, hit, egyén és közösség, egyén és egyén viszonyának, kapcsolatának megvilágítása lírai, epikai, drámai alkotásokban

Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján

Fogalmak:

groteszk, abszurd, egyperces, családrégény, kálvinista és katolikus értékrend szembenállása, önéletrajziság

C, Metszetek a XX. század magyar irodalmából II.

a, Metszetek: egyéni utakon

Szabó Dezső, Krúdy Gyula és Weöres Sándor

Javasolt óraszám: 6 óra (2-2-2)

b, Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói

Szabó Lőrinc

Javasolt óraszám: 2 óra

Radnóti Miklós

Javasolt óraszám: 8 óra

c) Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból

Dsida Jenő, Reményik Sándor, Áprily Lajos

Javasolt óraszám: 6 óra

d) Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából

Nagy László

Javasolt óraszám: 2 óra

e, Metszet a tárgyias irodalomból

Pilinszky János

Javasolt óraszám: 3 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK (C- a,+b,+c,+d,+e,):

A választott XX. századi szerzők szerepének megismerése a magyar irodalomban

A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése

Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg.

Történelmi kataklizmák és egyéni helytállások lírai ábrázolásának tanulmányozása Radnóti költészetében

Történelmi traumák, nemzeti tragédiák ábrázolásának tanulmányozása a transzilván irodalomban

Az erkölcs, hit, egyén és közösség viszonyának kérdései lírai és prózai alkotásokban

A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése.

A líra sokfélesége: párhuzamos és versengő költészeti hagyományok bemutatása

Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján

Fogalmak: életrajzi ihletettség, kulturális veszteség, ekloga, eklogaciklus, razglednica, szerepvers, „Fényes szellők nemzedéke”; tárgyias irodalo

D, Színház- és drámatörténet

Örkény István

Javasolt óraszám: 2 óra

Szabó Magda

Javasolt óraszám: 1 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

A törzsanyagban megnevezett drámai művek vagy műrészletek olvasása, megismerése, közös elemzése

Ismerkedés a korszakban kidolgozott dramaturgiai eljárásokkal

Álláspontok megismerése és kialakítása a feldolgozott drámák problémafelvetésével kapcsolatban

A drámai művekben a befogadó elé tárt társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok felismerése, megfogalmazása, megértése

A megmaradásért folytatott harc és az azért szükségképpen hozott áldozatok felismerése

FOGALMAK: totalitárius, történelmi dráma

Témakör: III. A XX. századi történelem az irodalomban

Javasolt óraszám: 8 óra

a, Trianon

Javasolt óraszám: 2 óra

b, Világháborúk

Javasolt óraszám: 1 óra

c, Holokauszt

Javasolt óraszám: 2 óra

d, Kommunista diktatúra

Javasolt óraszám: 1 óra

e, 1956

Javasolt óraszám: 2 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek (a,+b,+c,+d,+e):

A nemzeti identitás meghatározó lírai szövegeinek olvasása, megértése, megbeszélése

Irodalmi szövegek elhelyezése történelmi kontextusban

Irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és magánemberi erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása

Az olvasott szövegek szerkezeti egységeinek megfigyelése, a szerkezeti egységek retorikai funkcióinak azonosítása
Egyes olvasott szövegek jellegzetes retorikai alakzatainak megfigyelése

Témakör: IV. Kortárs magyar irodalom

Javasolt óraszám: 5 óra

Fejlesztési feladatok és ismeretek:

A szaktanár szabadon választhat a kortárs magyar irodalom műveiből.

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK:

Örkény István: Tóték
Szabó Magda: Az ajtó

MEMORITEREK:

József Attila: Reménytelenül (Lassan, tűnődve) (részlet)
József Attila Óda (részlet)
Kányádi Sándor: Valaki jár a fák hegyén
Reményik Sándor: Halotti vers a hulló leveleknek (részlet)
Radnóti Miklós: Hetedik ecloga (részlet)
Áprily Lajos: Március (részlet)
Nagy László: Ki viszi át a Szerelmet

Magyar nyelv
9. ÉVFOLYAM

A középiskolai képzés első szakaszának kiemelt cél- és feladatrendszere:

A tanulás tanulása. Egy új tanulási szakaszt kezdenek el a diákok, nagyobb, bonyolultabb tananyagokkal találkoznak. Meg kell tanulniuk a lényegét kiemelni, vázlatot írni, gondolataikat írásban és szóban is pontosan és szándékaik szerint árnyaltan, adekvátan kifejezni.

A diákok szövegértésének folyamatos fejlesztése. A biztos szövegértés nemcsak a magyar nyelv és irodalom, de valamennyi tantárgy értő és eredményes tanulását segíti, feltétele a gondolkodás és a beszéd fejlesztésének is.

A szövegértés és -alkotás tanulásának feltétele a biztos anyanyelvi (grammatikai, stilisztikai) ismeret, a kommunikációelmélet alapvető fogalmainak elsajátítása, hiszen csak így tudják a tanulók felismerni az adott kommunikációs helyzetet.

Az érvelési képesség és a beszédkészség folyamatos fejlesztése.

A tanulók személyiségfejlesztésének feltétele, hogy rendelkezzenek megfelelő ismeretekkel ahhoz, hogy kérdéseket tudjanak megfogalmazni, az irodalmi szereplők, konfliktusok és saját élethelyzeteik között felfedezzék a párhuzamokat, kialakuljon elvonatkoztató képességük, s igényük és képességük arra, hogy kifejezzék saját véleményüket.

A 9. évfolyam a diákok számára a tájékozódás, saját tehetségük és érdeklődési körük felfedezésének kora, ezért elengedhetetlen, hogy sokféle ismerettel és ismerethordozóval találkozzanak.

Tudásuk megszerzésében és bővítésében a hagyományos információhordozókon kívül egyre erőteljesebb szerepet kapnak a digitális eszközök. Cél ezek észszerű, gondolkodásukat segítő, etikus használatának elsajátítása.

A képzésnek ebben a szakaszában már rendszerezett nyelvtani és irodalmi (irodalomtörténeti, -elméleti, és műfaji) ismeretek elsajátítása elvárt eredmény, hiszen a képzési szakasz második felében csak így lesznek képesek a tanulók az irodalomtörténeti ismereteiket rendszerezni, így sajátítják el a nyelvészet és az irodalomtudomány – korosztályuknak megfelelő szintű – szaknyelvét, s így tudnak az érettségi dolgozatban is elvárt szintű, nyelvezetű esszét, érvelést, műfajnak megfelelő gyakorlati szöveget alkotni.

A 9. ÉVFOLYAM TANANYAG TARTALMA:

Magyar nyelvtan	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT TANANYAG
I. Kommunikáció – fogalma, eszközei, típusai, zavarai; digitális kommunikáció	
A kommunikáció fogalma, tényezői és funkciói	A formális és informális beszédhelyzetekben való viselkedés Megszólítások, magázódás, tegeződés, a kapcsolattartás formái A gesztusok és viselkedés, gesztusok és kultúrkörök A médiafüggőség, a virtuális valóság veszélyei A reklámok hatása nyelvhasználatunkra Az internet mint hiteles adatforrás; plágium; adatvédelem
A személyközi kommunikáció	
A nem nyelvi jelek	
A tömegkommunikáció fogalma, típusai és funkciói	
A tömegkommunikáció hatása a gondolkodásra és a nyelvre	
Médiaműfajok	
A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai, az új digitális nyelv	
II. A nyelvi rendszer, a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek	
A nyelv mint jelrendszer	A jelnyelvek (pl.: a siketek jelelése)

A nyelvi szintek	Fonémák más nyelvekben. A magyar fonémák összevetése a tanult idegen nyelvek fonémáival A hangok hangulata, hangszimbolika A tőtípusok, illetve a toldalékok meghatározása, grammatikai funkcióik Néhány ismert szófaji rendszer bemutatása A szófajváltás, a többszófajúság Rendszermondat, szövegmondat Mondatok elemzése szerkezeti rajzzal A szinteződés, tömbösödés a mondatban
A magyar nyelv hangrendszere	
Hangkapcsolódási szabályszerűségek	
A szavak felépítése, a szóelemek (szótő, képző, jel, rag)	
A magyar nyelv szófaji rendszere: alapszófajok, mondatszók és viszonyiszók	
A szószerkezetek (szintagmák)	
A mondat fogalma és csoportosítási szempontjai	
Az egyszerű mondat: az alany, az állítmány, a tárgy, a határozók, a jelzők	
Az összetett mondat	
Az alárendelő összetett mondatok	
A mellérendelő összetett mondatok	
A többszörösen összetett mondatok	
III. A szöveg fogalma, típusai; a szövegkohézió, a szövegkompozíció; szövegfajták; szövegértés, szövegalkotás	
A szöveg fogalma. A szövegösszefüggés, a beszédhelyzet	Szövegsemantika A szöveg és a szöveget kiegészítő, nem szövegszerű elemek (kép, ábra, táblázat, tipográfia) kapcsolata Szöveg és vizualitás: képversek, konkrét költészet Intertextualitás: a szövegek transzformációi (pl. mém)
A szöveg típusai, a szöveg szerkezete	
A szövegkohézió (lineáris és globális)	
A szöveg kifejtettsége	
Szövegpragmatika (szövegvilág, nézőpont, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv)	
Szövegtípusok jellemzői megjelenés, műfajok és nyelvhasználati szintek szerint	
A legjellegzetesebb szövegtípusok, szövegfajták	
Az esszé	
A munka világához tartozó szövegek (a hivatalos levél típusai, önéletrajz, motivációs levél)	
Az intertextualitás	
A szövegfonetikai eszközök és az írásjelek szerepe a szöveg értelmezésében	

Óraszámok (heti 2 órával) témakörönként:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Magyar nyelv	
Felzárkóztatás, szintre hozás	20
Kommunikáció – fogalma, eszközei, típusai, zavarai; digitális kommunikáció	14
A nyelvi rendszer, a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek	20
A szöveg fogalma, típusai; a szövegkohézió, a szövegkompozíció; szövegfajták; szövegértés, szövegalkotás	18

TÉMAKÖR: Kommunikáció – fogalma, eszközei, típusai, zavarai; digitális kommunikáció

JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése

A kommunikáció jellemzőinek tudatosítása, hatékony alkalmazásának fejlesztése

A nyelv zenei kifejezőeszközeinek alkalmazása

A hallás utáni és a szóbeli szövegértési készség fejlesztése

Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása

Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben

Az önálló véleményalkotás, az önreflexió fejlesztése

A kommunikáció tényezői

A kommunikációs célok és funkciók

A kommunikáció jelei

A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai

A kommunikációs kapcsolat illemszabályai

A hivatalos élet színtereinek szövegtípusai: levél, kérvény, önéletrajz, motivációs levél, beadvány, nyilatkozat, meghatalmazás, egyszerű szerződés

FOGALMAK:

kommunikáció, kommunikációs tényező (adó, vevő, kód, csatorna, üzenet, kapcsolat, kontextus, a világról való tudás); kommunikációs cél és funkció (tájékoztató, felhívó, kifejező, metanyelvi, esztétikai funkció, kapcsolatfelvétel, -fenntartás, -zárás), nem nyelvi jel (tekintet, mimika, gesztus, testtartás, térköz, emblémák); digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai, a hivatalos élet színtereinek szövegtípusai: levél, kérvény, önéletrajz, motivációs levél, beadvány, nyilatkozat, meghatalmazás, egyszerű szerződés, önéletrajz stb.

TÉMAKÖR: A nyelvi rendszer, a nyelv szerkezeti jellemzői, a nyelvi elemzés, a magyar és az idegen nyelvek

JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak tudatosítása

A nyelvi elemzőkészség fejlesztése

Nyomatott és digitális helyesírási segédletek használatának gyakorlása

Kreatív nyelvi fejlesztés

A nyelvi szintek, a nyelv alkotóelemei

A szavak és osztályozásuk

A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepe a kommunikációban

A szószerkezetek

A mondatrészek

A mondatok csoportosítása

Szórend és jelentés

Nyelvi játékok, kreatív feladatok digitális programok használatával is

FOGALMAK:

nyelvi szintek; a szó alkotóelemei (hang, fonéma, morféma); a szavak osztályozása, osztályozási szempontjai; szószerkezet (szintagma): alárendelő, mellérendelő szintagma; mondatrészek: alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző; vonzatok; mondat, a mondat

szerkesztettsége, mondatfajta; egyszerű mondat, összetett mondat; szórend és jelentés összefüggései

TÉMAKÖR: A szöveg fogalma, típusai; a szövegkohézió, a szövegkompozíció; szövegfajták; szövegértés, szövegalkotás

JAVASOLT ÓRASZÁM: 18 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

A szövegről való tudás és gyakorlati alkalmazásának fejlesztése

A szövegszerző erők megismertetése és alkalmazása a gyakorlatban

A szövegelemző képességek fejlesztése

A szöveg fogalma, jellemzői

A szöveg főbb megjelenési formái, típusai, műfajai, korának és összetettségének jellemzői

A szöveg szerkezete: a szöveg és a mondat viszonya, szövegegységek

A szövegértelem összetevői: pragmatikai, jelentésbeli és nyelvtani szintje

Szövegköziség, az internetes szövegek jellemzői

Szövegek összefüggése, értelemhálózata; intertextualitás

A szóbeli és az írásbeli szövegértés és szövegalkotás fejlesztése

A helyesírási készség fejlesztése

Helyesírási szótárak használatának tudatosítása

A szövegolvasási típusok és szövegértési stratégiák

Szövegtípusok: digitális és hagyományos, folyamatos és nem folyamatos

Összefüggő szóbeli szöveg: felelet, kiselőadás, hozzászólás, felszólalás

A magánélet színtereinek szövegtípusai: levél, köszöntő stb.

Az esszé

FOGALMAK:

szöveg, szövegösszefüggés, beszédhelyzet; szövegmondat, bekezdés, tömb, szakasz; szövegkohézió (témahálózat, téma-réma, szövegtopik, szövegfókusz, kulcsszó, cím); szövegpragmatika (szövegvilág, nézőpont, fogalmi séma, tudáskeret, forgatókönyv); nyelvtani (szintaktikai) tényező (kötőszó, névmás, névelő, határozószó, előre- és visszautalás, deixis, egyeztetés); intertextualitás, összefüggő szóbeli szövegek: előadás, megbeszélés, vita; a magánélet színtereinek szövegtípusai: levél, köszöntő stb.; esszé

10. ÉVFOLYAM

A középiskolai képzés első szakaszának kiemelt cél- és feladatrendszere:

A tanulás tanulása. Egy új tanulási szakaszt kezdenek el a diákok, nagyobb, bonyolultabb tananyagokkal találkoznak. Meg kell tanulniuk a lényegét kiemelni, vázlatot írni, gondolataikat írásban és szóban is pontosan és szándékaik szerint árnyaltan, adekvátan kifejezni.

A diákok szövegértésének folyamatos fejlesztése. A biztos szövegértés nemcsak a magyar nyelv és irodalom, de valamennyi tantárgy értő és eredményes tanulását segíti, feltétele a gondolkodás és a beszéd fejlesztésének is.

A szövegértés és -alkotás tanulásának feltétele a biztos anyanyelvi (grammatikai, stilisztikai) ismeret, a kommunikációelmélet alapvető fogalmainak elsajátítása, hiszen csak így tudják a tanulók felismerni az adott kommunikációs helyzetet.

Az érvelési képesség és a beszédkészség folyamatos fejlesztése.

A tanulók személyiségfejlesztésének feltétele, hogy rendelkezzenek megfelelő ismeretekkel ahhoz, hogy kérdéseket tudjanak megfogalmazni, az irodalmi szereplők, konfliktusok és saját élethelyzeteik között felfedezzék a párhuzamokat, kialakuljon elvonatkoztató képességük, s igényük és képességük arra, hogy kifejezzék saját véleményüket.

A 10. évfolyam a diákok számára a tájékozódás, saját tehetségük és érdeklődési körük felfedezésének kora, ezért elengedhetetlen, hogy sokféle ismerettel és ismerethordozóval találkozzanak.

Tudásuk megszerzésében és bővítésében a hagyományos információhordozókon kívül egyre erőteljesebb szerepet kapnak a digitális eszközök. Cél ezek észszerű, gondolkodásukat segítő, etikus használatának elsajátítása.

A képzésnek ebben a szakaszában már rendszerezett nyelvtani és irodalmi (irodalomtörténeti, -elméleti, és műfaji) ismeretek elsajátítása elvárt eredmény, hiszen a képzési szakasz második felében csak így lesznek képesek a tanulók az irodalomtörténeti ismereteiket rendszerezni, így sajátítják el a nyelvészet és az irodalomtudomány – korosztályuknak megfelelő szintű – szaknyelvét, s így tudnak az érettségi dolgozatban is elvárt szintű, nyelvezetű esszét, érvelést, műfajnak megfelelő gyakorlati szöveget alkotni.

A 10. ÉVFOLYAM TANANYAG TARTALMA:

I. Stilisztika – stílusrétegek, stílushatás, stíluseszközök, szóképek, alakzatok	
A stílus fogalma és hírtéke	Mindennapi stilisztikánk: társadalmi elvárások és megnyilatkozásaink stílusa Stílusparódia Korstílusok, stílusirányzatok Az íráskép stilisztikai hatásai Egyéni szóalkotások stilisztikai hatása Összetett képrendszerek, képi hálózatok, jelképrendszerek
A stílus kifejező ereje	
Stílusrétegek: társalgási, tudományos, publicisztikai, hivatalos, szónoki és irodalmi stílus	
Stílusárnyalatok (pl.: neutrális, gúnyos, patetikus, népies, familiáris, költői, archaikus)	
A mondatstilisztikai eszközök (a verbális stílus, nominális stílus, a körmondat)	
Hangszimbólumok, hangutánzás, hangulatfestés	
Szóképek (egyszerű; hasonlatból kinövő szóképek /metafora, szinesztézia/, érintkezésen nyugvó szóképek /metonímia, szinekdoché/, összetett szóképek /összetett költői kép, allegória, szimbólum/)	
Költői alakzatok (ismétlés, felcserélés, kihagyás) köznyelvi és irodalmi szövegekben	
II. Szövegértés – szövegalkotás fejlesztése	
A verbális memória fejlesztése	Az olvasási folyamat technikai szakaszai. A szó morfológiai-szintaktikai szerkezetének azonosítása és a jelentés felismerése. Az adott szöveg megértése és értelmezése. A következtetések levonásának segítése.
A vizuális memória fejlesztése	
A hallás utáni szövegértés fejlesztése	
Szövegalkotás mondatokból (a szövegkohéziós elemek)	
Szövegek rekonstruálása	
Bekezdésekre tagolás	
Szöveg kiegészítése szavakkal	

Óraszámok (heti 1 órával) témakörönként:

Stilisztika – stílusrétegek, stílushatás, stíluseszközök, szóképek, alakzatok	20
Szövegértés – szövegalkotás fejlesztése	10

Szabadon felhasználható órák – az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra	6
Összesen:	36

TÉMAKÖR: I. Stilisztika – stílusrétegek, stílushatás, stíluseszközök, szóképek, alakzatok

JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

A stílus szerepének tudatosítása

A stíláriis különbségek felfedeztetése

Az alakzatok és a szóképek hatásának, szerepének vizsgálata szövegelemzészor

A stílus, a stilisztika, a stílustípusok

A stílusérték

A stílushatás

Stílusgyakorlatok

A hangalak és jelentés viszonyának felismertetése

Értelmezési gyakorlatok különböző beszédhelyzetekben

A mondat- és szövegjelentést meghatározó tényezők felismertetése, tudatosítása

A magyar szórend megváltozása és az üzenet jelentésváltozása közötti összefüggés tudatosítása

A mindennapi kommunikáció gyakori metaforikus kifejezéseinek és használati körének megfigyelése, értelmezése

Szótárhasználat fejlesztése

A jel és a nyelvi jel fogalma, összetevői

A jel és a jelentés összefüggése, jelentéselemek

A hangalak és a jelentés viszonya, jelentésmező

Motivált és motiválatlan jelentés

A metaforikus kifejezések szerkezete, jellemző típusai, használatuk

A mondat- és szövegjelentés

FOGALMAK:

stílus, stilisztika, stílustípus (bizalmas, közömbös, választékos stb.); stílusérték (alkalmi és állandó); stílusréteg (társalgási, tudományos, publicisztikai, hivatalos, szónoki, irodalmi); stílushatás; néhány gyakoribb szókép és alakzat köznyelvi és irodalmi példákban, jelentésszerkezet, jelentéselem, jelentésmező, jelhasználati szabály; denotatív, konnotatív jelentés; metaforikus jelentés; motivált és motiválatlan szó, hangutánzó, hangulatfestő szó; egyjelentésű, többjelentésű szó, azonos alakú szó, rokon értelmű szó, hasonló alakú szópár, ellentétes jelentés

TÉMAKÖR: II. Szövegértés – szövegalkotás fejlesztése

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

Az olvasási folyamat technikai szakaszai.

A szó morfológiai-szintaktikai szerkezetének azonosítása és a jelentés felismerése.

Az adott szöveg megértése és értelmezése.

A következtetések levonásának segítése.

FOGALMAK: verbális memória, vizuális memória, hallás utáni szövegértés, szövegkohéziós elemek, bekezdés, morfológia, szintaktika

11. ÉVFOLYAM

A 11. évfolyamon kiemelt feladat a szövegértés és a szövegalkotás tanítása. Ennek a képzési szakasznak a végén a tanulók érettségi vizsgát tesznek. Fontos cél, hogy ismereteik és

képességeik birtokában önállóan fel tudjanak készülni a közép- és az emelt szintű érettségire. A 11. évfolyamon elvárható, hogy a tanulók képesek legyenek projekt- vagy kutatómunkában részt venni. Etikusan és kritikusan használják a hagyományos, papíralapú, illetve a világhálón található és egyéb digitális adatbázisokat. Felismerjék az adott kommunikációs helyzetet, s arra írásban és szóban is adekvátan válaszoljanak. Képesek legyenek az összetett szövegek elsődleges jelentése mögé látni, a jelentéseket értelmezni, gondolataikat írásban és szóban is pontosan és elegánsan, illetve az adott kommunikációs helyzetnek megfelelően megfogalmazni. Képesé váljanak érvekkel vagy cáfolatokkal igazolni nézeteiket, véleményüket. Sajátítsák el a mindennapi életben szükséges szövegalkotás alapvető követelményeit (műfajok, stílus, retorikai építkezés).

A tanulmányaik során szerzett ismereteik és készségeik révén ismerjék a magyar irodalomtörténet korszakait, képesek legyenek azokat az európai és világirodalmi folyamatokkal összekapcsolni. Lássák meg a magyar irodalom nagy filozófiai, társadalmi, esztétikai kérdésselvetéseit, az egyes művekben található válaszokat ezekre a kérdésekre. Tudják értelmezni a szerzők és irodalmi alkotások időn és téren átívelő párbeszédét, a magyar irodalom jellegzetes motívumait, s ezek jelentésváltozását az irodalom történetében. Váljanak képessé az absztrakt gondolkodásra, a differenciált véleményalkotásra. Értsék az irodalom és a történelem kapcsolatát. Ezt szolgálja „A XX. századi történelem az irodalomban” című anyagrészt. A témakör oktatásának célja, hogy a tanulók megismerjék a XX. századi magyar, illetve európai történelem katalizmusait. Ennek révén szembesüljenek történelmi, erkölcsi kérdésekkel.

Ez az utolsó nevelési-oktatási szakasz, melyben lehetőség nyílik az erkölcsi és érzelmi nevelésre. A XIX-XX. századi irodalmi művek két nagy témája a nemzeti, illetve a személyes identitáskeresés. A művek kaleidoszkópszerű sokszínűsége lehetőséget teremt arra, hogy a Kárpát-medencei irodalomban felvetődő történelmi sorskérdésekkel, nemzeti és személyes erkölcsi dilemmákkal találkozzanak a tanulók. Ezekre a dilemmákra reagálva fejlődjék erkölcsi érzékenységük, érzelmi intelligenciájuk. Nemzeti és személyes identitásuk kialakulásában, szociális kompetenciáik fejlesztésében irodalmunk, nyelvünk ismerete a tanulók segítségére van.

Ennek a képzési szakasznak a feladata – a műveltségátadás, a kompetencia és érzelemfejlesztés mellett –, hogy a tanulóknak segítséget nyújtson a pályaválasztásban, felkészítse őket a továbbtanulásra.

Mindezek elérése érdekében a képzés kiemelt céljai:

a retorikai ismeretek bővítése. Ismerjék meg a diákok a retorika fogalmát, történetének nagy állomásait, az érvek, illetve a cáfolatok típusait, helyes alkalmazásukat. Ezek birtokában képesek legyenek arányos, előrehaladó szöveget alkotni, mely megfelel a műfaji és a stilisztikai követelményeknek, a magyar nyelvhelyességi – írásos szöveg esetében – a helyesírási szabályoknak.

Ismerjék meg a magyar nyelv földrajzi és társadalmi tagozódását. A Kárpát-medence tíz nyelvjárási régiójának jellegzetes nyelvhasználati (hangtani, lexikai, mondatszerkesztési) sajátosságai közül ismerjenek fel néhányat.

Ismerjék a magyar nyelv társadalmi tagozódását, jellegzetes csoportnyelveit, azok tipikus szóhasználatát, nyelvi sajátosságait.

Ismerjék a nyelvvizsgálati módszereket, a világ nagy nyelvcsaládjait. Tanulják meg a magyar nyelv eredetéről szóló tudományos hipotéziseket, illetve az ezeket igazoló bizonyítékokat. Tudják a magyar nyelvtörténet nagy korszakait, az ezekben a korokban keletkezett kiemelkedő jelentőségű nyelvműveinket.

Bővüljön stilisztikai tudásuk: ismerjék fel a szóképeket, alakzatokat. Képesek legyenek a tanulók ezeket értelmezni, saját nyelvhasználatukban is alkalmazni a metaforikus

szövegépítést, a magyar nyelv archaikusabb elemeit, pl.: szólásokat, közmondásokat, szállóigéket.

Szövegértő- és szövegalkotó kompetenciájuk folyamatos bővítése, irodalomelméleti és -történeti tudásuk gazdagodása lehetővé teszi, hogy a tanulók összetett szövegeket értelmezzenek. Poétikai és retorikai ismereteik aktualizálásával képessé válnak egy mű értelmezésére, elemzésére vagy két mű – megadott szempontok alapján történő – összevetésére. Elvárt cél, hogy elemző gondolatmenetüket arányos esszében vagy értekezésben tudják kifejteni.

Cél, hogy a képzés ezen szakaszában a különböző művészeti ágak közös témáit, motívumkincsét, kérdésselvetéseit is megértsék. Tudatosítsák, hogy egy-egy irodalmi alkotás adaptációja önálló művészeti alkotás. Az eredeti mű és az adaptáció összevetésével mindkét művet képesek legyenek értelmezni, az eltérő problémafelvetést érzékelni.

A XIX-XX. századi irodalom rendkívüli gazdagságából ismerjenek meg a diákok átfogó életműveket, több műnemben alkotó szerzőkről portrékat, illetve egy-egy – döntően egy műnemben alkotó – szerzőről vagy egy kiemelkedő irodalmi alkotásról metszetet kapjanak. Cél, hogy ismerjék meg a XIX-XX. század kiemelkedő jelentőségű, már lezárt életművel bíró alkotóit, a két század stílusirányzatait, irodalmi mozgalmait.

A 11. ÉVFOLYAM TANANYAG TARTALMA:

Magyar Nyelv	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT TÉMÁK
I. Retorika- a beszédfajták, a beszéd felépítése, az érvelés	
A retorika és kommunikáció, a retorika fogalma	Retorika az ókorban Retorika a középkorban
A retorikai szövegek felépítése és elkészítésének lépései	Néhány történeti értékű és jelenkori szónoki beszéd retorikai eszközei és esztétikai hatása
A szónoki beszéd fajtái (tanácsadó beszéd, törvényszéki beszéd, alkalmi beszéd) és jellemzőik	A szójáték és a retorika
Az érvelő beszéd felépítése, az érvtípusok	Digitális eszközök, grafikus szerkesztők használata a retorikai szövegek alkotásában.
Az érvelés módszere	Az előadás szemléltetésének módjai (bemutatás, prezentáció).
A retorikai szövegek kifejezőeszközei	
A kulturált vita szabályai	
A befolyásolás módszerei	
II. Pragmatika- a megnyilatkozás fogalma, társalgási forduló, beszédaktus, együttműködési elv	
A nyelv működése a beszélgetés, társalgás során	A pragmatika mint a nyelvre irányuló funkcionális nézőpont
A társalgás udvariassági formái	Kommunikáció és pragmatika
A beszédaktus	
Az együttműködési elv (mennyiségi, minőségi, viszony, mód)	
III. Általános nyelvi ismeretek – a nyelv és a gondolkodás, nyelvtípusok	
A nyelv és a beszéd, a nyelv mint változó rendszer	A nyelv szerepe a világról formált tudásunkban, gondolkodásunk alakításában
A nyelv és gondolkodás, a nyelv és megismerés	A nyelv szerepe a memória alakításában
A beszéd mint cselekvés	

A nyelvcsaládok és nyelvtípusok	
IV. Szótárhasználat	

Óraszámok (heti 1 órával) témakörönként:

TÉMAKÖR NEVE	JAVASOLT ÓRASZÁM
Magyar nyelv	
Retorika- a beszéd-fajták, a beszéd felépítése, az érvelés	12
Pragmatika- a megnyilatkozás fogalma, társalgási forduló, beszédaktus, együttműködési elv	9
Általános nyelvi ismeretek – a nyelv és a gondolkodás, nyelvtípusok	7
Szótárhasználat	2
Szabadon felhasználható órák – az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra	6
Összesen:	36

TÉMAKÖR: I. Retorika- a beszéd-fajták, a beszéd felépítése, az érvelés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

A retorika alapfogalmainak megismertetése, azok alkalmazása a tanulók életével, mindennapjaival összefüggő nyilvános megszólalásokban

A hatásos érvelés technikájának, a legfőbb érvelési hibáknak a megismertetése

Önálló beszéd megírásához, annak hatásos előadásához szükséges nyelvi, gondolkodási képességek fejlesztése

A szónok tulajdonságai, feladatai

A szóbeli beszéd felépítése, a beszéd megszerkesztésének menete az anyaggyűjtéstől a megszólalásig

Az érv, érvelés, cáfolat megértése

Az érvelési hibák felfedeztetése

A hatásos előadásmód eszközeinek tanítása, gyakoroltatása

Érvelési gyakorlatok: kulturált vita, véleménynyilvánítás gyakorlása

FOGALMAK:

retorika, szónoklat, a szónok feladata, a meggyőzés eszközei: érv és cáfolat; hagyományos és mai beszéd-fajták; a szónoklat részei, szerkezete, felépítése

TÉMAKÖR: II. Pragmatika- a megnyilatkozás fogalma, társalgási forduló, beszédaktus, együttműködési elv

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

A kulturált nyelvi magatartás fejlesztése

A nyelv működésének, a nyelvhasználat megfigyelése különböző kontextusokban, eltérő célok elérésére nyelvi eszközökkel

A kulturált nyelvi magatartás fejlesztése

FOGALMAK:

megnyilatkozás, társalgás, társalgási forduló, szóátvétel, szóátadás; beszédaktus (lokúció, illokúció, perlokúció); deixis; együttműködési elv

TÉMAKÖR: III. Általános nyelvi ismeretek – a nyelv és a gondolkodás, nyelvtípusok

JAVASOLT ÓRASZÁM: 9 óra**FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:**

a nyelv mint jelrendszernek, az emberi nyelv egyediségének megértése; a nyelv mint változó rendszer; a nyelv szerepe a világról formált tudásunkban

a kommunikáció kódok vizsgálata, a korlátozott és a kidolgozott kód; gesztusnyelvek, jelnyelvek

a nyelv és gondolkodás viszonya nyelvfilozófiai lehetőségeinek megismerése

a nyelv és a megismerés viszonyának tanulmányozása: az emberiség információs forradalmi;

a nyelv és a kultúra viszonya

nyelvcsaládok, nyelvtípusok tanulmányozása

FOGALMAK:

Jel, nyelvi jel, jelrendszer, nyelvtípus (agglutináló, izoláló, flektáló), nyelvcsalád, kódok, korlátozott és kidolgozott kód, gesztusnyelv, jelnyelv

TÉMAKÖR: IV. Szótárhasználat**JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra****FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:**

a fontosabb egynyelvű papír alapú és digitális szótárfajták megismerése, tanulmányozása: értelmező szótár, történeti-etimológiai szótár, szinonimaszótár, helyesírási szótár, szlengszótár, nyelvművelő kézisztár, Magyar Történeti Szövegátár, írói szótárak, tájszótár

FOGALMAK:

értelmező szótár, etimológiai szótár, szinonimaszótár, rétegnyelvi szótár, írói szótár

12. ÉVFOLYAM

A 12. évfolyam a közoktatás utolsó szakasza. Ez a képzési szakasz a nevelési és oktatási célokat tekintve a legösszetettebb: nemcsak új ismereteket kell átadni, hanem a meglévő ismeretek gyakorlati felhasználását is, emellett bővíteni és fejleszteni kell a tanulók kompetenciáit. Kiemelt feladat a szövegértés és a szövegalkotás tanítása. Ennek a képzési szakasznak a végén a tanulók érettségi vizsgát tesznek. Fontos cél, hogy ismereteik és képességeik birtokában önállóan fel tudjanak készülni a közép- és az emelt szintű érettségire. A 11. évfolyamon elvárható, hogy a tanulók képesek legyenek projekt- vagy kutatómunkában részt venni. Etikusan és kritikusan használják a hagyományos, papíralapú, illetve a világhálón található és egyéb digitális adatbázisokat. Felismerjék az adott kommunikációs helyzetet, s arra írásban és szóban is adekvátan válaszoljanak. Képesek legyenek az összetett szövegek elsődleges jelentése mögé látni, a jelentéseket értelmezni, gondolataikat írásban és szóban is pontosan és elegánsan, illetve az adott kommunikációs helyzetnek megfelelően megfogalmazni. Képessé váljanak érvekkel vagy cáfolatokkal igazolni nézeteiket, véleményüket. Sajtátsák el a mindennapi életben szükséges szövegalkotás alapvető követelményeit (műfajok, stílus, retorikai építkezés).

A tanulmányaik során szerzett ismereteik és készségeik révén ismerjék a magyar irodalomtörténet korszakait, képesek legyenek azokat az európai és világirodalmi folyamatokkal összekapcsolni. Lássák meg a magyar irodalom nagy filozófiai, társadalmi, esztétikai kérdésselvetéseit, az egyes művekben található válaszokat ezekre a kérdésekre. Tudják értelmezni a szerzők és irodalmi alkotások időn és téren átívelő párbeszédét, a magyar irodalom jellegzetes motívumait, s ezek jelentésváltozását az irodalom történetében. Váljanak képessé az absztrakt gondolkodásra, a differenciált véleményalkotásra. Értsék az irodalom és a történelem kapcsolatát. Ezt szolgálja „A XX. századi történelem az irodalomban” című anyag rész. A témakör oktatásának célja, hogy a tanulók megismerjék a XX. századi magyar, illetve európai történelem katalizmusait. Ennek révén szembesüljenek történelmi, erkölcsi kérdésekkel.

Ez az utolsó nevelési-oktatási szakasz, melyben lehetőség nyílik az erkölcsi és érzelmi nevelésre. A XIX-XX. századi irodalmi művek két nagy témája a nemzeti, illetve a személyes identitáskeresés. A művek kaleidoszkópszerű sokszínűsége lehetőséget teremt arra, hogy a Kárpát-medencei irodalomban felvetődő történelmi sorskérdésekkel, nemzeti és személyes erkölcsi dilemmákkal találkozzanak a tanulók. Ezekre a dilemmákra reagálva fejlődnek erkölcsi érzékenységük, érzelmi intelligenciájuk. Nemzeti és személyes identitásuk kialakulásában, szociális kompetenciáik fejlesztésében irodalmunk, nyelvünk ismerete a tanulók segítségére van.

Ennek a képzési szakasznak a feladata – a műveltségátadás, a kompetencia és érzelemfejlesztés mellett –, hogy a tanulóknak segítséget nyújtson a pályaválasztásban, felkészítse őket a továbbtanulásra.

Mindezek elérése érdekében a képzés kiemelt céljai:

a retorikai ismeretek bővítése. Ismerjék meg a diákok a retorika fogalmát, történetének nagy állomásait, az érvek, illetve a cáfolatok típusait, helyes alkalmazásukat. Ezek birtokában képesek legyenek arányos, előrehaladó szöveget alkotni, mely megfelel a műfaji és a stilisztikai követelményeknek, a magyar nyelvhelyességi – írásos szöveg esetében – a helyesírási szabályoknak.

Ismerjék meg a magyar nyelv földrajzi és társadalmi tagozódását. A Kárpát-medence tíz nyelvjárási régiójának jellegzetes nyelvhasználati (hangtani, lexikai, mondatszerkesztési) sajátosságai közül ismerjenek fel néhányat.

Ismerjék a magyar nyelv társadalmi tagozódását, jellegzetes csoportnyelveit, azok tipikus szóhasználatát, nyelvi sajátosságait.

Ismerjék a nyelvvizsgálati módszereket, a világ nagy nyelvcsaládjait. Tanulják meg a magyar nyelv eredetéről szóló tudományos hipotéziseket, illetve az ezeket igazoló bizonyítékokat. Tudják a magyar nyelvtörténet nagy korszakait, az ezekben a korokban keletkezett kiemelkedő jelentőségű nyelvemlékeinket.

Bővüljön stilisztikai tudásuk: ismerjék fel a szóképeket, alakzatokat. Képesek legyenek a tanulók ezeket értelmezni, saját nyelvhasználatukban is alkalmazni a metaforikus szövegépítést, a magyar nyelv archaikusabb elemeit, pl.: szólásokat, közmondásokat, szállóigéket.

Szövegértő- és szövegalkotó kompetenciájuk folyamatos bővítése, irodalomelméleti és -történelmi tudásuk gazdagodása lehetővé teszi, hogy a tanulók összetett szövegeket értelmezzenek. Poétikai és retorikai ismereteik aktualizálásával képessé válnak egy mű értelmezésére, elemzésére vagy két mű – megadott szempontok alapján történő – összevetésére. Elvárt cél, hogy elemző gondolatmenetüket arányos esszében vagy értekezésben tudják kifejteni.

Cél, hogy a képzés ezen szakaszában a különböző művészeti ágak közös témáit, motívumkincsét, kérdésselvetéseit is megértsék. Tudatosítsák, hogy egy-egy irodalmi alkotás adaptációja önálló művészeti alkotás. Az eredeti mű és az adaptáció összevetésével mindkét művet képesek legyenek értelmezni, az eltérő problémafelvetést érzékelni.

A XIX-XX. századi irodalom rendkívüli gazdagságából ismerjenek meg a diákok átfogó életműveket, több műnemben alkotó szerzőkről portrékat, illetve egy-egy – döntően egy műnemben alkotó – szerzőről vagy egy kiemelkedő irodalmi alkotásról metszetet kapjanak. Cél, hogy ismerjék meg a XIX-XX. század kiemelkedő jelentőségű, már lezárt életművel bíró alkotóit, a két század stílusirányzatait, irodalmi mozgalmait.

A 12. ÉVFOLYAM TANANYAG TARTALMA:

I. Nyelvtörténet- a nyelv változása, a nyelvrokonság kérdései, nyelvemlékek	
A magyar nyelv rokonságának hipotézisei	A 19. század versengő elméletei, az utóbbi
A magyar nyelvtörténet korszakai	évtizedek törekvései a származási modellek

Nyelvemlékek	felülvizsgálatára („család” és „fa” metaforák kritikája, újabb régészeti és genetikai adatok, stb.) A nyelvhasználat korszerű formái Nyelvi változások a Neumann-galaxisban
A szókészlet változása a magyar nyelv történetében	
Nyelvújítás	
II. A nyelv rétegződése, nyelvjárások, nyelvi tervezés, nyelvi norma	
Anyanyelvünk rétegződése I.- A köznyelvi változatok, a csoportnyelvek és rétegnyelvek	Az adott nyelvjárási terület és a nyelvi norma eltérései
Anyanyelvünk rétegződése II.- A nyelvjárások és a nyelvi norma	
Nyelvünk helyzete a határon túl	
Nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés	
III. Felkészülés az érettségire - rendszerező ismétlés	

Óraszámok (heti 1 órával) témakörönként:

Nyelvtörténet- a nyelv változása, a nyelvrokonság kérdései, nyelvemlékek	6
A nyelv rétegződése, nyelvjárások, nyelvi tervezés, nyelvi norma	8
Felkészülés az érettségire, rendszerező ismétlés	11
Szabadon felhasználható óra – az intézmény saját döntése alapján, felzárkóztatásra, elmélyítésre, tehetséggondozásra, évfolyamonként 6 óra	6
Összesen: (heti óraszám: 1 óra)	31

TÉMAKÖR: I. Nyelvtörténet- a nyelv változása, nyelvrokonság, nyelvemlékek

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

A szinkrón és diakrón nyelvszemlélet fejlesztése

A magyar nyelv rokonságának megismerése

Az összehasonlító nyelvszemlélet fejlesztése: nyelvünk helye a világban

Az interdiszciplináris tudatosság fejlesztése a nyelvtörténeti, irodalom- és művelődéstörténeti párhuzamosságok és összefüggések felfedeztetésével

Változás és állandóság nyelvi egyensúlyának megértése

Nyelvrokonság és nyelvcsaládok vizsgálata

A nyelvrokonság bizonyítékainak tudományos módszereinek tisztázása

A magyar nyelv eredetének, az erről szóló tudományos hipotéziseknek megismerése

A szókincs jelentésváltozásának főbb típusai, tendenciái

A nyelvtörténeti kutatások forrásainak vizsgálata: kéziratos és nyomtatott nyelvemlékek

A magyar nyelv történetének főbb korszakai, és néhány fontos nyelvemlékünk (A tihanyi apátság alapítólevele, Halotti beszéd, Ómagyar Mária-siralom)

A nyelvújításnak, illetve hatásának tanulmányozása

FOGALMAK:

nyelvrokonság, nyelvcsalád; uráli nyelvcsalád, finnugor rokonság; ősmagyar, ómagyar, középmagyar kor, újmagyar kor, újabb magyar kor; nyelvemlék; ősi szó, belső keletkezésű szó, jövevény- és idegen szó; nyelvújítás, ortológus, neológus; szinkrón és diakrón nyelvszemlélet

TÉMAKÖR: II. A nyelv rétegződése, nyelvjárások, nyelvi tervezés, nyelvi norma, nyelvünk helyzete a határon túl

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

A nyelvi sokszínűség, nyelvi tolerancia tudatosítása

A nyelvjárások nyelvhasználati sajátosságainak megismertetése

A nyelvi tervezés elveinek és feladatainak megismertetése

A nyelv társadalmi tagozódásának vizsgálata

FOGALMAK:

nyelvi tervezés, nyelvpolitika, nyelvművelés, nyelvtörvény, nyelvi norma; nyelvváltozatok; vízszintes és függőleges tagolódás; nyelvjárások, regionális köznyelv, tájszó; csoportnyelv, szaknyelv, hobbinyelv, rétegnyelv; szleng, argó; kettősnyelvűség, kétnyelvűség, kevert nyelvrűség; nemzetiségi nyelvek

TÉMAKÖR: III. Felkészülés az érettségire - rendszerező ismétlés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

A rendszerező képesség fejlesztése

Az önálló tanulás fejlesztése: az érettségi témaköreinek és a követelményeknek megfelelő tételvázlatok összeállítása

A tanult nyelvészeti, kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási ismeretek rendszerezése

FOGALMAK:

Az eddig tanult fogalmak rendszerező ismétlése

2. Történelem

A történelemtanítás és -tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tényekkel, szereplőkkel, eseményekkel, történetekkel és folyamatokkal, valamint tudatosodjon benne nemzeti hovatartozása. Ismerkedjen meg a kulturális kódrendszer legalapvetőbb elemeivel, amelyek lehetővé teszik, hogy azonosuljon kultúránk alapértékeivel. A történelem tantárgy tantervének középpontjában a magyar nemzet és Magyarország története áll.

A tantervi szabályozás irányítóelve, hogy a magyar történelmet általában kontinuitásában, az európai, illetve egyetemes történelmet szigetszerűen tárgyalja. A kerettanterv több általános európai jelenséget is konkrét magyar példákon keresztül mutat be. Ennek révén a tanuló a magyar történelmi jelenségeket elsősorban nem általános modellek alapján, hanem a konkrét történelmi helyzet jellegzetességeit figyelembe véve tanulmányozhatja. Ez a megközelítés hozzásegíti a tanulót, hogy megértse és méltányolja a magyarság, a magyar nemzet, illetve Magyarország sajátos helyzetéből adódó jelenségeket és folyamatokat, így alakulhat ki benne a tényeken alapuló reális és pozitív nemzettudat, és ezáltal erősödhet benne a hazaszeretet érzése.

A történelem tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanuló a történelemtanulás során különféle jellegű tudástartalmakkal és különböző típusú feladatokkal találkozik, amelyek megtanulásához, illetve elvégzéséhez különféle módszereket kell választania. A történelmi információk keresése és feldolgozása, a forráskritika, a következtetések levonása és egyéb gondolkodási műveletek közvetítő hatásuk révén általában fejlesztik a tanulási kompetenciákat. A történelmi értelmező kulcsfogalmak megértésén és állandó használatán keresztül a tanuló fejleszti a lényeges és kevésbé lényeges elemek megkülönböztetésének és rendszerezésének a tanulás során elengedhetetlenül fontos képességét.

A tanuló a történelemtanulás során megtapasztalja, hogy a történelemtudása az iskolán kívül, más élethelyzetekben, illetve a jelen társadalmi, gazdasági és politikai jelenségeinek megértéséhez és megítéléséhez is segítséget nyújt. Ez a tapasztalat – az iskolai történelemtanulás élményszerűsége mellett – erős ösztönzést adhat az élethosszig tartó tanulásra vagy legalábbis a történelmi és társadalmi kérdések iránti érdeklődésre.

Kommunikációs kompetenciák: A történelmi források feldolgozása a szövegértés fejlesztésének egyik hatékony módja. A tanuló a felmerülő történelmi problémákról beszélgetéseket folytat, érveket gyűjt, azokat írásban és szóban összefoglalja, digitális kommunikációs eszközök segítségével mutatja be. A különböző típusú, más-más korokból és eltérő társadalmi közegekből származó források feldolgozása pedig nagyban segíti a különféle kommunikációs környezetek (kontextusok) közötti magabiztos eligazodást.

Digitális kompetenciák: A történelem tanulása során a digitális eszközök etikus, felelősségteljes használatával a tanuló információkezelési és -feldolgozási készségei fejlődnek, ami elősegíti elemző és mérlegelő gondolkodása kialakulását és elmélyítését is, aminek része a megszerzett információk ellenőrzése, hitelességének vizsgálata. A történelmi forrásokat tartalmazó internetes portálok, hang- és filmarchívumok és adatbázisok megismerése és használata, az itt talált források feldolgozása elengedhetetlen feltétele a korszerű történelemtanulásnak. A digitális információfeldolgozás, illetve a digitális kommunikáció fejlesztésének nagy szerepe van a közéleti tájékozódási készségek kialakításában, így a felelős és aktív állampolgárrá nevelésben.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló az információk, illetve a források feldolgozása során problémákat azonosít, magyarázatokat fogalmaz meg, kiemeli a lényegét,

következtetéseket von le. A történelmi ismeretek, fogalmak elsajátításával, valamint a történelmi források és interpretációk mérlegelésével, hipotézisek alkotásával fejlődik az elemző, problémamegoldó gondolkodása. Mindezek együttesen segítik a differenciált történelmi gondolkodás kialakulását, melynek következtében a tanuló képessé válik események, folyamatok és jelenségek különböző szempontú megközelítésére, valamint bizonyos történések okainak és következményeinek több szempontú feltárására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló a különböző történelmi korok mindennapi életének vizsgálatával, az életmód változatos formáinak, valamint történelmi életutaknak és cselekedeteknek a megismerésével viszonyítási pontokat találhat, illetve követhető modelleket adaptálhat saját életútjának tervezéséhez és szervezéséhez. A tanulóban tudatosul, hogy nehéz élethelyzetekben is kialakíthatók cselekvési tervek, lehetőségek. Értékeli a válságos történelmi helyzetekben megnyilvánuló bátorság, kitartás, önfeláldozás, segítségnyújtás és szolidaritás követésre méltó példáit. A tanuló arra törekszik, hogy az emberi cselekedeteket, életutakat, élethelyzeteket, társadalmi folyamatokat és jelenségeket árnyaltan értelmezze. A társadalmakra, közösségekre jellemző magatartási és kommunikációs szabályok felismerése a tanuló alkalmazkodóképességét fejleszti.

A kreativitás a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A történelem tanulása során a tanuló megismeri az emberiség, a magyarság kulturális örökségének fő elemeit. Értékeli a kiemelkedő emberi alkotásokat és értelmezi azok technológiai, tudományos és művészeti szerepét. Az egyes történelmi korszakok áttekintése során felismeri az értékteremtő alkotások jelentőségét, és elemző gondolkodással feltárja azoknak az életmódra, a mindennapokra gyakorolt hatását.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tanuló megismeri és értékeli az alkotó emberi tevékenységek változatos formáit. Értelmezi és elismeri a tudósok, kutatók és művészek teljesítményét. Büszke a magyar tudósok, művészek, sportolók és más értékteremtő, alkotó emberek kiemelkedő eredményeire, teljesítményeire. Az életmódtörténeti témakörök feldolgozása révén a tanuló felismeri, hogy a munkavégzés az egyén, a család és a társadalom létfenntartását biztosítja; belátja, hogy a munka sokszor küzdelmekkel jár, ugyanakkor személyiségépítő, társadalmi összetartozást is erősítő tevékenység. A történelmi korszakok jellegzetes, egyedi vagy kiemelkedő példái kiindulópontként szolgálnak a saját életút tervezésekor, akár a pályaválasztás során is.

A kerettanterv témakörönként határozza meg a javasolt óraszámot. Ezek összege megfelel az évi teljes óraszámoknak, amely elegendő a témák ismeretanyagának feldolgozásához és a tanulási eredményekhez kapcsolódó kompetenciák elsajátításához. A kerettantervben meghatározott tanulási tartalmak azonban átlagos esetben a javasolt órakeret kb. 80%-ában feldolgozhatók.

A helyi tanterv alapján az oktató a kerettantervből évente két témát mélységelvű feldolgozásra jelöl ki, amelyre több idő, a javasolt időkereten felül összesen további 6–10 óra tervezhető. Ezeknek legalább 70%-a magyar történelmi témájú legyen. A mélységelvű tanítás lehetőséget ad az adott téma részletesebb ismeretekkel, többféle megközelítési móddal és tevékenységgel történő feldolgozására. A mélységelvű témák esetében nagyobb lehetőség nyílik a projektmunkára, illetve a múzeumi órák és a témával kapcsolatos tanulmányi kirándulások szervezésére.

A *Témakörönként* megjelenő tantervi táblázatok magukba foglalják a hozzájuk tartozó *Témákat*, a konkrétabb tartalmakat feltüntető *Altémákat*, valamint az egyes témakörökhöz kapcsolódó *Fogalmak és adatok/Lexikák* címszó alatt a kötelezően elsajátítandó fogalmakat, személyeket, kronológiai és topográfiai adatokat. Minden fogalmi elem csak egyszer fordul elő, annál a témakörnél, ahol kötelező elemként először szerepel a tantervben. A táblázat utolsó

oszlopában feltüntetett *Fejlesztési feladatok* teljesítésével valósulnak meg az előírt tanulási eredmények.

A táblázat alatt témakörönként felsorolt *Javasolt tevékenységek* nem kötelező elemei a tantervnek, de eredményessé tehetik a tananyag feldolgozását és a szaktanári munkát. Ezek köre természetesen bővíthető különféle tanulási eljárásokkal, módszerekkel.

9-12.évfolyam

A középiskolai történelemtanítás és -tanulás célja, hogy a tanulóban a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tények és folyamatok, szereplők és események ismeretének segítségével alakuljon ki önálló világvélemény és magyar identitástudat. Szerezzen mélyebb ismereteket a magyar és az egyetemes történelem legfontosabb jelenségeiről és fordulópontjairól, tudjon azonosulni a keresztény alapú magyar és európai kultúra értékeivel, legyen képes társadalmi és kulturális téren hatékony, árnyalt kommunikációra. A történelemtanulás során végzett változatos tevékenységek révén alakuljon ki a tanulóban a múltrol, illetve a társadalmi kérdésekről való árnyalt gondolkodás.

A középiskolai történelemtanítás az általános iskolában elsajátított ismeretekre és kompetenciákra épül. Míg az általános iskolában a történetek elbeszélése, a régebbi korok és történelmi szereplők szemléletes bemutatása az elsődleges, a középiskolai történelemtanításban mindez kiegészül a források feldolgozásával, történelmi helyzetek és folyamatok több szempontú elemzésével, a problémák azonosításával és megtárgyalásával. Az önálló információgyűjtés és –feldolgozás, a történelmi jelenségek értelmezése, elemzése, a különböző érvek mérlegelése, valamint a következtetések levonása együttesen segíti a történelmi szemléletmód kialakulását. A tantárgy tanulásának élményszerűségét már nemcsak a történetek izgalma vagy az érdekes feladatok nyújtják, hanem azok az elemzések, viták, felismerések is, amelyek az egyes témák, problémák feldolgozása során felmerülnek.

A tantárgy tantervének középpontjában a magyarság, a magyar nemzet és Magyarország története áll. A témakörök mintegy kétharmada a magyar történelemhez kapcsolódik. Ez az egyes témák részletezettségén túl abban is megmutatkozik, hogy az általános iskolai kerettantervhez hasonlóan több általános európai jelenség bemutatásánál magyar és külföldi példák egyaránt előkerülnek. Ugyanakkor az általános iskoláinál nagyobb tér jut Magyarországnak, illetve a magyar nemzet történetét befolyásoló európai és globális folyamatok és jelenségek bemutatására. Ezek eredményeként a tanuló a magyar történelmi jelenségeket konkrét egyetemes történelmi helyzetekhez viszonyítva tanulmányozhatja. Ez hozzásegíti őt, hogy megértse és méltányolja a magyarság, a magyar nemzet, illetve Magyarország sajátos helyzetéből adódó jelenségeket, folyamatokat és törekvéseket, így alakulhat ki benne a tényeken alapuló reális és pozitív nemzettudat. Alapvető cél annak érzékeltetése, hogy a magyar nemzet történelmére számos nemzetiség és közösség (pl. német, zsidó) együttélése is hatást gyakorolt. Fontos cél a magyarországi kisebbségek és nemzetiségek történetének bemutatása, valamint kiemelt cél a határainkon túl kisebbségbe szorult magyarok történelmének átfogó megismertetése.

A középiskolai történelemtanulás motiválja a tanulót arra, hogy felnőttként, a középiskola befejezése után is érdeklődjék a történelem, illetve közéleti kérdések iránt. Hozzájárul továbbá ahhoz, hogy az iskolából kikerülve hazáját szerető, a történelmi hagyományokat örökítő, demokratikus gondolkodású, kisebb-nagyobb közösségeiért felelősséget vállaló polgárrá; a társadalom tevékeny és önálló tagjává váljék.

A 9–12. évfolyamok tanterve spirális módon épül az 5–8. évfolyamokéra, és nem ismétli automatikusan azokat. Természetesen a magyar és az egyetemes történelemnek meghatározó folyamatai, jelenségei vagy eseményei az általános iskola után a középiskolában is előkerülnek, mivel a hozzájuk kapcsolódó mélyebb ismeretek, illetve a témák forrás- és problémaközpontú tárgyalásmódja a középiskolai korosztály számára válik részletesebben hozzáférhetővé.

A kerettanterv évenként 6–9 *témakör* feldolgozását írja elő; az egyes témakörök 2–6 témát foglalnak magukba. A kerettanterv pontos témaleírásai tartalmazzák azokat az ismereteket, amelyeknek a tanítása minden iskolában kötelező, ugyanakkor lehetőséget adnak esetleges új témák és tartalmak bevezetésére a helyi tantervben.

Egy-egy téma feldolgozásához minimálisan 2–6 tanóra szükséges. Miközben az éves időkeret a korábbi tantervekhez képest nem változott, a minimálisan kötelező témák, fogalmak és egyéb lexikai egységek száma a korábbiakhoz képest csökkent. Mindez időt és alkalmat ad a tevékenység alapú tanulásra, az ismeretek alkalmazására, a kompetenciák fejlesztésére, a kooperatív tanulási technikák alkalmazására, továbbá a helyi tantervben megfogalmazott helytörténeti vagy egyéb témák tantervbe való beépítésére. Így marad idő speciális foglalkozások (pl. múzeumi, könyvtári órák, közös filmnézés) szervezésére, illetve tantárgyközi projektek megvalósítására is.

Az egyes témakörökhöz kapcsolódó *Fogalmak és adatok/Lexikák* címszó alatt a kötelezően elsajátítandó fogalmakat, személyeket, kronológiai és topográfiai adatokat soroljuk fel. Az egyértelműség kedvéért valamennyi olyan általános iskolában szereplő fogalmi elemet feltüntetünk itt is, ami az adott középiskolai témakörhöz kapcsolható, értelmezése tovább mélyíthető. Ezeket aláhúzással jelöltük. Az idegen személynevek a tantervben teljes névvel szerepelnek, de a diákoktól csak a vezetéknevek ismerete és pontos helyesírása várható el.

A tanuló a 9-12. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás és bizonyítékok; ok és következmény; változás és folyamatosság; történelmi jelentőség, történelmi nézőpont és interpretáció.

Tartalmi kulcsfogalmak:

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, köztársaság, diktatúra, demokrácia, parlamentarizmus, monarchia, önkormányzat, közigazgatás, hatalmi ágak, jog, alkotmány/alaptörvény, törvény, rendelet, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport/réteg, népesedés/demográfia, migráció, nemzet, etnikum, identitás, életmód;
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, ártermelés;
- eszme- és vallástörténeti: kultúra, művészet, vallás, hit, egyház, civilizáció, eszme/ideológia, világkép.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI EREDMÉNYEK (ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK)

ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan tud használni általános és történelmi, nyomtatott és digitális információforrásokat (tankönyv, kézikönyvek, szakkönyvek, lexikonok, képzőművészeti alkotások, könyvtár és egyéb adatbázisok, filmek, keresők);
- önállóan információkat tud gyűjteni, áttekinteni, rendszerezni és értelmezni különböző médiumokból és írásos vagy képi forrásokból, statisztikákból, diagramokból, térképekről nyomtatott és digitális felületekről;
- tud forráskritikát végezni, és különbséget tenni a források között hitelesség, típus és szövegösszefüggés alapján;

- képes azonosítani a különböző források szerzőinek a szándékát, bizonyítékok alapján értékeli egy forrás hitelességét;
- képes a szándékainak megfelelő információkat kiválasztani különböző műfajú forrásokból;
- összehasonlítja a forrásokban talált információkat saját ismereteivel, illetve más források információival és megmagyarázza az eltérések okait;
- képes kiválasztani a megfelelő forrást valamely történelmi állítás, vélemény alátámasztására vagy cáfolására.

TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a magyar és az európai történelem tanult történelmi korszakait, időszakait, és képes azokat időben és térben elhelyezni;
- az egyes események, folyamatok idejét konkrét történelmi korhoz, időszakhoz kapcsolja vagy viszonyítja, ismeri néhány kiemelten fontos esemény, jelenség időpontját, kronológiát használ és készít;
- össze tudja hasonlítani megadott szempontok alapján az egyes történelmi korszakok, időszakok jellegzetességeit az egyetemes és a magyar történelem egymáshoz kapcsolódó eseményeit;
- képes azonosítani a tanult egyetemes és magyar történelmi személyiségek közül a kortársakat;
- felismeri, hogy a magyar történelem az európai történelem része, és példákat tud hozni a magyar és európai történelem kölcsönhatásaira;
- egyszerű történelmi térképvázlatot alkot hagyományos és digitális eljárással.
- a földrajzi környezet és a történelmi folyamatok összefüggéseit példákkal képes alátámasztani;
- képes különböző időszakok történelmi térképeinek összehasonlítására, a történelmi tér változásainak és a történelmi mozgások követésére megadott szempontok alapján a változások hátterének feltárásával.

SZAKTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓ

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes a történelmi jelenségeket általános és konkrét történelmi fogalmak, tartalmi és értelmező kulcsfogalmak felhasználásával értelmezni és értékelni;
- fel tud ismerni fontosabb történelmi fogalmakat, meghatározás alapján;
- képes kiválasztani, rendezni és alkalmazni az azonos korhoz, témához kapcsolható fogalmakat;
- össze tudja foglalni rövid és egyszerű szaktudományos szöveg tartalmát;
- képes önállóan vázlatot készíteni és jegyzetelni;
- képes egy-egy korszakot átfogó módon bemutatni;
- történelmi témáról kiselőadást, digitális prezentációt alkot és mutat be;
- történelmi tárgyú folyamatábrákat, digitális táblázatokat, diagramokat készít, történelmi, gazdasági társadalmi és politikai modelleket vizuálisan is meg tud jeleníteni;
- megadott szempontok alapján történelmi tárgyú szerkesztett szöveget (esszét) tud alkotni, amelynek során tételmondatokat fogalmaz meg, szövegtömörítés és

átfogalmazás segítségével, állításait több szempontból indokolja és következtetéseket von le;

- társaival képes megvitatni történelmi kérdéseket, amelynek során bizonyítékokon alapuló érvekkel megindokolja a véleményét, és választékosan reflektál mások véleményére, árnyalja saját álláspontját.

TÖRTÉNELMI GONDOLKODÁS

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes felismerni, megfogalmazni és összehasonlítani különböző társadalmi és történelmi problémákat, értékrendeket, jelenségeket, folyamatokat;
- a tanult ismereteket problémaközpontúan tudja rendezni,
- hipotéziseket alkot történelmi személyek, társadalmi csoportok és intézmények viselkedésének mozgatórugóiról;
- önálló kérdéseket fogalmaz meg történelmi folyamatok, jelenségek és események feltételeiről, okairól és következményeiről;
- önálló véleményt tud alkotni történelmi eseményekről, folyamatokról, jelenségekről és személyekről;
- képes különböző élethelyzetek, magatartásformák megfigyelése által következtetések levonására, erkölcsi kérdéseket is felvető történelmi helyzetek felismerésére és megítélésére;
- a változás és a fejlődés fogalma közötti különbséget ismerve képes felismerni és bemutatni azokat azonos korszakon belül, vagy azokon átívelően;
- képes összevetni, csoportosítani és súlyozni az egyes történelmi folyamatok, jelenségek, események okait, következményeit, és ítéletet alkotni azokról, valamint a benne résztvevők szándékairól;
- összehasonlít különböző, egymáshoz hasonló történelmi helyzeteket, folyamatokat, jelenségeket;
- képes felismerni konkrét történelmi helyzetekben, jelenségekben és folyamatokban valamely általános szabályszerűség érvényesülését;
- összehasonlítja és kritikusan értékeli az egyes történelmi folyamatokkal, eseményekkel és személyekkel kapcsolatos eltérő álláspontokat;
- feltevéseket fogalmaz meg, azok mellett érveket gyűjt, illetve mérlegeli az ellenérveket;
- felismeri, hogy a jelen társadalmi, gazdasági, politikai és kulturális viszonyai a múltbeli események, tényezők következményeiként alakultak ki.

9. évfolyam

A középiskola első két évfolyamának témakörei az ókortól a nagy földrajzi felfedezésekig ölelik fel a magyar és egyetemes történelem fontosabb folyamatait, jelenségeit, eseményeit, illetve az ehhez kapcsolódó tanulási eredményeket és fejlesztési feladatokat. A magyar és európai identitásunk alapját képező civilizációkhoz, korszakokhoz, történelmi eseményekhez tartozó témakörök az általános iskola után ismét előkerülnek, ám új megközelítéssel és bővülő tartalommal. Míg a témák többsége 5–6. évfolyamon a tanulók életkori sajátosságainak megfelelően többnyire életmódtörténelmi és portré témakörökbe rendeződtek, a középiskolában előtérbe kerül a politikai, társadalmi, gazdasági és kultúrtörténelmi megközelítés, a hangsúly a

korszakok gazdasági változásaira, társadalmi szerkezetére, politikai modelljeire és világképére helyeződik.

Az egyetemes és a magyar történelmi témák általában külön témakörökbe szerveződnek, mivel előbbiek jobbra tematikus, utóbbiak pedig tematikus és eseménytörténelmi jellegűek. A magyar történelem eseményei és folyamatai az egyetemes történelem által felrajzolt háttér előtt, nemzetközi összefüggésekbe ágyazva jelennek meg.

A strukturáltabb szempontok és bővebb ismeretek mellett az egyes témák feldolgozási módja is változik. A szemléletes megjelenítés és a történetek tanítása mellett egyre nagyobb szerepet kapnak az önállóan végzett információszerző és –feldolgozó tevékenységek, a forrásokkal végzett különböző műveletek és a problémaközpontú tárgyalási mód.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI EREDMÉNYEK (ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK)

TÖRTÉNELMI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- ismeri az ókori civilizációk legfontosabb jellemzőit, valamint az athéni demokrácia és a római állam működését, hatásukat az európai civilizációra;
- felidézi a monoteista vallások kialakulását, legfontosabb jellemzőiket, tanításaik főbb elemeit, és bemutatja terjedésüket;
- bemutatja a keresztény vallás civilizációformáló hatását, a középkori egyházat, valamint a reformáció és a katolikus megújulás folyamatát és kulturális hatásait; érvel a vallási türelem, illetve a vallásszabadság mellett;
- képes felidézni a középkor gazdasági és kulturális jellemzőit, világképét, meghatározó birodalmait, és bemutatni a rendi társadalmat;
- ismeri a magyar nép őstörténetére és a honfoglalásra vonatkozó tudományos elképzeléseket és tényeket, tisztában van legfőbb vitatott kérdéseivel, a különböző tudományterületek kutatásainak főbb eredményeivel;
- értékeli az államalapítást, valamint a kereszténység felvételének jelentőségét;
- felidézi a középkori magyar állam történetének fordulópontjait, legfontosabb uralkodóink tetteit;
- ismeri a magyarság törökellenes küzdelmeit, azok fordulópontjait és hőseit; felismeri, hogy a magyar és az európai történelem alakulását meghatározóan befolyásolta a török megszállás;

A 9. évfolyamon a történelem tantárgy éves óraszám: 108 óra.

Heti óraszám: 3 óra

Két mélységelvű téma javasolt óraszám: 7 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Javasolt óraszám
Civilizáció és államszervezet az ókorban	13
Vallások az ókorban	5
Hódító birodalmak	6
A középkori Európa	24
A magyar nép eredete és az Árpád-kor	30
A középkori Magyar Királyság fénykora	23
A projektoktatás támogatása	7
Dokumentum-és forráselemzések	
Összes óraszám:	108

TÉMAKÖR: Civilizáció és államszervezet az ókorban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 13 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A Közel-Kelet civilizációi</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az állam működése az Óbabiloni Birodalom példáján. – Tudomány. – A pénz megjelenése.	<i>Fogalmak: öntözéses földművelés, fáraó, piramis, hieroglifa, ékírás, múmia, Akropolisz, filozófia, jósa, olümpiai játékok, városállam/polisz, arisztokrácia, démosz, demokrácia, népgyűlés, sztratégosz, cserépszavazás, rabszolga, patrícius, plebejus, consul, senatus, dictator, néptribunus, császár, amfiteátrum, gladiátor, provincia, légio, limes, polgárjog.</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az állam szerepének bemutatása Hammurapi törvényeinek elemzésén keresztül. – Az ókori civilizációk jelentőségének és kulturális hatásainak felismerése.
<i>A görög civilizáció</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A görög anyagi kultúra öröksége. – A filozófia és a történetírás. – A görög embereszmény. – A hellenisztikus kultúra elterjedése.	<i>Személyek: Hammurapi, Kleiszthenész, Periklész, Plátón, Arisztotelész, Hérodotosz, Nagy Sándor, Julius Caesar, Augustus.</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az ókori civilizációk azonosítása térképen. – Az ókori civilizációk kulturális és vallási jellemzőinek bemutatása.
<i>Az athéni demokrácia</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Arisztokratikus köztársaság és demokrácia. – Kleiszthenész és Periklész. – Az athéni államszervezet és működése.	<i>Kronológia: Kr. e. 3000 körül – Kr. u. 476 az ókor, Kr. e. 776 az első feljegyzett olümpiai játékok, Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint, Kr. e. 510 a köztársaság kezdete Rómában, Kr. e. 508 Kleiszthenész reformjai, Kr. e. 5. sz. közepe az athéni demokrácia fénykora, Kr. e. 44. Caesar halála, az ókori Izrael – Kr. u. 70 Jeruzsálem lerombolása,</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A különböző civilizációk közötti különbségek azonosítása.
<i>A római civilizáció</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Római városépítézet, amfiteátrumok, fürdők, vízvezetékek és utak. – A római jog néhány máig élő alapelve. – A birodalom kiterjedése és a provinciák (Pannónia).		<ul style="list-style-type: none"> – Pannónia jelentősebb városainak azonosítása. – A római jog alapelveinek felidézése és azonosítása. – Az athéni demokrácia és a római köztársaság működésének bemutatása.

	– A latin nyelv és írás elterjedése.	Kr. u. 395 a Római Birodalom kettéosztása.	– A Periklész-kori athéni demokrácia ellentmondásainak feltárása.
<i>A római köztársaság</i>	– A vérségi, a vagyoni és a területi elv. – A római köztársaság államszervezete és működése. – Köztársaságból egyeduralom: Caesar és Augustus.	<i>Topográfia:</i> Mezopotámia, Babilon, <u>Egyiptom</u> , <u>Nílus</u> , <u>Olümpia</u> , <u>Athén</u> , Alexandria, <u>Itália</u> , <u>Róma</u> , <u>Római Birodalom</u> , <u>Pannónia</u> , <u>Aquincum</u> , Savaria, <u>Jeruzsálem</u> .	– A demokrácia és a diktatúra összehasonlítása. – A demokrácia melletti érvek megfogalmazása. – Az athéni demokrácia összehasonlítása a modern demokráciával. – Caesar diktatúrája előzményeinek, okainak feltárása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Képek gyűjtése a különböző civilizációk kultúrájának bemutatásához.
- Az ókori görög tudomány kulcsfogalmait bemutató idézetek, képi források gyűjtése.
- Információk gyűjtése egy pannóniai kulturális emlékről, régészeti feltárásról, épületről vagy építményről.
- Ábra készítése az athéni demokrácia és a római köztársaság működési rendjéről.
- Ókori témájú filmek / filmrészletek elemzése, értelmezése.
- Római kori emlékek felkeresése.

TÉMAKÖR: Vallások az ókorban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Politeizmus és monoteizmus</i>	– A politeizmus az ókori Keleten. – Görög és római istenek. – A zsidó monoteizmus.	<i>Fogalmak:</i> politeizmus, monoteizmus, zsidó vallás, Ószövetség/Héber Biblia, Tízparancsolat próféta, jeruzsálemi templom, diaszpóra,,	– A zsidó és a keresztény vallások jellemzőinek összehasonlítása. – A vallások a mindennapi életre gyakorolt hatásainak megállapítása. – A zsidó-keresztény hagyományok európai kultúrára gyakorolt hatásának bemutatása.
<i>A kereszténység kezdete</i>	– Jézus tanításai. – A páli fordulat.	Messiás, <u>keresztény vallás</u> , <u>keresztység és úrvacsora</u> , apostol,	

	<ul style="list-style-type: none"> – Keresztény- üldözések, a kereszténység elterjedése a Római Birodalomban. – A Szentháromsá g-tan. 	<p>misszió, Biblia, <u>Újszövetség</u>, evangélium, püspök, zsinat.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>Kheopsz</u>, <u>Zeusz</u>, <u>Pallasz Athéné</u>, <u>Ábrahám</u>, <u>Mózes</u>, <u>Jézus</u>, <u>Szent Péter és</u> <u>Szent Pál apostolok</u>, Constantinus</p> <p><i>Kronológia:</i> a <u>keresztény időszámítás</u> <u>kezdet</u> (<u>Kr. e. és Kr.</u> <u>u.</u>), 313 a milánói rendelet, 325 a niceai zsinat.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Jeruzsálem</u>, Kánaán, Júdeá, Izrael, Palesztina, <u>Betlehem</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Bibliai történetek, személyek felidézése. – A kereszténység terjedésének végigkövetése térképen. – Az Ószövetség történelmi szereplőinek, helyszíneinek azonosítása bibliai idézetek alapján. – Jézus életével és a kereszténység terjedésével kapcsolatos filmek/ filmrészletek, regények elemzése, értelmezése. – Képzőművészeti, irodalmi és zenei alkotások gyűjtése és elemzése bibliai témákról.
--	---	--	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Képek, ábrázolások gyűjtése a különböző tanult vallások jellegzetes építményeiről.
- Képzőművészeti, irodalmi és zenei alkotások gyűjtése és elemzése antik mitológiai témákról.
- Áttekintő táblázat / tabló készítése a görög-római hitvilágról.
- Az Ószövetség történelmi szereplőinek, helyszíneinek azonosítása bibliai idézetek alapján.
- Jézus életével és a kereszténység terjedésével kapcsolatos filmek/ filmrészletek, regények elemzése, értelmezése.
- Képzőművészeti, irodalmi és zenei alkotások gyűjtése és elemzése bibliai témákról.

TÉMAKÖR: Hódító birodalmak

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Egy eurázsiai birodalom: a hunok</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A nomád életmód, harcmodor és államszervezés. – A népvándorlás. – A Hun Birodalom. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>népvándorlás</u>, <u>hunok</u>, ortodox, <u>iszlám</u>, <u>Korán</u>, kalifa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A népvándorlás irányainak és részvevőinek nyomon követése térkép segítségével a

	<ul style="list-style-type: none"> – Az ókor vége Nyugaton: a Római Birodalom összeomlása. – Róma örökösei Európa térképén. 	<p><i>Személyek:</i> <u>Attila</u>, Justinianus, <u>Mohamed</u>, Nagy Károly, I. Ottó.</p> <p><i>Kronológia:</i> 476 a</p>	<p>Kr. u. 4–8. sz. időszakában.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A sztyeppe állam működésének, sajátosságainak bemutatása.
<p><i>Az Arab Birodalom és az iszlám</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Mohamed tanításai és a Korán. – Az iszlám kultúra jellegzetességei. – Az Arab Birodalom és az arab hódítás. – Az arab hódítás feltartóztatása Európában: Poitiers, Bizánc. 	<p><i>Nyugatrómai Birodalom bukása,</i> 622 Mohamed Medinába költözése, 732 a poitiers-i csata.</p> <p><i>Topográfia:</i> Hun Birodalom, Konstantinápoly, Bizánci Birodalom, Mekka, Poitiers, Frank Birodalom, Német-római Császárság.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A kora középkori Európa államalakulatainak azonosítása térképen. – Az iszlám vallás és az arab terjeszkedés közötti összefüggések feltárása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A Római Birodalom bukása külső és belső okainak összegyűjtése.
- A monoteista vallások (zsidó, keresztény, iszlám) összehasonlítása különböző szempontok alapján.
- Kiselőadás, prezentáció készítése jellegzetes iszlám vallási épületekről, szokásokról.

TÉMAKÖR: A középkori Európa

JAVASOLT ÓRASZÁM: 24 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A parasztság világa</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A hierarchikus világkép. – Az uradalom. – A jobbágyság kötelességei és jogai. – Az önellátástól az árutermelésig. – Éhínségek, járványok, felkelések. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>uradalom</u>, <u>földesúr</u>, majorság, <u>jobbágyság</u>, <u>robot</u>, kiváltság, <u>rend</u>, <u>pápa</u>, érsek, cölibátus, <u>szerzetes</u>, <u>bencés rend</u>, ferences rend, eretnek, inkvizíció, <u>kolostor</u>, <u>katolikus</u>, <u>szent</u>, <u>kódex</u>, <u>román stílus</u>, <u>gótikus stílus</u>, <u>reneszánsz</u>, <u>lovag</u>, <u>nemes</u>, feudalizmus, <u>hűbériség</u>, király,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A középkor társadalmi, gazdasági, vallási és kulturális jellemzőinek bemutatása. – A társadalmi csoportok közötti jogi különbségek azonosítása. – Érvekkel alátámasztott vélemény megfogalmazása a középkor világáról.
<i>Az egyházi rend</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az egyházi hierarchia, az egyházi 		

	<p>intézményrendszer</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az egyházzszakadás és a 11. századi reform. – A szerzetesség. – Az eretnokség. – Kultúra és oktatás, a középkori egyetemek. – Román és gótikus építészet – európai és magyar példák. 	<p>rendi monarchia, keresztes hadjáratok, <u>polgár, céh</u>.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>Szent Benedek</u>, VII. Gergely, Assisi Szent Ferenc, Aquinói Szent Tamás, Leonardo da Vinci, <u>Gutenberg</u>, Dózsa György.</p> <p><i>Kronológia:</i> 476–1492 <u>a középkor</u>, 1054 az egyházzszakadás, 1347 a nagy pestisjárvány.</p> <p><i>Topográfia:</i> Egyházi Állam, <u>Anglia</u>, <u>Franciaország</u>, levantei kereskedelmi hálózat, Velence, Firenze, Hanza kereskedelmi hálózat, <u>Szentföld</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A középkor társadalmi berendezkedése és a rendi szemlélet értelmezése. – A jobbágyság jogainak és kötelességeinek rendszerezése. – Az egyház szerepének áttekintése a középkori Európában. – A középkori kolostori élet bemutatása képi vagy szöveges források segítségével. – A nyugati és keleti kereszténység összehasonlítása. – A lovagi életmód jellemzőinek azonosítása. – A városok életének bemutatása képek, ábrák és szöveges források alapján, kitérve a zsidóság városiasodásban játszott szerepére, valamint az antijudaista törekvésekre. – A céhek működésének jellemzése források alapján.
<i>A nemesi rend</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az uralkodói hatalom és korlátai (hűbériség, rendiség). – Lovagi eszmény és lovagi kultúra. – A keresztes hadjáratok eszméje. 		
<i>A polgárok világa</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A középkori város és lakói. – A város kiváltságai (magyar példák alapján). – A céhek. – A helyi és távolsági kereskedelem. – A reneszánsz építészet (európai és magyar példák). 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Képek gyűjtése és rendszerezése román, gótikus és reneszánsz stílusú épületekről.
- Képek gyűjtése az ortodox egyház jellegzetes épületeiről, szokásairól.
- Áttekintő ábra készítése az egyházi hierarchiáról.
- Prezentáció, bemutató készítése valamely szerzetes, illetve lovagrendről.
- A város jellegzetes helyszíneinek, intézményeinek azonosítása egy fiktív középkori várost bemutató ábrán.
- Kampányplakát készítése egy középkori témáról (pl. a keresztes háborúkban való részvétel hirdetése).

TÉMAKÖR: A magyar nép eredete és az Árpád-kor

JAVASOLT ÓRASZÁM: 30 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Magyar őstörténet és honfoglalás</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az eredet kérdései, a nyelvészet, a régészet, a néprajz és a genetika eredményei. – A magyar törzsszövetség az Etelközben. – A honfoglalás okai és menete. – A kalandozások – a lovas-íjász harcmodor. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>finnugor</u>, <u>törzs</u>, <u>fejedelem</u>, <u>kabarok</u>, <u>vérszerződés</u>, <u>honfoglalás</u>, <u>kettős honfoglalás elmélete</u>, <u>avarok</u>, <u>rovásírás</u>, <u>kalandozások</u>, <u>székelyek</u>, <u>vármegye</u>, <u>egyházmegye</u>, <u>érsekség</u>, <u>tized</u>, <u>nádor</u>, <u>ispán</u>, <u>kancellária</u>, <u>kettős kereszt</u>, <u>szászok</u>, <u>kunok</u>, <u>tatárok/mongolok</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyarság eredetére vonatkozó elméletek közötti különbségek megállapítása. – A mondák, a történeti hagyomány és a történettudomány eredményeinek megkülönböztetése. – A kalandozó hadjáratok céljainak azonosítása.
<i>Az államalapítás</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Géza és I. (Szent) István államszervező tevékenysége. – A földbirtokrendszer és a vármegyeszervezet. – Az egyházszervezés. 	<p><i>Személyek:</i> <u>Álmos</u>, <u>Árpád</u>, az <u>Árpád-ház</u>, <u>Géza</u>, <u>I. (Szent) István</u>, <u>Koppány</u>, <u>Szent Gellért</u>, <u>Szent Imre</u>, <u>I. (Szent) László</u>, <u>Könyves Kálmán</u>, <u>III. Béla</u>, <u>II. András</u>, <u>IV. Béla</u>, <u>Szent Margit</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Géza fejedelem, I. (Szent) István és IV. Béla uralkodásának jellemzése és értékelése. – A kereszténység felvétele és az államalapítás jelentőségének a felismerése. – A korai magyar történelmet és az Árpád-kort megjelenítő legfontosabb kulturális alkotások azonosítása.
<i>A magyar állam megszilárdulása az Árpád-korban</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Szent László, az országépítő. – Könyves Kálmán törvénykezési reformjai. – A kül- és belpolitika új irányai: III. Béla uralkodása. – II. András kora: az átalakuló társadalom. – Újjáépítés a tatárjárás után: IV. Béla. – Az Árpádok európai kapcsolatai. 	<p><i>Kronológia:</i> <u>895 a honfoglalás</u>, <u>907 a pozsonyi csata</u>, <u>997/1000–1038 I. (Szent) István uralkodása</u>, <u>1222 az Aranybulla</u>, <u>1241–1242 a tatárjárás</u>.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Etelköz</u>, <u>Vereckei-hágó</u>, <u>Kárpát-medence</u>, <u>Pannonhalma</u>, <u>Esztergom</u>, <u>Székesfehérvár</u>, <u>Buda</u>, <u>Muhj</u>, Erdély, <u>Horvátország</u>.</p>	

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Beszámoló készítése a magyar kalandozó hadjáratok irányairól, sikereiről és kudarcairól, valamint a magyarok harcmódoráról IKT eszközök segítségével.
- A kalandozó hadjáratok jellegének megvitatása.
- Áttekintő ábra készítése a Szent István-i állam- és egyházszervezetről.
- Információgyűjtés Szent László kultuszáról a krónikák és néphagyományok tükrében.
- Tabló összeállítása az Árpád-kor legfontosabb kulturális emlékeiből.
- Folyamatábra készítése II. András politikai döntéseinek okairól és következményeiről.
- A 13. századi társadalmi rétegek azonosítása az Aranybulla szövegében.
- Az Árpádok európai dinasztikus kapcsolatainak ábrázolása térképen.
- A magyar igazságszolgáltatás gyakorlatának bemutatása Szent László és Könyves Kálmán törvényeinek elemzésével.

TÉMAKÖR: A középkori Magyar Királyság fénykora

JAVASOLT ÓRASZÁM: 23 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az Anjouk</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A királyi hatalom újbóli megszilárdítása I. Károly idején. – A visegrádi királytalálkozó. – Az 1351-es törvények. – Nagy Lajos hadjáratai.	<i>Fogalmak:</i> <u>aranyforint</u> , <u>regálé</u> , <u>kapuadó</u> , <u>kilenced</u> , <u>bandérium</u> , <u>perszonálunió</u> , <u>sarkalatos nemesi jogok</u> , <u>fő- és köznemes</u> , <u>szabad királyi város</u> , <u>bányaváros</u> , <u>mezőváros</u> , <u>kormányzó</u> , <u>szekérvár</u> , <u>végvár</u> , <u>szultán</u> , <u>szpáhi</u> , <u>janicsár</u> , <u>rendkívüli hadiadó</u> , <u>füstpénz</u> , <u>fekete sereg</u> , <u>zsoldos</u> , <u>Corvina</u> , <u>Szent Korona</u> , <u>Szent Koronatan</u> , <u>Képes krónika</u> . <i>Személyek:</i> <u>I. (Anjou) Károly</u> , <u>I. (Nagy) Lajos</u> , <u>Luxemburgi Zsigmond</u> , <u>Hunyadi János</u> , <u>I. (Hunyadi) Mátyás</u> . <i>Kronológia:</i> <u>1301 az Árpád-ház kihalása</u> , <u>1308. I. Károly uralkodásának kezdete</u> , <u>1335 a visegrádi</u>	<ul style="list-style-type: none"> – A 14–15. századi magyar uralkodók politikai pályájának felidézése. – Érvekkel alátámasztott vélemény megfogalmazása az egyes személyek cselekedeteiről, döntéseiről. – A késő középkori magyar állam és az Oszmán Birodalom főbb összecsapásainak felidézése. – Annak értékelése, hogy az Oszmán Birodalom terjeszkedő
<i>A török fenyegetés árnyékában</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az Oszmán Birodalom. – Török hódítás a Balkánon. – Luxemburgi Zsigmond, a közép-európai uralkodó és a török veszély. – Hunyadi János, a politikus és hadvezér. – Hunyadi János törökellenes harcai.		

<i>Hunyadi Mátyás</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Mátyás útja a trónig. – A központosított királyi hatalom. – Jövedelmek és kiadások. – Birodalomépítő tervek. – Aktív védelem a török ellen. 	<u>királytalálkozó, 1351 I.(Nagy) Lajos törvényei, 1396 a nikápolyi csata, 1443–1444-es hosszú hadjárat, 1444 a várnai csata, 1453 Konstantinápoly eleste, 1456 a <u>nándorfehérvári diadal, 1458–90 Mátyás uralkodása.</u></u>	<p>politikája milyen hatást gyakorolt a magyar történelemre.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mátyás hatalomgyakorlásának jellemzése. – A reneszánsz kultúra bemutatása Mátyás udvarában. – A 14–15. századi magyar történelmet megjelenítő fontos kulturális alkotások azonosítása.
<i>A magyar középkor kulturális hagyatéka</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Honfoglalás kori leletek. – A Szent Korona. – Várak, királyi udvar, kolostorok, templomok. – Magyar geszták, krónikák és szentek legendái. 	<i>Topográfia:</i> <u>Visegrád, Lengyelország, Csehország, osztrák tartományok, Nikápoly, Várna, <u>Nándorfehérvár, Kolozsvár, Kenyérmező, Oszmán Birodalom.</u></u>	

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Nándorfehérvár ostromának rekonstruálása különböző írásos és vizuális források alapján.
- A korszak kiemelkedő személyiségeinek jellemzése, feltevések megfogalmazása a cselekedeteik mozgatórugóiról. (Pl. Hunyadi Mátyás külpolitikája.)
- Hunyadi János és Mátyás híres ütközeteinek felidézése, bemutatása térképvázlatok és írott források segítségével.
- Kiselőadás készítése 14–15. századi magyar történelem kulturális hagyatékának kiemelkedő emlékeiről.
- A magyar középkor egy kiemelkedő helyszínének (pl. Pannonhalma, Diósgyőr, Székesfehérvár, Visegrád, stb.) meglátogatása és jellemzőinek bemutatása.
- Gyűjtőmunka készítése Mátyás és a budai zsidók kapcsolatáról.

10. évfolyam

A 10. évfolyamon a történelem tantárgy éves óraszám: 108 óra

Heti óraszám: 3 óra

Javasolt tevékenységek:

- be tudja mutatni a kora újkor fő gazdasági és társadalmi folyamatait, ismeri a felvilágosodás eszméit, illetve azok kulturális és politikai hatását, valamint véleményyt formál a francia forradalom európai hatásáról;

- összefüggéseiben és folyamatában fel tudja idézni, miként hatott a magyar történelemre a Habsburg Birodalomhoz való tartozás, bemutatja az együttműködés és konfrontáció megnyilvánulásait, a függetlenségi törekvéseket és értékeli a Rákóczi-szabadságharc jelentőségét;
- ismeri és értékeli a magyar nemzetnek a polgári átalakulás és nemzeti függetlenség elérésére tett erőfeszítéseit a reformkor és az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc időszakában; a kor kiemelkedő magyar politikusait és azok nézeteit;
- fel tudja idézni az ipari forradalom szakaszait, illetve azok gazdasági, társadalmi, kulturális és politikai hatásait; képes bemutatni a modern polgári társadalom és állam jellemzőit és a 19. század főbb politikai eszméit, valamint felismeri a hasonlóságot és különbséget azok mai formái között.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Óraszám
A kora újkor	12
A török hódoltság kora Magyarországon	20
A felvilágosodás kora	7
Magyarország a 18. században	20
Új eszmék és az iparosodás kora	10
A reformkor	20
A forradalom és szabadságharc	12
Projektoktatás támogatása Kultúrkinccsekhez való hozzáférés: múzeum-, levéltár-, könyvtár-, mozi-, színházlátogatás	7
Összes óraszám:	108

TÉMAKÖR: A kora újkor

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A földrajzi felfedezések</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A portugál és spanyol felfedezések. – A korai gyarmatosítás és következményei. – A világkereskedele m kialakulása. – Az abszolutizmus. 	<i>Fogalmak:</i> gyarmat, világkereskedelem, abszolutizmus, infláció, <u>manufaktúra</u> , tőke, <u>tőkés</u> , <u>bérmunkás</u> , <u>kapitalizmus</u> , <u>bank</u> , <u>tőzsde</u> , <u>részvény</u> , örökös jobbagyság, <u>reformáció</u> , protestáns, <u>evangélikus</u> , <u>református</u> , anglikán, unitárius, <u>vallási türelem</u> ,	<ul style="list-style-type: none"> – A felfedezők céljainak és útjainak bemutatása tematikus térképeken. – Információk gyűjtése a kialakuló világkereskedelem új útvonalairól, fontosabb termékeiről és szereplőiről.
<i>A korai kapitalizmus</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az árforradalom. – A manufaktúrák. 		

	<ul style="list-style-type: none"> – Bankok és tőzsdék. – Az európai munkamegosztás és következményei 	<p><u>ellenreformáció, katolikus megújulás, jezsuiták, barokk.</u></p> <p><i>Személyek:</i> <u>Kolumbusz Kristóf</u>, Vasco da Gama, Ferdinánd Magellán, <u>Luther Márton</u>, <u>Kálvin János</u>, <u>Károli Gáspár</u>, <u>Pázmány Péter</u>, Apáczai Csere János, Habsburg-dinasztia, V. Károly, Loyolai (Szent) Ignác, XIV. Lajos.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1492-től az újkor, <u>1492 Amerika felfedezése</u>, <u>1517 a reformáció kezdete</u>, 1545 a tridenti zsinat megnyitása, 1568 a tordai határozat, 1648 a vesztfáliai békék.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Spanyolország</u>, <u>India</u>, <u>London</u>, Párizs/Versailles, <u>Sárospatak</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az új munkaszervezési formák bemutatása és összehasonlítása a céhes iparral. – Az európai régiók közötti gazdasági és társadalmi különbségek felismerése. – A reformáció okainak és következményeinek bemutatása. – A katolikus és a protestáns tanítások és egyházszerkezet összehasonlítása. – A reformáció egyes irányzatai terjedésének nyomon követése térképen. – Vallás és politika összefonódásának felismerése. – Az erdélyi vallási türelem szerepének és jelentőségének felismerése. – A katolikus egyház megújulási törekvései és a barokk művészet jellemzői közötti párhuzam felismerése.
<i>Reformáció Európában és Magyarországon</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A reformáció előzményei (humanizmus és az egyházi reform igénye). – Luther és Kálvin fellépése. – A protestáns egyházak megszerveződése és a protestantizmus elterjedése. – A reformáció eredményei Magyarországon 		
<i>„Hitviták tüzeiben”</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Vallási konfliktusok Európában. – Etnikai sokszínűség és vallásbéke Erdélyben. – A magyar protestáns és katolikus iskolák. – A katolikus megújulás és a barokk Európában és Magyarországon. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A felfedező utak irányainak követése és a korai gyarmatok elhelyezése térképen.
- Információk gyűjtése a korai gyarmatosítás módszereiről és következményeiről.
- Beszámoló készítése az európai és magyar reformáció kapcsolatáról (pl. peregrináció, kulturális hatások, irányzatok).
- Interjú készítése különböző felekezetek papjaival, lelkészeivel az egyházak szerepvállalásáról és hivatásukról.
- Kiselőadás készítése a reformáció korának valamely jelentős személyiségéről (pl. Szenci Molnár Albert, Pázmány Péter).
- Két mélységelvű téma

TÉMAKÖR: A török hódoltság kora Magyarország

JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az ország három részre szakadása</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A mohácsi csata és közvetlen előzményei, a kettős királyválasztás. – Az ország három részre szakadása. – A várháborúk és az új végvárrendszer.	<p><i>Fogalmak:</i> rendi országgyűlés, hajdúszabadság.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>I. Szulejmán</u>, <u>II. Lajos</u>, (Szapolyai) János, I. Ferdinánd, <u>Dobó István</u>, Zrínyi Miklós (a szigetvári hős), Báthory István, <u>Bocskai István</u>, <u>Bethlen Gábor</u>, <u>Zrínyi Miklós</u> (a költő és hadvezér), I. Lipót, Savoyai Jenő.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1526 a mohácsi csata</u>, <u>1541 Buda eleste</u>, <u>1552 Eger védelme</u>, 1566 Szigetvár eleste, 1664 a vasvári béke, <u>1686 Buda visszafoglalása</u>, 1699 karlócai béke.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Mohács</u>, <u>Köszeg</u>, <u>Eger</u>, <u>Szigetvár</u>, <u>Habsburg Birodalom</u>, <u>Erdélyi Fejedelemség</u>, <u>Hódoltság</u>, <u>Magyar Királyság</u> (királyi Magyarország), <u>Pozsony</u>, <u>Gyulafehérvár</u>, <u>Bécs</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A török hadjáratoknak és az ország három részre szakadásának bemutatása térképeken. – A végvári élet felidézése különböző források (képek, irodalmi alkotások és filmek) alapján. – A három részre szakadt ország gazdasági lehetőségeinek és szerepének értelmezése adatok, grafikonok, diagramok alapján. – A török hódoltság hosszú távú hatásainak azonosítása. – A 16-17. századi magyar történelmet megjelenítő fontos kulturális alkotások azonosítása.
<i>A két magyar állam</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A Magyar Királyság a Habsburg Birodalomban: rendi és abszolutista törekvések, konfliktusok. – Az Erdélyi Fejedelemség viszonylagos önállósága és aranykora.		
<i>A török kiűzése és a török kor mérlege</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Magyarország az európai munkamegosztásban. – Háborús békeévek: másfél évszázad hódoltság és az ország pusztulása. – A török kiűzése.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A mohácsi csata eseményeinek megvitatása különböző interpretációk alapján.
- Politikai portré készítése a korszak kiemelkedő személyiségeiről (pl. Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós).
- Államszervezeti ábrák készítése a Magyar Királyságról és az Erdélyi Fejedelemségről.
- Az országrészek és a fontosabb várak, csaták elhelyezése vaktérképen.
- A török kiűzése állomásainak nyomon követése térképen.

- A Habsburg-magyar konfliktusok okainak és eredményeinek vázlatos összegzése.
- Korabeli beszámolók gyűjtése a török kiűzéséről (pl. Bél Mátyás, Schulhof Izsák).

TÉMAKÖR: A felvilágosodás kora

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A felvilágosodás	<ul style="list-style-type: none"> - Tapasztalat és értelem – a felvilágosodás új világgépe. - A felvilágosodás államelméletei. - A szabad verseny elmélete. 	<p><i>Fogalmak:</i> felvilágosodás, jogegyenlőség, hatalmi ágak megosztása, népfelség, társadalmi szerződés, szabad verseny, alkotmány, alkotmányos monarchia, elnök, miniszterelnök, felelős kormány, cenzus, általános választójog, forradalom, diktatúra, jakobinus, Szent Szövetség.</p> <p><i>Személyek:</i> Nikolausz Kopernikusz, Isaac Newton, Charles Louis Montesquieu, Jean-Jacques Rousseau, Adam Smith, George Washington, Maximilien Robespierre, Bonaparte Napóleon.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1689 a Jognyilatkozat, 1776 a Függetlenségi nyilatkozat, 1789 a francia forradalom, 1804–1814/1815 Napóleon császársága, 1815 a waterlooi csata.</p> <p><i>Topográfia:</i> Nagy-Britannia, Amerikai Egyesült Államok, Párizs, Oroszország, Waterloo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A középkor és a felvilágosodás világgépének összehasonlítása. - A felvilágosodás államelméleteinek összehasonlítása különböző szempontok alapján. - A brit és az amerikai államszervezetet bemutató ábrák értelmezése. - Az Emberi és polgári jogok nyilatkozatában megjelenő felvilágosult elvek azonosítása. - A forradalmi gondolat és a legitimitás eszméjének értelmezése, azonosítása.
A brit alkotmányos monarchia és az amerikai köztársaság működése	<ul style="list-style-type: none"> - A parlamentáris rendszer: parlament és kormány. - Az elnöki rendszer: kongresszus és elnök. 		
A francia forradalom és hatása	<ul style="list-style-type: none"> - A forradalom kitörése és az Emberi és polgári jogok nyilatkozata. - A jakobinus diktatúra. - Napóleon birodalma: a polgári berendezkedés exportja. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Képek és irodalmi idézetek gyűjtése a felvilágosodás világgépének bemutatásához.
- Vita a brit és az amerikai államszervezet sajátosságairól.
- Vita rendezése a francia forradalom pozitív és negatív hatásairól.
- Gondolattérkép készítése a francia forradalom okairól.

TÉMAKÖR: Magyarország a 18. században

JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A Rákóczi-szabadságharc</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Magyarország a Habsburg Birodalomban. – A szabadságharc okai és céljai. – A szabadságharc politikai és katonai fordulópontjai. – A szatmári béke kompromisszuma.	<i>Fogalmak:</i> <u>kuruc</u> , <u>labanc</u> , <u>szabadságharc</u> , trónfosztás, amnesztia, felvilágosult abszolutizmus, kettős vámhatár, úrbéri rendelet, Ratio Educationis, türelmi rendelet, nyelvrendelet.	<ul style="list-style-type: none"> – A Rákóczi-szabadságharc céljainak és eredményeinek összevetése. – A szabadságharc katonai történetének felidézése térképek, képek és szöveges források segítségével. – Magyarország újranépesülésének és a folyamat eredményének értelmezése tematikus térképek segítségével.
<i>Magyarország újranépesülése és újranépesítése</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A belső vándorlás, a szervezett betelepítés és az öntevékeny betelepülés. – A többnyelvű és többvallású ország. – Gazdaság és életmód.	<i>Személyek:</i> <u>II. Rákóczi Ferenc</u> , <u>Mária Terézia</u> , II. József.	<ul style="list-style-type: none"> – A felvilágosult abszolutizmus eszmei és politikai hátterének, valamint eredményeinek azonosítása.
<i>A felvilágosult abszolutizmus reformjai</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A Pragmatica Sanctio. – A felvilágosult abszolutizmus céljai. – Mária Terézia: együttműködés és reform. – II. József reformpolitikája és kudarca.	<i>Kronológia:</i> <u>1703–1711 a Rákóczi-szabadságharc</u> , <u>1711 a szatmári béke</u> , 1740–1780 Mária Terézia uralkodása, 1780–1790 II. József uralkodása. <i>Topográfia:</i> <u>Temesvár</u> , <u>Határőrvidék</u> , <u>Poroszország</u> .	<ul style="list-style-type: none"> – Mária Terézia és II. József politikájának összehasonlítása. – II. József személyiségének bemutatása, uralkodásának mérlege, értékelése. – A 18. századi Magyarország legfőbb kulturális eredményeinek azonosítása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Összefoglaló készítése a szabadságharc okainak és eredményeinek összehasonlítására.
- Vita Magyarország és a Habsburg-dinasztia kapcsolatáról.
- Képek, térképek, irodalmi szövegek, kuruc nóták gyűjtése a Rákóczi-szabadságharccal kapcsolatban.
- A Rákóczi-szabadságharc nemzetközi kapcsolatainak ábrázolása gondolattérképen.
- A népességmozgások és az egyes népcsoportok nyomon követése térképen.
- Magyarázó ábra készítése a kettős vámhatár működéséről.

- Beszélgetés az állami iskolarendszer létrejöttéről és működéséről a Ratio Educationis részlete alapján.

TÉMAKÖR: Az új eszmék és az iparosodás kora

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Liberalizmus, nacionalizmus és konzervativizmus</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Liberalizmus: jogegyenlőség és alkotmányosság. – Nacionalizmus: nemzetépítés és nemzetállam. – Konzervativizmus: szerves reform és a forradalom elutasítása. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>liberalizmus</u>, <u>nacionalizmus</u>, nemzetállam, <u>konzervativizmus</u>, reform, <u>ipari forradalom</u>, <u>munkanélküliség</u>, <u>tömegtermelés</u>, szegregáció.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A 19. század politikai eszméinek azonosítása szöveges források alapján. – Az iparosodás hullámainak azonosítása és összevetése.
<i>Az ipari forradalom hullámjai</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az első hullám: textilipar, bányászat, kohászat. – A közlekedés forradalma. – A második hullám: elektronika és vegyipar. – A gyár és a futószalag. – Az ipari forradalmak társadalmi és környezeti hatásai. 	<p><i>Személyek:</i> <u>James Watt</u>, <u>Thomas Edison</u>, Henry Ford.</p> <p><i>Topográfia:</i> Manchester, New York.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Egy ipari nagyváros életkörülményeinek jellemzése. – Az ipari forradalmak ökológiai következményeinek azonosítása. – A 19. századi demográfiai változások okainak feltárása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Az egyes politikai eszmék álláspontjai közötti különbségek megbeszélése.
- Grafikonok, adatsorok elemzése az ipari forradalmak társadalmi és demográfiai hatásairól.
- Kiselőadások tartása fontosabb találmányokról.
- Az ipari forradalom társadalmi hatásainak megvitatása.

TÉMAKÖR: A reformkor

JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A politikai élet színterei</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A Habsburg Birodalom és Magyarország. – A rendi országgyűlés és a megyerendszer. – A reformkori Pest-Buda. – A nyilvánosság megteremtése, politika és kultúra. 	<p><i>Fogalmak:</i> alsó- és felsőtábla, érdekegyesítés, <u>közteherviselés</u>, <u>jobbágyfelszabadítás</u>, örökváltság.</p> <p><i>Személyek:</i> József nádor, Klemens Metternich, Wesselényi Miklós, <u>Széchenyi István</u>, Kölcsey Ferenc, <u>Deák Ferenc</u>, <u>Kossuth Lajos</u>, Ganz Ábrahám.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A jobbágykérdés és megoldási javaslatának értelmezése szövegek és adatok alapján. – A nyelvkérdés és a nemzetté válás bemutatása különböző források segítségével. (Pl. magyar államnyelv, a zsidóság nyelv váltása, Löv Lipót) – A polgári alkotmányosság programjának bemutatása politikai írások, országgyűlési felszólalások és ábrák alapján.
<i>A reformkor fő kérdései</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyar nyelv ügye és a nemzetté válás. – A jobbágykérdés: örökváltság, kárpótlás. – A polgári alkotmányosság kérdése. – Széchenyi és Kossuth programja és vitája. 	<p><i>Kronológia:</i> <u>1830–1848 a reformkor</u>, 1830 a Hitel megjelenése, 1844 törvény a magyar államnyelvről.</p> <p><i>Topográfia:</i> Pest-Buda.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Széchenyi és Kossuth társadalmi háttérének, egyéniségének, álláspontjának és eredményeinek összevetése. – A nemzeti kultúra és a kor politikai törekvései közötti kapcsolatok azonosítása példák alapján. – A reformkor legfőbb kulturális eredményeinek, alkotásainak azonosítása különböző típusú források alapján.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Ábrák készítése a rendi államszervezet működéséről.
- Kiselőadások, prezentációk készítése a reformkor jelentősebb alkotásairól.
- Táblázatos összefoglaló készítése a reformellenzék, a konzervatívok és az udvar álláspontjáról a főbb vitakérdésekben.
- A reformkor legfontosabb kérdéseinek, jellemzőinek azonosítása szépirodalmi művekben és más szöveges forrásokban.

TÉMAKÖR: A forradalom és a szabadságharc

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A forradalom céljai és eredményei</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az európai forradalmi hullám és március 15. – Az első magyar polgári alkotmány: az áprilisi törvények. – A Batthyány-kormány tevékenysége.	<p><i>Fogalmak:</i> márciusi ifjak, sajtószabadság, <u>cenzúra</u>, áprilisi törvények, népképviselői <u>országgyűlés</u>, politikai nemzet, <u>nemzetiség</u>, <u>honvédség</u>, Függetlenségi nyilatkozat.</p> <p><i>Személyek:</i> Petőfi Sándor, <u>Batthyány Lajos</u>, <u>Görgei Artúr</u>, <u>Bem József</u>, <u>Klapka György</u>, <u>Ferenc József</u>, Julius Haynau.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A reformkori elképzeléseknek, a forradalom követeléseinek és az áprilisi törvényeknek az összehasonlítása. – A forradalom eseményeinek felidézése források segítségével. – A szabadságharc néhány döntő csatájának bemutatása térképek, beszámolók alapján.
<i>A szabadságharc főbb eseményei és kiemelkedő szereplői</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Harc a dinasztával és a vele szövetkező nemzetiségekkel. – A tavaszi hadjárat. – A Függetlenségi nyilatkozat, kísérlet az önálló állam megteremtésére. – A szabadságharc leverése és a megtorlás.	<p><i>Kronológia:</i> <u>1848. március 15. a pesti forradalom</u>, 1848. április 11. az áprilisi törvények, 1848. szeptember 29. a pákozdi csata, 1849. április–május a tavaszi hadjárat, 1849. április 14. a Függetlenségi nyilatkozat, 1849. május 21. Buda visszavétele, 1849. augusztus 13. a világosi fegyverletétel, <u>1849. október 6. az aradi vértanúk és Batthyány kivégzése</u>.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Pákozdi</u>, <u>Debrecen</u>, <u>Isaszeg</u>, <u>Világos</u>, <u>Komárom</u>, <u>Arad</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A szabadságharc néhány kiemelkedő szereplőjének, illetve vértanújának bemutatása. – A nemzetiségek és a kisebbségek részvételének (pl. németek, szlávok, és zsidók) bemutatása a szabadságharcban és az azt követő megtorlás során. – A forradalom és a szabadságharc eredményeinek értékelése. – A magyar forradalom és szabadságharc elhelyezése az európai környezetben.

MÉLYSÉGELVŰ TÉMA 7 ÓRA

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A szabadságharc főbb eseményeinek elhelyezése vaktérképen.
- Vita a szabadságharc vereségének okairól.
- Kisesszé készítése a forradalom és szabadságharc valamely vitatott kérdéséről.
- A forradalom és szabadságharc eseményeit megörökítő művészeti alkotások (képek, irodalmi szövegek, filmek) gyűjtése és értelmezése.
- Mikrotörténeti kutatás: konfliktusos élethelyzetek és életutak bemutatása a szabadságharc nemzetiségi vagy zsidó származású résztvevői köréből.

11. évfolyam

A tanuló történelmi ismereteinek gyarapodása, információszerzési és forrásfeldolgozási kompetenciájának, valamint gondolkodási és érvelő készségeinek fejlődése lehetővé teszi, hogy a középiskola utolsó évfolyamaira birtokába kerüljön azoknak az általános kompetenciáknak, amelyek hozzájárulnak a társadalmi életben való hatékony tájékozódásához és részvételéhez.

Az utolsó két év az érettségire való felkészülés időszaka. A különböző témakörök, összefüggések, jelenségek összefoglaló áttekintése külön időkeretet igényel – ez a kerettanterv ajánlása szerint 22 óra –, amit a helyi tantervek a vizsgakövetelmények figyelembevételével szabályozhatnak.

Az utolsó két év témakörei a 19. század közepétől a 21. század elejéig terjedő időszakot ölelik fel. Feldolgozásuk során kiemelt szempont, hogy ez az időszak már közvetlen hatást gyakorol a jelen társadalmi, gazdasági és politikai viszonyaira, ezért különösképpen alkalmas a problémaközpontú megközelítésre. Az egyes témakörök, témák a korábbiaknál összetettebb feldolgozásra, komplexebb fejlesztésre adnak lehetőséget.

A középiskolai történelemtanulás inspirációt nyújt arra, hogy a tanuló felnőttként, a középiskola befejezése után is érdeklődjék a történelem, illetve közéleti kérdések iránt, valamint hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló az iskolából kikerülve hazáját szerető, demokratikus gondolkodású, kisebb-nagyobb közösségeiért felelősséget vállaló polgárrá; a társadalom tevékeny és autonóm tagjává váljék.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI EREDMÉNYEK (ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK)

TÖRTÉNELMI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- ismeri és értékeli a magyar nemzetnek a polgári átalakulás és nemzeti függetlenség elérésére tett erőfeszítéseit az 1848–1849-es forradalmat és szabadságharcot követő időszakban; a kor kiemelkedő magyar politikusait és azok nézeteit, véleményét tud formálni a kiegyezésről;
- fel tudja idézni az első világháború előzményeit, a háború jellemzőit és fontosabb fordulópontjait, értékeli a háborúkat lezáró békek tartalmát, és felismeri a háborúnak a 20. század egészére gyakorolt hatását;
- bemutatja az első világháború magyar vonatkozásait, a háborús vereség következményeit; példákat tud hozni a háborús helytállásra;
- képes felidézni azokat az okokat és körülményeket, amelyek a történelmi Magyarország felbomlásához vezettek;
- tisztában van a trianoni békediktátum tartalmával és következményeivel, be tudja mutatni az ország talpra állását, a Horthy-korszak politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális viszonyait, felismeri a magyar külpolitika mozgásterének korlátozottságát;
- össze tudja hasonlítani a nemzetiszocialista és a kommunista ideológiát és diktatúrát, példák segítségével bemutatja a rendszerek embertelenségét és a velük szembeni ellenállás formáit;
- képes felidézni a második világháború okait, a háború jellemzőit és fontosabb fordulópontjait, ismeri a holokausztot és a hozzávezető vezető okokat;
- bemutatja Magyarország revíziós lépéseit, a háborús részvételét, az ország német megszállását, a magyar zsidóság tragédiáját, a szovjet megszállást, a polgári lakosság szenvedését, a hadifoglyok embertelen sorsát;

- össze tudja hasonlítani a nyugati demokratikus világ és a kommunista szovjet blokk politikai és társadalmi berendezkedését, képes jellemezni a hidegháború időszakát, bemutatni a gyarmati rendszer felbomlását és az európai kommunista rendszerek összeomlását;
- bemutatja a kommunista diktatúra magyarországi kiépítését, működését és változatait, az 1956-os forradalom és szabadságharc okait, eseményeit, és hőseit, összefüggéseiben szemléli a rendszerváltoztatás folyamatát, felismerve annak történelmi jelentőségét;
- bemutatja a gyarmati rendszer felbomlásának következményeit, India, Kína és a közel-keleti régió helyzetét és jelentőségét;
- ismeri és reálisan látja a többpólusú világ jellemzőit napjainkban, elhelyezi Magyarországot a globális világ folyamataiban;
- bemutatja a határon túli magyarság helyzetét, a megmaradásért való küzdelmét Trianontól napjainkig;
- ismeri a magyar cigányság történetének főbb állomásait, bemutatja jelenkori helyzetét;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára, különös tekintettel a visegrádi együttműködésére;
- ismeri hazája államszervezetét, választási rendszerét.

A 11. évfolyamon a történelem tantárgy alapóraszám: 108 óra

Heti óraszám: 3 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Javasolt óraszám
A nemzetállamok születése és a szocialista eszmék megjelenése	6
A dualizmus kori Magyarország	21
A nagy háború	14
Az átalakulás évei	11
A két világháború között	8
A Horthy-korszak	24
A második világháború	14
A projekt oktatás támogatása Kultúrkincsekhez való hozzáférés	10
Összes óraszám:	108

TÉMAKÖR: A nemzetállamok születése és a szocialista eszmék megjelenése

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A szocializmus és a munkásmozgalom</i>	– Szocializmus: társadalmi egyenlőség és tulajdonviszonyok.	<i>Fogalmak:</i> polgárháború, polgári állam,	– A nemzetállam fogalmának értelmezése

	<ul style="list-style-type: none"> – A Kommunista kiáltvány. – Szakszervezetek és munkáspártok. – Szociáldemokrácia és kommunizmus. – Keresztényszocializmus. 	szakszervezet, társadalombiztosítás, monopólium, <u>szocializmus</u> , szociáldemokrácia, <u>kommunizmus</u> , <u>keresztényszocializmus</u> ,	politikai, gazdasági és kulturális szempontokból.
<i>A polgári nemzetállam megteremtése (Németország, Amerikai Egyesült Államok, Japán)</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A nemzeti egység megteremtése (politika, gazdaság, kultúra). – Alkotmányosság és választójog. – Jogegyenlőség és emancipációs törekvések. – A polgári állam kiépítése. 	proletárdiktatúra, osztályharc, cionizmus, emancipáció. <i>Személyek:</i> Abraham Lincoln, <u>Otto von Bismarck</u> , <u>Karl Marx</u> .	<ul style="list-style-type: none"> – A polgári állam feladatköreinek és eredményeinek azonosítása. – A kommunista, a szociáldemokrata és a keresztényszociál is eszmék azonosítása és összehasonlítása.
		<i>Kronológia:</i> 1861–1865 az amerikai polgárháború, 1868 a Meidzsi-restauráció, <u>1871 Németország egyesítése</u> .	
		<i>Topográfia:</i> <u>Németország</u> , <u>Japán</u> .	

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Egyetemes és magyar történeti példák gyűjtése a polgári állam feladatköreiről és társadalmi hatásairól.
- Táblázat készítése a szociáldemokrácia és a kommunizmus céljainak, módszereinek, lehetőségeinek összevetéséről.
- Vita a szocialista eszméről, és hatásukról a korabeli közéletre.
- Az egységes Olaszország és a Német Császárság kialakulásának, valamint az Egyesült Államok terjeszkedése főbb mozzanatainak követése a térképen.

TÉMAKÖR: A dualizmus kora

JAVASOLT ÓRASZÁM: 21 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A kiegyezés és a dualizmus rendszere</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A kiegyezés és okai. – A közös ügyek rendszere. – A magyar államszervezet. 	<i>Fogalmak:</i> emigráció, passzív ellenállás, <u>kiegyezés</u> , <u>közös ügyek</u> , közjogi kérdés, húsvéti cikk,	– A kiegyezés értékelése egykorú szempontok szerint, illetve másfél évszázados

	<ul style="list-style-type: none"> – A pártrendszer, a választójog és a véderőviták. 	<p>dualizmus, nyílt és titkos szavazás, Szabadelvű Párt, Függetlenségi Párt, Magyarországi Szociáldemokrata Párt,</p> <p>népességrobbanás, urbanizáció, kivándorlás, dzsentrí, népoktatás, <u>Millennium</u>, asszimiláció, autonómia.</p>	<p>történelmi távlat nézőpontjából.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A dualizmus államszervezetét bemutató ábra értelmezése. – A dualizmus kora kiemelkedő szereplői életútjának áttekintése, értékelése. – A dualizmus kori nemzetiségi kérdés elemzése szöveges források, adatsorok és etnikai térképek segítségével. – A dualizmus kori társadalmi és gazdasági változások elemzése, értékelése adatsorok, szöveges és képi források segítségével. – A dualizmus legkiemelkedőbb gazdasági és kulturális teljesítményeinek azonosítása különböző forrásokban. – A zsidók és németek szerepe a polgárosodásban.
<p><i>A nemzeti és nemzetiségi kérdés, a cigányság helyzete</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A politikai nemzet koncepciója. – A horvát-magyar kiegyezés és a nemzetiségi törvény. – Asszimiláció és anyanyelvhasználat. – Autonómiatörekvések és irredenta mozgalmak. – Zsidó emancipáció, a zsidóság részvétele a modernizációban, polgárosodás és a középosztály kérdése. – Cigányok/romák a dualizmus kori Magyarországon. 	<p>Személyek: Andrássy Gyula, Eötvös József, Baross Gábor, Tisza Kálmán, Wekerle Sándor, Tisza István, Semmelweis Ignác, Weiss Manfréd.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1848/1867–1916</p>	
<p><i>Az ipari forradalom Magyarországon</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A gazdasági kiegyezés. – A vasútépítés. – Állami gazdaságpolitika. – Mezőgazdaság és élelmiszeripar. – Modernizálódó ipar. 	<p>Ferenc József uralkodása, <u>1867 a kiegyezés</u>, 1868 a horvát-magyar kiegyezés, a nemzetiségi törvény, a népiskolai törvény, 1873 Budapest egyesítése, <u>1896 a Millennium</u>.</p>	
<p><i>Társadalom és életmód a dualizmus korában</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Demográfiai robbanás és urbanizáció. – Kivándorlás Európából és Magyarországról. – A földkérdés és a vidék. – A nagyvárosi életforma: Budapest a világváros. – Oktatás és kultúra. 	<p><i>Topográfia:</i> <u>Budapest, Osztrák-Magyar Monarchia</u>, Fiume.</p>	

	– Életmód és szórakozás.		
--	--------------------------	--	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Vita Magyarország és a Habsburg-dinasztia dualizmus kori kapcsolatáról.
- Folyamatábra, készítése a dualizmus kori pártviszonyokról.
- A dualizmus kori nemzetiségi törekvések és ideológiai hátterük táblázatos összefoglalása.
- A Nemzeti Sírkert felkeresése (a 19. század szereplőihez kapcsolódó sírok, mauzóleumok közös megtekintése).
- A korszakkal kapcsolatos emlékművek, emlékhelyek fölkeresése a lakóhelyen és környékén.
- Kiselőadás / tabló készítése a dualizmus korának kiemelkedő beruházásairól.
- Programajánló összeállítása egy a millennium korában Budapestre látogató turista számára.
- Tisza István lexikon szócikk készítése kormánypárti, illetve függetlenségi és szociáldemokrata szemszögből.
- Ellenzéki és kormánypárti választási plakát készítése az 1905-ös választásokra.

TÉMAKÖR: A nagy háború

JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az első világháború előzményei</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A gyarmatosítás okai és céljai. – Az imperializmus – a terjeszkedő tőke. – Nagyhatalmi érdekek és konfliktusok. – Az Osztrák-Magyar Monarchia helyzete – balkáni konfliktusok. 	<p><i>Fogalmak:</i> villámháború, <u>front</u>, <u>állóháború</u>, <u>hátszág</u>, <u>antant</u>, <u>központi hatalmak</u>, hadigazdaság, hadifogság.</p> <p><i>Személyek:</i> II. Vilmos, II. Miklós, IV. Károly.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1914. június 28. a sarajevói merénylet, <u>1914–1918 az első világháború</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A gyarmati terjeszkedést, valamint az első világháború előtti feszültségeket bemutató ábrák, térképek és adatsorok elemzése, értelmezése. – Az első világháború frontjainak azonosítása, bemutatása térképeken. – Az első világháború jellegzetességeinek azonosítása ábrákon, adatsorokon, képi és szöveges forrásokban. – A front és a hátszág körülményei, valamint a háború okozta szenvedések felidézése
<i>Az első világháború</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A világháború kitörése. – A hadviselő felek és a frontok. 	<p>1914. június 28. a sarajevói merénylet, <u>1914–1918 az első világháború</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A front és a hátszág körülményei, valamint a háború okozta szenvedések felidézése

	<ul style="list-style-type: none"> – Oroszország és a központi hatalmak összeomlása. 	<i>Topográfia:</i> <u>Brit Birodalom</u> , <u>Szarajevó</u> , <u>Doberdó</u> , <u>Románia</u> , <u>Szerbia</u> , <u>Olaszország</u> .	<p>korabeli beszámolók, emlékiratok, naplók alapján.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A háború kimenetelének értékelése a két hatalmi tömb erőviszonyainak és lehetőségeinek tükrében. – A nagy háború világpolitikára gyakorolt hosszú távú következményeinek felismerése.
<p><i>Az első világháború jellemzői és hatása</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az állóháború és az anyagcsata. – A hadigazdaság és a háborús propaganda. – A hagyományos világrend felbomlása. – A nők helyzetének megváltozása. 		
<p><i>Magyarország a világháborúban</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar frontok, nagy csaták. – Az antant ígéretei a Monarchia nemzetiségeinek. – Magyar hősök a világháborúban. – A hátország. – A magyar hadifoglyok sorsa. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A háború előzményeinek összesítése, a döntési alternatívák bemutatása saját szerkesztésű ábrán.
- Példák gyűjtése a magyar katonák első világháborús hősi helytállásáról.
- Első világháborút bemutató múzeumok meglátogatása (pl. Hadtörténeti Múzeum, “Új világ született” c. kiállítás).
- A lakóhelyen található első világháborús hősi emlékmű, katonasírok felkeresése, egy-egy hős életének feltárása.
- Képek gyűjtése és elemzése a háború új jellegzetességeiről (fegyverek, intézmények, jelenségek).
- Különböző internetes háborús témájú szövegek, propagandaképek, plakátok, karikatúrák gyűjtése és elemzése.
- Családi történetek, fényképek gyűjtése feldolgozása, bemutatása az első világháborúból.

TÉMAKÖR: Az átalakulás évei

JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Szocialista és nemzeti törekvések: a birodalmak bomlása</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A történelmi monarchiák bukása (Oroszország, Németország, Oszmán Birodalom). – Forradalom és kommunista hatalomátvétel Oroszországban. – Az újraszülető Lengyelország. – Az olasz fasizmus. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>bolsevik</u>, szovjet, örmény népiertás, egypártrendszer, Kommunisták Magyarországi Pártja (KMP), <u>tanácsköztársaság</u>, <u>vörösteror</u>, Lenin-fiúk, ellenforradalom, <u>fehér különítményes megtorlások</u>, “vörös térkép,” <u>kisantant</u>, jóvátétel, Népszövetség, kisebbségvédelem, revízió, Rongyos Gárda.</p> <p><i>Személyek:</i> Kemal Atatürk, <u>Vlagyimir I. Lenin</u>, Woodrow Wilson, Georges Clemenceau, Benito Mussolini, <u>Károlyi Mihály</u>, Kun Béla, <u>Horthy Miklós</u>, Apponyi Albert.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1917 a bolsevik hatalomátvétel</u>, 1918. október 31. forradalom Magyarországon, 1919. március – augusztus. a tanácsköztársaság, <u>1920. június 4. a trianoni békediktátum</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Közép-Európa első világháború előtti és utáni térképének összehasonlítása, a területi változások azonosítása és indoklása. – A bolsevik hatalomátvétel és a lenini proletárdiktatúra működésének bemutatása és értékelése források alapján. – Magyarország megszállásának áttekintése térképek, szöveges források segítségével. – A Károlyi-időszak kormányzati tevékenységének értékelése. – A magyarországi proletárdiktatúra működésének elemzése források alapján. – Az első világháborút követő területi és etnikai változások áttekintése térképen. – A trianoni békediktátum okainak feltárása. – A trianoni békediktátum értékelése a
<i>Az Osztrák-Magyar Monarchia és a történelmi Magyarország szétesése</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A Monarchia és a történelmi Magyarország bomlása. – A forradalmi átalakulás kísérlete és kudarca. – Cseh és román támadás, a fegyveres ellenállás kérdése. 	<p><i>Személyek:</i> Kemal Atatürk, <u>Vlagyimir I. Lenin</u>, Woodrow Wilson, Georges Clemenceau, Benito Mussolini, <u>Károlyi Mihály</u>, Kun Béla, <u>Horthy Miklós</u>, Apponyi Albert.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1917 a bolsevik hatalomátvétel</u>, 1918. október 31. forradalom Magyarországon, 1919. március – augusztus. a tanácsköztársaság, <u>1920. június 4. a trianoni békediktátum</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Magyarország megszállásának áttekintése térképek, szöveges források segítségével. – A Károlyi-időszak kormányzati tevékenységének értékelése. – A magyarországi proletárdiktatúra működésének elemzése források alapján. – Az első világháborút követő területi és etnikai változások áttekintése térképen. – A trianoni békediktátum okainak feltárása. – A trianoni békediktátum értékelése a
<i>A tanácsköztársaság és az ellenforradalom</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A kommunista hatalomátvétel. – A proletárdiktatúra és a vörösteror. – Az északi hadjárat és a tanácsköztársaság veresége. – Az ellenforradalom győzelme. 	<p><i>Személyek:</i> Kemal Atatürk, <u>Vlagyimir I. Lenin</u>, Woodrow Wilson, Georges Clemenceau, Benito Mussolini, <u>Károlyi Mihály</u>, Kun Béla, <u>Horthy Miklós</u>, Apponyi Albert.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1917 a bolsevik hatalomátvétel</u>, 1918. október 31. forradalom Magyarországon, 1919. március – augusztus. a tanácsköztársaság, <u>1920. június 4. a trianoni békediktátum</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyarországi proletárdiktatúra működésének elemzése források alapján. – Az első világháborút követő területi és etnikai változások áttekintése térképen. – A trianoni békediktátum okainak feltárása. – A trianoni békediktátum értékelése a
<i>A Párizs környéki békek</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A nagyhatalmi érdekek érvényesítése: az új világrend kialakítása. – Az önrendelkezés elve és a hatalmi érdekek gyakorlata. 	<p><i>Személyek:</i> Kemal Atatürk, <u>Vlagyimir I. Lenin</u>, Woodrow Wilson, Georges Clemenceau, Benito Mussolini, <u>Károlyi Mihály</u>, Kun Béla, <u>Horthy Miklós</u>, Apponyi Albert.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1917 a bolsevik hatalomátvétel</u>, 1918. október 31. forradalom Magyarországon, 1919. március – augusztus. a tanácsköztársaság, <u>1920. június 4. a trianoni békediktátum</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A trianoni békediktátum okainak feltárása. – A trianoni békediktátum értékelése a

	<ul style="list-style-type: none"> – Jóvátétel, hadseregkorlátozás, határváltozások. – A szétszabdalt közép-európai régió. 	<p><i>Topográfia:</i> <u>Kárpátalja</u>, <u>Felvidék</u>, <u>Délvidék</u>, <u>Burgenland</u>, <u>Csehszlovákia</u>, <u>Jugoszlávia</u>, <u>Ausztria</u>, trianoni Magyarország.</p>	<p>győztes hatalmak közép-európai politikájának tükrében.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A trianoni békediktátum területi, népességi, gazdasági és katonai következményeinek bemutatása szöveges és képi források, ábrák és adatsorok segítségével. – A trianoni határok végigkövetése, a határmegvonás konkrét okainak feltárása. – A vesztes hatalmak területi veszteségeinek összehasonlítása.
<p><i>A trianoni békediktátum</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyar ügy a békekonferencián. – A magyar delegáció érvei. – Az ezeréves Magyarország felosztása, a döntés tartalmi elemei. – Az önrendelkezési elv megsértése – A békediktátum etnikai és gazdasági következményei. – Az ellenállás példái: székely hadosztály, Balassagyarmat, Sopron. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Kiselőadás / prezentáció készítése a korszak meghatározó személyiségeiről.
- Példák gyűjtése az 1919-es rendezetlen politikai viszonyok bemutatására (pl. vörösteror, román megszállás, különítmények, Rongyos Gárda).
- Bizonyítékok és adatok gyűjtése az elcsatolt területeknek az ezeréves magyar kultúrában betöltött jelentős szerepéről (pl. történelmi személyiségek, művészek, tudósok, épületek, művészeti alkotások, intézmények).
- Különböző internetes revíziós témájú szövegek, képek, plakátok, dalok gyűjtése és vizsgálata, elemzése.
- A várpalotai Trianon Múzeum meglátogatása.

TÉMAKÖR: A két világháború között

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A kommunista Szovjetunió</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A totális diktatúra és a pártállam kiépítése. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>totális állam</u>, <u>többspártrendszer</u>, <u>egypártrendszer</u>, <u>személyi kultusz</u>,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A sztálini Szovjetunió működésének bemutatása és

	<ul style="list-style-type: none"> - A tervgazdaság és a kollektivizálás. - A terror eszközei és áldozatai. 	<p>konceptiós per, <u>GULAG</u>, holodomor, államosítás, kollektivizálás, kulák, <u>tervgazdaság</u>, <u>piacgazdaság</u>, New Deal, <u>fasizmus</u>, <u>nemzetiszocializmus</u>, fajelmélet, <u>antiszemitizmus</u>, Führer, SS, Anschluss.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>Joszif V. Sztálin</u>, <u>Adolf Hitler</u>.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1922 a Szovjetunió létrejötte, 1929 a gazdasági világválság kezdete, <u>1933 a náci hatalomátvétel</u>, 1938 az Anschluss, a müncheni konferencia.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Szovjetunió</u>, Kolima-vidék, Leningrád (Szentpétervár), Moszkva, Berlin.</p>	<p>értelmezése szöveges, képi források, adatsorok, ábrák segítségével.</p> <ul style="list-style-type: none"> - A világgazdasági válság és a rá adott válaszok bemutatása. - A nemzetiszocialista Németország működésének bemutatása és értelmezése szöveges, képi források, adatsorok és ábrák segítségével. - A totális diktatúrák ideológiáinak és működésének összehasonlítása, érvelés a totális diktatúrák ellen.
<i>A Nyugat és a gazdasági világválság</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A tőzsde, a hitelezés és a világkereskedelm összeomlása. - A munkanélküliség - Állami beavatkozás a gazdaságba. 		
<i>A nemzetiszocialista Németország</i>	<ul style="list-style-type: none"> - A nemzetiszocialista ideológia és mozgalom. - A totális állam kiépítése. - A terror eszközei. - Terjeszkedés a háború előtt. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Visszaemlékezések, források gyűjtése és prezentáció készítése a sztálini terror megnyilvánulásairól (pl. GULAG, holodomor, koncepciós perek).
- Különböző képi és szöveges források gyűjtése a sztálini diktatúra hétköznapijairól.
- Folyamatábra készítése a világgazdasági válság kirobbanásáról és kezeléséről, a folyamatábra szemléltetése az Amerikai Egyesült Államok példáján.
- Prezentáció készítése a náci terror megnyilvánulásairól (pl. kristályéjszaka, GESTAPO, koncentrációs táborok stb.).
- Statisztikai táblázatok, grafikonok, diagramok gyűjtése és tanulmányozása (pl. a német választások eredményei 1928-1933 között; a munkanélküliség alakulása az Egyesült Államokban 1929-1937 között).
- A korszakkal kapcsolatos dokumentum- és játékfilmek/filmrészletek megtekintése és értelmezése

TÉMAKÖR: A Horthy-korszak

JAVASOLT ÓRASZÁM: 24 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Talpra állás Trianon után</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A király nélküli alkotmányos királyság. – A korlátozott parlamentarizmus rendszere a konszolidáció szolgálatában. – A gazdaság szerkezetváltása az 1920-as években. – A klebelsbergi oktatás- és kultúrpolitika eredményei.	<p><i>Fogalmak:</i> kormányzó, Egységes Párt, <u>numerus clausus</u>, <u>pengő</u>, Magyar Nemzeti Bank, Szent István-i állameszme, magyar népi mozgalom, <u>nyilasok</u>.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>Bethlen István</u>, <u>Teleki Pál</u>, <u>Klebelsberg Kunó</u>,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyarországi korlátozott parlamentarizmus rendszerének értékelése. – A korabeli politikai berendezkedés összehasonlítása más (közép-) európai országokéval. – A bethleni gazdasági konszolidáció folyamatának és eredményeinek áttekintése képek, ábrák és adatsorok alapján.
<i>A 1930-as évek Magyarországa</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A válság és hatása. – A belpolitika irányváltásai. – Életmód és társadalom. – A földkérdés. – Tudomány és művészet a két világháború között. – A külpolitika irányai és lehetőségei – a revízió első eredményei.	<p>Gömbös Gyula, Weiss Manfréd, <u>Szent-Györgyi Albert</u>.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1920–1944 a Horthy-rendszer</u>, 1921–31 Bethlen miniszterelnöksége, 1938 az első bécsi döntés, 1939 Kárpátalja visszacsatolása.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyarországi politikai irányzatok azonosítása szöveges források alapján. – Szöveges források olvasása és értelmezése a Horthy-korszak főbb társadalmi kérdéseiről (pl. oktatás, társadalmi mobilitás, antiszemitizmus, földkérdés). – A magyar külpolitika céljainak, lehetőségeinek és a revízió eredményeinek

			értékelése, elemzése térkép és statisztikai adatok alapján.
--	--	--	---

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Kiselőadás / prezentáció készítése a korszak kiemelkedő szereplőiről (pl. Horthy, Bethlen, Teleki).
- Kormánypárti és ellenzéki választási plakát készítése egy-egy fontos témakörben.
- A Horthy-korszak gazdasági fejlődéséről tanúskodó képek gyűjtése és bemutatása (pl. Csepeli Szabadkikötő, villamosított vasútvonal stb.).
- Folyamatábra készítése a Horthy-korszak pártviszonyairól, korlátozott parlamentáris rendszeréről.

TÉMAKÖR: A második világháború

JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A tengelyhatalmak sikerei</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Közép-Európa felosztása (Molotov-Ribbentrop paktum): német és szovjet megszállás. – Nyugat-Európa lerohanása. – Német támadás a Szovjetunió ellen. – Japán támadás az Egyesült Államok ellen. 	<i>Fogalmak:</i> Molotov–Ribbentrop-paktum, <u>tengelyhatalmak</u> , <u>szövetségesek</u> , <u>totális háború</u> , kiugrási kísérlet, <u>zsidótörvények</u> , munkaszolgálat, <u>gettó</u> , <u>deportálás</u> , <u>koncentrációs tábor</u> , haláltábor, népiirtás, <u>holokauszt</u> , partizán, Vörös Hadsereg, jaltai konferencia, háborús bűn, <u>malenkij robot</u> .	<ul style="list-style-type: none"> – A tengelyhatalmak 1939 előtti terjeszkedésének végigkövetése és értelmezése térkép alapján. – A második világháború főbb eseményeinek azonosítása térképeken. – A második világháború jellegzetességeinek bemutatása ábrák, adatsorok, képi és szöveges források alapján.
<i>A szövetségesek győzelme</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A keleti és a nyugati front. – A csendes-óceáni hadszíntér. 	<i>Személyek:</i> <u>Franklin D. Roosevelt</u> , <u>Winston Churchill</u> , Charles de Gaulle, Bárdossy László, Kállay Miklós, Bajcsy-Zsilinszky Endre, Edmund Veessenmayer, <u>Szálasi</u>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyar területi revízió megvalósulásának bemutatása térképek, képek, szöveges források és adatsorok alapján. – A magyar háborús szerepvállalás
<i>Magyarország a második világháborúban: mozgástér és kényszerpálya</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A területi revízió lépései. – A fegyveres semlegesség. – A Szovjetunió elleni háború. – A Don-kanyar. 		

	<ul style="list-style-type: none"> – A német megszállás és következményei. 	<p><u>Ferenc, Raoul Wallenberg, Salkaházi Sára, Apor Vilmos, Sztehlo Gábor, Richter Gedeon.</u></p> <p><i>Kronológia:</i> 1938 az első zsidótörvény, 1939 a második zsidótörvény, <u>1939–45 a második világháború</u>, 1939. szeptember 1. Lengyelország lerohanása, 1940 a második bécsi döntés, 1941. április Jugoszlávia megtámadása, <u>1941. június 22. a Szovjetunió megtámadása</u>; 1941. június 27. Magyarország deklarálja a hadiállapot beálltát, 1941. december 7. Pearl Harbor bombázása, 1941 a harmadik zsidótörvény, 1943. január vereség a Donnál, 1943. február a sztálingrádi csata vége, <u>1944. március 19. Magyarország német megszállása</u>, 1944. június 6. partraszállás Normandiában, 1944. október 15. a kiugrási kísérlet, <u>1945. április a háború vége Magyarországon</u>, 1945. május 9. az európai háború vége, 1945. augusztus 6. atomtámadás Hiroshima ellen.</p>	<p>legfontosabb eseményeinek és az ország veszteségeinek bemutatása térképeken, képi és szöveges források segítségével (pl. Don-kanyar, Árpád-vonal, tordai ütközet, Budapest ostroma).</p> <ul style="list-style-type: none"> – A magyar szellemi és kulturális élet II. világháború idején bekövetkező veszteségeinek (híres magyar tudósok, művészek származásuk vagy politikai nézeteik miatti emigrációja) értékelése. – A holokauszt folyamatának áttekintése képi források és szöveges visszaemlékezések feldolgozásával. – A nyilas terror áttekintése források alapján. – A tömeges deportálások és a szovjet megszállás jellemzőinek és következményeinek áttekintése képi és szöveges források segítségével. – A határon kívül rekedt magyarság második világháború végi tragédiáinak bemutatása különböző források alapján. – Magyarország világháborúbeli sorsának, szerepének és mozgásterének bemutatása, valamint összehasonlítása más
<i>A holokauszt</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az „Endlösung” programja, a Wannsee-i konferencia. – Koncentrációs és megsemmisítő táborok. – Deportálások, kísérlet a zsidóság és a cigányság megsemmisítésére Európában. – A magyarországi zsidótörvények. – A magyar holokauszt. – Felelősség és embermentés. 		
<i>A második világháború jellemzői</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A villámháború és következményei. – Háborús bűnök és a polgári lakosság elleni terror. – Az ellenállás formái. – A háború utáni számonkérések és a nürnbergi per. 		
<i>Az ország pusztulása, deportálások a GULAG-ra</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A kiugrási kísérlet és a nyilas uralom. – A magyarországi hadszíntér, Budapest ostroma. – Megszabadulás és szovjet megszállás. – Az ország kifosztása, szovjet deportálások és tömeges erőszak. – A határon túli magyarok jogfosztása, megtorlások (délvidéki 		

	vérengzés, kárpátaljai deportálás, felvidéki jogfosztás).	<i>Topográfia:</i> <u>Sztálingrád</u> , <u>Normandia</u> , Pearl Harbor, <u>Hirosima</u> , Észak-Erdély, <u>Don-</u> <u>kanyar</u> , Kamenyec Podolszk Árpád- vonal, <u>Auschwitz</u> , Újvidék, Drezda, Szolyva.	közép-európai országokéval.
--	---	--	--------------------------------

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A nagyhatalmak (Németország, Szovjetunió, Nagy-Britannia, Franciaország) világháború kitörésében játszott szerepének megvitatása.
- Beszámoló készítése az európai és/vagy csendes-óceáni hadszínterek egyik jelentős csatájáról.
- A korszakkal kapcsolatos filmek / filmrészletek megtekintése és értelmezése.
- A magyar honvédség háborús részvétele főbb helyszíneinek nyomon követése térképen.
- Családi történetek, fényképek, tárgyak gyűjtése feldolgozása, bemutatása a második világháborúból.
- Híres magyar tudósok, művészek életművének bemutatása, akik származásuk vagy politikai nézeteik miatt emigrációba kényszerültek.
- Kiselőadás készítése a budapesti gettó életéről visszaemlékezések alapján.
- Második világháborús emlékművek, emlékhelyek, sírok felkeresése a lakóhelyen és környékén.
- A Holokauszt Emlékközpont meglátogatása.
- A felelősség és embermentés kérdéseinek megbeszélése.
- A Malenkij Robot Múzeum meglátogatása.
- Beszámoló készítése a határon túli magyarság körében folytatott etnikai tisztogatásokról források alapján.

12. évfolyam

TÖRTÉNELMI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- össze tudja hasonlítani a nyugati demokratikus világ és a kommunista szovjet blokk politikai és társadalmi berendezkedését, képes jellemezni a hidegháború időszakát, bemutatni a gyarmati rendszer felbomlását és az európai kommunista rendszerek összeomlását;
- bemutatja a kommunista diktatúra magyarországi kiépítését, működését és változatait, az 1956-os forradalom és szabadságharc okait, eseményeit, és hőseit, összefüggéseiben szemléli a rendszerváltoztatás folyamatát, felismerve annak történelmi jelentőségét;
- bemutatja a gyarmati rendszer felbomlásának következményeit, India, Kína és a közel-keleti régió helyzetét és jelentőségét;
- ismeri és reálisan látja a többpólusú világ jellemzőit napjainkban, elhelyezi Magyarországot a globális világ folyamataiban;
- bemutatja a határon túli magyarság helyzetét, a megmaradásért való küzdelmét Trianontól napjainkig;
- ismeri a magyar cigányság történetének főbb állomásait, bemutatja jelenkori helyzetét;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára, különös tekintettel a visegrádi együttműködésére;
- ismeri hazája államszervezetét, választási rendszerét.

- Ismétlés, felkészülés az érettségire
- Évente két mélységelvű téma

A 12. évfolyamon a történelem tantárgy óraszám: 93 óra.

Heti óraszám: 3 óra

A két világrendszer szembenállása	6
Háborútól forradalomig	10
Az 1956-os forradalom és szabadságharc	7
A kádári diktatúra	7
A kétpólusú világ és felbomlása	8
A rendszerváltoztatás folyamata	8
A világ a 21. században	5
Magyarország a 21. században	10
A magyarság és a magyarországi nemzetiségek a 20-21. században	6
Ismétlés, felkészülés az érettségire	20
A projektoktatás támogatása	6

TÉMAKÖR: A két világrendszer szembenállása

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A kétpólusú világ kialakulása</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az ENSZ megalapítása. – A párizsi béke. – Kitelepítések és lakosságcserek a háború után. – A szovjet-amerikai szembenállás és a két érdekszféra kialakulása. – A két világrend jellemzői. – A két Németország.	<p><i>Fogalmak:</i> <u>Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ)</u>, kitelepítés, <u>hidegháború</u>, <u>vasfüggöny</u>, <u>szuperhatalom</u>, <u>Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa (KGST)</u>, <u>Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO)</u>, <u>Varsói Szerződés</u>, kétpólusú világ, <u>a berlini fal</u>.</p> <p><i>Személyek:</i> Kliment J. Vorosilov, Harry S. Truman, <u>Nyikita Sz. Hruscsov</u>, <u>John F. Kennedy</u>, <u>Mahátma Gandhi</u>, <u>Mao Ce-tung</u>.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1945 az ENSZ létrejötte, <u>1947 a párizsi béke</u>, <u>a hidegháború kezdete</u>, India függetlenné válása, 1948 Izrael Állam megalapítása, 1949 az NSZK és az NDK megalakulása, kommunista fordulat Kínában, 1955 a Varsói Szerződés létrehozása.</p> <p><i>Topográfia:</i> <u>Berlin</u>, <u>Németországi Szövetségi Köztársaság (NSZK)</u>, <u>Német Demokratikus Köztársaság (NDK)</u>, <u>Közel-Kelet</u>, <u>Izrael Észak- és Dél-Korea</u>, <u>Vietnam</u>, <u>Kuba</u>, <u>Afganisztán</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A második világháború után kialakult világrend áttekintése. – A gyarmati rendszer felbomlása főbb állomásainak felidézése. – A két német állam létrejötte folyamatának és következményeinek bemutatása. – Az arab-izraeli konfliktus főbb okainak és jellemzőinek feltárása. – A nyugati és a keleti blokk gazdasági, társadalmi és politikai rendszerének összehasonlítása.
<i>A hidegháború</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A szuperhatalmak versengése: fegyverkezés, űrprogram, propaganda. – A szembenállás és enyhülés hullámai. – Hidegháborús konfliktusok (Korea, Suez, Kuba, Vietnam, Afganisztán).		
<i>A gyarmatok felszabadulása</i>	<ul style="list-style-type: none"> – India függetlenné válása. – Kommunista fordulat Kínában. – A gyarmatbirodalmak felbomlása. – Izrael megalapítása.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Beszélgetés a kollektív bűnösség elvéről.
- A kitelepítések irányainak és létszámának grafikus ábrázolása.

- Információk gyűjtése a főbb hidegháborús konfliktusokról (Korea, Szuezi, Kuba, Vietnam).
- Beszámoló készítése a Mao Ce-tung-i diktatúra jellemzőiről (pl. „nagy ugrás”, kulturális forradalom).
- Képek, idézetek gyűjtése Mahátma Gandhi életútjáról.

TÉMAKÖR: Háborútól forradalomig

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az átmenet évei Magyarországon</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A háború utáni újrakezdés: a kommunisták térnyerése és az újjáépítés. – A történelmi berendezkedés felszámolása: földosztás, népbíróságok, köztársaság. – A korlátozott többpártrendszer: választások 1945, 1947. 	<p><i>Fogalmak:</i> népbíróság, háborús bűnös, földosztás, <u>államosítás</u>, forint, Magyar Kommunista Párt, Független Kisgazdapárt, szlámitaktika, Magyar Dolgozók Pártja, népköztársaság, pártállam, internálás, <u>Államvédelmi Hatóság (ÁVH)</u>, tanácsrendszer, beszolgáltatás, aranycsapat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Magyarország szovjetizálása főbb jellemzőinek bemutatása. – A korlátozott magyar parlamentarizmus és az egypárti diktatúra összehasonlítása. – A demokrácia felszámolása során alkalmazott eszközök azonosítása konkrét példákkal alátámasztva.
<i>A szovjetizálás Magyarországon</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az egypárti diktatúra kiépítése. – Államosítás és kollektivizálás. – Konceptuális perek, egyházüldözés. – A keleti blokk. 	<p><i>Személyek:</i> Tildy Zoltán, <u>Kovács Béla</u>, <u>Mindszenty József</u>, <u>Rákosi Mátyás</u>, Rajk László, Sulyok Dezső, Slachta Margit.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1945 szovjet megszállás, választás Magyarországon</u>, földosztás, 1947 kékcédulás választások, 1948 MDP megalakulása, <u>1948–1956 a Rákosi-diktatúra</u>, 1949 kommunista alkotmány.</p> <p><i>Topográfia:</i> Sztálinváros (Dunaújváros), Recsk Hortobágy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Annak felismerése, hogy Magyarország szovjet megszállása miként határozta meg az ország sorsát. – A kommunista diktatúra sajátosságainak bemutatása a Rákosi-rendszer példáján. – A diktatúra kulturális jellemzőinek felismerése képeken, művészeti alkotásokon.
<i>A Rákosi-diktatúra</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az erőltetett iparosítás. – A pártállam. – A terror. – A diktatúra hatása a mindennapi életre. 		

			– A társadalom fölött gyakorolt totális kontroll eszközeinek azonosítása különböző források segítségével.
--	--	--	---

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Választási plakátok gyűjtése és értelmezése.
- A kékcédulás választások feldolgozása adatsorok és a választási törvény értelmezésével.
- Beszélgetés az átmeneti időszak demokratikus jellegéről.
- Internetes gyűjtés a Rákosi-időszak vicceiből és karikatúráiból – a mögöttük kirajzolódó korkép értékelése.
- Családi történetek, fényképek, tárgyak gyűjtése feldolgozása, bemutatása a Rákosi időszakból.
- Egy kiemelkedő koncepció per (pl. Mindszenty-per) feldolgozása.
- A Terror Háza Múzeum meglátogatása.
- Tanulmányi kirándulás a Recski Nemzeti Emlékparkba.
- Beszámoló készítése a diktatúra prominens szereplőiről, felelőseiről (pl. Rákosi Mátyás, Gerő Ernő, Péter Gábor, Rajk László).
- Kommunista propaganda plakátok gyűjtése és értelmezése.
- A korszakkal kapcsolatos filmek / filmrészletek megtekintése és értelmezése.
- Beszámoló készítése a korabeli magyar sporteredményekről.

TÉMAKÖR: Az 1956-os forradalom és szabadságharc

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A forradalom</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A forradalom okai és közvetlen előzményei. – A forradalom céljai. – Békés tüntetésből fegyveres felkelés – október 23. – A nemzet forradalma (Forradalmi Bizottságok, Munkástanácsok, nemzeti összefogás). 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>MEFESZ</u>, <u>pesti srácok</u>, <u>Molotov-koktél</u>, munkástanács, sortűzek.</p> <p><i>Személyek:</i> Gerő Ernő, Maléter Pál, <u>Nagy Imre</u>, Iván Kovács László, Pongráz Gergely, <u>Kádár János</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc okainak és főbb fordulópontjainak bemutatása. – 1956 szimbólumainak értelmezése. – Az 1956-os magyar forradalom és
<i>A nemzet szabadságharca</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Szabadságharc a fővárosban és vidéken. 		

	<ul style="list-style-type: none"> – A fegyveres ellenállás hősei. – Út a győzelemig és a kormánypolitika változásai. – A szabadságharc nemzetközi háttere és visszhangja a nagyvilágban. – Szovjet intervenció: a szabadságharc utóvédharcai és leverése. 	<p><i>Kronológia:</i> <u>1956. október 23. a forradalom kitörése</u>, 1956. október 25. a Kossuth téri sortűz, <u>1956. november 4. a szovjet támadás.</u></p> <p><i>Topográfia:</i> Kossuth tér és <u>Corvin köz</u> (Budapest), <u>Mosonmagyaróvár</u>, Salgótarján.</p>	<p>szabadságharc nemzetközi összefüggéseinek bemutatása.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A forradalom és szabadságharc értékelése.
--	--	--	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Korabeli dokumentumok elemzése.
- A forradalommal és szabadságharcral kapcsolatos archív- és játékfilmek/filmrészletek megtekintése és értelmezése.
- Az 1956-os forradalom külpolitikai hátterének vizsgálata.
- Információk gyűjtése a forradalom és szabadságharc kiemelkedő hőseiről és mártírjairól.
- A Terror Háza Múzeum meglátogatása.

TÉMAKÖR: A kádári diktatúra

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Javasolt tevékenységek
<i>A pártállami diktatúra és működése</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A megtorlások időszaka, formái és áldozatai. – A pártállam és szervezetei. – Az erőszakos téteszesítés – a mezőgazdaság szocialista átszervezése. – Hamis társadalmi béke – a kádári alku. – Az elnyomás változó formái. 	<p><i>Fogalmak:</i> <u>Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP)</u>, <u>munkásőrség</u>, <u>Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ)</u>, <u>úttörő</u>, <u>termelőszövetkezet</u>, <u>háztáji</u>, III/III. <u>ügyosztály</u>, <u>tervgazdaság</u>, új gazdasági mechanizmus, hiánygazdaság, maszek,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A megtorlás mértékének és jellegének vizsgálata. – A „kádári alku” fogalmának értelmezése. – Az elnyomás formáinak bemutatása a Kádár-rendszer időszakában. – A téteszesítés eszközeinek összehasonlítása a Rákosi-diktatúra időszakával.
	<i>Gazdaság, társadalom, életmód</i>		

	<ul style="list-style-type: none"> – A gazdasági reform és a második gazdaság. – A „gulyáskommunizmus”. – Népesedési folyamatok. – Kultúrpolitika, korlátozott nyilvánosság. 	<p><u>gulyáskommunizmus</u>, „három T”.</p> <p><i>Kronológia: 1956–1989 a Kádár-rendszer</i>, 1958 Nagy Imre és társainak kivégzése, 1968 az új gazdasági mechanizmus bevezetése.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A gazdaság, társadalom és életmód főbb jellemzőinek bemutatása a Kádár-rendszer idején. – A kultúrpolitika jellemzőinek értelmezése, módszereinek bemutatása.
--	--	---	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Információk gyűjtése a kultúrpolitika jellemzőiről, módszereiről.
- Internetes gyűjtés a kádári időszak vicceiből. A mögöttük kirajzolódó korkép értékelése.
- Családi történetek, fényképek, tárgyak gyűjtése, feldolgozása, bemutatása a kádári diktatúra időszakából.

TÉMAKÖR: A kétpólusú világ és felbomlása

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A Nyugat a 20. század második felében</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A Nyugat gazdasági eredményei és a jóléti állam. – Emancipáció, szekularizáció, individualizáció. – Az 1968-as mozgalmak és a popkultúra. 	<p><i>Fogalmak: jóléti állam</i>, prágai tavasz, Szolidaritás.</p> <p><i>Személyek: Nicolae Ceaușescu, Mihail Sz. Gorbacsov</i>, Lech Wałęsa, VI. Pál, II. János Pál, Ronald Reagan, Helmut Kohl.</p> <p><i>Kronológia: 1975 a helsinki értekezlet, 1989 a berlini fal lebontása, rendszerváltoztatás</i> Közép-</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A fogyasztói társadalom és a jóléti állam jellemzőinek és problémáinak felidézése. – A társadalom, a demográfia és az életmód jellegzetességeinek bemutatása a nyugati világban. – A tömegkultúra jelenségeinek bemutatása konkrét példák alapján. – A kétpólusú világ megszűnéséhez vezető okok felidézése. – A közép-európai ellenzéki
<i>A szocializmus válsága és megrendülése</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az olajválság és hatásai a tőkés, illetve szocialista országokra. – A kis hidegháború. – A katonai egyensúly felborulása: a Szovjetunió gazdasági kimerülése. – Az ellenzék megszerveződése a 	<p><i>Kronológia: 1975 a helsinki értekezlet, 1989 a berlini fal lebontása, rendszerváltoztatás</i> Közép-</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A társadalom, a demográfia és az életmód jellegzetességeinek bemutatása a nyugati világban. – A tömegkultúra jelenségeinek bemutatása konkrét példák alapján. – A kétpólusú világ megszűnéséhez vezető okok felidézése. – A közép-európai ellenzéki

	szocialista országokban.	Európában, 1991 a Szovjetunió felbomlása, 1991–95 a délszláv háború.	mozgalmak jelentőségének bemutatása.
<i>A kétpólusú világ megszűnése</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Németország újraegyesítése – a magyar szerepvállalás. – A Szovjetunió felbomlása. – A kommunista diktatúrák bukása Közép-Európában. – Jugoszlávia felbomlása, a délszláv háború. 	<i>Topográfia:</i> <u>Szlovákia,</u> <u>Ukrajna.</u>	<ul style="list-style-type: none"> – A délszláv háború okainak feltárása. – A közép-európai régió államai változásának nyomon követése térképen.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Esszé készítése Mindennapi élet a vasfüggöny két oldalán címmel.
- Tények és képek gyűjtése 1968 eseményeiből a nyugati és keleti tömbből. Párhuzamosságok keresése.

TÉMAKÖR: A rendszerváltoztatás folyamata

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A Kádár-rendszer végnapjai</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az adósságválság kialakulása és következményei. – Az állampárt válsága: reformkommunisták és a keményvonalasok. – Az ellenzék megszerveződése – Az 1989-es év főbb politikai eseményei, a tárgyalásos forradalom; alkotmánymódosítás – A harmadik Magyar Köztársaság kikiáltása. 	<i>Fogalmak:</i> adósságspirál, Magyar Demokrata Fórum (MDF), Szabad Demokraták Szövetsége (SZDSZ), Magyar Szocialista Párt (MSZP), Fialal Demokraták Szövetsége (Fidesz), Kereszténydemokrat a Néppárt (KDNP), Nemzeti Kerekasztal, <u>rendszerváltoztatás</u> , <u>visegrádi együttműködés</u> , <u>privatizáció</u> , kárpótlás, jogállam, Alkotmánybíróság, sarkalatos törvények, népszavazás.	<ul style="list-style-type: none"> – A szocializmus válságának elemzése (külső és belső tényezők feltárása) Magyarországon. – A magyarországi rendszerváltoztatás főbb állomásainak felidézése. – A gazdasági rendszerváltoztatás legfontosabb kérdéseinek áttekintése és értékelése. – A gazdaság és a társadalom átalakulása főbb tendenciáinak megfigyelése grafikonok és
<i>A rendszerváltoztatás</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az új pártok – különböző ideológiák. 		

	<ul style="list-style-type: none"> – Az 1990. évi parlamenti és önkormányzati választás. – Az Antall-kormány megalakulása. – A rendszerváltoztatás ellentmondásai: alkuk és kompromisszumok (az elmaradt elszámoltatás). 	<p><i>Személyek:</i> Pozsgay Imre, Németh Miklós, <u>Horn Gyula</u>, <u>Antall József</u>, <u>Göncz Árpád</u>, <u>Orbán Viktor</u>.</p> <p><i>Kronológia:</i> 1987 a lakiteleki találkozó, 1989–1990 a rendszerváltoztatás, <u>1990 az első szabad választások</u>, 1991 a szovjet csapatok kivonulása Magyarországról.</p>	<p>adatsorok alapján.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A kádári diktatúra és az új demokratikus rendszer összehasonlítása.
<i>A piacgazdaság kiépülése</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A privatizáció – vesztesek és nyertesek. – A piacgazdaság kiépítése – a külföldi tőke szerepe. – A külkereskedelem átalakulása. – Gazdasági szerkezetváltás. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A rendszerváltó pártok plakátjainak és jelszavainak elemzése.
- Kronológia készítése a rendszerváltoztatás legfontosabb történéseiről.
- Magyarország államberendezkedésének nyomon kísérése a 20. század folyamán.
- Interjú készítése egy családtaggal, ismerőssel a rendszerváltoztatás időszakáról.

TÉMAKÖR: A világ a 21. században

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az átalakuló világ</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A világgazdaság hagyományos centrumai: az Amerikai Egyesült Államok és szövetségesei. – A világpolitika és 	<p><i>Fogalmak:</i> modern kori <u>migráció</u>, <u>multikulturalizmus</u>, párhuzamos társadalom, <u>népességrobbanás</u>, <u>iszlamizmus</u>, <u>terrorizmus</u>, <u>globalizáció</u>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A világgazdaság résztvevőinek elhelyezése a globális térben. – A transznacionális vállalatok működésének bemutatása konkrét példák alapján. – A globalizáció előnyeinek és hátrányainak, valamint kockázatainak összevetése.

	<p>világgazdaság új súlypontjai: Oroszország, Kína.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Óriásvállalatok a globális térben. 		<ul style="list-style-type: none"> – A többpólusú világ főbb jellemzőinek felidézése. – A népességrobbanás és népességfogyás problémáinak áttekintése. – A migráció okainak feltárása (a gazdasági bevándorlás és a menekültkérdés esetében). – Válságócok azonosítása térkép segítségével (pl. Közel-Kelet, Ukrajna).
<i>A globális világ</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Demográfiai változások, népmozgások. – Az iszlamizmus térhódítása. – A kereszténység helyzete a globalizálódó világban. – Válságócok, helyi konfliktusok és terrorizmus. – Globalizáció és kultúra. – A hagyományos és új identitások – értékek és értékválság. – Demokratikus közbeszéd és politikai korrektség. 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Vita a globalizáció előnyeiről és hátrányairól.
- A globalizációval kapcsolatos napi hírek gyűjtése és elemzése.

TÉMAKÖR: Magyarország a 21. században

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A demokrácia működése Magyarországon</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az Alaptörvény. – A hatalmi ágak és intézményeik, önkormányzati rendszer. – A választási rendszer. 	<p><i>Fogalmak:</i> közvetett és közvetlen demokrácia, <u>integráció, euró, Európai Unió, Európai Tanács, Európai Unió Tanácsa, Európai Parlament, Európai Bizottság, schengeni egyezmény.</u></p> <p><i>Személyek:</i> Magyarország miniszterelnökei a rendszerváltoztatás óta (a legalább négy évig hivatalban lévő kormányfők).</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az Alaptörvény fontosabb pontjainak felidézése. – A rendszerváltoztatás óta eltelt időszak főbb eseményeinek azonosítása különböző források alapján. – A rendszerváltoztatás óta parlamentbe jutott fontosabb pártok politikai profiljának és céljainak áttekintése.
<i>A magyar bel- és külpolitika főbb jellemzői</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A rendszerváltoztatás óta eltelt időszak főbb fordulópontjai. – Magyarország a NATO-ban. – Közép-európai együttműködés: a visegrádi négyek. 	<p><i>Kronológia: 1957 a római szerződés, 1992 a maastrichti szerződés, 1999 Magyarország belép a NATO-ba, 2004 Magyarország belép az Európai Unióba, 2012 az Alaptörvény bevezetése.</i></p> <p><i>Topográfia: Brüsszel.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> – Magyarország nyugati integrációjának bemutatása a NATO és az Európai Unió működésének ismeretében. – Eltérő álláspontok bemutatása az Európai Unió működésének értékeléséről és jövőjéről. – Érvelés a közép-európai együttműködés mellett.
<i>Magyarország és az Európai Unió</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Az európai integráció főbb állomásai: mélyítés és bővítés. – Az Európai Unió főbb szervei és működésük. – Magyarország csatlakozásának folyamata. – Az együttműködés eredményei és nehézségei. – Nemzetek Európája vagy föderatív Európa? 		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A magyar alkotmányozás, alkotmányjellelű törvények (pl. Aranybulla, Tripartitum / Corpus Juris Hungarici, Pragmatica Sanctio, áprilisi törvények) nyomon követése különböző nyomtatott és internetes források segítségével.
- Vita az Európai Unió szerepéről életünkben.

TÉMAKÖR: A magyarság és a magyarországi nemzetiségek a 20-21. században

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A határon túli magyarok</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A politikai rendszerek változásai és hatásai a magyar kisebbség helyzetére. – Demográfiai jellemzők és folyamatok. – Az asszimilációs politika megnyilvánulásai. – Autonómia és kisebbségi jogok kérdése. – Anyanyelvű oktatás és kultúra. – Magyarok a nagyvilágban – a szórványmagyarság.	<p><i>Fogalmak:</i> <u>kitelepítés</u>, Beneš-dekrétum, lakosságcsere, falurombolás, kettős állampolgárság, diszkrimináció.</p> <p><i>Személyek:</i> <u>Esterházy János</u>, <u>Márton Áron</u>, Tőkés László.</p> <p><i>Kronológia:</i> <u>1944–1945 magyarellenes atrocitások</u>, 1990 fekete március.</p> <p><i>Topográfia:</i> Csúrog, Jarek, <u>Duna-delta</u>, Marosvásárhely, Székelyföld.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A határon túli magyar nemzeti közösségek küzdelmeinek áttekintése Trianontól napjainkig. – A kisebbségben élő magyarság egy kiemelkedő személyiségének bemutatása. – A magyarországi németek kitelepítésének felidézése források alapján. – A magyarországi romák helyzetének, problémáinak bemutatása napjainkban.
<i>A magyarországi nemzetiségek, a magyarországi cigányság</i>	<ul style="list-style-type: none"> – A politikai rendszerek változásai és hatásai a nemzetiségek helyzetére. – A cigányok/romák 20–21. századi története. – Demográfiai jellemzők és folyamatok. – Kulturális autonómia és kisebbségi jogok a mai Magyarországon. – Anyanyelvű oktatás és kultúra.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Népszámlálási adatok, statisztikai adatsorok segítségével a határon túli magyarság létszámadatainak a nyomon követése 1920-tól a közelmúltig, következtetések levonása az adatokból.

Információk gyűjtése a magyar kisebbségek önszerveződésének, érdekvédelmének intézményeiről

Ismétlés, felkészülés az érettségire

Évente két mélysegelví téma

3. Matematika

A középfokú képzés során a matematika tanulása-tanítása tekintetében az egyik legfontosabb feladat a tanuló önálló, rendszerezett, logikus gondolkodásának kialakítása, fejlesztése. A 9. évfolyamtól kezdve a spirális felépítésnek megfelelően – a korábbi képzési szakaszok során megszerzett készségekre, képességekre és ismeretekre alapozva – egyre absztraktabb formában épül fel a matematika belső struktúrája (fogalmak definíciója, tételek, bizonyítások).

Az 1–4. és 5–8. évfolyamos képzés nevelési-oktatási szakaszait jellemző tanuláshoz és tanításhoz képest a 9–12. évfolyamokon fokozatosan hangsúlyosabbá válik a matematika deduktív jellege. Az új fogalmakat, algoritmusokat, ismereteket viszont továbbra is induktív módon, szemléltetéssel, felfedeztetéssel, tanulói tevékenységekre építve, a valósághoz kapcsolva kell bevezetni.

Jól megválasztott problémák tárgyalása során válik a tanulók számára is szükségessé az új fogalmak bevezetése és pontos definiálása. Oktatói irányítással a tételek, általános összefüggések is felfedeztetők a tanulókkal. Ezen folyamat során fejlődik a tanulók szintetizáló és modellalkotó képessége. A felfedezett tételek és összefüggések egy része bizonyítás nélkül is gyarapítja a matematikai eszköztárat. Néhány tétel bizonyítása azonban elengedhetetlen része a matematika tanításának, hiszen a bizonyításokon keresztül mutatható meg a matematika logikus és következetes felépítése. Az új fogalmak megalkotása, az összefüggések, stratégiák felfedezése és az ismereteknek feladatok, problémák megoldása során történő tudatos alkalmazása fejleszti a kombinatív készséget, a meglévő ismeretek mobilizálásának képességét, valamint a problémamegoldó gondolkodás eltérő típusainak adekvát használatát. Ennek a folyamatnak az eredményeképpen a tanuló meg tudja állapítani adott állítás, tétel érvényességi és alkalmazási körét, megállapításai, állításai mellett logikusan tud érvelni. A matematika tanulásának-tanításának egyik fő célja, hogy fejlődjön a tanuló mérlegelő gondolkodása, az adatok elemzését, szintézisét és értékelését lehetővé tevő készségek és képességek rendszere. A matematikai játékok, logikai feladványok fejlesztik a stratégiaalkotást, az algoritmikus gondolkodást, a kreativitást és a gondolkodás rugalmasságát.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban az ismert számok köre az irracionális számokkal bővül, valamint új műveletek bevezetésére és már ismert műveletek alkalmazásának bővítésére kerül sor a permanenciaelv alapján. Ezen folyamat során a tanuló egyre inkább képes lesz rá, hogy változatos matematikai objektumokat jelölő szimbólumokkal végezzen műveleteket.

A matematika a maga hagyományos és modern eszközeivel segítséget ad a természettudományok, az informatika, a technika és a humán tanulási területek ismeretanyagának tanulmányozásához, a mindennapi problémák, a természeti és a gazdasági folyamatok értelmezéséhez és kezeléséhez. Ehhez – több más fogalom mellett – szükséges a függvény fogalmának változatos (nemcsak számhalmazokon értelmezett) példák mentén történő kiterjesztése.

A tanuló a matematika szaknyelvét érti és tudatosan használja. Életkorának megfelelő matematikai, matematikatörténeti szöveget képes önállóan olvasni, értelmezni. Mind írásban, mind szóban képes gondolatait a matematika szaknyelvének szabatos alkalmazásával közölni. A tanuló különböző forrásokat (tankönyv, függvénytáblázat, saját jegyzet, digitális források) használhat az órákon és a számonkérések alkalmával, bizonyos tételek, azonosságok, képletek felidézésére.

A tanuló társaival közösen tervez és hajt végre kooperatív tevékenységeket, projekteket. A közös munkában érvel, képes a vitára, az érvei ütköztetésére. Mérlegeli és kontrollálja mind a társai, mind a saját véleményét.

Ebben az életkorban is érvényesülnie kell a tanuló érdeklődésének, adottságának, absztrakciós szintjének megfelelő differenciálásnak. Ez a differenciálás jelentheti a Nat-ban leírt tananyagtartalmaknak a lehetőségekhez igazított bővítését is.

A tanuló digitális eszközöket, a tanulást, a szemléltetést, a tapasztalatszerzést és a felfedezést segítő szoftvereket, digitális információforrásokat használ, a matematika alkalmazását segítő számítógépes programokat ismer meg. Aktív résztvevője a tanulási-tanítási folyamatnak, ami lehetővé teszi azon kompetenciáinak és tervezési stratégiáinak a fejlődését, amelyek segítik a mai gyorsan változó világban való eligazodást és a különböző élethelyzetekben előforduló problémák megoldását.

A matematika tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A matematika tanulása során elengedhetetlen a tananyag alapos és átfogó megértése. A szöveges feladatok megoldása fejleszti az értő olvasás és a releváns információk kiválasztásának készségét. Az általánosítás és az analógiák adekvát használata, több szempont egyidejű figyelembevétele, a rendszerezési képesség, a megszerzett tudás új helyzetekben való alkalmazása elősegítik az aktív, önirányított tanulás kompetenciáinak kialakítását, fenntartását, megerősítését. A matematika tantárgy a matematikai logika és az algoritmikus gondolkodás fejlesztésével, az ok-okozati összefüggések megláttatásával hozzájárul a többi tantárgy tanulásához szükséges rendszerező, összefüggéseket felismerő, ezáltal hatékony önálló tanulási módszerek elsajátításához és megfelelő alkalmazásához is.

A kommunikációs kompetenciák: A matematika fejleszti a tanuló azon képességét, hogy világosan, röviden és pontosan fejezze ki gondolatait. A matematika tanulása során fokozatosan alakul ki a tanuló érvelési és vitakészsége. A szöveges problémák megoldása javítja a szöveg megértésének készségét: a tanulónak meg kell keresnie az információkat és fel kell ismernie egy adott információ jelentőségét a probléma megoldása során. A matematika tanulási folyamatában kialakul a különböző módon (szöveg, grafikon, táblázat, diagram és képlet) bemutatott tartalmak megértésének és alkotásának készségrendszere.

A digitális kompetenciák: A matematika tanulása során hangsúlyos szerepet kap a problémamegoldás és az algoritmikus gondolkodás, melyek elősegítik a tanuló digitális kompetenciáinak fejlesztését. A különböző matematikai tárgyú szoftverek, alkalmazások, applikációk és játékok alkalmazásán keresztül a matematika tanulása hozzájárul a tanuló digitális kultúrájának kialakításához.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A matematika tanulása során a tanuló gondolkodásának fejlesztése elsősorban konkrét problémák megoldásán keresztül történik. A tanuló előzetes tudása és tapasztalata alapján azonosítja a problémákat, majd ismert matematikai fogalmakra támaszkodva stratégiát dolgoz ki ezek megoldására. Elfogadja, hogy a megoldás több különböző úton is elképzelhető, illetve találkozhat olyan nyitott problémákkal is, amelyeknek több megoldása is lehetséges. Kellő kitartással próbál ki különböző matematikai módszereket, és felismeri azokat a problémákat is, amelyeknek nincs megoldása.

A tanuló mérlegelő gondolkodásának fejlesztése többek között a feladatok megoldása során kapott eredmények elemzésén és értékelésén keresztül történik. A tanuló megtanul induktív úton példákat általánosítani és deduktív érvelést használni a matematikai állítások bizonyítására.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A matematika tanulása fejleszti a kitartás, a pontosság, a figyelem és a fegyelmezettség képességét. A matematika tanulásán keresztül erősödik a tanuló felelősségtudata, gazdagodik az önképe, fejlődik a kooperációs készsége. A tanuló matematikai ismereteit alkalmazni tudja az egyéni célok eléréséhez szükséges tervezésben, az életét befolyásoló döntései megalapozásában és meghozatalában, a várható következmények mérlegelésében. A matematika tanulása elősegíti annak belátását, hogy a személyes erősségekre építeni, a hibákból pedig tanulni lehet.

A tanuló a matematikai foglalkozások során megtanulja, hogyan oszthatja meg ötleteit másokkal, és hogyan segítheti társait a matematikai fogalmak megértése vagy azok alkalmazása során. Felelősséget vállal a közösen kitűzött feladatok elvégzéséért, s megtanulja tisztelni mások álláspontját, gondolkodásmódját.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A matematika olyan tudomány, amely összeköti a különböző kultúrákat. A tanuló megismeri a gondolkodás logikai felépítésének eleganciáját, a matematikának a természethez, a művészetekhez és az épített környezethez fűződő viszonyát.

A tanuló konkrét vagy képi reprezentációval vagy szimbolikus modellekkel végzi a matematikai gondolatok vagy kapcsolatok feltárását, majd új kapcsolatokat alakít ki a matematikai fogalmak között.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valódi adatok felhasználásával összeállított mindennapi problémák megoldásán keresztül történik. Ennek során a különböző megoldási lehetőségek keresése fejleszti a gondolkodás rugalmasságát és az új ötletek megalkotásának képességét. A tanuló megfelelő játékokon keresztül képessé válik a különböző kockázatok felmérésére, a számára kedvezőnek tűnő stratégia kidolgozására, és megtapasztalja döntései következményét. A matematikai projekteken való részvétel segíti a későbbi munkavállalás szempontjából fontos készségek kialakulását (kreativitás, problémamegoldás, kezdeményezőkézség, másokkal való együttműködés készsége).

9–10. évfolyam

A 9–10. évfolyamon a korábbi képzési szakaszok során megszerzett ismeretekre és kialakított készségekre, képességekre alapozva – a spirális tananyagfelépítést szem előtt tartva – az egyes témakörök új ismeretei matematikai szempontból egyre pontosabb és elvontabb formában jelennek meg a tanulási-tanítási folyamat során. Egyre határozottabb a fogalmak pontos definiálásának, az állítások, tételek indoklásának, bizonyításának, valamint az általánosításnak az igénye. Erre a szakaszra fokozottan jellemző a korábbi és az új ismeretek egységes rendszerbe foglalása, az egyes témakörökön belüli rendszerezés.

Ebben a szakaszban is fontos cél, hogy az ismeretszerzési folyamat során a tanuló – a lehetőségekhez mérten – az oktató által irányított módon, feladatok megoldása mentén maga fedezze fel az összefüggéseket, általánosítási lehetőségeket, megoldási módokat. A kooperatív munkaformák, a csoportmunkában megoldandó projektfeladatok fejlesztik a matematikai kommunikációt. A digitális eszközök, dinamikus szoftverek, online felületek támogatják a szemléltetést, a megértést és a felfedeztetést.

A 9–10. évfolyamon megjelenő témakörök tartalmának egy része folytatása, kiterjesztése és kiegészítése a korábbi szakaszokban is megjelenő tananyagtartalmaknak. Ebben a szakaszban jelennek meg először a valós számok; elsőfokú egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek; másodfokú egyenletek, egyenlőtlenségek; a függvény fogalma, függvénytulajdonságok; a kör és részei. Az algebrai eszközök és a függvényekkel kapcsolatos ismeretek bővülése lehetővé

teszi a hétköznapi vagy matematikai nyelven megfogalmazott problémák és a megoldás során alkalmazott matematikai modellek körének bővülését.

9. évfolyam	Heti óraszám: 5 óraszám
<p>Témakör neve</p> <p>Felzárkóztatás</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alpműveleteket végez előjeles számokkal; - ismeri és alkalmazza a műveleti sorrendet; - közöséges törteket egyszerűsít és bővít; - műveleteket végez közöséges törtekkel; - ismeri és alkalmazza egyenlet rendezésnél a mérleg-elvet; - ismeri a hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő mértékegységeit és az átváltási szabályokat; - származtatott mértékegységeket átvált. 	20
<p>Halmazok</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - véges halmazok elemszámát meghatározza; - alkalmazza a logikai szita elvét; - adott halmazt diszjunkt részhalmazaira bont, osztályoz; - halmazokat különböző módokon megad; - halmazokkal műveleteket végez, azokat ábrázolja és értelmezi. 	10
<p>Számhalmazok, műveletek</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ismeri a számhalmazok épülésének matematikai vonatkozásait a természetes számoktól a valós számokig; - ismer példákat irracionális számokra; - a kommutativitás, asszociativitás, disztributivitás műveleti azonosságokat helyesen alkalmazza különböző számolási helyzetekben; - racionális számokat tizedes tört és közöséges tört alakban is felír; - ismeri a valós számok és a számegyenes kapcsolatát; - ismeri és alkalmazza az abszolút érték, az ellentett és a reciprokok fogalmát; - a számolással kapott eredményeket nagyságrendileg megbecsüli, és így ellenőrzi az eredményt; - valós számok közelítő alakjaival számol, és megfelelően kerekít. - meghatározza két természetes szám legnagyobb közös osztóját és legkisebb közös többszörösét, és alkalmazza ezeket egyszerű gyakorlati feladatokban; 	12

<ul style="list-style-type: none"> – ismeri és alkalmazza az oszthatósági szabályokat; – érti a helyi értékes írásmódot 10-es és más alapú számrendszerekben; 	
<p>Arányosság, százalékszámítás</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri és alkalmazza a százalékalap, -érték, -láb, -pont fogalmát; – ismeri és alkalmazza az egyenes és a fordított arányosságot. 	6
<p>Hatvány, gyök</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri és alkalmazza az egész kitevőjű hatvány fogalmát és a hatványozás azonosságait; – ismeri és alkalmazza a négyzetgyök fogalmát; – ismeri és alkalmazza a normálalak fogalmát. 	12
<p>Betűs kifejezések alkalmazása egyenletmegoldás, függvényábrázolás során</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – műveleteket végez algebrai kifejezésekkel; – ismer és alkalmaz egyszerű algebrai azonosságokat; – műveletek végez egyszerű algebrai kifejezésekkel: összeadás, kivonás, szorzás, osztás, egytagú kifejezések hatványa; – ismeri és alkalmazza a műveleti azonosságokat egyenletek megoldása során; – ismeri és alkalmazza az $(a + b)^2$, az $(a - b)^2$ és az $(a + b)(a - b)$ kifejezésekre vonatkozó nevezetes azonosságokat (például oszthatósági feladatokban, egyenletek megoldásában, függvények ábrázolásában); – egyszerű másodfokú polinom átalakít teljes négyzetté kiegészítéssel; – algebrai kifejezések átalakít összevonás, szorzattá alakítás, nevezetes azonosságok alkalmazásával. 	16
<p>A függvény fogalma, függvénytulajdonságok</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – képlettel adott függvényt hagyományosan és digitális eszközzel ábrázol; – adott értékészletbeli elemhez megtalálja az értelmezési tartomány azon elemeit, amelyekhez a függvény az adott értéket rendeli. – megad hétköznapi életben előforduló hozzárendeléseket; 	16

<ul style="list-style-type: none"> – adott képlet alapján helyettesítési értékeket számol, és azokat táblázatba rendezi; – táblázattal megadott függvény összetartozó értékeit ábrázolja koordináta-rendszerben; – a grafikonról megállapítja függvények alapvető tulajdonságait. 	
<p>Elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri és alkalmazza a következő egyenletmegoldási módszereket: mérlegelv, grafikus megoldás, szorzattá alakítás; – megold elsőfokú egyismeretlenes egyenleteket és egyenlőtlenségeket, elsőfokú kétismeretlenes egyenletrendszereket matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információkat kigyűjti, rendszerezi; – adott problémához megoldási stratégiát, algoritmust választ, készít; – a problémának megfelelő matematikai modellt választ, alkot; – a kiválasztott modellben megoldja a problémát; – a modellben kapott megoldását az eredeti problémába visszahelyettesítve értelmezi, ellenőrzi, és az észszerűségi szempontokat figyelembe véve adja meg válaszát; – felismeri a matematika különböző területei közötti kapcsolatot; – egyenletek megoldását behelyettesítéssel, értékkészlet-vizsgálattal ellenőrzi; 	26
<p>Geometriai alapismeretek</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri és feladatmegoldásban alkalmazza a térelemek kölcsönös helyzetét, távolságát és hajlásszögét; – felismeri a matematika különböző területei közötti kapcsolatot; – ismeri és használja a pont, egyenes, sík (térelemek) és szög fogalmát; – ismeri és alkalmazza a nevezetes szögpárok tulajdonságait; – ismeri az alapszerkesztéseket, és ezeket végre tudja hajtani hagyományos vagy digitális eszközzel. 	6
<p>Háromszögek</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri a mérés alapelvét, alkalmazza konkrét alap- és származtatott mennyiségek esetén; – sík- és térgeometriai feladatoknál a problémának megfelelő mértékegységben adja meg válaszát; 	12

<ul style="list-style-type: none"> – kiszámítja háromszögek területét; – ismeri és alkalmazza a háromszögek oldalai, szögei, oldalai és szögei közötti kapcsolatokat; a speciális háromszögek tulajdonságait; – ismeri és alkalmazza a háromszög nevezetes vonalaira, pontjaira és köreire vonatkozó fogalmakat és tételeket; – ismeri és alkalmazza a Pitagorasz-tételt és megfordítását. 	
<p>Négyszögek, sokszögek</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri a mérés alapelvét, alkalmazza konkrét alap- és származtatott mennyiségek esetén; – ismeri a hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő mértékegységeit és az átváltási szabályokat, származtatott mértékegységeket átvált; – sík- és térgeometriai feladatoknál a problémának megfelelő mértékegységben adja meg válaszát; – ismeri és alkalmazza speciális négyszögek tulajdonságait, területüket kiszámítja; – átdarabolással kiszámítja sokszögek területét. – ismeri és alkalmazza a szabályos sokszög fogalmát; kiszámítja a konvex sokszög belső és külső szögeinek összegét. 	8
<p>Transzformációk, szerkesztések</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismer példákat geometriai transzformációkra; – ismeri és alkalmazza a síkbeli egybevágósági transzformációkat és tulajdonságaikat; alakzatok egybevágóságát; – megszerkeszti egy alakzat tengelyes, illetve középpontos tükröképét, pont körüli elforgatottját, párhuzamos eltolóját hagyományosan és digitális eszközzel; – geometriai szerkesztési feladatoknál vizsgálja és megállapítja a szerkeszthetőség feltételeit. – ismer és alkalmaz egyszerű vektorműveleteket; 	20
<p>Leíró statisztika</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – adott cél érdekében tudatos adatgyűjtést és rendszerezést végez; – hagyományos és digitális forrásból származó adatsokaság alapvető statisztikai jellemzőit meghatározza, értelmezi és értékeli; – felismer grafikus manipulációkat diagramok esetén; 	16

– adatsokaságból adott szempont szerint oszlop- és kördiagramot készít hagyományos és digitális eszközzel.	
Összes óraszám:	180

10. évfolyam	Heti óraszám: 4 órászám
<p>Témakör neve</p> <p>Matematikai logika</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – látja a halmazműveletek és a logikai műveletek közötti kapcsolatokat; – megállapítja egyszerű „ha ... , akkor ...” és „akkor és csak akkor” típusú állítások logikai értékét; – adott állításról eldönti, hogy igaz vagy hamis; – alkalmazza a tagadás műveletét egyszerű feladatokban; – ismeri és alkalmazza az „és”, a (megengedő és kizáró) „vagy” logikai jelentését; – megfogalmazza adott állítás megfordítását; – helyesen használja a „minden” és „van olyan” kifejezéseket. 	6
<p>Kombinatorika, gráfok</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információkat kigyűjti, rendszerezi; – a problémának megfelelő matematikai modellt választ, alkot; – a kiválasztott modellben megoldja a problémát; – megold sorba rendezési és kiválasztási feladatokat; – konkrét szituációkat szemléltet és egyszerű feladatokat megold gráfok segítségével; 	20
<p>Hatvány, gyök</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri és alkalmazza az négyzetgyök fogalmát és azonosságait; – megadja nemnegatív számok négyzetgyökét számológép segítségével – ismeri és alkalmazza az n-edik gyök fogalmát; 	12
<p>Másodfokú egyenletek, egyenlőtlenségek</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – matematikai vagy hétköznapi nyelven megfogalmazott szövegből a matematikai tartalmú információkat kigyűjti, rendszerezi; 	38

<ul style="list-style-type: none"> – adott problémához megoldási stratégiát, algoritmust választ, készít; – a problémának megfelelő matematikai modellt választ, alkot; – a kiválasztott modellben megoldja a problémát; – a modellben kapott megoldását az eredeti problémába visszahelyettesítve értelmezi, ellenőrzi, és az észszerűségi szempontokat figyelembe véve adja meg választát; – felismeri a matematika különböző területei közötti kapcsolatot; – egyenletek megoldását behelyettesítéssel, értékészlet-vizsgálattal ellenőrzi; – megold másodfokú egyismeretlenes egyenleteket és egyenlőtlenségeket; ismeri és alkalmazza a diszkriminánst, a megoldóképletet és a gyöktényező alakot; – megold másodfokú egyenlőtlenséget grafikusan – megold másodfokú egyenlettel megoldható szöveges feladatokat; – megold $\sqrt{x+c} = ax+b$ alakú egyenleteket. 	
<p>A kör és részei</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ki tudja számolni a kör és részeinek kerületét, területét; – ismeri a kör érintőjének fogalmát, kapcsolatát az érintési pontba húzott sugárral; – ismeri és alkalmazza a Thalész-tételt és megfordítását; – ismeri és alkalmazza azt, hogy a középponti szög egyenesen arányos a hozzá tartozó körív hosszával; – ismeri és alkalmazza azt, hogy a középponti szög egyenesen arányos a hozzá tartozó körcikk területével; – tudja a kör, körcikk, körgyűrű és körszelet területének és kerületének kiszámítását; – ismeri és alkalmazza azt, hogy a kör érintője merőleges az érintési pontba húzott sugárra, és hogy külső pontból húzott érintőszakaszok egyenlő hosszúak; – ismeri és alkalmazza a Thalész-tételt és megfordítását. 	14
<p>Transzformációk, szerkesztések</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri és alkalmazza a középpontos hasonlósági transzformációt, a hasonlósági transzformációt és az alakzatok hasonlóságát; – ismeri és alkalmazza a hasonló síkidomok kerületének és területének arányára vonatkozó tételket. 	18
<p>Trigonometria</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p>	18

<ul style="list-style-type: none"> – ismeri hegyesszögek szögfüggvényeinek definícióját a derékszögű háromszögben; – a szögfüggvény értékének ismeretében meghatározza a szöveget; – alkalmazza a szögfüggvényeket egyszerű geometriai számítási feladatokban; 	
<p>Valószínűség-számítás</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – konkrét valószínűségi kísérletek esetében az esemény, eseménytér, elemi esemény, relatív gyakoriság, valószínűség, egymást kizáró események, független események fogalmát megkülönbözteti és alkalmazza; – tapasztalatai alapján véletlen jelenségek jövőbeni kimenetelére ésszerűen tippel; – véletlen kísérletek adatait rendszerezi, relatív gyakoriságokat számol, nagy elemszám esetén számítógépet alkalmaz. – ismeri és alkalmazza a klasszikus valószínűségi modell fogalmát 	18
Összes óraszám:	144

11–12. évfolyam

A 11–12. évfolyamon a tanulási-tanítási folyamatra jellemző, hogy az ismeretek jellege egyre absztraktabb és formálisabb, a matematika belső logikája egyre jobban érvényesül. Ebben a szakaszban az egyik nagyon fontos didaktikai cél a szimbolikus gondolkodás fejlesztése. A tanulóknak a korábban elsajátított készségekre, képességekre és ismeretanyagra támaszkodva kell eljutniuk az absztrakt összefüggések megértéséhez és tudatos alkalmazásához.

Tudatosítani kell a matematikai fogalmak pontos definiálásának fontosságát és a matematikai bizonyítások szerepét. Amellett, hogy a lehetséges alkalmazásokat minden egyes témakör kapcsán szem előtt kell tartani, fontos, hogy a tanulók lássák az egyes matematikai területek kapcsolatát is.

Ebben a szakaszban is fontos cél, hogy az ismeretszerzési folyamat során a tanuló a oktató által irányított módon, a feladatok megoldása mentén maga fedezze fel az összefüggéseket, általánosítási lehetőségeket, megoldási módokat. A kooperatív munkaformák, a csoportmunkában megoldandó projektfeladatok ebben a szakaszban is fejlesztik a matematikai kommunikációt. Az érettségi vizsgára készülés során egyre nagyobb hangsúlyt kap a tanulók önálló munkája mind a feladatmegoldásokban, mind a tanultak ismétlésében, rendszerezésében. A digitális eszközök, dinamikus szoftverek, online felületek támogatják a szemléltetést, a megértést, a felfedeztetést és a gyakorlást.

A 11–12. évfolyamon is jellemző, hogy a megjelenő témakörök tartalmának egy része folytatása, kiterjesztése és kiegészítése a korábbi szakaszokban is megjelenő tananyagtartalmaknak. Bizonyos témakörök azonban ebben a szakaszban jelennek meg először. Ilyen a racionális kitevőjű hatvány, az exponenciális függvény, a logaritmus, a számtani és mértani sorozatok, a trigonometria, a koordinátageometria és a térgeometria. Vannak olyan témakörök, amelyek ismeretei megjelennek más terület tanítása során is, ezért az egyes részekhez javasolt óraszámok ebben a szakaszban sem jellemeznek feltétlenül

időben összefüggő egységet. Az algebrai eszközök és a függvényekkel kapcsolatos ismeretek bővülése, a trigonometria és a koordináta geometria alapjainak megjelenése, valamint a statisztikai és valószínűségi szemlélet mélyülése további lehetőségeket nyújt változatos hétköznapi és matematikai problémák megoldására. A matematikai eszköztár bővülése ebben a szakaszban teszi leginkább lehetővé, hogy a tanulók más tantárgyakban, más tanulási területeken is alkalmazni tudják matematikai tudásukat.

11. évfolyam	Heti óraszám: 4
Témakör neve	óraszám
<p>Számelméleti ismeretek, számhalmazok épülése</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri és alkalmazza az oszthatósági szabályokat; – érti a helyi értékes írásmódot 10-es és más alapú számrendszerekben; – ismeri a számhalmazok épülésének matematikai vonatkozásait a természetes számoktól a valós számokig; – ismer példákat irracionális számokra. 	12
<p>Hatvány, gyök, exponenciális függvény, logaritmus</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri és alkalmazza az n-edik gyök fogalmát; – ismeri és alkalmazza a hatványozás azonosságait pozitív alap és racionális kitevő esetén; – ismeri a hatványozás szemléletes értelmezését irracionális kitevő esetén; – ábrázolja az exponenciális függvényeket hagyományosan és számítógéppel, ismeri a függvények tulajdonságait; – ismeri a logaritmus fogalmát; – képes áttérni más alapú logaritmusra; – képes számológép használatával logaritmus értékének meghatározására. 	18
<p>Exponenciális folyamatok vizsgálata</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – adott problémához megoldási stratégiát, algoritmust választ, készít; – a problémának megfelelő matematikai modellt választ, alkot; – a kiválasztott modellben megoldja a problémát; – a modellben kapott megoldását az eredeti problémába visszahelyettesítve értelmezi, ellenőrzi, és az észszerűségi szempontokat figyelembe véve adja meg válaszát; 	20

<ul style="list-style-type: none"> – egyenletek megoldását behelyettesítéssel, értékkeszlet-vizsgálattal ellenőrzi; – megold egyszerű, a megfelelő definíció alkalmazását igénylő exponenciális egyenleteket, egyenlőtlenségeket. 	
<p>Trigonometria</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri hegyesszögek szögfüggvényeinek definícióját a derékszögű háromszögben; – ismeri tompaszögek szögfüggvényeinek származtatását a hegyesszögek szögfüggvényei alapján; – ismeri a hegyes- és tompaszögek szögfüggvényeinek összefüggéseit; – alkalmazza a szögfüggvényeket egyszerű geometriai számítási feladatokban – a szögfüggvény értékének ismeretében meghatározza a szöget; – kiszámítja háromszögek területét; – meghatározza a környezetben található tárgyak magasságát, pontok távolságát mért adatokból – kiszámítja a négyszögek és szabályos sokszögek területét – ismeri és alkalmazza speciális négyszögek tulajdonságait, területüket kiszámítja; – átdarabolással kiszámítja sokszögek területét; – ismeri és alkalmazza a Szinusz- és koszinusztételt, meghatározza a környezetben található tárgyak magasságát, pontok távolságát mért adatokból; – ismeri az összefüggések egy adott szög különböző szögfüggvényei között: pitagoraszi összefüggés, pótszögek és mellékszögek szögfüggvényei; – képes a szögfüggvény értékének ismeretében a szög meghatározására számológép segítségével. 	22
<p>Koordinátageometria</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri a vektorokkal kapcsolatos alapvető fogalmakat; – ismer és alkalmaz egyszerű vektorműveleteket; – alkalmazza a vektorokat feladatok megoldásában; – megad pontot és vektort koordinátaival a derékszögű koordináta-rendszerben; – koordináta-rendszerben ábrázol adott feltételeknek megfelelő ponthalmazokat; 	40

<ul style="list-style-type: none"> – koordináták alapján számításokat végez szakaszokkal, vektorokkal; – ismeri és alkalmazza az egyenes egyenletét; – egyenesek egyenletéből következtet az egyenesek kölcsönös helyzetére; – kiszámítja egyenesek metszéspontjainak koordinátáit az egyenesek egyenletének ismeretében; – megadja és alkalmazza a kör egyenletét a kör sugarának és a középpont koordinátáinak ismeretében; – felismeri a matematika különböző területei közötti kapcsolatot. 	
<p>Valószínűség-számítás</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – konkrét valószínűségi kísérletek esetében az esemény, eseménytér, elemi esemény, relatív gyakoriság, valószínűség, egymást kizáró események, független események fogalmát megkülönbözteti és alkalmazza; – ismeri és alkalmazza a klasszikus valószínűségi modellt és a Laplace-képletet; – ismeri, és egyszerű esetekben alkalmazza a valószínűség geometriai modelljét; – meghatározza a valószínűséget visszatevéses, illetve visszatevés nélküli mintavétel esetén. 	16
<p>Leíró statisztika</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – adott cél érdekében tudatos adatgyűjtést és rendszerezést végez; – hagyományos és digitális forrásból származó adatsokaság alapvető statisztikai jellemzőit meghatározza, értelmezi és értékeli; – ismeri és alkalmazza a sodrófa (box-plot) diagramot adathalmazok jellemzésére, összehasonlítására; – felismer grafikus manipulációkat diagramok esetén. 	16
Összes óraszám:	144

12. évfolyam	
Témakör neve	Heti óraszám: 4 óraszám
<p>Sorozatok</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – számtani és mértani sorozatokat adott szabály alapján felír, folytat; 	26

<ul style="list-style-type: none"> – a számtani/mértani sorozat n-edik tagját felírja az első tag és a különbség (differencia)/hányados (kvóciens) ismeretében; – a számtani/mértani sorozatok első n tagjának összegét kiszámolja; – ismeri és alkalmazza a százalékalap, -érték, -láb, -pont fogalmát; – mértani sorozatokra vonatkozó ismereteit használja gazdasági, pénzügyi, természettudományi és társadalomtudományi problémák megoldásában. 	
<p>Térgeometria</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri és feladatmegoldásban alkalmazza a térelemek kölcsönös helyzetét, távolságát és hajlásszögét; – ismeri a mérés alapelvét, alkalmazza konkrét alap- és származtatott mennyiségek esetén; – ismeri a hosszúság, terület, térfogat, úrtartalom, idő mértékegységeit és az átváltási szabályokat. Származtatott mértékegységeket átvált; – sík- és térgeometriai feladatoknál a problémának megfelelő mértékegységben adja meg válaszát; – ismeri és alkalmazza a hasáb, a henger, a gúla, a kúp, a gömb, a csonkagúla, a csonkakúp (speciális testek) tulajdonságait; – lerajzolja a kocka, téglatest, egyenes hasáb, egyenes körhenger, egyenes gúla, forgáskúp hálóját; – kiszámítja a speciális testek felszínét és térfogatát egyszerű esetekben; – ismeri és alkalmazza a hasonló síkidomok kerületének és területének arányára vonatkozó tételeket; – ismeri és alkalmazza a hasonló testek felszínének és térfogatának arányára vonatkozó tételeket. 	40
<p>Valószínűség-számítás</p> <p>A témakör tanulása eredményeként a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> – konkrét valószínűségi kísérletek esetében az esemény, eseménytér, elemi esemény, relatív gyakoriság, valószínűség, egymást kizáró események, független események fogalmát megkülönbözteti és alkalmazza; – ismeri és alkalmazza a klasszikus valószínűségi modellt és a Laplace-képletet; – ismeri, és egyszerű esetekben alkalmazza a valószínűség geometriai modelljét; 	16

– meghatározza a valószínűséget visszatevéses, illetve visszatevés nélküli mintavétel esetén.	
Rendszerező összefoglalás	42
Összes óraszám:	124

4. Fizika

Civilizációnk egyik alapja a természettudományos műveltség, mely jelentős mértékben a fizika által feltárt ismereteken nyugszik. Ezek megőrzése, továbbadása, bővítése az egymást követő generációk kiemelt feladata. A korszerű fizikatanítás célja részben azoknak az ismereteknek átadása és képességeknek fejlesztése, amelyek ennek megvalósulását lehetővé teszik. Emellett kiemelt feladat a korunkban fontossá vált, illetve a közeljövőben fontossá váló kulcskompetenciák fejlesztése, valamint a fizika és a technológia kapcsolatának, a fizika művelése sokoldalú társadalmi vonatkozásainak bemutatása. Ez úgy érhető el, ha a fizikai mennyiségek és törvények jelentése gyakorlati alkalmazások, illetve az egész emberiséget érintő határokon átívelő problémák (környezetszennyezés, globális éghajlatváltozás) kontextusában, a diákok életkori sajátosságainak megfelelően kerül megfogalmazásra.

Fontos feladata a fizika tantárgynak a diákok természettudományos szemléletének formálása, mely alapvetően a fizika tudományában alakult ki, és amelyet később a többi természettudománnyal foglalkozó tudomány átvett. A természettudományos szemlélet megismerése általános iskolában kezdődik, a középiskolában új elemek kapnak nagyobb hangsúlyt.

A természettudomány feladata elsősorban a világ működésének leírása, a „hogyan működik?” kérdésre való válaszok keresése egyre alapvetőbb és átfogóbb törvények segítségével, azokból kiindulva, sokszor hosszú logikai láncok felhasználásával. Ez jelenti azt, hogy a „miért, mi az oka?” kérdésekre is választ keres.

A megismerési folyamatban az empiria és az elmélet összhangja van jelen. A dolgok lehetséges működéséről, a megfigyelt jelenségek létrejöttének okáról hipotéziseket alkotunk, és ezek beválását megfigyelésekkel és kísérletekkel képesek vagyunk vizsgálni.

A természet leírásához, megismeréséhez egyszerűsítő feltételeket vezetünk be, analógiákat és modelleket alkalmazunk, a lényeges és lényegtelen momentumokat elkülönítjük, majd minél több tényezőt veszünk fokozatosan figyelembe.

Mai technikai világunk alapja a természettudomány. A technika egyben segítője a további természettudományi kutatásnak és az oktatásnak egyaránt. Elsősorban a számítógépek megjelenése és fejlődése fontos elem. A számítógép a megismerés egyik alapvető eszközévé vált egyrészt a számítások gyorsabb elvégzésével, a hatalmas adatbázisok kezelési lehetőségeivel, a szimulációknak a modellalkotásban és a modell tesztelésében való felhasználásával. Ezzel egyben kitágult a vizsgálható jelenségek köre. Az Internet elterjedése másrészt megteremtette a gyors tudásmegosztás lehetőségét is.

A tanári értékelés célja nem lehet eltérő a tantárgy céljától, azaz fontos a motiváció felkeltése, a fizika tárggyal való pozitív attitűd kialakítása. Mindez fejlesztő, tanulást támogató értékeléssel valósítható meg. Az értékelésnek az elvárt sokszínű tanulói tevékenységekre kell vonatkoznia, s kiemelt szerepe van benne az árnyalt, szöveges visszajelzésnek. Szerencsés lehet az önértékelés bevezetése, csoportmunka esetében egymás vagy a projekt értékelése. Egy-egy feladat kapcsán indokolt az értékelési szempontokat előre rögzíteni. Fontos az is, hogy az értékelés egy projektben, csoportmunkában annak a feladatrésznek a megítélésére irányul, melyet az értékelendő diák elvégzett. Így az értékelésnek a csoportmunkában egyénre szabottnak kell lennie. Az egyedi (tehát nem ötfokú skálát követő) értékelést indokolhatja az is, hogy a tanárnak – aki nem a tantárgyat, hanem a tanulót tanítja, irányítja – tisztában kell lennie azzal, hogy egy adott tanulót milyen típusú visszajelzésekkel lehet motiválni. A jól kialakított értékelés növeli a motivációt, a végiggondolatlan, nem megfelelően kialakított, nem elegendően árnyalt értékelés viszont ellenében hat. Az értékelés nagymértékben képes befolyásolni a tárgy tanítási céljainak sikeres teljesítését.

A tananyag témaköreit, fejlesztési feladatait és ismereteit úgy alakítottuk ki, hogy az ezek figyelembevételével készített helyi tanterv, illetve tanmenet segítségével megvalósuljanak a Nat-ban megfogalmazott fejlesztési területek szerint csoportosított tanulási eredmények. Ezek egy része nem kötődik szorosan a tananyaghoz és témakörökhöz. A „Fizikai megfigyelések, kísérletek végzése, az eredmények értelmezése” –fejlesztési részterület tanulási eredményeinek megvalósulását segítik a megfigyeléssel, méréssel, kísérletezéssel a mért adatok elemzésével, egyszerű számításos feladatok megoldásával foglalkozó órák, amelyek megtartására minden témakörben nyílik alkalom. A fizika mint természettudományos megismerési módszer - című első fejlesztési terület további tanulási eredményei a tudományos vitákkal gazdagított tanórák segítségével valósulnak meg, ezek lehetőségét – a megfelelő órakeretet biztosítva - külön jelezzük a kerettantervben. A digitális technológiák használatával kapcsolatos tanulás eredmények megvalósulása a megfelelő eszközök és programok tanári irányítás melletti önálló használatával biztosítható. Ezeket a **tanulási eredményeket** az alábbiakban soroljuk fel:

A tanuló használ helymeghatározó szoftvereket, a közeli és távoli környezetünket leíró adatbázisokat, szoftvereket; a vizsgált fizikai jelenségeket, kísérleteket bemutató animációkat, videókat keres és értelmez; ismer magyar és idegen nyelvű megbízható fizikai tárgyú honlapokat; készségszinten alkalmazza a különböző kommunikációs eszközöket, illetve az internetet a főként magyar, illetve idegen nyelvű, fizikai tárgyú tartalmak keresésére; fizikai szövegben, videóban el tudja különíteni a számára világos, valamint nem érthető, további magyarázatra szoruló részeket; az interneten talált tartalmakat több forrásból is ellenőrzi;

a forrásokból gyűjtött információkat számítógépes prezentációban mutatja be; az egyszerű vizsgálatok eredményeinek, az elemzések, illetve a következtetések bemutatására prezentációt készít; a projektfeladatok megoldása során önállóan, illetve a csoporttagokkal közösen különböző médiatartalmakat, prezentációkat, rövidebb-hosszabb szöveges produktumokat hoz létre a tapasztalatok, eredmények, elemzések, illetve következtetések bemutatására; a vizsgálatok során kinyert adatokat egyszerű táblázatkezelő szoftver segítségével elemzi, az adatokat grafikonok segítségével értelmezi; használ mérésre, adatelemzésre, folyamatelemzésre alkalmas összetett szoftvereket (például hang és mozgókép kezelésére alkalmas programokat).

A digitális eszközök használatának lehetőségére gyakran utalunk a fejlesztési feladatok között.

10-11-12. évfolyam

A Nemzeti alaptantervben megfogalmazott órabeosztás szerint a fizika tantárgy tanítására a 10. évfolyamon heti 2, a 11. évfolyamon heti 2, míg a 12. évfolyamon heti 1 órában kerülhet sor. A kerettanterv témakörei a mindennapok gyakorlatában fontos kérdések köré szerveződnek arra bízva a tanárt, hogy a diákok fizikai ismereteit a gyakorlathoz kapcsolódó témákból kiindulva, a gyakorlatban megfigyelt, megfigyelhető jelenségek magyarázata során mutassa be. Ilyen módon elkerülhető a főleg képletekre koncentráló és a gyakorlati alkalmazásokat csak érdekességként megemlítő elméleti fizika szemléletű képzés. Szó sincs ugyanakkor arról, hogy ez a tudományosság háttérbe szorulását, vagy az összefüggések teljes elhanyagolását jelentené. A kerettanterv hangsúlyozottan törekszik a fizikai gondolkodásmód, a tudomány művelésének közvetlen megmutatására fejlesztési területként megjelenítve a korunkat fokozottan érintő, illetve a mai fizikai kutatásokkal kapcsolatos tudományos vitát, támogatva a tudományos megismerési folyamat aktív tanulást, kísérletezés során történő élményszerű átélését. Ebben az életszakaszban a diákok jövővel kapcsolatos elképzelése még gyakran kialakulatlan. Nagyon fontos, hogy a tananyag – a tartalmakkal túlsúlyolt elméleti tanulás erőltetése helyett – adjon lehetőséget a tárgy megszeretésére, illetve a későbbi, szakirányú tanulást megalapozó kompetenciák (például az önálló tanulás, a csoportban történő munka, a kritikus gondolkodás, a kreativitás) fejlesztésére. Mindez adatok memorizálása helyett aktív, differenciált, projektszemléletű tevékenységek révén valósítható meg – szem előtt tartva azt is, hogy a legfontosabb fogalmak és törvények helyes megértése alapozhatja meg a későbbi fizika tanulmányokat. Javasolt lehet tehát a kerettantervben megadott minimális elvárások alapján a helyi tantervben egy projektlistát készíteni, s ezen projektek köré szervezni a tanulást. A szabad órakeretet az adott projekt által megkívánt kiegészítő ismeretek és tevékenységek időigényének

kielégítésére célszerű felhasználni. A projekt mind a differenciálás, mind az érdeklődés szerinti motiváció, mind az aktív tanulás lehetőségét megadja.

A fizika tantárgy sajátosan komplex tartalmából, valamint az imént említett tevékenység- és kompetencia központúságból következik az is, hogy értékelésében nem a szabály- és képletismeretnek kell dominálnia. Tág teret kell kapnia az értékelés sokféleségének. A prezentációra alapuló szóbeli felelet, a teszt, az esszé, az önálló munka, az aktív tanulás közbeni tevékenység, illetve a csoportmunka csoportos értékelése mellett a középiskolában előtérbe kerülhet a mérési és kísérleti feladatok értékelése, az önálló vagy kis csoportokban végzett projektmunka, az életkori sajátosságoknak megfelelő komplexebb kutató munka is.

A témakörök áttekintő táblázatában a témakör neve után zárójelbe tett számok azt jelölik, hogy a témakör a NAT-ban felsorolt melyik fő témakörökhöz tartozik.

A 10-11-12. évfolyamon a fizika tantárgy alapóraszám: 180 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

A Nemzeti alaptanterv fő témakörei

- 1. A fizikai jelenségek megfigyelése, modellalkotás, értelmezés, tudományos érvelés**
- 2. Mozgások a környezetünkben, a közlekedés kinematikai és dinamikai vonatkozásai**
- 3. A halmazállapotok és változásuk, a légnemű, folyékony és szilárd anyagok tulajdonságai**
- 4. Az emberi test fizikájának elemei**
- 5. Fontosabb mechanikai, hőtani és elektromos eszközeink működésének alapjai, fűtés és világítás a háztartásban**
- 6. A hullámok szerepe a képek és hangok rögzítésében, továbbításában**
- 7. Az energia megjelenési formái, megmaradása, energiatermelés és -felhasználás**
- 8. Az atom szerkezete, fénykibocsátás, radioaktivitás**
- 9. A Föld, a Naprendszer és a Világegyetem, a Föld jövője, megóvása, az űrkutatás eredményei**

Kapcsolódás a NAT témaköreihez

Témakör neve	Javasolt óraszám
Egyszerű mozgások (1, 2)	12
Ismétlődő mozgások (1, 2)	12

A közlekedés és sportolás fizikája (1, 2)	12
Az energia (1, 7)	10
A melegítés és hűtés következményei (1, 3)	12
Víz és levegő a környezetünkben (1, 3)	10
Gépek (1, 4, 5)	9
Szikrák, villámok (1, 5)	10
Elektromosság a környezetünkben (1, 5)	14
Generátorok és motorok (1, 5)	10
A hullámok szerepe a kommunikációban (1, 6)	15
Képek és látás (1, 4, 5, 6)	10
Az atomok és a fény (1, 5, 8)	10
Környezetünk épségének megőrzése (1, 7, 8, 9)	12
A Világegyetem megismerése (1, 9)	14
Projekthét (10. és 11. évfolyamon)	4+4
Összes óraszám:	180

10. évfolyam heti 2 óra

Témakör: Egyszerű mozgások

Javasolt óraszám: 12 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: egyszerű méréseket, kísérleteket végez, az eredményeket rögzíti; fizikai kísérleteket önállóan is el tud végezni; ismeri a legfontosabb mértékegységek jelentését, helyesen használja a mértékegységeket számításokban, illetve az eredmények összehasonlítása során; mérések és a kiértékelés során alkalmazza a rendelkezésre álló számítógépes eszközöket, programokat; megismételt mérések segítségével, illetve a mérés körülményeinek ismeretében következtet a mérés eredményét befolyásoló tényezőkre; egyszerű, a megértést segítő számolási feladatokat old meg, táblázatokat, ábrákat, grafikonokat értelmez, következtetést von le, összehasonlít; gyakorlati oldalról ismeri a tudományos megismerési folyamatot: megfigyelés, mérés, a tapasztalatok, mérési adatok rögzítése, rendszerezése, ezek összevetése valamilyen egyszerű modellel vagy matematikai összefüggéssel, a modell (összefüggés) továbbfejlesztése.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

helyesen használja az út, a pálya és a hely fogalmát, valamint a sebesség, átlagsebesség, pillanatnyi sebesség, gyorsulás, elmozdulás fizikai mennyiségeket a mozgás leírására;

tud számításokat végezni az egyenes vonalú egyenletes mozgás esetében: állandó sebességű mozgások esetén a sebesség ismeretében meghatározza az elmozdulást, a sebesség nagyságának ismeretében a megtett utat, a céltól való távolság ismeretében a megérkezéshez szükséges időt;

ismeri a szabadesés jelenségét, annak leírását, tud esésidőt számolni, mérni, becsapódási sebességet számolni;

egyszerű számításokat végez az állandó gyorsulással mozgó testek esetében.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A környezetben megfigyelt mozgások (közlekedés, sportolás) jellemzése az út és az elmozdulás mennyiségek valamint a hely és a pálya fogalmának használatával

A gépkocsi sebességmérője által mutatott értékek értelmezése: állandó és változó nagyságú sebesség, az átlagsebesség és pillanatnyi sebesség jelentése

Egyszerű számítások az egyenes pályán, állandó sebességgel haladó gépjármű mozgásával kapcsolatban: Az elmozdulás, megtett út és a megérkezéshez szükséges idő kiszámolása

A közel állandó sebességű, egyenes vonalú mozgások (buborék a Mikola-csőben, mozgólépcső, csúszás jégen) megfigyelése, kialakulásának magyarázata

Az elejtett test mozgásának megfigyelése, kísérleti vizsgálata. A sebesség változásának jellemzése a gyorsulás fogalmának segítségével, a gyorsulás értelmezése a testre ható nehézségi erő vizsgálatával

Adatgyűjtés Eötvös Lorándról és az Eötvös-ingáról

Az elejtett test esési idejének mérése és számolása, a becsapódási sebesség kiszámítása

A csúszó test mozgásának megfigyelése, kísérleti vizsgálata, értelmezése a rá ható erők segítségével

Az állandó gyorsulással elinduló autó mozgásának leírása és magyarázata

Az elmozdulás, a sebesség és a gyorsulás használata egyenes mentén zajló mozgások leírására

Fogalmak

Mozgás, sebesség, gyorsulás, erő, elmozdulás

Javasolt tevékenységek

Videó készítése néhány, a környezetben megfigyelhető mozgásról. Egy megfelelően kiválasztott pont koordinátáinak meghatározása az egymást követő képkockákon videó-analízis segítségével

Egy kút mélységének vagy erkély magasságának meghatározása az elejtett test zuhanási idejének mérésével, a mérés pontosságának becslése

Közel állandó sebességű mozgás megvalósítása önálló kísérletezés során. A súrlódás csökkentése különböző módon, légpárnás eszközök, jégen csúszó eszközök

Lejtőn leguruló, lecsúszó testek mozgásának megfigyelése, a mozgás jellegének kvantitatív megállapítása

Galilei munkásságának megismerése a mozgások és a tudományos módszer kialakulásának témakörében

Kísérlet tervezése annak belátására, hogy a szabadesés egyenes vonalú egyenletesen változó mozgás

Témakör: Ismétlődő mozgások

Javasolt óraszám: 12 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

átlátja a jelen közlekedése, közlekedésbiztonsága szempontjából releváns gyakorlati ismereteket, azok fizikai hátterét;

egyszerű méréseket, kísérleteket végez, az eredményeket rögzíti;

fizikai kísérleteket önállóan is el tud végezni;

ismeri a legfontosabb mértékegységek jelentését, helyesen használja a mértékegységeket számításokban, illetve az eredmények összehasonlítása során;

a mérések és a kiértékelés során alkalmazza a rendelkezésre álló számítógépes eszközöket, programokat;

megismételt mérések segítségével, illetve a mérés körülményeinek ismeretében következtet a mérés eredményét befolyásoló tényezőkre;

egyszerű, a megértést segítő számolási feladatokat old meg, táblázatokat, ábrákat, grafikonokat értelmez, következtetést von le, összehasonlít.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri az egyenletes körmozgást leíró fizikai mennyiségeket (pályasugár, kerületi sebesség, fordulatszám, keringési idő, centripetális gyorsulás), azok jelentését, egymással való kapcsolatát;

ismeri a periodikus mozgásokat (ingamozgás, rezgőmozgás) jellemző fizikai mennyiségeket, néhány egyszerű esetben tudja mérni a periódusidőt, megállapítani az azt befolyásoló tényezőket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Egyszerű körmozgás létrehozása, megfigyelése, kialakulásának értelmezése a centripetális erő és gyorsulás fogalmának segítségével

A periódusidő mérése, a fordulatszám és a kerületi sebesség meghatározása, a centripetális gyorsulás nagyságának kiszámolása

A mindennapokban gyakori körmozgások (például: ruha a centrifugában, a kerékpár szelepe, a Föld felszínének pontjai) fizikai hátterének elemzése

Különböző lengések felismerése a környezetben: hintázó gyerekek, artisták a trapézon

A környezetben lezajló csillapodó rezgések és lengések megfigyelése, jellemzése az amplitúdó, a frekvencia, illetve a csillapodás mértéke szempontjából

A rugóhoz kapcsolt test rezgésének megfigyelése, kvalitatív leírása, a kitérés-idő és a sebesség-idő függvény elemzése.

Fogalmak

körmozgás, centripetális erő, centripetális gyorsulás, periódusidő, frekvencia, rezgés, csillapodás, a rugó által kifejtett erő

Javasolt tevékenységek

Beszámoló készítése a fordulatszám jelentőségéről ruhák centrifugálása vagy fűrés esetén, a jellemző fordulatszám adatainak megkeresése

Az ingaóra felépítését, az alkatrészek feladatát, az óra működését bemutató kiselőadás készítése
Olyan inga készítése, melynek periódusideje 1 másodperc, ennek ellenőrzése

Témakör: A közlekedés és sportolás fizikája

Javasolt óraszám: 12 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

tudja, hogyan születnek az elismert, új tudományos felismerések, ismeri a tudományosság kritériumait;

tisztában van azzal, hogy a fizika átfogó törvényeket ismer fel, melyek alkalmazhatók jelenségek értelmezésére, egyes események minőségi és mennyiségi előrejelzésére;

átlátja a jelen közlekedése, közlekedésbiztonsága szempontjából releváns gyakorlati ismereteket, azok fizikai hátterét;

felismeri a tudomány által vizsgálható jelenségeket, azonosítani tudja a tudományos érvelést, kritikusan vizsgálja egy elképzelés tudományos megalapozottságát;

kialakult véleményét mérési eredményekkel, érvekkel támasztja alá.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

egyszerű esetekben kiszámolja a testek lendületének nagyságát, meghatározza irányát;

egyszerűbb esetekben alkalmazza a lendületmegmaradás törvényét, ismeri ennek általános érvényességét;

tisztában van az erő mint fizikai mennyiség jelentésével, mértékegységével, ismeri a newtoni dinamika alaptörvényeit, egyszerűbb esetekben alkalmazza azokat a gyorsulás meghatározására, a korábban megismert mozgások értelmezésére;

egyszerűbb esetekben kiszámolja a mechanikai kölcsönhatásokban fellépő erőket (nehézségi erő, nyomóerő, fonálerő, súlyerő, súrlódási erők, rugóerő), meghatározza az erők eredőjét;

érti a legfontosabb közlekedési eszközök – gépjárművek, légi és vízi járművek – működésének fizikai elveit;

tisztában van a repülés elvével, a légellenállás jelenségével;

ismeri a hidrosztatika alapjait, a felhajtóerő fogalmát, hétköznapi példákon keresztül értelmezi a felemelkedés, elmerülés, úszás, lebegés jelenségét, tudja az ezt meghatározó tényezőket, ismeri a jelenségkörre épülő gyakorlati eszközöket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Rugalmatlan ütközések megfigyelése, a közös sebesség számítása egyszerű esetekben a lendület megmaradásának segítségével. A gyűrődési zóna szerepe ütközéskor

Labdák rugalmasságának vizsgálata a visszapattanás magasságának megfigyelésével

A lendület szerepe fékezés és gyorsítás során. A fékút és a fékezési idő

Az autó gyorsulásának, illetve a fékezés folyamatának magyarázata az autóra ható erők és Newton törvényei segítségével

A kanyarodás fizikája, a kicsúszás megfigyelése (kanyarodó autó, motor, korcsolya) és okainak (súrlódási erő) vizsgálata

A testek úszásának és elmerülésének kísérleti vizsgálata, a tapasztalt fizikai magyarázata a hidrosztatikai nyomás és a felhajtó erő segítségével

A hajók (vitorlás, illetve hajócsavaros) és tengeralattjárók működésének fizikai magyarázata, az áramvonalas test fontossága a vízben való haladás során

A repülőgépek fizikája, a szárnyra ható felhajtó erő magyarázata, az áramvonalas forma fontossága

Fogalmak

a lendület megmaradása, a dinamika alaptörvénye, súrlódási erő, közegellenállás, hidrosztatikai nyomás, felhajtó erő

Javasolt tevékenységek

Egy vagy több kiválasztott sporteszköz (pl. síléc, labda) kialakításának és fizikai hátterének feltárása, az eredmények megosztása a tanuló társakkal

Kísérleti megfigyelése és vizsgálata annak, hogy az érintkező felületek közötti súrlódást hogyan lehet kis mennyiségű szennyező anyaggal (por, olaj) befolyásolni. Alkalmos kísérleti eszköz (pl. változtatható hajlásszögű lejtő) megépítése

Adott teher szállítására alkalmas hajómodell elkészítése a rendelkezésre álló eszközök felhasználásával. Az eszköz felépítésének magyarázata

Az áramló levegő nyomáscsökkenésének bemutatása egyszerű demonstrációs eszközökkel

Nagysebességű képrögzítésre alkalmas kamerával rögzített lassított felvételek tanulmányozása ütközésekről, labdák deformációjáról

Különböző zöldségek és gyümölcsök vízben való elmerülésének vizsgálata a vízben feloldott cukor vagy só mennyiségének változtatása mellett

Témakör: Az energia

Javasolt óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri a megújuló és a nem megújuló energiaforrások használatának és az energia szállításának legfontosabb gyakorlati kérdéseit;

az emberiség energiafelhasználásával kapcsolatos adatokat gyűjt, az információkat szemléletesen mutatja be;

tudja, hogy a Föld elsődleges energiaforrása a Nap. Ismeri a napenergia felhasználási lehetőségeit, a napkollektor és a napelem mibenlétét, a közöttük lévő különbséget;

ismeri a szervezet energiaháztartásának legfontosabb tényezőit, az élelmiszerek energiatartalmának szerepét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri a mechanikai munka fogalmát, kiszámításának módját, mértékegységét, a helyzeti energia, a mozgási energia, a rugalmas energia, a belső energia fogalmát;

konkrét esetekben alkalmazza a munkatételt, a mechanikai energia megmaradásának elvét a mozgás értelmezésére, a sebesség kiszámolására.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Adatgyűjtés az emberiség energiafelhasználásáról

A testek emelését és gyorsítását kísérő energiaváltozások vizsgálata: a helyzeti és mozgási energia, a munka

A szabadon eső test becsapódási sebességének meghatározása a munkatétel és az energiamegmaradás segítségével

Az elhajított kő mozgásának energetikai elemzése

Az energia megmaradása a súrlódás és közegellenállás hiányában és jelenlétében, a belső energia

A rugóhoz, gumiszalaghoz kapcsolt test mozgásának energetikai elemzése: a rugalmas energia
Energia átalakulások a háztartásban, a környezetben, az emberi szervezetben és az erőművekben (hőerőmű, szélenergia, vízi erőmű, atomerőmű, napkollektor), a hatásfok

Az energia szállításának lehetőségei

A Nap mint a Föld energiakészletének elsődleges forrása. Megújuló és nem megújuló energiaforrások megkülönböztetése, megnevezése, az energiatermelés és a környezet állapotának kapcsolata

Az energiaforrásaink kihasználásának lehetőségei a jövőben.

Fogalmak

munka, energia, helyzeti, mozgási, rugalmas energia, súrlódás, belső energia

Javasolt tevékenységek

Beszámoló készítése az örökmozgókról és arról, miért nem lehetséges ilyen gépet építeni

Beszámoló készítése a napállandóról

Egyszerű eszköz készítésével annak kimutatása, hogy a felület napsugárzás hatására történő felmelegedése hogyan függ a felület és a napsugarak irányától

Az emberiség energiafelhasználását és energiatermelését jellemző adatok gyűjtése, rendszerezése, szemléletes ábrázolása, területi változásainak bemutatása

Az autó indulását kísérő energiaváltozások összegyűjtése, szemlélete bemutatása

A teavíz melegítése hatásfokának kísérleti vizsgálata. Hogyan függ a hatásfok a gázláng méretétől, milyen más tényezők befolyásolják?

Témakör: A melegítés és hűtés következményei

Javasolt óraszám: 12 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: átlátja a korszerű lakások és házak hőszabályozásának fizikai kérdéseit (fűtés, hűtés, hőszigetelés);

tisztában van a konyhai tevékenységek (melegítés, főzés, hűtés) fizikai vonatkozásaival; egyszerű méréseket, kísérleteket végez, az eredményeket rögzíti;

fizikai kísérleteket önállóan is el tud végezni;

ismeri a legfontosabb mértékegységek jelentését, helyesen használja a mértékegységeket számításokban, illetve az eredmények összehasonlítása során;

egyszerű, a megértést segítő számolási feladatokat old meg, táblázatokat, ábrákat, grafikonokat értelmez, következtetést von le, összehasonlít;

gyakorlati oldalról ismeri a tudományos megismerési folyamatot: megfigyelés, mérés, a tapasztalatok, mérési adatok rögzítése, rendszerezése, ezek összevetése valamilyen egyszerű modellel vagy matematikai összefüggéssel, a modell (összefüggés) továbbfejlesztése.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri a hőtágulás jelenségét, jellemző nagyságrendjét;

ismeri a Celsius- és az abszolút hőmérsékleti skálát, a gyakorlat szempontjából nevezetes néhány hőmérsékletet, a termikus kölcsönhatás jellemzőit;

értelmezi az anyag viselkedését hőközlés során, tudja, mit jelent az égéshő, a fűtőérték és a fajhő;

tudja a halmazállapot-változások típusait (párolgás, forrás, lecsapódás, olvadás, fagyás, szublimáció);

tisztában van a halmazállapot-változások energetikai viszonyaival, anyagszerkezeti magyarázatával, tudja, mit jelent az olvadáshő, forráshő, párolgáshő. Egyszerű számításokat végez a halmazállapot-változásokat kísérő hőközlés meghatározására;

ismeri a hőtan első főtételét, és tudja alkalmazni néhány egyszerűbb gyakorlati szituációban (palackba zárt levegő, illetve állandó nyomású levegő melegítése);

tisztában van a megfordítható és nem megfordítható folyamatok közötti különbséggel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A hőtágulás jelenségének megfigyelése, értelmezése

Az anyagok hőmérsékletének mérése, a hőmérséklet kiegyenlítődésének kísérleti vizsgálata és értelmezése

Anyagok melegítésének és hűtésének megfigyelése például konyhai tevékenység során: a folyamat gyorsaságának vizsgálata, a fajhő és a felület nagyságnak szerepe

Az égéshő és fűtőérték fogalma, a lassú és gyors égés felismerése a mindennapokban

Halmazállapotváltozások (olvadás, fagyás, párolgás, lecsapódás, a forrás és szublimáció) megfigyelése például konyhai tevékenység során. A fázisátmenetek vizsgálata a hőmérséklet változásának szempontjából

A halmazállapot-változások értelmezése és energetikai leírása, egyszerű számítások a mindennapi gyakorlatból, az olvadáshő a párolgáshő és a forráshő fogalma

A kuktafazék működésének fizikai magyarázata

A dugattyú mozgásának értelmezése a hőtan első főtételének segítségével

A megfordítható és nem megfordítható folyamatok közötti különbség felismerése

Fogalmak

hőmérséklet, fajhő, párolgáshő, olvadáshő, forráshő, időbeli egyirányúság a természetben, halmazállapotváltozás, melegítés, hűtés, fűtőérték

Javasolt tevékenységek

A különböző hőmérsékletű folyadékok keveredésekor kialakuló közös hőmérséklet mérése, becslése, illetve számolása a megfelelő adatok ismeretében

Festékes víz vagy tintacsepp meleg és hideg vízben való elkeveredésének megfigyelése csoportban történő kísérletezés során, a tapasztalatok megfogalmazása, hipotézis alkotása az elkeveredés gyorsaságával kapcsolatban, a hipotézis megvitatása, ellenőrzése újabb kísérletekkel

Tea készítése hidegvízbe tett filter segítségével

A főzésre használt edények használat közbeni felmelegedésének vizsgálata. Milyen megoldásokat alkalmaznak annak érdekében, hogy a lábas füle vagy a merőkanál, palacsintasütő nyele kevésbé melegedjen?

Kísérletezés a túlhűtés jelenségének megvalósítására, például lassan lehűtött palackos ásványvíz segítségével, tanári útmutatás alapján. A sikeres, illetve sikertelen próbálkozások dokumentálása, a tapasztalatok megbeszélése

Kutatómunka a vasbetonról. Miért alkalmazható egymás mellett éppen a vas és a beton?

A párolgás sebességét befolyásoló tényezők megfigyelése csoportos tanulókísérlet végzése közben

Témakör: Víz és levegő a környezetünkben

Javasolt óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri a légnyomás változó jellegét, a légnyomás és az időjárás kapcsolatát;

ismeri a legfontosabb természeti jelenségeket (például légköri jelenségek, az égbolt változásai, a vízzel kapcsolatos jelenségek), azok megfelelően egyszerűsített, a fizikai mennyiségeken és törvényeken alapuló magyarázatait;

gyakorlati példákon keresztül ismeri a hővezetés, hőáramlás és hősugárzás jelenségét, a hőszigetelés lehetőségeit, ezek anyagszerkezeti magyarázatát.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri a víz különleges tulajdonságait (rendhagyó hőtágulás, nagy olvadáshő, forráshő, fajhő), ezek hatását a természetben, illetve mesterséges környezetünkben;

ismeri a nyomás, hőmérséklet, páratartalom fogalmát, a levegő mint ideális gáz viselkedésének legfontosabb jellemzőit. Egyszerű számításokat végez az állapotváltozások megváltozásával kapcsolatban;

ismeri az időjárás elemeit, a csapadékformákat, a csapadékok kialakulásának fizikai leírását.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A légnyomás kísérleti kimutatása, a légritkított tér néhány gyakorlati alkalmazása

A légnyomás és az időjárás kapcsolata

Az abszolút és relatív páratartalom. A relatív páratartalom és a hőmérséklet kapcsolata, pára képződés a természetben: harmatképződés, dér, zúzmara

Pára képződés a lakásban, ennek következményei. Fűtési rendszerek a lakásban

A hőterjedés gyakorlati példákon keresztül (hővezetés, hőáramlás, hősugárzás)

A hőszigetelés lehetőségei a lakásban. A hőszigetelő ablak működésének fizikai magyarázata

A víz rendhagyó hőtágulása, ennek következményei a természetben. Jégképződés a tavakon, jéghegyek

Egyszerű számítások végzése a levegő állapotváltozásainak megváltozásával kapcsolatban

Fogalmak

Időjárás, éghajlat, relatív páratartalom, hővezetés, hőáramlás, hősugárzás

Javasolt tevékenységek

A hőszigetelt edény (termosz) és az egyszerű üvegedény tulajdonságainak összehasonlítása önálló kísérletezés segítségével

Hőszigetelt edény készítése a környezetben található egyszerű eszközök felhasználásával, a hőszigetelő tulajdonság kimutatása és magyarázata

Az iskola fűtési rendszerének megtekintése, a rendszer elemeinek elkülönítése, azok szerepének felismerése. A rendszer egyszerűsített változatának lerajzolása, felépítése

Anyaggyűjtés, beszámoló készítése és beszélgetés a jéghegy tulajdonságairól és szerepéről a Titanic elsüllyedésében

A szoba hőmérsékletének mérése felfűtés és szellőztetés közben hőmérő ismételt leolvasásával vagy automatikus adatgyűjtő rendszer felhasználásával. Az adatok megjelenítése és megosztása

A száraz meleg és a nedves meleg megtapasztalása (nyári szárazságban, szaunában), a testérzet összehasonlítása

A tanteremben található levegő tömegének becslés

11. évfolyam heti 2 óra

Témakör: Gépek

Javasolt óraszám: 9 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: el tudja választani egyszerű fizikai rendszerek esetén a lényeges elemeket a lényegtelenektől; néhány konkrét példa alapján felismeri a fizika tudásrendszerének fejlődése és a társadalmi-gazdasági folyamatok, történelmi események közötti kapcsolatot.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri az egyszerű gépek elvének megjelenését a hétköznapi életben, mindennapi eszközeinkben; néhány egyszerűbb, konkrét esetben (mérleg, libikóka) a forgatónyomatékok meghatározásának segítségével vizsgálja a testek egyensúlyi állapotának feltételeit, összeveti az eredményeket a megfigyelések és kísérletek tapasztalataival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A libikóka és a mérleg egyensúlyának kísérleti vizsgálata és értelmezése

Szerszámkulcsok és fogók működésének magyarázata az erőkar segítségével

Gépek összehasonlítása a teljesítmény és hatásfok adatok alapján

A kerékpár felépítésének és működésének fizikai magyarázata

Egy jelentős gép és a kapcsolódó technológia fizikai lényegének ismertetése, történelmet és társadalmat átalakító hatásának bemutatása (Ilyen lehet: hajítógép, szövőgép, mechanikus számológép, belső égésű motor)

Anyaggyűjtés James Watt-ról és gőzgépéről

Beszélgetés a robotokról: elterjedésük, jövőbeli szerepük, mesterséges intelligencia, gépi tanulás, önvezérelt működés

Fogalmak

forgatónyomaték, forgatónyomatékok egyensúlya, erőkar, teljesítmény, hatásfok

Javasolt tevékenységek

Egy a diákok számára elérhető gép (ceruzahegyező, konzervnyitó, zárszerkezet, mechanikus óra, zenegép) szétszedése, a főbb alkotórészek azonosítása, szerepük felismerése, a működés fizikai alapjainak leírása. A tevékenység dokumentálása

A felfújott léggömbben levő levegő súlyának kimutatása egyszerű mérleg segítségével

Egyszerű kísérletek elvégzése a súlypont egyensúlyozásban betöltött szerepének bemutatására

Különböző csavarok beszerzése, vizsgálata, jellemzőinek (menetemelkedés, menetsűrűség) megfigyelése és működésének magyarázata

Az egyes történelmi korokra jellemző gépek összegyűjtése, alkalmazásuk bemutatása

Kedvelt gépek modelljeinek megfigyelése, illetve elkészítése, működésük megismerése, megértése

Témakör: Szikrák, villámok

Javasolt óraszám: 10 tanóra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: ismeri a villámok veszélyét, a villámhárítók működését, a helyes magatartást zivataros, villámcsapás-veszélyes időben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri az elektrosztatikus alapjelenségeket (dörzselektromosság, töltött testek közötti kölcsönhatás, földelés), ezek gyakorlati alkalmazásait;

átlátja, hogy az elektromos állapot kialakulása a töltések egyenletes eloszlásának megváltozásával van kapcsolatban;

érti Coulomb törvényét, egyszerű esetekben alkalmazza elektromos töltéssel rendelkező testek közötti erő meghatározására;

tudja, hogy az elektromos kölcsönhatást az elektromos mező közvetíti.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az elektromos állapot kialakulásának magyarázata az atomról alkotott egyszerű elképzelés (elektron, atommag) segítségével

A két fajta elektromos állapot, az elektromos vonzás és taszítás, az elektromos árnyékolás, a csúcshatás, az elektromos megosztás és a földelés megfigyelése kísérletezés közben, a tapasztaltak magyarázata

Coulomb törvénye, az elektromosan töltött testek között fellépő erő meghatározása

Az elektromos mező szemléltetése (pl. búzadarás kísérlettel), ez alapján a mező erővonalakkal történő érzékeltetése

Elektromos szikrák keltése, megfigyelése (pl. megosztó géppel vagy szalaggenerátorral), ennek segítségével a villámok kialakulásának alapvető magyarázata

A tanultak alkalmazása a villámok elleni védekezésben, illetve a villámcsapás-veszélyes helyzetekben való helyes magatartás kialakításában

Fogalmak

elektromos állapot, elektromos töltés, elektromos mező, atom, elektron, Coulomb-törvény, elektromos árnyékolás, csúcshatás, földelés

Javasolt tevékenységek

Egyszerű elektroszkóp készítése (pl. Öveges-féle töltésszámláló konzervdoboz-elektroszkóp), ezzel kísérletek elvégzése: a csúcshatás, az megosztás megfigyelése, a Coulomb-törvény érzékeltetése

Az elektromos árnyékolás (Faraday-kalitka) vizsgálata mobiltelefonnal (pl. hűtőszekrényben, mikrohullámú sütőben, sztanolpapíros csomagolásban stb., felhívható-e a készülék?)

Különböző épületek villámvédelmi rendszerének megfigyelése

A fénymásoló, lézernyomtató működésének tanulmányozása, anyaggyűjtés projektmunkában
Villámokról készült felvételek gyűjtése és tanulmányozása

Témakör: Elektromosság a környezetünkben

Javasolt óraszám: 14 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

átlátja a gyakran alkalmazott orvosdiagnosztikai vizsgálatok, illetve egyes kezelések fizikai megalapozottságát, felismeri a sarlatán, tudományosan megalapozatlan kezelési módokat; tisztában van az elektromos áram veszélyeivel, a veszélyeket csökkentő legfontosabb megoldásokkal (gyerekbiztos csatlakozók, biztosíték, földvezeték szerepe);

tisztában van az aktuálisan használt világító eszközeink működési elvével, energiafelhasználásának sajátosságaival, a korábban alkalmazott megoldásokhoz képesti előnyeivel;

ismeri a háztartásban használt fontosabb elektromos eszközöket, az elektromosság szerepét azok működésében. Szemléletes képe van a váltakozó áramról

gyakorlati oldalról ismeri a tudományos megismerési folyamatot: megfigyelés, mérés, a tapasztalatok, mérési adatok rögzítése, rendszerezése, ezek összevetése valamilyen egyszerű modellel vagy matematikai összefüggéssel, a modell (összefüggés) továbbfejlesztése.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

tudja, hogy az áram a töltött részecskék rendezett mozgása, és ez alapján szemléletes elképzelést alakít ki az elektromos áramról;

gyakorlati szinten ismeri az egyenáramok jellemzőit, a feszültség, áramerősség és ellenállás fogalmát;

ismeri a mindennapi életben használt legfontosabb elektromos energiaforrásokat, a gépkocsi-, mobiltelefon-akkumulátorok legfontosabb jellemzőit;
érti Ohm törvényét, egyszerű esetekben alkalmazza a feszültség, áramerősség, ellenállás meghatározására. Tudja, hogy az ellenállás függ a hőmérséklettől;
ki tudja számolni egyenáramú fogyasztók teljesítményét, az általuk felhasznált energiát;
ismeri az egyszerű áramkör és egyszerűbb hálózatok alkotórészeit, felépítését;
értelmezni tud egyszerűbb kapcsolási rajzokat, ismeri kísérleti vizsgálatok alapján a soros és a párhuzamos kapcsolások legfontosabb jellemzőit;
ismeri az elektromos hálózatok kialakítását a lakásokban, épületekben, az elektromos kapcsolási rajzok használatát;
tisztában van az elektromos áram élettani hatásaival, az emberi test áramvezetési tulajdonságaival, az idegi áramvezetés jelenségével;
ismeri az elektromos fogyasztók használatára vonatkozó balesetvédelmi szabályokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az elektromos áram fogalmának kialakítása egyszerű kísérletekkel (pl. víz elektromos vezetésének változása, konyhasó vagy sav hatására), az áramerősség mérése

A legfontosabb egyenáramú áramforrások (galvánelem, gépkocsi- mobiltelefon-akkumulátorok, napelemek), adatainak összegyűjtése és értelmezése

Ohm törvényének vizsgálata méréssel egyszerű áramkörben ellenálláshuzallal, az ellenállás, mint fizikai mennyiség és mint áramköri elem bevezetése

Egyszerű számítások elvégzése Ohm törvényének felhasználásával: a feszültség, az áramerősség és az ellenállás meghatározására

Egyszerű, fényforrást és termisztort tartalmazó áramkör vizsgálata, az ellenállás hőmérsékletfüggésének felismerése

A soros és a párhuzamos kapcsolások legfontosabb jellemzőinek megismerése kísérleti vizsgálatok alapján

A legfontosabb hőhatáson alapuló háztartási eszközök jellemzőinek összegyűjtése

A villanyszámla értelmezése, a háztartási áramfogyasztás költségeinek kiszámolása, a kWh és a joule kapcsolata

Az elektromos áramütés élettani hatása, érintésvédelmi, balesetvédelmi ismeretek

Lakás villamos hálózata és biztonsági berendezései (a biztosíték, az áram-védőkapcsoló és a földvezeték feladata)

Az EKG, EEG felvételek kapcsán az emberi idegvezetés egyes diagnosztikai alkalmazásainak bemutatása

Fogalmak

elektromos áram, áramerősség, feszültség, ellenállás, Ohm-törvénye, soros és a párhuzamos kapcsolás, biztosíték, földvezeték

Javasolt tevékenységek

Gyümölcsből vagy zöldségből elektromos telepek készítése és feszültségeinek vizsgálata (pl. burgonya, ecetes uborka, citrom, hagyma, vas és réz szegekkel, vagy más fémekkel)

Fényforrások teljesítményének és fényerejének vizsgálata (teljesítmény számolása a feszültség és áramerősség mérésével, fényerő mérése pl. mobilapplikációval)

Testünk különböző pontok közti ellenállásának mérése ellenállásmérő-műszerrel, az emberi szervezet ellenállását befolyásoló tényezők vizsgálata

Szénrúd, grafitból vagy ellenálláshuzal ellenállásának vizsgálata

Gyűjtőmunka orvosi diagnosztikai eszközökről

Egy kiválasztott fogyasztó teljesítményének meghatározása. A mérés megtervezése, kivitelezése, az eredmények értékelése és bemutatása

Témakör: Generátorok és motorok

Javasolt óraszám: 10 tanóra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: tisztában van a különböző típusú erőművek használatának előnyeivel és környezeti kockázatával;

ismeri a háztartásban használt fontosabb elektromos eszközöket, az elektromosság szerepét azok működésében. Szemléletes képe van a váltakozó áramról.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

elektromágnes készítése közben megfigyeli és alkalmazza, hogy az elektromos áram mágneses mezőt hoz létre;

megmagyarázza hogyan működnek az általa megfigyelt egyszerű felépítésű elektromos motorok: a mágneses mező erőt fejt ki az árammal átjárt vezetőre;

ismeri az elektromágneses indukció jelenségének lényegét, fontosabb gyakorlati vonatkozásait, a váltakozó áram fogalmát;

érti a generátor, a motor és a transzformátor működési elvét, gyakorlati hasznát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Elektromágnes készítése egyszerű eszközökkel (pl. vasszegre tekert szigetelt drót), az előállított mágneses mező vizsgálata pl. iránytűvel)

Az elektromotor működési elvének megértése egyszerű modell vagy animáció tanulmányozása révén

Az elektromágneses indukció alapeseteinek megismerése, ez alapján egyszerű generátor modell készítése vagy tanulmányozása

Adatgyűjtés Michael Faraday életéről, a felfedezések jelentőségének megvitatása

A váltakozó áram keletkezése, és főbb jellemzői

A transzformátor működésének megfigyelése és magyarázata, az elektromos energia szállításában betöltött szerepének megismerése

A környezetünkben illetve technika eszközökben található transzformátorok felismerése

Generátorok és motorok működésének megfigyelése, fizikai magyarázata

Fogalmak

mágneses mező, mágneses indukcióvonalak, elektromágnes, elektromágneses indukció, generátor, elektromotor, transzformátor

Javasolt tevékenységek

Adatgyűjtés projektmunkában Jedlik Ányos villanymotorjáról, villamos motorkocsijáról, és a dinamójáról

A Föld és más gyenge mágneses terek vizsgálata mobilapplikáció segítségével

Mágneses mezőben fellépő erőhatások egyszerű kísérleti vizsgálata (pl. Oersted-kísérlete, párhuzamos vezetők közötti erők)

Transzformátor modell készítése és vizsgálata vaskarikára tekert szigetelt drótok segítségével

A transzformátor és a villamos energia elterjedésében szerepet vállaló magyar tudósok (Déri, Bláthy, Zipernowsky, Mechwart) találmányainak jelentősége. Anyaggyűjtés projektmunkában Egyszerű egyenáramú motorok készítése rézdrót, elem és mágnes felhasználásával az interneten található videók segítségével

Az elektromágneses emelő megismerése, erős elektromágnes készítése a rendelkezésre álló eszközök felhasználásával

Folyamatábra készítése az elektromos energia útjáról az erőműtől a lakásig. Az ehhez használt eszközök megfigyelése a környezetben

Témakör: A hullámok szerepe a kommunikációban

Javasolt óraszám: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

tisztában van az elektromágneses hullámok frekvenciatartományaival, a rádióhullámok, mikrohullámok, infravörös hullámok, a látható fény, az ultraibolya hullámok, a röntgensugárzás, a gamma-sugárzás gyakorlati felhasználásával.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

érti, hogyan alakulnak ki és terjednek a mechanikai hullámok, ismeri a hullámhossz és a terjedési sebesség fogalmát;

ismeri az emberi hangérzékelés fizikai alapjait, a hang, mint hullám jellemzőit, keltésének eljárásait;

átlátja a húros hangszerek és a sípok működésének elvét, az ultrahang szerepét a gyógyászatban, ismeri a zajszennyezés fogalmát;

ismeri az elektromágneses hullámok szerepét az információ- (hang-, kép-) átvitelben, ismeri a mobiltelefon legfontosabb tartozékait (SIM kártya, akkumulátor stb.), azok kezelését, funkcióját;

ismeri az elektromágneses hullámok jellemzőit (frekvencia, hullámhossz, terjedési sebesség), azt, hogy milyen körülmények határozzák meg ezeket. A mennyiségek kapcsolatára vonatkozó egyszerű számításokat végez.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A környezetben előforduló mechanikai haladó hullámok megfigyelése, a terjedési mechanizmusának megértése

A megfigyelt mechanikai hullámok jellemzése a megfelelő fizikai mennyiségekkel (terjedési sebesség, hullámhossz, amplitúdó, a csillapodás jellege)

Az állóhullámok kialakulásának megfigyelése

Hangszerek és egyszerű hangkeltő eszközök megfigyelése, a keletkező hanghullámok jellemzése

Környezetünk hangterhelése, javaslatok a zajszennyezés csökkentésére

Az elektromágneses hullámok kialakulása és terjedése, a hullámokat jellemző fizikai mennyiségek

A hullámhossz, a terjedési sebesség és a frekvencia kapcsolata

A különböző frekvenciájú elektromágneses hullámok alkalmazásainak megfigyelése és fizikai magyarázata mindennapi eszközeink használata során: tolatóradar, mikrohullámú sütő, infrakamera, röntgengép, anyagvizsgálat

A képek és hangok továbbításának alapelvei (rádió, televízió), a mobiltelefon működése: wifi, bluetooth

Interferencia képek létrehozása lézerrel, lefényképezése, egyszerű magyarázata

Anyaggyűjtés a hologramokról, Gábor Dénesről, a talált információk megosztása, megbeszélése

Tudományos vita a mobiltelefon használatának lehetséges ártalmairól

Fogalmak

hanghullám, elektromágneses hullám, a hullám hullámhossza, terjedési sebessége, frekvenciája, lézer, holográfia

Javasolt tevékenységek

Környezetünkben előforduló különböző jellegzetes hangok erősségének mérése (suttogás, normál beszéd, kiabálás, utcai zaj stb.) mobilapplikációval vagy más műszerrel, anyaggyűjtés a zajártalomról

Sípok, húrok hossz és hangmagasság kapcsolatának vizsgálata. (A sípok helyettesíthetjük "kémcső pánsípokkal", a hangmagasságot mobilalkalmazással vagy gitárhangolóval mérhetjük)

Mi a legmagasabb hang, amit még hallasz? Az egyéni hangmagassági küszöb vizsgálata hanggenerátorral, vagy azt helyettesítő mobilapplikációval

Különböző hangok "képeinek" vizsgálata oszcilloszkóppal, vagy megfelelő mobilalkalmazással
Mikrohullámú sütő belsejében kialakuló állóhullámok megfigyelése reszelt sajt vagy csokoládé eltérő melegedése alapján, ez alapján a mikrohullám terjedési sebességének megállapítása

Egy digitális audió-szerkesztő program megismerése, a megismert hullámtani jellemzők alkalmazásával alapfokú használata (pl. Audacity)

Témakör: Képek és látás

Javasolt óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri a legfontosabb természeti jelenségeket (például, légköri jelenségek, az égbolt változásai, a vízzel kapcsolatos jelenségek), azok megfelelően egyszerűsített, a fizikai mennyiségeken és törvényeken alapuló magyarázatait;

néhány konkrét példa alapján felismeri a fizika tudásrendszerének fejlődése és a társadalmi-gazdasági folyamatok, történelmi események közötti kapcsolatot.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

tudja, hogyan jönnek létre a természet színei, és hogyan észleljük azokat;

ismeri a színek és a fény frekvenciája közötti kapcsolatot, a fehér fény összetett voltát, a kiegészítő színek fogalmát, a szivárvány színeit;

ismeri az emberi szemet mint képalkotó eszközt, a látás mechanizmusát, a gyakori látáshibák (rövid- és távollátás) okát, a szemüveg és a kontaktlencse jellemzőit, a dioptria fogalmát; ismeri a fénytörés és visszaverődés törvényét, megmagyarázza, hogyan alkot képet a síktükör; a fókuszpont fogalmának felhasználásával értelmezi, hogyan térítik el a fényt a domború és homorú tükrök, a domború és homorú lencsék; ismeri az optikai leképezés fogalmát, a valódi és látszólagos kép közötti különbséget. Egyszerű kísérleteket tud végezni tükrökkel és lencsékkel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A síktükörben látott kép megfigyelése, jellemzése, kialakulásának magyarázata

Tükrök használata optikai eszközökben: reflektor, kozmetikai tükör, tükrök a közlekedésben

A fény törésének megfigyelése és értelmezése a törésmutató segítségével. A fehér fény felbontása, a kialakult színek magyarázata

A fény fókuszálásának és a kézi nagyító képalkotásának kísérleti vizsgálata

A látás magyarázata, a szem felépítésének fizikája. A szemüveg szerepe a látás javításában

Néhány további optikai eszköz kipróbálása, a működés lényegi, kvalitatív magyarázata (optikai szál, mikroszkóp, távcsövek)

Galilei távcsővel végzett megfigyelései

Néhány kiválasztott esetben (pl. naplemente, kék égbolt, színkeverés) a természetben látott színek kialakulásának magyarázata, a szivárvány színei, a kiegészítő színek

Fogalmak

fényvisszaverődés; fénytörés; teljes visszaverődés; fókuszpont; fókusz-, tárgy-, és képtávolság; valódi és látszólagos kép

Javasolt tevékenységek

A fehér fény felbontása különböző módszerekkel csoportmunkában (prizma, vizes tálba tett síktükör, optikai rács, szappanhártya stb.)

Különböző állatok színlátása (pl. kutya, tehén, ragadozó madarak stb.). Milyenek látják a világot? Adatgyűjtés, projektmunka

Adatgyűjtés a nagy csillagászati távcsövekről, azok felépítése, működése

Kepler- és Galilei-féle távcsövek, a mikroszkóp modelljének bemutatása gyűjtő és szórólencsékkel, az elkészített modell nagyításának vizsgálata

Lencsék, tükrök fókusz-távolságának meghatározása egyszerű kísérletekkel

12. évfolyam heti 1 óra

Témakör: Az atomok és a fény

Javasolt óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri a legfontosabb természeti jelenségeket (például légköri jelenségek, az égbolt változásai, a vízzel kapcsolatos jelenségek), azok megfelelően egyszerűsített, a fizikai mennyiségeken és törvényeken alapuló magyarázatait;

tisztában van az aktuálisan használt világító eszközeink működési elvével, energiafelhasználásának sajátosságaival, a korábban alkalmazott megoldásokhoz képesti előnyeivel;

néhány konkrét példa alapján felismeri a fizika tudásrendszerének fejlődése és a társadalmi-gazdasági folyamatok, történelmi események közötti kapcsolatot.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

tudja, hogy a fény elektromágneses hullám, és hogy terjedéséhez nem kell közeg;

megfigyeli a fényelektromos jelenséget, tisztában van annak Einstein által kidolgozott magyarázatával, a frekvencia (hullámhossz) és a foton energiája kapcsolatával;

ismeri Rutherford szórási kísérletét, mely az atommag felfedezéséhez vezetett;

ismeri az atomról alkotott elképzelések változásait, a Rutherford-modellt és a Bohr-modellt, látja a modellek hiányosságait;

ismeri a digitális fényképezőgép működésének elvét;

megmagyarázza az elektronmikroszkóp működését az elektron hullámtermészetének segítségével;

átlátja, hogyan használják a vonalas színeképet az anyagvizsgálat során.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A fény elektromágneses hullám, jellemzése fizikai mennyiségekkel (amplitúdó, frekvencia, hullámhossz, terjedési sebesség)

A fotocella és a fénymérő működésének magyarázata a fényelektromos jelenség segítségével, a megvilágító fény és a foton energiája közötti kapcsolat

Digitális fényképek készítése különböző távolságban elhelyezett tárgyakról, a fényképezőgép beállításainak értelmezése, a képrögzítés elve

Elektronmikroszkóppal és fénymikroszkóppal készült képek összevetése. Az elektronmikroszkóp nagyobb felbontásának és működésének értelmezése az elektron hullámtermészetével

A vonalas színek kialakulásának magyarázata az atomok által elnyelt illetve kibocsátott fény frekvenciájának segítségével

A legfontosabb atommodellek (Thomson, Rutherford, Bohr, kvantumfizikai) fizikai lényegének ismerete, az atom körüli elektronok energiájának kvantáltsága

Rutherford szórási kísérletének szimulációja, anyaggyűjtés Rutherford és Bohr életével kapcsolatban

Jelenleg használt fényforrásaink számbavétele, működésük fizikai lényege (LED, izzó, fénycső, halogén izzó)

Fogalmak

fényelektromos jelenség; foton; atom; elektron; atommag

Javasolt tevékenységek

Anyaggyűjtés projektmunkában: Hol van jelentősége a fényelektromos jelenségnek, milyen eszközökben használják azt? (fényképezőgép, napelem, fénymásoló, optoelektronika stb.)

Anyaggyűjtés Einstein életéről és legfontosabb eredményeiről. Vita arról, hogy milyen hamis legendák és téves ismeretek lengik körül az életművet

Anyaggyűjtés és vita a kvantummechanika néhány neves jelenségéről, és azok értelmezéseiről (határozatlansági reláció, alagúteffektus, Schrödingermacskája)

A Rutherford-féle szórási kísérlet utóélete, a ma működő gyorsítóberendezések alapvető működési elve és vizsgálati módszerei. Anyaggyűjtés

Felfedezték az elektront! - egy korabeli hír megírása a mai hírek, figyelemfelkeltő internetes portálok stílusában

Témakör: Környezetünk épségének megőrzése

Javasolt óraszám: 12 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri a megújuló és a nem megújuló energiaforrások használatának és az energia szállításának legfontosabb gyakorlati kérdéseit;

az emberiség energiafelhasználásával kapcsolatos adatokat gyűjt, az információkat szemléletesen mutatja be;

tisztában van a különböző típusú erőművek használatának előnyeivel és környezeti kockázatával;

átlátja a gyakran alkalmazott orvosdiagnosztikai vizsgálatok, illetve egyes kezelések fizikai megalapozottságát, felismeri a sarlatán, tudományosan megalapozatlan kezelési módokat;

tudja, hogy a Föld elsődleges energiaforrása a Nap. Ismeri a napenergia felhasználási lehetőségeit, a napkollektor és a napelem mibenlétét, a közöttük lévő különbséget; átlátja az ózonpajzs szerepét a Földet ért ultraibolya sugárzással kapcsolatban; ismeri a környezet szennyezésének leggyakoribb forrásait, fizikai vonatkozásait; tisztában van az éghajlatváltozás kérdésével, az üvegházhatás jelenségével a természetben, a jelenség erőssége és az emberi tevékenység kapcsolatával; adatokat gyűjt és dolgoz fel a legismertebb fizikusok életével, tevékenységével, annak gazdasági, társadalmi hatásával, valamint emberi vonatkozásaival kapcsolatban (Galileo Galilei, Michel Faraday, James Watt, Eötvös Loránd, Marie Curie, Ernest Rutherford, Niels Bohr, Albert Einstein, Szilárd Leó, Wigner Jenő, Teller Ede).

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri az atommag felépítését, a nukleonok típusait, az izotóp fogalmát, a nukleáris kölcsönhatás jellemzőit; ismeri a radioaktív sugárzások típusait, az alfa-, béta- és gamma-sugárzások leírását és tulajdonságait; ismeri a felezési idő, aktivitás fogalmát, a sugárvédelem lehetőségeit; átlátja, hogy a maghasadás és magfúzió miért alkalmas energiatermelésre, ismeri a gyakorlati megvalósulásuk lehetőségeit, az atomerőművek működésének alapelvét, a csillagok energiatermelésének lényegét; érti az atomreaktorok működésének lényegét, a radioaktív hulladékok elhelyezésének problémáit; ismeri a radioaktív izotópok néhány orvosi alkalmazását (nyomjelzés).

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az ózonpajzs szerepe a Földet ért ultraibolya sugárzással kapcsolatban, az ózonpajzs védelmében tett intézkedések és azok sikere

Az üvegházhatás fizikai magyarázata

Az energiatermelés alternatívái, az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentési lehetősége

A periódusos rendszer alapján fontosabb elemek mag összetételének, kötési energiájának és stabilitásának tanulmányozása

A maghasadás és magfúzió lényegének megértése magyarázó ábrák és animációk segítségével
Az atomerőművek, a hőerőművek és megújuló energiatermelés előnyeinek és hátrányainak előzetes adatgyűjtést követő összevetése

Adatgyűjtés Wigner Jenő, Teller Ede és Szilárd Leó munkásságával kapcsolatban

Az alfa-, béta- és gamma-sugárzások tulajdonságai, élettani hatásaik, az egyes sugárfajták elleni védekezés lehetőségei

Anyaggyűjtés a rádiumról és a Curie-család életéről

Tudományos vita a környezetbe került, vagy orvosi kezelés során alkalmazott radioaktív izotópok veszélyességéről

Fogalmak

atommag, nukleon, izotóp, nukleáris kölcsönhatás, maghasadás, magfúzió, alfa-, béta-, és gamma-sugárzás; felezési idő, aktivitás, ózonpajzs, üvegházhatás

Javasolt tevékenységek

A szén-dioxid üvegházhatásának kimutatása egyszerű kísérlettel

Saját ökológiai lábnyom csökkentését eredményező tevékenységek tervezése

Anyaggyűjtés arról, hogy a különböző modellek szerint 20-30 év múlva milyen klímája lesz hazánkknak, az emberi cselekvés lehetőségeinek megvitatása a veszélyek csökkentésére

Anyaggyűjtés projektmunkában a radioaktivitás néhány különleges alkalmazásával kapcsolatban: gammakés, radioaktív nyomjelzés, kormeghatározás

Anyaggyűjtés a leghíresebb nukleáris balesetekről és ezek következményeiről. Tudományos vita ezek környezetre gyakorolt hatásáról. (pl. a Csernobil c. film kapcsán)

Anyaggyűjtés arról, hogy mely országokban milyen típusú atomerőművek működnek, és mekkora az ország villamos-energiatermelésében a nukleáris energia részesedése? A jelentősebb erőművek helye, fényképe

Napilapok, különböző folyóiratok, internetes híradások áttekintése. Milyen a modern fizikát érintő cikkek találhatóak bennük? Mennyire megbízható információkat közvetítenek a különböző cikkek a nagyközönség felé? Csoportosításuk aszerint, hogy melyek tűnnek megbízhatónak és melyek nem

Témakör: A Világegyetem megismerése

Javasolt óraszám: 14 tanóra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri az űrkutatás történetének főbb fejezeteit, jövőbeli lehetőségeit, tervezett irányait;

tisztában van az űrkutatás ipari-technikai civilizációra gyakorolt hatásával, valamint az űrkutatás tágabb értelemben vett céljaival (értelmes élet keresése, új nyersanyagforrások felfedezése);

tisztában van azzal, hogy a fizika átfogó törvényeket ismer fel, melyek alkalmazhatók jelenségek értelmezésére, egyes események minőségi és mennyiségi előrejelzésére;

tudja, hogyan születnek az elismert, új tudományos felismerések, ismeri a tudományosság kritériumait;

felismeri a tudomány által vizsgálható jelenségeket, azonosítani tudja a tudományos érvelést, kritikusan vizsgálja egy elképzelés tudományos megalapozottságát;

kialakult véleményét mérési eredményekkel, érvekkel támasztja alá;

el tudja helyezni lakóhelyét a Földön, a Föld helyét a Naprendszerben, a Naprendszer helyét a galaxisunkban és az Univerzumban;

átlátja az emberiség és a Világegyetem kapcsolatának kulcskérdéseit;

a legegyszerűbb esetekben azonosítja az alapvető fizikai kölcsönhatások és törvények szerepét a Világegyetem felépítésében és időbeli változásaiban;

ismeri a fizika főbb szakterületeit, néhány új eredményét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

szabad szemmel vagy távcsővel megfigyeli a Holdat, a Hold felszínének legfontosabb jellemzőit, a holdfogyatkozás jelenségét. A látottakat fizikai ismeretei alapján értelmezi;

ismeri a bolygók, üstökösök mozgásának jellegzetességeit;

tudja, mit jelentenek a kozmikus sebességek (körsebesség, szökési sebesség);

érti a tömegvonzás általános törvényét, és azt, hogy a gravitációs erő bármely két test között hat;

érti a testek súlya és a tömege közötti különbséget, a súlytalanság állapotát, a gravitációs mező szerepét a gravitációs erő közvetítésében;

megvizsgálja a Naprendszer bolygóin és holdjain uralkodó, a Földétől eltérő fizikai környezet legjellemzőbb példáit, azonosítja ezen eltérések okát. A legfontosabb esetekben megmutatja, hogyan érvényesülnek a fizika törvényei a Föld és a Hold mozgása során;

átlátja és szemlélteti a természetre jellemző fizikai mennyiségek nagyságrendjeit (atommag, élőlények, Naprendszer, Univerzum);

ismeri a Nap mint csillag legfontosabb fizikai tulajdonságait, a Nap várható jövőjét, a csillagok lehetséges fejlődési folyamatait.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A rakéták működési elve, a kozmikus sebességek jelentése

A súlytalanság jelensége, kialakulásának körülményei, a súly és a tömeg közötti különbség

A bolygók és üstökösök mozgásának fizikai magyarázata, az általános tömegvonzás törvénye

Az általános tömegvonzás értelmezése a gravitációs mező segítségével

A Naprendszer jellemzői, példák a Naprendszer bolygóin és holdjain uralkodó jellemző fizikai környezetre, ezek kialakulásának magyarázata

A holdfogyatkozás és a napfogyatkozás fizikai magyarázata

A legfontosabb ismeretek az űrrepülőgépekről, a Holdraszállásról és a tervezett Mars utazásról
Néhány, a mindennapokban elterjedt és először az űrkutatásban használt technológia, eszköz ismertetése

A gravitáció szerepe a Világmindenségben

A csillagok és a Nap működése és változásai: fekete lyuk, neutroncsillag, szupernóva

A galaxisok, galaxishalmazok. A Tejútrendszer legfontosabb jellemzői. Távolságok az univerzumban

Az ősrobbanás elmélet kvalitatív leírása, a táguló univerzum

Az ősrobbanás elméletének születése, tudományos megalapozottsága, a tudományosság kritériumai

Tudományos vita a Földön kívüli élet kutatásáról, annak gyakorlati és filozófiai lehetőségeiről, az emberiség előtt álló kihívásokról

Fogalmak

általános tömegvonzás, ellipszis pálya, súlytalanság, súly, Kepler törvényei, bolygók, üstökösök, csillag, galaxis, galaxishalmaz, ősrobbanás, táguló univerzum, fekete lyuk, fényév

Javasolt tevékenységek

Ismerkedés a csillagos éggel számítógépes planetárium-programok segítségével (pl. stellarium-web.org)

A Galilei-élmények (a Hold hegyei, a Vénusz fázisai, a Jupiter nagy holdjai, a Tejút csillagokra bontása, Napfoltok) megfigyelése egyszerű távcsövekkel (pl. osztálykirándulás, csillagászati bemutatók, Kutatók éjszakája rendezvény során)

Egy űrkutatással kapcsolatos játékfilm (részleteinek) megtekintése (pl. Gravitáció, Apollo 13), vita a filmjelenet hitelességéről

Adatgyűjtés az aktuálisan zajló csillagászati, űrkutatási projektekről például a NASA honlapján
Exobolygók adatainak áttekintése, összehasonlítása

Az űrtávcsövek felvételeinek böngészése, a látottak értelmezése

5. Digitális kultúra

A digitális átalakulás komoly kihívást jelent oktatási rendszerünk számára. Ahhoz ugyanis, hogy tanulóink sikeresen érvényesüljenek a társadalmi életben és megfeleljenek a gazdaság munkaerőpiaci elvárásainak, el kell sajátítaniuk a felmerülő problémák digitális eszközökkel, eljárásokkal történő megoldását is. Mivel az informatikai eszközök fejlődése folyamatosan olyan új lehetőségeket tár fel, amelyekkel korábban nem találkoztunk, a tanulók digitális kompetenciájának fejlesztése nem csupán az informatikai tudás átadását jelenti, hanem a tanulók digitális kultúrájának sokoldalú fejlesztését is igényli. Ez természetesen valamennyi tanulási területen megjelenik, azonban a szükséges szakmai és módszertani háttérrel és koherenciával a digitális kultúra tantárgy biztosítja.

A tanulók digitális kultúráját a középiskolában is elsősorban gyakorlati problémák tudatos és célszerű megoldásával fejlesztjük, amelyben nagy szerepet kell kapnia a tanulók kreativitásának és együttműködésének is. A problémák összetettségében építünk a korosztályra jellemző, magasabb absztrakciós szintre, és célként már megjelenik az elméleti tudás rendszerezése és mélyítése is. A középiskolás korosztálynál is fontos, hogy a hagyományos PC-központú megközelítés helyett egy sokkal szélesebb spektrumot bemutató és használó rendszert írjunk le. Az ismeretszerzés, kompetenciafejlesztés, tudásépítés és -alkalmazás szempontjából a mindennapokban megjelenő, a diákok életében jelen lévő hálózati, mobil- és webes eszközök is kiemelt szerepet kapnak.

A digitális kultúra tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A digitális kultúra tanulása során a tanuló képessé válik a digitális környezetben, felhőalapú információmegosztó rendszerekben megszerzhető tudáselemek keresésére, szűrésére, rendszerezésére, továbbá tudásépítő folyamatainkban való alkotó felhasználására.

A kommunikációs kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy fejleszti az eszközhasználatot, így különösen a kommunikációs eszközök használatát.

A digitális kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy elsősorban a digitális kompetenciákat fejleszti. Ezeket a tanuló képes lesz egyéb tudásterületeken, a mindennapi életben is alkalmazni. A tantárgy segíti a kreatív alkotótevékenységhez szükséges képességek kialakítását és fejlesztését is.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A digitális kultúra keretében végzett tevékenység fejleszti a tanulónak a problémák megoldása során szükséges analízis, szintetizáló és algoritmizáló gondolkodását.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló online térben történő közös feladatmegoldáshoz, kapcsolatteremtéshez, alkotótevékenységhez szükséges képességeit, továbbá fejleszti a felelősségtudatot a különböző felületeken való információmegosztás során. Az online térben elősegíti a szerepeltvárásoknak megfelelő kommunikációs stílus kialakítását.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység kialakítja azokat a biztos és koherens kompetenciákat, melyek birtokában lehetőség nyílik az önkifejezési tevékenységek szélesebb körben történő bemutatására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A digitális kultúra tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló azon képességét, hogy alkalmazkodni tudjon a változó környezethez, képes legyen tudását folyamatosan felülvizsgálni és frissíteni, ahogyan azt a munkaerőpiac megkívánja. Fejleszti továbbá a munka világában alapkövetelményként megjelenő élethosszon át tartó tanulás és flexibilitás képességét.

A digitális kultúra tantárgy fejlesztési feladatait a Nat a középiskolában is négy témakör köré szervezi, amelyek szervesen kapcsolódnak egymáshoz.

Az informatikai eszközök használata önálló tartalmi elemként csak a közép- és emelt szintű érettségi vizsgát közvetlenül előkészítő kurzusokban jelenik meg, elsősorban a 11-12. évfolyamon. Ezt a fejlesztési területet integráltan dolgozzuk fel akkor, amikor az adott eszköz használata azt szükségessé teszi. A tanuló ugyanakkor több olyan témakörrel is találkozhat, ahol az elméleti háttér fontos alapokat biztosít a feladatok gyakorlati megoldásához (pl. grafika, adatbázis-kezelés). A tananyag feldolgozása során támaszkodnunk kell a tanulók különböző informális tanulási utakon megszerzett tudására, melyet kiegészítünk, rendszerezünk. A javasolt óraszám nem egyszeri, lezárható témafeldolgozást jelent, hanem egy becsült, összegzett elképzelést.

A digitális írástudást a középiskolás tanulóktól a többi tantárgy tananyagának feldolgozása során, az iskolai élet egyéb területein, a hétköznapi életben és később, a felsőoktatásban is elvárják. A digitális írástudás alapjait a tanulók az általános iskolában megszerezték. A középiskolában ezt a tudást a tanulók életkori sajátosságainak megfelelően összetettebb problémákon – együttműködésben a többi tantárgy oktatóival – ismétljük, alkalmazzuk, illetve néhány ponton kiegészítjük (pl. körlevélkészítés, vektorgrafika, weblapkészítés). Nem egy szoftver részletes funkcionalitásának ismeretére kell törekednünk, hanem a tanulóknak minél több célprogrammal minél több szituációban érdemes találkozniuk. Ki kell alakítani a megfelelő szemléletet ahhoz, hogy a tanuló a későbbiekben olyan szoftvereket is bátran, önállóan megismerjen, alkalmazzon, amelyek nem voltak részei a formális iskolai tanulásának. A problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel a hétköznapi élethelyzetek, a tanulási feladatok, a munkavégzés, a felsőoktatás fontos részét képezi. A feladatok eredményes megoldásához azok megértése, részekre bontása és tervezett, precíz végrehajtása szükséges. A problémamegoldás egyre gyakrabban digitális eszközökkel történik, ezért a digitális kultúra tantárgy tanulási eredményei között kiemelt szerepet kap.

Az algoritmizálás, programozás ismerete elősegíti az olyan elvárt készségek fejlesztését, amelyek a digitális eszközökkel történő problémamegoldásban, a kreativitás kibontakozásában és a logikus gondolkodásban nélkülözhetetlenek. A középfokú oktatásban, az életkori sajátosságoknak megfelelően, fontos szerepet kap az algoritmusok megfogalmazása, létrehozása, és adott problémák megoldása során azok alkalmazása. Míg a tanulók az általános iskolában a blokkprogramozás eszközeivel ismerkedtek meg, középiskolai tanulmányaikban a grafikus felületet is kezelő fejlesztői környezetben egy könnyen tanulható programozási nyelvvel találkozhatnak.

Az információs technológiákat nem csak a digitális szolgáltatások igénybevételéhez használjuk, azok ma már az állampolgári jogok és kötelezettségek teljesítéséhez is szükségesek. A webes és mobilkommunikációs eszközök széles választéka, felhasználási területük gazdagsága lehetővé teszi a tanórák rugalmas alakítását, és szükségessé teszi a tanulók bevonását a tanulási folyamat tervezésébe, egyéni adottságaikhoz, szükségleteikhez igazítva – beleértve ebbe a tanulók saját mobileszközeinek alkalmazását is. A témakör feldolgozása során nem a technikai újításokra kell helyezni a hangsúlyt, hanem az „okos eszközök” „okos használatára”, vagyis a tudatos felhasználói és vásárlói magatartás alakítására, a biztonsági okokból bevezetett korlátozások megismerésére és elfogadására.

9. évfolyam

A 8. évfolyam végére a tanulók a digitális írástudás alapjainak elsajátítását lezárták. A 9–10. évfolyamon feladatunk a tanulók tudásának egy szintre hozása, felkészítése a középiskolában elvárt, a korábbinál bonyolultabb feladatok megoldására. Ugyancsak feladatunk az új környezetben a tanulók közötti együttműködés fejlesztése. A differenciált fejlesztés lehetőséget teremt arra, hogy a tanulók egy-egy részterületen, egyéni érdeklődésüknek megfelelően elmélyültebb munkát végezzenek.

A 9. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy éves óraszám: 72 óra

Heti óraszám: 2

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
A Microsoft Teams használata	6
Online kommunikáció	4
A digitális eszközök használata	8
Szövegszerkesztés	20
Számítógépes grafika	8
Multimédiás dokumentumok készítése	12
Publikálás a világhálón	10
Mobiltechnológiai ismeretek	4
Összes óraszám:	72

Témakör: A Microsoft Teams használata

Óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: használja a Teamsben a tanulási és kommunikációs lehetőségeket és alkalmazásokat; a gyakorlatban alkalmazza a lehetőségeket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

az online kommunikáció során alkalmazza a kialakult viselkedési kultúrát és szokásokat, a szerepelvárásokat;

ismeri és alkalmazza a tanár által kiadott anyag megtekintését és a feladatok beadását.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az online kommunikáció jellemzői

A digitális oktatás megvalósulásának lehetőségei

Fogalmak

Teams, bejelentkezés, csoportok, csatornák, tevékenységek, üzenetek, csevegés, csatolás, fájlok, feladat megtekintése, feladat beadása, alkalmazások

Javasolt tevékenységek

Teams letöltése, bejelentkezés

Csoportok alakítása, csatornák használata

Csevegés a partnerekkel, fájlok csatolása

Fájlok, feladatok megtekintése, szerkesztési lehetőségek

Feladatok beadása

Témakör: Online kommunikáció

Óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: használja a két- vagy többrésztvevős kommunikációs lehetőségeket és alkalmazásokat; a gyakorlatban alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

az online kommunikáció során alkalmazza a kialakult viselkedési kultúrát és szokásokat, a szerepelvárásokat;

ismeri és alkalmazza az információkeresési stratégiákat és technikákat, a találati listát a problémának megfelelően szűri, ellenőrzi annak hitelességét;

ismeri és alkalmazza a fogyatékkal élők közötti kommunikáció eszközeit és formáit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az online kommunikáció jellemzői

Az identitás kérdésének összetettebb problémái az online kommunikáció során

Az online közösségek szerepe, működése

Fogalmak

chat, online közösség, kiegészítő lehetőségek (az operációs rendszerben), digitális identitás, önérvényesítés, tolerancia

Javasolt tevékenységek

Elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával két- vagy többrésztvevős kommunikációs lehetőségek és alkalmazások használata

Online közösségekben folytatott kommunikáció során a kialakult viselkedési kultúra és szokások, szerepelvárások használata

A hálózati, közösségi portálok identitáskérdésének összetettebb kezelése, elemzése

Az adatok védelmét biztosító lehetőségek alkalmazása

Fogyatékkal élők közötti kommunikációhoz kiegészítő lehetőségek beállítása

Tematikus és kulcsszavas információkeresési stratégiák és technikák alkalmazása például technikai, szaktudományos és szépirodalmi területen

A találati lista szűkítése, bővítése és szűrése, valamint hitelességének ellenőrzése

Témakör: A digitális eszközök használata

Óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri és tudja használni a célszerűen választott informatikai eszközöket és a működtető szoftvereit, ismeri a felhasználási lehetőségeket;

követi a technológiai változásokat a digitális információforrások használatával;

céljainak megfelelően használja a mobil eszközök és a számítógépek operációs rendszereit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri a digitális eszközök és a számítógépek fő egységeit, ezek fejlődésének főbb állomásait, tendenciáit;

tudatosan alakítja informatikai környezetét. Ismeri az ergonomikus informatikai környezet jellemzőit, figyelembe veszi a digitális eszközök egészségkárosító hatásait, óvja maga és környezete egészségét;

használja az operációs rendszer segédprogramjait, és elvégzi a munkakörnyezet beállításait;

igénybe veszi az operációs rendszer és a számítógépes hálózat alapszolgáltatásait;

használja az állományok tömörítését és a tömörített állományok kibontását;

tisztában van a digitális kártevők elleni védekezés lehetőségeivel;

önállóan használja az informatikai eszközöket, elkerüli a tipikus felhasználói hibákat, elhárítja az egyszerűbb felhasználói hibákat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai; a károsító hatások csökkentése

Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése

A digitális eszközök főbb egységei

Az informatikai eszközök, mobil eszközök operációs rendszerei

Operációs rendszer segédprogramjai

Állomány- és mappatömörítés

Digitális kártevők elleni védekezés

Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés

Felhőszolgáltatások igénybevétele, használata a csoportmunkában

Állományok kezelése és megosztása a felhőben

Fogalmak

ergonómia, periféria, kommunikációs eszközök; lokális, illetve hálózati fájl- és mappaműveletek; tömörítés, digitális kártevők és védekezés ellenük, mobileszközök operációs rendszere, felhőszolgáltatások, szinkronizálás, etikus információkezelés

Javasolt tevékenységek

Projektfeladathoz szükséges digitális eszközök kiválasztása, ergonomikus munkakörnyezet kialakítása mind szoftveres, mind hardveres szempontból

A digitális eszközök biztonságos használatához szükséges lépések megtétele, az eszköz szoftveres karbantartása, vírusvédelme

Az együttműködéshez szükséges állományok megosztása számítógépes hálózat segítségével

Témakör: Szövegszerkesztés

Óraszám: 20 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri egy adott feladat megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztásának szempontjait;

adatokat táblázatba rendez;

az adatbázisban interaktív módon keres, rendez és szűr;

etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

speciális dokumentumokat hoz létre, alakít át és formáz meg;

tapasztalatokkal rendelkezik a formanyomtatványok, a sablonok, az előre definiált stílusok használatáról.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Tipográfiai ismeretek

Önéletrajz, kérvény, hivatalos levél, formanyomtatvány készítése

Adatok kezelése, szűrése, rendezése körlevél készítése céljából. Körlevél készítése

Hosszú dokumentumok készítése, formázása. Élőfej és élőláb kialakítása, lábjegyzet, tartalomjegyzék létrehozása

Más tantárgyhoz kapcsolódó feladatok

Fogalmak

karakterformázás, bekezdésformázás, élőfej és élőláb, oldal elrendezése, stílus, sablon, körlevél, lábjegyzet, tartalomjegyzék, szakasztörés, hasáb, adatok táblázatba rendezése

Javasolt tevékenységek

Formanyomtatványok, sablonok alkalmazása, például iratminta, kérdőív készítése

Önéletrajz, kérvény, hivatalos levél, formanyomtatvány készítése

Körlevél – például értesítők, meghívók – készítése

Adott nyersszöveg felhasználásával hosszú dokumentum formázása (például tartalomjegyzék, lábjegyzet beillesztése, hasábok, szakaszonként eltérő laptájolás, élőfej, élőláb kialakítása), az információforrások szabályos megnevezése, hivatkozása

Más tantárgyakhoz kapcsolódó tanulmány vagy beszámoló készítése projektmunka keretében

Témakör: Számítógépes grafika

Óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
létrehozza az adott probléma megoldásához szükséges rasztergrafikus ábrákat;
létrehoz vektorgrafikus ábrákat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

tisztában van a raszter-, a vektorgrafikus ábrák tárolási és szerkesztési módszereivel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Digitális képek jellemzőinek és tárolásának megismerése

A rasztergrafikus kép jellemzői: felbontás, színmélység

Rasztergrafikus rajzolóprogram használata

Színrendszerek, alakzatok színezése, átlátszóság, takarás, vágás

Dokumentumszerkesztő program alakzataival ábra készítése minta vagy leírás alapján

Rasztergrafikus és vektorgrafikus ábra tárolási módszerének ismerete

Alakzatok egymáshoz képest történő elrendezése: igazítás, elosztás, rétegek, transzformációk

Vektorgrafikus szerkesztőprogram használata

Alakzatok rajzolása: rajzolóeszközök, pont, szakasz, ellipszis, kör, téglalap

Vektorgrafikus ábra elkészítése minta vagy leírás alapján

Vektorgrafikus ábrakészítés algoritmikus tervezése

Alakzat tulajdonságainak módosítása: méret, szegély, kitöltés, feliratozás, átlátszóság, transzformációk: elforgatás, tükrözés

Alakzatok egymáshoz viszonyított elrendezése: igazítás, elosztás, rétegek, eltolás, forgatás, csoportosítás, kettőzés, klónozás

Görbék, csomópontok felhasználása rajzok készítésében. Csomópontműveletek

Raszter- és vektorgrafikus ábrák konverziója

Elemi műveletek 3D-s modellel

Fogalmak

rajzolóeszközök, színrendszerek, képfájlformátumok, felbontás, színmélység, pont, szakasz, ellipszis, kör, téglalap, átlátszóság, takarás, vágás, elforgatás, eltolás, tükrözés, feliratozás, igazítás, elosztás, rétegek, transzformációk, rasztergrafika, vektorgrafika, vonal, kör, ellipszis, sokszög, törött vonal, spirál, csillag, szín, színátmenet, vastagság, vonalvégződés, szaggatottság, csoportosítás, kettőzés, klónozás, csomópont, csomópontműveletek, 3D-s alakzat

Javasolt tevékenységek

Más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában kép, hang és video önálló rögzítése és tárolása digitális eszközökkel

A tárolt multimédiás elemek társakkal történő megosztása és feldolgozása

Digitális képek képkorrekciója, amely a további alkalmazáshoz vagy feldolgozáshoz szükséges Bittérképes rajzolóprogrammal ábrák készítése más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában

Más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában ábrakészítés bemutatókészítő vagy szövegszerkesztő program vektorgrafikus rajzeszközeivel

Logók, piktogramok készítése geometrikus alakzatokból vektorgrafikus szerkesztőprogram használatával

Az elkészített vektorgrafikus ábrák átalakítása görbék, csomópontok módosításával, transzformációk végrehajtásával

Vektorgrafikus ábrakészítés algoritmikus tervezése

Raszter- és vektorgrafikus ábrák konverziója egy adott felhasználás igényeinek megfelelően

Egyszerű 3D-s alakzat létrehozása, meglévő 3D-s alakzat elemi módosítása

Témakör: Multimédiás dokumentumok készítése

Óraszám: 12 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

digitálisan rögzít képet, hangot és videót, azokat manipulálja;

ismeri egy adott feladat megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztásának szempontjait.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

alkalmazza az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemeket új dokumentumok készítéséhez;

gyakorlatot szerez a fotó-, hang-, video-, multimédia-szerkesztő, a bemutatókészítő eszközök használatában.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Multimédia állományok manipulálása

Az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemek felhasználásával új dokumentumok létrehozása

Más tantárgyak projektfeladatainak bemutatása multimédiás dokumentumok alkalmazásával

Fogalmak

fénykép, video, hangállomány készítése; fotó-, hang-, video-, multimédia-szerkesztő; digitális képfeldolgozás, -megosztás

Javasolt tevékenységek

Multimédia állományok (kép, hang, video) digitális rögzítése – például szkennelvel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal – és manipulálása

Adott probléma megoldásához az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemek felhasználásával új dokumentumok létrehozása, például kép, videorészlet beszúrása a bemutatóba

Más tantárgyak projektfeladatainak megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztása. A projektfeladat bemutatása multimédiás dokumentumok alkalmazásával

Témakör: Publikálás a világhálón

Óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri a HTML formátumú dokumentumok szerkezeti elemeit;

érti a CSS használatának alapelveit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

dokumentumokat szerkeszt és helyez el tartalomkezelő rendszerben;

több lapból álló webhelyet készít.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Egy webes tartalomkezelő rendszer önálló használata

Webdokumentum szerkezetének és alapelemeinek ismerete

Webdokumentum tartalmának és stílusának szerkesztési lehetőségei, szétválasztásuk jelentősége

Közlésre szánt szöveges és képi információval kapcsolatos elvárások, kiválasztási szempontok, fájlformátumok

Az internetes publikálás módszereinek megismerése, szabályai

Szövegek, képek, fotóalbumok, hang- és videoanyagok, weblapok publikálása tartalomkezelő rendszerben

Weblapkészítés HTML nyelven weblapszerkesztővel

Stíluslap csatolása weblaphoz, és a benne lévő stílusok használata a dokumentum formázásához

Összetett webdokumentum készítése

Fogalmak

böngészőprogram, tartalomkezelő rendszer, weblap részei, weblap szerkezete, címsorok, bekezdések, felsorolások, táblázat, link, képek elhelyezése, stílusok, weblap szerkezeti elemek, weblap elemeinek formázása stílusokkal, szín és háttér beállítása, szövegformázás, táblázatok használata, hivatkozás készítése

Javasolt tevékenységek

Webes publikálásra szánt szöveges és képi információk előkészítése a tanuló érdeklődésének megfelelően választott témában

Saját weboldal készítése webes tartalomkezelő rendszerben a tanuló érdeklődésének megfelelően választott témában

Stílusokra épülő weboldalak szerkezetének közös elemzése

Stíluslapot használó weboldal kinézetének módosítása a stíluslap cseréjével

Az iskolai élethez vagy más tantárgyához kapcsolódó, részletes feladatleírásnak megfelelő weboldal szerkezetének kialakítása kész stílusok felhasználásával

Elkészített weblap internetes publikálása

A tanuló érdeklődésének megfelelő, több weblapot tartalmazó dokumentum önálló elkészítése tanári segítséggel, kész stílusok alkalmazásával

Választott témához kapcsolódó webes dokumentum elkészítése és publikálása csoportmunkában, kapott stílusok alkalmazásával, illetve azok részleges módosításával

Témakör: Mobiltechnológiai ismeretek

Óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: ismeri és használja a mobiltechnológiát, kezeli a mobil eszközök operációs rendszereit és használ mobilalkalmazásokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

az applikációkat önállóan telepíti;

céljainak megfelelően használja a mobil eszközök és a számítógépek operációs rendszereit;

az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobil eszközökre fejlesztett alkalmazások használata során együttműködik társaival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A mobiltechnológia körébe tartozó eszközök ismerete

Mobil eszközök kezelése, alkalmazások futtatása, telepítése, eltávolítása

Mobil eszközökre tervezett oktató- és oktatást segítő programok használata

Mobiltechnológiai eszközök segítségével megvalósított együttműködés

Fogalmak

mobiltechnológia, mobil eszköz, alkalmazás, applikáció, alkalmazás telepítése, alkalmazás eltávolítása, kezelőfelület, oktatóprogramok, oktatást segítő programok, hálózati kapcsolat

Javasolt tevékenységek

Tanulást segítő mobilalkalmazás választása, telepítése, eltávolítása

Tantárgyi mobilalkalmazás indítása, használata, beállítása, paraméterek módosítása

Projekt feladatok megoldása során a csapaton belüli kommunikáció megvalósítása mobil eszközökkel

10. évfolyam

A 10. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy éves óraszám: 36 óra

Heti óraszám: 1 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Táblázatkezelés	18
Adatbázis-kezelés	12
Információs társadalom, e-Világ	4
Összes óraszám:	36

Témakör: Táblázatkezelés

Óraszám: 18 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
adatokat táblázatba rendez;

táblázatkezelővel adatelemzést és számításokat végez.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

a problémamegoldás során függvényeket célszerűen használ;

az adatokat diagramon szemlélteti;

tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Adatok táblázatos elrendezése

Adatok bevitele, javítása, másolása, formázása

Szám, szöveg, logikai típusok. Dátum- és idő-, pénznem-, százalékformátumok alkalmazása

Számítási műveletek adatokkal, képletek szerkesztése

Cellahivatkozások használata

Függvények használata, paraméterezése

Hétköznapi problémák megoldása táblázatkezelővel. Statisztikai függvények, feltételtől függő számítások, adatok keresése

Más tantárgyakban felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével

Diagram létrehozása, szerkesztése

Fogalmak

cella, oszlop, sor, cellatartomány, munkalap, munkafüzet, szöveg, szám- és logikai típus, számformátumok, dátum- és időformátum, százalékformátum, pénznemformátum; relatív, vegyes és abszolút cellahivatkozás; saját képlet szerkesztése, függvények használata, függvény paraméterezése, függvények egymásba ágyazása, diagram létrehozása, diagramtípusok, diagram-összetevők

Javasolt tevékenységek

Az iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése különböző forrásokból

Összegyűjtött adatok táblázatos elrendezése táblázatkezelő alkalmazással

A problémának megfelelő adattípusok, adatformátumok, képletek, függvények alkalmazása egy elterjedt táblázatkezelő programban

Adott feladat különböző megoldási lehetőségeinek közös elemzése

Egy feladat megoldásának kipróbálása többféle táblázatkezelő programban és online felületen

Egy-egy adatsorból többféle diagram készítése, az adatok megtévesztő ábrázolásának felismerése

Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben az adatok feldolgozása táblázatkezelő program segítségével és következtetések levonása az eredményekből

Témakör: Adatbázis-kezelés

Óraszám: 12 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

strukturáltan tárolt nagy adathalmazokat kezel, azokból egyedi és összesített adatokat nyer ki; a feladatmegoldás során az adatbázisba adatokat visz be, módosít és töröl, űrlapokat használ, jelentéseket nyomtat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri az adatbázis-kezelés alapfogalmait;

az adatbázisban interaktív módon keres, rendez és szűr.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Strukturált adattárolás

Adattípusok: szöveg, szám, dátum, idő, logikai

Táblakapcsolatok létrehozása, felhasználása

Lekérdezések készítése

Szűrési feltételek megadása

Függvényhasználat adatok összesítésére

Jelentések készítése

Adatok módosítása, hozzáfűzése, törlése

Közérdekű adatbázisok elérése

Fogalmak

adatbázis, adattábla; sor, rekord; oszlop, mező; adattípus, kapcsolat, importálás, lekérdezés, jelentés; adattípusok: szöveg, szám, dátum, idő, logikai; összeg, átlag, szélsőérték, darabszám, szűrés, szűrési feltétel, logikai műveletek, hozzáférési jogosultság

Javasolt tevékenységek

Adatok szűrése, lekérdezése és nyomtatása online adatbázisokból, például menetrendekből, film- és kulturális adatbázisokból, nyilvános adattárakból, az elektronikus naplóból

Adatok szűrése, lekérdezése és nyomtatása egytáblás és többtáblás adatbázisokból adatbázis-kezelő rendszer segítségével

Adott adathalmaz, például települési, népesedési adatok esetén érvelés az adathalmaz táblázatkezelővel vagy adatbázis-kezelő rendszerrel történő feldolgozása mellett

A hétköznapi, iskolai élethez és más tantárgyakhoz kapcsolódó, valamint közérdekű adatok gyűjtése és adatbázis-kezelő programba való bevitele

Adott problémának megfelelő adattípusok választása, szűrési és lekérdezési feltételek, összesítő függvények alkalmazása egy adatbázis-kezelő programban

Adott feladat különböző megoldási lehetőségeinek közös elemzése

Összefüggések keresése nagyméretű adathalmazban

Más tantárgyakhoz kapcsolódó projektben adatok feldolgozása és következtetések levonása

Témakör: Információs társadalom, e-Világ

Óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: tisztában van az e-Világ – e-szolgáltatások, e-ügyintézés, e-kereskedelem, e-állampolgárság, IT-gazdaság, környezet, kultúra, információvédelem – biztonsági és jogi kérdéseivel.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

a gyakorlatban alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;

tisztában van a digitális személyazonosság és az információhitelesség fogalmával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az információ megjelenési formái, jellemzői

Az információhitelesség ellenőrzésének egyszerű módjai

A személyes adatok védelmének fontosabb szabályai

Személyhez köthető információk és azok védelme

Fogalmak

adat, információ, csatorna, személyes adat, e-ügyintézés, e-személyi igazolvány, e-kereskedelem, e-szolgáltatások, elektronikus aláírás, álhír, lánclevél

Javasolt tevékenységek

Az állampolgári jogok és kötelességek online gyakorlása, például bejelentkezés egészségügyi vizsgálatra vagy közérdekű adatok keresése

Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata

Személyes adatok kérésének, rögzítésének megfigyelése a közösségi portálokon, a keresőmotorok használatában

Az adatok és az online identitás védelmét biztosító lehetőségek alkalmazása, például a közösségi oldalakon elérhető személyes adatok keresése, korlátozása és törlése

Érdeklődési körnek, tanulmányoknak megfelelő információk keresése valamelyik keresőmotorban, és a találatok hatékony szűrése

Iskolai környezetnek megfelelő e-szolgáltatások használata

11. évfolyam

A programozás és algoritmizálás témaköreiben a tanulók új kihívással találkoznak. Míg korábban a blokkprogramozás segítségével gyakran közvetlenül vezéreltek eszközöket, most magasabb szintű absztrakciót igénylő feladatokat oldanak meg hagyományosnak nevezhető, azaz a programkód közvetlen beírását elváró fejlesztői környezetben. Célszerű a fejlesztői környezetet és a programozási nyelvet úgy megválasztani, hogy az lehetőséget adjon az elterjedt grafikus felületek alkalmazására, továbbá könnyen kezelhető és hiteles, azaz akár ipari környezetben is elterjedt legyen.

A 11. évfolyamon fontos szerepet kell kapniuk az olyan összetett problémák digitális eszközökkel történő megoldásának, amelyek akár egy munkahelyen, akár egy felsőoktatási intézményben végzett kutatómunka során felmerülnek. A tanulók egyre több olyan projekt munkát végeznek, amelyekben együttműködve egy valós, de az informatikától gyakran távol eső probléma feldolgozása során kell egyszerre többféle digitális eszközt és programot használniuk.

A 11. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy óraszám: 36 óra

Heti óraszám: 1 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata	18
Mobiltechnológiai ismeretek	2
Szövegszerkesztés	4
Multimédiás dokumentumok készítése	8
Információs társadalom, e-Világ	4
Összes óraszám:	36

Témakör: Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata

Óraszám: 18 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

érti az egyszerű problémák megoldásához szükséges tevékenységek lépéseit és kapcsolatukat; ismeri a következő elemi adattípusok közötti különbségeket: egész, valós szám, karakter, szöveg, logikai;

ismeri az elemi és összetett adattípusok közötti különbségeket;

érti egy algoritmusleíró eszköz alapvető építőelemeit;

érti a típusalgoritmusok felhasználásának lehetőségeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

példákban, feladatok megoldásában használja egy formális programozási nyelv fejlesztői környezetének alapszolgáltatásait;

szekvencia, elágazás és ciklus segítségével algoritmust hoz létre, és azt egy magas szintű formális programozási nyelven kódolja;

a feladat megoldásának helyességét teszteli;

tapasztalatokkal rendelkezik hétköznapi jelenségek számítógépes szimulációjáról;

hétköznapi, oktatáshoz készült szimulációs programokat használ;

tapasztalatokat szerez a kezdőértékek változtatásának hatásairól a szimulációs programokban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata

A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései. Szöveges specifikáció készítése

A problémamegoldáshoz tartozó algoritmus elemek használata. Algoritmus leírása egy algoritmusleíró eszköz segítségével

Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata

Az elemi és összetett adatok megkülönböztetése, kezelése és használata

Egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján

Egyszerű típusalgoritmus használata

A vezérlési szerkezetek megfelelői egy formális programozási környezetben

Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, feltételes ciklusok

Változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása

A program megtervezése, kódolása, tesztelés, elemzés

Objektumorientált szemlélet megalapozása

Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata

Fogalmak

algoritmuselemek, tervezési folyamat, adatok absztrakciója, algoritmusleírasi mód, szekvencia, elágazás, ciklus, egész szám, valós szám, karakter, szöveg, vektor, logikai adat, egyszerű algoritmusok tervezése, vezérlési szerkezetek, eljárás, függvény, kódolás, objektumorientáltság, típusfeladatok, tesztelés, elemzés, hibajavítás, hatékonyságvizsgálat

Javasolt tevékenységek

Egy formális programozási nyelv megismerése közösen megoldott egyszerű példákon keresztül

Típusok, változók és vezérlőszerkezetek (szekvencia, elágazás, ciklus) tudatos választását igénylő feladatok önálló megoldása, a választás indoklása

Programozási feladatok megoldása során algoritmusok megismerése, leírása és kódolása

Az algoritmusok és az adatszerkezetek kapcsolatának használatát igénylő programozási feladatok megoldása, a választás indoklása

Konkrét programozási feladathoz kapcsolódó algoritmusok leírása egy lehetséges módszerrel

Feladat megoldása során a fejlesztői környezet lehetőségeinek használata (pl. tesztelés)

Feladatmegoldás strukturálatlan algoritmussal és függvények, eljárások használatával

Olyan problémák közös megoldása, amelyek során a függvények, eljárások paraméterezése a paraméterátadás különböző típusainak alkalmazását igényli

Egy saját vagy más által készített program tesztelése

Adott feladathoz készült különböző megoldások közös megbeszélése

Hétköznapi és más tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok egyszerű algoritmusának tervezése és kódolása

Témakör: Mobiltechnológiai ismeretek

Óraszám: 2 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

céljainak megfelelően használja a mobil eszközök és a számítógépek operációs rendszereit;

céljainak megfelelő alkalmazást választ, az alkalmazás funkcióira, kezelőfelületére vonatkozó igényeit megfogalmazza.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri és használja a mobiltechnológiát, kezeli a mobil eszközök operációs rendszereit és használ mobilalkalmazásokat;

az applikációkat önállóan telepíti;

az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobil eszközökre fejlesztett alkalmazások használata során együttműködik társaival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A mobil eszközök kezelőfelületének használata, személyre szabása, egyedi igényekhez beállítása

Mobil eszközök kezelése, alkalmazások futtatása, telepítése, eltávolítása

Alkalmazások erőforrásigényének felmérése

Mobil eszközökre tervezett oktató- és oktatást segítő programok célszerű használata

Alkalmazás kezelőfelületének és feladatainak specifikálása

Mobiltechnológiai eszközök segítségével megvalósított együttműködés

Fogalmak

mobiltechnológia, mobil eszköz; alkalmazás, applikáció; alkalmazás telepítése, eltávolítása, oktatóprogramok, oktatást segítő programok, hálózati kapcsolat, alkalmazás erőforrásigénye, alkalmazásspecifikáció

Javasolt tevékenységek

Tanulást segítő mobilalkalmazás választása, telepítése, eltávolítása

Tantárgyi mobilalkalmazás indítása, használata, beállítása, paraméterek módosítása
Projektfeladatok megoldása során a csapaton belüli kommunikáció megvalósítása
mobileszközökkel
Mobilalkalmazások minősítése ergonómiai szempontok alapján
Mobilalkalmazások minősítése a rendelkezésre álló erőforrások és az alkalmazás hardverigénye
alapján
Egy tantárgyi cél érdekében fejlesztendő alkalmazás kezelőfelületének és funkcióinak
meghatározása

Témakör: Szövegszerkesztés

Óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri egy adott feladat megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztásának
szempontjait;

etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival;
adatokat táblázatba rendez.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

speciális dokumentumokat hoz létre, alakít át és formáz meg;

tapasztalatokkal rendelkezik a formanyomtatványok, a sablonok, az előre definiált stílusok
használatáról;

etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Tipográfiai ismeretek

Hosszú dokumentumok készítése, formázása

Közösen használt dokumentum kezelése, tárolása

Korrektúra alkalmazása, változások követése. Verziókövetés

Más tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok, formanyomtatványok, hivatalos dokumentumok

Fogalmak

karakterformázás, bekezdésformázás, oldal kialakítása, stílus, sablon, megosztott dokumentum,
megjegyzés, korrektúra, változások követése

Javasolt tevékenységek

Más tantárgyakhoz kapcsolódó hosszú dokumentum szerkesztése projektmunkában, például
tanulmány készítése irodalomból, történelemből, etikából

Információforrások etikus használata, például tanulmány készítésekor irodalomjegyzék beszúrása,
ábrajegyzék beszúrása

Dokumentumok közös használata online felületen, például csoportmunkában kialakított tartalom
létrehozása

Korrektúra alkalmazása, változások követésének bekapcsolása, például egy dokumentum
tartalmának közös véleményezése

Témakör: Multimédiás dokumentumok készítése

Óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

digitálisan rögzít képet, hangot és videót, azokat manipulálja;

ismeri egy adott feladat megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztásának
szempontjait.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

alkalmazza az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemeket új dokumentumok
készítéséhez;

gyakorlatot szerez a fotó-, hang-, video-, multimédia-szerkesztő, a bemutatókészítő eszközök
használatában.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Multimédia állományok manipulálása

Az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemek felhasználásával új dokumentumok létrehozása

Más tantárgyak projektfeladatainak bemutatása multimédiás dokumentumok alkalmazásával

Fogalmak

fénykép, video, hangállomány készítése; fotó-, hang-, video-, multimédia-szerkesztő; digitális képfeldolgozás, -megosztás

Javasolt tevékenységek

Multimédia állományok (kép, hang, video) digitális rögzítése – például szkennelvel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal – és manipulálása

Adott probléma megoldásához az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemek felhasználásával új dokumentumok létrehozása, például kép, videorészlet beszúrása a bemutatóba

Más tantárgyak projektfeladatainak megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztása. A projektfeladat bemutatása multimédiás dokumentumok alkalmazásával

Témakör: Információs társadalom, e-Világ

Óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

tisztában van az e-Világ – e-szolgáltatások, e-ügyintézés, e-kereskedelem, e-állampolgárság, IT-gazdaság, környezet, kultúra, információvédelem – biztonsági és jogi kérdéseivel.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

a gyakorlatban alkalmazza az adatok védelmét biztosító lehetőségeket;

tisztában van a digitális személyazonosság és az információhitelesség fogalmával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Az információhitelesség ellenőrzésének összetett eljárásai

A személyes adatokkal kapcsolatos etikai szabályok és törvényi előírások

Az egyén és a közösség kapcsolata az információs társadalomban

Az e-szolgáltatások főbb ismérvei

Fogalmak

e-gazdaság, e-kereskedelem, e-közigazgatás, digitális állampolgárság, e-szolgáltatások, ügyfélkapu, GDPR, adatbiztonság, információvédelem

Javasolt tevékenységek

Az információs társadalom múltjában kijelölt szakasz (például PC-k története vagy ötödik generációs számítógépek) projektmódszerrel történő feldolgozása

Az állampolgári jogok és kötelességek megadott területen történő online gyakorlása, e-ügyintézés és e-állampolgárság

Az elektronikus kommunikáció gyakorlatában felmerülő problémák megismerése, valamint az ezeket megelőző vagy ezekre reagáló biztonságot szavatoló beállítások megismerése, használata

Megfigyelések végzése és értelmezése a közösségi portálokon, keresőmotorok használata közben rögzített szokásokról, érdeklődési körökről, személyes profilokról

Az adatok és az online identitás védelmét biztosító lehetőségek alkalmazása, például a közösségi oldalakon elérhető személyes adatok keresése, korlátozása és törlése

Többszemponú, hatékony információkeresési feladatok megoldása más tantárgyak tananyagához kapcsolódó témában

6. Pénzügyi és vállalkozói ismeretek **PÉNZÜGYI ÉS VÁLLALKOZÁSI ISMERETEK**

10. évfolyam

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 36 óra

A magyar lakosság körében alacsony a pénzügyi tudatosság, emellett alacsony a vállalkozói hajlandóság is a fiatal generáció körében is. A Pénzügyi és vállalkozói ismeretek tantárgy célja, hogy a következő generációk minden támogatást megkapjanak ahhoz, hogy tudatos döntéseket tudjanak hozni gazdasági kérdésekben, szaktudásuk megszerzése mellett tudatosan készüljenek vállalkozói karrierjükre.

A gyakorlatorientált helyi tanterv első része arra világít rá, hogy felelős pénzügyi döntésekre, tudatos tervezésre és kockázatvállalásra van szükség minden szinten: legyen szó egy gyerek életében az első pénzügyi döntésről a babakötvény kapcsán, a pályaválasztásról, a családi költségvetés egy eleméről vagy akár arról, hogy a boltban melyik polcot választják.

A tantárgy második részében szereplő vállalkozási ismeretek terén az a cél, hogy az iskola nemcsak képes legyen közvetíteni egy hiteles vállalkozó kultúrát, átadni gyakorlatorientált vállalkozási ismereteket, hanem képes legyen felismerni és fejleszteni a diákok azon kompetenciáit, melyek egy sikeres munkavállalói, vagy vállalkozói karrier alapjait adják.

A tantárgy elsődlegesen a Nat-ban meghatározott „Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia” fejlesztésére, a vállalkozókészség kialakítására irányul. „Vállalkozókészségen, amikor valaki a lehetőségek és ötletek mentén cselekedve mások számára értékke alakítja azokat. Ez az érték lehet üzleti, kulturális vagy társadalmi.” (FFE-YE, 2012) A tantárgy célja, hogy a tanuló legyen nyitott a gazdaság működésével, az egyén gazdasági szerepével, a pénzügyek, és a vállalkozások világával kapcsolatos témák iránt.

A pénzügyi és vállalkozási ismeretek tantárgy tartalma, módszertana segíti a középiskola általános céljának megvalósulását, hogy olyan igényes felnőtteket, demokratikus elveket követő állampolgárokat neveljen, akik képesek a társadalmi, gazdasági, technikai változások követésére, valamint az ezekhez alkalmazkodó cselekvésre. A gazdaság és a pénz világának ismerete nélkülözhetetlen a tanulók sikeres társadalmi, gazdasági szerepvállalásához, gazdasági jellegű döntéseik ésszerű meghozatalához.

A képzés során a gazdasági és pénzügyi nevelés mellett a Nat kiemelt fejlesztési területei közül előtérbe kerül az erkölcsi nevelés, a családi életre nevelés, az önismeret, és társas kapcsolatok fejlesztése, a pályaorientáció, a felelősségvállalás másokért, az önkéntesség és környezettudatosság egyaránt.

Az állam gazdasági szerepének, gazdaságpolitikai céljainak megismerése segíti a tanulókat a gazdasági folyamatok megértésében, a makrogazdasági környezetben bekövetkező változások

értelmezésében. Képesé teszi a tanulókat a szűkösség problémájának felismerésére, a fenntarthatóság és a környezettudatos gondolkodásmód elsajátításra.

A pénzüpiaci ismeretek birtokában képesek lesznek racionális gazdasági döntések meghozatalára, gyakorlati példákon keresztül megismerik a pénzpiac szereplőit, a különböző lehetőségekben rejlő lehetőségeket és kockázatokat.

A tantárgy a munkapiaci alapismeretek átadásával, az önismeret fejlesztésével hozzájárul a pályorientáció gazdagításához, a munkahelykereséssel, munkába állással kapcsolatos problémák hatékony megoldáshoz.

A tantárgy lehetőséget kínál a tanulók számára, hogy megismerjék mind az alkalmazottként történő munkavégzés, mind a saját vállalkozásban végzett munka előnyeit, hátrányait. Megismerik a vállalkozások típusait illetve a főbb vállalkozói kompetenciákat.

A tantárgy keretében a diákok betekintést nyernek a vállalkozások világába is, hogy ne csak alkalmazottként, fogyasztóként, hanem potenciális vállalkozóként is gondolják át, ismerjék meg a gazdaság e fontos szereplőinek tevékenységét. Ismerjék meg a vállalkozók, vállalkozások munkáját, becsüeljék meg a tisztességes, felelős vállalkozói magatartást.

Saját üzleti ötlet kidolgozásával a tanulók megismerik a vállalkozások alapításának legfontosabb lépéseit, aktuális szabályait. Megtanulják felmérni a fogyasztói igényeket, képesek lesznek megfelelő kérdőíveket készíteni, illetve megszerezni és értékelni a kapott eredményeket.

Megismerik a legfontosabb nyilvántartásokat, a költségkalkuláció, az eredmény meghatározás módját, a precíz, pontos, naprakész kimutatások fontosságát, megismerkednek a vállalkozások finanszírozásának alapvető kérdéseivel.

Vállalkozás alapításakor, illetve a folyamatos működés közben is elengedhetetlen az üzleti terv. A tanulók saját üzleti ötletüket csoportmunkában készítik el, fejlesztve ezzel az együttműködési képességet, megismerve a munkamegosztásból eredő előnyöket. Megismerik a legfontosabb részterveket, a vállalkozás sikerének alapjait.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az állam gazdasági szerepe		Óra-keret 6 óra
Előzetes tudás	Gazdálkodással kapcsolatos személyes tapasztalatok		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Alapvető gazdasági fogalmak, folyamatok megismerése. Tudatos, felelősségteljes állampolgári gondolkodás kialakítása		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Az állam feladatai napjainkban Az állam bevételei Az állami gazdaságpolitika céljai A költségvetési és a monetáris politika eszköztára	„ Te és a gazdaság” a fiatalok gazdasági kapcsolatai Az adók és járulékok szerepének megértése „Tervezz költségvetést”, ami lehet állami, és önkormányzati egyaránt. Szakértői csoportban dolgozva megoldást találni a deficit csökkentésére. A csoport tagjai érveljenek a véleményük mellett. Forráselemzés, önálló véleményalkotás a GDP, GNI, a munkanélküliség, foglalkoztatás, valamint az infláció témákban	Etika A felelősség új dimenziói a globalizáció korában Földrajz A modern pénzügyi közvetítő rendszer a világgazdaságban	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	állam, gazdaság, költségvetés, adó, járulék, költségvetési politika, monetáris politika, jegybank, költségvetés, deficit, szufficit, makrogazdasági jövedelem, GDP, GNI, munkanélküliség, foglalkoztatottság, infláció		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A pénzpiac működése		Óra-keret 6 óra
Előzetes tudás	A gazdálkodással, bankrendszerrel, pénzkezeléssel kapcsolatos személyes tapasztalatok		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A modern bankrendszer szereplőinek és feladatainak a megismerése. Alapvető pénzügyi fogalmak ismerete.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
A bankrendszer a mai gazdaságban A tőkepiac és termékei A pénzügyi közvetítők A háztartás, mint megtakarító A háztartás, mint hitel felvevő Nemzetközi pénzpiac alapfogalmai, intézményei	Befektetési lehetőségek összehasonlítása hozamkockázat- futamidő alapján Gyűjtőmunka, prezentáció-készítés a BÉT tevékenységéről Banki ajánlatok összehasonlítása csoportmunkában Bankszámlanyitás gyakorlata, e-banking Árfolyam változások nyomon követése, grafikonok elemzése	Földrajz A modern pénzügyi közvetítő rendszer a világgazdaságban Matematika kamatos kamat-számítás, árfolyamszámítás Informatika Internet használat	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	piac, pénzpiac, bankrendszer, jegybank, pénzügyi intézmények, megtakarítás, hozam, hitel, kamat, EBKM, EHM, THM, kötvény, részvény, tőzsde, lízing társaság, pénzügyi közvetítők, öngondoskodás, valuta, deviza, árfolyam, Nemzetközi Valutaalap, Világbank		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Egy háztartás költségvetése; munkavállalás	Óra-keret 6 óra
Előzetes tudás	A társadalmi környezet munkával kapcsolatos mintáinak, tapasztalatainak ismerete, diákmunka során szerzett tapasztalatok	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A háztartás költségvetése, mint az összes erőforrásokkal való hatékony gazdálkodás eszköze. Munkakeresés, a munkába állás folyamata. A munkavállalók alapvető jogainak, kötelezettségeinek megismerése	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A család, illetve a háztartás fogalmának eltérése</p> <p>A háztartás költségvetése</p> <p>Álláskeresés: elvárások, álláskeresői technikák</p> <p>Munkába állás: munkavisztonnyal kapcsolatos jogok, kötelezettségek</p> <p>Bérek, járulékok napjainkban</p> <p>Munkaviszony megszűnése, megszüntetése</p>	<p>Eltérő jövedelmű, életvitelű családok költségvetésének elkészítése egy hónapra.</p> <p>Bevételek, fix, és választható kiadások, megtakarítás, hitelfelvétel.</p> <p>Álláshirdetések elemzése</p> <p>Kezdeményezőkézség és önismeret fejlesztése: lehetőségek azonosítása a munkavállalás során. Önismeret: pályaorientációs önismereti tesztek: FLAG teszt</p> <p>Önéletrajzírás, a motivációs levél készítése</p> <p>A munkaszerződés tartalmának megismerése</p> <p>Nettó bérszámítás – bérkalkulátor használata</p> <p>Álláskeresőt támogató intézmények feladatainak bemutatása (2016 - Járási Hivatalok Foglalkoztatási Osztálya): meghívott előadó segítségével</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom</p> <p>Tájékozódás listaszerű, nem folyamatos szövegekben</p> <p>Informatika</p> <p>Információgyűjtés</p> <p>Dokumentumkészítés</p> <p>Matematika</p> <p>Alapműveletek</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	család, háztartás, költségvetés, hatékony gazdálkodás, önéletrajz, motivációs levél, munkaadó, munkavállaló, munkaszerződés, bruttó bér, nettó bér, levonások, bérjárulékok, munkanélküliség, munkanélküli ellátás, álláskeresői támogatás	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vállalkozás-vállalat	Óra-keret 4 óra
Előzetes tudás	Saját környezetben lévő vállalkozások ismerete. A történelemből megismert híres magyar vállalkozók.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vállalkozások általános jellemzőinek megismerése. Önismeret erősítése a vállalkozói tulajdonságokkal összefüggésben. A nonprofit szervezetek jelentősége	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A vállalkozás, vállalkozó fogalma</p> <p>A vállalkozások típusai</p> <p>A vállalkozások környezete</p>	<p>Egy-egy ismert helyi vállalkozás bemutatása</p> <p>Önismereti játékok:</p> <p>kommunikációs készség,</p>	<p>Történelem</p> <p>A XIX. és XX. század magyar gyáralapítói, vállalkozói</p>

<p>A nem nyereségérdekelt szervezetek megismerése Saját vállalkozás előnyök-hátrányok Vállalkozói kompetenciák</p>	<p>kockázat vállalási hajlandóság, konfliktuskezelés, társas hatékonyság. Tervezés és forrásmenedzsment: hosszú, közép és rövidtávú célok kitűzése; prioritások és cselekvési tervek meghatározása; rugalmasság a váratlan változásokhoz való alkalmazkodásban</p> <p>Kezdeményezőkétség fejlesztése: felkészülés a kudarca, és a próbálkozás folytatása a hosszú távú egyéni vagy csoport célok eléréséért</p>	<p>Földrajz A termelés tényezői</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>vállalkozás, vállalat, társasági formák, egyéni vállalkozás, társas vállalkozások, társadalmi vállalkozások, alapítványok, civil szervezetek, vevők, szállítók, versenytársak, nyereség, kockázat, önállóság, nyitottság, szervező készség, kockázatvállaló készség, kitartás, céltudatosság, rugalmasság, szaktudás, társadalmi vállalkozás</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Vállalkozás alapítása, működése</p>		<p>Óra- keret 8 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Saját környezetben lévő vállalkozások ismerete. Saját ötletek megvalósítása, költségeinek tervezése. Szükségletek, és azok kielégítése javakkal.</p>		
<p>A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai</p>	<p>Részvétel új üzleti ötlet kidolgozásában, fogyasztói igények felmérése. Termelés költségeinek felmérése, költségkalkuláció készítése.</p>		
<p>Ismeretek</p> <p>Üzleti ötlet kidolgozása Vállalkozás alapításának finanszírozási kérdései Vállalkozás alapítás szabályai napjainkban Szükséglet felmérés, piackutatás marketing eszközökkel Bevételek és költségek tervezése, A termelési, szolgáltatási folyamat Adók, járulékok, támogatások</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p> <p>Brain-Storming saját üzleti ötlet kidolgozására Kérdőív készítése a fogyasztói igények felmérésére. A kitöltött kérdőívek adatainak kiértékelése Konkrét vállalkozói ötlet kidolgozása Az adott szakaszban szükséges (technikai, jogi, üzleti és digitális) kompetenciák beépítése, partnerségeken, hálózati kapcsolatokon, a munka kiszervezésén, társadalmi mozgósításon (crowdsourcing), outsourcing vagy bármilyen más együttműködési formán keresztül Saját üzleti ötlet költségkalkulációjának elkészítése</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p> <p>Földrajz A termelés tényezői</p> <p>Informatika Dokumentumkészítés táblázatkezelés</p> <p>Matematika Alapműveletek</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>társasági szerződés, szükséglet, igény, piackutatás, kérdőív, fogyasztás, saját forrás, idegen tőke, termelési tényezők, kalkuláció, bevétel, költség, fix költség, változó költség, önköltség, nyereség, veszteség, SZJA, ÁFA,</p>		

	társasági adó, szociális hozzájárulási adó, szakképzési hozzájárulás, támogatás
--	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az üzleti terv	Óra-keret 6 óra
Előzetes tudás	Otthoni, vagy iskolai feladat megtervezése, megvalósítása	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az üzleti terv, mint a vállalkozás vezérfonala, szükségessége a vállalkozás életében. Saját üzleti ötlet üzleti tervének összeállítása, bemutatása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Az üzleti terv szükségessége, felépítése Vezetői összefoglaló A vállalkozás bemutatása, környezete Marketing Terv Működési terv Vezetőség és szervezeti felépítés Pénzügyi terv Mellékletek Sikeres vállalkozások jellemzői Az esetleges kudarc okai, kezelése	Saját üzleti ötlet bemutatása, elemzése SWOT analízis készítése Marketing mix elemei Mérleg, eredménykimutatás, Cash flow Cégprezentáció készítése, bemutatása Találkozás sikeres helyi vállalkozókkal, vállalat látogatási program keretében A verseny, mint pozitív üzleti erő Kudarcfelismerés és feldolgozás.	Informatika Dokumentumkészítés, prezentációkészítés Matematika Alapműveletek
Kulcsfogalmak/ fogalmak	üzleti terv, SWOT analízis, arculat, marketing, marketing mix, szervezeti felépítés, mérleg, eredménykimutatás, cash flow, Business Model Canvas	

A fejlesztés várt eredményei az egy évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló érti a nemzetgazdaság szereplőinek (háztartások, vállalatok, állam, pénzügyintézetek) feladatait, a köztük lévő kapcsolatrendszer sajátosságait.</p> <p>Tudja értelmezni az állam gazdasági szerepvállalásának jelentőségét, ismeri főbb feladatait, azok hatásait. Tisztában van azzal, hogy az adófizetés biztosítja részben az állami feladatok ellátásnak pénzügyi fedezetét.</p> <p>Ismeri a mai bankrendszer felépítését, az egyes pénzügyi szereplők főbb feladatait. Képes választani az egyes banki lehetőségek közül. Tisztában van az egyes banki ügyletek előnyeivel, hátrányaival, kockázataival. A bankok kínálatából bankot, bankszámla csomagot tud választani. Tud érvelni a családi költségvetés mellett, a tudatos, hatékony pénzgazdálkodás érdekében. Önismereti tesztek, játékok segítségével képes átgondolni milyen foglalkozások, tevékenységek illeszkednek személyiségéhez. Tisztában van az álláskeresés folyamatával, a munkaviszonnyal kapcsolatos jogaival, kötelezettségeivel.</p> <p>Ismer vállalkozókat, vállalatokat, össze tudja hasonlítani az alkalmazotti, és a vállalkozói személyiségjegyeket. Érti a leggyakoribb vállalkozási formák jellemzőit, előnyeit, hátrányait. Tisztában van a nem nyereségérdekelt szervezetek gazdaságban betöltött szerepével.</p> <p>Ismeri a vállalkozásalapítás, -működtetés legfontosabb lépéseit, képes önálló vállalkozói ötlet kidolgozására. Meg tudja becsülni egy vállalkozás lehetséges költségeit, képes adott időtartamra költségkalkulációt tervezni. Tisztában van az üzleti tervezés szükségességével, mind egy új vállalkozás alapításakor, mind már meglévő vállalkozás működése esetén. Tájékozott az üzleti terv tartalmi elemeiről.</p>
---	--

	<p>Megismeri a nem üzleti (társadalmi, kulturális, egyéb civil) kezdeményezések pénzügyi-gazdasági igényeit, lehetőségeit. Felismeri a kezdeményezőkézség jelentőségét az állampolgári felelősségvállalásban. Felismeri a sikeres vállalkozás jellemzőit, képes azonosítani az esetleges kudarc okait, javaslatot tud tenni a problémák megoldására.</p>
--	--

7. Komplex természettudomány

A természettudományos műveltség az egyén és a társadalom számára is meghatározó jelentőségű. Az egyén tudása társadalmi szinten szorosan összefügg a gazdasági versenyképességgel és a szűkebb-tágabb autonóm közösségek fennmaradásával. A globális problémák megoldásának fontos feltétele az állampolgárok természettudományos műveltségen, az ok-okozati összefüggések felismerésén alapuló, kritikus és konstruktív magatartása. A kerettantervben leírt program célja, hogy az ember és természet szeretetén és a környezet ismeretén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás meghatározóvá váljék a tanulók számára.

A technikumok 9. évfolyamán feldolgozásra kerülő komplex természettudomány tantárgy a természeti folyamatokkal kapcsolatos ismeretanyagot (azaz az Ember és természet műveltségterületet, illetve a Földünk – környezetünk természetföldrajzi részét) tárgyalja, és az ehhez kapcsolódó készségeket, képességeket fejleszti.

A tantárgy kerettantervének általános célkitűzése egyrészt a tanulók természettudományos műveltségének, szemléletének komplex módon történő mélyítése, másrészt a természettudományi jellegű szakmai képzésük megalapozása. A kerettanterv a rendszerszerű gondolkodás támogatása érdekében más tantárgyakhoz való kapcsolódási pontokat is tartalmaz. Ez a tartalmi elem a különböző műveltségterületek, tantárgyak közötti kapcsolódásokra hívja fel a helyi tantervkészítőket, illetve tankönyvírók figyelmét. A dokumentum – jellegénél fogva – széles kereteket biztosít a megvalósító intézmények számára. Minden tematikai egység Ismeretek/fejlesztési követelmények rovatában gazdag tartalmi és módszertani lehetőséget (Lehetőségek a megvalósításra) kínál a feldolgozásra. Ezzel is segítséget, illetve ötletet kínál az egyes intézményekben megvalósítandó konkrét tartalmak kialakításához. Ezeket – a konkrét követelményekkel együtt - az intézményeknek a helyi tantervükben kell meghatározniuk, egyrészt a diákok, másrészt az intézményben oktatott szakmák/szakmacsoportok által megkívánt elvárásokhoz és lehetőségekhez igazodva.

A tantárgy fontos sajátossága, hogy kapcsolatot teremt a tudományos eredmények és a hétköznapok között. Ezáltal még a természettudományos tantárgyak tanulása terén már sok kudarcot megélt diákok számára is lehetővé válik, hogy a természettudományos témákkal való foglalkozás örömforrássá váljon. Fontos szerepe van a tantárgynak abban, hogy rendszerezze, frissen tartsa, illetve kiegészítse a diákok meglévő tudását, és fejlessze természettudományos gondolkodásukat, képességeiket.

A tantárgy feldolgozása során elengedhetetlen a természet működési alapelveinek, az alapvető tudományos fogalmaknak, módszereknek és technológiai folyamatoknak az ismerete, de érteni kell az emberi tevékenységeknek a természetre gyakorolt hatásait is. Így jut el a tanuló a természeti folyamatok megismeréséhez, valamint az alkalmazások és a technológiák előnyeinek, korlátainak és kockázatainak megértéséhez.

Az egészség tudatos megőrzése, a természeti, a technikai és az épített környezet felelős és fenntartható alakítása a természettudományos kutatások és azok eredményeinek ismerete nélkül elképzelhetetlen.

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben is. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. A komplex természettudomány tantárgy hozzájárulhat ahhoz, hogy a diákok felkészüljenek a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Ennek érdekében törekedni kell arra, hogy a tanulók ismerjék meg azokat a természeti-gazdasági folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő.

A tantervi program részben új ismereteket kínál, részben a korábbiak elmélyítésére szolgál. Legfontosabb célja azonban a szemléletformálás. Azt mutatja meg, hogyan érdemes

tanulni, hogyan lehet továbblépni, fogódzókhöz jutni. Olyan tudást kínál és olyan képességeket fejleszt, amelyek a mai világban elengedhetetlenek.

A tananyag feldolgozása során fontos a digitális technikák és az IKT-eszközök tanórai használata, valamint a természet iránti érdeklődés felkeltése után az önálló tanulói ismeretszerzésre, kutakodásra történő biztatás. Utóbbira külön időkeretet is biztost a Projektmunka fejlesztési feladat keretében. Az ehhez kapcsolódó időkeret bármely témához, a tanév során bármikor felhasználható. Kereteit a helyi tantervben kell szabályozni.

A tananyag feldolgozása során a tanuló képet kap a fizika, a kémia, a természetföldrajz és a biológia által vizsgált legfontosabb összefüggésekről, a természettudományos kutatás módszereiről, tudásunk alkalmazásának lehetőségeiről és korlátairól. Mintát kap a jelenségek vizsgálatának módjairól. A tanulmányok eredményeképpen összefüggéseket ismer föl és fogalmaz meg a mechanikai működésekről, halmaztulajdonságokról, összefüggésben az élettelen természetben (meteorológia) és az élő szervezetben betöltött szerepükkel. Ismereteket szerez testünk fölépítésének és egészségének kapcsolatairól. Példákat elemez hazánk természeti környezeti állapota, az itt folyó gazdálkodás és történelmünk összefüggéseire. Az így nyert ismeretek kapcsolatot teremtenek a művészeti tárgyak, a társadalomismeret és a matematika között.

A kvantitatív feladatok száma, a lexikálisan elsajátítandó ismeret a rövid időkeret miatt szükségképpen alacsony marad, a témák, valamint a kvalitatív hangsúlyok azonban lehetőséget adnak a szakma igényeinek megfelelő differenciálásra, részletezésre is.

A tanulmányok eredményeképpen a diák összefüggéseket ismer föl és fogalmaz meg az elektromos, mágneses, kémiai vegyületi, atomi összefüggésekkel kapcsolatban. Érti a fentiek élettelen természetben és élő szervezetben betöltött szerepét.

Ismereteket szerez a mikro- és makrovilág, valamint testünk fölépítésének szervezeti egységéről. Az így nyert ismeretek kapcsolatot teremtenek a művészeti tárgyak, a társadalomismeret és a matematika között is.

A tantárgy tanulása során megvalósuló legfontosabb célok:

- a tanulók nyitottan tekintsenek a bennünket körülvevő világra;
- legyenek képesek az okok és okozatok megkülönböztetésére és adott okok ismeretében az okozatra vonatkozó következtetések levonására;
- ismerjék meg és alkalmazzák az alapvető természeti törvényeket;
- legyenek képesek az adatok ismeretében diagramok készítésére, valamint adott diagram ismeretében adatok, folyamatok meglátására;
- legyenek képesek grafika/kép alapján az ábrázolt folyamat értelmezésére.
- a szerves és szervetlen világ kapcsolata megismerésének megalapozása;
- az energia és energiaáramlás mint általános szervező megismerése;
- az atomi/molekuláris folyamatok megismerése; az atomi/molekuláris folyamatok szervezetre gyakorolt hatásainak tudatosítása.
- az élő és élettelen világ evolúciójának megismerése;
- az egyes tudományos elméletek egybevetése egymással, a természettudományos érvelés néhány sajátosságának elmélyítése;
- az emberi tevékenység környezetalakító hatásának és a hatás következményeinek tudatosítása;
- az információ és jelentőségének ismerete a fizikai-biológiai-társadalmi létben.

Eközben gyakorlatot szereznek az egyéni és csoportos munkában, feltevéseik szabatos megfogalmazásában, a képi és verbális kommunikáció összekapcsolásában is.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Hogyan működik a természettudomány? A tudomány módszerei	Órakeret 4
Előzetes tudás	Tapasztalatok a megfigyelésről.	

Fejlesztési feladatok	Kísérlet és egyszerű megfigyelés különbségének megértetése. A modellek szempontfüggőségének és a mérések jelentőségének bemutatása. Eredmények ábrázolása (grafikon), illetve grafikon leolvasása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Legalább egy megfigyelés, kísérlet és mérés közös elvégzése, elemzése.</p> <p><i>Lehetőségek a megvalósításra</i></p> <p>Versrészlet és tudományos leírás összehasonlítása.</p> <p>Saját megfigyelések összegyűjtése.</p> <p>A megfigyelések szempontfüggőségének fölismerése. (Pl.: Kinek milyen fiú/lány tetszik? Milyen házban szeretnék lakni?)</p> <p>Megfigyelés leírásának elemzése. (Mire volt kíváncsi a kutató? Mit figyelt meg? Mire következtetett?)</p> <p>A kísérletezés célja: saját kísérletek és ismert kísérletek összegyűjtése.</p> <p>A független és a függő változó fölismerése.</p> <p>A mérés szerepe a mindennapokban (pl. lázmérés, földmérés, tömegmérés).</p> <p>Példák a „modell” szó hétköznapi (pl. topmodell, vasútmodell) és tudományos (atommodellek, demográfiai növekedési modellek, a szív mint szivattyú) használatára. Modell és makett különbsége (pl. emberi szív) – mi érthető meg belőle, mi nem: közös megbeszélés.</p> <p>Eltérő modellek/makettek ugyanarról a jelenségről (pl. emberábrázolások), szempontfüggőség felismerése.</p> <p>Órai mérés: a megpendített húrhosszak és hangmagasságok (oktáv, kvint, kvart) mérése pl. gitáron, citerán. Az eredmény ábrázolása.</p> <p>Példák gyűjtése igazolható feltevésekre: az előrejelzés szerepe a hétköznapiakban (népi időjárás-előrejelzések) és a tudományban (meteorológiai hálózat, életmód és betegségek kockázata).</p> <p>Tudományos ismeretterjesztő filmrészlet megtekintése (pl. D. Attenborough: Az élő bolygó – részlet).</p> <p>Hétköznapi vita és tudományos vita eljátszása egy konkrét probléma kapcsán.</p>		<p>Matematika: grafikus ábrázolás.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: Érvelés.</p>
Kulcsfogalmak	Mérés, modellezés, feltevés, igazolás, törvény, tudományos leírás, szimuláció, makett.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tájékozódás térben és időben	Órakeret 8
Előzetes tudás	Függőleges és vízszintes irány, derékszög, koordináta-rendszer, sebesség, a kör kerülete, hasonlóság a geometriában, óra, nap, hónap, év.	
Fejlesztési feladatok	A térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése. A mozgások leírása, az ehhez szükséges mennyiségek, jellemzők ismerete, használatuk begyakorlása. Az égtájak és a Földről látható égi mozgások összekapcsolása, a földrajzi hálózat lényegének megértése. Tematikus térképek jeleinek leolvasása.	

	<p>A föld- és a napközéppontú világnkép összehasonlítása: azonos jelenség különböző szempontú értelmezése. Földrajzi, csillagászati és biológiai jelenségek összekapcsolása.</p> <p>Rendszerek változásának nyomon követése.</p> <p>Folyamatok kimenetelének előrejelzése.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A tájékozódás és a csillagászat kapcsolatának megértése (égtájak, égi mozgások). A távolságok fölmérésének geometriai módszere. A hasonlóság fölismerése, a nagyítás, kicsinyítés mértékének meghatározása.</p> <p>Fizikai, biológiai, kémiai és csillagászati jelenségek sebességének összevetése. Időegységek. Az idő, sebesség, gyorsulás mértékegységeinek használata, átváltása.</p> <p>Az út, elmozdulás, sebesség, gyorsulás fogalmának ismerete, használata mozgások leírásában.</p> <p>Az egyenes vonalú egyenletes és az egyenletesen gyorsuló mozgás; a szabadesés gyorsulása fogalmának ismerete és alapvető összefüggései.</p> <p>A körmozgás, kerületi sebesség, szögsebesség, centripetális gyorsulás fogalmának és összefüggéseinek ismerete.</p> <p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i></p> <p>Kémiai reakciók sebességének függése a hőmérséklettől és a katalizátoroktól.</p> <p>A csillagászati és a mágneses északi irány meghatározás bemutatása.</p> <p>A legegyszerűbb napóra és a déli irány kapcsolata: a Nap naponkénti égi mozgása. A csillagok égi mozgása, csillagképek.</p> <p>A Föld gömb alakjának bizonyítása, következményei.</p> <p>Gömbi formák síkra vetítése (síktérkép), a torzítás szükségszerűsége.</p> <p>Háromszögelés alkalmazása a térképezésben: ismeretlen magasságú épület magasságának megmérése.</p> <p>A földátmérő megmérése. A Hold és a bolygók távolsága – ókori és mai mérések értelmezése.</p> <p>Hosszúsági és szélességi körök rendszere, a GPS lényege.</p> <p>Tematikus térképek értelmezése.</p> <p>Milyen gyorsan múlik? – a szubjektív és objektív időfogalom összevetése.</p> <p>A nap (a Nap látható mozgása és a Föld forgása alapján), az évszak és az év (a Nap évi mozgása és a Föld keringése alapján). A bolygók és a csillagok mozgásának különbsége.</p> <p>A mozgásokat jellemző mennyiségek közti összefüggések kvalitatív és kvantitatív alkalmazása.</p>	<p>Matematika: koordináta-rendszer, geometriai hasonlóság, váltószög, vetület, nézet, perspektíva</p>
Kulcsfogalmak	<p>Tájéolás, torzítás, csillag, bolygó, hosszúsági és szélességi kör, tematikus térkép, nap- és földközéppontú modell, másodperc, perc, óra, nap, évszak, év, elmozdulás, sebesség, gyorsulás, kerületi sebesség, szögsebesség, centripetális gyorsulás, reakciósebesség, katalizátor.</p>

Tematikai egység/	Formák és arányok a természetben	Órakeret
--------------------------	---	-----------------

Fejlesztési cél	(Elemek és vegyületek; kristályrácsok, szerves molekulák)	10
Előzetes tudás	Tükrözés, forgatás következményei. Halmaztulajdonságok. Atom és molekula, szerkezeti képlet.	
Fejlesztési feladatok	Az arányok fontosságának belátása, rögzítése. Az arányokat fenntartó és felborító erők fölismerése. Állandó és változtatható arányok felismerése. Szerkezet és tulajdonság összefüggésének belátása. Szerkezet, arány és biológiai funkció összekapcsolása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Az arány fontossága és számszerű jellemzése. A geometriai rend fölismerése az anyagok szerkezetében. Az anyagvizsgálat néhány módszerének megismerése. Néhány óriásmolekula gyakorlati fontosságának megismerése konkrét példákon.</p> <p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i> A harmónia ókori fogalma és az arányok. Szép és rút. Aszimmetrikus (szivacs), sugarasan szimmetrikus (medúza) és tükörszimmetrikus (ember) élőlények. A férfi-, a női és a gyermektest arányainak összehasonlítása. Változó térfogat- és tömegarányok: elegyek, oldatok. A töménység jellemzése (százalék). Arányok a konyhában (fűszerek, só, pácok) és az iparban (ötvözetek, beton). Az élőlények növekedését megszabó arányok (korlátozó tényezők): hiánybetegségek, fény, víz stb. Állandó tömegarányok: a vegyületek összegképlete egyszerű példákon. Kristályos (kősó) és amorf (gumi, üveg) anyagok szerkezete. Elemi egység (cella). Molekulák térbeli rendeződése: membránok, habok, mosószer, folyadékkristályos kijelzők. A kémiai elnevezések eredete és mai tartalma. Mesterséges szerves vegyületek (műanyagok, gyógyszerek, tartósítószer). Előnyök, veszélyek mérlegelése. A szénhidrogének eredete, tulajdonságai, felhasználása (közlekedés, fűtés, vegyipar). Néhány oxigéntartalmú szerves molekula a mindennapokban (etil-alkohol, aceton, ecetsav). Biológiai hatásuk. Egyszerű cukrok és összetett szénhidrátok a mindennapokban (szőlőcukor, keményítő, cellulóz). Biológiai szerepük. Néhány nitrogéntartalmú szerves molekula: vitaminok, aminosavak, fehérjék, DNS. Óriásmolekulák felépítése és lebontása az élőlényekben. Az óriásmolekulák érzékenysége: kicsapódás. Mérgezők és következményeik.</p>		<p>Magyar nyelv és irodalom: disszonancia, (a)szimmetria, kompozíció.</p> <p>Matematika: százalékszámítás, egyenes arányosság.</p>
Kulcsfogalmak	Szimmetria, százalék, összegképlet, oldat, oldószer, amorf, membrán, felületaktív anyag, környezeti tényező, mono- és polimer, szénhidrogén, karbonsav, alkohol, aminosav, fehérje, kicsapódás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Halmazok (Gázok, folyadékok, halmazállapot-változások, az időjárás elemei)	Órakeret 8
Előzetes tudás	Hőmérséklet, légnyomás, térfogat, sebesség, halmazállapot.	

Fejlesztési feladatok	<p>Önálló ismeretszerzés a környezet kölcsönhatásairól. Az időjárás napi változásainak megértése. Meteorológiai jelentések értelmezése. Kísérletek végzése, grafikonelemzés. Magyarázatkeresés a tapasztalt időjárási jelenségekre. Az emberi gazdálkodás és a természeti feltételek kapcsolatának fölismerése néhány fontos hazai példán. A környezetvédelem néhány példájának megismertetése, az érdeklődés felkeltése a környezettudatosság iránt.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>Az időjárási elemek, ezek változásait befolyásoló fizikai hatások (a napsugárzás, a léghőmérséklet, a légnyomás, a szél, a levegő vízgőztartalma, a csapadékfajták) közti összefüggések megfogalmazása. Példák a gazdálkodás és a természeti környezet közti összefüggésekre. A halmazállapot-változások alapvető jellemzőinek ismerete. A Celsius-skála alappontjai, az olvadáspont, forráspont feladatmegoldás-szintű ismerete. A gáztörvények kvalitatív ismerete és alkalmazása. A Kelvin-skála és a Celsius-skála kapcsolatának ismerete.</p> <p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i> Időjárási frontok. Grafikonok, folyamatábrák elemzése. Saját megfigyelések, egyszerű kísérletek értelmezése. A Kárpát-medence természetes növénytakarója, élővilága, vízrajza. A gazdálkodás hatása az élővilágra (pl. erdőirtások, bányászat, folyamszabályozás, állattenyésztés, városiasodás, monokultúrák, kemikáliák, biogazdálkodás). Vízkincsünk. A folyószabályozás és árvízvédelem módjai, problémái. Vízyerés, ivóvíz, víztisztítás. Gyógyvizek. Erdőgazdálkodás, erdőtípusok. Természetvédelmi értékek. Talaj: összetevői, termőereje, védelme (szikesedés, erózió, trágyázás). A nyomás, hidrosztatikai nyomás meghatározása. Elemi feladatmegoldás, Arkhimédész törvényének ismerete. Az úszás, lebegés, merülés feltételeinek megállapítása és következtetések. Hidraulikus emelő működési elve. Pascal-törvény. A folyadékok összenyomhatatlanságának ismerete és konkrét példák.</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p> <p>Történelem: Történeti ökológia. Önellátó és fogyasztói társadalom.</p>
Kulcsfogalmak	<p>Úszás, lebegés, merülés, hidrosztatikai nyomás, felhajtóerő, gáztörvény, zárt rendszer, hő, hőmérsékleti skála, abszolút nulla fok, halmazállapot, olvadáspont, forráspont, napi hőmérsékletjárás, szél, páratartalom, harmat, dér, eső, köd, szmog (füstköd), életközösség, talaj, monokultúra, talajvíz, rétegvíz, ivóvíz, gyógyvíz, biológiai tisztítás, kölcsönhatás, állapot, változás, egyensúly, stabilitás, folyamat, rendszer, környezet.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Lendületbe jövünk!	Órakeret 4
Előzetes tudás	Sebesség, gyorsulás.	

Fejlesztési feladatok	A változások okainak és összefüggéseinek megismerése. Az állandóság és a változás oksági összefüggéseinek felismerése. A jelenségek közös jellemzőinek felfedezése. Alapfogalmak megszilárdítása (természettudományos megismerés, kölcsönhatás, erő, rendszer, állapot, változás, egyensúly, folyamat).	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A Newton-törvények kvalitatív és egyszerű kvantitatív alkalmazása. A tömeg fogalma. A súrlódási erő szerepe a mindennapokban, a tapadási, csúszási és gördülési súrlódás megkülönböztetése. A lendületmegmaradás törvényének kvalitatív alkalmazása.</p> <p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i> A lendületmegmaradás felismerése a mindennapokban: rakétameghajtás. A centripetális erő ismerete és felismerése mindennapi alkalmazásokban. A tömegvonzás ismerete, kapcsolata felismerése a bolygók mozgásával. A súly és a súlytalanság fogalmának ismerete. A tömeg és a súly megkülönböztetése.</p>		
Kulcsfogalmak	Tömeg, tehetetlenség, lendület, fizikai törvény, centripetális erő, súrlódási erő, tömegvonzás, súly.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Mechanikai energia	Órakeret 4
Előzetes tudás	Erő, sebesség, tömeg, elmozdulás.	
Fejlesztési feladatok	Alapfogalmak megalapozása, mélyítése (munka, energia, mechanikai energiafajták, energiamegmaradás, rendszer). A munka és az energia kapcsolatának tudatosítása. A reverzibilis és irreverzibilis folyamatok megkülönböztetése konkrét példákban.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Az energia, munka, teljesítmény, hatásfok fogalmának ismerete, elemi alkalmazása.</p> <p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i> A helyzeti és mozgási energia, emelési és gyorsítási munka összefüggéseinek alkalmazása. Az energiamegmaradás tényének, valamint a termodinamika első főtételének ismerete. Megfordítható és megfordíthatatlan folyamatok megkülönböztetése. Néhány mindennapi használatos gép hatásfoka, valamint a 100%-os hatásfok elérésének fizikai lehetetlensége. Egyéb energiák hővé alakulása, disszipáció. Az örökmozgó lehetetlensége.</p>		
Kulcsfogalmak	Energia, munka, energiafajta, hő, teljesítmény, hatásfok, állapot, változás, rendszer, környezet, kölcsönhatás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az „embergép”: mozgás, légzés, keringés	Órakeret 6
--	--	-----------------------

	(Az emberi mozgás, keringés és légzés élettana és anatómiája)	
Előzetes tudás	A levegő térfogatának és nyomásának összefüggése. A nyomás mértékegységei.	
Fejlesztési feladatok	Az emberi mozgási és légzési rendszer mechanikai alapelveinek megértése. Az emberi szív működés és keringési rendszer mechanikai alapelveinek megértése. Az egészséget veszélyeztető tényezők megismertetése, az egészséges életmódra való törekvés erősítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A mozgás a légzés, a szív és az erek mechanikája Alapvető egészségvédelmi ismeretek.</p> <p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i> Az emelőelv szemléltetése az ízületekkel kapcsolt emberi csontok példáján. A fontosabb emberi csontok szerepe (makett alapján). Az izomműködés lényege. A csont és az ízületek sérülései, megelőzésük. A csontok felépítésének és szilárdságának összefüggése. A légzés funkciójának megbeszélése. A tüdő térfogatát és a légzés hatékonyságát befolyásoló tényezők áttekintése. A légzési szervrendszer részei, feladataik, a hangképzés. A védekező reflexek (köhögés, tüsszentés) szerepe. A légzőmozgások szemléltetése. Légzésszámváltozás terhelés hatására (kiscsoportos feladat). A légzőrendszer egészségét fenyegető és megőrző hatások (sport, dohányzás, szmog, tbc). A szív fölépítése és működése. A vér és a nyirok, az erek szerepe. Véralvadás, vérzés, vérzéscsillapítás. A vérnyomás és a pulzus oka, mérése. A keringési rendszer egészségét fenyegető kockázati tényezők és megőrző hatások (magas vérnyomás, érelmeszesedés, trombózis, infarktus).</p>		Magyar nyelv és irodalom; művészetek: az emberi test ábrázolásai.
Kulcsfogalmak	Emelő, ízület, reflex, mellkas, rekeszizom, hajlító- és feszítőizom, légcseré, légzőfelület, szívpitvar, szívkamra, billentyűk, pulzus, vérnyomás, kockázati tényező, vér, nyirok, infarktus, trombózis.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Atomi aktivitás	Órakeret 4
Előzetes tudás	Energia, elektromos töltés, elektromágneses hullám, szimmetria, normálalak.	
Fejlesztési feladatok	Az anyag, kölcsönhatás, erők, energia, információ fogalmának mélyítése. Az állapot és a változás fogalmának bővítése az atomok mérettartományában bekövetkező jelenségek megismertetésével. Az energiagazdálkodással kapcsolatos felelősségtudat erősítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Az elektronburok és az atommag szerkezete. Az atomenergia és felhasználása.		Történelem: Hiroshima, hidegháború.
<i>Lehetőségek a megvalósításra:</i>		

<p>Az anyag atomos szerkezetének vizsgálata konkrét jelenségeken keresztül.</p> <p>Az atommag és elektronhéj fogalmának megismerése.</p> <p>A rádióaktivitás 3 fajtájának, néhány gyakorlati alkalmazásának, az élő szervezetre gyakorolt hatásának megismerése.</p> <p>A maghasadás oka és feltételei, a láncreakció elve.</p> <p>Az atomenergia fogalma, felhasználásának gyakorlati módja és elvi lehetőségei. Előnyök és hátrányok mérlegelése.</p> <p>A Nap energiatermelése, hatása a földi életre.</p>	<p>Osztályfőnöki: fenntarthatóság, atomenergia.</p>
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>Atom, proton, elektron, neutron, egyensúly, energiaminimum, rádióaktivitás, atomenergia, maghasadás, láncreakció, magfúzió, napenergia, atomerőmű.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Elektromosság, mágnesesség</p>	<p>Órakeret 4</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Erő, energia, tömegvonzás, teljesítmény.</p>	
<p>Fejlesztési feladatok</p>	<p>Kölcsönhatások, erők alaposabb, rendszerszerűbb ismerete, ok-okozati kapcsolatrendszer, az információterjedés lehetséges módjainak leírása az elektromágneses kölcsönhatásokon keresztül. Bővebb ismeretek szerzése a bennünket körülvevő térről. Alapismeretek szerzése az elektromágneses hullámon alapuló eszközökről.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>Az elektromosság és a mágnesesség, mint kölcsönhatás megismerése.</p> <p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i> Példák a statikus elektromosság és a mágnesesség gyakorlati/természetbeni megjelenési formáira, alapvető összefüggések felismerése. Az egyenáram fogalma, jellemzőinek ismerete, egyszerű áramkörök összeállítása, mérések végzése. Az Ohm-törvény alkalmazása egyszerű esetekben. Az elektromos energia és teljesítmény alapvető kvalitatív összefüggéseinek alkalmazása, különböző elektromos eszközök teljesítményének összehasonlítása. A váltóáram fogalmának, alapvető jellemzőinek megismerése. Az elektromágneses indukció jelensége, gyakorlati/természetbeni megjelenése. A transzformátor működésének gyakorlati jelentősége. Az elektromágneses hullám tulajdonságainak ismerete, példák a gyakorlati alkalmazásokra. (A spektrum különböző tartományaiban: mikrohullámú sütő, rádióhullámok, mobiltelefon stb.)</p>		<p>Történelem: felvilágosodás, felfedezések.</p>
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>Elektromos töltés, mágneses pólus, elektromos, mágneses tér, Coulomb-törvény, áramerősség, feszültség, ellenállás, egyenáram, váltóáram, elektromos fogyasztás, frekvencia, maximális feszültség, elektromágneses indukció, dinamó, transzformátor, elektromágneses hullám.</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Mi a fény?</p>	<p>Órakeret 4</p>
---	--------------------------	------------------------------

Előzetes tudás	Atom, elektron, tükör, rezgés, elektromágneses hullám.	
Fejlesztési feladatok	A részecske- és a hullámtulajdonság jellemzőinek felismerése a fény esetében, a kettősség tudatosítása. A fény hullámtulajdonságainak elemzése és felismerése a mindennapokban. A látható fény elektromágneses hullámként történő azonosítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A fény tulajdonságai</p> <p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i> A fényvisszaverődés, a fénytörés jelensége és alapvető kvalitatív szabályainak megállapítása. A sík, a domború és a homorú tükör leképezési szabályainak vizsgálata és gyakorlati alkalmazásai. A fényelhajlás jelensége. A fény elektromágneses hullám mivolta. A színek frekvenciaszabálya és a fénytörés frekvenciafüggésének következményei. A fotocella működésének alapjai, a fény „részecsketermészetének” megjelenési formái. A látás fizikai és biológiai alapjai: az éleslátás feltételei (pupillareflex, élességállítás), a látáshibák korrigálása A fénysebesség kitüntetett szerepe.</p>		Magyar nyelv és irodalom, művészetek: színek és fények a művészetekben.
Kulcsfogalmak	Fénytörés, fényelhajlás, domború, homorú tükör, szín, foton, fénysebesség.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Energianyerés az élővilágban. Táplálkozás, emésztés, kiválasztás	Órakeret 4
Előzetes tudás	Szerves molekulák. Energianyerő és energiaigényes folyamatok. A légzés funkciója.	
Fejlesztési feladatok	Az energiaáramlás nyomon követése az élővilágban. Táplálkozás, emésztés, keringés és kiválasztás összefüggéseinek felismerése az emberi szervezetben. Az anyagcsere és az emberi egészség kapcsolatának tudatosítása, az egészséges táplálkozás iránti igény felkeltése, erősítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Az anyag- és energiaátalakítások biológiai szerepének megértése az élővilágban és az emberi szervezetben. Az anyagforgalom és egészség néhány összefüggése.</p> <p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i> Változatos energianyerés az élővilágban: ragadozók, növényevők, élősködők, lebontók, fotoszintetizálók. Táplálkozási hálózat. Az emberi emésztés helyszínei, emésztőnedvek (nyál, gyomornedv, epe, hasnyál). Az emésztés szabályozása: feltétlen és feltételes reflexek. A felszívott anyagok sorsa, a máj szerepe. Egészséges táplálkozás, túltápláltság, hiánybetegségek, mérgezések. Az alkohol hatása. Testkép, testépítés, táplálék-kiegészítők kockázatai.</p>		Osztályfőnöki: Etikett, társas viselkedés. Egészséges életmód. Nemek, testképek.

A vér szerepe, vérkép. A felszívott tápanyagok sorsa a sejtben (energianyerés, átalakítások). Kiválasztás a vesén, a tüdőn és a bőrön át. A vizeletmennyiség és a belső környezet egyensúlyának, arányainak megőrzése.	
Kulcsfogalmak	Heterotróf, autotróf életmód, emésztés, kiválasztás, felszívás, vérplazma, visszaszívás, szűrlet, vizelet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A szervezet egysége – szabályozó folyamatok, ideg-és hormonrendszer és a viselkedés	Órakeret 8
Előzetes tudás	Az emberi szervezetben zajló fő kémiai átalakulások. Példák csoportban élő állatokra.	
Fejlesztési feladatok	Az emberi szervezet egységét fenntartó rendszerek működéseinek, kölcsönhatásainak megismerése. A testi és lelki egészség alapjainak tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény erősítése. A védekező szervezet működéseinek bemutatása. A tanulás mint a környezethez való alkalmazkodás megismertetése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A szervezet belső állandóságát és az önazonosságot fenntartó és az azt fenyegető főbb hatások az emberi szervezet szintjén és a társas kapcsolatokban. A szabályozás és a vezérlés néhány formája az emberi szervezetben.</p> <p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i> Szabályozó szerepű emberi hormon (inzulin), cukorbetegség. Vezérlő szerepű emberi hormon (növekedési hormon), a testméretet megszabó tényezők. Hormonok és érzelmek kapcsolata. A reflexek fölépítése (térdreflex). Az idegrendszer szabályozó működése egy konkrét példán (pl. a testhőmérséklet szabályozása) keresztül. Az idegrendszer működését befolyásoló hatások (alkohol, drogok, gyógyszerek). Fájdalom, fájdalomcsillapítás. Aktív és passzív, természetes és mesterséges immunitás. Védőoltások. Immunitás a mindennapokban: allergia, vércsoportok. Stressz és egészség, idegrendszer és immunitás kapcsolata. A tanulás alaptípusai az állatvilágban és az ember esetében. Az emlős állatcsoportok jellemzői (hierarchia). A társas kapcsolatok szerepe a főemlősök és az ember tanult viselkedéseiben: szülő-gyermek kapcsolat, kortárs csoportok, reklámok, függőséget okozó hatások. Segítőkészséget és agressziót kiváltó helyzetek. Tanult megküzdési stratégiák, tanult tehetetlenség. Az állati és az emberi kommunikáció jellemzői.</p>		<p>Magyar nyelv és irodalom: Érzelmek ábrázolása, kifejezése; verbális és nonverbális kommunikáció. Haza- és családszeretet, magány, vallás, lázadás stb. egyes irodalmi művekben.</p> <p>Osztályfőnöki: Az egyéni és csoportos agresszió példái. Csoportnormák. társas együttélés, devianciák.</p>
Kulcsfogalmak	Szabályozás, visszacsatolás, hormon, reflexív, vegetatív központ, immunitás, antigén, stressz, feltételes reflex, próba szerencse, bevésődés, utánzás, belátás, kulcsinger, motiváció, hierarchia, agresszió, segítségadás (altruizmus), szabálykövetés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Állandóság és változatok – információ, szexualitás, az emberi élet szakaszai	Órakeret 8
Előzetes tudás	A férfi- és női szervezet különbsége (anatómiai és genetikai).	
Fejlesztési feladatok	A látható jellegek és az öröklés kapcsolatának felismerése. A szexualitás genetikai szerepének megismerése. A nemi működések megismerése a családtervezés és az egészségmegőrzés szempontjából.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Az öröklött és „szerzett” tulajdonságok megkülönböztetése, az öröklődés és a nemiség kapcsolata. A nemi működések biológiai háttere emberben. A genetika és a szexualitás egészségügyi vonatkozásai. A genetikai információ megváltozásának lehetséges következményei.</p> <p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i> Egy gén – egy jelleg kapcsolatok (Rh-vércsoport, öröklődő betegségek). A nemiség szerepe a genetikai információ újrakombinálódásában (az ivarsejtek sokfélesége, a testi sejtek genetikai azonossága). A genetikai információ megváltozása: mutációk. Mutációt okozó hatások (sugárzások, vegyületek). Genetikai szabályozás: szabályozott sejtosztódás (növekedés) és szabályozatlan osztódás (rákos góc). Rákkeltő tényezők, kerülésük. Az ember ivarszervei, biológiai funkciójuk. A hímivarsejt és a petesejt jellemzői. A női nemi ciklus szakaszai, a megtermékenyítés. Családtervezés. Beágyazódás, magzati élet. A magzat védelme. Az újszülött és a csecsemő világa. Nemi érés, öregedés, halál. Betegségek szűrése, betegjogok.</p>		<p>Matematika: valószínűség, gyakoriság, eloszlási görbe; kombinációk.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom; osztályfőnöki: Szexualitás, családi élet. Identitás. Öregedés és halál, idős generáció.</p>
Kulcsfogalmak	Gén, mutáció, mutagén és rákkeltő hatás, ivarsejt, ivarszerv, petefészek, tüsző(repedés), menstruáció, megtermékenyülés, tüszőhormon, sárgatesthormon (progeszteron), tesztoszteron, beágyazódás, magzat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Honnan hová? Csillagászati, földrajzi és biológiai evolúció Az ember társas viselkedése	Órakeret 8
Előzetes tudás	Betegség és immunrendszer. Az öröklődés alapjai. Önzetlenség és agresszió. Atom, magfúzió, sebesség, gyorsulás, idő, körmozgás, bolygómozgás, tömegvonzás, kör, ellipszis.	
Fejlesztési feladatok	Különböző területek, jelenségkörök közötti kapcsolatok, összefüggések észrevétele, hasonlóságok, közös vonások felfedezése, megfogalmazása. Az idő- és térfogalom mélyítése, az időbeli tájékozódás fejlesztése a különböző léptékű folyamatok megismerése során.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok

<p>Az egyirányúság fölismerése és magyarázata csillagászati, földtani és biológiai folyamatokban. Az emberi csoportok néhány biológiai jellemzőjének megfogalmazása.</p> <p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i> A csillagok fejlődésének főbb állomásai. A Naprendszer szerkezete, mérete, bolygóinak mozgása, mérete, típusai. A csillag, bolygó, üstökös, meteor megkülönböztetése. Szemléletes kép a táguló világegyetem elméletéről. A Föld felszínének története: a vulkáni működések, földrengések oka, következményei. Hegységképződés és -pusztulás. Haladás (fejlődés) és biológiai evolúció. Az evolúció darwini leírása. Közvetlen bizonyítékok (fossziliák) és biológiai, anatómiai érvek. A szelekció hatása (mesterséges, természetes). Ellenálló kórokozók terjedése. A biológiai evolúciónak az emberi társadalomra való közvetlen alkalmazásának veszélyei (szociáldarwinizmus, eugenika). Vitatott kérdések. (Az élet keletkezésének kérdése.) Az önzetlen viselkedés evolúciója. Az irányultság kérdése.) Technikai evolúció és a szokások evolúciója (divat, stílusok). Az emberi csoportokra jellemző társas viszonyok, a szabálykövetés és szabályteremtés példái. Az idegen csoportoktól való elkülönülés és az eltérő csoportok közti együttműködés biológiai háttere.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: A haladáseszme különböző korokban; az ideológiák mint a hatalmi rendszer alátámasztói. Az önzetlenség emberi példái. A tömegek viselkedését leíró irodalmi példák.</p> <p>Történelem: A járványok és a házasítás történelemformáló szerepe.</p> <p>Osztályfőnöki: Szokások, divat. A szabálykövetés és szabályszegés példái az irodalomban és a történelemben.</p>
<p>Kulcsfogalmak</p>	<p>Csillag, üstökös, meteor, bolygó, galaxis, csillagkép, Naprendszer, Univerzum, Föld-típusú bolygó, szupernóva, evolúció, alkalmazkodás, közös ős (leszármazás), természetes és mesterséges szelekció, önzetlenség.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Az evolúció színpada és szereplői</p>	<p>Órakeret 9</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Anyagforgalom az élő szervezetben. Gazdálkodás a Kárpát-medencében.</p>	
<p>Fejlesztési feladatok</p>	<p>Tapasztalat szerzése technológiai, társadalmi és ökológiai rendszerek elemzésében. Az egyéni vélemények megfogalmazása során az érvelés, bizonyítás igényének erősítése. Evolúciós, környezet- és természetvédelmi szempontok összekapcsolása, az ember természeti folyamatokban játszott szerepének kritikus vizsgálata. A fogyasztási szokásokkal kapcsolatos észszerű és felelős szemlélet erősítésével törekvés a tudatos állampolgárrá nevelésre. A környezet szépsége, az emberi kultúrák fenntarthatósága és a benne élők testi-lelki egészsége közti összefüggések megjelenítése. Az alkalmazásra való törekvés kialakítása a fenntarthatóság és autonómia érdekében a háztartásokban és a kisközösségekben.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>Az élőlények együttélését magyarázó feltételek, az ember szerepének elemzése. Környezet és egészség összefüggései, néhány lehetséges megoldási módszer értékelése.</p>		<p>Osztályfőnöki: Természetvédelem: vadasparkok, nemzeti</p>

<p><i>Lehetőségek a megvalósításra:</i> Az élőlény-populációk elszaporodása és visszaszorulása. Populációs kölcsönhatások példákkal. A biológiai indikáció. Példák az életközösségekben zajló anyagkörforgásra (szén, nitrogén), az anyag és energiaforgalom összefüggésére. Táplálékpiramis (termelő, fogyasztó, lebontó szervezetek). Az ember hatása a földi élővilágra a történelem során. Önpusztító civilizációk és a természeti környezettel összhangban maradó gazdálkodási formák. A természeti környezet terhelése: fajok kiirtása, az élőhelyek beszűkítése és részekre szabdalása, szennyezőanyag-kibocsátás, fajok behurcolása, megtelepítése, talajerózió. Fajok, területek és a biológiai sokféleség védelme. A természetvédelem lehetőségei. Helyi környezeti probléma felismerése, információk gyűjtése. A környezeti kár fogalma, csökkentésének lehetőségei. Ökológiai lábnyom. A közlegelők tragédiája: a klasszikus gazdaságtan és kritikája. Az ökológiai krízis társadalmi-szemléleti hátterének fő tényezői (fogyasztás, városiasodás, fosszilis energia felhasználása, globalizáció). A Gaia-elmélet lényege.</p>	parkok. Nemzetközi szerződések.
Kulcsfogalmak	Szimbiózis, élősködés, versengés, Gaia-elmélet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Projektmunka	Órakeret 15
Előzetes tudás	Egyéni (tanulási) tapasztalatok; az elsajátított ismeretek.	
Fejlesztési feladatok	Projekttek készítése, az ehhez szükséges képességek, kompetenciák fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Részvétel egy szabadon választott témájú projekt tervezésében, megvalósításában és értékelésében; valamint a projekt eredményeinek bemutatásában. <i>Lehetőségek a megvalósításra</i> A diákok 4-6 fős csoportokban közösen dolgoznak egy szabadon választott komplex természettudományos probléma megoldásán. Ehhez projekttervet készítenek, felhasználják a tanórákon szerzett ismereteiket, de önálló ismeretszerzésre, sőt kisebb kutatások, vizsgálatok elemzésére is buzdíthatjuk őket. A projekt értékelésének lehetséges szempontjai lehetnek: komplexitás, az ok-okozati összefüggések felismerésére való törekvés, a problémamegoldás újszerűsége, a projektbeszámoló színvonala, egyedisége.		Minden tantárgy: a projekthez kapcsolható tartalmi elemek.
Kulcsfogalmak	Projekt, tervezés, külső és belső értékelés.	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló megfogalmazza és konkrét példán fölismeri az egyszerű megfigyelés és a kísérlet közti különbséget. Érti a számszerűség jelentőségét a mérésekben, tud különböző módon ábrázolni és ábrákról leolvasni mérési adatokat.
---	---

Érti a tehetetlenség fogalmát, a gyorsulás formáit, okát. Kapcsolatot talál a tömeg és a súly között. Érti az energia, a munka, a hatások és a hő összefüggését. Ismeri az emberi szervezet működésének mechanikai hátterét.

A mindennapokban tapasztalt jelenségeket meg tud magyarázni anyagi- és halmaztulajdonságokkal. Érti az éghajlat és az időjárás elemeinek fizikai hátterét, összefüggését hazánk természeti képével, gazdálkodásával.

A tanuló értelmezi és ábrázolja a természetben megfigyelhető arányokat, ismer példákat vizsgálatuk módjára. Kapcsolatba hozza az anyagok szerkezetét tulajdonságaikkal, felhasználásukkal.

Érti az elektromosság és mágnesesség alapjait, az áram mágneses, valamint a mágneses tér változásának elektromos hatását.

Érti az emberi szervezetben átáramló anyag és energia szerepét, összefüggését egészségünkkel, az élőlények egymásra utaltságát. Magyarázza a biológiai rendszerek belső rendjét a szabályozás és vezérlés segítségével. Érti az alkalmazkodás szerepét az egyéni és társas viselkedésben.

Tisztában van a radioaktivitás okával és élettani hatásával, az atomenergia felszabadulásának módjaival és lehetőségeivel, környezeti hatásaival.

A tanuló tudja értelmezni a tulajdonságok öröklődését családfán. Áttekintése van a genetikai információról, a génműködés szabályozottságáról, egyirányú változásairól (egyedfejlődés) és zavarairól.

Ismeri a nemek kromoszómális meghatározottságát, a nemi ciklusok és a családtervezés hormonális-élettani hátterét.

Ismer nagy léptékű, egyirányú változásokat az élő és élettelen természetben, látja ezek bizonyítékait, okait.

Ismer az élőlény-populációk létszámát és változatosságát csökkentő és növelő tényezőket, az élőlények önszabályozó közösségeinek fölépítését. Tud példákat bemutatni az ember környezetfüggésére és környezet-átalakító szerepére.

8. Testnevelés

TESTNEVELÉS ÉS SPORT

A testnevelés és sport műveltségtartalma - már a kritikus gondolkodásra alapozva – ezen az iskolafokon tovább mélyíti és bővíti a sportolás, az aktív pihenés alkalmazásához szükséges ismereteket és a mozgásos tevékenységeket és az ehhez tartozó kompetenciákat. Ebben a szakaszban a munkaerőpiac kompetenciaelvárásai és a Nat-nak megfelelő, összegző sportműveltség, sportágismeret határozzák meg a tanulás-tanítás tartalmait. Cél az önálló felelősségvállalás a saját egészségért, a munkavállalásra alkalmazhatóság, a munkabírási, a tanulás és mozgás optimális összehangolása, a saját előnyben részesített rekreációs terület kiválasztása és a kapcsolódó tudás összefoglalása, továbbfejlesztése. A műveltségterület ebben az életszakaszban a civilizációs betegségek ismeretét, felismerési módjait, az ezek elleni küzdelem lehetőségét, módját is közvetíti.

A diák alapvetően képessé válik az eddig megszerzett tudás, kompetenciák birtokában a tárgyi tudása továbbfejlesztésére, valamint felelősen végig tudja gondolni a jövőjét sarkalatosan befolyásoló események fontosságát, azok szerepét. A kerettantervben megjelenő mozgásos és elméleti tartalmak sikeres felhasználása érdekében inkább a tanuló a változó körülményekhez kapcsolódó alkalmazkodóképessége és nem a mozgásreprodukáló képessége kerül fejlesztésre. A különböző testgyakorlási formák hozzájárulnak az általános értékteremtés mellett a közös és az egyéni érdekek képviseléséhez, valamint erősítik a tantárgy alapvető és aktuális motivációs tényezőit, pl. ötletszerzés, élményszerzés, jókedv, kaland, testformálás, párválasztás, kikapcsolódás, feszültséglevezetés, örömszerzés, baráti kör, önmegvalósítás, teljesítménykontroll, sportolási divatok.

Az elvárt célállapotban a köznevelési tanulmányait befejező fiatal képes a mozgáskommunikáció sokoldalú felhasználására, az iskolai testnevelésben tanult testgyakorlati ágak technikájának koordinációs teljesítményhez kötött bemutatására, a testi képességekhez, az egészséges életmódhoz kapcsolódó ismeretek alkotó felhasználására, az egyéni és társas játékok, sporttevékenységek szervezéséhez szükséges ismeretek átadására és bemutatására.

A kerettanterv minden tanuló számára biztosítani kívánja a hatékony és élményszerű motoros tanulást. Az egységesség és differenciálás elvét az általa vezérelt gyakorlatok során a legfőbb értékek közé sorolja. A differenciálás alappillérei a tanulói képességek különbözősége, a motivációs háttér és a testneveléshez kapcsolódó egyéni célok. A fejlesztő munka igazodik a tanulásban mutatkozó alapvető tendenciákhoz, de az oktatási-nevelési folyamatban bekövetkező változásokhoz is. A belső didaktikai differenciálás emeli a motoros tanulás színvonalát, de egyúttal a személyiségfejlesztés egyéb dimenzióiban bekövetkező fejlesztés határfokát is.

A köznevelés kimeneti szakaszához közeledve a tudatosan tervezett, rendszeres képzésben megjelenik a testkultúrához tartozó, a sportkultúrát és sportműveltséget fejlesztő szabályorientált, élettani, anatómiai, illetve sporttörténeti oktatás, megteremtve a szükséges alapot és lehetőséget a közép- és emelt szintű érettségi vizsga sikeres teljesítéséhez, valamint a demokráciára nevelés és az erkölcsi nevelés segítéséhez. Az évfolyamszakasz végén - amely az általános műveltséget elmélyítő, pályaválasztási szakasznak tekinthető – előtérbe lép a pályorientáció, a saját életút iránti felelősségvállalás. A tanulók értik, tudják a kultúra és a testkultúra kapcsolatrendszerét, a mozgásigény és mozgásszükséglet alakulását a biológiai fejlődéssel összhangban, az önálló testedzés elméleti és gyakorlati alapjait, a testi képességek és a mozgásműveltség fejlesztésének módozatait, a testi és a lelki egészség megőrzésére vonatkozó lehetőségeket. Az alternatív, szabadtéri sportok kapcsán megfelelő hangsúlyt kap tudásukban a környezettudatos nevelés is.

Mindezek adják az egészségtudatos, sportos felnőtt élet megélésének bázisát. Megteremtik az élethosszig tartó mozgásos tevékenységekhez szükséges felelős döntések elegendő és

rugalmasan bővíthető információs készletét – kiteljesedik az önértékelés. Kialakul a változatos társas viszonyokban is szilárd személyes identitás, és képessé válnak a fiatalok arra, hogy a sportbeli személyes élményeiket szimbolikus síkon értelmezzék. A közösen megélt, a közösségi és minőségi sport nyújtotta katarzis hatására erősödik a nemzeti öntudat, a hazafiasság.

Ebben a szakaszban célként jelenik meg az iskolai műveltség differenciált megszilárdítása, amelyben már feltűnnek a szakképzés előkészítéséhez, a pályaválasztáshoz, a munkavállalói szerepekhez szükséges kompetenciák. Ez a szakasz a tudás alapvető tényezőit és összetevőit a tartalomba ágyazott képességfejlesztés elvének a szem előtt tartásával szilárdítja meg. Az alapvető, egészséggel és önismerettel kapcsolatos értékek elsajátítása ebben az életkorban már tudatosan történik.

A tudatosság alapja a szaknyelv fejlődését biztosító anyanyelvi kommunikáció. Célja, hogy a tanulók képesek legyenek objektív módon elemezni saját egészségi állapotukat, ismerjék az egészségkárosító tényezőket, azok hatásait, elkerülésük módját. Mindezek mellett gondolkodva és minden tekintetben kielégítő módon kommunikáljanak, és saját véleményüket artikuláltnak, határozottan fejték ki az egészségtudatos életvitellel kapcsolatban és a társaknak nyújtott segítségadás során.

A sikeres interperszonális részvétel érdekében elengedhetetlen a viselkedési szabályok és az általánosan elfogadott magatartás megértése, gyakorlása, ezáltal fejlődik a szociális és állampolgári kompetencia. E kompetencia alapját az a készség képezi, hogy építő módon tudjanak a tanulók nézőpontokat kifejezni és megérteni, bizalmat keltő módon tárgyaljanak, és képesek legyenek az együttérzésre. Az egyénnek tudnia kell kezelni és megosztani másokkal a stressz érzését és a frusztrációt. Különbséget kell tennie a személyes, a társas és a szakmai információk, szempontok között.

A hatékony tanulás kompetencia segítségével a tanulók egyénileg és csoportban is meg tudják szervezni saját edzettségük eléréséhez szükséges tevékenységüket, ideértve az idővel és információval való hatékony bánásmódot. A kompetencia magában foglalja az egyén tanulási folyamatának és szükségleteinek ismeretét, az elérhető lehetőségek felismerését, és az akadályok megszüntetésének képességét az eredményes edzettség és teherbírás érdekében. Ez jelenti az új tudás és készségek megszerzését, feldolgozását és beépítését, továbbá útmutatások keresését és alkalmazását. Ennek birtokában fejlesztik a tanulók azon képességeiket, melyekkel a feladatok végrehajtásában az előzetesen tanultakra és az élettapasztalatra építenek annak érdekében, hogy a tudást és készségeket helyzetek sokaságában fel tudják használni.

A sport- és mozgáskultúra bázisára építve fejlődik a vállalkozói kompetencia, miszerint egyénileg és csapatban is képesek a személyek dolgozni. Kialakul az egyén saját erős és gyenge pontjai megítélésének képessége, valamint az, hogy az egyén a kockázatokat képes felmérni és adott esetben vállalni tudja. A mozgásminőség és a mozgáskivitelezés elemzésén keresztül fejlődik az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség.

A tehetséges tanulók magasabb szintű sportolása az iskolai rendezvényeken, bajnokságokon, a diáksport egyesületekben és a versenysport színterein valósul meg. A műveltségterületi tehetséggondozás fő feladata a talentum erős oldalának fejlesztése megfelelő szintű edzéseken, versenyeken és a gyenge oldalának segítése, illetve a támogató légkör biztosítása az intézményen belül, és a kapcsolatban álló partnereken keresztül is.

A mindennapos testnevelés két órájának kiváltása érdekében a 9-12. évfolyamon az Iskolai labdarúgás 9-12. évfolyam számára elnevezésű kerettanterv ismeretanyaga is oktatható.

9. ÉVFOLYAM	
TEMATIKAI EGYSÉG	ÓRASZÁM
Balesetvédelmi oktatás, rendgyakorlatok	3

Sportjátékok	45
Torna jellegű gyakorlatok és táncos mozgásformák	21
Atlétika jellegű feladatok	30
Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek	15
Egészségkultúra – prevenció	15
Netfit motoros mérések	15
ÖSSZESEN:	144

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Balesetvédelmi oktatás Rendgyakorlatok	Órakeret 3 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Balesetvédelmi oktatás: testnevelés órák rendje, öltözők rendje, helyes öltözködés, balesetek, sérülések megelőzése Térbeli alakzatok – rendgyakorlatok végzése Alakzatok, mozgások zárt rendben, alakzatváltozások. Variációk a ritmusban, a tempóban történő változtatással, rendgyakorlatok zene nélkül és zenére is.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Sportjátékok	Órakeret 45 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő technikai és taktikai, elméleti és gyakorlati tudás. Aktív részvétel az előkészítő játékokban, sportjátékokban. Figyelmes és hatékony munkavégzés a gyakorlásban. Csapatjátékos tulajdonságok ismerete. Sportszerűség, a szabálykövető magatartás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az új játékfeladatokban, játéksituációkban a technikai, taktikai és szabályismeret tudatos és felelős alkalmazása, bővítése. A sportjáték-specifikus képességek megerősítése. A játéksituációk, játékfeladatok magasabb gondolkodási, motoros szinten történő megoldása a szabálykövetés, a csoportkonszenzus és az ellenfél tisztelete szempontjából is.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Legalább két sportjáték választása kötelező. MOZGÁSMŰVELTSÉG A sportjátékokra felkészítő mozgásfeladatok: Speciálisan előkészítő, rávezető, képességfejlesztő feladatok és testnevelési játékok: A labda nélkül végzett mozgások – szlalom futások (változó irányokba), vágások, irányváltások, taposások helyben, súlypontemelkedések, ugrások páros és egy lábbal, váltott lábbal – gyakorlási hatékonyságának, játékban való eredményes használatának továbbfejlesztése. Az alapmozgások nagyszámú variációja irányban, sebességnöveléssel. A reakcióidő és a társ mozdulatára reagálás optimumának elérése.	Kapcsolódási pontok Matematika: logika, valószínűség számítás, térbeli alakzatok, tájékozódás. Vizuális kultúra: tárgy- és környezetkultúra, vizuális kommunikáció.

<p>A helyezkedés, helyzetfelismerés továbbfejlesztése a labdáért való harcban, cselek labdával és labda nélkül, küzdések váll-váll érintéssel a labda megszerzéséhez.</p> <p>Labdás ügyességfejlesztés egy-két labdával, a labdás ügyességfejlesztés összetettebb játéka: a labda fogadása, kezelése fokozódó lendületben, magasságban, távolságban, a labda továbbítása gyorsabban, lendületesebb, változó magasságokban, futás közben, labdavezetés, haladás a labdával gyors irányváltásokkal és ritmusváltásokkal.</p> <p>Az adott sportjáték technikái gyakorlása testnevelési játékokban, kidobós, fogójátékok labdával, labdaszerző és -védő játékok, cicajátékok, pontszerzők, stilizált játékok, szabadon alkalmazott technikai-taktikai elemek és szabályismeretek mellett is.</p> <p>A mozgástanulást segítő eszközök használata (szemüveg, célkeret stb.).</p> <p>Bonyolultabb - kooperatív, kreatív - testnevelési és sportjátékok (pl. játékszabályok dinamikus változtatása, esélykiegyenlítő játékok, fordított eredményszámítás).</p> <p>A sportjátékokra való előkészítésen túlmutató, stratégiai jellegű, az életszerepekre felkészítő és inklúzióra érzékenyítő játékok.</p> <p>Bemelegítés sportjáték foglalkozásra – részleges tanári irányítással:</p> <p>A bemelegítési modell ismételt gyakorlása és az önálló bemelegítésre való felkészítés.</p> <p>A modell minimális tartalma: sportjáték-specifikus futó-ugrómozgások, labda nélküli és labdás gyakorlatok az ízületek átmozgatására, labdavezetések variációi helyben és haladással, páros, mikrocsoportos labdás gyakorlatok, bemelegítő testnevelési játékok labda nélkül és labdával, az adott sportjáték specifikus technikai és taktikai előkészítő gyakorlatai.</p> <p>A választott sportjátékok technikai és taktikai elemeinek gyakorlása, tökéletesítése, alkalmazása új variációkban, szituációkban.</p>	
<p>Kosárlabdázás (választott)</p> <p>Technikai elemek gyakorlása</p> <p>Az 5–8. osztályban tanult technikai elemek fokozódó lendületben, magasságban, távolságban csökkenő hibaszázalékkal.</p> <p>Taktikai elemek gyakorlása</p> <p>Kisebb csapatrészekben azonos létszámmal egymás elleni játék teljes anyagának beépítése az 5:5 elleni játékba, félpályás és egészpályás gyakorlatokkal.</p> <p>Emberfölényes helyzetek támadásban, védekezésben.</p> <p>Emberfogás, területvédekezés. Ötletjáték támadásban.</p> <p>A speciális feladatok megoldása (feldobás, alap- és oldalvonalbedobás, büntetődobás utáni támadás és védekezés).</p> <p>Kézilabdázás (Csak választható!)</p> <p>Technikai elemek végrehajtása fokozódó lendülettel, erőközléssel, magasabban és távolabbra, csökkenő hibaszázalékkal</p> <p>Labda nélkül: Gyorsfutások közben, a társ futómozgásának követése. Térnyerésre törekvés indulócselekkkel mindkét irányba. A kapus mozgástechnikája.</p> <p>Labdával: Alaphelyzetek, alapmozgások, támadó, illetve védő játékos esetén. Labdakezelési gyakorlatok 2-3-4-es csoportokban, egy-két</p>	<p>Fizika: mozgások, ütközések, erő, energia.</p> <p>Biológia-egészségtan: az emberi szervezet működése, energianyerési folyamatok.</p>

kézzel. Átadások talajról és felugrásból cselezés után. Indulócsel, átadócsel, lövőcsel, cselkapcsolatok alkalmazása mindkét oldalra. Kapura lövések bevetődésből is.

Taktikai elemek növekvő együttműködéssel és eredményességgel

Támadó taktika: Zárás, leválás alkalmazása. Támadásbefejezések lerohanásból rendezetlen védelem elleni játékból. Szélsőbefutások. Beállós játék. A test-test elleni játék a támadásban.

Védekező taktika: Vegyes védekezés alkalmazása a játékban. Ütközés talajon és levegőben. 4:2 elleni védekezési rendszer. A test-test elleni játék a védelemben.

Labdarúgás (választott)

Technikai elemek végrehajtása fokozódó kitartással, variációban, lendületben, magasságban, távolságban, csökkenő hibaszázalékkal

A labdás koordináció minőségi fejlesztése.

Labdakezelések mozgás közben és irányváltoztatással, átadások különböző mértani alakzatokban.

Rövid és hosszú labdaátadások talajon vagy levegőben.

Átadások, átvételek mélységi, szélességi játékhelyzetek kialakításával.

Induló-, futó-, átadási és lövőcselök védővel szemben.

Fejelések technikai levegőből, társnak vagy kapura.

Taktikai elemek gyakorlása a variációk növelésével és a végrehajtási minőség emelésével

Posztok betöltése: kapus, védő, középpályás, támadó.

Rombuszban 4 játékos feladatmegoldása mélységben, szélességben, folyamatos helycserékkel.

Röplabda (Csak választható!)

Technikai elemek végzése optimális erőközléssel, fokozódó magasságban, pontossággal, folyamatossággal, csökkenő hibaszázalékkal

A mélységlátást, labdához való igazodást elősegítő gyakorlatok, társtól dobott vagy falra feljárt labdával. Gurulások, vetődések. Célba ütések és érintő labdatovábbítások mozdulatlan majd mozgó céltárgyra vagy társhoz. A sáncolás technikája egyénileg és párban.

Támadás és védekezés alapvető megoldásai

két-három fő támadási technikák védelem nélkül és védelem ellen, védekező feladatok, biztosítás, változatos támadás befejezések (erő, ív, elhelyezés stb. szempontjából).

Célok és megvalósítás:

Kooperativitás és versengés a sportjátékokban, a szabályok – játékszabályok begyakorlása – játékvezetési gyakorlat.

Az elsajátított játéktudásnak megfelelő színvonalú játékszabályok alkalmazása, betartatása növekvő tudatossággal és önállósággal az osztályszintű gyakorlások és mérkőzések során.

Játékszituációk előidézése egy-egy szabály begyakorlására, a játékszituáció megállítása, elemenkénti ismétlése a szabálytalanság korrekciója érdekében.

Játék egyszerűsített és fokozatosan bővülő szabályokkal.

<p>Rövidített játékidővel gyakorlás, osztálymeccsek, villámtornák a diákolimpiáknak megfelelő versenyszerű körülmények és a helyi szabályozás szerint.</p> <p>Differenciált mennyiségű és minőségű játéklehetőség biztosítása.</p> <p>Rövid játékvezetői gyakorlás a tanárral együtt, rögzített, változtatható, egyszerűsített játékvezetésben.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>Játéktípusok, szabályok, stratégiák működtetése.</p> <p>A tanult játékstratégiák (támadó és védő alaptaktika, emberelőnyös-emberhátrányos játéksituációk) felhasználása a taktikai magyarázatok, beszélgetések és játékszervezés során.</p> <p>Az animáció alkalmazása a játékok továbbfejlesztésében.</p> <p>Különböző életkorra, az egyénre és a helyzetre jellemző érzelmi önkontroll.</p> <p>A siker egyéni és csoportos átélése, a kudarc elfogadása, mint a tevékenység természete velejárója.</p> <p>Az alkotó, kooperatív mozgásos tevékenységek kezdeményezése, az ötletek kulturált megfogalmazása és megvalósítása.</p> <p>Az együttjátászás előnyeinek, jelentőségének képviselője.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Játékrendszer, taktika, támadási rend, védelmi rend, önszerveződés, problémaorientált taktikai megoldás, támadási stratégia, védekezési stratégia, megegyezésen alapuló játék.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Torna jellegű feladatok és táncos mozgásformák	Órakeret 21 óra
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Részlegesen önálló, balesetmentes gyakorlás.</p> <p>Az alapvető torna mozgáselemek önálló bemutatása.</p> <p>Az aerobik kargyakorlatok és lépésgyakorlatok, alaplépések, haladások összehangolása a zenével.</p> <p>A kötél biztonságos mozgatása.</p> <p>A szabályok érthető megfogalmazása.</p> <p>A gyengébbeknek, a segítségre szorulóknak feltétel nélküli segítségadás.</p> <p>Sportágak versenyrendszeréről alapismeretek.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Az iskolai tornajellegű feladatok, táncos mozgásformák során a reális énkép további alakítása.</p> <p>A gyakorlás során segítség adása és elfogadása, mások bátorítása révén a tevékenységek állandó motivációs háttérének biztosítása.</p> <p>Szabadabb és differenciáltabb önálló részvétel, az alkotókészség, kreativitás fejlesztése a gimnasztika, torna, esztétikai sportok, és a helyi tantervben választott sporttáncok, történelmi és néptáncok mozgásrendszerén belül.</p> <p>Az esztétikus mozgás, rendezett, megtartott testmozgás további javítása.</p> <p>A test térbeli, időbeli és dinamikai érzékelésének, valamint a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának továbbfejlesztése.</p> <p>A táncmotívumok ritmikailag, plasztikailag pontosabbá, az újabb koreográfiák, művészeti előadások tudatosabbá tétele.</p> <p>A saját kultúra újrateremtése iránti igény és a más népek kultúrája iránti tisztelet erősítése.(Csak választható!)</p> <p>Az ismeretek körének bővítése az adott versenysportágak hazai élvonaláról, ennek révén a nemzeti öntudat fejlesztése.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Gimnasztika</p> <p>Térbeli alakzatok – rendgyakorlatok végzése:</p> <p>Alakzatok, mozgások zárt rendben, alakzatváltozások.</p> <p>Variációk a ritmusban, a tempóban történő változtatással, rendgyakorlatok zene nélkül és zenére is.</p> <p>Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok végrehajtása:</p> <p>8–16 ütemű gimnasztikai gyakorlatok egyidejű fejlesztő hatásokkal, kiemelten a mély hát- és hasizmok, a függesztő öv, a lábboltozat izomzatának optimális és precíz működése által.</p> <p>Gimnasztikai gyakorlatok alkalmazása az izommunka jellege szerint (nyújtó, erősítő, ernyesztő-lazító) arányosan, minden testrész mozgásaira kiterjedően, növekvő önállósággal a gyakorlatok kiválasztásában, növekvő önállósággal a gyakorlatsorok összeállításában.</p> <p>A gyakorlatok variálása szempontjai szerinti változatok a mozgásütem változtatásával, a kiinduló helyzet és kartartás változtatásával, a kéziszerkezet – súlyzó, bordásfal, pad, medicinlabda – alkalmazásával. A dinamikus és statikus erő kifejtés megkülönböztetése.</p> <p>A különböző erőadagolás változatos gyakorlatai alkalmazása.</p> <p>Összetett, komplex, fizikai képességeket fejlesztő gyakorlatok:</p> <p>Szabadgyakorlati alapformájú és természetes gyakorlatok differenciáltan, egyénre szabottan, állandó gyakorlási jelleggel.</p> <p>Erőgyakorlatok az egyén számára optimális ellenállás leküzdésével.</p> <p>Aerob állóképesség-fejlesztő eljárások a gimnasztika eszközeivel.</p> <p>Az elrugaszkodás (dobbantás) gyorsaságának fejlesztése.</p> <p>Az egyensúlyozás továbbfejlesztésére a statikus helyzetek időtartamának és bonyolultságának növelése.</p> <p>Az esztétikus mozgások előadásmódja segítségével a testtartást biztosító kondicionális és koordinációs képességfejlesztő eljárások gyakorlása.</p> <p>Mászások, függeszkedések differenciált követelménnyel, az 1–8. osztályban elért egyéni szint szerinti fejlődést követő rendszeres kontrollal.</p>	<p>Fizika:</p> <p>egyenes vonalú mozgás, periodikus mozgás, gravitáció, tömegvonzás, hatás-ellenhatás törvénye.</p>
<p>Torna – iskolai sporttorna</p> <p>Talajon és a helyi tanterv szerint választott legalább egy szeren, a korábbi követelményeken nehézségben túlmutató mozgásanyag tanulása, gyakorlása egységesen és differenciáltan.</p> <p>Talajtorna:</p> <p>Tartásos gyakorlategyek végzése:</p> <p>tarkóállás, fejállás, kézállás, mérlegek kéztámasszal, mérlegállások, spárgák, hidak</p> <p>Mozgásos gyakorlategyek végzése:</p> <p>gurulóátfordulások különböző irányokba, tarkóbillenés,</p>	

<p>fejenátfordulás, kézenátfordulás oldalt mindkét irányban, vetődések, átguggolások, átterpesztések, lábkörzések, dőlések, felállások, egységesen az alapformában és differenciáltan a variációkban.</p> <p>Célok: Az esztétikus és harmonikus előadásmód rávezető eljárásai (feszítések, fejtartás, válltartás, spicc kidolgozása). Az elemek mennyiségének és nehézségi fokának továbbfejlesztése - differenciáltan. Az egyéni optimum, az önálló bővítés lehetőségének megjelenítése az elemkapcsolatokban, gyakorlatokban. A gyakorlatbemutató rítusa minőségi paraméterek hozzáadásával történik az ellenőrzések során. Szertorna: A helyi tanterv által meghatározott szeren vagy szereken történik: egységesen az alapformában, differenciáltan a variációkban és az elemek mennyiségében és nehézségi fokában, egyénre szabott segítségadással társak és/vagy tanár közreműködésével, önálló tervezéssel és gyakorlással.</p>	
<p>Szertorna fiúk számára Korlátlan gyakorlás (választott): terpeszülés, harántülés, nyújtott támasz, hajlított támasz, oldaltámaszok, lebegőtámasz, lebegő-felkartámasz, felkarfüggés, aplendületek támaszban és felkarfüggésben, beterpesztések, terpeszpedzés, támlázás, szökkenés, fellendülés előre terpeszülésbe, felkarállítás, felugrás beterpesztéssel támasz ülőtartásba, vetődési leugrás, kanyarlati leugrás. Nyújtón gyakorlás (Csak választható!) – kelep felhúzó támaszba, aplendület, lendület előre 180 fokos fordulattal, ellendülés, alalendülés, kelep forgások, térd fellendülés, billenés, támaszból homorított leugrás hátra, alugrás, nyílugrás. Gyűrűn gyakorlás (választott): kéz- és lábfüggések,</p>	<p>Fizika: az egyszerű gépek működési törvényszerűségei, forgatónyomaték, reakcióerő, egyensúly, tömegközéppont.</p> <p>Biológia-egészségtan: egyensúlyérzékelés, izomérzékelés, elsősegély.</p>

<p>függések, lefüggések, mellső függőmérleg, hajlított támasz, nyújtott támasz, alaplendület, lendületvétel, húzódás-tolódás támaszba, vállátfordulás előre, homorított leugrás, leterpesztés hátra.</p> <p>Szertorna – szerugrás, ugrószekrényen gyakorlás: Gyakorlás és kontroll a tanuló előzetes tudása és testalkata figyelembevételével. Az 5–8. osztályban tanultak továbbfejlesztése, az első és második ív növelése. Felguggolások – homorított ugrások, vetődések, kanyarlatok, bukfencek, guggoló átugrások, terpeszátugrások, lebegőtámasz.</p> <p>Célok: Bemelegítés a torna gyakorlásához, egy specifikus jellegű mozgássor megtanulása. Célszerű gyakorlási és gyakorlásszervezési formációk működtetése növekvő tanulói önállósággal. A segítségadás technikái, felelős külső kontrollal – a hibajavítás beépítése a mindennapi gyakorlási szokásokba. Versenyszituációkon keresztül a szabályok – pontozási hierarchia és szemlélet – gyakorlása, az 5–8. osztályban tanultak továbbfejlesztése.</p>	
<p>Ritmikus gimnasztika (Csak lányok számára!)</p> <p>Az 5–8. osztályokban megfogalmazott követelményeken nehézségben túlmutató követelmény mozgásanyagának tanulása, gyakorlása. Az esztétikus, szép és nőies mozgások előadásmódját segítő kondicionális és koordinációs képességfejlesztő eljárások.</p> <p>Célirányos előkészítő és rávezető gyakorlatok, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazó, átállító és mozgástanuló jelleggel (testtartás, tágasság, forgásbiztonság). A ritmusérzék fejlesztése, önálló zeneválasztásra lehetőség a szélsőségektől való elhatárolódás mellett.</p> <p>Szabadgyakorlatok</p> <p>Előkészítő tartásos és mozgásos elemek alapformái ismétlése, és új, összetett formák gyakorlása:</p> <p>lábujjállások, terpeszállások, hajlított- és guggolóállások, lépő és kilépő állások, támadó- és védőállások, lebegő- és mérlegállások, nyújtott és hajlított ülések, lebegő ülések, térdelések, térdelőmérlegek, fekvések, kéz és lábtámaszok, ujj- és kartartások és mozgások (lebegtetések, ejtések, fordítások, hullámok), statikus és dinamikus törzsmozgások és lábmozgások.</p> <p>Fő mozgások alapformái ismétlése, és új, összetett formák gyakorlása: Testsúlyáthelyezések, járások, futások, szökdelések, ugrások (öt alapforma megkülönböztetése), egyensúlyhelyzetek, forgások, hullámok.</p>	<p>Ének-zene: ritmus és tempó.</p>

<p>Önálló bővítési lehetőség, önálló gyakorlatrészek hozzáadása az alapgyakorlathoz.</p> <p>Labdagyakorlatok</p> <p>Fogások végzése, gurítások talajon és testen, labdavezetések változatos vonalon a levegőben, átadások, leütések, dobások, elkapások, labdatartások (kézzel, lábbal, térddel, nyakkal stb.) változatos szabadgyakorlati formák felhasználásával.</p> <p>Önálló bővítési lehetőség, önálló gyakorlatrészek hozzáadása a minimumhoz tanári irányítással (1 perc).</p> <p>Aerobik mindkét nem számára, a helyi tantervben szabályozott nehézséggel:</p> <p>A sportági jelleg – dinamikus, statikus erő, egyensúlyozás, lazaság, ruganyosság és ritmusérzék – megvalósításához szükséges előkészítő és rávezető gyakorlatok.</p> <p>Az aerobik kritériumainak való megfelelés fejlesztése a gyakorlás által: testtartás, mozdulatok precíz végrehajtása, szinkron a zenével és egymással.</p> <p>Az 5–8. osztályban tanult alaplépések összetett kombinációi 4–8 ütemben, aszimmetrikus elemkapcsolatok.</p> <p>Rövid elemkapcsolatok ismétlése magas cselekvésbiztonsággal (20–30 mp folyamatosan).</p> <p>Egyéni és páros koreográfiák gyakorlása, differenciált bővítése önállóságra törekedve, a szükséges minimálisan követelt elemek felhasználásával, bővítésével.</p> <p>Aerobik bemutatók az osztályon belül.</p> <p>Táncos mozgásformák (Választható – Csak személyi feltételek megléte esetén!)</p> <p>A helyi tantervben rögzített választás szerint egy, a helyi személyi és tárgyi körülményekhez, feltételekhez igazodó tánc, amely mozgásanyaga a Tánc és dráma kerettanterv mozgásanyagával összekapcsolható.</p> <p>Lehetséges minták a helyi tantervben rögzítésre:</p> <p>Történelmi táncok gyakorlása:</p> <p>Előkészítéskor kiemelt jellemző a tánc során a páros viszony, az alkalmazott fogások, testtartás és a nő és a férfi szerep jellegzetessége.</p> <p>A helyi tantervben szabályozottan a kiválasztott tánc motívumai és motívumfüzérei.</p>	
<p>Sporttáncok gyakorlása:</p> <p>Csoportos táncformák – helyi tanterv szerint szabad választásban, pl. a Magyar Majorette Szövetség gyakorlatanyaga és egyszerűsített szabályai alapján; alacsony feldobások, twirling 1–2. szint, botok cseréje.</p> <p>Néptánc gyakorlása:</p> <p>A magyar néptáncok egyszerűbb motívumai és azok kapcsolatai (alkalmazhatók a Dráma és tánc kerettantervben kidolgozottak is).</p> <p>Egy dunántúli és/vagy alföldi tánc típus motívumai és rövid táncfolyamata megtanulása, gyakorlása, előadása.</p> <p>Dunántúli ugrós és csárdás – dudálás, cifra és variációi, lengetők, bokázók, csárdás lépések, ridák, lezárók.</p>	<p>Vizuális kultúra: reneszánsz, barokk.</p> <p>Földrajz: Magyarország tájegységei.</p> <p>Etika: társas viselkedés, önismeret, énkép, jellem, önreflexió, kooperatív munka.</p>

<p>Kalocsai mars – fareőr lépés, fércelés, lenthangsúlyos rida, keresztlengető, ugrós motívumok páros és négyes forgással. Egyéb tornajellegű mozgásformák (Csak választható!): A tornajellegű kondicionális és koordinációs képességek és készségek alkalmazása más – az helyi lehetőségek szerint a helyi tantervben rögzített – mozgásrendszerekben. Gúlatorna, falmászás, gumiasztal, eszközös táncok stb. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A szakkifejezések és vezényszavak ismerete, a legismertebbek önálló használata a tervezésben, segítségadásban és a hibajavítás értelmezésében. A saját test szemlélése, elfogadása, változásainak követése, és az ezzel kapcsolatos félelmek, szorongások, frusztrációk megfogalmazásának képessége (önreflexió), átélése és tudatos felvállalása. A nemnek megfelelő mozgás dinamikájának és/vagy esztétikájának ismerete. A saját és társ testi épsége iránti felelősségvállalás. A társak gyenge, esetleg sérült oldalának segítése, az erősségek elismerése, támogatása. A divat és a média testkultúrára ható kedvező és kedvezőtlen tényezőinek szétválasztása (értékfelismerés, önértékelés). Tájékozottság a tanult versenysportágak versenyrendszeréről, a magyar élsportolók eredményeinek ismerete.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szaknyelvi kifejezés, elem, vezényszó, RG-motívum, táncmotívum.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Atlétika jellegű feladatok	Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	<p>A térdelő- és állórajt technikája, a fokozó- és repülőfutás összehangolt kar- és lábmunkája. A rövid- és hosszú távú futásnál irambeosztási tapasztalat. Váltás alsó botátadással. Távolugrás guggoló technikája. Kislabdahajítás 3 lépéssel, beszökkenéssel. Lökőmozdulat oldal felállásból, dobások lendületvétellel is.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az atlétikai mozgásokat befolyásoló jellegzetes biomechanikai törvényszerűségek megismerése, egyre tudatosabb alkalmazása. Jártasság kialakítása az egyes szakági technikákban. Az emberi teljesítőképesség jelenlegi határainak viszonyítása a saját teljesítményhez, ennek révén az önismeret fejlesztése. Az egyéni teljesítmény túlszárnyalására ösztönzés. Az általános atlétikus képességek továbbfejlesztése, a más sportágakban történő alkalmazhatóság érdekében is.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG Futások, rajtok A képességfejlesztés gyakorlatai: Az 5–8.osztályban végzett futóiskolai feladatok gyorsabban, erősebben és tudatosabban.</p>		<p>Ének-zene: ritmus-gyakorlatok. Biológia-egészségtan: aerob, anaerob energia-nyerés,</p>

<p>Futóiskolai és futófeladatok bemutatás nélküli végrehajtása. Iramfutások.</p> <p>Aerob állóképesség fejlesztése, a kitartó futás távjának további növelésével, az önismeretre, a korábbi tapasztalatokra épített, a távnak megfelelő egyéni iram kialakításával.</p> <p>Akadályok felett 5-4-3 lépéses ritmusfutások könnyített magasságon és távolságon.</p> <p>Tartós és résztávós állóképesség-fejlesztő módszerek gyakorlása.</p> <p>A sportági technika gyakorlása: Futások 30-60 méteren.</p> <p>A térdelőrajt szabályos végrehajtása a rövid és hosszú sprintszámokban.</p> <p>A váltófutás botátadási technikáinak a váltótávolság kialakításának (segédjelek alkalmazásával), és a váltás szabályainak gyakorlása.</p> <p>A gátfutás lendítő és elrugaszkodó lábmozgásának ismerete.</p> <p>A rövid, közép- és hosszú távok közötti futótechnika megkülönböztetése.</p> <p>Cél: A tartós futás technikájának kontrollja, az egyéni tartós futás sebességének kialakítása az önálló gyakorlás elősegítése érdekében.</p> <p>Játékok és versenyek: Rajtversenyek, sprintversenyek. Fogójátékok. Egyéni, sor- és váltóversenyek gyors-, akadály- és váltófutással. Egyéb testnevelési játékok futófeladatokkal. Ugrások, szökdelések A képességfejlesztés gyakorlatai: Az 5–8. osztályban végzett ugróiskolai feladatok továbbfejlesztése, koordináltabban, nagyobb kiterjedéssel, erővel és tudatosabban, egylépéses sorozatelugrás, illetve kétlépéses sorozat felugrás. A sportági technika gyakorlása: Távolugrás: Az ugrás előtti utolsó három lépés ritmusának kialakítása. Az elrugaszkodó láb és a lendítő láb, kar megfelelő mozgásának összehangolása. A lépő távolugró technika végrehajtása, aktív leérkezéssel. Az egyéni nekifutás próbái a szabályosnál nagyobb elugró terület kijelölése mellett. Magasugrás: Az átlépő technika végrehajtása 5-7 lépéses, íven történő nekifutással. A flop-technika gyakorlása, s az egyéni nekifutó távolság kimérése és rögzítése. Az egyéni magasugró technikák megismerése, mozgástapasztalat szerzése növekvő teljesítmény kényszere nélkül. Játékok és versenyek: Távolugróversenyek helyből és egyéni nekifutással. Magasugróversenyek egyéni nekifutással (érintő ugrások). Egyéni, sor- és váltóversenyek ugró és szökdelő feladatokkal. Egyéb testnevelési játékok ugrásokkal és szökdelésekkel. Dobások</p>	<p>szénhidrátok, zsírok bontása, hipoxia, VO2 max., állóképesség, erő, gyorsaság.</p> <p>Földrajz: térképismeret.</p> <p>Ének-zene: ritmusok.</p> <p>Informatika: táblázatok, grafikonok.</p>
--	---

<p>A képességfejlesztés gyakorlatai: Különböző szerekekkel, változatos dobásformák végrehajtása egy és két kézzel, különböző kiinduló helyzetekből. Speciális erősítés kéziszúlyzókkal, súlyzókkal, erőgépekkel. A sportági technika gyakorlása: Célba és távolságra dobások hajító, lökő és vető mozdulattal. Hajítás nekifutással, öt lépéses dobóritmusban. A lekészítés technikájának és az impulzus lépés, beszökkenés szerepének ismerete. A háttal felállásból történő lökés technikájának ismerete. Szabályos lökés végrehajtása oldal vagy háttal felállásból súlygolyóval vagy medicinlabdával. Az egy- és kétkezes vetések technikái. Az ideális kirepülési szög elérése a különböző dobásoknál, szerepük a jobb eredmény elérésében. Játékok és versenyek: Kislabdahajító és szabadon választható egyéb dobószerezrel versenyek helyből és lendületszerzéssel. Súlylökő versenyek. Célbadobó versenyek. Dobóiskolai versengések. Célok: Bemelegítési modellek gyakorlása a kocogások, futások, ugrások, dobások végzése előtt. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A futóversenyek, a váltás szabályainak ismerete. A középtávok állórajtra vonatkozó szabályainak, a köríven futás szabályszerűségeinek, a repülőrajt előnyeinek ismerete. A savasodás jellegzetes hatásainak és annak teljesítőképességre gyakorolt hatásának ismerete. Az állóképesség-fejlesztő módszerek ismerete. A nekifutás jellemzőinek ismerete távol- és magasugrásnál. Az ugrószámok főbb szabályainak és a sérülések megelőzésének ismerete. Az ideális kirepülési szög szerepe a jobb eredmény elérésében. A dobások főbb versenyszabályainak és balesetvédelmi, biztonsági rendjének ismerete. A magyar olimpiai futó-, ugró- és dobóeredmények ismerete.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Reakcióidő, mozdulat- és mozgásgyorsaság; lépéshossz, lépésfrekvencia; irambeosztás, pihenőidő; ugróláb, lendítőláb, felugrás, elugrás; optimális sebesség, maximális sebesség;</p>

	<p>súlypont, szögsebesség, pördület, fordulat, hatás-ellenhatás, belső ritmus, dinamizmus.</p>
--	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	<p>Motorikus képességek, mozgástapasztalatok. Balesetmentesen végzett, kevésbé ismert, szokatlan sportmozgások. A természetben üzhető sportok alapszabályai. A legfőbb balesetvédelmi és biztonsági szabályok alkalmazás szintű ismerete.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A helyi tárgyi feltételek függvényében legalább négy választott sportági mozgással a kívánt edzés hatás és élményszerzés elérése. Felkészítés az önálló vagy önszerveződő sporttevékenységek üzésére. A szervezet edzettségének, ellenállásának növelése a tudatosan szabadterén tartott foglalkozásokkal. A testneveléssel és a sporttal kapcsolatos pozitív beállítódás, elköteleződés kialakítása az élményszerű, változatos és kötetlen foglalkozások által.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG A helyi tárgyi feltételek függvényében legalább négy választott sportági mozgás mozgásműveltségének fejlesztése. Az 5–8. osztályban felsorolt lehetséges sportok, vagy/és a helyi lehetőségek adta egyéb alternatív, szabadidős sportok. Az egyén által előnyben részesített, élethossziglan üzhető sportok alternatíváinak bővítése. Előkészítés, felkészítés, képességfejlesztés: Az élményszerű, természetben végzett előkészítő és rávezető gyakorlatokkal, a természeti erők felhasználásával a szervezet alkalmazkodóképességének, az edzettségnek, fittségnek a fejlesztése. A természetben végzett önálló bemelegítés, gyakorlás - laza tanári kontrollal. A környezettudatos viselkedés alapelveinek megismerése. Közlekedésbiztonsági szabályok elsajátítása és betartása. Felkészülés és együttműködés a különböző tábori lehetőségek, speciális, túra jellegű terhelések előtt és alatt. Technika és taktika gyakorlása: Minimális helyigényű vagy kis eszközigényű sportmozgások megismerése. Az adott sportmozgás lehetőségeihez képest minél sokoldalúbb, balesetmentes elsajátítása, élményszerű gyakorlása. Játékok, versengések, akadályok legyőzése a választott sportban, fizikai aktivitásban. A fair play szellemének és a személyes biztonságának a szem előtt tartása minden mozgásos tevékenységben.</p>	<p>Kapcsolódási pontok Földrajz: időjárási ismeretek, tájékozódás, térképhasználat.</p>

<p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>Az élethosszig tartó mozgásos tevékenységek számára felelős döntésekhez szükséges képességek fejlesztése.</p> <p>Az egyéni képességek kibontakoztatása közösségi tevékenységek során.</p> <p>Transzferáló képesség fejlesztése a sportban átélt élményeknek az élet más területén, a saját és a környezet javára történő fordítására.</p> <p>Információk átadása, mások tanítása a megélt élmények, tábori tapasztalatok átadása.</p> <p>Prevenációs és rekreációs tevékenységformák elsajátítása, kreatív alkalmazása.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>kooperáció, önkéntesség, szabálykövető magatartás, segítségadás, környezettudatosság, edzettség, fittség, zene, ritmusérzék, egyensúlyérzék, bátorság-vakmerőség, közlekedési szabályok</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Egészségkultúra – prevenció	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	<p>Légző, stressz- és feszültségoldó, valamint testtartásjavító gyakorlatok, alapvető gerinctorna-gyakorlatok, törzsizom-erősítő gyakorlatok és ellenjavallt gyakorlatok.</p> <p>Önfejlesztő mozgás, egészségtudatos szokás fogalma, gyakorlata.</p> <p>A prevenció tágabb értelmezése.</p> <p>A bemelegítés, a levezetés, a szervezet lecsillapítása jelentősége, szerepe.</p> <p>Tudatos baleset-megelőzés, a veszélyes helyzetek és a fenyegetettség elkerülése.</p> <p>A téli időjárás jótékony hatása az egészségvédelemre.</p> <p>A fájdalmak tűrése (oxigénadósság, savasodás).</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A testkultúrához tartozó, az általános műveltséget fejlesztő élettani, anatómiai – elméleti és gyakorlati – tudás megalapozottá tétele.</p> <p>Az egészséges életvitel szükségleteivel kapcsolatos értékek és az egészségmegőrző szokásrendszer megerősítése.</p> <p>Az élethosszig tartó sportoláshoz szükséges felelős döntések rugalmasan bővíthető információs készletének rendszerezése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Bemelegítés:</p> <p>Általános bemelegítő mozgássor gyakorlása (futás, hajlítások, nyújtások, lendítések stb.).</p> <p>Fizikai felkészülés a sérülésmentes sporttevékenységre.</p> <p>Stretching gyakorlatok bemelegítő és levezető jelleggel.</p> <p>A sportági területeken tanult speciális bemelegítések ismételése.</p>		<p>Biológia-egészségtan: ismeretek az emberi test működéséről, aerobterhelés, gerincferdülés.</p>

<p>Edzés, terhelés: A keringési rendszer terhelése megfelelő munkapulzusérték mellett, és a pulzus idősoros mérése (nyugalmi pulzus, munkapulzus, felső érték stb.). Az intenzitás, ismétlésszám és a pihenőidő változtatása, hatása a terhelésre. A fizikai fittség típusai, fejlesztési lehetőségei. A fizikai aktivitás szintjének becslése, követése. Részben önálló mozgásprogram-tervezés. Testépítés – a főbb izomcsoportok izolált hatású gyakorlatai. Gyakorlás az állapotfelmérés adataira épített célokért az edzettség fejlesztése, megőrzése érdekében – egyszerű edzéstervet a gyengeségek felszámolására. Edzés korszerű (alternatív) eszközökkel, erőgépekkel, fitneszgépekkel. Nemek közötti eltérések megjelenítése az edzésaktivitásban. Gyakorlás az állapotfelmérés adataira épített célokért az edzettség fejlesztése, megőrzése érdekében. Köredzés változatos mintákkal, négy-hat feladattal.</p>	
<p>Motoros tesztek – helyi szabályozás szerint. Az egészséges test és lélek megóvása. A testsúly, testtömeg, illetve lehetőség szerint a testösszetétel mérése – összehasonlító idősoros adatrögzítés. Stressz- és feszültségoldó gyakorlatok: Képesség a fizikai és lelki egyensúly önellenőrzésen alapuló fenntartására. A technikák használata a saját tanulási technikáinak tökéletesítésében. A komputerhasználat ellensúlyozására megoldási minták gyakorlása. A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag: a biomechanikailag helyes testtartás megőrzésének gyakorlatai – állandó gyakorlás a tanár és a társak kontrollja, hibajavítása mellett. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A testtartásért felelős izmok erősítését és nyújtását szolgáló gyakorlatok megfogalmazása, felismerése, helyes kivitelezése, a helytelen kijavítása. A gerinckímélet lényegének ismerete a testnevelési és sportmozgásokban. A házi és kerti munkák gerinckímélő módjainak ismerete. A gerincsérülések leggyakoribb fajtáinak ismerete. Törekvés az önmagához képest a legjobb teljesítmény elérésére, a siker átélésére, a kudarc elfogadására és az azzal való megküzdés a teljesítmény részeként értelmezése. A saját test szemlélése, elfogadása, változásainak követése, kommunikációja, mint a műveltségterületi kommunikáció része. A serdülőkor specifikus feszültségei és érzelmi hullámzásai felismerése, és a sport általi oldás elfogadása. Felelősségvállalás kimutatása a társak egészséges életmódja iránt.</p>	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Stretching, nyugalmi pulzus, munkapulzus, testépítés, köredzés, intenzitás, ismétlésszám, testtömegindex, biomechanikailag helyes testtartás, megküzdési stratégia, gerincvédelem.
----------------------------	---

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>Sportjátékok: Az adott iskolában a helyi tanterv szerinti technikai, taktikai és egyéb játékeladatok ismerete és aktív, kooperatív gyakorlás. Komplex szabályismeret, sportszerű alkalmazás és a játékok önálló továbbfejlesztése. Sportjátékok lényeges versenyszabályokkal. A technikák és taktikai megoldások többnyire tudatos, a játékszerepnek megfelelő megválasztása. A játékfolyamat, a taktikai megoldások szóbeli elemzése, a fair és a csapatelkötelezett játék melletti állásfoglalás. Tapasztalat a játékvezetői gyakorlatban. Játéktapasztalat a társas kapcsolatok ápolásában, a bármilyen képességű társakat elfogadó, bevonó játékok játszásában, megválasztásában. Torna jellegű feladatok és táncos mozgásformák: A mozgáselemek mozgásbiztonságának és a gyakorlás mennyiségének, minőségének oksági viszonyainak megértése és érvényesítése a gyakorlatban. A javító kritika elfogadása és a mozdulatok kivitelezésének javítása. Esztétikus és harmonikus előadásmód. Önálló talaj és/vagy szergyakorlat, egyszerű aerobik elemkapcsolat, táncmotívumfüzér összeállítása. Célszerű gyakorlási és gyakorlásszervezési formációk, versenyszituációk, versenyszabályok ismerete. A tanult mozgások versenysportja területén, a magyar sportolók sikereiről elemi tájékozottság. Atlétika jellegű feladatok: Egy kijelölt táv megtételéhez szükséges idő és sebesség helyes becslése, illetve a becsült értékek alapján a feladat pontos végrehajtása. Évfolyamonként önmagához mérten javuló futó-, ugró-, dobóteljesítmény. A tempóérzék és odafigyelési képesség fejlődése a váltófutás gyakorlásában. A transzferhatás érvényesülése, más mozgásformák teljesítményének javulása az atlétikai képességek fejlődésének hatására. Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek: Az adott sportmozgás technikájának elfogadható cselekvésbiztonságú végrehajtása. Tapasztalat a sportolás során használt különféle anyagok, felületek tulajdonságairól és a baleseti kockázatokról. Feladatok tervezése és megoldása alternatív sporteszközökkel.</p>
---	---

	<p>Az adott alternatív sportmozgáshoz szükséges edzés és balesetvédelmi alapfogalmak ismerete, és azok alkalmazása a gyakorlatban.</p> <p>Önvédelem és küzdősportok</p> <p>Az önvédelmi és küzdőgyakorlatokban, harcokban a közös szabályok, biztonsági követelmények és a küzdésekkel kapcsolatos rituálé betartása.</p> <p>A veszélyhelyzetek kerülése, az indulatok, agresszív magatartásformák feletti uralom.</p> <p>Néhány támadási és védekezési megoldás, kombináció ismerete, eredményes önvédelem, és szabadulás a fogásból.</p> <p>Úszás és úszó jellegű feladatok</p> <p>1000 méteren a választott technikával, egyéni tempóban, szabályos fordulóval úszás.</p> <p>Jelentős fejlődés az úszóerő és állóképesség területén.</p> <p>Egy választott úszásnemhez tartozó öt szárazföldi képességfejlesztő gyakorlat bemutatása.</p> <p>Az amatőr versenyekhez elegendő versenyszabályok ismerete.</p> <p>Fejlődő saját teljesítmény a víz alatti úszásban.</p> <p>Egyszerűbb feladatok, ugrások során másokkal szinkronban mozgás a vízbe és vízben.</p> <p>Passzív társ vonzólása kisebb távon (4-5 méter) és a vízből mentés veszélyeinek, pontos menetének felsorolása.</p> <p>Egészségkultúra és prevenció:</p> <p>Bemelegítés, fizikai felkészülés a sérülésmentes sporttevékenységre.</p> <p>A biomechanikailag helyes testtartás jellemzőinek és néhány jellemző deformitás kockázatainak értelmezése, a megőrzés néhány gyakorlatának ismerete és felelős alkalmazása.</p> <p>A gerinc sérüléseinek leggyakoribb fajtái, és a gerinc és az ízületek védelemének legfontosabb szempontjainak ismerete.</p> <p>A preventív stressz- és feszültségoldó gyakorlatok tudatos alkalmazása. A fitességi paraméterek ismerete, mérésük tesztek segítségével, ezzel kapcsolatosan önfejlesztő célok megfogalmazása az egészség-edzetség érdekében</p> <p>A szükséges táplálkozási ismeretek alkalmazása a testsúly, testtömeg ismeretébe.</p> <p>A rendszeres testmozgás pozitív hatásainak ismerete a káros szenvedélyek leküzdésében, az érzelem- és a feszültség szabályozásban.</p>
--	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Netfit mérések Motorikus mérések	Órakeret 15 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az aktuális fizikai állapot mérése</p> <p>A korábban mért eredmények összevetése</p> <p>A saját teljesítmény viszonyítása a saját korosztályához</p>	

10. ÉVFOLYAM	
TEMATIKAI EGYSÉG	ÓRASZÁM
Balesetvédelmi oktatás, rendgyakorlatok	3
Sportjátékok	45

Torna jellegű gyakorlatok és táncos mozgásformák	21
Atlétika jellegű feladatok	30
Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek	15
Egészségkultúra – prevenció	15
Netfit motoros mérések	15
ÖSSZESEN:	144

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Balesetvédelmi oktatás Rendgyakorlatok	Órakeret 3 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Balesetvédelmi oktatás: testnevelés órák rendje, öltözők rendje, helyes öltözködés, balesetek, sérülések megelőzése Térbeli alakzatok – rendgyakorlatok végzése Alakzatok, mozgások zárt rendben, alakzatváltozások. Variációk a ritmusban, a tempóban történő változtatással, rendgyakorlatok zene nélkül és zenére is.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Sportjátékok	Órakeret 45 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő technikai és taktikai, elméleti és gyakorlati tudás. Aktív részvétel az előkészítő játékokban, sportjátékokban. Figyelmes és hatékony munkavégzés a gyakorlásban. Csapatjátékos tulajdonságok ismerete. Sportszerűség, a szabálykövető magatartás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az új játékfeladatokban, játéksituációkban a technikai, taktikai és szabályismeret tudatos és felelős alkalmazása, bővítése. A sportjáték-specifikus képességek megerősítése. A játéksituációk, játékfeladatok magasabb gondolkodási, motoros szinten történő megoldása a szabálykövetés, a csoportkonszenzus és az ellenfél tisztelete szempontjából is.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Legalább két sportjáték választása kötelező.</p> <p>MOZGÁSMŰVELTSÉG A sportjátékokra felkészítő mozgásfeladatok Speciálisan előkészítő, rávezető, képességfejlesztő feladatok és testnevelési játékok A labda nélkül végzett mozgások – szlalom futások (változó irányokba), vágások, irányváltások, taposások helyben, súlypontemelkedések, ugrások páros és egy lábbal, váltott lábbal – gyakorlási hatékonyságának, játékban való eredményes használatának továbbfejlesztése. Az alapmozgások nagyszámú variációja irányban, sebességnöveléssel. A reakcióidő és a társ mozdulatára reagálás optimumának elérése. A helyezkedés, helyzetfelismerés továbbfejlesztése a labdáért való harcban, cselek labdával és labda nélkül, küzdések váll-váll érintéssel a labda megszerzéséhez.</p>		<p>Matematika: logika, valószínűség számítás, térbeli alakzatok, tájékozódás.</p> <p>Vizuális kultúra: tárgy- és környezetkultúra, vizuális kommunikáció.</p>

<p>Labdás ügyességfejlesztés egy-két labdával, a labdás ügyességfejlesztés összetettebb játéka: a labda fogadása, kezelése fokozódó lendületben, magasságban, távolságban, a labda továbbítása gyorsabban, lendületesebb, változó magasságokban, futás közben, labdavezetés, haladás a labdával gyors irányváltásokkal és ritmusváltásokkal.</p> <p>Az adott sportjáték technikái gyakorlása testnevelési játékokban, kidobós, fogójátékok labdával, labdaszerző és -védő játékok, cicajátékok, pontszerzők, stilizált játékok, szabadon alkalmazott technikai-taktikai elemek és szabályismeretek mellett is.</p> <p>A mozgástanulást segítő eszközök használata (szemüveg, célkeret stb.).</p> <p>Bonyolultabb - kooperatív, kreatív - testnevelési és sportjátékok (pl. játékszabályok dinamikus változtatása, esélykiegyenlítő játékok, fordított eredményszámítás).</p> <p>A sportjátékokra való előkészítésen túlmutató, stratégiai jellegű, az életszerepekre felkészítő és inklúzióra érzékenyítő játékok.</p> <p>Bemelegítés sportjáték foglalkozásra – részleges tanári irányítással</p> <p>A bemelegítési modell ismételt gyakorlása és az önálló bemelegítésre való felkészítés. A modell minimális tartalma: sportjáték-specifikus futó-ugrómozgások, labda nélküli és labdás gyakorlatok az ízületek átmozgatására, labdavezetések variációi helyben és haladással, páros, mikrocsoportos labdás gyakorlatok, bemelegítő testnevelési játékok labda nélkül és labdával, az adott sportjáték specifikus technikai és taktikai előkészítő gyakorlatai.</p> <p>A választott sportjátékok technikai és taktikai elemeinek gyakorlása, tökéletesítése, alkalmazása új variációkban, szituációkban.</p>	
<p>Kosárlabdázás</p> <p>Technikai elemek gyakorlása</p> <p>Az 5–8. és a 9. osztályban tanult technikai elemek fokozódó lendületben, magasságban, távolságban csökkenő hibaszázalékkal.</p> <p>Taktikai elemek gyakorlása</p> <p>Kisebb csapatrészekben azonos létszámmal egymás elleni játék teljes anyagának beépítése az 5:5 elleni játékba, felpályás és egészpályás gyakorlatokkal.</p> <p>Emberfölényes helyzetek támadásban, védekezésben.</p> <p>Emberfogás, területvédekezés. Ötletjáték támadásban.</p> <p>A speciális feladatok megoldása (feldobás, alap- és oldalvonalbedobás, büntetődobás utáni támadás és védekezés).</p> <p>Kézilabdázás</p> <p>Technikai elemek végrehajtása fokozódó lendülettel, erőközléssel, magasabban és távolabbra, csökkenő hibaszázalékkal</p> <p>Labda nélkül: Gyorsfutások közben, a társ futómozgásának követése. Térnyerésre törekvés indulócselekkkel mindkét irányba. A kapus mozgástechnikája.</p> <p>Labdával: Alaphelyzetek, alapmozgások, támadó, illetve védő játékos esetén. Labdakezelési gyakorlatok 2-3-4-es csoportokban, egy-két kézzel. Átadások talajról és felugrásból cselezés után. Indulócsel, átadócsel, lövőcsel, cselkapcsolatok alkalmazása mindkét oldalra. Kapura lövések bevetődésből is.</p>	<p>Fizika: mozgások, ütközések, erő, energia.</p> <p>Biológia-egészségtan: az emberi szervezet működése, energianyerési folyamatok.</p>

Taktikai elemek növekvő együttműködéssel és eredményességgel
Támadó taktika: Zárás, leválás alkalmazása. Támadásbefejezések lerohanásból rendezetlen védelem elleni játékból. Szélsőbefutások. Beállós játék. A test-test elleni játék a támadásban.
Védekező taktika: Vegyes védekezés alkalmazása a játékban. Ütközés talajon és levegőben. 4:2 elleni védekezési rendszer. A test-test elleni játék a védelemben.

Labdarúgás

Technikai elemek végrehajtása fokozódó kitartással, variációban, lendületben, magasságban, távolságban, csökkenő hibaszázalékkal
A labdás koordináció minőségi fejlesztése. Labdakezelések mozgás közben és irányváltoztatással, átadások különböző mértani alakzatokban. Rövid és hosszú labdaátadások talajon vagy levegőben. Átadások, átvételek mélységi, szélességi játékhelyzetek kialakításával. Induló-, futó-, átadási és lövőcselek védővel szemben. Fejelések technikai levegőből, társnak vagy kapura.
Taktikai elemek gyakorlása a variációk növelésével és a végrehajtási minőség emelésével
Posztok betöltése: kapus, védő, középpályás, támadó.
Rombuszban 4 játékos feladatmegoldása mélységben, szélességben, folyamatos helycserékkel.

Röplabda

Technikai elemek végzése optimális erőközléssel, fokozódó magasságban, pontossággal, folyamatossággal, csökkenő hibaszázalékkal
A mélységlátást, labdához való igazodást elősegítő gyakorlatok, társtól dobott vagy falra feljárt labdával. Gurulások, vetődések. Célba ütések és érintő labdatovábbítások mozdulatlan majd mozgó céltárgyra vagy társhoz. A sáncolás technikája egyénileg és párban.
Támadás és védekezés alapvető megoldásai
két-három fős támadási technikák védelem nélkül és védelem ellen, védekező feladatok, biztosítás, változatos támadás befejezések (erő, ív, elhelyezés stb. szempontjából).

Kooperativitás és versengés a sportjátékokban, a szabályok – játékszabályok begyakorlása – játékvezetési gyakorlat.

Az elsajátított játéktudásnak megfelelő színvonalú játékszabályok alkalmazása, betartatása növekvő tudatossággal és önállósággal az osztályszintű gyakorlások és mérkőzések során.
Játékszituációk előidézése egy-egy szabály begyakorlására, a játékszituáció megállítása, elemenkénti ismétlése a szabálytalanság korrekciója érdekében.
Játék egyszerűsített és fokozatosan bővülő szabályokkal.

<p>Rövidített játékidővel gyakorlás, osztálymeccsek, villámtornák a diákolimpiáknak megfelelő versenyszerű körülmények és a helyi szabályozás szerint. Differenciált mennyiségű és minőségű játéklehetőség biztosítása.</p> <p>Rövid játékvezetői gyakorlás a tanárral együtt, rögzített, változtatható, egyszerűsített játékvezetésben.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Játéktípusok, szabályok, stratégiák működtetése. A tanult játékstratégiák (támadó és védő alaptaktika, emberelőnyös-emberhátrányos játékszituációk) felhasználása a taktikai magyarázatok, beszélgetések és játékszervezés során. Az animáció alkalmazása a játékok továbbfejlesztésében. Különböző életkorra, az egyénre és a helyzetre jellemző érzelmi önkontroll. A siker egyéni és csoportos átélése, a kudarc elfogadása, mint a tevékenység természete velejárója. Az alkotó, kooperatív mozgásos tevékenységek kezdeményezése, az ötletek kulturált megfogalmazása és megvalósítása. Az együttjátszás előnyeinek, jelentőségének képviselése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játékrendszer, taktika, támadási rend, védelmi rend, önszerveződés, problémaorientált taktikai megoldás, támadási stratégia, védekezési stratégia, megegyezésen alapuló játék.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Torna jellegű feladatok és táncos mozgásformák	Órakeret 21 óra
Előzetes tudás	Részlegesen önálló, balesetmentes gyakorlás. Az alapvető torna mozgáselemek önálló bemutatása. A szabályok érthető megfogalmazása. A gyengébbeknek, a segítségre szorulóknak feltétel nélküli segítségadás. Sportágak versenyrendszeréről alapismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az iskolai tornajellegű feladatok során a reális énkép további alakítása. A gyakorlás során segítség adása és elfogadása, mások bátorítása révén a tevékenységek állandó motivációs hátterének biztosítása. Szabadabb és differenciáltabb önálló részvétel, az alkotókészség, kreativitás fejlesztése a gimnasztika, torna, esztétikai sportok mozgásrendszerén belül. Az esztétikus mozgás, rendezett, megtartott testmozgás további javítása. A test térbeli, időbeli és dinamikai érzékelésének, valamint a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának továbbfejlesztése. Az ismeretek körének bővítése az adott versenysportágak hazai élvonaláról, ennek révén a nemzeti öntudat fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
MOZGÁSMŰVELTSÉG Gimnasztika Térbeli alakzatok – rendgyakorlatok végzése Alakzatok, mozgások zárt rendben, alakzatváltozások. Variációk a ritmusban, a tempóban történő változtatással, rendgyakorlatok zene nélkül és zenére is. Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok végrehajtása	Fizika: egyenes vonalú mozgás, periodikus mozgás, gravitáció, tömegvonzás, hatás-ellenhatás törvénye.	

<p>8–16 ütemű gimnasztikai gyakorlatok egyidejű fejlesztő hatásokkal, kiemelten a mély hát- és hasizmok, a függesztő öv, a lábboltozat izomzatának optimális és precíz működése által.</p> <p>Gimnasztikai gyakorlatok alkalmazása az izommunka jellege szerint (nyújtó, erősítő, ernyesztő-lazító) arányosan, minden testrész mozgásaira kiterjedően, növekvő önállósággal a gyakorlatok kiválasztásában, növekvő önállósággal a gyakorlatsorok összeállításában.</p> <p>A gyakorlatok variálása szempontjai szerinti változatok a mozgásütem változtatásával, a kiinduló helyzet és kartartás változtatásával, a kéziszerek – súlyzó, bordásfal, pad, medicinlabda – alkalmazásával. A dinamikus és statikus erőkifejtés megkülönböztetése.</p> <p>A különböző erőadagolás változatos gyakorlatai alkalmazása.</p> <p>Összetett, komplex, fizikai képességeket fejlesztő gyakorlatok Szabadgyakorlati alapformájú és természetes gyakorlatok differenciáltan, egyénre szabottan, állandó gyakorlási jelleggel.</p> <p>Erőgyakorlatok az egyén számára optimális ellenállás leküzdésével.</p> <p>Aerob állóképesség-fejlesztő eljárások a gimnasztika eszközeivel. Az elrugaszkodás (dobbantás) gyorsaságának fejlesztése.</p> <p>Az egyensúlyozás továbbfejlesztésére a statikus helyzetek időtartamának és bonyolultságának növelése. Az esztétikus mozgások előadásmódja segítségével a testtartást biztosító kondicionális és koordinációs képességfejlesztő eljárások gyakorlása.</p> <p>Mászások, függeszkedések differenciált követelménnyel, az 1–9. osztályban elért egyéni szint szerinti fejlődést követő rendszeres kontrollal.</p>	
<p>Torna – iskolai sporttorna</p> <p>Talajon és a helyi tanterv szerint választott legalább egy szeren, a korábbi követelményeken nehézségben túlmutató mozgásanyag tanulása, gyakorlása egységesen és differenciáltan.</p> <p>Talajtorna</p> <p>Tartásos gyakorlategyek végzése: tarkóállás, fejállás, kézállás, mérlegek kéztámasszal, mérlegállások, spárgák, hidak.</p> <p>Mozgásos gyakorlategyek végzése: gurulóátfordulások különböző irányokba, tarkóbillenés, fejenátfordulás, kézenátfordulás oldalt mindkét irányban, vetődések, átguggolások, átterpesztések, lábkörzések, dőlések, felállások, egységesen az alapformában és differenciáltan a variációkban. Az esztétikus és harmonikus előadásmód rávezető eljárásai (feszítések, fejtartás, válltartás, spicc kidolgozása).</p> <p>Az elemek mennyiségének és nehézségi fokának továbbfejlesztése - differenciáltan. Az egyéni optimum, az önálló bővítés lehetőségének megjelenítése az elemkapcsolatokban, gyakorlatokban.</p> <p>A gyakorlatbemutató rítusa minőségi paraméterek hozzáadásával történik az ellenőrzések során.</p> <p>Szertorna</p> <p>A helyi tanterv által meghatározott szeren vagy szereken történik: egységesen az alapformában, differenciáltan a variációkban és az elemek mennyiségében és nehézségi fokában, egyénre szabott</p>	

<p>segítségadással társak és/vagy tanár közreműködésével, önálló tervezéssel és gyakorlással.</p>	
<p>Szertorna fiúk számára Korlátlan gyakorlás – terpeszlülés, harántülés, nyújtott támasz, hajlított támasz, oldaltámaszok, lebegőtámasz, lebegő-felkartámasz, felkarfüggés, alaplendületek támaszban és felkarfüggésben, beterpesztések, terpeszpedzés, támlázás, szökkenés, fellendülés előre terpeszlülésbe, felkarállás, felugrás beterpesztéssel támasz ülőtartásba, vetődési leugrás, kanyarlati leugrás. Nyújtón gyakorlás – kelepfelhúzóadás támaszba, alaplendület, lendület előre 180 fokos fordulattal, ellendülés, alálendülés, kelepforgások, térdfellendülés, billenés, támaszból homorított leugrás hátra, alugrás, nyílugrás. Gyűrűn gyakorlás – kéz- és lábfüggések, függések, lefüggések, mellső függőmérleg, hajlított támasz, nyújtott támasz, alaplendület, lendületvétel, húzóadás-tolódás támaszba, vállátfordulás előre, homorított leugrás, leterpesztés hátra</p> <p>Szertorna – szerugrás, ugrószekrényen gyakorlás Gyakorlás és kontroll a tanuló előzetes tudása és testalkata figyelembevételével. Az 5–8. és 9. osztályban tanultak továbbfejlesztése, az első és második ív növelése. Felguggolások – homorított ugrások, vetődések, kanyarlatok, bukfencek, guggoló átugrások, terpeszátugrások, lebegőtámasz. Bemelegítés a torna gyakorlásához, egy specifikus jellegű mozgássor megtanulása. Célszerű gyakorlási és gyakorlásszervezési formációk működtetése növekvő tanulói önállósággal. A segítségadás technikái, felelős külső kontrollal – a hibajavítás beépítése a mindennapi gyakorlási szokásokba. Versenyszituációkon keresztül a szabályok – pontozási hierarchia és szemlélet – gyakorlása, az 5–8. és 9. osztályban tanultak továbbfejlesztése.</p>	<p>Fizika: az egyszerű gépek működési törvényszerűségei, forgatónyomaték, reakcióerő, egyensúly, tömegközéppont.</p> <p>Biológia-egészségtan: egyensúlyérzékelés, izomérzékelés, elsősegély.</p>
<p>Aerobik mindkét nem számára, a helyi tantervben szabályozott nehézséggel. A sportági jelleg – dinamikus, statikus erő, egyensúlyozás, lazaság, ruganyosság és ritmusérzék – megvalósításához szükséges előkészítő és rávezető gyakorlatok. Az aerobik kritériumainak való megfelelés fejlesztése a gyakorlás által: testtartás, mozdulatok precíz végrehajtása, szinkron a zenével és egymással. Az 5–8.-9. osztályban tanult alaplépések összetett kombinációi 4–8 ütemben, aszimmetrikus elemkapcsolatok. Rövid elemkapcsolatok ismétlése magas cselekvésbiztonsággal (20–30 mp folyamatosan). Egyéni és páros koreográfiák gyakorlása, differenciált bővítése önállóságra törekedve, a szükséges minimálisan követelt elemek felhasználásával, bővítésével. Aerobik bemutatók az osztályon belül.</p>	

<p>Táncos mozgásformák</p> <p>A helyi tantervben rögzített választás szerint egy, a helyi személyi és tárgyi körülményekhez, feltételekhez igazodó tánc, amely mozgásanyaga a Tánc és dráma kerettanterv mozgásanyagával összekapcsolható.</p> <p>Lehetséges minták a helyi tantervben rögzítésre:</p> <p>Történelmi táncok gyakorlása:</p> <p>Előkészítéskor kiemelt jellemző a tánc során a páros viszony, az alkalmazott fogások, testtartás és a nő és a férfi szerep jellegzetessége.</p> <p>A helyi tantervben szabályozottan a kiválasztott tánc motívumai és motívumfüzérei.</p>	
<p>Néptánc gyakorlása:</p> <p>A magyar néptáncok egyszerűbb motívumai és azok kapcsolatai (alkalmazhatók a Dráma és tánc kerettantervben kidolgozottak is).</p> <p>Egy dunántúli és/vagy alföldi tánc típus motívumai és rövid táncfolyamata megtanulása, gyakorlása, előadása.</p> <p>Dunántúli ugrós és csárdás – dudálás, cifra és variációi, lengetők, bokázók, csárdás lépések, ridák, lezárók.</p> <p>Kalocsai mars – fareör lépés, fércelés, lenghangúlyos rida, keresztlengető, ugrós motívumok páros és négyes forgással.</p> <p>Egyéb tornajellegű mozgásformák:</p> <p>A tornajellegű kondicionális és koordinációs képességek és készségek alkalmazása más – az helyi lehetőségek szerint a helyi tantervben rögzített – mozgásrendszerekben.</p> <p>Gúlatorna, falmászás, gumiasztal, eszközös táncok stb.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A szakkifejezések és vezényszavak ismerete, a legismertebbek önálló használata a tervezésben, segítségadásban és a hibajavítás értelmezésében.</p> <p>A saját test szemlélése, elfogadása, változásainak követése, és az ezzel kapcsolatos félelmek, szorongások, frusztrációk megfogalmazásának képessége (önreflexió), átélése és tudatos felvállalása.</p> <p>A nemnek megfelelő mozgás dinamikájának és/vagy esztétikájának ismerete. A saját és társ testi épsége iránti felelősségvállalás.</p> <p>A társak gyenge, esetleg sérült oldalának segítése, az erősségek elismerése, támogatása.</p> <p>A divat és a média testkultúrára ható kedvező és kedvezőtlen tényezőinek szétválasztása (értékfelismerés, önértékelés).</p> <p>Tájékozottság a tanult versenysportágak versenyrendszeréről, a magyar élsportolók eredményeinek ismerete.</p>	<p>Vizuális kultúra: reneszánsz, barokk.</p> <p>Földrajz: Magyarország tájegységei.</p> <p>Etika: társas viselkedés, önismeret, énkép, jellem, önreflexió, kooperatív munka.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Szaknyelvi kifejezés, elem, vezényszó, RG-motívum, táncmotívum.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Atlétika jellegű feladatok</p>	<p>Órakeret 30 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>A térdelő- és állórajt technikája, a fokozó- és repülőfutás összehangolt kar- és lábmunkája.</p>	

	<p>A rövid- és hosszú távú futásnál irambeosztási tapasztalat. Váltás alsó botátadással. Távolugrás guggoló technikája. Kislabdahajtás 3 lépéssel, beszökkenéssel. Lökőmozdulat oldal felállásból, dobások lendületvétellel is.</p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Az atlétikai mozgásokat befolyásoló jellegzetes biomechanikai törvényszerűségek megismerése, egyre tudatosabb alkalmazása. Jártasság kialakítása az egyes szakági technikákban. Az emberi teljesítőképeség jelenlegi határainak viszonyítása a saját teljesítményhez, ennek révén az önismeret fejlesztése. Az egyéni teljesítmény túlszárnyalására ösztönzés. Az általános atlétikus képességek továbbfejlesztése, a más sportágakban történő alkalmazhatóság érdekében is.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG Futások, rajtok A képességfejlesztés gyakorlatai Az 5–8.-9. osztályban végzett futóiskolai feladatok gyorsabban, erősebben és tudatosabban. Futóiskolai és futófeladatok bemutatás nélküli végrehajtása. Iramfutások. Aerob állóképesség fejlesztése, a kitartó futás távjának további növelésével, az önismeretre, a korábbi tapasztalatokra épített, a távnak megfelelő egyéni iram kialakításával. Akadályok felett 5-4-3 lépéses ritmusfutások könnyített magasságon és távolságon. Tartós és résztávós állóképesség-fejlesztő módszerek gyakorlása. A sportági technika gyakorlása Futások 30-60 méteren. A térdelőrajt szabályos végrehajtása a rövid és hosszú sprintsámokban. A váltófutás botátadási technikáinak a váltótávolság kialakításának (segédjelek alkalmazásával), és a váltás szabályainak gyakorlása. A gátfutás lendítő és elrugaszkodó lábmozgásának ismerete. A rövid, közép- és hosszú távok közötti futótechnika megkülönböztetése. A tartós futás technikájának kontrollja, az egyéni tartós futás sebességének kialakítása az önálló gyakorlás elősegítése érdekében. Játékok és versenyek Rajtversenyek, sprintversenyek. Fogójátékok. Egyéni, sor- és váltóversenyek gyors-, akadály- és váltófutással. Egyéb testnevelési játékok futófeladatokkal. Ugrások, szökdelések A képességfejlesztés gyakorlatai Az 5–8.-9. osztályban végzett ugróiskolai feladatok továbbfejlesztése, koordináltabban, nagyobb kiterjedéssel, erővel és tudatosabban, egy lépéses sorozatugrás, illetve kétlépéses sorozat felugrás. A sportági technika gyakorlása Az ugrás előtti utolsó három lépés ritmusának kialakítása. Az elrugaszkodó láb és a lendítő láb, kar megfelelő mozgásának összehangolása. A lépő távolugró technika végrehajtása, aktív leérkezéssel. Az egyéni nekifutás próbái a szabályosnál nagyobb elugró terület kijelölése mellett.</p>	<p>Ének-zene: ritmus-gyakorlatok. Biológia-egészségtan: aerob, anaerob energia-nyerés, szénhidrátok, zsírok bontása, hipoxia, VO2 max., állóképesség, erő, gyorsaság. Földrajz: térképismeret. Ének-zene: ritmusok. Informatika: táblázatok, grafikonok.</p>

Az átlépő technika végrehajtása 5-7 lépéses, íven történő nekifutással. A flop-technika gyakorlása, s az egyéni nekifutó távolság kimérése és rögzítése. Az egyéni magasugró technikák megismerése, mozgástapasztalat szerzése növekvő teljesítmény kényszere nélkül.

Játékok és versenyek

Távolugróversenyek helyből és egyéni nekifutással. Magasugróversenyek egyéni nekifutással (érintő ugrások). Egyéni, sor- és váltóversenyek ugró és szökdelő feladatokkal. Egyéb testnevelési játékok ugrásokkal és szökdelésekkel.

Dobások

A képességfejlesztés gyakorlatai

Különböző szerekekkel, változatos dobásformák végrehajtása egy és két kézzel, különböző kiinduló helyzetekből. Speciális erősítés kéziszúlyzókkal, súlyzókkal, erőgépekkel.

A sportági technika gyakorlása

Célba és távolságra dobások hajító, lökő és vető mozdulattal.

Hajítás nekifutással, öt lépéses dobóritmusban. A lekészítés technikájának és az impulzus lépés, beszökkenés szerepének ismerete.

A háttal felállásból történő lökés technikájának ismerete.

Szabályos lökés végrehajtása oldal vagy háttal felállásból súlygolyóval vagy medicinlabdával.

Az egy- és kétkezes vetések technikái.

Az ideális kirepülési szög elérése a különböző dobásoknál, szerepük a jobb eredmény elérésében.

Játékok és versenyek

Kislabdahajító és szabadon választható egyéb dobószerezettel versenyek helyből és lendületszerzéssel. Súlylökő versenyek. Célbadobó versenyek.

Dobóiskolai versengések.

Bemelegítési modellek gyakorlása a kocogások, futások, ugrások, dobások végzése előtt.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

A futóversenyek, a váltás szabályainak ismerete.

A középtávok állórajtra vonatkozó szabályainak, a köríven futás szabályszerűségeinek, a repülőrajt előnyeinek ismerete.

A savasodás jellegzetes hatásainak és annak teljesítőképességre gyakorolt hatásának ismerete. Az állóképesség-fejlesztő módszerek ismerete.

A nekifutás jellemzőinek ismerete távol- és magasugrásnál.

Az ugrószámok főbb szabályainak és a sérülések megelőzésének ismerete.

Az ideális kirepülési szög szerepe a jobb eredmény elérésében.

A dobások főbb versenyszabályainak és balesetvédelmi, biztonsági rendjének ismerete.

A magyar olimpiai futó-, ugró- és dobóeredmények ismerete.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Reakcióidő, mozdulat- és mozgásgyorsaság; lépéshossz, lépésfrekvencia; irambeosztás, pihenőidő; ugróláb, lendítőláb, felugrás, elugrás; optimális sebesség, maximális sebesség; súlypont, szögsebesség, pördület, fordulat, hatás-ellenhatás, belső ritmus, dinamizmus.
----------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Motorikus képességek, mozgástapasztalatok. Balesetmentesen végzett, kevésbé ismert, szokatlan sportmozgások. A természetben üzhető sportok alapszabályai. A legfőbb balesetvédelmi és biztonsági szabályok alkalmazás szintű ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A helyi tárgyi feltételek függvényében legalább négy választott sportági mozgással a kívánt edzés hatás és élményszerzés elérése. Felkészítés az önálló vagy önszerveződő sporttevékenységek üzésére. A szervezet edzettségének, ellenállásának növelése a tudatosan szabadterén tartott foglalkozásokkal. A testneveléssel és a sporttal kapcsolatos pozitív beállítódás, elköteleződés kialakítása az élményszerű, változatos és kötetlen foglalkozások által.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>A helyi tárgyi feltételek függvényében legalább négy választott sportági mozgás mozgásműveltségének fejlesztése.</p> <p>Az 5–8.-9. osztályban felsorolt lehetséges sportok, vagy/és a helyi lehetőségek adta egyéb alternatív, szabadidős sportok. Az egyén által előnyben részesített, élethossziglan üzhető sportok alternatíváinak bővítése.</p> <p>Előkészítés, felkészítés, képességfejlesztés</p> <p>Az élményszerű, természetben végzett előkészítő és rávezető gyakorlatokkal, a természeti erők felhasználásával a szervezet alkalmazkodóképességének, az edzettségnek, fittségnek a fejlesztése.</p> <p>A természetben végzett önálló bemelegítés, gyakorlás - laza tanári kontrollal.</p> <p>A környezettudatos viselkedés alapelveinek megismerése.</p> <p>Közlekedésbiztonsági szabályok elsajátítása és betartása.</p> <p>Felkészülés és együttműködés a különböző tábori lehetőségek, speciális, túra jellegű terhelések előtt és alatt.</p> <p>Technika és taktika gyakorlása</p> <p>Minimális helyigényű vagy kis eszközigényű sportmozgások megismerése. Az adott sportmozgás lehetőségeihez képest minél sokoldalúbb, balesetmentes elsajátítása, élményszerű gyakorlása.</p> <p>Játékok, versengések, akadályok legyőzése a választott sportban, fizikai aktivitásban. A fair play szellemének és a személyes biztonságának a szem előtt tartása minden mozgásos tevékenységben.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p>	<p>Földrajz: időjárási ismeretek, tájékozódás, térképhasználat.</p>	

<p>Az élethosszig tartó mozgásos tevékenységek számára felelős döntésekhez szükséges képességek fejlesztése.</p> <p>Az egyéni képességek kibontakoztatása közösségi tevékenységek során.</p> <p>Transzferáló képesség fejlesztése a sportban átélt élményeknek az élet más területén, a saját és a környezet javára történő fordítására.</p> <p>Információk átadása, mások tanítása a megélt élmények, tábori tapasztalatok átadása.</p> <p>Prevenációs és rekreációs tevékenységformák elsajátítása, kreatív alkalmazása.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Kooperáció, önkéntesség, szabálykövető magatartás, segítségadás, környezettudatosság, edzettség, fittség, zene, ritmusérzék, egyensúlyérzék, bátorság-vakmerőség, közlekedési szabály.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Egészségkultúra – prevenció	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	<p>Légző, sterssz- és feszültségoldó, valamint testtartásjavító gyakorlatok, alapvető gerinctorna-gyakorlatok, törzsizom-erősítő gyakorlatok és ellenjavallt gyakorlatok.</p> <p>Önfejlesztő mozgás, egészségtudatos szokás fogalma, gyakorlata.</p> <p>A prevenció tágabb értelmezése.</p> <p>A bemelegítés, a levezetés, a szervezet lecsillapítása jelentősége, szerepe.</p> <p>Tudatos baleset-megelőzés, a veszélyes helyzetek és a fenyegetettség elkerülése.</p> <p>A téli időjárás jótékony hatása az egészségvédelemre.</p> <p>A fájdalmak tűrése (oxigénadósság, savasodás).</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A testkultúrához tartozó, az általános műveltséget fejlesztő élettani, anatómiai – elméleti és gyakorlati – tudás megalapozottá tétele.</p> <p>Az egészséges életvitel szükségleteivel kapcsolatos értékek és az egészségmegőrző szokásrendszer megerősítése.</p> <p>Az élethosszig tartó sportoláshoz szükséges felelős döntések rugalmasan bővíthető információs készletének megszerezése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Bemelegítés</p> <p>Általános bemelegítő mozgássor gyakorlása (futás, hajlítások, nyújtások, lendítések stb.).</p> <p>Fizikai felkészülés a sérülésmentes sporttevékenységre.</p> <p>Stretching gyakorlatok bemelegítő és levezető jelleggel.</p> <p>A sportági területeken tanult speciális bemelegítések ismételése.</p> <p>Edzés, terhelés</p> <p>A keringési rendszer terhelése megfelelő munkapulzusérték mellett, és a pulzus idősoros mérése (nyugalmi pulzus, munkapulzus, felső érték stb.).</p> <p>Az intenzitás, ismétlésszám és a pihenőidő változtatása, hatása a terhelésre.</p> <p>A fizikai fittség típusai, fejlesztési lehetőségei.</p> <p>A fizikai aktivitás szintjének becslése, követése.</p> <p>Részben önálló mozgásprogram-tervezés.</p>	<p>Biológia-egészségtan: ismeretek az emberi test működéséről, aerobterhelés, gerincferdülés.</p>	

<p>Testépítés – a főbb izomcsoportok izolált hatású gyakorlatai. Gyakorlás az állapotfelmérés adataira épített célokért az edzettség fejlesztése, megőrzése érdekében – egyszerű edzéstervek a gyengeségek felszámolására. Edzés korszerű (alternatív) eszközökkel, erőgépekkel, fitneszgépekkel. Nemek közötti eltérések megjelenítése az edzésaktivitásban. Gyakorlás az állapotfelmérés adataira épített célokért az edzettség fejlesztése, megőrzése érdekében. Köredzés változatos mintákkal, négy-hat feladattal.</p>	
<p>Motoros tesztek – helyi szabályozás szerint. Az egészséges test és lélek megóvása. A testsúly, testtömeg, illetve lehetőség szerint a testösszetétel mérése – összehasonlító idősoros adatrögzítés. Stressz- és feszültségoldó gyakorlatok: Képesség a fizikai és lelki egyensúly önellenőrzésen alapuló fenntartására. A technikák használata a saját tanulási technikáinak tökéletesítésében. A komputerhasználat ellensúlyozására megoldási minták gyakorlása. A biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag: a biomechanikailag helyes testtartás megőrzésének gyakorlatai – állandó gyakorlás a tanár és a társak kontrollja, hibajavítása mellett.</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A testtartásért felelős izmok erősítését és nyújtását szolgáló gyakorlatok megfogalmazása, felismerése, helyes kivitelezése, a helytelen kijavítása. A gerinckímélet lényegének ismerete a testnevelési és sportmozgásokban. A házi és kerti munkák gerinckímélő módjainak ismerete. A gerincsérülések leggyakoribb fajtáinak ismerete. Törekvés az önmagához képest a legjobb teljesítmény elérésére, a siker átélésére, a kudarc elfogadására és az azzal való megküzdés a teljesítmény részeként értelmezése. A saját test szemlélése, elfogadása, változásainak követése, kommunikációja, mint a műveltségterületi kommunikáció része. A serdülőkor specifikus feszültségei és érzelmi hullámzásai felismerése, és a sport általi oldás elfogadása. Felelősségvállalás kimutatása a társak egészséges életmódja iránt.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Stretching, nyugalmi pulzus, munkapulzus, testépítés, köredzés, intenzitás, ismétlésszám, testtömegindex, biomechanikailag helyes testtartás, megküzdési stratégia, gerincvédelem.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei a tizedik évfolyam végén</p>	<p>Sportjátékok Az adott iskolában a helyi tanterv szerinti technikai, taktikai és egyéb játékeladatok ismerete és aktív, kooperatív gyakorlás. Komplex szabályismeret, sportszerű alkalmazás és a játékok önálló továbbfejlesztése. Sportjátékok lényeges versenyszabályokkal.</p>
--	---

	<p>A technikák és taktikai megoldások többnyire tudatos, a játékszerepnek megfelelő megválasztása.</p> <p>A játékfolyamat, a taktikai megoldások szóbeli elemzése, a fair és a csapatelkötelezett játék melletti állásfoglalás.</p> <p>Tapasztalat a játékvezetői gyakorlatban.</p> <p>Játéktapasztalat a társas kapcsolatok ápolásában, a bármilyen képességű társakat elfogadó, bevonó játékok játszásában, megválasztásában.</p> <p>Torna jellegű feladatok és táncos mozgásformák</p> <p>A mozgáselemek mozgásbiztonságának és a gyakorlás mennyiségének, minőségének oksági viszonyainak megértése és érvényesítése a gyakorlatban.</p> <p>A javító kritika elfogadása és a mozdulatok kivitelezésének javítása. Esztétikus és harmonikus előadásmód.</p> <p>Önálló talaj és/vagy szergyakorlat, egyszerű aerobik elemkapcsolat, táncmotívumfüzér összeállítása.</p> <p>Célszerű gyakorlási és gyakorlásszervezési formációk, versenyszituációk, versenyszabályok ismerete.</p> <p>A tanult mozgások versenysportja területén, a magyar sportolók sikereiről elemi tájékozottság.</p> <p>Atlétika jellegű feladatok</p> <p>Egy kijelölt táv megtételéhez szükséges idő és sebesség helyes becslése, illetve a becsült értékek alapján a feladat pontos végrehajtása. Évfolyamonként önmagához mérten javuló futó-, ugró-, dobóteljesítmény.</p> <p>A tempóérzék és odafigyelési képesség fejlődése a váltófutás gyakorlásában.</p> <p>A transzferhatás érvényesülése, más mozgásformák teljesítményének javulása az atlétikai képességek fejlődésének hatására.</p> <p>Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek</p> <p>Az adott sportmozgás technikájának elfogadható cselekvésbiztonságú végrehajtása.</p> <p>Tapasztalat a sportolás során használt különféle anyagok, felületek tulajdonságairól és a baleseti kockázatokról.</p> <p>Feladatok tervezése és megoldása alternatív sporteszközökkel.</p> <p>Az adott alternatív sportmozgáshoz szükséges edzés és balesetvédelmi alapfogalmak ismerete, és azok alkalmazása a gyakorlatban.</p> <p>Önvédelem és küzdősportok</p> <p>Az önvédelmi és küzdőgyakorlatokban, harcokban a közös szabályok, biztonsági követelmények és a küzdésekkel kapcsolatos rituálé betartása.</p> <p>A veszélyhelyzetek kerülése, az indulatok, agresszív magatartásformák feletti uralom.</p> <p>Néhány támadási és védekezési megoldás, kombináció ismerete, eredményes önvédelem, és szabadulás a fogásból.</p> <p>Úszás és úszó jellegű feladatok</p> <p>1000 méteren a választott technikával, egyéni tempóban, szabályos fordulóval úszás.</p> <p>Jelentős fejlődés az úszóerő és állóképesség területén.</p> <p>Egy választott úszásnemhez tartozó öt szárazföldi képességfejlesztő gyakorlat bemutatása.</p> <p>Az amatőr versenyekhez elegendő versenyszabályok ismerete.</p> <p>Fejlődő saját teljesítmény a víz alatti úszásban.</p>
--	---

	<p>Egyszerűbb feladatok, ugrások során másokkal szinkronban mozgás a vízbe és vízben.</p> <p>Passzív társ vonzólása kisebb távon (4-5 méter) és a vízből mentés veszélyeinek, pontos menetének felsorolása.</p> <p>Egészségkultúra és prevenció</p> <p>Bemelegítés, fizikai felkészülés a sérülésmentes sporttevékenységre.</p> <p>A biomechanikailag helyes testtartás jellemzőinek és néhány jellemző deformitás kockázatainak értelmezése, a megőrzés néhány gyakorlatának ismerete és felelős alkalmazása.</p> <p>A gerinc sérüléseinek leggyakoribb fajtái, és a gerinc és az ízületek védelemének legfontosabb szempontjainak ismerete.</p> <p>A preventív stressz- és feszültségoldó gyakorlatok tudatos alkalmazása. A fittségi paraméterek ismerete, mérésük tesztek segítségével, ezzel kapcsolatosan önfejlesztő célok megfogalmazása az egészség-edzettség érdekében.</p> <p>A szükséges táplálkozási ismeretek alkalmazása a testsúly, testtömeg ismeretében.</p> <p>A rendszeres testmozgás pozitív hatásainak ismerete a káros szenvedélyek leküzdésében, az érzelem- és a feszültség szabályozásban.</p>
--	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Netfit mérések Motorikus mérések	Órakeret 15 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az aktuális fizikai állapot mérése A korábban mért eredmények összevetése A saját teljesítmény viszonyítása a saját korosztályához	

11. ÉVFOLYAM	
TEMATIKAI EGYSÉG	ÓRASZÁM
Balesetvédelmi oktatás, rendgyakorlatok	2
Sportjátékok	30
Torna jellegű gyakorlatok és táncos mozgásformák	18
Atlétika jellegű feladatok	20
Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek	12
Egészségkultúra – prevenció	12
Netfit motoros mérések	14
ÖSSZESEN:	108

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Balesetvédelmi oktatás Rendgyakorlatok	Órakeret 2 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Balesetvédelmi oktatás: testnevelés órák rendje, öltözők rendje, helyes öltözködés, balesetek, sérülések megelőzése Térbeli alakzatok – rendgyakorlatok végzése Alakzatok, mozgások zárt rendben, alakzatváltozások. Variációk a ritmusban, a tempóban történő változtatással, rendgyakorlatok zene nélkül és zenére is.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Sportjátékok	Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	<p>A helyi tanterv szerint választott sportjátékokban a 9–10. osztályos technikai, taktikai és egyéb játékeladatok, lényeges versenyszabályok ismerete és alkalmazásuk.</p> <p>Megfelelés a játékszerepnek, sportszerű és csapatelkötelezett viselkedés. Tapasztalat a játékvezetői gyakorlatban.</p> <p>Empátia és tolerancia a társak elfogadásában.</p> <p>Önfejlesztő és társas kapcsolatépítő játékok ismerete.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A megoldások sokféleségének, sikerességének bővítése.</p> <p>Az önálló játékhoz szükséges technikai és taktikai tudás mennyiségi és minőségi növelése.</p> <p>Az egyéni fizikai adottságok és jellemvonások fejlesztése, a csapatok eredményességéhez szükséges képességek, attitűdök erősítése.</p> <p>A többféle sportjáték során a mozgástanulás folyamatában működő transzferhatás kihasználása.</p> <p>Megküzdés a feszültségekkel.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Legalább két sportjáték választása kötelező.</p> <p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Általános feladatok</p> <p>Az önszervezés gyakorlása</p> <p>Önálló csapatalakítás, bemelegítés, gyakorlás és játékszervezés.</p> <p>A közvetlen tanári irányítást többnyire nélkülöző, a támadás és védekezés megszervezésére, a csapatösszeállításra és az értékelésre vonatkozó megbeszélések a gyakorlásokba építve. Szituációk, feladatok megoldása, melyek során önálló az egyéni és/vagy társas döntéshozatal - a sportszerűség, tolerancia és empátia szem előtt tartásával.</p> <p>A tevékenységekhez tartozó felszerelések, berendezések önálló használata, rendben tartása, megóvása.</p> <p>Lényeges játékszabályok készség szintű alkalmazása – játékvezetési gyakorlat</p> <p>A labdával vagy labda nélküli mozgások közben elkövethető, direkt vagy indirekt személyre irányuló szabálytalanságok elkerülését elősegítő gyakorlatok, megerősítések, megbeszélések.</p> <p>A kosárlabdában, kézilabdában és labdarúgásban a szabályok engedte test-test elleni játék több lehetőségének modellálása, gyakorlása.</p> <p>Kézilabdában és labdarúgásban a mezőnyjátékosra és a kapusra vonatkozó szabályok ismerete, betartása.</p> <p>Röplabdában a forgácsszabály, az első és második sorra vonatkozó főbb megkötéseknek való megfelelés, a háló és a labda hibás érintése szabályai és a labdára, emberre vonatkozó területelhagyás értelmezése.</p> <p>A sportjáték-specifikus időhatárok betartásának gyakorlatai.</p> <p>A szabályok a képzettségnek megfelelő önkontrollal betartása, játék az elkövetett vétség önálló jelzésének elvárásával.</p> <p>Játékfolyamatok „belső” játékvezetéssel, megegyezéssel.</p>	<p>Fizika: mozgások, ütközések, gravitáció, forgatónyomaték, pályavonal, hatás-ellenhatás.</p>	

<p>A játékvezetés gyakorlása laza tanári kontrollal, önállóan, a lényeges játékszabályok alkalmazásával, néhány játékvezetői non-verbális jel használatával is. Az eredmény jelzésében és egyszerűsített jegyzőkönyvvezetésben szerzett gyakorlat.</p> <p>Versenyhelyzetek A sportjátékok alap- és játékkismereteinek alkalmazása, megmérettetése osztályszintű mérkőzéseken, házibajnokságokon, a tehetségesebb tanulók számára a korosztályos diákolimpiai és egyéb versenyeken.</p> <p>Kosárlabdázás Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása Új variációk a már megtanult technikákkal kisebb taktikai egységekbe ágyazottan - mindenféle cselezés, ritmusváltás, biztonságos labdabirtoklás, kidobott labda elfogása, labdavezetés különböző testhelyzetekben, támadó, védő láb- és karmozgások, összetettebb átadások, kötetlen átadási formák, lepattanó labda megszerzése, ebből indulás, átadás vagy kosárra dobás. A technikákat alkalmazó játékok párban, csoportban a variációk önálló és kreatív felhasználásával. Taktikai továbbfejlesztés A lényeges védekezési formák - terület védelem, emberfogásos védekezés, vegyes védekezés – gyakorlása és önálló alkalmazása. Formációk begyakorlása két vagy több ember kapcsolatára (támadásban és védekezésben). Játék minden összetételű, emberhátrányos, emberelőnyös és azonos létszámú taktikai szituációban. Önálló játék (streetball, illetve egész pályás 5:5 elleni játék).</p>	
<p>Kézilabdázás Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása Változatos variációk megoldása már megtanult technikákkal kisebb taktikai egységekbe ágyazottan. Taktika előkészítő futó- és fogójátékok, test-test elleni küzdelmek. Labdatechnikák összetett és bonyolultabb alapformái cselekvésbiztosan végrehajtva. Szélsők, átlövők, beállók kapura lövéseinek gyakorlása, alkalmazása rövidebb akciók befejezéseként, kapusmozgások átisméltése. Taktikai továbbfejlesztés Gyors indítások gyakorlása, létszámbeli előnyből, illetve hátrányból való támadások. A támadó taktika posztonként történő alkalmazása, játékszituációk ismétlése egy-két beállóval, lerohanás rendezetlen védelem ellen. Védekezés irányítása gyorsindítás esetén. Védekezési taktika végrehajtása 6:0, 5:1, 4:2 védekezési rendszerek esetén.</p>	<p>Matematika: térgeometria – gömbtérfogat; valószínűség számítás.</p>
<p>Labdarúgás Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása A tanult elemek összetett variációkban alkalmazott megoldásai csökkenő hibaszázalékkal, labdakezelési cselekvés biztonsággal, eredményes befejezésekkel. Pozícióváltások szélességben és mélységben zavaró ellenféllel szemben is, felívelés, beadások,</p>	<p>Biológia-egészségtan: érzékszervek külön- külön és együttes működése.</p>

<p>letámadás, visszatámadás. Pontos cselezések, szerelések alkalmazása a játékokban.</p> <p>Változatos kapura lövések, ívelések, rúgásfajták alkalmazás, a labda céltudatos irányításával. Fejelések különböző fajtái dobott vagy rúgott labdából. Szöglerúgás, bedobás eredményes technikája, büntetőrúgások különböző távolságból. Gólszerzés különféle testrésszel a szabályok betartása mellett.</p> <p>Taktikai továbbfejlesztés</p> <p>A területvédekezésben szerzett tapasztalatok, megoldások bővítése.</p> <p>A szoros és követő emberfogás gyakorlása kisebb és nagyobb egységekben. Védelmi rendszerek ismerete és gyakorlása.</p> <p>Támadási variációk felépítése a különböző védekezési formák ellen.</p> <p>Csapatrészekben belüli koordinált együttműködés, és csapatrészek összjátékának megvalósítása a kötött játékfolyamatok és ötletjáték során.</p>	
<p>Röplabdázás</p> <p>A röplabda sajátossága kettős: egyrészt a játékos nem birtokolhatja a labdát, így a döntési idő igen-igen rövid és a cselekvés pillanata elé helyeződik, másrészt a játék szabályai szerint a játékosok között nincs testi kontaktus.</p> <p>Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása</p> <p>A labdaérintés biztonságának, a labda tudatos és pontos helyezésének gyakorlása, a hibaszázalék csökkentése, az élvezhető, folyamatos játék elérése érdekében.</p> <p>Tanult támadási technikák gyakorlása, a felső egyenes nyitás elsajátítása helyes technikával talajról, tehetségesebbek felugrásból.</p> <p>A feladás technikájának biztonságos alkalmazása alkar és kosárérintéssel egyaránt.</p> <p>A háló felett érkezett nyitásfogadások gyakorlása változó irányú és erejű labdákkal, technikai kombinációkkal.</p> <p>Az eredményes sáncolás elsajátítása, sáncolás párban is.</p> <p>Gurulások, labdamentések technikájának továbbfejlesztése.</p> <p>„Röptenisz”, szabadon választott vagy megkötött érintéssel.</p> <p>Taktikai továbbfejlesztés</p> <p>Védekezések különböző állásrendek szerint, a csillagalakzat, alapvédekezési forma megtanítása.</p> <p>4:2-es és az 5:1-es védekezési és támadási játékelemek elsajátítása.</p> <p>Ütő és sáncoló játékosok melletti védekezés, sánc mögötti ütött vagy ejtett labdához való elhelyezkedés, támadás közbeni helycserék megtanítása, helytartási szabály betartása.</p>	
<p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A sportági ismeretek magasabb szintű, kreatív alkalmazása az alkotó, kooperatív feladatokban, játékokban, sportjátékokban.</p> <p>A testnevelési és sportjátékok mozgásai, szabályrendszere egymásra épülésének megértése.</p> <p>A játékszabályok, játéktípusok tudatos alkalmazása.</p> <p>A legfontosabb játékvezetői jelzések ismerete.</p> <p>A sportjátékok transzferhatásának felismerése és a lehetséges összefüggések értelmezése az egyéni fejlődés szempontjából.</p> <p>A páros és társas kapcsolatokban konstruktív konfliktusmegoldás.</p>	

<p>Sportjáték-történeti ismeretek, érdekességek iránti érdeklődés, tájékozottság a témában.</p> <p>A személyes biztonság és társak biztonságának védelme a játéksituációkban, a döntésekben pedig a baleset-megelőzés fontosságának tudatos képviselése.</p> <p>A sport és környezettudatosság értő összekapcsolása, a sportolási felszerelés és sportolási környezet felelős, jövőorientált használata, kímélete.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Játékrendszer, taktika, támadási rend, védelmi rend, önszerveződés, problémaorientált taktikai megoldás, támadási stratégia, védekezési stratégia, megegyezésen alapuló játék.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Torna jellegű feladatok és táncos mozgásformák</p>	<p>Órakeret 18 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>A differenciáltan összeállított gyakorlatok bemutatása átlagos mozgásbiztonsággal, szükség esetén segítő biztosítással.</p> <p>Esztétikus, fegyelmezett, rendezett testtartású végrehajtás.</p> <p>A differenciált gyakorlási mennyiség és minőség okai, következményei.</p> <p>Gyengeségek ellensúlyozása képességfejlesztéssel, gyakorlással.</p> <p>Kis tanári segítséggel, aktív tevékenykedés gyakorlási és versenyszituációban.</p> <p>Részleges önállóság és segítségadás az egyéni, páros és társas feladatokban.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A koordináció, a cselekvésbiztonság, a zenéhez illeszkedő mozgásritmus továbbfejlesztése a tornajellegű és táncos sorozatok során a már ismert és új elem- és motívumkapcsolatokkal is.</p> <p>Az önállóság és kooperativitás növelése a mozgásrendszer működtetésének minden területén: bemelegítésben, képességfejlesztésben, gyakorlásban, versenyzésben, versenyrendezésben. Az erősségek és gyengeségek figyelembevétele.</p> <p>A közös tervezés, kivitelezés során a kellő határozottságú és öntudatú kommunikáció fejlesztése.</p> <p>A produktumok jó tartással, biztos kiállással történő, gördülékeny, könnyed, plasztikus, esztétikus végrehajtásának elérése.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Gimnasztika</p> <p>Rendgyakorlatok gyakorlása</p> <p>A korábbi évfolyamokon gyakoroltak bővített elemkapcsolatokkal történő ismétlése.</p> <p>Alkalmazásuk az óraszervezés funkcióinak megfelelően.</p> <p>Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok végzése</p> <p>A gyakorlatok variálása szempontjai szerinti változatok: pl. mozgásütem változtatása, kiinduló helyzet és kartartás változtatása.</p> <p>Az agonista és antagonisták izmok arányos, harmonikus fejlesztése.</p> <p>Az aktív és passzív izomnyújtás – a hatás elkülönítése.</p> <p>Kéziszerkezetek – thera band, gyógylabda, homokzsák stb. – alkalmazása.</p> <p>8-16 ütemű gimnasztikai gyakorlatok, egyidejű mozgáskapcsolatok, aszimmetrikus sorozatok. Önállóság a gyakorlatok kiválasztásában, gyakorlatsorok összeállításában.</p>	<p>Fizika: egyensúly, mozgások, gravitáció, szabadesés, szögelfordulás.</p>	<p>Biológia-egészségtan: az izomműködés élettana.</p>

Összetett, komplex, fizikai képességeket fejlesztő gyakorlatok végzése Szabadgyakorlati alapformájú és természetes gyakorlatok differenciáltan, egyénre szabottan.

Az ízületi lazaság megtartása, fokozása gimnasztikai és stretching gyakorlatokkal.

Erőgyakorlatok az egyén számára optimális ellenállás leküzdésével.

Anaerob állóképesség-fejlesztő eljárások a gimnasztika eszközeivel.

Az egyensúly gyakorlatai: dinamikus gyakorlatok guggolásban, ülésben, fekvésben, forgómozgásokkal sorozatban.

Az esztétikus mozgások előadasmódját segítő kondicionális és koordinációs képességfejlesztő eljárások.

Mászások, függeszkedések differenciált követelménnyel, az egyéni fejlődést követő rendszeres kontrollal.

Torna, sporttorna

Talajon és a helyi tanterv szerint 9–10. osztályban választott egy szeren, a korábbi követelményeken nehézségben túlmutató, vagy egy másik választott szeren új mozgásanyag tanulása, gyakorlása.

Akrobatikus gyakorlatok – talajtorna

Tartásos gyakorlatelemek, elemkapcsolatok gyakorlása: tarkóállás, fejállás, kézállás, mérlegek kéztámasszal, mérlegállások, spárgák, hidak mozgásos gyakorlatelemek gyakorlása: gurulóátfordulások különböző irányokba, gurulóátfordulás hátra-tolódás kézállásba, tarkóbillenés, fejenátfordulás, kézenátfordulás oldalt, kézentfordulás, vetődések, átguggolások, átterpesztések, lábkörzések, dölések, felállások egységesen az alapformában és differenciáltan a variációkban, az elemek mennyiségének és nehézségi fokának továbbfejlesztése differenciáltan.

Talajtorna gyakorlatsorok

Gyakorlás során az egyéni optimum, önálló bővítés megjelenítése az elemkapcsolatokban, sorozatokban.

Az esztétikus és harmonikus előadasmód igénye (feszítések, fejtartás, válltartás, spicc) mint minőségi elvárás megjelenik a hibajavítás, ismétlések során.

Akrobatikus gyakorlatok – társas talajtorna

Páros és mikrocsoportos gyakorlatok önálló összeállítása cselekvésbiztos szinten elsajátított talajtorna-elemek kreatív felhasználásával, a szükség szerint beépített segítségadást tartalmazva.

Szertorna-gyakorlatok

A gyakoroltatás során egységesen az alapformában és differenciáltan a variációkban, az elemek mennyiségének és nehézségi fokának továbbfejlesztése differenciáltan, egyénre szabottan történik.

<p>Szertorna, gyakorlás tornaszereken fiúk számára</p> <p>Korlátan – terpeszülés, harántülés, nyújtott támasz, hajlított támasz, oldaltámaszok, lebegőtámasz, lebegő-felkartámasz, felkarfüggés, alaplendületek támaszban és felkarfüggésben, beterpesztések, terpeszpedzés, támlázás, szökkenés, fellendülés előre terpeszülésbe, felkarállás, felugrás beterpesztéssel támasz ülőtartásba, vetődési leugrás, kanyarlati leugrás.</p> <p>Nyújtón – kelep felhúzóadás támaszba, alaplendület, lendület előre 180 fokos fordulattal, ellendülés, alálendülés, kelepforgások, térdfellendülés, billenés, támaszból homorított leugrás hátra, alugrás, nyílugrás.</p> <p>Gyűrűn – kéz- és lábfüggések, függések, lefüggések, mellső függőmérleg, hajlított támasz, nyújtott támasz, alaplendület, lendületvétel, húzóadás-tolódás támaszba, vállátfordulás előre, homorított leugrás, leterpesztés hátra.</p>	
<p>Szertorna, gyakorlás tornaszereken lányok számára</p> <p>Gerendán – állások, térdelések, ülések, fekvések, térdelőtámaszok, mérlegek, guggolótámaszok, fekvőtámaszok, támaszban átlendítés, belendítés, hasonfekvésből emelés fekvőtámaszba, térdelőtámaszba, fordulatok állásban, guggolásban. Szökdelések, lábtartás cserék, felugrás egy láb át- és belendítéssel, homorított leugrás, terpesz csukaugrás.</p> <p>Felemáskorlátan – támaszok, harántülés, térdfüggés, fekvőfüggés, függőtámasz, függésből lendítés, átguggolás, átterpesztés fekvőfüggésbe, pedzés, lendület előre-hátra függésben, támaszban lendület lebegőtámaszba, kelep fellendülés támaszba, fordulat fekvőfüggésben, térdfellendülés, guggoló függőállásból fellendülés támaszba, támaszból átfordulás előre fekvőfüggésbe, felugrás támaszba, felugrás függésbe, leugrás támaszból, alugrás, nyílugrás.</p> <p>Bemelegítés a torna gyakorlásához, egyénileg összeállított mozgássor, együttes bemelegítés az önálló mozgással.</p> <p>Célszerű gyakorlási és gyakorlásszervezési formációk működtetése önállóan.</p> <p>A segítségadás technikái, felelős külső kontrollal – a tudatos hibajavítás beépítése a mindennapi gyakorlási szokásokba.</p> <p>Versenyszituációkon keresztül egyszerű szabályok alkalmazása.</p> <p>Szabadgyakorlatok gyakorlása</p> <p>A 9–10. osztályban begyakorolt, előkészítő tartásos és mozgásos elemek és fő mozgások alapformái ismétlése és új, összetett formák gyakorlása.</p> <p>Kötélgyakorlatok gyakorlása</p> <p>Egyszerű és keresztezett áthajtások, ugrások és fordulatok áthajtások közben.</p>	<p>Művészetek: az esztétika fogalma.</p>
<p>Aerobik</p> <p>A sportági jelleg – dinamikus, statikus erő, egyensúlyozás, lazaság, ruganyosság és ritmusérzék – megvalósításához szükséges előkészítő és rávezető gyakorlatok.</p>	<p>Ének-zene: tempó, ritmus.</p> <p>Művészetek: romantika, modernitás.</p>

<p>Az aerobik kritériumainak való megfelelés fejlesztése a gyakorlás által: testtartás, mozdulatok precíz végrehajtása, szinkron a zenével és egymással.</p> <p>Rövid koreográfiák ismétlése magas cselekvésbiztonsággal.</p> <p>Páros, mikrocsoportos koreográfiák önállóságra törekedve, a szükséges optimális tanári irányítással.</p> <p>Aerobik bemutatók egyszerűsített szabályokkal.</p> <p>Részvétel egy csoportos aerobikgyakorlatban az egyszerűsített szabályoknak megfelelően.</p> <p>Táncos mozgásformák</p> <p>A helyi tantervben rögzített választás szerint egy, a helyi személyi és tárgyi körülményekhez, feltételekhez igazodó tánc, amely mozgásanyaga a Tánc és dráma kerettanterv mozgásanyagával összekapcsolható.</p> <p>Lehetséges minták a helyi tantervben rögzítésre:</p> <p>Sporttáncok gyakorlása</p> <p>A Magyar Divat- és Sporttánc Szövetség rendszeréhez tartozó, illetve ehhez a rendszerhez rokon táncok (sztepp, show, akrobatikus, electric boogie, salsa, diszkó, hip-hop, break, mambo, bugg, blues, modern, swing stb.) mozgásrendszerének iskolai alkalmazása a helyi lehetőségek szerint a helyi tantervben rögzítetten - előkészítő tréning, motívumok, motívumkapcsolatok, koreográfiák tanulásának, gyakorlásának rendszere.</p> <p>Történelmi táncok gyakorlása</p> <p>Palotás és/vagy keringő öt-hat motívumból álló rövid koreográfia megtanulása és ismétlése, bemutatása.</p> <p>Néptánc gyakorlása</p> <p>A magyar néptáncok egyszerűbb motívumai és azok kapcsolatai a Tánc és dráma kerettantervben kidolgozottak szerint.</p> <p>Egy dunántúli és/vagy alföldi és/vagy erdélyi tánc típus motívumai és rövid táncfolyamata megtanulása, gyakorlása, előadása.</p> <p>Egyéb tornajellegű és táncos mozgásformák:</p> <p>A tornajellegű kondicionális és koordinációs képességek és készségek alkalmazása más – a helyi lehetőségek szerint a helyi tantervben rögzített – mozgásrendszerekben.</p> <p>Gúlatorna, falmászás, gumiasztal, eszközös táncok, utcai táncok stb.</p>	
<p>ISMERETEK – SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A hibajavítás megértése, kétirányú kommunikáció, tudásátadás, mások tanítása.</p> <p>Változtatási hajlandóság az egyéni hibás rutinokban.</p> <p>A nemnek megfelelő mozgás dinamikájának és/vagy harmonikus esztétikájának átélése és tudatos felvállalása.</p> <p>A divat és a média testkultúrára ható kedvező és kedvezőtlen tényezőinek szétválasztása (értékfelismerés, önértékelés).</p> <p>A saját és társ testi épsége iránti felelősségvállalás a társak gyenge, esetleg sérült oldalának segítése, az erősségek elismerése, támogatása, egyéni és helyzetből adódó sajátosságok mérlegelése, az objektív megoldások keresése.</p>	

<p>A társak és a csoport irányítása a csoport közös érdekeinek figyelembevételével, a stratégiák egyeztetése.</p> <p>Alkotó, kooperatív feladatok, mozgásos tevékenységek – aktív részvétel a sportrendezvények, bemutatók szervezésében.</p> <p>Tornasport és tánc történeti ismeretek, érdekességek.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Agonista, antagonisták izmok, aktív és passzív nyújtás, dinamikus egyensúly, társas talajtorna, forgásbiztonság, táncstílus, divattánc, sporttánc.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Atlétikai jelegű feladatok	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	<p>Térdelő-, álló- és repülőrajt versenyhelyzetekben.</p> <p>Iramszakasz, egyéni irambeosztás.</p> <p>Különböző bottechnikák a váltófutásban.</p> <p>Optimális lendületszerzés, elrugaszkodás, repülőfázis, biztonságos leérkezés az ugrásokban.</p> <p>A hajítás, lökés és vetőmozgás biomechanikai különbözőségei.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Jártasság kialakítása a biomechanikai törvényszerűségek alkalmazásában.</p> <p>Az önismeret fejlesztése a kedvező atlétikai mozgásformák kiválasztása és önálló gyakorlása révén.</p> <p>A már elsajátított atlétikai futó-, ugró-, dobószámok versenyszabályai a korosztályos előírások szerinti alkalmazása és betartása.</p> <p>Motiváló eljárások az egyéni eredmény, teljesítmény javítására.</p> <p>A mérhető teljesítményeken alapuló objektív ellenőrzés elfogadtatása, beépítése a döntéshozatalba.</p> <p>A folyamatos és visszatérő gyakorlás szerepének, jelentőségének, hatásának tudatosítása.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Futások</p> <p>Rövidtáv, váltófutás, gátfutás</p> <p>A gyorsfutás technikáját javító gyakorlatok változatos végrehajtása. A kedvező rajthelyzet kialakítása, segédvonalak kijelölése. Versenyszerű végrehajtás, eredményorientált együttműködés váltófutásban.</p> <p>Csapatban 4x50-100 méteres váltók alakítása, versenyzés. A gátvételi technika alkalmazása magasabb akadályon, gáton 3-4 lépéses ritmusban.</p> <p>Középtáv, folyamatos futás, tájékozódási futás</p> <p>Választás a távok közül. A különböző távokhoz illeszkedő futótechnika kiválasztása. Jártasság az adott táv teljesítéséhez szükséges tempó és irambeosztás megválasztásában. Állóképesség-fejlesztő módszerek rendszeres alkalmazása és teljesítményének nyomon követése. Az állóképesség-fejlesztő eljárások önálló gyakorlása.</p> <p>Folyamatos futás közbeni tájékozódás, kisebb területen célállomások megtalálása.</p> <p>Ugrások</p> <p>A homorító és távolugrás jellemzőinek ismerete, gyakorlati alkalmazása. Választás a magasugró technikák közül. 5-7 lépéses egyénileg kialakított nekifutással versenyszerű végrehajtás. Közreműködés versenyek lebonyolításában.</p>		<p>Biológia-egészségtan: szénhidrátlebontás.</p> <p>Fizika: hajítások, energia.</p> <p>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: Az olimpiai eszme. Az újkorai olimpiák története.</p>

<p>Kondicionális jelleggel sorozat szökdelések végrehajtása. 1-3 lépéses sorozat elugrás, illetve 2-4 lépéses sorozat felugrások technikajavító végrehajtása. Gyorsuló nekifutás optimális távolságról.</p> <p>Dobások A különböző dobásformákkal a törzsizom sokoldalú erősítése. Teljes lendületből történő hajítás. Választás az egyes lökő mozdulatok közül. Lendületvétellel egykezes vetés végrehajtása. Az optimális kidobási szög, sebességre és magasságra törekvés.</p> <p>ISMERETEK – SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Az iram és tempó megválasztása szempontjainak ismerete. A nekifutás módosítása szükségességének ismerete. Az atlétikai ugrások és dobások technikátörténetének, a technikák változásai teljesítménynövelő hatásainak ismerete. Az olimpiákon szereplő atlétikai versenyszámok ismerete. „A gyorsabban, magasabbra, erősebben” jelmondat értelmezése. Önmagához képest a legjobb teljesítmény elérésére, a siker átélése, a kudarc elfogadása és az azzal való megküzdés. Az élettani különbségek ismerete. Tájékozódási futás alapjainak ismerete.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyéni reakcióidő, mozdulat- és mozgásgyorsaság, váltás közbeni alkalmazkodás, korrekció, holtpont, lépő, homorító és ollózó technika, átlépő, guruló, hasmánt- és floptechnika, ötlépéses hajító ritmus, lökés, vetés, jegyzőkönyvvezetés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	<p>Az adott sportmozgás technikájának ismerete. A test feletti uralom szokatlan, új mozgásszituációkban. A baleseti kockázatok mérlegelése. Az adott alternatív sportmozgáshoz szükséges edzésmódszertani és balesetvédelmi alapfogalmak, eljárások. Szabadban, teremben, spontán helyzetben végezhető egyéni, társas, csoportos mozgásformák.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A rekreációs szemléletet tartalmazó életvitelhez szükséges sportági, élettani, edzéselméleti ismeretek megszerzése. Az önállóan kezdeményezett társas vagy csoportos sportoláshoz ismeretek, jártasságok megszerzése. A testnevelés újszerű tartalmakkal történő gazdagítása, az iskolai létesítményen belüli és tágabb környezetében lévő lehetőségek kihasználása sportolásra. A felnőtt kor sportos életviteléhez újabb sportágak megismerése, családi és csoportos öntevékeny sportoláshoz szükséges szervezési és rendezési ismeretek megszerzése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG A helyi tárgyi feltételek függvényében legalább négy választott sportági mozgás mozgásműveltségének fejlesztése. A szabadidő, illetve alternatív sportok rendszerben kezelése.</p>	<p>Biológia-egészségtan: élettan.</p>	

<p>A helyi tantervben választott alternatív sport technikai, taktikai, gyakorlási, edzési és versenyzési rutinjának kialakítása, a hozzátartozó eszközök, technikák és veszélyek kezelése.</p> <p>A szabadtéri formák hangsúlyának megerősítése. Edzés a természet erőivel - játszóterek, szabadidő-központok bevonása, az adottságok kihasználásával jégpálya készítése.</p> <p>Újszerű mozgásfeladatok kihívásainak való megfelelés, pl. a közlekedés-biztonság területén a kerékpározás kultúráját szem előtt tartva.</p> <p>Sportolás közben a rutinok megerősítése a zöldfelület megóvásában, a tájhasználatban, az épületek megóvásában és az energia, a vízhasználat, a dohányzás elleni küzdelem és a hulladékgyűjtés, újrahasznosítás területén.</p> <p>A családi, baráti, munkahelyi csoportos és öntevékeny sportolásra való felkészítés, az önszerveződéshez szükséges ismeretek, jártasságok átadása. Társaságban is jól alkalmazható mozgásos kreatív, kommunikációs és kooperációs játékok tárházának bővítése.</p> <p>A többfunkciós helyi lehetőségek, eszközök bevonása a tartalmi változatosság biztosításához (természetes akadályok, ügyességi versenyek a környezet adta kihívások legyőzése).</p> <p>Egyszerű (akár saját készítésű) eszközökkel szerény tégigényű mozgásformák elsajátítása.</p> <p>ISMERETEK – SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>Szabályismeret és baleset-megelőzési információk a helyi tantervben kidolgozott alternatív sportok területén.</p> <p>A helyes öltözködés és folyadékfogyasztás a szabadtéren végzett sportolás során.</p> <p>A környezettudatos magatartás, a testmozgások során az egyénnek önmagával, társaival és a természettel való harmonikus kapcsolata kialakítása.</p> <p>A táborozási eszközrendszer megismerése, használatában jártasság szerzése (tájfutás, tájoló és térkép használata, sátorverés, vizitúra, vándortábor stb.).</p> <p>Egy választott alternatív sportágban a világ-elit teljesítményének ismerete.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Rekreáció, edzettség, fittség, jó közérzet, teljesítőképeség, újrahasznosítás, példamutatás; környezettudatos természet- és épített környezet-használat.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Egészségkultúra és prevenció</p>	<p>Órakeret 12 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Rendeződő egészségtudatosság, döntésképeség az egészséges, aktív életmód érdekében.</p> <p>Stressz- és feszültségoldó, terhelési, edzési és a test épségét, egészségét megőrző eljárásokból egy-két megoldás ismerete, alkalmazása.</p> <p>Jártasság a gerincvédelmet érintő minden tanult feladat megoldásában.</p> <p>A terhelés igazítása a tesztek eredményeihez.</p> <p>A testmozgás szerepének ismerete a káros szenvedélyek elleni küzdelemben.</p>	

<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Az élethosszig tartó optimális, életkornak és testalkatnak megfelelő prevenció és rekreációs mozgásos tevékenységek önálló működtetéséhez, bővítéséhez és szükség esetén gyógyászati céllal történő gyakorlásához szükséges készségek és kompetenciák továbbfejlesztése.</p> <p>Az edzéshatáshoz szükséges ingerek nagysága és gyakorisága, a pihenő idő jelentősége.</p> <p>Az edzésre, a teljesítmény növelésére és mérésére, a prevencióra, rekreációra kész fizikai és mentális állapot állandósítása, a stressz kezelése.</p> <p>A fenntartásához szükséges elméleti és gyakorlati tudás rendszerré szervezése.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Bemelegítés</p> <p>Általános és sportágspecifikus bemelegítő mozgásanyag feladatmegoldásai, kezdetben egyénileg, majd párban a tervezés, szervezés, levezetés, értékelés megvalósítása.</p> <p>A sportjátékhoz, tornához, futáshoz, ugráshoz, dobáshoz, küzdéshez kapcsolódó bemelegítések általános és speciális jellemzőinek, mozgásainak elkülönítése szóban és gyakorlatban egyaránt.</p> <p>Edzés, terhelés</p> <p>A fejlődés, a megfelelő hatékonyság alapfeltételeinek biztosítása: jól szervezettség, a felesleges állásidők kiküszöbölése, szükséges mozgásterjedelem (idő, ismétlésszám), szükséges intenzitás (sebesség, gyakorlatsűrűség, megfelelő ellenállás), terhelés-pihenés egyensúlya.</p> <p>Főbb témák:</p> <p>Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés tervezése és megvalósítása a gyakorlatban egyénileg, párban, csoportban eszközök nélkül és különböző eszközök segítségével.</p> <p>A fizikai fittség típusai, fejlesztési lehetőségei. A fizikai aktivitás szintjének becslése, követése.</p> <p>Önálló mozgásprogram-tervezés.</p> <p>Lehetséges hagyományos és alternatív eszközök: pulzusmérő, mozgásszenzorok, medicinlabda, súlyzó, ugrókötel, erősítő gumiszalag, gimnasztikai labda, pilates roller, TRX, erőgépek.</p> <p>A képességfejlesztő módszertani eljárások bemutatása: intervallumos, ismétléses, tartós és ellenőrző módszerekkel edzésfolyamatok.</p> <p>A koordinációt javító eljárások bemutatása: a végrehajtás megváltoztatása és a végrehajtás feltételeinek megváltoztatása.</p> <p>A rendelkezésre álló szabadidő megtervezésének eljárásai.</p> <p>Egyéni rekreációs megoldások bemutatása, foglalkozásrészlet vezetése.</p> <p>Konkrét sportági tevékenységre és mozgásanyagra fejlesztett kondicionális és koordinációs képességfejlesztés.</p> <p>Motoros tesztek lebonyolítása – helyi tervezés szerint.</p>	<p>Biológia-egészségtan: anaerob terhelés, az idegrendszer működése, a keringési rendszer működése, glikolízis, terminális oxidáció.</p> <p>Fizika: egyszerű gépek, erő, munka.</p>
<p>Az egészséges test és lélek megóvása</p> <p>A munkahelyi és egyéb ártalmak elleni védekezésre való felkészítés: a biomechanikailag helyes testtartás és az egészséges lábboltozat kialakításának és fenntartásának, a helyes légzésnek a gyakorlatai, az</p>	

<p>ülőmunka és a zárt tér ellensúlyozására szolgáló tevékenységek, a sportolás kedvező hatása a szenvedélyek megelőzésében.</p> <p>A stresszoldás gyakorlatai.</p> <p>A megtanult és folyamatosan használt stressz és feszültségoldó módszerek tudatos alkalmazása, a feszültségek szabályozása.</p> <p>A test-lelki harmónia fejlesztésének egyéb, alternatív megközelítése a helyi lehetőségek és programok szerint.</p> <p>A testtartásért felelős izmok kellő erejének és nyújthatóságának fejlesztése a helyesen végzett tartásjavító tornával (általános és konkrét sportági jelleggel).</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A sport által a pillanatnyi kiteljesedés (flow) élményének megélése.</p> <p>A sportágak gyakorlásához megfelelően illeszkedő bemelegítő eljárások ismerete.</p> <p>A terhelésfokozás paramétereinek ismerete.</p> <p>Az alvás és ébrenlét megfelelő arányai, a sport szerepe az egészséges alvásban.</p> <p>A gerincsérülések, ártalmak elkerülési módozatainak ismerete.</p> <p>A sérült gerinc esetén az elsősegély ellátása és/vagy a sérülttel való helyes bánásmód ismerete.</p> <p>A stresszes állapot elleni tudatos védekezés ismerete.</p> <p>A helyes gerinctorna kivitelezésével kapcsolatos fogalmak, a gerinckímélet lényegének ismerete.</p> <p>A növekvő teljesítmény, sporteredmény objektív elismerése, öröm a másik ember teljesítménye felett, pozitív megerősítés.</p> <p>Az öröm, mint pozitív életérzés melletti tudatos döntés, közös élmény, az egészség és a mozgásra fordított szabadidő megteremtésének egymást erősítő igénye (motiváció).</p> <p>A tudatos terhelésen, méréseken, önkontrollon alapuló teljesítményfejlesztés.</p> <p>Felelősségvállalás társak egészséges életmódja iránt.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Sportágspecifikus bemelegítés, mozgásterjedelem, intervallumos, ismétléses, tartós és ellenőrző módszer, terhelés-pihenés egyensúlya, stressz- és feszültségoldás, ingernagyság, ingergyakorosság, gerinckímélet,.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>Sportjátékok</p> <p>A helyi tanterv szerint tanított két sportjátékra vonatkozóan:</p> <p>Önállóság és önszervezés a bemelegítésben, a gyakorlásban, az edzésben és a játékban, játékvezetésben.</p> <p>Az adott sportjáték főbb versenykörülményeinek ismerete.</p> <p>Erős figyelemmel végrehajtott technikai elemek, taktikai megoldások, szimulálva a valódi játéksituációkat.</p> <p>Ötletjáték és két-három tudatosan alkalmazott formáció, a csapaton belüli szerepnek való megfelelés.</p> <p>A csapat taktikai tervének, teljesítményének szakszerű és objektív megfogalmazása.</p> <p>A másik személy különféle szintű játéktudásának elfogadása.</p>
---	--

	<p>Kreativitást, együttműködést, tartalmas, asszertív társas kapcsolatokat szolgáló mozgásos játéktípusok ismerete és célszerű használata.</p> <p>Torna jellegű feladatok és táncos mozgásformák</p> <p>A torna mozgásanyagában az optimális végrehajtására jellemző téri, időbeli és dinamikai sajátosságok megjelenítése.</p> <p>Bonyolult gyakorlalelem sorok, folyamatok végrehajtása közben a mozgás koordinált irányítása.</p> <p>Önállóan összeállított összefüggő gyakorlatok tervezése, gyakorolása, bemutatása.</p> <p>Önálló zeneválasztás, a mozdulatok a zene időbeli rendjéhez illesztése.</p> <p>Könnyed, plasztikus, esztétikus végrehajtás a táncos mozgásformákban. A torna versenysport előnyei, veszélyei, a hozzá kapcsolódó testi képességek fejlesztésének lehetőségei ismerete.</p> <p>Bemelegítő és képességfejlesztő gyakorlatok ismerete, a célnak megfelelő kiválasztása.</p> <p>Optimális segítségadás, biztosítás, biztatás.</p> <p>Hibajavítás és annak asszertív kommunikációja.</p> <p>Az izmok mozgáshatárát bővítő aktív és passzív eljárások ismerete.</p> <p>Atlétika jellegű feladatok</p> <p>A futások, ugrások és dobások képességfejlesztő hatásának felhasználása más mozgásrendszerekben.</p> <p>Az atlétikai versenyszámok biomechanikai alapjainak ismerete.</p> <p>Az állóképesség fejlesztésével, a lendületszerzés az izom-előfeszítések begyakorlásával a futó-, az ugró- és a dobóteljesítmények növelése.</p> <p>Az alapvető atlétikai versenyszabályok ismerete.</p> <p>Bemelegítés az atlétikai mozgásokhoz illeszkedően.</p> <p>Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek</p> <p>A helyi tantervben kiválasztott sportmozgás végzése elfogadható cselekvésbiztonsággal.</p> <p>Uralom a test felett a sebesség, gyorsulás, tempóváltás, gurulás, csúszás, gördülés esetén.</p> <p>Feladatok önálló tervezése és megoldása alternatív sporteszközökkel.</p> <p>Az adott alternatív sportmozgáshoz szükséges edzés és balesetvédelmi alapfogalmak ismerete.</p> <p>Az ismeretek alkalmazása az új sporttevékenységek során.</p> <p>Önvédelem és küzdősportok</p> <p>A szabályok és rituálék betartása.</p> <p>Önfegyelem, az indulatok és agresszivitás kezelése.</p> <p>Több támadási és védekezési megoldás, kombináció ismerete az álló és földharcban.</p> <p>Magabiztos támadáselhárítás és viselkedés veszélyeztetettség esetén.</p> <p>Egészségkultúra és prevenció</p> <p>A bemelegítés szükségessége élettani okainak ismerete.</p> <p>Az egészségük fenntartásához szükséges edzés, terhelés megtervezése.</p> <p>Tudatos védekezés a stresszes állapot ellen, feszültségek szabályozása.</p> <p>A testtartásért felelős izmok erősítését és nyújtását szolgáló gyakorlatok ismerete, pontos gyakorlása, értő kontrollja.</p> <p>A gerinckímélet alkalmazása a testnevelési és sportmozgásokban, kerti és házimunkákban, az esetleges sérüléssel szituációk megfelelő kezelése.</p>
--	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Netfit mérések Motorikus mérések	Órakeret 14 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az aktuális fizikai állapot mérése A korábban mért eredmények összevetése A saját teljesítmény viszonyítása a saját korosztályához	

12. ÉVFOLYAM	
TEMATIKAI EGYSÉG	ÓRASZÁM
Balesetvédelmi oktatás, rendgyakorlatok	1
Sportjátékok	25
Torna jellegű gyakorlatok és táncos mozgásformák	10
Atlétika jellegű feladatok	20
Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek	15
Egészségkultúra – prevenció	8
Netfit motoros mérések	14
ÖSSZESEN:	93

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Balesetvédelmi oktatás Rendgyakorlatok	Órakeret 1 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Balesetvédelmi oktatás: testnevelés órák rendje, öltözők rendje, helyes öltözködés, balesetek, sérülések megelőzése Térbeli alakzatok – rendgyakorlatok végzése Alakzatok, mozgások zárt rendben, alakzatváltozások. Variációk a ritmusban, a tempóban történő változtatással, rendgyakorlatok zene nélkül és zenére is.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Sportjátékok	Órakeret 25 óra
Előzetes tudás	A helyi tanterv szerint választott sportjátékokban a 9–10. osztályos technikai, taktikai és egyéb játékfeladatok, lényeges versenyszabályok ismerete és alkalmazásuk. Megfelelés a játékszerepnek, sportszerű és csapatelkötelezett viselkedés. Tapasztalat a játékvezetői gyakorlatban. Empátia és tolerancia a társak elfogadásában. Önfejlesztő és társas kapcsolatépítő játékok ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megoldások sokféleségének, sikerességének bővítése. Az önálló játékhoz szükséges technikai és taktikai tudás mennyiségi és minőségi növelése. Az egyéni fizikai adottságok és jellemvonások fejlesztése, a csapatok eredményességéhez szükséges képességek, attitűdök erősítése. A többféle sportjáték során a mozgástanulás folyamatában működő transzferhatás kihasználása. Megküzdés a feszültségekkel.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	

<p>Legalább két sportjáték választása kötelező.</p> <p>MOZGÁSMŰVELTSÉG Általános feladatok Az önszervezés gyakorlása Önálló csapatalakítás, bemelegítés, gyakorlás és játékszervezés. A közvetlen tanári irányítást többnyire nélkülöző, a támadás és védekezés megszervezésére, a csapatösszeállításra és az értékelésre vonatkozó megbeszélések a gyakorlásokba építve. Szituációk, feladatok megoldása, melyek során önálló az egyéni és/vagy társas döntéshozatal - a sportszerűség, tolerancia és empátia szem előtt tartásával. A tevékenységekhez tartozó felszerelések, berendezések önálló használata, rendben tartása, megóvása. Lényeges játékszabályok készség szintű alkalmazása – játékvezetési gyakorlat A labdával vagy labda nélküli mozgások közben elkövethető, direkt vagy indirekt személyre irányuló szabálytalanságok elkerülését elősegítő gyakorlatok, megerősítések, megbeszélések. A kosárlabdában, kézilabdában és labdarúgásban a szabályok engedte test-test elleni játék több lehetőségének modellálása, gyakorlása. Kézilabdában és labdarúgásban a mezőnyjátékosra és a kapusra vonatkozó szabályok ismerete, betartása. Röplabdában a forgásszabály, az első és második sorra vonatkozó főbb megkötéseknek való megfelelés, a háló és a labda hibás érintése szabályai és a labdára, emberre vonatkozó területelhagyás értelmezése. A sportjáték-specifikus időhatárok betartásának gyakorlatai. A szabályok a képzettségnek megfelelő önkontrollal betartása, játék az elkövetett vétség önálló jelzésének elvárásával. Játékfolyamatok „belső” játékvezetéssel, megegyezéssel. A játékvezetés gyakorlása laza tanári kontrollal, önállóan, a lényeges játékszabályok alkalmazásával, néhány játékvezetői non-verbális jel használatával is. Az eredmény jelzésében és egyszerűsített jegyzőkönyvvezetésben szerzett gyakorlat. Versenyhelyzetek A sportjátékok alap- és játékkismereteinek alkalmazása, megmérettetése osztályszintű mérkőzéseken, házibajnokságokon, a tehetségesebb tanulók számára a korosztályos diákolimpiai és egyéb versenyeken.</p> <p>Kosárlabdázás Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása Új variációk a már megtanult technikákkal kisebb taktikai egységekbe ágyazottan - mindenféle cselezés, ritmusváltás, biztonságos labdabirtoklás, kidobott labda elfogása, labdavezetés különböző testhelyzetekben, támadó, védő láb- és karmozgások, összetettebb átadások, kötetlen átadási formák, lepattanó labda megszerzése, ebből indulás, átadás vagy kosárra dobás. A technikákat alkalmazó játékok párban, csoportban a variációk önálló és kreatív felhasználásával. Taktikai továbbfejlesztés</p>	<p>Fizika: mozgások, ütközések, gravitáció, forgatónyomaték, pályavonal, hatás-ellenhatás.</p>
--	--

<p>A lényeges védekezési formák - terület védelem, emberfogásos védekezés, vegyes védekezés – gyakorlása és önálló alkalmazása. Formációk begyakorlása két vagy több ember kapcsolatára (támadásban és védekezésben). Játék minden összetételű, emberhátrányos, emberelőnyös és azonos létszámú taktikai szituációban. Önálló játék (streetball, illetve egész pályás 5:5 elleni játék).</p>	
<p>Kézilabdázás Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása Változatos variációk megoldása már megtanult technikákkal kisebb taktikai egységekbe ágyazottan. Taktika előkészítő futó- és fogójátékok, test-test elleni küzdelmek. Labdatechnikák összetett és bonyolultabb alapformái cselekvésbiztosan végrehajtva. Szélsők, átlövők, beállók kapura lövéseinek gyakorlása, alkalmazása rövidebb akciók befejezéseként, kapusmozgások átisméltése. Taktikai továbbfejlesztés Gyors indítások gyakorlása, létszámbeli előnyből, illetve hátrányból való támadások. A támadó taktika posztonként történő alkalmazása, játékszituációk ismétlése egy-két beállóval, lerohanás rendezetlen védelem ellen. Védekezés irányítása gyorsindítás esetén. Védekezési taktika végrehajtása 6:0, 5:1, 4:2 védekezési rendszerek esetén.</p>	<p>Matematika: térgeometria – gömbtérfogat; valószínűség számítás.</p>
<p>Labdarúgás Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása A tanult elemek összetett variációkban alkalmazott megoldásai csökkenő hibaszázalékkal, labdakezelési cselekvés biztonsággal, eredményes befejezésekkel. Pozícióváltások szélességben és mélységben zavaró ellenféllel szemben is, felívelés, beadások, letámadás, visszatámadás. Pontos cselezések, szerelések alkalmazása a játékokban. Változatos kapura lövések, ívelések, rúgásfajták alkalmazás, a labda céltudatos irányításával. Fejelések különböző fajtái dobott vagy rúgott labdából. Szöglerúgás, bedobás eredményes technikája, büntetőrúgások különböző távolságból. Gólszerzés különféle testrésszel a szabályok betartása mellett. Taktikai továbbfejlesztés A területvédekezésben szerzett tapasztalatok, megoldások bővítése. A szoros és követő emberfogás gyakorlása kisebb és nagyobb egységekben. Védelmi rendszerek ismerete és gyakorlása. Támadási variációk felépítése a különböző védekezési formák ellen. Csapatrészekben belüli koordinált együttműködés, és csapatrészek összjátékának megvalósítása a kötött játékfolyamatok és ötletjáték során.</p>	<p>Biológia-egészségtan: érzékszervek külön- külön és együttes működése.</p>
<p>Röplabdázás A röplabda sajátossága kettős: egyrészt a játékos nem birtokolhatja a labdát, így a döntési idő igen-igen rövid és a cselekvés pillanata elé helyeződik, másrészt a játék szabályai szerint a játékosok között nincs testi kontaktus. Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása</p>	

<p>A labdaérintés biztonságának, a labda tudatos és pontos helyezésének gyakorlása, a hibaszázalék csökkentése, az élvezhető, folyamatos játék elérése érdekében.</p> <p>Tanult támadási technikák gyakorlása, a felső egyenes nyitás elsajátítása helyes technikával talajról, tehetségesebbek felugrásból.</p> <p>A feladás technikájának biztonságos alkalmazása alkar és kosárérintéssel egyaránt.</p> <p>A háló felett érkezett nyitásfogadások gyakorlása változó irányú és erejű labdákkal, technikai kombinációkkal.</p> <p>Az eredményes sáncolás elsajátítása, sáncolás párban is.</p> <p>Gurulások, labdamentések technikájának továbbfejlesztése.</p> <p>„Röptenisz”, szabadon választott vagy megkötött érintéssel.</p> <p>Taktikai továbbfejlesztés</p> <p>Védekezések különböző állásrendek szerint, a csillagalakzat, alapvédekezési forma megtanítása.</p> <p>4:2-es és az 5:1-es védekezési és támadási játékelemek elsajátítása.</p> <p>Ütő és sáncoló játékosok melletti védekezés, sánc mögötti ütött vagy ejtett labdához való elhelyezkedés, támadás közbeni helycserék megtanítása, helytartási szabály betartása.</p>	
<p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A sportági ismeretek magasabb szintű, kreatív alkalmazása az alkotó, kooperatív feladatokban, játékokban, sportjátékokban.</p> <p>A testnevelési és sportjátékok mozgásai, szabályrendszere egymásra épülésének megértése.</p> <p>A játékszabályok, játéktípusok tudatos alkalmazása.</p> <p>A legfontosabb játékvezetői jelzések ismerete.</p> <p>A sportjátékok transzferhatásának felismerése és a lehetséges összefüggések értelmezése az egyéni fejlődés szempontjából.</p> <p>A páros és társas kapcsolatokban konstruktív konfliktusmegoldás.</p> <p>Sportjáték-történeti ismeretek, érdekességek iránti érdeklődés, tájékozottság a témában.</p> <p>A személyes biztonság és társak biztonságának védelme a játékszituációkban, a döntésekben pedig a baleset-megelőzés fontosságának tudatos képviselése.</p> <p>A sport és környezettudatosság értő összekapcsolása, a sportolási felszerelés és sportolási környezet felelős, jövőorientált használata, kímélete.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Játékrendszer, taktika, támadási rend, védelmi rend, önszerveződés, problémaorientált taktikai megoldás, támadási stratégia, védekezési stratégia, megegyezésen alapuló játék.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Torna jellegű feladatok és táncos mozgásformák	Órakeret 10 óra
<p>Előzetes tudás</p>	<p>A differenciáltan összeállított gyakorlatok bemutatása átlagos mozgásbiztonsággal, szükség esetén segítő biztosítással.</p> <p>Esztétikus, fegyelmezett, rendezett testtartású végrehajtás.</p> <p>A differenciált gyakorlási mennyiség és minőség okai, következményei.</p> <p>Gyengeségek ellensúlyozása képességfejlesztéssel, gyakorlással.</p> <p>Kis tanári segítséggel, aktív tevékenykedés gyakorlási és versenyszituációban.</p>	

	Részleges önállóság és segítségadás az egyéni, páros és társas feladatokban.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A koordináció, a cselekvésbiztonság, a zenéhez illeszkedő mozgásritmus továbbfejlesztése a tornajellegű és táncos sorozatok során a már ismert és új elem- és motívumkapcsolatokkal is.</p> <p>Az önállóság és kooperativitás növelése a mozgásrendszer működtetésének minden területén: bemelegítésben, képességfejlesztésben, gyakorlásban, versenyzésben, versenyrendezésben. Az erősségek és gyengeségek figyelembevétele.</p> <p>A közös tervezés, kivitelezés során a kellő határozottságú és öntudatú kommunikáció fejlesztése.</p> <p>A produktumok jó tartással, biztos kiállással történő, gördülékeny, könnyed, plasztikus, esztétikus végrehajtásának elérése.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Gimnasztika</p> <p>Rendgyakorlatok gyakorlása</p> <p>A korábbi évfolyamokon gyakoroltak bővített elemkapcsolatokkal történő ismétlése.</p> <p>Alkalmazásuk az óraszervezés funkcióinak megfelelően.</p> <p>Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok végzése</p> <p>A gyakorlatok variálása szempontjai szerinti változatok: pl. mozgásütem változtatása, kiinduló helyzet és kartartás változtatása.</p> <p>Az agonista és antagonisták arányos, harmonikus fejlesztése.</p> <p>Az aktív és passzív izomnyújtás – a hatás elkülönítése.</p> <p>Kéziszerkezetek – thera band, gyógylabda, homokzsák stb. – alkalmazása.</p> <p>8-16 ütemű gimnasztikai gyakorlatok, egyidejű mozgáskapcsolatok, aszimmetrikus sorozatok. Önállóság a gyakorlatok kiválasztásában, gyakorlatsorok összeállításában.</p> <p>Összetett, komplex, fizikai képességeket fejlesztő gyakorlatok végzése</p> <p>Szabadgyakorlati alapformájú és természetes gyakorlatok differenciáltan, egyénre szabottan.</p> <p>Az ízületi lazaság megtartása, fokozása gimnasztikai és stretching gyakorlatokkal.</p> <p>Erőgyakorlatok az egyén számára optimális ellenállás leküzdésével.</p> <p>Anaerob állóképesség-fejlesztő eljárások a gimnasztika eszközeivel.</p> <p>Az egyensúly gyakorlatai: dinamikus gyakorlatok guggolásban, ülésben, fekvésben, forgómozgásokkal sorozatban.</p> <p>Az esztétikus mozgások előadásmódját segítő kondicionális és koordinációs képességfejlesztő eljárások.</p> <p>Mászások, függeszkedések differenciált követelménnyel, az egyéni fejlődést követő rendszeres kontrollal.</p> <p>Torna, sporttorna</p> <p>Talajon és a helyi tanterv szerint 9–10. osztályban választott egy szerez, a korábbi követelményeken nehézségben túlmutató, vagy egy másik választott szerez új mozgásanyag tanulása, gyakorlása.</p> <p>Akrobatikus gyakorlatok – talajtorna</p> <p>Tartásos gyakorlatelemek, elemkapcsolatok gyakorlása: tarkóállás, fejjállás, kézállás, mérlegek kéztámasszal, mérlegállások, spárgák,</p>	<p>Fizika: egyensúly, mozgások, gravitáció, szabadesés, szögelfordulás.</p> <p>Biológia-egészségtan: az izomműködés élettana.</p>

<p>hidak mozgásos gyakorlatelemek gyakorlása: gurulóátfordulások különböző irányokba, gurulóátfordulás hátra-tolódás kézállásba, tarkóbillenés, fejenátfordulás, kézenátfordulás oldalt, kézentfordulás, vetődések, átguggolások, átterpesztések, lábkörzések, dőlések, felállások egységesen az alapformában és differenciáltan a variációkban, az elemek mennyiségének és nehézségi fokának továbbfejlesztése differenciáltan.</p> <p>Talajtorna gyakorlatsorok</p> <p>Gyakorlás során az egyéni optimum, önálló bővítés megjelenítése az elemkapcsolatokban, sorozatokban.</p> <p>Az esztétikus és harmonikus előadásmód igénye (feszítések, fejtartás, válltartás, spicc) mint minőségi elvárás megjelenik a hibajavítás, ismétlések során.</p> <p>Akrobatikus gyakorlatok – társas talajtorna</p> <p>Páros és mikrocsoportos gyakorlatok önálló összeállítása cselekvésbiztos szinten elsajátított talajtorna-elemek kreatív felhasználásával, a szükség szerint beépített segítségadást tartalmazva.</p> <p>Szertorna-gyakorlatok</p> <p>A gyakoroltatás során egységesen az alapformában és differenciáltan a variációkban, az elemek mennyiségének és nehézségi fokának továbbfejlesztése differenciáltan, egyénre szabottan történik.</p>	
<p>Szertorna, gyakorlás tornaszereken fiúk számára</p> <p>Korlát – terpszülés, harántülés, nyújtott támasz, hajlított támasz, oldaltámaszok, lebegőtámasz, lebegő-felkartámasz, felkarfüggés, alaplendületek támaszban és felkarfüggésben, beterpesztések, terpeszpedzés, támlázás, szökkenés, fellendülés előre terpszülésbe, felkarállítás, felugrás beterpesztéssel támasz ülőtartásba, vetődési leugrás, kanyarlati leugrás.</p> <p>Nyújtón – kelep felhúzóadás támaszba, alaplendület, lendület előre 180 fokos fordulattal, ellendülés, alálendülés, kelepforgások, térdfellendülés, billenés, támaszból homorított leugrás hátra, alugrás, nyílugrás.</p> <p>Gyűrűn – kéz- és lábfüggések, függések, lefüggések, mellső függőmérleg, hajlított támasz, nyújtott támasz, alaplendület, lendületvétel, húzóadás-tolódás támaszba, vállátfordulás előre, homorított leugrás, leterpesztés hátra.</p>	
<p>Szertorna, gyakorlás tornaszereken lányok számára</p> <p>Gerendán – állások, térdelések, ülések, fekvések, térdelőtámaszok, mérlegek, guggolótámaszok, fekvőtámaszok, támaszban átlendítés, belendítés, hasonfekvésből emelés fekvőtámaszba, térdelőtámaszba, fordulatok állásban, guggolásban. Szökdelések, lábtartás cserék, felugrás egy láb át- és belendítéssel, homorított leugrás, terpesz csukaugrás.</p> <p>Felemáskorlát – támaszok, harántülés, térdfüggés, fekvőfüggés, függőtámasz, függésből lendítés, átguggolás, átterpesztés fekvőfüggésbe, pedzés, lendület előre-hátra függésben, támaszban lendület lebegőtámaszba, kelep fellendülés támaszba, fordulat fekvőfüggésben, térdfellendülés, guggoló függőállásból fellendülés támaszba, támaszból átfordulás előre fekvőfüggésbe, felugrás támaszba, felugrás függésbe, leugrás támaszból, alugrás, nyílugrás.</p>	<p>Művészetek: az esztétika fogalma.</p>

<p>Bemelegítés a torna gyakorlásához, egyénileg összeállított mozgássor, együttes bemelegítés az önálló mozgással. Célszerű gyakorlási és gyakorlásszervezési formációk működtetése önállóan. A segítségadás technikái, felelős külső kontrollal – a tudatos hibajavítás beépítése a mindennapi gyakorlási szokásokba. Versenyszituációkon keresztül egyszerű szabályok alkalmazása.</p> <p>Szabadgyakorlatok gyakorlása A 9–10. osztályban begyakorolt, előkészítő tartásos és mozgásos elemek és fő mozgások alapformái ismétlése és új, összetett formák gyakorlása. Kötélgyakorlatok gyakorlása Egyszerű és keresztezett áthajtások, ugrások és fordulatok áthajtások közben.</p>	
<p>Aerobik A sportági jelleg – dinamikus, statikus erő, egyensúlyozás, lazaság, ruganyosság és ritmusérzék – megvalósításához szükséges előkészítő és rávezető gyakorlatok. Az aerobik kritériumainak való megfelelés fejlesztése a gyakorlás által: testtartás, mozdulatok precíz végrehajtása, szinkron a zenével és egymással. Rövid koreográfiák ismétlése magas cselekvésbiztonsággal. Páros, mikrocsoportos koreográfiák önállóságra törekedve, a szükséges optimális tanári irányítással. Aerobik bemutatók egyszerűsített szabályokkal. Részvétel egy csoportos aerobikgyakorlatban az egyszerűsített szabályoknak megfelelően.</p> <p>Táncos mozgásformák A helyi tantervben rögzített választás szerint egy, a helyi személyi és tárgyi körülményekhez, feltételekhez igazodó tánc, amely mozgásanyaga a Tánc és dráma kerettanterv mozgásanyagával összekapcsolható. Lehetséges minták a helyi tantervben rögzítésre: Sporttáncok gyakorlása A Magyar Divat- és Sporttánc Szövetség rendszeréhez tartozó, illetve ehhez a rendszerhez rokon táncok (sztepp, show, akrobatikus, electric boogie, salsa, diszkó, hip-hop, break, mambo, bugg, blues, modern, swing stb.) mozgásrendszerének iskolai alkalmazása a helyi lehetőségek szerint a helyi tantervben rögzítetten - előkészítő tréning, motívumok, motívumkapcsolatok, koreográfiák tanulásának, gyakorlásának rendszere. Történelmi táncok gyakorlása Palotás és/vagy keringő öt-hat motívumból álló rövid koreográfia megtanulása és ismétlése, bemutatása. Néptánc gyakorlása A magyar néptáncok egyszerűbb motívumai és azok kapcsolatai a Tánc és dráma kerettantervben kidolgozottak szerint.</p>	<p>Ének-zene: tempó, ritmus.</p> <p>Művészetek: romantika, modernitás.</p>

<p>Egy dunántúli és/vagy alföldi és/vagy erdélyi tánc típus motívumai és rövid táncfolyamata megtanulása, gyakorlása, előadása.</p> <p>Egyéb tornajellegű és táncos mozgásformák:</p> <p>A tornajellegű kondicionális és koordinációs képességek és készségek alkalmazása más – a helyi lehetőségek szerint a helyi tantervben rögzített – mozgásrendszerekben.</p> <p>Gúlatorna, falmászás, gumiasztal, eszközös táncok, utcai táncok stb.</p>	
<p>ISMERETEK – SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>A hibajavítás megértése, kétirányú kommunikáció, tudásátadás, mások tanítása.</p> <p>Változtatási hajlandóság az egyéni hibás rutinokban.</p> <p>A nemnek megfelelő mozgás dinamikájának és/vagy harmonikus esztétikájának átélése és tudatos felvállalása.</p> <p>A divat és a média testkultúrára ható kedvező és kedvezőtlen tényezőinek szétválasztása (értékfelismerés, önértékelés).</p> <p>A saját és társ testi épsége iránti felelősségvállalás a társak gyenge, esetleg sérült oldalának segítése, az erősségek elismerése, támogatása, egyéni és helyzetből adódó sajátosságok mérlegelése, az objektív megoldások keresése.</p> <p>A társak és a csoport irányítása a csoport közös érdekeinek figyelembevételével, a stratégiák egyeztetése.</p> <p>Alkotó, kooperatív feladatok, mozgásos tevékenységek – aktív részvétel a sportrendezvények, bemutatók szervezésében.</p> <p>Tornasport és tánc történeti ismeretek, érdekességek.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Agonista, antagonisták izmok, aktív és passzív nyújtás, dinamikus egyensúly, társas talajtorna, forgásbiztonság, táncstílus, divattánc, sporttánc.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Atlétikai jelegű feladatok</p>	<p>Órakeret 20 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Térdelő-, álló- és repülőrajt versenyhelyzetekben.</p> <p>Iramszakasz, egyéni irambeosztás.</p> <p>Különböző bottechnikák a váltófutásban.</p> <p>Optimális lendületszerzés, elrugaszzkodás, repülőfázis, biztonságos leérkezés az ugrásokban.</p> <p>A hajítás, lökés és vetőmozgás biomechanikai különbözőségei.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Jártasság kialakítása a biomechanikai törvényszerűségek alkalmazásában.</p> <p>Az önismeret fejlesztése a kedvező atlétikai mozgásformák kiválasztása és önálló gyakorlása révén.</p> <p>A már elsajátított atlétikai futó-, ugró-, dobószámok versenyszabályai a korosztályos előírások szerinti alkalmazása és betartása.</p> <p>Motiváló eljárások az egyéni eredmény, teljesítmény javítására.</p> <p>A mérhető teljesítményeken alapuló objektív ellenőrzés elfogadtatása, beépítése a döntéshozatalba.</p> <p>A folyamatos és visszatérő gyakorlás szerepének, jelentőségének, hatásának tudatosítása.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>Futások</p> <p>Rövidtáv, váltófutás, gátfutás</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p> <p>Biológia-egészségtan: szénhidrátbontás.</p> <p>Fizika:</p>

<p>A gyorsfutás technikáját javító gyakorlatok változatos végrehajtása. A kedvező rajthelyzet kialakítása, segédvonalak kijelölése. Versenyszerű végrehajtás, eredményorientált együttműködés váltófutásban. Csoportban 4x50-100 méteres váltók alakítása, versenyzés. A gátvételi technika alkalmazása magasabb akadályon, gáton 3-4 lépéses ritmusban.</p> <p>Középtáv, folyamatos futás, tájékozódási futás Választás a távok közül. A különböző távokhoz illeszkedő futótechnika kiválasztása. Jártasság az adott táv teljesítéséhez szükséges tempó és irambeosztás megválasztásában. Állóképesség-fejlesztő módszerek rendszeres alkalmazása és teljesítményének nyomon követése. Az állóképesség-fejlesztő eljárások önálló gyakorlása.</p> <p>Folyamatos futás közbeni tájékozódás, kisebb területen célállomások megtalálása.</p> <p>Ugrások A homorító és távolugrás jellemzőinek ismerete, gyakorlati alkalmazása. Választás a magasugró technikák közül. 5-7 lépéses egyénileg kialakított nekifutással versenyszerű végrehajtás. Közreműködés versenyek lebonyolításában.</p> <p>Kondicionális jelleggel sorozat szökdelések végrehajtása. 1-3 lépéses sorozat elugrás, illetve 2-4 lépéses sorozat felugrások technikajavító végrehajtása. Gyorsuló nekifutás optimális távolságról.</p> <p>Dobások A különböző dobásformákkal a törzsisom sokoldalú erősítése. Teljes lendületből történő hajítás. Választás az egyes lökő mozdulatok közül. Lendületvétellel egykezes vetés végrehajtása. Az optimális kidobási szög, sebességre és magasságra törekvés.</p> <p>ISMERETEK – SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Az iram és tempó megválasztása szempontjainak ismerete. A nekifutás módosítása szükségességének ismerete. Az atlétikai ugrások és dobások technikatörténetének, a technikák változásai teljesítménynövelő hatásainak ismerete. Az olimpiákon szereplő atlétikai versenyszámok ismerete. „A gyorsabban, magasabbra, erősebben” jelmondat értelmezése. Önmagához képest a legjobb teljesítmény elérésére, a siker átélése, a kudarc elfogadása és az azzal való megküzdés. Az élettani különbségek ismerete. Tájékozódási futás alapjainak ismerete.</p>	<p>hajítások, energia.</p> <p>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: Az olimpiai eszme. Az újkori olimpiák története.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Egyéni reakcióidő, mozdulat- és mozgásgyorsaság, váltás közbeni alkalmazkodás, korrekció, holtpont, lépő, homorító és ollózó technika, átlépő, guruló, hasmánt- és floptechnika, ötlépéses hajító ritmus, lökés, vetés, jegyzőkönyvvezetés.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek</p>	<p>Órakeret 15 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az adott sportmozgás technikájának ismerete. A test feletti uralom szokatlan, új mozgásszituációkban.</p>	

	<p>A baleseti kockázatok mérlegelése.</p> <p>Az adott alternatív sportmozgáshoz szükséges edzés módszertani és balesetvédelmi alapfogalmak, eljárások.</p> <p>Szabadban, teremben, spontán helyzetben végezhető egyéni, társas, csoportos mozgásformák.</p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A rekreációs szemléletet tartalmazó életvitelhez szükséges sportági, élettani, edzéselméleti ismeretek megszerzése. Az önállóan kezdeményezett társas vagy csoportos sportoláshoz ismeretek, jártasságok megszerzése. A testnevelés újszerű tartalmakkal történő gazdagítása, az iskolai létesítményen belüli és tágabb környezetében lévő lehetőségek kihasználása sportolásra. A felnőtt kor sportos életviteléhez újabb sportágak megismerése, családi és csoportos öntevékeny sportoláshoz szükséges szervezési és rendezési ismeretek megszerzése.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>MOZGÁSMŰVELTSÉG</p> <p>A helyi tárgyi feltételek függvényében legalább négy választott sportági mozgás mozgásműveltségének fejlesztése.</p> <p>A szabadidő, illetve alternatív sportok rendszerben kezelése.</p> <p>A helyi tantervben választott alternatív sport technikai, taktikai, gyakorlási, edzési és versenyzési rutinjának kialakítása, a hozzátartozó eszközök, technikák és veszélyek kezelése.</p> <p>A szabadtéri formák hangsúlyának megerősítése. Edzés a természet erőivel - játszóterek, szabadidő-központok bevonása, az adottságok kihasználásával jégpálya készítése.</p> <p>Újszerű mozgásfeladatok kihívásainak való megfelelés, pl. a közlekedés-biztonság területén a kerékpározás kultúráját szem előtt tartva.</p> <p>Sportolás közben a rutinok megerősítése a zöldfelület megóvásában, a tájhasználatban, az épületek megóvásában és az energia, a vízhasználat, a dohányzás elleni küzdelem és a hulladékgyűjtés, újrahasznosítás területén.</p> <p>A családi, baráti, munkahelyi csoportos és öntevékeny sportolásra való felkészítés, az önszerveződéshez szükséges ismeretek, jártasságok átadása. Társaságban is jól alkalmazható mozgásos kreatív, kommunikációs és kooperációs játékok tárházának bővítése.</p> <p>A többfunkciós helyi lehetőségek, eszközök bevonása a tartalmi változatosság biztosításához (természetes akadályok, ügyességi versenyek a környezet adta kihívások legyőzése).</p> <p>Egyszerű (akár saját készítésű) eszközökkel szerény téri igényű mozgásformák elsajátítása.</p> <p>ISMERETEK – SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS</p> <p>Szabályismeret és baleset-megelőzési információk a helyi tantervben kidolgozott alternatív sportok területén.</p> <p>A helyes öltözködés és folyadékfogyasztás a szabadterén végzett sportolás során.</p> <p>A környezettudatos magatartás, a testmozgások során az egyénnek önmagával, társaival és a természettel való harmonikus kapcsolata kialakítása.</p>	<p>Biológia-egészségtan: élettan.</p>

A táborozási eszközrendszer megismerése, használatában jártasság szerzése (tájfutás, tájoló és térkép használata, sátorverés, vízitúra, vándortábor stb.). Egy választott alternatív sportágban a világ-elit teljesítményének ismerete.	
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rekreáció, edzettség, fittség, jó közérzet, teljesítőképeség, újrahasznosítás, példamutatás; környezettudatos természet- és épített környezet-használat.
----------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Egészségkultúra és prevenció	Órakeret 8 óra
--	-------------------------------------	---------------------------

Előzetes tudás	Rendeződő egészségtudatosság, döntésképeség az egészséges, aktív életmód érdekében. Stressz- és feszültségoldó, terhelési, edzési és a test épségét, egészségét megőrző eljárásokból egy-két megoldás ismerete, alkalmazása. Jártasság a gerincvédelmet érintő minden tanult feladat megoldásában. A terhelés igazítása a tesztek eredményeihez. A testmozgás szerepének ismerete a káros szenvedélyek elleni küzdelemben.
----------------	--

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az élethosszig tartó optimális, életkornak és testalkatnak megfelelő prevenció és rekreációs mozgásos tevékenységek önálló működtetéséhez, bővítéséhez és szükség esetén gyógyászati céllal történő gyakorlásához szükséges készségek és kompetenciák továbbfejlesztése. Az edzéshatáshoz szükséges ingerek nagysága és gyakorisága, a pihenő idő jelentősége. Az edzésre, a teljesítmény növelésére és mérésére, a prevencióra, rekreációra kész fizikai és mentális állapot állandósítása, a stressz kezelése. A fenntartásához szükséges elméleti és gyakorlati tudás rendszerré szervezése.
--	--

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
-------------------------------------	---------------------

MOZGÁSMŰVELTSÉG Bemelegítés Általános és sportágspecifikus bemelegítő mozgásanyag feladatmegoldásai, kezdetben egyénileg, majd párban a tervezés, szervezés, levezetés, értékelés megvalósítása. A sportjátékhoz, tornához, futáshoz, ugráshoz, dobáshoz, küzdéshez kapcsolódó bemelegítések általános és speciális jellemzőinek, mozgásainak elkülönítése szóban és gyakorlatban egyaránt. Edzés, terhelés A fejlődés, a megfelelő hatékonyság alapfeltételeinek biztosítása: jól szervezettség, a felesleges állásidők kiküszöbölése, szükséges mozgásterjedelem (idő, ismétlésszám), szükséges intenzitás (sebesség, gyakorlatsűrűség, megfelelő ellenállás), terhelés-pihenés egyensúlya. Főbb témák: Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés tervezése és megvalósítása a gyakorlatban egyénileg, párban, csoportban eszközök nélkül és különböző eszközök segítségével. A fizikai fittség típusai, fejlesztési lehetőségei. A fizikai aktivitás szintjének becslése, követése.	Biológia-egészségtan: anaerob terhelés, az idegrendszer működése, a keringési rendszer működése, glikolízis, terminális oxidáció. Fizika: egyszerű gépek, erő, munka.
--	--

<p>Önálló mozgásprogram-tervezés. Lehetséges hagyományos és alternatív eszközök: pulzusmérő, mozgásszenzorok, medicinlabda, súlyzó, ugrókötel, erősítő gumiszalag, gimnasztikai labda, pilates roller, TRX, erőgépek. A képességfejlesztő módszertani eljárások bemutatása: intervallumos, ismétléses, tartós és ellenőrző módszerekkel edzésfolyamatok. A koordinációt javító eljárások bemutatása: a végrehajtás megváltoztatása és a végrehajtás feltételeinek megváltoztatása. A rendelkezésre álló szabadidő megtervezésének eljárásai. Egyéni rekreációs megoldások bemutatása, foglalkozásrészlet vezetése. Konkrét sportági tevékenységre és mozgásanyagra fejlesztett kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. Motoros tesztek lebonyolítása – helyi tervezés szerint.</p>	
<p>Az egészséges test és lélek megóvása A munkahelyi és egyéb ártalmak elleni védekezésre való felkészítés: a biomechanikailag helyes testtartás és az egészséges lábboltozat kialakításának és fenntartásának, a helyes légzésnek a gyakorlatai, az ülőmunka és a zárt tér ellensúlyozására szolgáló tevékenységek, a sportolás kedvező hatása a szenvedélyek megelőzésében. A stresszoldás gyakorlatai. A megtanult és folyamatosan használt stressz és feszültségoldó módszerek tudatos alkalmazása, a feszültségek szabályozása. A test-lelki harmónia fejlesztésének egyéb, alternatív megközelítése a helyi lehetőségek és programok szerint. A testtartásért felelős izmok kellő erejének és nyújthatóságának fejlesztése a helyesen végzett tartásjavító tornával (általános és konkrét sportági jelleggel).</p> <p>ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A sport által a pillanatnyi kiteljesedés (flow) élményének megélése. A sportágak gyakorlásához megfelelően illeszkedő bemelegítő eljárások ismerete. A terhelésfokozás paramétereinek ismerete. Az alvás és ébrenlét megfelelő arányai, a sport szerepe az egészséges alvásban. A gerincsérülések, ártalmak elkerülési módozatainak ismerete. A sérült gerinc esetén az elsősegély ellátása és/vagy a sérülttel való helyes bánásmód ismerete. A stresszes állapot elleni tudatos védekezés ismerete. A helyes gerinctorna kivitelezésével kapcsolatos fogalmak, a gerinckímélet lényegének ismerete. A növekvő teljesítmény, sporteredmény objektív elismerése, öröm a másik ember teljesítménye felett, pozitív megerősítés. Az öröm, mint pozitív életérzés melletti tudatos döntés, közös élmény, az egészség és a mozgásra fordított szabadidő megteremtésének egymást erősítő igénye (motiváció). A tudatos terhelésen, méréseken, önkontrollon alapuló teljesítményfejlesztés. Felelősségvállalás társak egészséges életmódja iránt.</p>	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sportágspecifikus bemelegítés, mozgásterjedelem, intervallumos, ismétléses, tartós és ellenőrző módszer, terhelés-pihenés egyensúlya, stressz- és feszültségoldás, ingernagyság, ingergyakoriság, gerinckímélet,.
----------------------------	---

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>Sportjátékok</p> <p>A helyi tanterv szerint tanított két sportjátékra vonatkozóan: Önállóság és önszervezés a bemelegítésben, a gyakorlásban, az edzésben és a játékban, játékvezetésben. Az adott sportjáték főbb versenykörülményeinek ismerete. Erős figyelemmel végrehajtott technikai elemek, taktikai megoldások, szimulálva a valódi játéksituációkat. Ötletjáték és két-három tudatosan alkalmazott formáció, a csapaton belüli szerepek való megfelelés. A csapat taktikai tervének, teljesítményének szakszerű és objektív megfogalmazása. A másik személy különféle szintű játéktudásának elfogadása. Kreativitást, együttműködést, tartalmas, asszertív társas kapcsolatokat szolgáló mozgásos játéktípusok ismerete és célszerű használata. Torna jellegű feladatok és táncos mozgásformák A torna mozgásanyagában az optimális végrehajtására jellemző téri, időbeli és dinamikai sajátosságok megjelenítése. Bonyolult gyakorlatsorok, folyamatok végrehajtása közben a mozgás koordinált irányítása. Önállóan összeállított összefüggő gyakorlatok tervezése, gyakorolása, bemutatása. Önálló zeneválasztás, a mozdulatok a zene időbeli rendjéhez illesztése. Könnyed, plasztikus, esztétikus végrehajtás a táncos mozgásformákban. A torna versenysport előnyei, veszélyei, a hozzá kapcsolódó testi képességek fejlesztésének lehetőségei ismerete. Bemelegítő és képességfejlesztő gyakorlatok ismerete, a célnak megfelelő kiválasztása. Optimális segítségadás, biztosítás, biztatás. Hibajavítás és annak asszertív kommunikációja. Az izmok mozgáshatárát bővítő aktív és passzív eljárások ismerete. Atlétika jellegű feladatok A futások, ugrások és dobások képességfejlesztő hatásának felhasználása más mozgásrendszerekben. Az atlétikai versenyszámok biomechanikai alapjainak ismerete. Az állóképesség fejlesztésével, a lendületszerzés az izom-előfeszítések begyakorlásával a futó-, az ugró- és a dobóteljesítmények növelése. Az alapvető atlétikai versenyszabályok ismerete. Bemelegítés az atlétikai mozgásokhoz illeszkedően. Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek A helyi tantervben kiválasztott sportmozgás végzése elfogadható cselekvésbiztonsággal. Uralom a test felett a sebesség, gyorsulás, tempóváltás, gurulás, csúszás, gördülés esetén. Feladatok önálló tervezése és megoldása alternatív sporteszközökkel. Az adott alternatív sportmozgáshoz szükséges edzés és balesetvédelmi alapfogalmak ismerete.</p>
--	--

	<p>Az ismeretek alkalmazása az új sporttevékenységek során.</p> <p>Önvédelem és küzdősportok</p> <p>A szabályok és rituálék betartása.</p> <p>Önfegyelem, az indulatok és agresszivitás kezelése.</p> <p>Több támadási és védekezési megoldás, kombináció ismerete az álló és földharcban.</p> <p>Magabiztos támadáselhárítás és viselkedés veszélyeztettség esetén.</p> <p>Egészségkultúra és prevenció</p> <p>A bemelegítés szükségessége élettani okainak ismerete.</p> <p>Az egészségük fenntartásához szükséges edzés, terhelés megtervezése.</p> <p>Tudatos védekezés a stresszes állapot ellen, feszültségek szabályozása.</p> <p>A testtartásért felelős izmok erősítését és nyújtását szolgáló gyakorlatok ismerete, pontos gyakorlása, értő kontrollja.</p> <p>A gerinckímélet alkalmazása a testnevelési és sportmozgásokban, kerti és házimunkákban, az esetleges sérüléssel szituációk megfelelő kezelése.</p>
--	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Netfit mérések Motorikus mérések	Órakeret 14 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az aktuális fizikai állapot mérése</p> <p>A korábban mért eredmények összevetése</p> <p>A saját teljesítmény viszonyítása a saját korosztályához</p>	

9. Élő idegen nyelv tantárgy helyi tanterve

9-13. évfolyam

Bevezetés

Célok és feladatok

A korszerű idegennyelv-oktatás elsődleges célja a tanuló nyelvi cselekvőképességének kiterjesztése. Nyelvtudása segítse, hogy személyes és szakmai életében egyéni céljait elérhesse, saját gondolatait kifejezhesse, és mind valódi mind pedig digitális térben idegen nyelven ismereteket szerezzen, valamint kommunikáljon. Törekedni kell arra, hogy a tanuló megismerje és használja a kommunikációs kompetencia tágabb összefüggéseit: a nyelvi elemek, a jel- és szabályrendszerek, valamint a nyelvhasználati stílusok és regiszterek társadalmilag elfogadott változatait.

A nevelési-oktatási szakasz fő célkitűzése a B1 szintű, felhasználóképes nyelvtudás megszerzése, amelyben az iskolai nyelvtanításon túl fontos szerepet játszanak a digitális eszközök, az internet, és a nyelvórákon kívüli nyelvtanulási lehetőségek (idegen nyelvű filmek, könnyített olvasmányok, e-mail levelezés, idegen nyelvű színi előadások, internetes kutatási feladatok stb.). Mindezek feltételezik és fejlesztik az aktív, önálló tanulói magatartást, melynek kialakítása és megalapozása a nyelvórák egyik fontos feladata.

Fontos szerepet játszik a nyelvtanulás iránti motiváció kialakítása, fenntartása és erősítése, ugyanakkor egyre inkább középpontba kerül a valós élethelyzetekben, valamint a pályaválasztás és a továbbtanulás során felhasználható nyelvtudás és a nyelvi tudatosság.

Kapcsolódás a kompetenciákhoz

A tanulás kompetenciái: Az idegen nyelvek tanulása során fejlődik a tanuló memóriája, a korábban tanult elemek felidézését és rendszerezését igénylő tanulási teljesítménye. A tanuló képessé válik a nyelvtanulási stratégiák felismerésére és ezek alkalmazására, ez pedig hasznosul más tantárgyak esetében is. A tanuló megtanulja a hibákra történő visszajelzések elfogadását, a hibák kijavításának szükségességét, valamint képessé válik saját és társai fejlődésének értékelésére. A tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségek felismerésével és kihasználásával is készül az egész életen át tartó tanulásra. Az önálló nyelvtanulásra való felkészülés a tanulási folyamat aktív résztvevőivé teszi.

A kommunikációs kompetenciák: A nyelvórai tevékenységek képessé teszik a tanulót arra, hogy az élő idegen nyelven árnyaltan fejezze ki, objektíven támassa alá, szemléltesse gondolatait, hallgassa meg társait, társaival közösen hozzon döntéseket, formáljon véleményt, információt és tudást osszon meg. Képekre, ábrákra, hanganyagokra, szövegekre idegen

nyelven utal, azokra vonatkozóan véleményt fogalmaz meg és állást foglal, s ezeket felhasználva, párban vagy csoportban, további kommunikációs feladatokat old meg. Nyelvtudását személyes és online nyelvi érintkezésben kapcsolatépítésre használja fel.

A digitális kompetenciák: Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, forrásokat és mobiltelefonos applikációkat, hogy a célnyelv jellemző kifejezéseit és pragmatikáját megfelelően alkalmazza, valamint saját fejlődését és tanulását támogassa. Ezzel lehetővé válik az idegen nyelvű szövegalkotás, szövegértés és nyelvi interakciók fejlesztése digitális felületeken és eszközök használatával.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az idegen nyelv tanulása során a tanulónak több szempontból fejlődik a gondolkodása, mely során egyre több nyelvi elemet képes felismerni, felidézni, az egymásra épülő elemeket logikusan elrendezni és alkalmazni. A feldolgozott témák hatására mérlegelő gondolkodása és problémamegoldó készsége, a nyelvek közötti kódváltást lehetővé tevő kognitív képességei is fejlődnek. Nyelvtudása növeli az információszerzési és tudásmegosztási lehetőségeit.

A személyes és társas kompetenciák: A társas kompetenciák fejlődéséhez hozzájárulnak a nyelvórákon gyakran párban vagy csoportban végzett feladatok, valamint egyéb, kooperáción alapuló tanulási tevékenységek is, melyek során fejlődik együttműködési készsége, kitartása, cél- és feladattudata. A nyelvtudás növeli a tanulók önbizalmát, önbecsülését, valamint fejleszti más nemzetek tagjaihoz, kultúrájához és az idegen, ismeretlen világokhoz való viszonyát.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az idegen nyelv tanulása során a tanuló nyitottá válik a saját országa, nemzete és más népek történelmére, kultúrája közötti eltérésekre, elfogadja a különbségeket, magabiztosságát az anyanyelvi kötődés és az a mérlegelő, toleráns gondolkodásmód határozza meg, amely teret ad a kreatív, alkotó jellegű önkifejezésnek. A korszerű nyelvtanítás szükségszerűen magában foglalja a tanuló életkorának megfelelő alkotó tevékenységeket és az alkotással kapcsolatos tartalmakat.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valós nyelvi célok és helyzetek idegen nyelven történő leképezésével valósul meg. Egy nyelvi feladat megoldása közben a tanuló együttműködik, hagyományos és digitális forrásokat használ, kommunikál, problémát vitat meg, döntéseket hoz, ezekről beszámol, és mindezek felkészítik a munkavállalásra.

Módszerek

Az idegen nyelv-tanítás tevékenység- és tanulóközpontú, vagyis a tanuló számára olyan életkorának, illetve érdeklődésének megfelelő szituációkat teremt, amelyekben a nyelvet

eszközként hatékonyan használja, a nyelvi funkciókat kommunikációs szándékának megfelelően alkalmazza és birtokában van a megfelelő szókincsnek.

Fontos a nyelvoktatásban az interdiszciplináris, azaz a tantárgyak között átívelő szemlélet, mely épít a más tantárgyak keretében szerzett előzetes tudásra, képes új kapcsolódási pontok kialakítására, az idegen nyelven megszerzett ismeretekkel pedig gazdagítja más tantárgyak tanulását. Projektfeladatok, információgyűjtés a szaktantárgyhoz, internetes kutatómunka, mind-mind történhet idegen nyelven is, felkészítve a tanulót a munka világában zajló információcserére.

A hosszútávon fenntartható nyelvi fejlődés érdekében a középiskolában kiemelten fontos, hogy a tanórán kívüli nyelvhasználati és nyelv tanulási tevékenységekre is építsünk, és erre a tanulót a nyelvtanulási céljai élőbbé, valódivá és elérhetővé válnak, erősítik a motivációt és annak fenntartását. A diák tudatában van annak, hogy a nyelv tanulás kulcsfontosságú szerepet tölt be a körülöttünk lévő világ megismerésében és megértésében.

A nyelv tanuló aktív, önálló, önszabályozó nyelv tanulóvá válása elengedhetetlen feltétele az élethosszig tartó tanulás megalapozásának is. Fejlesztéséhez szükség van az önálló tanulás megtapasztalásában való útmutatásra, valamint az önértékelés és a társértékelés alkalmainak folyamatos megteremtésére. Fontosak a kooperatív módszerek, valamint a projekt munka, amelyek fejlesztik a tevékenység-központú tervezést, a probléma- és folyamatközpontú gondolkodást és általában a célnyelven folytatott kommunikációt. Az oktatói munka tervezése során fontos szerepet kapnak az egyéni tanulási sajátosságok és igények is.

A nyelv tanítás folyamatában feltétlenül szükséges, hogy a tanuló a digitális tartalmak feldolgozásához segítséget kapjon. Az iskolai és az otthon elvégzendő feladatoknak köszönhetően a diák egyre inkább képes arra, hogy digitális eszközökön keresztül is megértse és létrehozza szöveget, valamint interakciót folytasson és tartalmat közvetítsen idegen nyelven.

Az idegen nyelvi órák során, valamint az iskolán kívüli célnyelvi tevékenységek által a nyelv tanuló részesévé válhat egy újabb kultúrának, kapcsolatot teremthet a célnyelven beszélőkkel, ilyen módon a saját és más kultúrákkal szembeni tudatossága fejlődik. Az ismeretszerzésben segíthetnek a célnyelvi országokról szóló olvasmányok vagy filmek, vagy a rendszeres idegen nyelvi projekt feladatok, melyet a tanuló akár egyénileg, akár csoportosan készíthet el. Mindezek révén a nyelv tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére képes saját nemzeti sajátosságait és értékeit a célnyelven közvetíteni.

A nyelvtanulásban a valódi kommunikációs szituációknak és a valós nyelvi cselekvéseknek az alapja az idegen nyelvű autentikus szöveg, mely a nyelvtanuló számára mind tartalmi, mind pedig nyelvi és kognitív szempontból is releváns. A jól megválasztott, megbízható tananyag nagy segítség oktatónak és tanulóknak egyaránt, és a tanulási folyamat sikeressége szempontjából meghatározó lehet. A nevelési-oktatási szakasz egyik legfontosabb célja a szövegkompetencia, azaz a szövegekkel való munka tudatos fejlesztése. A nyelvtanulóknak képessé kell válnia arra, hogy a szövegeket megértse, hasonlókra létre tudjon hozni, és azokból kinyert információkat fel tudja használni saját céljainak megvalósítására. Hangsúlyos szerepe van emellett a nyelvi eszközök funkcionalitásának, melyek nem különálló egységekként, hanem kontextusba ágyazva jelennek meg. Ennek értelmében a nyelvtanulót képessé kell tenni arra, hogy a szövegértés és a szövegalkotás során a nyelvi eszközök szövegben betöltött funkcióját tudatosan kezelje, valamint szövegösszetartó és figyelemvezető eszközöket használjon.

A motiváció fenntartása és erősítése érdekében a nyelvórát a pozitív, stresszmentes, jó hangulatú tanulási környezet jellemzi, amelyben a tanuló életkori sajátosságainak megfelelő, érdekes, nyelvi és kognitív szempontból is kihívást jelentő feladatokat old meg. A változatos munkaformák, a projektmunkák, a kooperatív tanulási technikák alkalmazása, valamint az irányító oktatói és a társak visszajelzései, a különféle értékelési formák az idegen nyelv esetében is segítik a tanulót abban, hogy továbbra is szívesen és örömmel vegyen részt a tanórai feladatokban. Önbizalma így erősödhet, nyitott és motivált marad nyelvtudása hosszú távú fejlesztésére. A nevelési-oktatási szakasz végére magabiztossá válik, szívesen használja nyelvtudását, és egyúttal egyre inkább tudatos nyelvhasználó is lesz, aki képes saját hibáit észrevenni, valamint saját és társai haladását értékelni.

A nyelvi tartalmak és eszközök átadása kontextusba ágyazottan, szövegek alapján, konkrét beszédhelyzetekben, akár nonverbális és/vagy vizuális elemekkel megsegítve történik. A használható nyelvtudás és a valós kommunikáció elsajátítása érdekében integráltan kell fejleszteni a nyelvi és nem nyelvi készségeket.

Amennyiben az idegen nyelv oktatása csoportbontásban történik a tanulókat nyelvtudásuk alapján kell beosztani, az intézmény kötelező nyelvi szintfelmérést tart.

Tanulási eredmények

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a 13. évfolyam végére a KER szerinti B1 nyelvi szint, a középszintű érettségi vizsgához szükséges tudás a kimeneti elvárás.

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló témakörtől függetlenül ismer és tudatosan alkalmaz nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat, képessé válik arra, hogy nyelvtudását valós, személyes, tanulással kapcsolatos vagy szakmai céljaira alkalmazza, valamint készül az aktív nyelvtanulás eszközeivel az egész életen át tartó tanulásra. Ezeket más tanulási területeken is alkalmazza kompetenciáinak mélyítésére.

Az idegen nyelvi helyi programterv felépítése, szerkezete

Az élő idegen nyelvi helyi programtervben az általános bevezetőt az adott éves/kétéves nevelési-oktatási szakaszban a tantárgy tanítására jellemző specifikumok összefoglalása követi, melyekben -évfolyamokra bontva- felsorolásra kerülnek az elsajátítandó nyelvi funkciók, nyelvi struktúrák és elemek. Ezután az egyes témaköröknél megtalálhatóak a részletes tanulási eredmények, a fejlesztési feladatok, a javasolt tevékenységek, valamint a témakörökhöz kapcsolódó óraszámok.

9-10. évfolyam

Ennek a nevelési-oktatási szakasznak az a fő célja, hogy a tanuló megismerkedjen az angol nyelv alapvető szerkezeteivel, alapszókincsével, és fejleszthesse kommunikatív és interkulturális kompetenciáját. A nyelvi alapkészségek kialakítása mellett a középiskolában egyre hangsúlyosabbá válnak a társadalom és a nyelvhasználat, valamint a jel- és szabályrendszerek kapcsolatai, melyek fejlesztése összhangban áll a Nat-ban megfogalmazott egyéb kulcskompetenciákkal és nevelési célokkal. Ebben a szakaszban is fontos, hogy a nyelvtanulás az idegen nyelvi tartalmakon keresztül ébressze fel a tanulóban a világ megismerésének igényét, az ismeretek, a tudás átadásának lehetőségét, a kreatív, felelősségteljes gondolkodást, az önkifejezési vágyat, a nemzeti és az interkulturális tudatosságot, valamint a digitális kompetenciák kialakítását.

Nyelvtudásának fejlődésével egyidőben a tanuló halad az önálló, tudatos nyelvhasználóvá válás útján. Egyre jobban érti, hogy a felnőtt élet, elsősorban a továbbtanulás és a szakmai boldogulás egyik alapvető kulcsa a használható nyelvtudás. Ezért a nyelvóráknak segíteniük kell a tanulót abban, hogy az idegen nyelvet személyes érdeklődéséhez kapcsolódó, valós kommunikációs helyzetekben használhassa.

Az egyre összetettebbé váló tartalmak megértésének, elsajátításának és használatának érdekében a diák sokféle, érdekes, kihívást jelentő feladatot old meg a nyelvórákon. A változatos munkaformák lehetőséget biztosítanak arra, hogy együtt dolgozzon társaival, például projektmunkákban, kiselőadásokban, vitafórumokon és ezek során használja kreativitását,

problémamegoldó gondolkodását, illetve, hogy kifejtse véleményét hagyományos és digitális csatornákon keresztül is. Különösen fontos az irányító oktató támogató visszajelzése, és az a többféle értékelési forma, melyek által segítséget és mintát kap önmaga és társai értékeléséhez, megtanulja saját és mások hibáit felismerni és azokat kijavítani. Így válik a tanuló egyre inkább önállóvá a nyelvtanulás és a nyelvhasználat terén is. Az egyéni érdeklődés és igények figyelembevétele meghatározó, ezért a nyelvórákba be kell emelni olyan idegen nyelvi tartalmakat, lehetőségeket és eszközöket, amelyekkel a tanuló a nyelvórákon kívül is szívesen foglalkozik.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a tanuló különböző szövegtípusokkal, olvasmányokkal ismerkedik meg. A gondosan kiválasztott, lehetőség szerint autentikus szövegek feldolgozása során fejlődik szövegalkotási, szövegértési, valamint interakciós készsége.

A szakasz végére a tanuló eléri a KER szerinti A1-A2 szintet.

Angol nyelv

9. évfolyam

Nyelvi funkciók (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hello! Good morning! Good night! Goodbye! Bye-bye! Take care! How are you? Fine, thanks. I'm OK.)

személyre vonatkozó információkérés, információadás (What's your name? My name is Peter. How old are you? I'm 14. Where are you from? I'm from Budapest. When's your birthday? On 4th July. Have you got a pet? Yes, a cat. No, I haven't. Have you got any brothers or sisters? Yes, a brother. No, I haven't. Can you speak French? I can understand French. What's your favourite subject? It's maths.)

dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What's this? What is it like? It's .../ It's big and comfortable. What's ... in English? What's ... in Hungarian?)

köszönet kifejezése (Thanks. Thanks a lot. Thank you very much.)

köszönetre történő reakció megfogalmazása (You're welcome. No problem.)

megszólítás kifejezése és arra reagálás (Excuse me. Can I help you?)

bemutakozás megfogalmazása (My name is ... Hello. Hi!)

hogylét iránti érdeklődés (How are you? What's the matter?)

hogylét iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (I'm fine, thanks. I'm OK. I feel ...)

bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (I am sorry. I'm very sorry.)

bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. No problem.)

megszólítás és elköszönés kifejezése írott, személyes szövegben, pl. baráti levélben és e-mailben (Dear Peter, ... Best wishes, Love.)

véleménykérés és arra reagálás (What do you think? I think ... I don't think so. What's your opinion? In my opinion, ...)

tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (How do you like it? It's great, I like it a lot. Do you like ...? Yes, I do. No, I don't.)

igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Yes, I have. No, I haven't. Yes, I do. No, I don't.)

tudás, illetve nem tudás kifejezése (I know. I don't know. I have no idea.)

akarat, kívánság kifejezése (I'd like an ice cream, please.)

kínálás és arra reagálás (Would you like an orange? Here you are. Yes, please. No, thank you. Thank you.)

alapvető érzések kifejezése (I'm cold. I'm hungry. I'm happy/sad/angry.)

dicséret, kritika kifejezése (It's great. It's a good idea. It's boring.)

csodálkozás kifejezése (How come? Is he?)

kérés és arra reagálás (Can you give me a pen? Can I get a pen? Yes, here - you are. Sorry, I can't.)

javaslat és arra reagálás (Let's go to the cinema., Good idea.)

meghívás és arra reagálás (Can you come to my party? Yes, thanks. Sorry, I can't.)

nem értés megfogalmazása (I don't understand.)

betűzés kérése, betűzés (Can/could you spell it for me? It spells ...)

visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Can you repeat it?)

valaki igazának az elismerése és el nem ismerése (You are right. You are wrong.)

utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Come here, please. Read the text.)

tanácsadás (You shouldn't go outside in this weather.)

egyetértés kifejezése (I fully agree with you. I think you're right.)

egyet nem értés kifejezése (I don't agree with you at all.)

Nyelvi elemek, struktúrák (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

cselekvés, történés, létezés kifejezése jelen időben: 'to be' létige (I'm ... I'm not ... Are you ...? Is he ...? Who is he? What's that?); There is/There are (There is an apple in my bag.)

Present Simple (I eat bread for breakfast. I don't like cheese. Do you play tennis?); Present Continuous (Why is she crying? I'm not listening. I'm leaving.)

cselekvés, történés, létezés kifejezése jövő időben: Present Continuous (What are you doing on Saturday?)?

felszólító mód: felszólítások (Come here. Don't shout. Let's go.)

birtoklás kifejezése: birtokos névmások (Joe's brother, my, your, his/her/its, our, their, 'have'/'have got' (Have you got any brothers?))

mennyiségi viszonyok: egyes és többes szám (dog-dogs, child-children); számok (one, two, ..., hundred), sorszámok (first, second, third,...); megszámlálható főnevek (How many CDs have you got? I've got a lot of/few CDs.); megszámlálhatatlan főnevek (How much money have you got? I've got a lot of/little money.)

időbeli viszonyok: gyakoriság (How often? always, often, sometimes, never, once/twice a week, every day), dátumok/időpontok (in 1997, in July, at 5 o'clock, on Monday, It's eight. It's quarter to eight.)

modalitás: 'can (for ability)', (I can/can't swim.); 'can (for permission)', (Can I join you?); 'have to' (Do you have to be there?); should (You should take your exam again.)

szövegösszetartó eszközök: mutató névmások (this, that, these, those), kötőszavak (and, or, but, because), névmások (I, he, they ... me, him, them ...), 'some/any' (There are some pencils in

the bag. Have you got any sisters? I haven't got any matchboxes. There's some water in the vase., There isn't any juice in my glass.),

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

- adott tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- adott tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- felismeri és használja a legegyszerűbb mindennapi nyelvi funkciókat életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben interakciót folytatva.

A 9. évfolyamon az angol nyelv tantárgy óraszám: heti 4 óra (144 óra/tanév)

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Personal topics: family relations, lifestyle, people and society	40
Classroom activities	30
Public matters	10
English and language learning	15
Intercultural topics	20
Cross-curricular topics and activities	7
Current topics	5
Entertainment	10
Gaining and sharing knowledge	7
Összes óraszám:	144

Témakör: Personal topics: family relations, lifestyle, people and society

óraszám: 40 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott tématarományban;

értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;

kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;

az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;

üzeneteket ír;

megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;

kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;

kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;

ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: acquaintances, family relations, friends

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: clothes

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: daily activities, hobbies, meals, housework

A témakörre jellemző alapvető fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: describing people

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata

Alapvető érzések begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével történő átadása.

Javasolt tevékenységek:

projektmunka egyénileg (PPT):

családfa készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása

a legjobb barát, barátnő bemutatása

szóbeli mini-prezentációk: 'Napirendem'+ családtagjaim napirendje, szabadidő

kérdőívek megalkotása, kitöltése, illetve írásbeli/szóbeli összegzése:

'Különóráink és hobbijaink' (időpont, helyszín stb.)

internetes kutatás

A famous person's life and lifestyle

Szerepjátékok:

Interjú egy híres emberrel az életéről és családjáról

Ismerkedés az új osztálytársakkal – kérdések és feleletek

Témakör: Classroom activities

óraszám: 30 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket;

felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az adott tématarományhoz tartozó témákban;

képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő kérdések alapján;

változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint segítséggel;

értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket;

alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;

alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során;

nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak/fordulatok ismétlését vagy betűzését kéri;

a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket segítséggel a tevékenység céljainak megfelelően alkalmazza;

részt vesz egyszerű szövegértést igénylő nyelvórai tevékenységekben;

részt vesz egyszerű szövegalkotást igénylő nyelvórai tevékenységekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school staff, classmates

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: afternoon activities, school festivals, school traditions, events, extracurricular opportunities for language learning

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: learning, extracurricular use of language, social events, keeping traditions

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: knowledge, language learning targets

Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben

Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.

Javasolt tevékenységek:

projektmunka: - egyéni vagy csoportos

iskolai szokások, napirend, órarend

iskolai szabályok

iskolai öltözködés Magyarországon és a célnyelvi országokban

tantárgyak összehasonlítása a két országban, iskolai időbeosztás összehasonlítása, tanórán

kívüli tevékenységek összehasonlítása

kérdőív készítése:

kedvenc tantárgyak, ki miben érzi jónak / kevésbé jónak magát – szóbeli összesítés

kutatómunka: szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása

csoportos feladat:

szókártyákból mondatalkotás – melyik csoport tudja az összes kártyáját felhasználni?

mi mindent csinál az ideális nyelvtanuló idegen nyelven?

Témakör: Public matters

óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre, helyszínekre, tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: restaurants

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ordering, paying

A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése.

javasolt tevékenységek:

szerepjátékok – csapatversenyben: Melyik a legjobb jelenet?

gyors étteremben

étteremben

prospektus, reklám készítése - étterem

ismerkedés a reklámok világával: színek, logók, üzenetek

Témakör: English and language learning

óraszám: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri a célnyelv főbb jellemzőit;

értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is;

követi a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést és intonációt a tanult nyelvi elemekben;

alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;

digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;

nyelvtanulási céljainak eléréséhez társaival párban és csoportban együttműködik;

nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning, languages

Az anyanyelv és a célnyelv közötti legalapvetőbb kiejtésbeli /helyesírási különbségek felismerése

A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata

Az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmak felismerése, akár a tanórán kívül is, digitális csatornákon is

Alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák használata.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

tanulásmódszertan tudatosan: szótanulási technikák

Nyelvtanulási típusok, stratégiák feltérképezése kérdőívvel

közös popzenehallgatás, a szöveg egyszerű feldolgozása feladatlappal

videónézés a célnyelven

keresztrejtvény készítése a videókulcsszavaival

betűzésverseny

Ki tudja leggyorsabban a lebetűzött szavakat helyesen leírni?

egyszerű nyelvezetű szöveg órai feldolgozása (illusztráció, előadás)

játékos diktálási feladatok

running dictation

Chinese whispers

egy (alapszintű) könnyített olvasmány elolvasása, egyéni feldolgozása és bemutatása az osztálynak

Témakör: Intercultural topics

óraszám: 20 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal;

megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait;

a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Főbb célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete, összehasonlítása alapvető hazai szokásainkkal

Célnyelvi országok főbb országismereti jellemzőinek ismerete

Hazánk főbb országismereti jellemzőinek ismerete célnyelven

A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó alapvető tanult nyelvi elemek alkalmazása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

Projektmunka – egyéni vagy csoportos

az Egyesült Királyság és Magyarország összehasonlítása hagyományos és digitális kutatómunka majd órai kiselőadások formájában, az alábbi témakörök mentén:

az angol és magyar iskolák jellemzői, napirend

mindennapi szokások Angliában és Magyarországon – van-e különbség?

családon belüli szerepek és feladatmegosztás a két kultúrában

viselkedésbeli különbségek a két kultúrában (pl. üdvözlés)

angol/magyar étkezési szokások, tipikus ételek

Csoportos játék:

Ki tud többet az Amerikai Egyesült Államokról – jellemző adatok, alapvető tudnivalók

rövid dokumentumfilmek megtekintése, elemzése a célnyelvi országokról

jellegzetes angolszász ünnepek megszervezése az osztályban/iskolában

pl. Christmas Party

Témakör: Cross-curricular topics and activities

óraszám: 7 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformákban;

ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Alapvető szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

egyéni projektmunka - témák, személyiségek bemutatása

Hogyan tudom alkalmazni nyelvtudásomat más tárgyak tanulásánál?

egy szabadon választott téma, mely más tárgy tanulása közben felkeltette az érdeklődésemet

egy híres tudós élete

egy angol király élete

Magyarország történelmének egy érdekes alakja

internetes kutatómunka

szavak, kifejezések keresése a különböző tantárgyakhoz

vaktérképen országok, népek megjelölése, népnevek gyakorlása

Témakör: Current topics

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;

találkozik a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven a megismert témák alapján.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

szerepjáték:

interjú készítése egy, a hírekben aktuálisan szereplő híres emberrel

Témakör: Entertainment

óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;

a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;

találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;

felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Életkorának és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése

Életkorának és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű, akár irodalmi szövegek, filmek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára

Célnyelvi társasjátékok készítése és használata

Részvétel játékos nyelvi tevékenységekben, drámajátékokban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

egyéni projektmunkák és bemutatók

saját szórakozási szokások

felmérés készítése és kiértékelése

szórakozási szokások az osztályon belül – melyik a legkedveltebb

egyéni internetes kutatások angolul különböző témákban (filmek, színészek, együttesek stb.)

dalszövegek feldolgozása, nyelvi érdekességek felfedezése

olvasási verseny az osztályon belül

Témakör: Gaining and sharing knowledge

Javasolt óraszám: 7 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformákban;

találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is;

néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;

találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Egyszerű, releváns információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven

A tanult témákhoz kapcsolódó angol nyelvű, egyszerű információ megszerzése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka saját, választott témából, poszter készítése, prezentáció

10. évfolyam

Nyelvi funkciók (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

információkérés/adás (Can you direct me to....? When is the next train? What time does the train arrive? Is the boss here? Yes, he is.)

dolgok, személyek, helyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (What's this? What is it like? It's .../ It's big and comfortable. What's ... in English? What's ... in Hungarian?)

bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (Sorry I didn't.....)

bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (That's OK. No problem.)

megszólítás és elköszönés kifejezése írott, személyes szövegben, pl. baráti levélben és e-mailben (Dear Peter, ... Best wishes, Love.)

véleménykérés és arra reagálás (What do you think? I think ... I don't think so. What's your opinion? In my opinion, ...)

tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (How do you like it? It's great, I like it a lot. Do you like ...? Yes, I do. No, I don't.)

alapvető érzések kifejezése (I'm cold. I'm hungry. I'm happy/sad/angry.)

dicséret, kritika kifejezése (It's great. It's a good idea. It's boring.)

öröm, sajnálkozás, bánat kifejezése (Great! I'm very happy., Good for you. I feel so happy for you. I'm sorry to hear that. Oh, no! Oh, dear! I feel so sorry for you.)

elégedettség/elégedetlenség kifejezése (I'm quite pleased with it. Are you happy with ...? Are you satisfied with ...? That's fine/nice/not bad. I'm quite happy with ..., That wasn't very nice/good.)

csodálkozás kifejezése (How come? Is he?)

javaslat és arra reagálás (It would be great if you could... Shall we...? I'd rather....)

nem értés, magyarázatkérés, magyarázat értésének ellenőrzése (Is it clear? Sorry, what does that mean?)

felkérés hangosabb, lassúbb beszédre (Could you speak a little more slowly, please?)

valaki igazának az elismerése és el nem ismerése (You are right. You are wrong.)

egymást követő események leírása (What happened? First ... then ... finally ...)

utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Come here, please. Read the text.)

egyetértés kifejezése (I fully agree with you. I think you're right.)

egyet nem értés kifejezése (I don't agree with you at all.)

töprengés (It looks as if...Perhaps..., i would say that...)

Nyelvi elemek, struktúrák (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

cselekvés, történés, létezés kifejezése jelen időben: Present Simple (I eat bread for breakfast. I don't like cheese. Do you play tennis?); Present Continuous (Why is she crying? I'm not listening. I'm leaving.) Present Perfect (She has changed her number. I have just eaten.)

cselekvés, történés, létezés kifejezése múlt időben: 'to be' létige (I was ... I wasn't ... Were you ...? Was he ...? Who was there? What was that?), Past Simple (I ate bread for breakfast. I didn't see the film. Did you visit Joe?)

cselekvés, történés, létezés kifejezése jövő időben: 'going to' (I'm going to be a doctor. It's going to rain.) 'will' (I think scientists will discover a cure for cancer. I'll do your homework for you.)

felszólító mód: felszólítások (Come here. Don't shout. Let's go.)

birtoklás kifejezése: múlt időben (I didn't have many friends at school.)

minőségi viszonyok: rövid melléknevek fokozása (Tom's younger than Sue. Mary is the prettiest girl.); rendhagyó melléknevek fokozása (good/bad, better/worse); hosszabb melléknevek fokozása, összehasonlítás (the most intelligent, She is the most intelligent of all.)

térbeli viszonyok: prepozíciók, helyhatározók (here, there, on the left, on the right, in, on, under, opposite, next to, between ...)

időbeli viszonyok: already, yet, just (I have already read it. He has not finished it, yet. She has just entered the room.) időtartam: How long? (How long were you in Spain? For one month.)

modalitás: 'had to' (Did you have to be there?); 'could' (Could you swim when you were four?)

szövegösszetartó eszközök: mutató névmások (this, that, these, those), kötőszavak (and, or, but, because, although), névmások (I, he, they ... me, him, them ...), 'some/any' (There are some pencils in the bag. Have you got any sisters? I haven't got any matchboxes. There's some water in the vase., There isn't any juice in my glass.),

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

- adott tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- adott tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- felismeri és használja a legegyszerűbb mindennapi nyelvi funkciókat életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben interakciót folytatva.

A 10. évfolyamon az angol nyelv tantárgy alapóraszám: heti 4 óra (144 óra/tanév)

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Personal topics: family relations, lifestyle	25
Environment and nature	25
Holidays, travelling, tourism	15
Public matters	15
English and language learning	10
Intercultural topics	10
Cross-curricular topics and activities	5
Current topics	5
Science and technology, Communication	20
Entertainment	5
Gaining and sharing knowledge	9
Összes óraszám:	144

Témakör: Personal topics: family relations, lifestyle, people and society

Javasolt óraszám: 40 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve;

rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott tématarományban;

értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;

kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;

az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;

üzeneteket ír;

megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;

kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;

kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;

ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: immediate environment, home

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, housework

Személyes környezethez tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata

Alapvető érzések begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével történő átadása.

Javasolt tevékenységek:

projektmunka egyénileg (PPT):

a lakóhely és környezetének bemutatása

projektmunka csoportban:

(plakát készítése): Mit teszünk környezetünk védelme érdekében?

otthon

az iskolában

a lakóhelyünkön

szóbeli mini-prezentációk: 'Napirendem'+ családtagjaim napirendje, szabadidő

kérdőívek megalkotása, kitöltése, illetve írásbeli/szóbeli összegzése:

Témakör: Environment and nature

Javasolt óraszám: 20 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott tématarományban;

értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;

az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;

üzeneteket ír;

ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nature

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: natural disasters

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nature protection, animal protection, keeping pets

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: natural phenomena, weather

Közvetlen környezethez tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata.

Javasolt tevékenységek:

projektmunka egyénileg, (prezentáció készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása)

magyarországi állatkertek és lakóik

lakóhelyem, környezetem

internetes kutatás – szófelhő

milyen állatok élnek Angliában/Amerikában/Ausztráliában?

az időjárás különbségei Angliában és Magyarországon

játék

állat barkochba

kvíz/keresztrejtvény

Témakör: Holidays, travelling, tourism

Javasolt óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;

az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan/kooperatív munkaformában.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tourists, tour guides;

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: destinations, sights, places of interests;

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: means of transport,

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays in Hungary and abroad;

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: sightseeing;

Az utazás és turizmus tématerületéhez tartozó egyszerű információk átadása

Interakció az utazás és turizmus tématerületében.

Javasolt tevékenységek:

projektmunka egyénileg, (prezentáció készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása)

Angliai látnivalók, nevezetességek

Magyarország híres látnivalói

Lakóhelyem nevezetességei

Internetes kutatómunka

különleges közlekedési eszközök a nagyvilágban – képekkel

Szerepjátékok

idegenvezető – izgága, kérdésekkel teli csoport

Témakör: Public matters

Javasolt óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tourists

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural institutions, restaurants, national and international attractions/sights, city life/country life

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural events, ways of entertainment

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: giving directions, giving information

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture, travelling

A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése.

javasolt tevékenységek:

szerepjátékok – csapatversenyben: Melyik a legjobb jelenet?

utazási irodában

utcán: útbaigazítás kérése és adása

'I'm a Budapest/London tourist guide' – helyi látványosságok bemutatása

prospektus, reklám készítése - (étterem, mozi, színház, látványosság)

internetes kutatómunka

kviz játék a célnyelvi országokról és hazánkról

Vitafórum:

városi és vidéki élet, ki hogyan érvel?

kérdőív készítése, kitöltése, kiértékelése:

a legkedveltebb szabadidős tevékenységek a csoportban, (tv, olvasás, internet, közösségi média, tánc, sport stb.), és miért?

Témakör: English and language learning

Javasolt óraszám: 30 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri a célnyelv főbb jellemzőit;

értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is;

követi a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést és intonációt a tanult nyelvi elemekben;

alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;

digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;

nyelvtanulási céljainak eléréséhez társaival párban és csoportban együttműködik;

nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning, languages

Az anyanyelv és a célnyelv közötti legalapvetőbb kiejtésbeli /helyesírási különbségek felismerése

A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata

Az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmak felismerése, akár a tanórán kívül is, digitális csatornákon is

Alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák használata.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

tanulásmódszertan tudatosan: szótanulási technikák

Nyelvtanulási típusok, stratégiák feltérképezése kérdőívvel

közös popzenehallgatás, a szöveg egyszerű feldolgozása feladatlappal
filmnézés a célnyelven

a film egy-két jelenetéhez hangalámondás, feliratozás készítése

a film egy-két jelenetének dramatizálása, eljátszása

keresztrejtvény készítése a film kulcsszavaival

betűzésverseny

Ki tudja leggyorsabban a lebetűzött szavakat helyesen leírni?

egyszerű nyelvezetű szöveg órai feldolgozása (illusztráció, előadás)

játékos diktálási feladatok

running dictation

Chinese whispers

egy (alapszintű) könnyített olvasmány elolvasása, egyéni feldolgozása és bemutatása az osztálynak

Témakör: Intercultural topics

Javasolt óraszám: 20 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal;

megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait;

a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Főbb célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete, összehasonlítása alapvető hazai szokásainkkal

Célnyelvi országok főbb országismereti jellemzőinek ismerete

Hazánk főbb országismereti jellemzőinek ismerete célnyelven

A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó alapvető tanult nyelvi elemek alkalmazása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

Projektmunka – egyéni vagy csoportos

az Egyesült Királyság és Magyarország összehasonlítása hagyományos és digitális kutatómunka majd órai kiselőadások formájában, az alábbi témakörök mentén:

tipikus angol ház, lakás – miért más itthon?

családon belüli szerepek és feladatmegosztás a két kultúrában

állattartási szokások, kedvenc állatok ('cats' vs 'dogs'?)

angol és magyar nyaralási szokások

angol időjárás – magyar időjárás

az Egyesült Királyság/Magyarország tájegységei, országrészei

híres helyek a két országban

Csoportos játék:

Ki tud többet az Amerikai Egyesült Államokról – jellemző adatok, alapvető tudnivalók

rövid dokumentumfilmek megtekintése, elemzése a célnyelvi országokról

jellegzetes angolszász ünnepek megszervezése az osztályban/iskolában

pl. Christmas Party

Témakör: Cross-curricular topics and activities

Javasolt óraszám: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformákban;

ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Alapvető szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

egyéni projektmunka - témák, személyiségek bemutatása

Hogyan tudom alkalmazni nyelvtudásomat más tárgyak tanulásánál?

egy szabadon választott téma, mely más tárgy tanulása közben felkeltette az érdeklődésemet
célnyelven rövid történet, egyéni élmény leírása

internetes kutatómunka

szavak, kifejezések keresése a különböző tantárgyakhoz

csoportos projekt:

társasjáték készítése és játszása - fókuszban egy-egy tantárgy (pl. földrajz, történelem, biológia, művészeti tantárgyak)

Témakör: Current topics

Javasolt óraszám: 9 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;

találkozik a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven a megismert témák alapján.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

projektmunka:

időjárásjelentés készítése

Egy izgalmas sportesemény megtekintése az angol nyelvű híradóban (pl. úszó VB)

szógyűjtés az esemény témájával kapcsolatban

szerepjáték:

interjú készítése egy, a hírekben aktuálisan szereplő híres emberrel

Témakör: Science and technology, Communication

Javasolt óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

egyénilag vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

az adott tématarományban értelmez nyelvi szintjének megfelelő hallott és írott célnyelvi szövegeket kevésbé ismert témákban és szövegtípusokban is;

az adott tématarományban szóban és írásban létrehoz szövegeket különböző szövegtípusokban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: basic objects used by everyday people, mobile phones, computers, internet

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: using technology in everyday life, using technology for studying or for work

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: internet, social networks

Egyszerű információ átadása a tudomány és technika tématarományban.

javasolt tevékenységek

Projektmunka (csoportban): Milyen technikai újítások fogják segíteni a jövőben...

a közlekedést

a házimunkát

az oktatást?

a kommunikációt?

Internetes kutatómunka és prezentáció

a világ legfontosabb találmányai

a kommunikáció fejlődése az utóbbi 20 évben

Vitafórum

az internet jövője

Mire jó a virtuális valóság?

a közösségi oldalak előnyei és hátrányai

Haladás-e minden változás?

Témakör: Entertainment

Javasolt óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;
találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;
felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Életkorának és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése
Életkorának és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű, akár irodalmi szövegek, filmek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára
Célnyelvi társasjátékok készítése és használata
Részvétel játékos nyelvi tevékenységekben, drámajátékokban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

egyéni projektmunkák és bemutatók
saját szórakozási szokások
kedvenc kulturális élmények
felmérés készítése és kiértékelése
szórakozási szokások az osztályon belül – melyik a legkedveltebb
egyéni internetes kutatások angolul különböző témákban (filmek, színészek, együttesek stb.)
dalszövegek feldolgozása, nyelvi érdekességek felfedezése
olvasási verseny az osztályon belül
egy választott könnyített olvasmány feldolgozása
angol tinédzser naplóírási minták megismerése, kipróbálása
e-mailezés angolul
közös választott dal/képregény/film/könyv órai feldolgozása
csoportchat:
közös online csoport létrehozása, használata - vélemények, rövid blogok írása

Témakör: Gaining and sharing knowledge

Javasolt óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformákban;

találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is;

néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;

találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Egyszerű, releváns információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven

A tanult témákhoz kapcsolódó angol nyelvű, egyszerű információ megszerzése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka saját, választott témából, poszter készítése, prezentáció

11–13. évfolyam

A 11. évfolyamra idegen nyelvből már A1-A2 szintű nyelvtudással érkeznek a tanulók, és célja az, hogy nyelvtudását további fejlessze. Középiskolai tanulmányai végére rendelkezik annyi tudással és tapasztalattal, hogy nyelvtudását fel tudja használni a körülötte lévő világ megismerésére, információszerezésre és -cserére, valamint valós kommunikációra és kapcsolatépítésre.

Ebben a szakaszban új témakörként jelenik meg a tudomány és technika, a kommunikáció; a többi témakörnél a különbséget a tanulási eredmények bővülése, árnyaltabbá válása jelenti.

Változatlanul fontos szerepet kap az önálló nyelvtanulás fejlesztése, mert a középiskolai évek végére a tanulónak idegen nyelvből képessé kell válnia arra, hogy nyelvtudását a későbbiekben önállóan is fenntartsa és továbbfejlessze, valamint arra, hogy nyelvtudását személyes és szakmai életében valós használatra adaptálni tudja.

A szakasz végére a tanuló eléri a KER szerint meghatározott B1 szintet.

A helyi tanterv a kötelező tartalmat témakörökön keresztül közelíti meg. Az egyes témakörök mellett az évfolyamra kötelező nyelvi funkciók és nyelvi elemek, struktúrák kerültek megfogalmazásra. A listákban kizárólag az újonnan belépő elemek jelennek meg, melyek a 9-10. évfolyamokon meghatározottakra épülnek, azokat fejlesztik tovább.

11. évfolyam

Nyelvi funkciók (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (I am really keen on...)

érzések kifejezése (How do you feel when...? disappointed, shocked, upset, envious...)

tanácsadás kifejezése (I don't think you should...)

figyelem, érdeklődés kifejezése (You're joking! Really? What a relief!)

érzelmelek találgatása (Judging by her expression I'd say)

javaslat és arra reagálás (Do you fancy...? What about....?.)

meghívás és arra reagálás (I'd like to invite you to my party. Thank you, I'm happy to come.)

szükségesség kifejezése (I need to... I don't have to...)

Nyelvi elemek és struktúrák (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

cselekvés, történés, létezés kifejezése múlt időben: Past Continuous (He was watching TV when I entered the room..)

minőségi viszonyok: összehasonlítás 'as...as'(London was as hot as Athens.)

mennyiségi viszonyok: 'enough', 'too', 'quite' (It isn't good enough. The cake tastes quite good.)

logikai viszonyok: célhatározás kifejezése (He went to Rome to study Italian)

szövegösszetartó eszközök: kötőszavak (however...)

modalitás: must, mustn't, needn't, don't have to , can't could, may (Can/could/may I join you?); should, shouldn't (I don't think you should ask her.)

feltételesség kifejezése : Zero conditional (If you heat ice, it melts.)

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

adott tématarományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;

adott tématarományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;

adott tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

A 11. évfolyamon az angol nyelv tantárgy óraszám: heti 3 óra (108 óra/tanév)

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Personal topics: family relations, lifestyle, people and society	15
Environment and nature	15
School and education	5
Public matters	20
English and language learning	10
Intercultural topics	10
Cross-curricular topics and activities	5
Current topics	8
Science and technology, Communication	5

Entertainment	5
Gaining and sharing knowledge	5
Összes óraszám:	108

Témakör: Personal topics: family relations, lifestyle, people and society

óraszám: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
 elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve;

rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott témartományban;

értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;

összetett írott instrukciókat értelmez;

kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű, nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;

az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel, és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;

véleményét, gondolatait, érzéseit egyre magabiztosabban fejezi ki a tanult nyelvi eszközökkel;
 a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;

váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre is reagál egyszerű célnyelvi eszközökkel, személyes vagy online interakciókban;

üzeneteket ír;

egyszerűen megfogalmazza személyes véleményét, másoktól véleményük kifejtését kéri, és arra reagál, elismeri vagy cáfolja mások állítását, kifejezi egyetértését vagy egyet nem értését;
 kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;

kifejez kérést, javaslatot, meghívást, kínálást és ezekre reagálást;

kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;

nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;

megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;

ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: acquaintances, family relations, friends

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: immediate environment, home

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: welfare, social relations

Személyes témákhoz tartozó információk átadása

Életkorak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata.

javasolt tevékenységek

Projekt (egyéni):

érdekes családi történetek a múltból

internetes kutató munka és csoportos projekt

családok az angol nyelvű országokban, különbségek, hasonlóságok

szerepek a családon belül

Szerepjáték:

pl. az orvosnál

Közvélemény kutatás:

hobbik, érdeklődési körök

Témakör: Environment and nature

óraszám: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott tématarományban;

értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;

kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű, nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;

az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel, és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;

véleményét, gondolatait, érzéseit egyre magabiztosabban fejezi ki a tanult nyelvi eszközökkel; a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;

megoszt alapvető személyes információkat környezetéről egyszerű nyelvi elemekkel;

ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nature

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: natural disasters

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nature protection, animal protection, keeping pets

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: natural phenomena, maintaining the environment, sustainability

Környezethez tartozó információk átadása

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata.

javasolt tevékenységek

Internetes kutatás:

veszélyeztetett állatok

kihaló növényfajok

nemzeti parkok a célnyelvi országokban és Magyarországon

a tengerek szennyezése -műanyag-szigetek a tengerben

Kiselőadás készítése:

veszélyben a földünk

a klímaváltozás jelenlegi és lehetséges hatásai

a nemzeti parkok és állatkertek feladatai

Mennyire egészséges lakóhelyem környezete?

Vitafórum:

hasznosak-e az állatkertek?

jó-e kutyát tartani lakótelepi lakásban?

Egy angol nyelvű természetfilm megtekintése

Témakör: School and education

ÓRASZÁM: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket;

aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában;

egyre magabiztosabban kapcsolódik be történetek kreatív alakításába, átfogalmazásába;

felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az adott témartományhoz tartozó témákban;

képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő kérdések alapján;

változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint segítséggel;

egyéni vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;

a főbb szövegtípusok jellegzetességeit követi;

értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket;

alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;

felismeri a főbb, életkorának megfelelő hangzó szövegtípusokat;

megkülönbözteti a főbb, életkorának megfelelő írott szövegtípusokat;

összetett írott instrukciókat értelmez;

véleményét írásban, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazza, és arról írásban interakciót folytat;

néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;

egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;

összekapcsolja az ismert nyelvi elemeket egyszerű kötőszavakkal (például: és, de, vagy);

nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;

alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során;
rész vesz szövegértést igénylő nyelvórai tevékenységekben;
rész vesz szövegalkotást igénylő nyelvórai tevékenységekben;
a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school staff

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: educational institutions

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: afternoon activities, school festivals, school traditions, events, extracurricular activities, extracurricular opportunities for language learning/use of language

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: learning, extracurricular use of language, social events, keeping traditions

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school subjects, knowledge, language learning targets, professional orientation

Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben

Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére

Életkorának és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.

javasolt tevékenységek

Egyéni kutatás és képes beszámoló:

régi és új iskolák összehasonlítása - történetük, híres tanáraik

a magyarországi és az angliai középiskola összehasonlítása

Csoportmunka / projekt:

'Az ideális iskola' jellemzői

Internetes kutatómunka: - képes beszámolók

érdekes iskolák a világ különböző részeiben

Vitafórum:

Hasznos-e az iskolai egyenruha?

Jó dolog-e a bentlakásos iskola?

Íráskészség fejlesztése:

beszámoló írása egy iskolai eseményről az iskolai újság részére

panaszkodó email írásai angliai barátomnak a sok házi feladatról

Témakör: Public matters

óraszám: 20 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó rövid szöveg tartalmát;

értelmezi az életkorának megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegekben a beszélők gondolatmenetét;

hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;

értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;

megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó rövid írott szöveg tartalmát; információt cserél, információt kér, információt ad.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: members of the public sector and civil service, tourists

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural institutions, public offices, restaurants, national and international attractions/sights, city life/country life

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: entrance tickets, forms, brochures

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural events, ways of entertainment

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: administration, services, giving directions, giving information, presenting sights

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture, sport, books, films, services, travelling, national and international tourism

A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése és átadása.

javasolt tevékenységek

Projektmunka, egyéni bemutatók

Mi szórakoztatta nagyszüleinket/szüleinket?

Mi szórakoztat minket?

Vitakészség fejlesztése

'mozik' – kellene még?

Íráskészség fejlesztése:

brossúrák, adalapok kitöltése

film/könyv - ajánló brossúra készítése

egy angol nyelvű – korosztályi érdeklődésnek megfelelő - film megtekintése, megbeszélése

egy rövid angol novella órai feldolgozása

Témakör: English and language learning

óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

idegen nyelvi kommunikációjában használja a célnyelv főbb jellemzőit;

értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is;

tudatosan használ alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;

követi a célnyelvi normához illeszkedő beszédtempót a begyakorolt nyelvi elemekben;

alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;

tanult nyelvi eszközökkel és nonverbális elemek segítségével tisztázza mondanivalójának lényegét;

digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;

következetesen alkalmazza a célnyelvi betű- és jelkészletet;

ismeretlen szavak valószínű jelentését szövegösszefüggések alapján kikövetkezteti az életkorának és érdeklődésének megfelelő, konkrét, rövid szövegekben;

egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;

nyelvtanulási céljainak eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket;

nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni;

hibáit többnyire észreveszi és javítja;

társai haladásának értékelésében segítően részt vesz.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning, languages

A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata

A célnyelvi betű- és jelkészlet következetes alkalmazása

Tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos alkalmazása.

javasolt tevékenységek

Gyakorló feladatok készítése (akár online is) az osztálytársak részére

nyelvtani, szókincsfejlesztő játékok készítése és játszása az órán

internetes kutatás és beszámoló

új szavak jelentéséről, eredetéről, szinonimáiról

a magyar és az angol nyelv eredetéről, a különböző nyelvcsaládokról

a dialektusokról

kedvenc pop dalom érdekes szófordulatai

Olvasásértés fejlesztése: ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése

'Osztálykönyvtár'

évente egy-két könnyített olvasmány elolvasása, egyéni értékelése, ajánlása

könnyített olvasmány tartalmának rövid előadása

Íráskészség fejlesztése

cikkek egy havonta megjelenő angol nyelvű osztály 'hirlaphoz' (pl.'Teenage Herald')

felhasználva az aktuális témákhoz végzett kutatómunkákat

angol nyelvű hirdetőtábla az osztályban az aktuális hírekkel/felhívásokkal angolul

Témakör: Intercultural topics

óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

célnyelvi kommunikációjába beépíti a tanult interkulturális ismereteket;

találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal;

megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait;

a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Célnyelvi és hazai kulturális szokások, jellemzők ismerete

Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete

Főbb hazai országismereti jellemzők ismerete célnyelven

Legfontosabb hazai látnivalók, országismereti jellemzők bemutatása célnyelven, a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása.

javasolt tevékenységek

Projektmunka:

Mik a legfőbb sportágak a két országban és miért?

Internetes kutatómunka

a labdajátékok eredete és elterjedése/változatai

Hollywood története, magyar vonatkozásai

Prezentáció

a magyar történelem egy kiemelkedő eseménye és hatása más országokra

Játék:

„kritika” írása egy étteremről, kulturális programról az iskolai/osztály újságba

Vitafórum

mi okozhat meglepetést a célnyelvi országban

Témakör: Cross-curricular topics and activities

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

egyéniileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projekt munkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformákban;

aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő gyermek-, és ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában;

ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból

Más tantárgyakból szerzett ismeretek és előzetes tudás felhasználása célnyelven.

javasolt tevékenységek

Projekt munka (egyéni)

szókincsgyűjtés a testnevelés tantárgy bemutatásához

egy magyar tudós/író/költő/történelmi hős életének ismertetése

Vitafórum

melyik tantárgy 'hasznos' a felnőtt életben?

kell-e a mindennapos testnevelés?

fontos-e a zene és a tánc?

kell-e könyvet olvasnia a 21. század fiataljának?

fontos-e az irodalmi művek lefordítása, filmek szinkronizálása?

Játék

szavak gyűjtése és elhelyezése a különböző tantárgyak oszlopai alá – kié a leghosszabb lista?

történelmi események modellezése szerepjátékkal

Témakör: Current topics

óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;

megért és használ szavakat, szókapcsolatokat a célnyelvi, az életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel kapcsolatban;

megérti és tájékozódásra használja a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírek, események lényegét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven

Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven.

javasolt tevékenységek

Online videók megtekintése

hírműsorok

aktuális eseményekről szóló tudósítások

riportok

Szerepjáték

TV interjúkészítés egy híres sportolóval

Internetes kutatómunka

egy aktuális esemény előzményeiről, részletesebb információkról

szókincsfejlesztés a média világához

Témakör: Science and technology, Communication

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projekt munkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

az adott tématarományban értelmez nyelvi szintjének megfelelő hallott és írott célnyelvi szövegeket kevésbé ismert témákban és szövegtípusokban is;

az adott tématarományban szóban és írásban létrehoz szövegeket különböző szövegtípusokban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: basic objects used by everyday people, mobile phones, computers, internet

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: using technology in everyday life, using technology for studying or for work

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: internet, social networks

Egyszerű információ átadása a tudomány és technika tématarományban.

javasolt tevékenységek

Internetes kutatómunka és prezentáció

a világ legfontosabb találmányai

a kommunikáció fejlődése az utóbbi 20 évben

a tudományos élet „fáklyavívői” a történelem folyamán

Vitafórum

a közösségi oldalak előnyei és hátrányai

Témakör: Entertainment

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;

kiemel, kiszűr konkrét információkat a nyelvi szintjének megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegből, és azokat összekapcsolja más iskolai vagy iskolán kívül szerzett ismereteivel;

értelmez egyszerű szórakoztató és ismeretterjesztő kisfilmeket;

értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;

összetett írott instrukciókat értelmez;

érdeklődése erősödik a célnyelvi irodalmi alkotások iránt;

rövid szövegek írását igénylő kreatív munkát hoz létre önállóan;

üzeneteket ír;

a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;

a tanórán kívüli játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja;

találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;

felhasználja a célnyelvet szórakozásra és élményalapú játékos nyelvtanulásra.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése (irodalom, film, társasjáték)

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és élményalapú játékos nyelvtanulás céljára.

javasolt tevékenységek

Internetes kutatómunka

külföldi kulturális események megismerése, bemutatása

hazai fesztiválok bemutatása, értékelése

érdekes kiállítások, múzeumok

Egy angol nyelvű játékfilm közös megtekintése megbeszélése

Kedvenc filmem bemutatása angolul

Kedvenc számom bemutatása, meghallgatása

a szöveg leírása és értelmezése

Egy tudásszintnek megfelelő könnyített olvasmány elolvasása

Témakör: Gaining and sharing knowledge

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

egyéni vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projekt munkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban;

hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;

a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;

rövid, egyszerű, ismert nyelvi eszközökből álló kiselőadást tart változatos feladatok kapcsán, hagyományos vagy digitális alapú vizuális eszközök támogatásával;

néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;

a tanórán kívüli, akár játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja;

találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal;

felhasználja a célnyelvet ismeretszerzésre;

felhasználja a célnyelvet tudásmegosztásra.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel angol nyelven

A tanult témákhoz kapcsolódó releváns angol nyelvű információ megszerzése.

javasolt tevékenységek

Projekt munka (egyéni vagy csoportos)

prezentáció/hangfelvétel/videófelvétel készítése különböző témákban, és ezek bemutatása az osztálynak

Kedvenc témák feldolgozása posztereken – majd ezek kiállítása az osztályban

Angol nyelvű filmek, programok ismertetése az angolos faliújságon írásban

Projekt munka osztályszinten: magazin készítése a tanulók angol nyelvű írásaiból (történetek, versek, kutatási eredmények, beszámolók stb.)

12. évfolyam

Nyelvi funkciók (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

remény kifejezése (I hope ..., I am looking forward to ...)

vélemény kifejezése (I find it difficult.)

megszólítás és elköszönés kifejezése írott, hivatalos szövegben (Dear Sir or Madam, Yours faithfully)

mondandó összefoglalása (To sum up, All in all)

panasz, elégedetlenség kifejezése (There is something wrong with...)

dolgok, rövid/egyszerű jellemzése (It's made of ..., It's used for ...)

Nyelvi elemek és struktúrák (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

cselekvés, történés kifejezése jelen időben: Present Perfect Simple (I've won a competition! How long have you been in Spain? Have you swum in the sea? Have you ever been to the USA?)

cselekvés, történés, létezés kifejezése múlt időben: Past Perfect (Before I went to Africa I had never seen a hippo in my life.)

feltételesség kifejezése: First Conditional, Second Conditional (We'll stay at home if it rains. I wouldn't do it if I were you.)

függő beszéd kifejezése jelen és múlt időben (He says he is tired., I don't know where he lives., She said she was feeling upset.)

szenvedő szerkezet (It was probably invented by accident.)

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

adott tématarományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;

adott tématarományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;

adott tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

A 12. évfolyamon az angol nyelv tantárgy óraszám: heti 3 óra (108 óra/tanév)

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
People and society	15
Holidays, travelling, tourism	15
Public matters, entertainment	10
English and language learning	5
Intercultural topics	8
Cross-curricular topics and activities	5
Current topics	5
Science and technology, Communication	15
Financial matters	10

Career and employment	15
Gaining and sharing knowledge	5
Összes óraszám:	108

Témakör: People and society

óraszám: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél az ember és társadalom tématerületéhez tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ember és társadalom tématerületéhez kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket az ember és társadalom tématerületéhez kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: family, friends, acquaintances, members of the society (teenagers, adults, the elderly), the public, authorities, people working in services

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: towns, villages, countryside, home, public places, public offices

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used in everyday life, fashion and clothes items

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays, family events and celebrations, national and international events and holidays

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: shopping, using public services, everyday tasks and chores, taking part in the life of a community, volunteering, community service

A témakörre jellemző problémák megnevezése célnyelven: drug addict, computer nerd, workaholic

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: basic gender roles, tolerance, friendships, relationships, appearance and personality, differences between individuals, relationship between generations, crime and punishment

Az ember és társadalom tématerületéhez tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció az ember és társadalom tématerületében.

javasolt tevékenységek

Egyéni projekt

különböző társadalmi berendezkedések a történelem folyamán

hagyományos és jelenlegi férfi/női társadalmi szerepek

önkéntesség, társadalmi munka, társadalmi szerepvállalás

Szerepjáték:

szolgáltatások igénybevétele

Önálló szövegalkotás:

Megfigyeléseim a generációk közti különbségekről

Vitaforum/eszmecsere

korunk függőségei (pl: vásárlás, játék, telefon)

megszüntethetőek-e a társadalmi különbségek?

megszüntethetőek-e az előítéletek?

Témakör: Holidays, travelling, tourism

óraszám: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématerülethez kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
egyéni vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart
önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématarományhoz tartozó
témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;
összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, szabadon választott
témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;
megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó
összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tourists, tour guides

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: types of accommodation, destinations, sights, places of interests both in Hungary and around the world

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: monuments, exhibits, travel documents, tickets, means of transport, objects used while travelling, forms, brochures

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays in Hungary and abroad

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: preparing, planning a trip, sightseeing, city tour

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: self-organized and package holidays, cultural differences, effects of tourism on people and economy

Az utazás és turizmus tématarományhoz tartozó egyszerű információk átadása

Interakció az utazás és turizmus tématarományban.

javasolt tevékenységek

Projektmunka egyéni, párban vagy csoportban:

híres helyek, épületek bemutatása a célnyelvi országokban

híres helyek, épületek bemutatása Magyarországon

Lakóhelyünk turisztikai nevezetességeinek bemutatása célnyelven

'Álomnyaralásom' részletes megtervezése

felkészülés egy külföldi utazásra – Checklist készítése

Internetes kutatás

Érdekes, szokatlan szállások

Különleges utazási lehetőségek, járművek a nagyvilágban

Játék: Találd ki, melyik nevezetességről beszélek!

Felmérés készítése az osztályban:

Ki melyik országot szeretné megismerni? - Melyik a legnépszerűbb célpont?

Ki hol szeretne nyaralni? (Balaton? hegyvidék? stb.)

Vitafórum

egyéni vagy társasutazás?

üdülés vagy aktív nyaralás?

Szituációs játék

szállásfoglalás/bejelentkezés/ügyintézés,

'Én vagyok az idegenvezető – az osztály a túristacsoport'

Panaszlevél vagy/és kritika írása: egy hotelről, szórakozóhelyről

Témakör: Public matters, entertainment

óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is,
ismeretszerzésre és szórakozásra;

megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó
összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;

kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja
egyéb ismereteivel;

írásban röviden indokolja érzéseit, gondolatait, véleményét már elvontabb témákban;

összefoglalja ismert témában nyomtatott vagy digitális alapú ifjúsági tartalmak lényegét
röviden és érthetően;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó
szöveget;

egyre szélesebb körű témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat
megfelelő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a
társadalmi normákhoz;

információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír;

nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: relevant members of the public sector and civil service, tourists

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural institutions, restaurants, hotels, national and international attractions/sights, city life/country life

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: cultural events, ways of entertainment

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: services, giving directions, giving information, presenting sights

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése: free time activities, hobbies, arts and cultural events, concerts, sports, books, apps, media, computer games

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű, akár irodalmi szövegek, filmek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára

A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk átadása, cseréje

Interakció a közéleti tématarományban.

Javasolt tevékenységek

Kutatómunka

külföldi kulturális események megismerése, bemutatása

hazai fesztiválok bemutatása, értékelése

kiállítások, érdekes múzeumok

Projekt munka

Mi szórakoztatta nagyszüleinket/szüleinket?

Mi szórakoztat minket?

Vitakészség fejlesztése

vidéki-városi élet előnyei és hátrányai

'mozik' – kellenek még?

az olvasás szerepe a 21. században

Klasszikus zene = a régmúlt pop zenéje?

Íráskészség fejlesztése:

brossúrák, adalapok kitöltése

film/könyv ajánló brossúra készítése

plakátok, szórólapok hirdetések készítése

egy angol nyelvű – korosztályi érdeklődésnek megfelelő - film megtekintése, megbeszélése

egy rövid angol novella órai feldolgozása

Témakör: Financial matters

Javasolt óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a pénzügyek és gazdaság tématerületéhez tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság tématerületéhez kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság tématerületéhez kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: employers, employees, white and blue collar workers

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: public service offices

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: money, currencies, bank forms, advertisements, commercials

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: saving, spending and wasting money, banking, online shopping, exchanging currencies

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: family budget, saving, spending and wasting money

A pénzügyek és gazdaság tématerületéhez tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a pénzügyek és gazdaság tématerületében.

javasolt tevékenységek

Egyéni projekt

a pénz kialakulása, története

az első bankok

Szerepjáték

banki ügyintézés

számlanyitás

reklamáció online vásárolt termékkel kapcsolatban

valutaváltás nyaralás előtt

eszmecsere

spórolás-költekezés

a jövedelem értelmes beosztása

kutatómunka (internet, újságcikk)

hitelek, állami támogatások

a tőzsde története, működése

Témakör: Career and employment

Javasolt óraszám: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a karrier és munkavállalás tématerületéhez tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás témartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás témartományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: professionals, employers, employees, colleagues

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: workplaces, offices

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used in different jobs

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: job interviews, meetings

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: planning, life long learning, applying for a job

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: choosing a career, summer jobs, working hours, part time jobs, unemployment, team work, individual tasks, cooperation, critical thinking, mobility, CV

A karrier és munkavállalás témartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a karrier és munkavállalás témartományban.

javasolt tevékenységek

Önálló szövegalkotás

jelentkezés álláshirdetésre

angol nyelvű önéletrajz készítése

Szerepjáték

Állásinterjú

beszédetés egy állásbörzén

Olvasott szövegértés fejlesztése

Álláshirdetések böngészése

Munkaköri leírás értelmezése
Csoportos projektmunka
Egy munkahelyi projekt kidolgozása
Közkedvelt szakmákbemutatása

Témakör: English and language learning

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

beazonosít nyelvtanulási célokat és ismeri az ezekhez tartozó nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;

nyelvtanulási céljai érdekében tudatosabban foglalkozik a célnyelvvel;

céljai eléréséhez társaival párban és csoportban is együttműködik;

céljai eléréséhez önszabályozóan is dolgozik;

használ önértékelési módokat nyelvtudása felmérésére;

egyre tudatosabban használja az ön-, oktatói, vagy társai értékelését nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;

körülírással közvetíti a jelentéstartalmat, ha a megfelelő szót nem ismeri;

ismert témákban a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti az ismeretlen szavak jelentését, megérti az ismeretlen szavakat is tartalmazó mondat jelentését;

félreértéshez vezető hibáit kijavítja, ha beszédpartnere jelzi a problémát;

a kommunikáció megszakadása esetén más stratégiát alkalmazva újrakezdi a mondandóját;

a társalgás vagy eszmecsere menetének fenntartásához alkalmazza a rendelkezésére álló nyelvi és stratégiai eszközöket;

nem értés esetén tudja tisztázni a tartalmat;

a tanult kifejezések alkalmazásával és a tanult nyelvi szokások követésével céljainak megfelelő érzéseket és beszédszándékokat fejez ki;

digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;

digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megérti az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket;

használja a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;

hibáiból levont következtetéseire többnyire épít nyelvtudása fejlesztése érdekében;

megfogalmaz hosszú távú nyelvtanulási célokat saját maga számára;
társaival a kooperatív munkaformákban és a projektfeladatok megoldása során is törekszik a célnyelvi kommunikációra;
kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;
törekszik releváns digitális tartalmak használatára beszédképességének, szókincsének és kiejtésének továbbfejlesztése céljából;
használ kiemelést, hangsúlyozást, helyesbítést;
összekapcsolja a mondatokat megfelelő kötőszavakkal, így követhető leírást ad vagy nem kronológiai sorrendben lévő eseményeket is elbeszél;
a szövegek létrehozásához nyomtatott vagy digitális segédeszközt, szótárt használ.
A témakör tanulása eredményeként a tanuló:
alkalmazza a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést, beszédtempót és intonációt;
digitális eszközöket és felületeket is magabiztosan használ nyelvtudása fejlesztésére;
megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó írott – akár egyszerűbb irodalmi – szöveg tartalmát;
a szöveggörnyezet alapján kikövetkezteti a szövegben előforduló ismeretlen szavak jelentését;
egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;
kikövetkezteti a szövegben megjelenő elvontabb nyelvi elemek jelentését az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó témákban;
nyelvi haladását fel tudja mérni;
hibáit az esetek többségében is tudja javítani.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning strategies, languages, autonomous learning

A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata

Nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák egyre tudatosabb alkalmazása.

Javasolt tevékenységek

Gyakorló feladatok készítése (akár online is) az osztálytársak részére

nyelvtani, szókincsfejlesztő játékok készítése és játszása az órán

internetes kutatás és beszámoló

új szavak jelentéséről, eredetéről, szinonímáiról

a magyar és az angol nyelv eredetéről, a különböző nyelvcsaládokról

a dialektusokról

kedvenc pop dalom érdekes szófordulatai

Olvasásértés fejlesztése: ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése

'Osztálykönyvtár'

évente egy-két könnyített olvasmány elolvasása, egyéni értékelése, ajánlása

Íráskészség fejlesztése

cikkek egy havonta megjelenő angol nyelvű osztály 'hirlaphoz' (pl. 'Teenage Herald')

felhasználva az aktuáli témákhoz végzett kutatómunkákat

angol nyelvű hirdetőtábla az osztályban az aktuális hírekkel/felhívásokkal angolul

Témakör: Intercultural topics

óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

alkalmazza a célnyelvi kultúráról megszerzett ismereteit informális kommunikációjában;

ismeri és keresi a főbb hasonlóságokat és különbségeket saját anyanyelvi és a célnyelvi közösség szokásai, értékei, attitűdjei és meggyőződései között;

felismeri a legfőbb hasonlóságokat és különbségeket az ismert nyelvi változatok között;

tájékozott a célnyelvi országok jellemzőiben és kulturális sajátosságaiban;

a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket magabiztosan használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete: customs and traditions in the different countries

Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete: people and culture, traditions, typical landmarks, national sports, cuisine, local language, tourist attractions

A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása

Célnyelvi kultúráról egyszerű információk átadása

Egyszerű interakció a célnyelvi kultúráról.

Javasolt tevékenységek

Projektmunka:

a hagyományok ápolása Magyarországon és Angliában

a falvak szerepe manapság a két országban

miért halt ki a népviselet Angliában és miért maradt meg Magyarországon?

Mik a legfőbb sportágak a két országban és miért?

Internetes kutatómunka

a labdajátékok eredete és elterjedése/változatai

Hollywood története és magyar vonatkozásai

Prezentáció

karácsony ünneplése a világ országaiban

a magyar történelem egy kiemelkedő eseménye

Játék:

Leírás készítése/receptek – magyar vagy angol specialitás?

kviz különböző országok étkezési szokásairól

kritika írása egy étteremről, kulturális programról az iskolai/osztály újságba

Vitafórum

mi okozhat kulturális meglepetéseket a célnyelvi országokban?

Témakör: Cross-curricular topics and activities

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

egyénilag vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;

használ célnyelvi elemeket más tudásterületen megcélzott tartalmakból

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkornak és érdeklődésnek megfelelő tartalmakból

Információszerzés célnyelven egyéb tanulásterületi tartalmakban.

Javasolt tevékenységek

Projekt munka (egyéni)

szókincsgyűjtés a kedvenc tantárgyambemutatásához

egy magyar tudós/író/költő/történelmi hős életének ismertetése

(Papíralapú vagy online) poszter vagy kiselőadás készítése bármely más tudásterület témaköreiről

Vitafórum

melyik tantárgyat hogyan hasznosíthatjuk a felnőtt életben?

kell-e a mindennapos testnevelés?

fontos-e a zene és a tánc?

kell-e könyvet olvasnia a 21. század fiataljának?

fontos-e az irodalmi művek lefordítása, filmek szinkronizálása?

Játék

szavak gyűjtése és elhelyezése a különböző tantárgyak oszlopai alá – kié a leghosszabb lista?

történelmi események modellezése szerepjátékkal

Témakör: Current topics

Javasolt óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;

megérti a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi hírek, események lényegét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Életkorának és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven

Életkorának és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven

Életkorának és érdeklődésnek megfelelő angol nyelvű hazai és nemzetközi aktuális hírek és események alkalmazása ismeretszerzésre, szórakozásra.

Javasolt tevékenységek

videók megtekintése

hírműsorok

aktuális eseményekről szóló tudósítások

riportok

Szerepjáték

'néma' videókhoz szövegkészítés és eljátszás

TV interjú készítése egy híres emberrel (pl. sportolóval)

Internetes kutatómunka

egy aktuális esemény előzményeiről, részletesebb információkról

szókincsfejlesztés a média világához

Nyelvi/stiliztikai tudatosítás = az újságnyelv

a szalagcímek nyelve

az újságcikkek stílusa szerkezete

különbség egy hír írott és szóbeli megjelenésében

Témakör: Science and technology, Communication

Javasolt óraszám: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

egyéni vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématarományhoz tartozó témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

értelmezi a számára ismerős, elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;

megérti és értelmezi a lényegét az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: basic objects used by everyday people household gadgets, mobile phones, computers, internet

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: using technology in everyday life, using technology for studying or for work

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: internet, social networks

Egyszerű információ átadása a tudomány és technika tématarományban

Egyszerű interakció a tudomány és technika tématerületében.

Javasolt tevékenységek

Projektmunka (csoportban): Milyen technikai újítások fogják segíteni a jövőben...

a közlekedést

a házimunkát

az oktatást?

a kommunikációt?

A világ internet nélkül?

Internetes kutatómunka és prezentáció

a világ legfontosabb találmányai

a kommunikáció fejlődése az utóbbi 20 évben

a tudományos élet „fáklyavívői” a történelem folyamán

„Én és a telefonom”

Vitafórum

az internet jövője

mire jó a virtuális valóság?

haladás-e minden változás?

a közösségi média előnyei és hátrányai

Témakör: Gaining and sharing knowledge

Javasolt óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összefüggő, papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

egyéni vagy kooperáció során létrehozott projekt munkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

szóban átad nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;

környezetének kulturális értékeit célnyelven közvetíti;

írásban közvetít célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciót igénylő helyzetekben;

digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;

összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít nyelvi szintjének megfelelő, rövid olvasott vagy hallott szövegeket;

nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;

nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A tanult témákhoz kapcsolódó angol nyelvű információ megszerzése

Információ megosztása angol nyelven.

Javasolt tevékenységek

Projektmunka (egyéni vagy csoportos)

Prezentáció/hangfelvétel/videófelvétel készítése különböző témákban, és ezek bemutatása az osztálynak

Kedvenc témák feldolgozása posztereken – majd ezek kiállítása az osztályban

Angol nyelvű filmek, programok ismertetése az angolos faliújságon írásban

Projektmunka osztályszinten: magazin készítése a tanulók írásaiból (történetek, versek, kutatási eredmények, beszámolók stb.)

13. évfolyam

Nyelvi funkciók (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

bemutató (Let me introduce myself. This is Jack, an old friend of mine. Let me introduce Mr Smith to you.)

telefonálás (XY speaking. Can I speak to XY? I'll call you later. Thanks for calling.)

elismerés kifejezése (Well done. It's a good idea. I'm proud of you.)

aggódás, félelem kifejezése (I'm worried about it, I fear..., I'm afraid that...)

üdvözlőküldés (Give my best regards to...)

beszédszándék jelzése beszélgetés közben (I've just got an idea. I'll tell you what. Why don't we...?)

kiemelés, hangsúlyozás (It's cats that are very active at night. The biggest problem is that the weather is horrible.)

beszélgetés lezárása (Right. OK. It was nice talking to you.)

együttérzés kifejezése (I'm so sorry to hear that. Oh, no! What a shame!)

szemrehányás kifejezése (It's your fault. You shouldn't have said that.)

segítség felajánlása és elfogadása (Shall I bring you something from the shop? Yes, please. I'll help you with your homework. Thanks, that sounds great.)

tanács kérése és adása (What shall I do? I think you should take a rest. Should I see a doctor? You'd better ..., That's a good idea. ..., I think you should/ought to do this.)

reklamálás (This soup is cold. The driver was rude. I'd like to make a complaint.)

engedélykérés és arra reagálás (May I use your phone? Sure, go ahead. Do you mind if I open the window? Please, don't, I'm cold.)

feltételezés, kétely kifejezése (I don't think he did it. He might be right. I wonder where he is.)

ok-okozat kifejezése (Why is that? Because..., How come he didn't take part? He's ill, that's why.)

magyarázat kifejezése (What is it good for? It's used for cooking., How does it work? It works with a battery.)

emlékezés, nem emlékezés kifejezése (I remember seeing her at the party last year. I can't remember locking the door.)

elkeseredés kifejezése (I am disappointed/ devastated.)

érdeklődés, érdektelenség kifejezése (I am interested in... I don't care.)

bosszúság kifejezése (Oh, no! I am fed up with it.)

Nyelvi elemek, struktúrák az angol, mint első idegen nyelvre a szakasz végéig (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

Present Perfect Continuous (I've been learning English for 3 years. Have you been waiting for a long time?);

modalitás: 'could', 'may' (Can/could/may I join you?) 'can', 'could', 'be able to' (I could swim when I was 5. I was able to pass the exam.); 'must', 'may', 'might', 'can't' (Clara must be at school, she can't be on holiday. She might like you); 'should have /might have' (She should have done it sooner. He might have passed the exam.)

múltbeli szokások kifejezése: 'used to' / 'would' (I used to cry a lot when I was a child. My mum would always tell us stories.)

mennyiségi viszonyok: 'all', 'both', 'none', 'neither', 'every', 'each', 'enough', 'too', 'quite' (It isn't good enough. The cake tastes quite good.)

visszakérdés: (She's ill, isn't she? She hasn't met you before, has she?)

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

az adott tématarományban megért összetettebb célnyelvi szöveget;

az adott tématarományban létrehoz összetettebb célnyelvi szöveget;

az adott tématarományban életkorának megfelelő interakciót folytat.

A 13. évfolyamon az angol nyelv tantárgy alapóraszám: heti 3 óra (93 óra/tanév)

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
---------------------	-------------------------

Personal topics: family relations, lifestyle, People and society	5
School and education	5
Environment and nature	5
Holidays, travelling, tourism	5
Public matters, entertainment	5
English and language learning	5
Intercultural topics	5
Cross-curricular topics and activities	5
Current topics	5
Science and technology, Communication	5
Financial matters	5
Carreer and employment	5
Gaining and sharing knowledge	5
Final exam preparation	28
Összes óraszám:	108

Témakör: Personal topics: family relations, lifestyle, people and society

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

beszámol saját élményen, tapasztalaton alapuló vagy elképzelt eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő rövid jellemzésével;

leír összetettebb cselekvéssort, történetet, személyes élményeket, elvontabb témákban;

érthetően tud folyamatosan beszélni, kisebb szünetek beiktatásával;

megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

a társalgást fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt, akár ismeretlen beszélgetőtárs esetében is;

előkészület nélkül részt tud venni személyes jellegű, vagy érdeklődési körének megfelelő ismert témáról folytatott társalgásban;

a tématarományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;
a tanult nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő élethelyzetekben megfelelően alkalmazza;
digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
szóban és írásban átad nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;
a társalgásba aktívan, kezdeményezően és egyre magabiztosabban bekapcsolódik az érdeklődési körébe tartozó témák esetén a személyes tématarományon belül;
a mindennapi élet különböző területein, a kommunikációs helyzetek széles körében tesz fel releváns kérdéseket információszerzés céljából, és válaszol megfelelő módon a hozzá intézett célnyelvi kérdésekre;
véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
mondanivalóját kifejti kevésbé ismerős helyzetekben is, nyelvi eszközök széles körének használatával;
információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: acquaintances, family relations, friends, famous people

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: immediate and wider environment, places to spend freetime

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: parts of the house/flat, furnishings, appliances, clothes and accessories

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: holidays, school and family celebrations

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbies, freetime activities, healthy eating, keeping fit, going to the doctor's, doing chores

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: extended family, social relations, clothes and fashion, relationships, common illnesses, traditional treatments, positive-negative characteristics

Személyes élethez tartozó információk átadása

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata

Interakció a személyes tématarományban.

Javasolt tevékenységek

Projekt (egyéni): családfa készítése, képekkel, szóbeli prezentációval

Közeli és távoli rokonok

kedvenc rokonaim - miért?

névadási szokások a családon belül

érdekes családi történetek a múltból

Jövőképem (plakát, prezentáció)

példaképem, ill.egy híres ember élete

internetes kutató munka és csoportos projekt – családok az angol nyelvű országokban

különbségek, hasonlóságok

'close/nuclear families', 'one parent families', 'extended families', 'adopted children'

szerepek a családon belül

a fiatal és az idős családtagok helyzete a különböző országokban

a felnőtté válás hivatalos ideje a különböző országokban – miért más-más?

Vitafórum

pl. tinédzserek helyzete a családban: (What is it that teenagers find most irritating in middle aged people? What is it that middle aged people find most irritating in teenagers?)

Szerepjáték:

pl. az orvosnál, a fodrásznál, a postán, , telefonos beszélgetések különböző szakemberekkel
prezentáció készítése:

Családi ünnepek az angol és magyar családoknál – hasonlóságok és különbségek

Közvélemény kutatás:

hobbik, érdeklődési körök

Témakör: Environment and nature

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

egyéni vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématarományhoz tartozó és az érettségi témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

értelmezi a számára ismerős, elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;

megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: animals, plants

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nature, home, city/town/village/countryside

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: natural disasters, nature protection campaigns

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nature protection, animal protection, keeping pets, saving natural resources

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: natural phenomena, weather and climate, seasons

A környezeti és természeti tématarományhoz tartozó információk átadása

Interakció a környezettel és természettel kapcsolatos tématarományban.

Javasolt tevékenységek

Internetes kutatás:

veszélyeztetett állatok

eltűnő növények

nemzeti parkok a célnyelvi országokban és Magyarországon

a tengerek szennyezése -műanyag-szigetek a tengerben

Kiselőadás/prezentáció készítése:

veszélyben a földünk

a klímaváltozás jelenlegi és lehetséges hatásai

a nemzeti parkok és állatkertekfeladatai

Mennyire egészséges lakóhelyem környezete?

Vitafórum:

hasznosak-e az állatkertek?

jó-e kutyát tartani lakótelepi lakásban?

Egy angol nyelvű természetfilm megtekintése

Témakör: School and education

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

értelmezi a szintjének megfelelő célnyelvi, komplexebb oktatói magyarázatokat a nyelvórákon;

a tématarományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;

részt vesz a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;

egyéni vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart akár önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

a megfelelő szövegtípusok jellegzetességeit követi;

kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;

megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;

alkalmazza a hangzó szövegből nyert információt feladatok megoldása során;

alkalmazza az írott szövegből nyert információt feladatok megoldása során;

véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít rövid olvasott vagy hallott szövegeket;

visszaad tankönyvi vagy más tanult szöveget, elbeszélést, nagyrészt folyamatosan és érthető történetmeséléssel, a cselekményt logikusan összefűzve;

váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre jellemzően célnyelvi eszközökkel is reagál tanórai szituációkban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school staff

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: educational institutions, parts of school buildings

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used for studying in and outside school

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school festivals, school traditions, events, extracurricular opportunities for language learning/use of language

A témakörre jellemző ismeretek, összehasonlítások célnyelven: Educational systems in Hungary and in the UK

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: learning, extracurricular use of language, social events, keeping traditions

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: school subjects, knowledge, language learning targets, different ways of learning

Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben

Életkorak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során

Életkorak és nyelvi szintnek megfelelő szöveg létrehozása írásban és szóban a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.

Javasolt tevékenységek

Egyéni kutatás és képes beszámoló:

régi és új iskolám összehasonlítása - történetük, híres tanáraik

a magyarországi és az angliai középiskola összehasonlítása

Csoportmunka / projekt:

egy osztályprogram megtervezése

'Az ideális iskola' jellemzői

kisfilm készítése: „Our School”

Internetes kutatómunka: - képes beszámolók

érdekes iskolák a célnyelvi országokban és hazánkban

Vitaforum:

Hasznos-e az iskolai egyenruha?

Jó dolog-e a bentlakásos iskola?

Milyen a jó tanár?

Íráskészség fejlesztése:

beszámoló írása egy iskolai eseményről az iskolai újság részére

panaszoló email írásai angliai barátomnak a sok házi feladatról

Témakör: Holidays, travelling, tourism

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

egyénilag vagy kooperáció során létrehozott projekt munkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématarományhoz tartozó témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: tourists, tour guides

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: types of accommodation, destinations, sights, places of interests both in Hungary and around the world

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: monuments, exhibits, travel documents, tickets, means of transport, objects used while travelling, forms, brochures

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: holidays in Hungary and abroad

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: preparing, planning a trip, sightseeing, city tour

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: self-organized and package holidays, cultural differences, effects of tourism on people and economy

Az utazás és turizmus tématarományhoz tartozó egyszerű információk átadása

Interakció az utazás és turizmus tématarományban.

javasolt tevékenységek

Projekt munka egyénilag, párban vagy csoportban:

híres helyek, épületek bemutatása a célnyelvi országokban

híres helyek, épületek bemutatása Magyarországon

Lakóhelyünk turisztikai nevezetességeinek bemutatása célnyelven

'Álomnyaralásom' részletes megtervezése

felkészülés egy külföldi utazásra – Checklist készítése

Internetes kutatás

Érdekes, szokatlan szállások

Különleges utazási lehetőségek, járművek a nagyvilágban

Játék: Találd ki, melyik nevezetességről beszélek!

Felmérés készítése az osztályban:

Ki melyik országot szeretné megismerni? - Melyik a legnépszerűbb célpont?

Ki hol szeretne nyaralni? (Balaton? hegyvidék? stb.)

Vitafórum

egyéni vagy társasutazás?

üdülés vagy aktív nyaralás?

Szituációs játék

szállásfoglalás/bejelentkezés/ügyintézés,

'Én vagyok az idegenvezető – az osztály a túristacsoport'

Panaszlevél vagy/és kritika írása: egy hotelről, szórakozóhelyről

Témakör: Public matters, entertainment

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;

célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;

megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tematartományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;

kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;

írásban röviden indokolja érzéseit, gondolatait, véleményét már elvontabb témákban;

összefoglalja ismert témában nyomtatott vagy digitális alapú ifjúsági tartalmak lényegét röviden és érthetően;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget;

egyre szélesebb körű témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat megfelelő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;

információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír;

nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: relevant members of the public sector and civil service, tourists

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: cultural institutions, restaurants, hotels, national and international attractions/sights, city life/country life

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: cultural events, ways of entertainment

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: services, giving directions, giving information, presenting sights

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókinccs ismerete célnyelven: hobbies, entertainment, culture

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése: free time activities, hobbies, arts and cultural events, concerts, sports, books, apps, media, computer games

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű, akár irodalmi szövegek, filmek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára

A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk átadása, cseréje

Interakció a közéleti tématarományban.

Javasolt tevékenységek

Kutatómunka

külföldi kulturális események megismerése, bemutatása

hazai fesztiválok bemutatása, értékelése

kiállítások, érdekes múzeumok

Projekt munka

Mi szórakoztatta nagyszüleinket/szüleinket?

Mi szórakoztat minket?

Vitakészség fejlesztése

vidéki-városi élet előnyei és hátrányai

'mozik' – kellenek még?

az olvasás szerepe a 21. században

Klasszikus zene = a régmúlt pop zenéje?

Íráskészség fejlesztése:

brossúrák, adalapok kitöltése

film/könyv ajánló brossúra készítése

plakátok, szórólapok hirdetések készítése

egy angol nyelvű – korosztályi érdeklődésnek megfelelő - film megtekintése, megbeszélése

egy rövid angol novella órai feldolgozása

Témakör: English and language learning

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

beazonosít nyelvtanulási célokat és ismeri az ezekhez tartozó nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;

nyelvtanulási céljai érdekében tudatosabban foglalkozik a célnyelvvel;

céljai eléréséhez társaival párban és csoportban is együttműködik;

céljai eléréséhez önszabályozóan is dolgozik;

használ önértékelési módokat nyelvtudása felmérésére;

egyre tudatosabban használja az ön-, oktatói, vagy társai értékelését nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;

körülírással közvetíti a jelentést tartalmat, ha a megfelelő szót nem ismeri;

ismert témákban a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti az ismeretlen szavak jelentését,

megérti az ismeretlen szavakat is tartalmazó mondat jelentését;

félreértéshez vezető hibáit kijavítja, ha beszédpartnere jelzi a problémát;

a kommunikáció megszakadása esetén más stratégiát alkalmazva újratekinti a mondandóját;

a társalgás vagy eszmecsere menetének fenntartásához alkalmazza a rendelkezésére álló nyelvi és stratégiai eszközöket;

nem értés esetén tudja tisztázni a tartalmat;

a tanult kifejezések alkalmazásával és a tanult nyelvi szokások követésével céljainak megfelelő érzéseket és beszédshándékokat fejez ki;

digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;

digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megérti az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket;

használja a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;

hibáiból levont következtetéseire többnyire épít nyelvtudása fejlesztése érdekében;

megfogalmaz hosszú távú nyelvtanulási célokat saját maga számára;

társaival a kooperatív munkaformákban és a projektfeladatok megoldása során is törekszik a célnyelvi kommunikációra;

kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;

törekszik releváns digitális tartalmak használatára beszédképességének, szókincsének és kiejtésének továbbfejlesztése céljából;

használ kiemelést, hangsúlyozást, helyesbítést;

összekapcsolja a mondatokat megfelelő kötőszavakkal, így követhető leírást ad vagy nem kronológiai sorrendben lévő eseményeket is elbeszél;

a szövegek létrehozásához nyomtatott vagy digitális segédeszközt, szótárt használ.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

alkalmazza a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést, beszédtempót és intonációt;

digitális eszközöket és felületeket is magabiztosan használ nyelvtudása fejlesztésére;

megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó írott – akár egyszerűbb irodalmi – szöveg tartalmát;

a szöveggörnyezet alapján kikövetkezteti a szövegben előforduló ismeretlen szavak jelentését;

egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;

nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;

kikövetkezteti a szövegben megjelenő elvontabb nyelvi elemek jelentését az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó témákban;

nyelvi haladását fel tudja mérni;

hibáit az esetek többségében is tudja javítani.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: language skills, language learning strategies, languages, autonomous learning

A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata

Nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák egyre tudatosabb alkalmazása.

Javasolt tevékenységek

Gyakorló feladatok készítése (akár online is) az osztálytársak részére
nyelvtani, szókinccsfelkészítő játékok készítése és játszása az órán
internetes kutatás és beszámoló

új szavak jelentéséről, eredetéről, szinonimáiról

a magyar és az angol nyelv eredetéről, a különböző nyelvcsaládokról
a dialektusokról

kedvenc pop dalom érdekes szófordulatai

Olvasásértés fejlesztése: ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése

'Osztálykönyvtár'

évente egy-két könnyített olvasmány elolvasása, egyéni értékelése, ajánlása

Íráskészség fejlesztése

cikkek egy havonta megjelenő angol nyelvű osztály 'hirlaphoz' (pl.' Teenage Herald')

felhasználva az aktuális témákhoz végzett kutatómunkákat

angol nyelvű hirdetőtábla az osztályban az aktuális hírekkel/felhívásokkal angolul

Témakör: Intercultural topics

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

alkalmazza a célnyelvi kultúráról megszerzett ismereteit informális kommunikációjában;

ismeri és keresi a főbb hasonlóságokat és különbségeket saját anyanyelvi és a célnyelvi
közösség szokásai, értékei, attitűdjei és meggyőződései között;

felismeri a legfőbb hasonlóságokat és különbségeket az ismert nyelvi változatok között;

tájékozott a célnyelvi országok jellemzőiben és kulturális sajátosságaiban;

a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket magabiztosan használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete: customs and traditions in the different
countries

Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete: people and culture, traditions, typical
landmarks, national sports, cuisine, local language, tourist attractions

A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása

Célnyelvi kultúráról egyszerű információk átadása

Egyszerű interakció a célnyelvi kultúráról.

Javasolt tevékenységek

Projektmunka:

a hagyományok ápolása Magyarországon és Angliában

a falvak szerepe manapság a két országban

miért halt ki a népviselet Angliában és miért maradt meg Magyarországon?

Mik a legfőbb sportágak a két országban és miért?

Internetes kutatómunka

a labdajátékok eredete és elterjedése/változatai

Hollywood története és magyar vonatkozásai

Prezentáció

karácsony ünneplése a világ országaiban

a magyar történelem egy kiemelkedő eseménye

Játék:

Leírás készítése/receptek – magyar vagy angol specialitás?

kviz különböző országok étkezési szokásairól

kritika írása egy étteremről, kulturális programról az iskolai/osztály újságba

Vitafórum

mi okozhat kulturális meglepetéseket a célnyelvi országokban?

Témakör: Cross-curricular topics and activities

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projekt munkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;

használ célnyelvi elemeket más tudásterületen megcélzott tartalmakból

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkornak és érdeklődésnek megfelelő tartalmakból

Információszerzés célnyelven egyéb tanulásterületi tartalmakban.

Javasolt tevékenységek

Projekt munka (egyéni)

szókincsgyűjtés a kedvenc tantárgyam bemutatásához

egy magyar tudós/író/költő/történelmi hős életének ismertetése

(Papíralapú vagy online) poszter vagy kiselőadás készítése bármely más tudásterület témaköreiről

Vitafórum

melyik tantárgyat hogyan hasznosíthatjuk a felnőtt életben?

kell-e a mindennapos testnevelés?

fontos-e a zene és a tánc?

kell-e könyvet olvasnia a 21. század fiataljának?

fontos-e az irodalmi művek lefordítása, filmek szinkronizálása?

Játék

szavak gyűjtése és elhelyezése a különböző tantárgyak oszlopai alá – kié a leghosszabb lista?

történelmi események modellezése szerepjátékkal

Témakör: Current topics

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;

megérti a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi hírek, események lényegét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven

Életkornak és érdeklődésnek megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven

Életkornak és érdeklődésnek megfelelő angol nyelvű hazai és nemzetközi aktuális hírek és események alkalmazása ismeretszerzésre, szórakozásra.

Javasolt tevékenységek

videók megtekintése

hírműsorok

aktuális eseményekről szóló tudósítások

riportok

Szerepjáték

'néma' videókhoz szövegekészítés és eljátszás

TV interjú készítése egy híres emberrel (pl. sportolóval)

Internetes kutatómunka

egy aktuális esemény előzményeiről, részletesebb információkról

szókincsfejlesztés a média világához

Nyelvi/stilisztikai tudatosítás = az újságnyelv

a szalagcímek nyelvezete

az újságcikkek stílusa szerkezete

különbség egy hír írott és szóbeli megjelenésében

Témakör: Science and technology, Communication

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

egyéni vagy kooperáció során létrehozott projekt munkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

összefüggően, érthetően és nagyrészt folyékonyan beszél az adott tématarományhoz tartozó témákban a tanult nyelvi eszközökkel, felkészülést követően;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

értelmezi a számára ismerős, elvontabb tartalmú szövegekben megjelenő ismeretlen nyelvi elemeket;

megérti és értelmezi a lényegét az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: basic objects used by everyday people household gadgets, mobile phones, computers, internet

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: using technology in everyday life, using technology for studying or for work

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: internet, social networks

Egyszerű információ átadása a tudomány és technika tématerületben

Egyszerű interakció a tudomány és technika tématerületben.

Javasolt tevékenységek

Projektmunka (csoportban): Milyen technikai újítások fogják segíteni a jövőben...

a közlekedést

a házimunkát

az oktatást?

a kommunikációt?

A világ internet nélkül?

Internetes kutatómunka és prezentáció

a világ legfontosabb találmányai

a kommunikáció fejlődése az utóbbi 20 évben

a tudományos élet „fáklyavívői” a történelem folyamán

„Én és a telefonom”

Vitafórum

az internet jövője

mire jó a virtuális valóság?

haladás-e minden változás?

a közösségi média előnyei és hátrányai

Témakör: Gaining and sharing knowledge

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összefüggő, papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

egyéni vagy kooperáció során létrehozott projekt munkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

szóban átad nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;
környezetének kulturális értékeit célnyelven közvetíti;
írásban közvetít célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciót igénylő helyzetekben;
digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;
összefoglal és lejegyzetel, írásban közvetít nyelvi szintjének megfelelő, rövid olvasott vagy hallott szövegeket;
nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;
nyelvtanulási céljai érdekében él a valós nyelvhasználati lehetőségekkel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A tanult témákhoz kapcsolódó angol nyelvű információ megszerzése

Információ megosztása angol nyelven.

Javasolt tevékenységek

Projektmunka (egyéni vagy csoportos)

Prezentáció/hangfelvétel/videófelvétel készítése különböző témákban, és ezek bemutatása az osztálynak

Kedvenc témák feldolgozása posztereken – majd ezek kiállítása az osztályban

Angol nyelvű filmek, programok ismertetése az angolos faliújságon írásban

Projektmunka osztályszinten: magazin készítése a tanulók írásaiból (történetek, versek, kutatási eredmények, beszámolók stb.)

Témakör: Financial matters

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a pénzügyek és gazdaság tématarományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság tématarományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság témaköréhez kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;
véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: employers, employees, white and blue collar workers

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: public service offices

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: money, currencies, bank forms, advertisements, commercials

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: saving, spending and wasting money, banking, online shopping, exchanging currencies

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: family budget, saving, spending and wasting money

A pénzügyek és gazdaság témaköréhez tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a pénzügyek és gazdaság témakörében.

javasolt tevékenységek

Egyéni projekt

a pénz kialakulása, története

az első bankok

Szerepjáték

banki ügyintézés

számlanyitás

reklamáció online vásárolt termékkel kapcsolatban

valutaváltás nyaralás előtt

eszmecsere

spórolás-költekezés

a jövedelem értelmes beosztása

kutatómunka (internet, újságcikk)

hitelek, állami támogatások

a tőzsde története, működése

Témakör: Career and employment

óraszám: 5 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a karrier és munkavállalás tématerületéhez tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás tématerületéhez kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás tématerületéhez kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: professionals, employers, employees, colleagues

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: workplaces, offices

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: objects used in different jobs

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: job interviews, meetings

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: planning, life long learning, applying for a job

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: choosing a career, summer jobs, working hours, part time jobs, unemployment, team work, individual tasks, cooperation, critical thinking, mobility, CV

A karrier és munkavállalás témartományhoz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a karrier és munkavállalás témartományban.

javasolt tevékenységek

Önálló szövegalkotás

jelentkezés álláshirdetésre

angol nyelvű önéletrajz készítése

Szerepjáték

Állásinterjú

beszédet egy állásbörzén

Olvasott szövegértés fejlesztése

Álláshirdetések böngészése

Munkaköri leírás értelmezése

Csoportos projektmunka

Egy munkahelyi projekt kidolgozása

Közkedvelt szakmákbemutatása

Témakör: Final exam preparation

Javasolt óraszám: 28 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

a témartományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;

alkalmazza a formális és informális regiszterhez köthető sajátosságokat;

a megfelelő szövegtípusok jellegzetességeit követi;

megold változatos írásbeli feladatokat szövegszinten;

összefüggő szövegeket ír önállóan, akár elvontabb témákban;

megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;

megérti a hangzó szövegben megjelenő összetettebb részinformációkat;

megérti és értelmezi az írott szövegben megjelenő összetettebb részinformációkat;

informális és életkorának megfelelő formális írásos üzeneteket ír, digitális felületen is;

aktívan, kezdeményezően és magabiztosan vesz részt a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;
véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
szóbeli és írásbeli közlései során változatos nyelvi struktúrákat használ;
megértést nehezítő hibáit önállóan javítani tudja;
egyre szélesebb körű témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat megfelelő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;
nyelvi produkciójában és recepciójában önállóságot mutat, és egyre kevesebb korlát akadályozza;
egyre változatosabb, hosszabb, összetettebb és elvontabb szövegeket, tartalmakat értelmez és használ;
középszintű nyelvi érettségi szóbeli feladatokat old meg;
középszintű nyelvi érettségi írásbeli feladatokat old meg;
az ismert nyelvi elemeket vizsgahelyzetben is használja;
az idegen nyelvből sikeres érettségit tesz legalább középszinten.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Középszintű nyelvi érettségi feladatok megoldása

A szóbeli érettségi témaköreinek gyakorlása és egyéni szempontokból történő átgondolása

A folyamatos beszéd és gondolat kifejtés gyakorlása

javasolt tevékenységek

Vizsgafeladatok gyakorlása

Vizsgaszituációk gyakorlása

Szókincsfejlesztés az érettségi témakörökben

Vélemény összefüggő kifejtése spontán felmerülő, érettségihez kapcsolódó témakörökben

Német nyelv

Helyi program a német, mint idegen nyelv tantárgy számára

(9-13. évfolyam)

9. évfolyam

Ennek a nevelési-oktatási szakasznak az a fő célja, hogy a tanuló megismerkedjen a német nyelv alapvető szerkezetével, alapszókincsével, és előző nyelvtanulási tapasztalatai segítségével a második idegen nyelvből is fejleszthesse kommunikatív és interkulturális kompetenciáját. A nyelvi alapkészségek kialakítása mellett a középiskolában egyre hangsúlyosabbá válnak a társadalom és a nyelvhasználat valamint a jel– szabályrendszerek kapcsolatai, melyek fejlesztése összhangban áll a Nat-ban megfogalmazott egyéb kulcskompetenciákkal és nevelési célokkal. Ebben a szakaszban is fontos, hogy a nyelvtanulás az idegen nyelvi tartalmakon keresztül ébressze fel a tanulóban a világ megismerésének igényét, az ismeretek, a tudás átadásának lehetőségét, a kreatív, felelősségteljes gondolkodást, az önkifejezési vágyat, a nemzeti és az interkulturális tudatosságot, valamint a digitális kompetenciák kialakítását.

Nyelvtudásának fejlődésével egyidőben a tanuló ebben a szakaszban is tovább halad az önálló, tudatos nyelvhasználóvá válás útján. Egyre jobban érti, hogy a felnőtt élet, elsősorban a továbbtanulás és a szakmai boldogulás egyik alapvető kulcsa a használható nyelvtudás.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a tanuló különböző szövegtípusokkal, olvasmányokkal ismerkedik meg. A gondosan kiválasztott, lehetőség szerint autentikus szövegek feldolgozása során fejlődik szövegalkotási, szövegértési, valamint interakciós készsége.

A szakasz végére a tanuló eléri a KER szerinti A1 szintet.

A helyi tantervek a kötelező tartalmat témakörökön keresztül közelítik meg. A listákban olyan elemek kerülnek megjelenítésre, melyek figyelembe veszik a középiskolások életkori sajátosságait, valamint azokat az élethelyzeteket, melyekben a tanult idegen nyelvet vélhetően használni fogják.

Nyelvi funkciók a német mint első idegen nyelvre a 9. évfolyamon(a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák):

köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése (Hallo! Guten Tag! Guten Morgen! Guten Abend! Tschüss! Auf Wiedersehen!)

köszönet kifejezése (Danke schön. Danke. Vielen Dank. Ich danke dir.)

köszönetre történő reakció megfogalmazása (Bitte.)

megszólítás kifejezése (Entschuldigung, ...)

bemutatkozás megfogalmazása (Ich bin Peter. Ich heiße Peter. Mein Name ist Peter.)
információkérés, információadás (Wie alt bist du? Ich bin 14. Wo wohnst du? Ich wohne in ...
Woher kommst du? Ich komme aus ... Wie ist dein Zimmer? Wohin gehst du in den Ferien?)
hogylét iránti érdeklődés (Wie geht's dir?)
hogylét iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése (Danke gut. Nicht so gut. Danke, es geht mir super.)
bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (Entschuldigung.)
bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása (Kein Problem.)
jókívánások kifejezése (Alles Gute zum Geburtstag. Herzlichen Glückwunsch zum ...! Viel Spaß! Gute Besserung!)

főbb ünnepekhez kapcsolódó szófordulatok (Frohe Weihnachten. Frohe Ostern. Frohes neues Jahr.)
megszólítás és elköszönés kifejezése írott, személyes szövegekben, pl. baráti levélben és e-mailben (Lieber Peter! Liebe Eva! Hallo, Freunde! Liebe Grüße / Viele Grüße)
véleménykérés és arra reagálás (Magst du singen? Ja. Ist das Buchinteressant? Ja, sehr!)
tetszés, illetve nem tetszés kifejezése (Das ist gut. Das ist super. Das ist nicht gut. Das finde ich toll.)
dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése (Das ist schön. Das ist meine Mutter.)
igenlő vagy nemleges válasz kifejezése (Ja. Nein. Nicht. Ich habe keine Zeit. Doch, ich spiele auch!)

Nyelvi elemek, struktúrák a német mint első idegen nyelvre a 9. évfolyamon (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák)
cselekvés, történés, létezés kifejezése jelen időben: 'sein' létige (Ich bin .... Du bist .... Seid ihr ...?), Präsens (Ich tanze gern. Ich spiele Klavier. Ich singe.), tőhangváltós igék (Was isst du am liebsten? Wohin fährst du in den Ferien?), elváló igekötős igék (Er liest den Artikel vor. Die Schüler machen das Buch auf.)
számok,
erős igék ragozása,
főnevek többes száma,
tagadás a kein- , nicht szavakkal,
birtoklás: haben, birtokos névmás
kijelentő mondat szórendje,
kérdő mondatok,

általános alany: man,

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

adott tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;

adott tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;

felismeri és használja a legegyszerűbb mindennapi nyelvi funkciókat életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben interakciót folytatva.

A 9. évfolyamon a német mint első idegen nyelv tantárgy alapóraszám: 144 óra, heti óraszám: 4 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Themen und Situationen im persönlichen Bereich: Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil	24
Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt	20
Themen und Situationen im Bereich des Klassenraums	20
Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen	10
Interkulturelle und landeskundliche Themen	10
Fächerübergreifende Themen und Situationen	20
Aktuelle Themen	20
Unterhaltung	10
Wissenserwerb, Wissensvermittlung	10
Összes óraszám:	144

**Témakör: Themen und Situationen im persönlichen Bereich:
Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil**

Javasolt óraszám: 24 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve;

rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott témartományban;

értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;

kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Bekannte, Familienmitglieder, Freunde

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: unmittelbare Umgebung, Zuhause

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Teile des Hauses/der Wohnung, Einrichtung, Kleider

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste, Familienfeiern

Javasolt tevékenységek:

projektmunka egyénileg (PPT)

családfa készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása

a lakóhely és környezetének bemutatása

legjobb barát/barátnő bemutatása rajz/fénykép alapján (külső-belső tulajdonságok, szokások, közös programok bemutatása)

szituációs játékok: üdvözlés – bemutatkozás – elköszönés

projektmunka csoportban

plakát készítése: mit teszünk környezetünk védelme érdekében otthon, az iskolában, lakóhelyünkön?

csoportos internetes kutatómunka: 'Családok a nagyvilágban' képek gyűjtése, azok bemutatása, összehasonlítása az órán

'Ezek vagyunk mi' (kedvenc együttléseink, kedvenc tantárgyaink, kedvenc filmjeink, színészeink, olvasmányaink, játékaink stb.)

kérdőívek megalkotása, kitöltése, illetve írásbeli/szóbeli összegzése:

‘Különóráink és hobbijaink’ (időpont, helyszín stb.)

internetes kutatás: Mein Vorbild (Sportler, Popstar, Schauspieler)

szerepjátékok

interjú egy híres emberrel/kedvenc hősséddel/színészeddel/énekeseddel az életéről és családjáról

ismerkedés az új osztálytársakkal – kérdések és feleletek

Témakör: Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt

Javasolt óraszám: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott tématarományban;

értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;

az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;

üzeneteket ír;

ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Tiere, Pflanzen

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Natur

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Naturkatastrophen

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Umweltschutz, Tierschutz, Haustiere halten

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Naturphänomene, Wetter

Közvetlen környezethez tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel

Életkorának és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata

Javasolt tevékenységek:

projektmunka egyénileg (prezentáció készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása)

magyarországi állatkertek és lakóik

az árvizek pusztításai Magyarországon és a világban

lakóhelyem, környezetem

internetes kutatás – szófelhő

milyen állatok élnek Németországban?

hol van a legtöbb földrengés és működő vulkán a világban?
az időjárás különbségei Németországban és Magyarországon
projektmunka: kiskedvenc bemutatása kép segítségével (képességek, szokások bemutatása)
Tier-Barkochba
kvíz, keresztrejtvény készítése

Témakör: Themen und Situationen im Bereich des Klassenraums

Javasolt óraszám: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket;

felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az ajánlott adott tématarományhoz tartozó témákban;

képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő oktatói kérdések alapján; változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint oktatói segítséggel; értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket;

alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;

alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során;

egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;

nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok ismétlését vagy betűzését kéri; a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket oktatói segítséggel a tevékenység céljainak megfelelően alkalmazza.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Angestellte in der Schule, Mitschüler

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Schule

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Mittel des Lernens in und außerhalb der Schule

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Schulunterricht, Nachmittagsprogramme, Feste in der Schule, Schultraditionen, Ereignisse, Programme und Möglichkeiten des Sprachenlernens/der Sprachverwendung außerhalb der Schule

Javasolt tevékenységek:

projektmunka: egyéni vagy csoportos

iskolai szokások, napirend, órarend

iskolai szabályok

iskolai öltözködés Magyarországon és a célnyelvi országokban

tantárgyak összehasonlítása a két országban, iskolai időbeosztás összehasonlítása, tanórán kívüli tevékenységek összehasonlítása

kedvenc tanárom bemutatása

kérdőív készítése

kedvenc tantárgyak, ki miben érzi jónak / kevésbé jónak magát – szóbeli összesítés

kutatómunka: szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása

csoportos feladat

szókártyákból mondatalkotás – melyik csoport tudja az összes kártyáját felhasználni?

mi mindent csinál az ideális nyelvtanuló idegen nyelven?

Témakör: Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen

Javasolt óraszám: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri a célnyelv főbb jellemzőit;

értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is;

követi a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést és intonációt a tanult nyelvi elemekben;

alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;

digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;

nyelvtanulási céljainak eléréséhez társaival párban és csoportban együttműködik;

nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Sprachkönnen und Sprachkenntnisse, Sprachlernstrategien, Sprachen

Az anyanyelv és a célnyelv közötti legalapvetőbb kiejtésbeli, helyesírási különbségek felismerése

A német nyelv betű és jelkészletének alkalmazása

A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata

Az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmak felismerése, akár a tanórán kívül is, digitális csatornákon is

Alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák használata

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

tanulásmódszertan tudatosan: szótanulási technikák

nyelvtanulási típusok, stratégiák feltérképezése kérdőívvel

közös popzenehallgatás, a szöveg egyszerű feldolgozása feladatlappal

filmnézés a célnyelven

a film egy-két jelenetéhez hangalámondás, feliratozás készítése

a film egy-két jelenetének dramatizálása, eljátszása

keresztrejtvény készítése a film kulcsszavaival

betűzésverseny

ki tudja leggyorsabban a lebetűzött szavakat helyesen leírni?

egyszerű nyelvezetű szöveg órai feldolgozása (illusztráció, előadás)

játékos diktálási feladatok

Laufdiktat

'Suttogó postás' játék

egy (alapszintű) könnyített olvasmány elolvasása, egyéni feldolgozása és bemutatása az osztálynak

Témakör: Interkulturelle und landeskundliche Themen

Javasolt óraszám: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal;

megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait;

a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Főbb célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete, összehasonlítása alapvető hazai szokásainkkal

Célnyelvi országok főbb országismereti jellemzőinek ismerete

Hazánk főbb országismereti jellemzőinek ismerete célnyelven

A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó alapvető tanult nyelvi elemek alkalmazása

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

Németország megismerése hagyományos és digitális kutatómunka, majd órai kiselőadások formájában az alábbi témakörök mentén:

a német iskolák jellemzői, napirend

tipikus német ház, lakás

mindennapi szokások

családon belüli szerepek és feladatmegosztás

ünnepek a családban

viselkedésbeli különbségek (pl. üdvözlés)

állattartási szokások, kedvenc állatok

német nyaralási szokások

német időjárás

Németország tájegységei, országrészei

német étkezési szokások, tipikus ételek

híres helyek a közvetlen lakókörnyezetben

projektmunka csoportban (plakát készítése): hazánk és Németország összehasonlítása – hasonlóságok, különbségek bemutatása (kultúra, étkezés, hagyományok, időjárás, ruházat, történelem stb.)

rövid dokumentumfilmek megtekintése, elemzése Németországról

jellegzetes német ünnepek megszervezése az osztályban/iskolában (pl: Martinstag)

Témakör: Fächerübergreifende Themen und Situationen

Javasolt óraszám: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Alapvető szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

egyéni projektmunka - témák, személyiségek bemutatása

hogyan tudom alkalmazni nyelvtudásomat más tárgyak tanulásánál?

egy szabadon választott téma, mely más tárgy tanulása közben felkeltette az érdeklődésemet
egy híres tudós élete

Magyarország történelmének egy érdekes alakja

célnyelven rövid történet, egyéni élmény leírása

internetes kutatómunka

szavak, kifejezések keresése a különböző tantárgyakhoz

kontúrtérképen országok, népek megjelölése, népnevek gyakorlása

csoportos projekt

társasjáték készítése és játszása - fókuszban egy-egy tantárgy (pl. földrajz, történelem, biológia, művészeti tantárgyak)

Témakör: Aktuelle Themen

Javasolt óraszám: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;

találkozik a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven a megismert témák alapján

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

projektmunka

aktuális hírek feldolgozása vizuális eszközökkel

képaláírások megfogalmazása

időjárás-jelentés készítése

egy izgalmas sportesemény megtekintése a német nyelvű híradóban (pl. úszó VB)

szógyűjtés az esemény témájával kapcsolatban

lenémített film tanulói kommentárral

szerepjáték

interjú készítése egy, a hírekben aktuálisan szereplő híres emberrel

csoportos interjú: aktuális téma feldolgozásához, vélemények kifejezése irányított kérdések segítségével

Témakör: Unterhaltung

Javasolt óraszám: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;

a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;

találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;

felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Életkorának és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése

Életkorának és nyelvi szintnek megfelelő német nyelvű akár irodalmi szövegek, filmek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára

Célnyelvi társasjátékok készítése és használata

Részvétel játékos nyelvi tevékenységekben, drámajátékok Feste und Feiertage témakörben

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

egyéni projektmunkák és bemutatók

saját szórakozási szokások

kedvenc kulturális élmények

felmérés készítése és kiértékelése: szórakozási szokások az osztályon belül – melyik a legkedveltebb?

egyéni internetes kutatások németül különböző témákban (filmek, színészek, együttesek stb.)

dalszövegek feldolgozása, nyelvi érdekességek felfedezése

olvasási verseny az osztályon belül

egy választott könnyített olvasmány feldolgozása

német tinédzser naplói írási minták megismerése, kipróbálása

e-mailezés németül

közösen választott dal/képregény/film/könyv órai feldolgozása

csoportchat: közös online csoport létrehozása, használata - vélemények, rövid blogok írása

Témakör: Wissenserwerb, Wissensvermittlung

Javasolt óraszám: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformákban;

találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is;

néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;

találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Egyszerű, releváns információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel német nyelven

A tanult témákhoz kapcsolódó német nyelvű, egyszerű információ megszerzése

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka saját, választott témából

poszter készítése

prezentáció

10. évfolyam

Ennek a nevelési-oktatási szakasznak továbbra is az a fő célja, hogy a tanuló megismerkedjen a német nyelv alapvető szerkezetével, alapszókincsével. A nyelvi alapkészségek kialakítása mellett a középiskolában egyre hangsúlyosabbá válnak a társadalom és a nyelvhasználat valamint a jel- szabályrendszerek kapcsolatai, melyek fejlesztése összhangban áll a Nat-ban megfogalmazott egyéb kulcskompetenciákkal és nevelési célokkal. Ebben a szakaszban is fontos, hogy a nyelvtanulás az idegen nyelvi tartalmakon keresztül ébressze fel a tanulóban a világ megismerésének igényét, az ismeretek, a tudás átadásának lehetőségét, a kreatív, felelősségteljes gondolkodást, az önkifejezési vágyat, a nemzeti és az interkulturális tudatosságot, valamint a digitális kompetenciák kialakítását.

Nyelvtudásának fejlődésével egyidőben a tanuló ebben a szakaszban is tovább halad az önálló, tudatos nyelvhasználóvá válás útján. Egyre jobban érti, hogy a felnőtt élet, elsősorban a továbbtanulás és a szakmai boldogulás egyik alapvető kulcsa a használható nyelvtudás.

Az egyre összetettebbé váló tartalmak megértésének, elsajátításának és használatának érdekében a diák sokféle, érdekes, kihívást jelentő feladatot old meg a nyelvórákon. A változatos munkaformák lehetőséget biztosítanak arra, hogy együtt dolgozzon társaival, például projektmunkákban, kiselőadásokban, vitafórumokon és ezek során használja kreativitását, problémamegoldó gondolkodását, illetve hogy kifejtse véleményét hagyományos és digitális csatornákon is. Különösen fontos az irányító oktató támogató visszajelzése és az, hogy megtanulja saját és mások hibáit felismerni és azokat kijavítani, s így válik egyre inkább önállóvá a nyelvtanulás és a nyelvhasználat terén is. Az egyéni érdeklődés és igények figyelembevétele meghatározó, ezért a nyelvórákba be kell emelni olyan idegen nyelvi tartalmakat, lehetőségeket és eszközöket, amelyekkel a tanuló a nyelvórákon kívül szívesen foglalkozik.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a tanuló különböző szövegtípusokkal, olvasmányokkal ismerkedik meg. A gondosan kiválasztott, lehetőség szerint autentikus szövegek feldolgozása során fejlődik szövegalkotási, szövegértési, valamint interakciós készsége.

A szakasz végére a tanuló eléri a KER szerinti A1+szintet.

Nyelvi funkciók a német mint idegen nyelvre a 10. évfolyamon (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák):

tudás, illetve nem tudás kifejezése (Keine Ahnung! Ich weiß. Ich weiß nicht.)

nem értés megfogalmazása (Ich verstehe das nicht.)

visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Wie bitte?)

alapvető érzések kifejezése (Ich bin froh/traurig.)

betűzés kérésnek kifejezése (Buchstabiere bitte deinen Namen.)

utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése (Komm her bitte! Lies den Text!)

akarat, kívánság kifejezése (Ich möchte...)

bánat / bosszúság kifejezése (Schade! / Das ist schlimm!)

öröm kifejezése (Das freut mich!)

elégedettség / elégedetlenség kifejezése (Es ist prima! / Schade, dass ...)

elismerés és dicséret kifejezése (Das ist toll!)

ítélet, kritika kifejezése (Das ist nicht richtig/wahr.)

felkérés lassúbb, hangosabb beszédre (Kannst du bitte lauter / langsamer sprechen?)

sajnálát kifejezése (Es tut mir leid!)

meghívás és arra történő reakció kifejezése (Kommst du mit? Ja, gerne. Nein, leider nicht.)

javaslat és arra reagálás (Gehen wir heute ins Kino! Gute Idee!)

kérés és arra történő reakció kifejezése (Kannst du mir helfen? Ja, natürlich. Ja, gerne. Nein, leider nicht. Einen Tee, bitte!)

kínálás és arra történő reakció kifejezése (Noch ein Stück Kuchen? Möchtest du einen Tee? Ja, bitte. Ja, gerne., Nein, danke.)

Nyelvi elemek, struktúrák a német mint idegen nyelvre a 10. évfolyamon (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák)

felszólító mód: Imperativ (Steh auf! Setzt euch!)

visszaható igék,

es gibt szerkezet,

mennyiségi viszonyok: tőszámnevek és sorszámok, határozott és határozatlan mennyiség (eins, zwei, erste, zweite, ein Stück Schokolade, viel-viele, wenig-wenige, alles, nichts)

térbeli viszonyok: irányok és helymeghatározás, elöljárósók (hier, dort, links, rechts, oben, unten, in)

időbeli viszonyok: gyakoriság - Wie oft? (manchmal, oft, immer, nie, einmal, zweimal, jeden Tag), időpontok - Wann? (am Montag, am Wochenende, im Sommer, im Winter, diese Woche, nächste Woche)

birtokos névmás: alanyeset, tárgyeset, részes eset,

szövegkohéziós eszközök: egyszerű kötőszavak (und, sondern, oder, denn, aber), névmások (das, ich)

kérdőmondatok, kérdőszavak (wer? was? wo? wohin? wie?)

modalitás: möchten, mögen és können igék E/1-ben és E/2-ben (Ich möchte ein Eis. Ich mag tanzen. Ich kann tanzen. Kannst du Rad fahren? Magst du tanzen? Möchtest du ein Eis?)

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

adott tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;

adott tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;

felismeri és használja a legegyszerűbb mindennapi nyelvi funkciókat életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben interakciót folytatva.

A 10. évfolyamon a német mint idegen nyelv tantárgy alapóraszám: 144 óra, heti óraszám: 4 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Themen und Situationen im persönlichen Bereich: Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil	30
Themen und Situationen im Bereich des Klassenraums	20
Reisen und Urlaub, Tourismus	24
Öffentliches Leben	30
Interkulturelle und landeskundliche Themen	20
Wissenserwerb, Wissensvermittlung	20
Összes óraszám:	144

**Témakör: Themen und Situationen im persönlichen Bereich:
Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil**

Javasolt óraszám: 30 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;

üzeneteket ír;

megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;

kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;

kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;

ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste, Familienfeiern

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Hobbys, Mahlzeiten, Kleidungsstücke

A témakörre jellemző alapvető fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: 2-3 főbb ünnephez (pl. Weihnachten, Ostern, Geburtstag) kapcsolódó alapszintű kifejezés, állandósult szókapcsolat ismerete

Személyes környezethez tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata

Alapvető érzések begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével történő átadása

Javasolt tevékenységek:

projektmunka egyénileg (PPT)

legjobb barát/barátnő bemutatása rajz/fénykép alapján (külső-belső tulajdonságok, szokások, közös programok bemutatása)

szituációs játékok: üdvözlés – bemutatkozás – elköszönés

ismerkedés a német ünnepekkel, szokásokkal film segítségével (pl: Mein erster Weg nach Deutschland)

projektmunka csoportban

plakát készítése: mit teszünk környezetünk védelme érdekében otthon, az iskolában, lakóhelyünkön?

csoportos internetes kutatómunka: 'Családok a nagyvilágban' képek gyűjtése, azok bemutatása, összehasonlítása az órán

'Ezek vagyunk mi' (kedvenc együttesek, kedvenc tantárgyaink, kedvenc filmjeink, színészeink, olvasmányaink, játékaik stb.)

szóbeli mini-prezentációk: 'Napirendem'; családtagjaim napirendje, szabadidő

kérdőívek megalkotása, kitöltése, illetve írásbeli/szóbeli összegzése:

'Különóráink és hobbijaink' (időpont, helyszín stb.)

internetes kutatás: Mein Vorbild (Sportler, Popstar, Schauspieler)

szerepjátékok

interjú egy híres emberrel/kedvenc hősséddel/színészeddel/énekeseddel az életéről és családjáról

ismerkedés az új osztálytársakkal – kérdések és feleletek

Témakör: Themen und Situationen im Bereich des Klassenraums

Javasolt óraszám: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket;

felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az ajánlott adott témartományhoz tartozó témákban;

képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő oktatói kérdések alapján; változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint oktatói segítséggel; értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket;

alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;

alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során;

egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;

nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok ismétlését vagy betűzését kéri; a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket oktatói segítséggel a tevékenység céljainak megfelelően alkalmazza.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Schulfächer, Wissen, Ziele mit dem Sprachenlernen, Sprachkönnen und Sprachkenntnisse

Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben

Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére

Életkorának és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során

Javasolt tevékenységek:

projektmunka: egyéni vagy csoportos

iskolai szokások, napirend, órarend

iskolai szabályok

iskolai öltözködés Magyarországon és a célnyelvi országokban

tantárgyak összehasonlítása a két országban, iskolai időbeosztás összehasonlítása, tanórán

kívüli tevékenységek összehasonlítása

kedvenc tanárom bemutatása

kérdőív készítése

kedvenc tantárgyak, ki miben érzi jónak / kevésbé jónak magát – szóbeli összesítés

kutatómunka: szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása

csopartos feladat

szókártyákból mondatalkotás – melyik csoport tudja az összes kártyáját felhasználni?

mi mindent csinál az ideális nyelvtanuló idegen nyelven?

Témakör: Reisen und Urlaub, Tourismus

Javasolt óraszám: 24 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;

az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Touristen

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Reiseziele, Sehenswürdigkeiten

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Denkmäler, Reisedokumente, Verkehrsmittel

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste und Feiertage in Ungarn und im Ausland

Az utazás és turizmus tématerületéhez tartozó egyszerű információk átadása

Interakció az utazás és turizmus tématerületén

Javasolt tevékenységek:

projektmunka egyénileg (prezentáció készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása)

Németország látnivalói, nevezetességei

Magyarország híres látnivalói

Lakóhelyem nevezetességei

'Álomutazásom'

projektmunka csoportosan

egy osztálykirándulás megtervezése

fontos turisztikai hazai és német események (pl. fesztiválok, sportesemények, kiállítások)

internetes kutatómunka

útvonalterv Németországba, milyen országokon, városokon kell átutazni?

szerepjátékok

idegenvezető – izgága, kérdésekkel teli csoport

szállodai recepció - igényes vagy akadékoskodó vendég

Témakör: Öffentliches Leben

Javasolt óraszám: 30 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Angestellte in sozialen Institutionen und im Dienstleistungssektor

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturelle und öffentliche Institutionen, Dienstleistungen, Restaurants, Hotels, berühmte Orte und Sehenswürdigkeiten im In- und Ausland, Leben in der Stadt und auf dem Lande

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Eintrittskarten, Unterlagen, Prospekte

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturelle Ereignisse, Unterhaltungsmöglichkeiten

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Wegbeschreibung, Auskunft geben

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Freizeitaktivitäten, Hobbys, Kunst und kulturelle Veranstaltungen

A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése

javasolt tevékenységek:

szerepjátékok

gyorsétteremben

utazási irodában

utcán: útbaigazítás kérése és adása

'Budapest, Berlin és egyéb híres városok' – helyi látványosságok bemutatása idegenvezetőként

prospektus, reklám készítése (étterem, mozi, színház, látványosság)

ismerkedés a reklámok világával: színek, logók, üzenetek

internetes kutatómunka: a célnyelvi országok és hazánk számokban - rövid bemutatók

kvízzjáték a célnyelvi országokról és hazánkról

vitafórum: városi és vidéki élet, ki hogyan érvel?

kérdőív készítése, kitöltése, kiértékelése: a legkedveltebb szabadidős tevékenységek a csoportban (tv, olvasás, internet, közösségi média, tánc, sport stb.) és miért?

Témakör: Interkulturelle und landeskundliche Themen

Javasolt óraszám: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal;

megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait;

a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Főbb célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete, összehasonlítása alapvető hazai szokásainkkal

Célnyelvi országok főbb országismereti jellemzőinek ismerete

Hazánk főbb országismereti jellemzőinek ismerete célnyelven

A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó alapvető tanult nyelvi elemek alkalmazása

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

Németország megismerése hagyományos és digitális kutatómunka, majd órai kiselőadások formájában az alábbi témakörök mentén:

a német iskolák jellemzői, napirend

tipikus német ház, lakás

mindennapi szokások

családon belüli szerepek és feladatmegosztás

ünnepek a családban

viselkedésbeli különbségek (pl. üdvözlés)

állattartási szokások, kedvenc állatok

német nyaralási szokások

német időjárás

Németország tájegységei, országrészei

német étkezési szokások, tipikus ételek

híres helyek a közvetlen lakókörnyezetben

projektmunka csoportban (plakát készítése): hazánk és Németország összehasonlítása – hasonlóságok, különbségek bemutatása (kultúra, étkezés, hagyományok, időjárás, ruházat, történelem stb.)

rövid dokumentumfilmek megtekintése, elemzése Németországról

Témakör: Wissenserwerb, Wissensvermittlung

Javasolt óraszám: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformákban;

találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is;

néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;

találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Egyszerű, releváns információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel német nyelven

A tanult témákhoz kapcsolódó német nyelvű, egyszerű információ megszerzése

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka saját, választott témából,

11. évfolyam

A 11. évfolyamra már A1+ szintű nyelvtudással érkezik a tanuló, és célja az, hogy nyelvtudását tovább fejlessze. Középiskolai tanulmányai végére már rendelkezik bizonyos szintű tudással és tapasztalattal ahhoz, hogy nyelvtudását fel tudja használni a körülötte lévő világ megismerésére, információszerzésre és –cserére, valamint valós kommunikációra, kapcsolatépítésre.

Ebben a szakaszban új témakörként jelenik meg a tudomány és technika, a kommunikáció, a többi témakörnél a különbséget a tanulási eredmények bővülése, árnyaltabbá válása jelenti.

A szakasz végére a tanuló eléri a KER szerint meghatározott A2 szintet.

Nyelvi funkciók a német mint idegen nyelvre a 11. évfolyamon (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák):

információkérés, információadás (Wie war das Hotel? Entschuldigung, wo finde ich einen Supermarkt? Gehen Sie hier geradeaus, dann...)

véleménykérés és arra reagálás (Gefällt dir der Film? Ja, der Film gefällt mir.)

egyetértés kifejezése (Du hast Recht. Da hast du Recht. Das ist richtig. Das stimmt.)

egyet nem értés kifejezése (Du hast nicht Recht. Da hast du nicht Recht. Das finde ich nicht. Das stimmt nicht.)

akarat kifejezése (Ich will.)

képesség kifejezése (Ich kann.)

lehetőség kifejezése (Es ist möglich, dass...)

Nyelvi elemek és struktúrák a német mint idegen nyelvre a 11. évfolyamon (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák):

cselekvés, történés, létezés kifejezése jelen időben: es gibt, sich-Verben (Ich freue mich.)

cselekvés, történés, létezés kifejezése múlt időben: Präteritum és Perfekt (Das Buch war sehr interessant. Ich habe gestern viel geschlafen.)

cselekvés, történés, létezés kifejezése jövő időben: Futur I. (Ich werde im Sommer nach Österreich fahren.)

birtoklás: gehören (Dieses Fahrrad gehört mir.)

felszólító mód: Imperativ (Steh auf! Setzt euch! Nehmen Sie Platz!)

minőségi viszonyok: Wie? Was für ein? Welcher? – hasonlítás: Deutschland ist größer als Ungarn. In der Klasse schreibt Lara am schönsten. - melléknévragozás (Das finde ich toll/schlecht. Ich bin froh. Das ist ein interessantes Buch. Ich finde das Buch interessant.)

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

adott tématarományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;

adott tématarományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;

adott tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

A 11. évfolyamon a német mint idegen nyelv tantárgy alapóraszám: 108 óra, heti óraszám: 3 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Themen und Situationen im persönlichen Bereich:	20
Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil	

Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt	20
Themen und Situationen im Bereich der Schule und Ausbildung	20
Reisen und Urlaub, Tourismus	20
Öffentliches Leben	20
Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen	8
Összes óraszám:	108

Témakör: Themen und Situationen im persönlichen Bereich: Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil

Javasolt óraszám: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
 elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve;

rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott tématarományban;

értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;

összetett írott instrukciókat értelmez;

kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű, nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;

az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel, és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;

véleményét, gondolatait, érzéseit egyre magabiztosabban fejezi ki a tanult nyelvi eszközökkel;

a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;

váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre is reagál egyszerű célnyelvi eszközökkel, személyes vagy online interakciókban;

üzeneteket ír;

egyszerűen megfogalmazza személyes véleményét, másoktól véleményük kifejtését kéri, és arra reagál, elismeri vagy cáfolja mások állítását, kifejezi egyetértését vagy egyet nem értését;

kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;

kifejez kérést, javaslatot, meghívást, kínálást és ezekre reagálást;

kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;

nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;

megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;

ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Bekannte, Familienmitglieder, Freunde, Verwandte

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: unmittelbare und weitere Umgebung, mein Wohnort

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Teile des Hauses/der Wohnung, Einrichtung, Gebrauchsgegenstände, Kleider und Accessoires

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste, Schul- und Familienfeiern

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Hobbys, Freizeitaktivitäten, gesunde Ernährung, zum Arzt gehen, Hausarbeiten

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: größerer Familienkreis, soziale Beziehungen, Kleider und Mode, häufige Krankheiten, positive und negative Charakterzüge

Személyes témákhoz tartozó információk átadása

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata

Javasolt tevékenységek:

projekt (egyéni): családfa készítése, képekkel, szóbeli prezentációval (a folyamatos összefüggő beszéd gyakorlására)

közeli és távoli rokonok, kedvenc rokonaim

érdekes családi történetek a múltból

családi ünnepek

szomszédi kapcsolatok

szóbeli mini-prezentációk: a mai és a régmúlt mindennapjainak összehasonlítása

projektmunka csoportban: város tervezése helyszínek megnevezésével

internetes kutatómunka és csoportos projekt

családok a német nyelvű országokban, különbségek, hasonlóságok

a modern kor családtípusai

szerepek a családon belül

vitafórum: pl. tinédzserek helyzete a családban

szerepjáték: pl. az orvosnál

prezentáció készítése: családi ünnepek a német és magyar családoknál – hasonlóságok és különbségek

közvélemény kutatás: hobbik, érdeklődési körök

Témakör: Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt

Javasolt óraszám: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott tématarományban;

értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;

kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű, nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;

az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel, és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;

véleményét, gondolatait, érzéseit egyre magabiztosabban fejezi ki a tanult nyelvi eszközökkel;

a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;

megoszt alapvető személyes információkat környezetéről egyszerű nyelvi elemekkel;

ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Tiere, Pflanzen

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Natur, Zuhause, Städte, auf dem Lande

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Naturkatastrophen

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Umweltschutz, Tierschutz, Haustiere halten, Bodenschätze schützen

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Naturphänomene, Wetter und Klima, Jahreszeiten

Környezethez tartozó információk átadása

Életkorak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata

Javasolt tevékenységek

internetes kutatás

veszélyeztetett állatok

kihaló növényfajok

nemzeti parkok a célnyelvi országokban és Magyarországon

a tengerek szennyezése - műanyagszigetek a tengerben

kiselőadás készítése

veszélyben a Földünk

a klímaváltozás jelenlegi és lehetséges hatásai

a nemzeti parkok és állatkertek feladatai

mennyire egészséges lakóhelyem környezete?

vitafórum

hasznosak-e az állatkertek?

jó-e kutyát tartani lakótelepi lakásban?

egy német nyelvű természetfilm megtekintése

projektmunka: kiskedvenc bemutatása kép segítségével (képesképek, szokások bemutatása)

Témakör: Themen und Situationen im Bereich der Schule und Ausbildung

Javasolt óraszám: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket;

aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában;

egyre magabiztosabban kapcsolódik be történetek kreatív alakításába, átfogalmazásába;

felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az adott tématarományhoz tartozó témákban;

képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő okatói kérdések alapján;

változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint oktatói segítséggel; egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projekt munkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;

a főbb szövegtípusok jellegzetességeit követi;

értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket;

alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;

felismeri a főbb, életkorának megfelelő hangzó szövegtípusokat;

megkülönbözteti a főbb, életkorának megfelelő írott szövegtípusokat;

összetett írott instrukciókat értelmez;

véleményét írásban, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazza, és arról írásban interakciót folytat;

néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;

egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;

összekapcsolja az ismert nyelvi elemeket egyszerű kötőszavakkal (például: és, de, vagy);

nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;

alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során;

részt vesz szövegértést igénylő nyelvórai tevékenységekben;

részt vesz szövegalkotást igénylő nyelvórai tevékenységekben;

a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket oktatói segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Angestellte in der Schule

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Bildungsinstitutionen, Teile des Schulgebäudes

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Mittel des Lernens in und außerhalb der Schule

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Schulunterricht, Nachmittagsprogramme, Feste in der Schule, Schultraditionen, Ereignisse, Programme und Möglichkeiten des Sprachenlernens/der Sprachverwendung außerhalb der Schule

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Lernen, Verwendung von Fremdsprachen außerhalb der Schule, Gemeinschaftsprogramme, Traditionspflege

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Schulfächer, Wissen, Ziele mit dem Sprachenlernen, verschiedene Wege des Lernens, Sprachkönnen und Sprachkenntnisse

Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben

Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére

Életkorak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során

javasolt tevékenységek:

egyéni kutatás és képes beszámoló

régi és új iskolám összehasonlítása - történetük, híres tanáraik

a magyarországi és a németországi iskolarendszer összehasonlítása

csoporthoz tartozó munka / projekt:

egy osztályprogram megtervezése

'Az ideális iskola' jellemzői

internetes kutatómunka: képes beszámolók - érdekes iskolák a világ különböző részeiben
vitafórum

hasznos-e az iskolai egyenruha?

jó dolog-e a bentlakásos iskola?

milyen a jó tanár?

írás-készség fejlesztése

beszámoló írása egy iskolai eseményről az iskolai újság részére

panaszkodó e-mail írása egy németországi barátomnak a sok házi feladatról

Témakör: Reisen und Urlaub, Tourismus

Javasolt óraszám: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az egyszerű, az adott témartományhoz kapcsolódó összefüggő szövegeket, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

egyénilag vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Touristen und Reiseleiter

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Unterkunftsmöglichkeiten, Reiseziele, Sehenswürdigkeiten, Touristenattraktionen

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Denkmäler, Ausstellungen, Reisedokumente, Verkehrsmittel, Gegenstände beim Reisen, Unterlagen, Prospekte

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste und Feiertage in Ungarn und im Ausland

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Vorbereitung und Planung einer Reise, Stadtrundfahrt

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Einzelreise und Gruppenreise, kulturelle Unterschiede

Az utazás és turizmus témartományhoz tartozó egyszerű információk átadása

Interakció az utazás és turizmus témartományban

javasolt tevékenységek:

projektmunka egyénilag, párban vagy csoportban

híres helyek, épületek bemutatása a célnyelvi országokban

híres helyek, épületek bemutatása Magyarországon

lakóhelyünk turisztikai nevezetességeinek bemutatása célnyelven

'Álomnyaralásom' részletes megtervezése

hogyan készülünk fel egy külföldi utazásra: utazási előkészületekről lista készítése

internetes kutatás

érdekes, szokatlan szállások

különleges utazási lehetőségek, járművek a nagyvilágban

játék: Találd ki, melyik nevezetességről beszélek!

felmérés készítése az osztályban

ki melyik országot szeretné megismerni, melyik a legnépszerűbb célpont?

ki hol szeretne nyaralni? (tengerpart?, Balaton?, hegyvidék? stb.)

szituációs játék

szállásfoglalás/bejelentkezés/ügyintézés

'Én vagyok az idegenvezető – az osztály a turistacsoport'

panaszlevél és/vagy kritika írása: egy hotelről, szórakozóhelyről

Témakör: Öffentliches Leben

Javasolt óraszám: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó rövid szöveg tartalmát;

értelmezi az életkorának megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegekben a beszélők gondolatmenetét;

hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;

értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;

megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó rövid írott szöveg tartalmát;

információt cserél, információt kér, információt ad.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Angestellte in sozialen Institutionen und im Dienstleistungssektor

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturelle und öffentliche Institutionen, Dienstleistungen, Restaurants, Hotels, berühmte Orte und Sehenswürdigkeiten im In- und Ausland, Leben in der Stadt und auf dem Land

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Eintrittskarten, Unterlagen, Prospekte

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturelle Ereignisse, Unterhaltungsmöglichkeiten

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Verwaltung, Dienstleistungen, Wegbeschreibung, Auskunft geben, Vorstellung von Sehenswürdigkeiten

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Hobbys, Freizeit, Kultur, Sport, Lesen, Filme, Unterhaltung

A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése és átadása

javasolt tevékenységek:

projektmunka, egyéni bemutatók

mi szórakoztatta nagyszüleinket/szüleinket?

mi szórakoztat minket?

vitakészség fejlesztése

vidéki-városi élet előnyei és hátrányai

'mozik' – kellenek még?

klasszikus zene = a régmúlt pop zenéje?

íraskészség fejlesztése

brossúrák, adatlapok kitöltése

film/könyv - ajánló brossúra készítése

egy német nyelvű – korosztályi érdeklődésnek megfelelő – film megtekintése, megbeszélése

egy német nyelvű novella órai feldolgozása

Témakör: Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen

Javasolt óraszám: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

idegen nyelvi kommunikációjában használja a célnyelv főbb jellemzőit;

értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is;

tudatosan használ alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;

követi a célnyelvi normához illeszkedő beszédtempót a begyakorolt nyelvi elemekben;

alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;

tanult nyelvi eszközökkel és nonverbális elemek segítségével tisztázza mondanivalójának lényegét;

digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;

következetesen alkalmazza a célnyelvi betű- és jelkészletet;

ismeretlen szavak valószínű jelentését szövegösszefüggések alapján kikövetkezteti az életkorának és érdeklődésének megfelelő, konkrét, rövid szövegekben;

egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;

nyelvtanulási céljainak eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket;

nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni;
hibáit többnyire észreveszi és javítja;
társai haladásának értékelésében segítően részt vesz.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Sprachkönnen und Sprachkenntnisse, Sprachlernstrategien, Sprache

A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata

A célnyelvi betű- és jelkészlet következetes alkalmazása

Tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos alkalmazása

javasolt tevékenységek

gyakorló feladatok készítése (akár online is) az osztálytársak részére

nyelvtani, szókincsfejlesztő játékok készítése és játszása az órán

internetes kutatás és beszámoló

új szavak jelentéséről, eredetéről, szinonimáiról

a magyar és a német nyelv eredetéről, a különböző nyelvcsaládokról

a dialektusokról

kedvenc pop dalom érdekes szófordulatai

olvasásértés fejlesztése: ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése

'Osztálykönyvtár'

évente egy-két könnyített olvasmány elolvasása, egyéni értékelése, ajánlása

könnyített olvasmány tartalmának előadása rövid szerepjátszóval

írás-készség fejlesztése

cikkek egy havonta megjelenő német nyelvű osztály 'hírlaphoz' (pl: 'LUX') felhasználva az aktuális témákhoz végzett kutatómunkákat

német nyelvű hirdetőtábla az osztályban az aktuális hírekkel/felhívásokkal célnyelven

12.évfolyam

A 12. évfolyamra már **A2 szintű nyelvtudással érkezik a tanuló**, és célja az, hogy nyelvtudását tovább fejlessze. Középfelsőszintű tanulmányai végére már rendelkezik bizonyos szintű tudással és tapasztalattal ahhoz, hogy nyelvtudását fel tudja használni a körülötte lévő világ megismerésére, információszerezésre és -cserére, valamint valós kommunikációra, kapcsolatépítésre.

Ebben a szakaszban új témakörként jelenik meg a tudomány és technika, a kommunikáció, a többi témakörnél a különbséget a tanulási eredmények bővülése, árnyaltabbá válása jelenti.

A szakasz végére a tanuló eléri a KER szerint meghatározott A2+ szintet.

Nyelvi funkciók a német mint idegen nyelvre a 12. évfolyamon (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák):

remény kifejezése (Ich hoffe, du kannst kommen.)

bizonyosság, bizonytalanság kifejezése (Ich weiß es genau. Ich weiß nicht, ob es wirklich regnet oder nicht. Ich bin mir nicht sicher, wann ich zu Hause ankomme.)

kérés és arra történő reakció kifejezése (Kannst du mir helfen? Ja, natürlich. Ja, gerne. Es tut mir leid, ich kann nicht. Einen Tee, bitte! Ich hätte gern einen Tee. Gibst du mir einen Tee, bitte?)

kínálás, illetve javaslat és arra történő reakció kifejezése (Noch ein Stück Kuchen? Möchtest du einen Tee? Ja, bitte. Ja, gerne. Nein, danke.)

meghívás és arra történő reakció kifejezése (Kommst du mit? Ja, gerne. Nein, leider nicht. Nein, es tut mir leid.)

visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Noch einmal bitte!)

öröm kifejezése (Ich freue mich, dass ...)

bánat / bosszúság kifejezése (Schade, dass...)

események leírása (Zuerst aßen wir zu Mittag, dann gingen wir zum Strand.)

Nyelvi elemek és struktúrák a német mint idegen nyelvre a 12. évfolyamon (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák):

térbeli viszonyok: irányok és helymeghatározás (geradeaus, an der Kirche vorbei, um die Ecke), elöljárószók részes és tárgyessel (auf, vor, hinter, neben)

időbeli viszonyok: gyakoriság - Wie oft? (selten, täglich, wöchentlich, monatlich, jährlich),

időpontok - Wann? (von ... bis, gerade) Um wie viel Uhr? (um 8 Uhr, gegen 8 Uhr)

modalitás: mögen, können, wollen, müssen, sollen, dürfen igék (Ich kann tanzen. Ich will heute ins Kino gehen. Er muss die Hausaufgabe machen. Du sollst morgen früh aufstehen. Der Kranke darf noch nicht aufstehen)

esetviszonyok: Nominativ, Akkusativ, Dativ, Genitiv (Das Buch ist spannend. Ich sehe das Buch nicht. Ich helfe dir. Die Texte der Schüler sind sehr interessant.)

szövegkohéziós eszközök: egyszerű és páros kötőszavak (nicht ... sondern, und, sondern, oder, denn, aber, weil, deshalb, so) és névmások (das, ich, mich, mir, dich, dir, man)

szöveggrammatikai eszközök: névmások, névelők, névmási határozók mint előre és vissza utaló elemek a szövegben (das, dieser, der/die/das, daran, damit)

A 12. évfolyamon a német mint idegen nyelv tantárgy alapóraszám: 108 óra, heti óraszám: 3 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Interkulturelle und landeskundliche Themen	20
Fächerübergreifende Themen und Situationen	20
Aktuelle Themen	20
Wissenschaft und Technik, Kommunikation	20
Unterhaltung	20
Wissenserwerb, Wissensvermittlung	8
Összes óraszám:	108

Témakör: Interkulturelle und landeskundliche Themen

Javasolt óraszám: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

célnyelvi kommunikációjába beépíti a tanult interkulturális ismereteket;

találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal;

megismerkedik hazai idevágó legfőbb országismereti és történelmi eseményekkel a célnyelven;

megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait;

a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Célnyelvi és hazai kulturális szokások, jellemzők ismerete

Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete

Főbb hazai országismereti jellemzők ismerete célnyelven

Legfontosabb hazai látnivalók, országismereti jellemzők bemutatása célnyelven

A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása

javasolt tevékenységek:

projektmunka

a hagyományok ápolása Magyarországon és Németországban

a falvak szerepe manapság a két országban

mik a legfőbb sportágak a két országban és miért?

internetes kutatómunka

a karácsonyfa eredete és elterjesztése

a német himnusz eredete és története

prezentáció

a karácsony ünneplése a világ országaiban

a magyar történelem egy kiemelkedő eseménye és hatása más országokra

játék

leírás készítése/receptek – magyar vagy német specialitás?

kvíz különböző országok étkezési szokásairól

„kritika” írása egy étteremről, kulturális programról az iskolai/osztály újságba

vitafórum

milyen kulturális meglepetés érhet a célnyelvi országban?

Témakör: Fächerübergreifende Themen und Situationen

Javasolt óraszám: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformákban;

aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő gyermek-, és ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában;

ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból

Más tantárgyakból szerzett ismeretek és előzetes tudás felhasználása célnyelven

javasolt tevékenységek

projektmunka (egyéni)

szókincsgyűjtés a kedvenc tantárgyam bemutatásához

egy magyar tudós/író/költő/történelmi hős életének ismertetése

(papíralapú vagy online) poszter vagy kiselőadás készítése bármely más tudásterület témaköreiről

vitafórum

melyik tantárgy 'hasznos' a felnőtt életben?

kell-e a mindennapos testnevelés?

fontos-e a zene és a tánc?

kell-e könyvet olvasnia a 21. század fiataljának?

fontos-e az irodalmi művek lefordítása, filmek szinkronizálása?

játék

szavak gyűjtése és elhelyezése a különböző tantárgyak oszlopai alá – kié a leghosszabb lista?

történelmi események modellezése szerepjátékkal

Témakör: Aktuelle Themen

Javasolt óraszám: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;

megért és használ szavakat, szókapcsolatokat a célnyelvi, az életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel kapcsolatban;

megérti és tájékozódásra használja a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírek, események lényegét.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven

Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven

javasolt tevékenységek:

online videók megtekintése

hírműsorok

aktuális eseményekről szóló tudósítások

riportok

szerepjáték

'néma' videókhoz szövegekészítés és eljátszás

TV interjúkészítés egy híres emberrel (pl. sportolóval)

internetes kutatómunka

egy aktuális esemény előzményeiről, részletesebb információkról
szókincsfejlesztés a média világához
nyelvi/stilisztikai tudatosítás = az újságnyelv
a szalagcímek nyelvezete
az újságcikkek stílusa, szerkezete
különbség egy hír írott és szóbeli megjelenésében

Témakör: Wissenschaft und Technik, Kommunikation

Javasolt óraszám: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

egyéni vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

az adott tématarományban értelmez nyelvi szintjének megfelelő hallott és írott célnyelvi szövegeket kevésbé ismert témákban és szövegtípusokban is;

az adott tématarományban szóban és írásban létrehoz szövegeket különböző szövegtípusokban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Geräte für Alltagsmenschen, Technik im Haushalt, Handy, Computer, Internet

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Nutzung der Technologie im Alltag, im Studium oder in der Arbeit

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Internet, soziale Netzwerke

Egyszerű információ átadása a tudomány és technika tématarományban

javasolt tevékenységek:

projektmunka (csoportban): Milyen technikai újítások fogják segíteni a jövőben...

a közlekedést?

a házimunkát?

az oktatást?

a kommunikációt?

internetes kutatómunka és prezentáció

a világ legfontosabb találmányai
a kommunikáció fejlődése az utóbbi 20 évben
a tudományos élet „fáklyavivői” a történelem folyamán
vitafórum
az internet jövője
mire jó a virtuális valóság?
haladás-e minden változás?
közösségi oldalak előnyei és hátrányai

Témakör: Unterhaltung

Javasolt óraszám: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;

kiemel, kiszűr konkrét információkat a nyelvi szintjének megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegből, és azokat összekapcsolja más iskolai vagy iskolán kívül szerzett ismereteivel;

értelmez egyszerű szórakoztató és ismeretterjesztő kisfilmeket;

értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;

összetett írott instrukciókat értelmez;

érdeklődése erősödik a célnyelvi irodalmi alkotások iránt;

rövid szövegek írását igénylő kreatív munkát hoz létre önállóan;

üzeneteket ír;

a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;

a tanórán kívüli játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja;

találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;

felhasználja a célnyelvet szórakozásra és élményalapú játékos nyelvtanulásra.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése (irodalom, film, társasjáték)

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő német nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és élményalapú nyelvtanulás céljára

javasolt tevékenységek:

internetes kutatómunka

külföldi kulturális események megismerése, bemutatása

hazai fesztiválok bemutatása, értékelése

érdekes kiállítások, múzeumok bemutatása

kedvenc filmem bemutatása németül

kedvenc számom bemutatása, meghallgatása

a szöveg leírása és értelmezése

egy tudásszintnek megfelelő könnyített olvasmány elolvasása

egy német nyelvű játékfilm közös megtekintése, megvitatása

Témakör: Wissenserwerb, Wissensvermittlung

Javasolt óraszám: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

egyéniileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projekt munkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformákban;

hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;

a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre; rövid, egyszerű, ismert nyelvi eszközökből álló kiselőadást tart változatos feladatok kapcsán, hagyományos vagy digitális alapú vizuális eszközök támogatásával;

néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;

a tanórán kívüli, akár játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri és igyekszik azokat kihasználni;

találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal;

felhasználja a célnyelvet ismeretszerzésre;

felhasználja a célnyelvet tudásmegosztásra.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

Információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel német nyelven

A tanult témákhoz kapcsolódó releváns német nyelvű információ megszerzése

javasolt tevékenységek:

projektmunka (egyéni vagy csoportos)

prezentáció/hangfelvétel/videofelvétel készítése különböző témákban és ezek bemutatása az osztálynak

kedvenc témák feldolgozása posztereken – majd ezek kiállítása az osztályban

német nyelvű filmek, programok ismertetése a németes faliújságon írásban

projektmunka osztályszinten: magazin készítése a tanulók német nyelvű írásaiból (történetek, versek, kutatási eredmények, beszámolók stb.)

13. évfolyam

A szakasz végére a tanuló eléri a KER szerinti B1 nyelvi szintet.

Nyelvi funkciók a német mint első idegen nyelvre a szakasz végéig (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák):

öröm kifejezése (Ich freue mich, dass ... / Es freut mich, dass ...)

sajnálát kifejezése (Es tut mir leid!)

elégedettség / elégedetlenség kifejezése (Es ist prima! / Schade, dass ...)

csodálkozás kifejezése (Oh, das ist aber ... ! / Das kann doch nicht wahr sein!)

remény kifejezése (Ich hoffe, du kannst kommen!)

bánat / bosszúság kifejezése (Schade, dass... / Das ist aber schlimm!)

ígéret kifejezése (Ich mache das schon!)

szándék, terv kifejezése (Ich will / werde schnell abwaschen.)

elismerés és dicséret kifejezése és arra reagálás (Das ist toll! Die Torte schmeckt phantastisch. Danke.)

elvárás kifejezése (Ich soll pünktlich zu Hause sein.)

bizonyosság, bizonytalanság kifejezése (Ich weiß es genau. Ich weiß nicht, ob es wirklich regnet oder nicht. Ich bin mir nicht sicher, wann ich zu Hause ankomme.)

események leírása (Zuerst erreichten wir den Berg, dann stiegen wir hoch, und zum Schluss besichtigten wir die Burg.)

visszakérdezés kifejezése nem értés esetén (Wie bitte? Können Sie es wiederholen, bitte?)

felkérés lassúbb, hangosabb beszédre (Kannst du bitte lauter / langsamer sprechen?)

bemutatás (Ich möchte Ihnen Herrn Schulze vorstellen.)

gratuláció kifejezése és arra reagálás (Ich gratuliere Ihnen zum Geburtstag! Danke, sehr nett von Ihnen.)

együttérzés és arra reagálás (Es tut mir Leid für dich. Danke.)

hála kifejezése (Wir sind Ihnen sehr dankbar dafür, dass Sie uns geholfen haben.)

félelem kifejezése (Ich habe Angst, dass er es vergessen hat.)
egyetértés, egyet nem értés kifejezése (Ich bin der gleichen Meinung. Ich bin anderer Meinung.)
véleménykérés kifejezése (Sind Sie damit einverstanden, dass...
ellenvetés kifejezése és visszautasítása (Sie haben Recht, aber... / Das stimmt zwar, aber ...)
szemrehányás kifejezése (Konntest du wirklich nicht früher kommen?!)
emlékezés, nem emlékezés kifejezése (Ich erinnere mich (nicht) daran, dass/ob/wie...)
reklamálás (Entschuldigung, ich habe ein Problem mit .... / Ich möchte mich über ... beschweren.)
tanácskérés és -adás, ajánlattétel kifejezése (Was sagst du dazu? Ich schlage dir vor, ...)
segítség felajánlása, elfogadása (Kann ich Ihnen helfen? Danke, ich schaffe es schon., Was kann ich für dich tun? – Danke, es geht schon.)
beszélgetési szándék jelzése, félbeszakítás (Dabei fällt mir ein, .../Darf ich hier hinzufügen, ...)
megerősítés kifejezése (Ja, aber natürlich. Völlig recht.)
körülrírás, példa megnevezése (Das ist also ein Gegenstand, der ...)
érdeklődés, érdektelenség (Ich interessiere mich für Sport. – Das finde ich langweilig.)
elismerés, dicséret és arra reagálás (Das ist toll! Die Torte schmeckt phantastisch. – Danke.)
indoklás (Ich kann nicht kommen, weil...)
szóbeli üdvözlőküldés (Liebe Grüße an Ihre Frau.)
megszólítás, elbúcsúzás hivatalos levélben (Sehr geehrter Herr ..../Sehr geehrte Frau ..., Mit freundlichen Grüßen, Mit herzlichen Grüßen)
beszédszándék jelzése beszélgetés közben (Ich möchte etwas hinzufügen.)
elemek összekapcsolása szóban (Zuerst, dann, danach, schließlich)
mondandó összefoglalása (Insgesamt, zusammenfassend)
beszélgetés lezárása (Danke für das Gespräch.)
segítségkérés és arra reagálás (Könntest du mir bitte helfen? Ja, sehr gerne.)
engedélykérés és arra reagálás (Darf ich ... ? Ja, natürlich. / Ja, es ist erlaubt.)
feltételezés, kétely kifejezése (Ich vermute....., Ich weiß nicht, ob ....)
magyarázat kifejezése (Wir funktioniert es? Es funktioniert mit Strom., Wozu braucht man dieses Programm? Das braucht man zum Lernen.)
bánat, elkeseredés kifejezése (Das ist wirklich traurig zu hören., Ich bin enttäuscht.)
Nyelvi elemek, struktúrák a német mint első idegen nyelvre a szakasz végéig (a zárójelben olvasható német nyelvű kifejezések példák):
személytelenség (Es ist warm. Es schneit.)

vonzatos igék (Ich denke viel an den Sommer), névmási határozószók (Woran denkst du viel? Ich denke daran, ...)

főnévként használt melléknév (der Bekannte, ein Bekannter, der Verwandte, ein Verwandter), melléknévi igenév (der Reisende, der Angestellte)

modalitás: módbeli segédigék Präteritumban (Er konnte nicht schwimmen. Der Kranke durfte nicht aufstehen.), brauchen zu + Inf. (Heute brauchst du nicht mitzukommen.)

műveltetés jelen időben és első múltban: lassen (Wir lassen / ließen unser Auto reparieren.)

szenvető szerkezet jelen és múlt időben (Sie werden/wurden vom Flughafen abgeholt. Sie sind eingeladen worden.)

zu + Inf. szerkezet (Es ist schön, hier zu sein.)

mellékmondatok: alanyi mellékmondat (Es freut mich, dass du hier bist.), tárgyi mellékmondat

(Ich weiß, dass du viel zu tun hast., Ich weiß nicht, ob er morgen Zeit hat.), helyhatározói

mellékmondat (Du sollst dort arbeiten, wo du wohnst.), időhatározói mellékmondat

egyidejűségre (Als ich Kind war, las ich sehr gerne Märchen.) és elő- és utóidejűségre

(Nachdem Liza die Hausaufgabe gemacht hatte, kochte sie einen Tee.) vonatkozóan,

okhatározói mellékmondat (Ich kann an dem Ausflug nicht teilnehmen, weil ich krank bin.),

célhatározói mellékmondat (Ich bin ins Kino gekommen, um mir den neuen Film

anzuschauen.), vonatkozó mellékmondat (Ich mag dieses Lied, das du singst.)

névmások szövegben betöltött funkcionális használata: mutató névmás (dieser, diese, dieses,

derselbe, dieselbe, dasselbe), vonatkozó névmás (der, die, das)

feltételesség jelen időben (Wenn wir Zeit haben, putzen wir die Fenster.), wäre, hätte, würde

(Was würden Sie tun, wenn sie eine Million hätten?), módbeli segédigék feltételes módban

(könnte, müsste stb.)

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

az adott tématarományban megért összetettebb célnyelvi szöveget;

az adott tématarományban létrehoz összetettebb célnyelvi szöveget;

az adott tématarományban életkorának megfelelő interakciót folytat.

A 13. évfolyamon az éves óraszám: 93 óra, heti óraszám: 3 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Themen und Situationen im persönlichen Bereich:	10
Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil	

Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt	10
Reisen und Urlaub, Tourismus	10
Öffentliches Leben und Unterhaltung	5
Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen	5
Wissenschaft und Technik, Kommunikation	10
Wirtschaft und Finanzen	10
Arbeitswelt und Karriere	8
Vorbereitung auf das Abitur	25
Összes óraszám:	93

Témakör: Themen und Situationen im persönlichen Bereich: Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil, Mensch und Gesellschaft

Javasolt óraszám: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

beszámol saját élményen, tapasztalaton alapuló vagy elképzelt eseményről a cselekmény, a körülmények, az érzések és gondolatok ismert nyelvi eszközökkel történő jellemzésével;

leír összetettebb cselekvéssort, történetet, személyes élményeket, elvontabb témákban;

megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

a társalgást fenntartja, törekszik mások bevonására, és szükség esetén lezárja azt, akár ismeretlen beszélgetőtárs esetében is;

előkészület nélkül részt tud venni személyes jellegű, vagy érdeklődési körének megfelelő ismert témáról folytatott társalgásban;

a tématarományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét és érzéseit;

a tanult nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő helyzetekben alkalmazza;

digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;

szóban és írásban átad nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciók során;

a társalgásba aktívan, kezdeményezően és egyre magabiztosabban bekapcsolódik az érdeklődési körébe tartozó témák esetén a személyes tématarományon belül;

a mindennapi élet különböző területein, a kommunikációs helyzetek széles körében tesz fel releváns kérdéseket információszerzés céljából, és válaszol megfelelő módon a hozzá intézett célnyelvi kérdésekre;

véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

mondanivalóját kifejezi kevésbé ismerős helyzetekben is, nyelvi eszközök széles körének használatával;

információt vagy véleményt közlő és kérő, összefüggő feljegyzéseket, üzeneteket ír.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Bekannte, Familienmitglieder, Freunde, berühmte Personen, Vorbilder, medizinisches Fachpersonal

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: unmittelbare und weitere Umgebung, Freizeitorde, Arbeitsplätze, Institutionen im Gesundheitswesen, Persönliche Dienstleistungen

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Teile des Hauses/der Wohnung, Einrichtung, Gebrauchsgegenstände, grundlegende Gegenstände zur Behandlung von Krankheiten und um fit zu bleiben, Kleider und Accessoires

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste, Schul- und Familienfeiern, Sportarten, Sportereignisse, Krankheiten

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Hobbys, Freizeitaktivitäten, Haushalts –und Gartenarbeiten, Tagesablauf, Gewohnheiten, gesunde Ernährung, Plätze zum Essen (zu Hause, Kantine, Restaurants), fit bleiben, zum Arzt gehen, tägliche Aufgaben,

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: größerer Familienkreis, soziale Beziehungen, Kleider und Mode, häufige Krankheiten und Verletzungen, medizinische Behandlung, Heilmittel zu Hause, positive und negative Charakterzüge Wohlstand, Lebensphasen, Zukunftspläne, persönliche Erfolge und Misserfolge, Jungsein, Frauenrolle-Männerrolle

Személyes élethez tartozó információk átadása

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata

Interakció a személyes tématarományban

Javasolt tevékenységek:

csoportos projekt (plakát készítése): a sport fontossága, egészséges életvitel

kutatómunka: házi gyógymódok, házi praktikák

projekt (egyéni): családfa készítése, képekkel, szóbeli prezentációval

közeli és távoli rokonok

kedvenc rokonaim - miért?

névadási szokások a családon belül

érdekes családi történetek a múltból

jövőképem (plakát, prezentáció)

példaképem, ill. egy híres ember élete

internetes kutatómunka és csoportos projekt – családok a DACHL országokban

különbségek, hasonlóságok

a mai kor családtípusai

szerepek a családon belül

a fiatal és az idős családtagok helyzete a különböző országokban

a felnőtté válás hivatalos ideje a különböző országokban – miért más-más?

vitafórum

pl. tinédzserek helyzete a családban

szerepjáték:

pl. az orvosnál, a fodrásznál, a postán

telefonos beszélgetések különböző szakemberekkel

prezentáció készítése:

családi ünnepek a német és magyar családoknál – hasonlóságok és különbségek

közvélemény kutatás:

hobbik, érdeklődési körök

Témakör: Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt

Javasolt óraszám: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;
megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Tiere, Pflanzen
Personen im Dienste des Umweltschutzes

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Natur, Zuhause,
Städte, auf dem Lande geografische Orte, Weltall, die Erde

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:
Naturkatastrophen, Umweltschutz-Kampagne

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven:
Umweltschutz, Tierschutz, Haustiere halten, Bodenschätze schützen, soziales Engagement

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Naturphänomene,
Erhaltung der Natur, Nachhaltigkeit, Wiederverwertung und Wiederverwendung, Wetter und
Klima, Jahreszeiten

A környezeti és természeti tématarományhoz tartozó információk átadása

Interakció a környezettel és természettel kapcsolatos tématarományban

Javasolt tevékenységek:

csoportos projekt munka (plakát, prezentáció készítése):

a vidék és a város összehasonlítása

kérdőív készítése, közös kiértékelése: „Sind Sie ein Ökotyp?”

interjú készítése: „Was tust du für die Umwelt?”

kisfilm megtekintése célnyelven: pl: természeti katasztrófák, környezetvédelem,
újrahasznosítás

internetes kutatás:

veszélyeztetett állatok

eltűnő növények

nemzeti parkok a célnyelvi országokban és Magyarországon

a tengerek szennyezése - műanyagszigetek a tengerben

kiselőadás készítése:

veszélyben a Földünk

a klímaváltozás jelenlegi és lehetséges hatásai
a nemzeti parkok és állatkertek feladatai
mennyire egészséges lakóhelyem környezete?
vitafórum:
hasznosak-e az állatkertek?
jó-e kutyát tartani lakótelepi lakásban?

Témakör: Reisen und Urlaub, Tourismus

Javasolt óraszám: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:
papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Touristen und Reiseleiter, Dienstleistungspersonal

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Unterkunftsmöglichkeiten, Reiseziele, Sehenswürdigkeiten, Touristenattraktionen öffentliche Dienstleistungsbetriebe in Ungarn und im Ausland

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Denkmäler, Ausstellungen, Reisedokumente, Verkehrsmittel, Gegenstände beim Reisen, Unterlagen, Eintrittskarten, Prospekte

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste und Feiertage in Ungarn und im Ausland

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Vorbereitung und Planung einer Reise, Stadtrundfahrt Stadtführung

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Einzelreise und Gruppenreise, kulturelle Unterschiede Währungen, Wirkung des Tourismus auf Menschen und Wirtschaft

Javasolt tevékenységek:

projektmunka egyénileg, párban vagy csoportban:
híres helyek, épületek bemutatása a DACHL országokban
híres helyek, épületek bemutatása Magyarországon
lakóhelyünk turisztikai nevezetességeinek bemutatása célnyelven
'Álomnyaralásom' részletes megtervezése
felkészülés egy külföldi útra (utazási előkészületek listája)
internetes kutatás
érdekes, szokatlan szállások
különleges utazási lehetőségek, járművek a nagyvilágban
játék: Találd ki, melyik nevezetességről beszélek!
felmérés készítése az osztályban:
ki melyik országot szeretné megismerni? - Melyik a legnépszerűbb célpont?
ki hol szeretne nyaralni? (tengerpart? Balaton? hegyvidék? stb.)
szituációs játék
szállásfoglalás/bejelentkezés/ügyintézés
'Én vagyok az idegenvezető – az osztály a turistacsoport'
panaszlevél és/vagy kritika írása: egy hotelről, szórakozóhelyről
vitafórum
egyéni vagy társasutazás?
üdülés vagy aktív nyaralás?
kérdőív készítése, elemzése: „Bist du abenteuerlustig?“
Plauderstube: irányított kérdések segítségével

Témakör: Öffentliches Leben, Unterhaltung

Javasolt óraszám: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;
célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is, ismeretszerzésre és szórakozásra;
megérti és értelmezi az összefüggéseket az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;
digitális eszközöket és felületeket is használ a célnyelven ismeretszerzésre és szórakozásra;

kiszűr konkrét információkat nyelvi szintjének megfelelő szövegből, és azokat összekapcsolja egyéb ismereteivel;

írásban röviden indokolja érzéseit, gondolatait, véleményét már elvontabb témákban;

összefoglalja ismert témában nyomtatott vagy digitális alapú ifjúsági tartalmak lényegét röviden és érthetően;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget;

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Angestellte in sozialen Institutionen

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturelle Institutionen, Restaurants, Hotels, berühmte Orte im In- und Ausland

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Verwaltung, Wegbeschreibung, Auskunft geben

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturelle Veranstaltungen, Unterhaltungsmöglichkeiten

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Hobbies, Unterhaltung, Kultur, Dienstleistungen

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése: Freizeitaktivitäten, Unterhaltungsmöglichkeiten, Hobbys, Kunst und kulturelle Ereignisse und Veranstaltungen, Konzerte, Sport, Lesen, Computerspiele, Medien, Apps

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő német nyelvű akár irodalmi szövegek, filmek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára

A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk átadása, cseréje

Interakció a közéleti tématarományban

Javasolt tevékenységek:

vitakészség fejlesztése:

vidéki-városi élet előnyei és hátrányai

az olvasás szerepe a 21. században

'mozik' – kellene még?

Klasszikus zene = a régmúlt pop zenéje?

íráskészség fejlesztése:

brossúrák, adatlapok kitöltése,

film/könyvajánló brossúra készítése

plakátok, szórólapok, hirdetések készítése

csoportos projektmunka (prezentáció, plakát készítése):

szórakozási lehetőségek lakóhelyeden

a média szerepe a mai korban

kutatómunka

külföldi kulturális események megismerése, bemutatása

hazai fesztiválok bemutatása, értékelése

kiállítások, érdekes múzeumok bemutatása

projektmunka

mi szórakoztatta nagyszüleinket/szüleinket?

mi szórakoztat minket?

egy német nyelvű – korosztályi érdeklődésnek megfelelő – film megtekintése, megbeszélése

egy rövid német nyelvű novella órai feldolgozása

Témakör: Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen

Javasolt óraszám:5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

beazonosít nyelvtanulási célokat és ismeri az ezekhez tartozó nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;

nyelvtanulási céljai érdekében tudatosabban foglalkozik a célnyelvvel;

céljai eléréséhez társaival párban és csoportban is együttműködik;

céljai eléréséhez önszabályozóan is dolgozik;

használ önértékelési módokat nyelvtudása felmérésére;

egyre tudatosabban használja az ön-, oktatói, vagy társai értékelését nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;

körülírással közvetíti a jelentéstartalmat, ha a megfelelő szót nem ismeri;

ismert témákban a szövegösszefüggés alapján kikövetkezteti az ismeretlen szavak jelentését, megérti az ismeretlen szavakat is tartalmazó mondat jelentését;

félreértéshez vezető hibáit kijavítja, ha beszédpartnere jelzi a problémát;

a kommunikáció megszakadása esetén más stratégiát alkalmazva újrakezdi a mondandóját;

a társalgás vagy eszmecsere menetének fenntartásához alkalmazza a rendelkezésére álló nyelvi és stratégiai eszközöket;

nem értés esetén tudja tisztázni a tartalmat;

a tanult kifejezések alkalmazásával és a tanult nyelvi szokások követésével céljainak megfelelő érzéseket és beszédszándékokat fejez ki;

digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;

digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megérti az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket;

használja a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat nyelvtudása fenntartására és fejlesztésére;

hibáiból levont következtetéseire többnyire épít nyelvtudása fejlesztése érdekében;

megfogalmaz hosszú távú nyelvtanulási célokat saját maga számára;

társaival a kooperatív munkaformákban és a projektfeladatok megoldása során is törekszik a célnyelvi kommunikációra;

kreatív, változatos műfajú szövegeket alkot szóban, kooperatív munkaformákban;

törekszik releváns digitális tartalmak használatára beszédképességének, szókincsének és kiejtésének továbbfejlesztése céljából;

használ kiemelést, hangsúlyozást, helyesbítést;

összekapcsolja a mondatokat megfelelő kötőszavakkal, így követhető leírást ad vagy nem kronológiai sorrendben lévő eseményeket is elbeszél;

a szövegek létrehozásához nyomtatott vagy digitális segédeszközt, szótárt használ;

alkalmazza a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést, beszédtempót és intonációt;

digitális eszközöket és felületeket is magabiztosan használ nyelvtudása fejlesztésére;

megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó írott – akár egyszerűbb irodalmi – szöveg tartalmát;

a szövegek környezet alapján kikövetkezteti a szövegben előforduló ismeretlen szavak jelentését;

egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;

nyelvtanulási céljai érdekében használja a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket;

kikövetkezteti a szövegben megjelenő elvontabb nyelvi elemek jelentését az ajánlott tématerületekhez kapcsolódó témákban;

nyelvi haladását fel tudja mérni;

hibáit az esetek többségében is tudja javítani.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Sprachkönnen und Sprachkenntnisse, Sprachlernstrategien, Sprachen, autonomes Lernen,

A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata

Nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák egyre tudatosabb alkalmazása

Javasolt tevékenységek

gyakorló feladatok készítése (akár online is) az osztálytársak részére

nyelvtani, szókincsfejlesztő játékok készítése és játszása az órán

internetes kutatás és beszámoló

új szavak jelentéséről, eredetéről, szinonímáiról

a magyar és a német nyelv eredetéről, a különböző nyelvcsaládokról

a dialektusokról

kedvenc pop dalom érdekes szófordulatai

olvasásértés fejlesztése: ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése

'Osztálykönyvtár'

évente egy-két könnyített olvasmány elolvasása, egyéni értékelése, ajánlása

íráskészség fejlesztése

cikkek egy havonta megjelenő német nyelvű osztály 'hírlaphoz' (pl: LUX') felhasználva az aktuális témákhoz végzett kutatómunkákat

német nyelvű hirdetőtábla az osztályban az aktuális hírekkel/felhívásokkal németül

Témakör: Wissenschaft und Technik, Kommunikation

Javasolt óraszám: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összetettebb, a tématarományhoz kapcsolódó összefüggő hangzó szöveget, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;

véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

egyéni vagy kooperáció során létrehozott projekt munkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

megérti és értelmezi a lényegét az ajánlott tématarományokhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Technik im Haushalt, Handy, Computer, Internet

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Nutzung der Technologie im Alltag, im Studium oder in der Arbeit

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Internet, soziale Netzwerke

Egyszerű információ átadása a tudomány és technika tématerületében

Egyszerű interakció a tudomány és technika tématerületében

Javasolt tevékenységek:

kiselőadás: Én és az okostelefonom

csoportos projektmunka: A világ internet nélkül

projektmunka (csoportban): Milyen technikai újítások fogják segíteni a jövőben...

a közlekedést?

a házimunkát?

az oktatást?

a kommunikációt?

internetes kutatómunka és prezentáció

a világ legfontosabb találmányai

a kommunikáció fejlődése az utóbbi 20 évben

a tudományos élet „fáklyavívői” a történelem folyamán

vitafórum

az internet jövője

mire jó a virtuális valóság?

haladás-e minden változás?

a közösségi média előnyei és hátrányai

Témakör: Wirtschaft und Finanzen

Javasolt óraszám: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a pénzügyek és gazdaság tématerületéhez tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság témaköréhez kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a pénzügyek és gazdaság témaköréhez kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Arbeitgeber, Arbeitnehmer, Angestellte und Arbeiter

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: öffentliche Dienstleistungsbereiche, Bank, Post, Wechselstube

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Geld, Bankkarte, Kreditkarte, Konto, Währungen, Formulare in der Bank, Anzeigen, Werbungen

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Geld sparen, Geld überweisen, Geld abheben, Geld ausgeben und verschwenden, Banking, online kaufen, Geld wechseln

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Familienbudget, Geld sparen, ausgeben und verschwenden, Kredite

A pénzügyek és gazdaság témaköréhez tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

Javasolt tevékenységek:

egyéni projekt

a pénz kialakulása, története

az első bankok

szerepjáték

banki ügyintézés

számlanyitás

reklamáció online vásárolt termékkel kapcsolatban

valutaváltás nyaralás előtt

eszmecsere

spórolás-költekezés

a jövedelem értelmes beosztása
kutatómunka (internet, újságcikk)
hitelek, állami támogatások
a tőzsde története, működése
vitafórum
ki kezelje a családi kasszát?
a munka jutalma a zsebpénz?
hitellel kezdődjön a felnőtt élet?
a reklámok a mindennapi életünkhöz tartoznak?

Témakör: Arbeitswelt und Karriere

Javasolt óraszám: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

összefüggően, világosan és nagyrészt folyékonyan beszél a karrier és munkavállalás tématarományhoz tartozó és az idevágó érettségi témákban, akár elvontabb tartalmakra is kitérve;

összefüggő, folyékony előadásmódú szóbeli prezentációt tart önállóan, felkészülést követően, az érettségi témakörök közül szabadon választott témában, IKT-eszközökkel támogatva mondanivalóját;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás tématarományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus hangzó szövegekben;

megérti és értelmezi az összefüggéseket és a részleteket a karrier és munkavállalás tématarományhoz kapcsolódó összefüggő, akár autentikus írott szövegekben;

véleményét írásban megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét szóban, felkészülés nélkül, a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Berufe, Arbeitgeber, Arbeitnehmer, Kollegen

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Arbeitsplätze, Büros

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Gegenstände in unterschiedlichen Berufen

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Vorstellungsgespräch, Besprechungen

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Planung, lebenslanges Lernen, Bewerbung um einen Job

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Lebenslauf, Berufswahl, Sommerjobs, Schülerjob Arbeitszeiten, Teilzeitjobs, Arbeitslosigkeit, Arbeitslosenhilfe, Teamarbeit, individuelle Aufgaben, Kooperation, kritisches Denken, Mobilität

A karrier és munkavállalás témakörhöz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása

A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a karrier és munkavállalás témakörében

Javasolt tevékenységek:

önálló szövegalkotás

jelentkezés álláshirdetésre

német nyelvű önéletrajz készítése

szerepjáték

állásinterjú

beszédet egy állásbörzén

olvasott szövegértés fejlesztése

álláshirdetések böngészése

munkaköri leírás értelmezése

csoportos projekt munka

egy munkahelyi projekt kidolgozása

közkedvelt szakmák bemutatása

vitafórum

nyári munka vagy a jól megérdemelt pihenés?

csak az egyetem lehet a cél?

létezik ideális munkahely?

hazai vagy külföldi munkavállalás?

Témakör: Vorbereitung auf das Abitur

Javasolt óraszám: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

a tématarományhoz kapcsolódó kép alapján kifejti gondolatait, véleményét,

a megfelelő szövegtípusok jellegzetességeit követi;

megold változatos írásbeli feladatokat szövegszinten;

megérti az ismeretlen nyelvi elemeket is tartalmazó hangzó szöveg lényegi tartalmát;

megérti a hangzó szövegben megjelenő összetettebb részinformációkat;

megérti és értelmezi az írott szövegben megjelenő összetettebb részinformációkat;

informális és életkorának megfelelő formális írásos üzeneteket ír, digitális felületen is;

aktívan, kezdeményezően és magabiztosan vesz részt a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;

véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

véleményét írásban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat;

szóbeli és írásbeli közlései során változatos nyelvi struktúrákat használ;

megértést nehezítő hibáit önállóan javítani tudja;

egyre szélesebb körű témákban, nyelvi kommunikációt igénylő helyzetekben interakciót folytat megfelelő módon, felhasználva általános és nyelvi háttértudását, ismereteit, alkalmazkodva a társadalmi normákhoz;

nyelvi produkciójában és recepciójában önállóságot mutat, és egyre kevesebb korlát akadályozza;

egyre változatosabb, hosszabb, összetettebb és elvontabb szövegeket, tartalmakat értelmez és használ;

középszintű nyelvi érettségi szóbeli feladatokat old meg;

középszintű nyelvi érettségi írásbeli feladatokat old meg;

az ismert nyelvi elemeket vizsgahelyzetben is használja;

az első idegen nyelvből sikeres érettségit tesz legalább középszinten.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

középszintű nyelvi érettségi feladatok megoldása

a szóbeli érettségi témaköreinek gyakorlása és egyéni szempontokból történő átgondolása

a folyamatos beszéd és gondolat kifejtés gyakorlása

Javasolt tevékenységek:

vizsgafeladatok gyakorlása

vizsgaszituációk gyakorlása

szókincsfejlesztés az érettségi témakörökben

vélemény összefüggő kifejtése spontán felmerülő, érettségihez kapcsolódó témakörökben

10. Osztályfőnöki foglalkozás

Évfolyam: 9.

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 36 óra

Tevékenységhalmaz: beszélgetés, vita, játék, helyzetek megfigyelése és elemzése, beszámolók, tesztek és kérdőívek kitöltése

Témakör:	Órakeret
Szabad témakör	13 óra
Az emberi természet	12 óra
Egyén és személy	6 óra
Társas kapcsolatok	5 óra

Témák órákra bontása	Az óra témája	Célok, feladatok	Fejlesztési követelmények	Témakör
1 – 3.	Bevezető óra	Év eleji tudnivalók, szervezési feladatok: az iskola, az osztályközösség legfontosabb információinak elhangzása, oktatók bemutatása, a házirend és az év rendjének ismertetése, baleset- és tűzvédelmi oktatás.		SZABAD TÉMAKÖR
4 – 5.	Test és lélek: A test és lélek egysége. Testünk és egészségünk iránti felelősségünk. Egészség, betegség, fogyatékoság, másság. Drogprevenációs foglalkozások.	Önismeret fejlesztése, elmélyítése.	A lelki egészség (mentálhigiéne) iránti igény felkeltése, ennek kialakításához és megőrzéséhez szükséges készségek és képességek kialakulása.	AZ EMBERI TERMÉSZET

			Az egészséges életmód, egészségmegőrzés fontosságának ismerete.	
6 – 7.	Pszichikus működésünk	Önismeret fejlesztése, elmélyítése.	A személyiségjegyek fejlődésének, egymás megismerésének segítése.	
8 – 9.	Érzékelés és cselekvés	Önismeret fejlesztése, elmélyítése, árnyaltabbá tétele.	A személyiségjegyek fejlődésének, egymás megismerésének segítése.	
10 – 11.	Ösztönök, indulatok, érzések, érzelmek	Képességeink és korlátaink tudata, önnevelési készség és stratégia, gátlások leküzdése és kialakítása, saját idegrendszerünk, hangulataink ismerete, készség és képesség kezelésükre. Képességeinknek, ambícióinknak és kondícióinknak megfelelő optimális testi-lelki terhelésre törekvés, az alulterhelés és a túlterhelés veszélyei. A szorongás, a stressz, a feszültség, a fáradtság oldásának „technikái”. A megfelelő konfliktuskezelés mint a lelki egészség feltétele, és a megfelelő mentálhigiénés állapot mint az eredményes konfliktuskezelés feltétele. A kudarcok tűrése, tanulságaik feldolgozásának, hasznosításának képessége.	A lelki egészség (mentálhigiéné) iránti igény felkeltése, ennek kialakításához és megőrzéséhez szükséges készségek és képességek kialakulása.	
12.	Mikulás az osztályban		Az osztályközösség fejlesztése.	SZABAD TÉMAKÖR

13 – 14.	Az aktuális és az ideális énkép elemzése. Az ismert és a rejtett, aktuális és ideális énjeink.	Hogyan látjuk önmagunkat, illetve hogyan látnak bennünket mások? Erényeink felismerése, erősítése, a kiküszöbölhető hibák korrigálása, önmagunk elfogadása és elfogadtatása. Az önfejlesztés igénye, lehetősége és módjai. Az eszményképek és szerepük az önnévelésben. Felelősségvállalás saját személyiségünk alakításáért.	A személyiségben rejlő lehetőségek és gátak feltárása, a személyiség stabilizálása, az önálló döntéshez szükséges képességek kialakítása. A tanulói önkép és az önmagáról közvetített képe közötti különbség jelentőségének tudatosulása.	AZ EMBERI TERMÉSZET
15 – 16.	Nyitottság, empátia és tolerancia. Meghatározottságaink és gyökereink.	Felkészítés a kulturált társkapcsolatok kialakítására.	A társkapcsolatokban szükséges normák, készségek kialakítása, a toleráns magatartás, vitakultúra megalapozása.	
17.	A félév értékelése	A magatartás és a szorgalom értékelése (önkép és társak véleménye). Mit vártam magamtól? Helyes volt-e az elvárásom?		SZABAD TÉMAKÖR
18 – 20.	Kommunikáció: Tanulási problémák feltárása. A tanulásmódszertani feladatok megismerése és gyakorlása. Adottság, készség, képesség, tehetség.	A különböző tantárgyak tanulását segítő speciális ötletek, eljárások. Az eredményes tanulás mentálhigiénés feltételei (önismeret, önnévelés képessége, a megfelelő pszichés kondíció biztosítása, egészséges és megalapozott önbizalom, önellenőrzés képessége, önkritika; a tanuláshoz szükséges optimális fizikai állapot megteremtése; a megfelelő környezet kialakítása. Az eredményes tanuláshoz szükséges képességek attitűdök (akarati tulajdonságok, rendszeresség, igényesség, koncentrációs képesség, fejlett memória, kommunikációs képességek, kreativitás, igény a tanulásra, a tanulás önépítésként történő elfogadása stb). Tanulási szokások, módok, technikák: – az	Egyéni tanulásproblémák kezelése. A tanulással kapcsolatos technikák és módszerek fontosságának felismerése. Alapvető tanulási technikák megismerése, gyakorlása.	EGYÉN ÉS SZEMÉLY

		önismereten alapuló tanulási módszerek kimunkálása; – a tantárgyankénti speciális tanulási technikák alkalmazása; – folyamatos önellenőrzés–munka a tankönyvekkel, munkalapokkal, hagyományos és új információhordozókkal (könyvtár, lexikonok, kézikönyvek; számítógép, számítógépes hálózat stb.).		
21.	Az emberi szellem és kiteljesedése: Kíváncsiság és kreativitás. Önmegvalósítás, önszeretet és önzés. Siker és kudarc. A kudarckerülő magatartása.	Önismeret fejlesztése, elmélyítése.	Készség és képesség a tartalmas, harmonikus emberi kapcsolatok kialakítására és ápolására.	
22 – 23.	Ember és erkölcs: Értékek és normák. Az értékelés és a véleménymondás nehézségei. Jó és rossz. A hiba, a bűn és a lelkiismeret összefüggései. Illendőség, helyesség, igazságosság.	A jogok és kötelességek ismerete az iskolában és a társadalomban, a demokráciának mint értéknek az elfogadása, közös szabályok, normák alkotásához és működtetéséhez szükséges szemlélet kialakulása, a az általánosan érvényes normákhoz, a kodifikált törvényekhez való konstruktív viszonyulás, igény és szándék a saját előítéletekkel való szembesülésre, ezek leküzdésére, illetve a másság elfogadására.	Az osztályközösség kialakulásának fejlesztése, a társkapcsolatokban szükséges normák, készségek kialakítása, a tanulók toleráns magatartásának, vitakultúrájának megalapozása. A mindennapi együttéléshez szükséges civilizációs szokások kialakítása és megszilárdítása.	
24 – 25.	Társaink, kapcsolataink: Rokonszenv, ellenszenv, őszinteség és hazugság. Barátság, hűség.	Kommunikációs, empátiás készség fejlesztése, mások különbözőségének elfogadására való törekvés. A közös problémák együttes megoldására való törekvés. A konstruktív konfliktusmegoldás menetének ismerete, alkalmazása:	Képesség a konfliktusok konstruktív módon történő kezelésére, a megélt konfliktusok hasznosítására az önismeret fejlesztésében,	A TÁRSAS KAPCSOLATOK

	Előítéletesség és nyitottság. Alkalmazkodás és önállóság, bizalom.	<ul style="list-style-type: none"> - a probléma pontos körvonalazása, - közvetlenül és közvetve érintettek érzelmeinek: aggodalmainak és reményeinek feltérképezése, szempontjainak feltárása - megoldási alternatívák gyűjtése - az összegyűjtött megoldási módok mérlegelése, és a megfelelő kiválasztása, törekvés a “nincs vesztes” elv érvényesítésére - meghatározott idő után az eredmény értékelése. 	<p>társas kapcsolatok minőségének javításában.</p> <p>Társadalmilag elfogadható /elfogadhatatlan magatartások /szokások felismerése, megkülönböztetése.</p>	
26 – 27.	<p>Kultúra és művelődés, életszínvonal és jólét:</p> <p>Kultúra, társadalom és vallás összefüggései. Műveltség és képzettség. Ünnepeink és ünnepségeink. Munkaidő, szabadidő, szórakozás. Otthonteremtés, háztartás.</p>	Az ünnepségek, hagyományok előremutató szerepének, közösséget összetartó erejének megértése, megélése.	<p>Érdeklődés, fogékonyság a társadalom jelenségei, problémái iránt.</p> <p>Az iskola társadalmi és kulturális szerepének, fontosságának felismerése.</p> <p>A nemzeti öntudat, identitás erősítése.</p>	
28.	<p>Hit, világszemlélet:</p> <p>Megismerés, hit, meggyőződés. Természetkép, világkép, világszemlélet.</p>	Nyitottság, empátia a különböző világszemléletekkel kapcsolatban.	Érdeklődés, fogékonyság a társadalom jelenségei, problémái iránt.	
29.	A tanév értékelése	A magatartás és a szorgalom értékelése (önkép és társak véleménye). Mit vártam magamtól? Helyes volt-e az elvárásom?		SZABAD TÉMAKÖR
30 – 36.	Aktuális feladatok	Az adott évfolyamon aktuális szervezési feladatok, előre nem látható, váratlanul adódó problémák: az osztályfőnök vagy az osztály által felvetett, fontosnak tartott témák megbeszélése (pl. közös programok előkészítése, aktuális események, hírek a médiában... tárgyalása).		SZABAD TÉMAKÖR

Évfolyam: 10.

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 36 óra

Tevékenységsformák: beszélgetés, vita, játék, helyzetek megfigyelése és elemzése, beszámolók, tesztek és kérdőívek kitöltése

Témakör:	Órakeret
Szabad témakör	13 óra
Az emberi természet	8 óra
Egyén és személy	7 óra
Társas kapcsolatok	8 óra

Témák órákra bontása	Az óra témája	Célok, feladatok	Fejlesztési követelmények	Témakör
1 – 3.	Bevezető óra	Év eleji tudnivalók, szervezési feladatok: az iskola, az osztályközösség legfontosabb információinak elhangzása, új oktatók bemutatása, a házirend és az év rendjének ismertetése, baleset- és tűzvédelmi oktatás.		<i>Szabad témakör</i>
4 – 5.	Test és lélek: Életszakaszok Betegség, fogyatékoság, a másság elfogadása, kezelése	Önismeret fejlesztése, elmélyítése.	A lelki egészség (mentálhigiéne) iránti igény kialakításához és megőrzéséhez szükséges készségek és képességek kialakulása. Társadalmilag elfogadható /elfogadhatatlan	AZ EMBERI TERMÉSZET

			magatartások /szokások felismerése, megkülönböztetése.	
6 – 8.	Pszichikus működésünk Szükségeink és érdekeink, előítéleteink	Önismeret fejlesztése, elmélyítése.	A személyiségjegyek fejlődésének, egymás megismerésének segítése. Társadalmilag elfogadható /elfogadhatatlan magatartások /szokások felismerése, megkülönböztetése.	
	Az aktuális és az ideális énkép elemzése; az ismert és a rejtett, aktuális és ideális énjeink	Hogyan látjuk önmagunkat, illetve hogyan látnak bennünket mások? Erényeink felismerése, erősítése, a kiküszöbölhető hibák korrigálása, önmagunk elfogadása és elfogadtatása. Az önfejlesztés igénye, lehetősége és módjai. Az eszményképek és szerepük az önnevelésben. Felelősségvállalás saját személyiségünk alakításáért.	A személyiségben rejlő lehetőségek és gátak feltárása, a személyiség stabilizálása, az önálló döntéshez szükséges képességek kialakítása. A tanulói önkép és az önmagáról közvetített képe közötti különbség jelentőségének tudatosulása	
9 – 11.	Nyitottság, empátia és tolerancia Meghatározottságaink és gyökereink	Önismeret fejlesztése, elmélyítése, árnyaltabbá tétele. Felkészítés a kulturált társkapcsolatok kialakítására.	A társkapcsolatokban szükséges normák, készségek kialakítása, a toleráns magatartás, vitakultúra megalapozása.	

			Társadalmilag elfogadható /elfogadhatatlan magatartások /szokások felismerése, megkülönböztetése.	
12.	Mikulás az osztályban			<i>Szabad témakör</i>
13.	A félév értékelése	A magatartás és a szorgalom értékelése (önkép és társak véleménye). Mit vártam magamtól? Helyes volt-e az elvárásom?		<i>Szabad témakör</i>
14 – 17.	Kommunikáció: Intelligencia, okosság, bölcsesség Tanulási problémák feltárása A tanulás-módszertani feladatok megismerése és gyakorlása Adottság, készség, képesség, tehetség	A különböző tantárgyak tanulását segítő speciális ötletek, eljárások. Az eredményes tanulás mentálhigiénés feltételei (önismeret, önnevelés képessége, a megfelelő pszichés kondíció biztosítása, egészséges és megalapozott önbizalom, önellenőrzés képessége, önkritika; a tanuláshoz szükséges optimális fizikai állapot megteremtése; a megfelelő környezet kialakítása. Az eredményes tanuláshoz szükséges képességek attitűdök (akarati tulajdonságok, rendszeresség, igényesség, koncentrációs képesség, fejlett memória, kommunikációs képességek, kreativitás, igény a tanulásra, a tanulás önépítésként történő elfogadása stb). Tanulási szokások, módok, technikák: – az önismereten alapuló tanulási módszerek kimunkálása; – a tantárgyankénti speciális tanulási technikák alkalmazása; – folyamatos önellenőrzés– munka a tankönyvekkel, munkalapokkal, hagyományos és új információhordozókkal (könyvtár, lexikonok, kézikönyvek; számítógép, számítógépes hálózat stb.).	Egyéni tanulásproblémák kezelése. A tanulással kapcsolatos technikák és módszerek fontosságának felismerése. Alapvető tanulási technikák megismerése, gyakorlása. A (kortárs) tanulástámogatás szerepének ismerete és alkalmazása, tanulás kortárs mentorokkal.	EGYÉN ÉS SZEMÉLY

18.	Az emberi szellem és kiteljesedése: Kíváncsiság és kreativitás, önmegvalósítás, önszeretet és önzés Siker és kudarc, a kudarckerülő magatartása	Önismeret fejlesztése, elmélyítése.	Készség és képesség a tartalmas, harmonikus emberi kapcsolatok kialakítására és ápolására.	
19 – 20.	Ember és erkölcs: A cselekvő ember szabadsága érettsége és tudatossága Választás és döntés, szándék és tett A hiba, a bűn és a lelkiismeret összefüggései, az erények	A jogok és kötelességek ismerete az iskolában és a társadalomban, a demokráciának mint értéknek az elfogadása, közös szabályok, normák alkotásához és működtetéséhez szükséges szemlélet kialakulása, a az általánosan érvényes normákhoz, a kodifikált törvényekhez való konstruktív viszonyulás, igény és szándék a saját előítéletekkel való szembesülésre, ezek leküzdésére, illetve a másság elfogadására.	Az osztályközösség kialakulásának fejlesztése, a társkapcsolatokban szükséges normák, készségek kialakítása, a tanulók toleráns magatartásának, vitakultúrájának megalapozása. A mindennapi együttéléshez szükséges civilizációs szokások kialakítása és megszilárdítása. A társadalmi/közösségi együttélést szabályozó írott (és íratlan) szabályozók ismerete.	
21 – 23.	Társaink, kapcsolataink: A kapcsolatok szimmetriája Engedelmesség, tekintélykritika Előítéletesség és nyitottság Alkalmazkodás és önállóság, bizalom	Kommunikációs, empátiás készség fejlesztése, mások különbözőségének elfogadására való törekvés. A közös problémák együttes megoldására való törekvés. A konstruktív konfliktusmegoldás menetének ismerete, alkalmazása: - a probléma pontos körvonalazása,	Képesség a konfliktusok konstruktív módon történő kezelésére, a megélt konfliktusok hasznosítására az önismeret fejlesztésében, társas kapcsolatok minőségének javításában.	A TÁRSAS KAPCSOLATOK

		<ul style="list-style-type: none"> - közvetlenül és közvetve érintettek érzelmeinek: aggodalmainak és reményeinek feltérképezése, szempontjainak feltárása - megoldási alternatívák gyűjtése - az összegyűjtött megoldási módok mérlegelése, és a megfelelő kiválasztása, törekvés a “nincs vesztes” elv érvényesítésére - meghatározott idő után az eredmény értékelése. 	<p>A társadalmi/közösségi együttélést szabályozó írott (és íratlan) szabályozók ismerete.</p>	
24.	<p>Nemiség, szerelem, házasság: A házasság, mint szövetség, mint otthonteremtés, mint biológiai érzelmi, gazdasági, jogi, erkölcsi szövetség, mint szeretetkapcsolat és életadás Házassági konfliktusok és megoldásuk</p>	<p>Önismeret fejlesztése, elmélyítése. Kommunikációs, empátiás készség fejlesztése. Felkészítés a kulturált társkapcsolatok építésére.</p>	<p>Képesség a konfliktusok konstruktív módon történő kezelésére, a megélt konfliktusok hasznosítására az önismeret fejlesztésében, társas kapcsolatok minőségének javításában.</p> <p>A felelős gondolkodás, cselekvés szerepének a felismerése a szex/szexualitás témakörben.</p> <p>A családi hagyományok szerepének és fontosságának felismerése.</p> <p>A család múltjának és az ott keletkezett értékeknek az ismerete.</p>	
25 – 26.	<p>Az emberi társadalom: Magánélet és közélet, fizikai és szellemi munka</p>	<p>Felkészülés az ifjúsági életszakaszra. A serdülő életszakasz helyes és könnyebb megélésének megalapozása.</p>	<p>Jogi, gazdasági ismeretek bővítése. Vízióim a jövő(m)ről – az egyéni pályatervezéshez</p>	

	A munka, mint szaktudás, az alkotás, mint jog és kötelesség Megélhetés, gazdálkodás, jólét, vállalkozás és tulajdon		szükséges alapvető ismeretek. A pályatervezéshez szükséges a stratégiakészítés fontosságának a felismerése. A globális gazdaságtól a helyi piacig; összehasonlítás, megkülönböztetés. A látható és a láthatatlan gazdaság (a fehér, a szürke és a feketegazdaság). A munkaerőpiac nemzetközi térben – alapfogalmak megismerése, előnyök, hátrányok összevetés.	
27.	Kultúra és művelődés, életszínvonal és jólét: Kultúra és civilizáció, kultúra és művelődés, műveltség és képzettség. Az élet értelme és az értelmes élet	A hagyományok előremutató szerepének, közösséget összetartó erejének megértése, megélése.	Érdeklődés, fogékonyság a társadalom jelenségei, problémái iránt.	
28.	Hit, világszemlélet: A vallás mint hit, ismeret, élmény szertartás, rítus és közösség, világmagyarázat. A demokratikus állampolgárság értékei	Nyitottság, empátia a különböző világszemléletekkel kapcsolatban.	Érdeklődés, fogékonyság a társadalom jelenségei, problémái iránt.	
29.	A tanév értékelése	A magatartás és a szorgalom értékelése (önkép és társak véleménye). Mit vártam magamtól? Helyes volt-e az elvárásom?		<i>Szabad témakör</i>
30 – 36.	Aktuális feladatok	Az adott évfolyamon aktuális szervezési feladatok, előre nem látható, váratlanul adódó problémák: az osztályfőnök vagy az osztály által felvetett, fontosnak		<i>Szabad témakör</i>

		tartott témák megbeszélése (pl. közös programok előkészítése, aktuális események, hírek a médiában... tárgyalása).	
--	--	--	--

Évfolyam: 11.

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 36 óra

Tevékenységszabványok: beszélgetés, vita, játék, helyzetek megfigyelése és elemzése, beszámolók, tesztek és kérdőívek kitöltése

Témakör:	Órakeret
Szabad témakör	13 óra
Tanulás tanulása	3 óra
Humánium, kreativitás	3 óra
Egészség	7 óra
Hazaszeretet, esztétika	7 óra
Pályaorientáció	3 óra

Témák órákra bontása	Az óra témája	Célok, feladatok	Fejlesztési követelmények	Témakör
1 – 3.	Bevezető óra	Év eleji tudnivalók, szervezési feladatok: az iskola, az osztályközösség legfontosabb információinak elhangzása, új oktatók bemutatása, a házirend és az év rendjének ismertetése, baleset- és tűzvédelmi oktatás.		<i>Szabad témakör</i>

4 – 6.	<p>Tanulás: Tanulási szokások Tanulásmódszertan Gondolkodva tanulás fontossága Szakkönyvek /internet segítsége a tanulásban</p>	<p>Az egész életen át tartó tanulás (L L L) eszméjének megismerése, gyakorlatának elfogadása. A tanulás folyamatnak tekintése, amely fejlődési lehetőségeket kínál a tanulónak. A tanuló felismeri a tanulás fontosságát. A tanuló aktívan részt vesz tanulási folyamatainak tervezésében és szervezésében. A tanulást segítő tervhálózat tervezése és (a tanuló tanulását támogató időmérleg elkészítése) megvalósítása Az otthoni tanulást elősegítő eszközök kijelölése, és azoknak az elérhetősége, és alkalmazása.</p>	<p>A tanuló ismerje meg az új tanulási környezethez kapcsolódó tanulástechnikai elemeket. A tanulási – tanítási folyamatban a tanuló egyén aktív és konstruktív szerepet töltsön be. Ismerje fel és koordinálja saját tanulási „menetrendjét”! A tanulási folyamatban a tanuló elért eredményeit „(ön)értékelje”(reflektivitás). A tanulás során szerzett sikereket és kudarokat reálisan mérlegelje. A gyenge eredményeket korrigálja, és motivált legyen a jobb eredmények elérésére. A tanuláshoz való motivációja erősödjön. A tanuló minél eredményesebb / hatékonyabb tanulási céljai eléréséhez szükséges források között tudjon navigálni, illetve a felhasznált forrásokat felhasználja, értékeli, elemzi.</p>	<p>Tanulás tanulása (tanulásmódszertan, kudarc- és stresszkezelés)</p>
7 – 9.	<p>Kommunikáció: Illemszabályok ismerete Vitakultúra Emberi kapcsolatok Konfliktuskezelés</p>	<p>Írott és íratlan szabályok megismerése, igény felkeltése a betartásukra, hasznuk, értelmük belátása. Önismeret fejlesztése, elmélyítése. Gyakorlat szerzése a konfliktusok feloldásában.</p>	<p>A társadalmi/közösségi együttélést szabályozó írott (és íratlan) szabályozók (törvények, normák, erkölcsi alapvetések) ismerete, törekvés a betartásukra a közös munka során. Az egyéni és közösségi kapcsolatok szintjeinek és típusainak ismerete. Az alapvető konfliktuskezelő technikák megismerése. Társadalmilag elfogadható /elfogadhatatlan magatartások /szokások felismerése, megkülönböztetése.</p>	<p>HUMÁNUM, KREATIVITÁS</p>

			Legyen elképzelése és gyakorlata a hétköznapi élet konfliktusok kezelésében, ismerje és alkalmazza a konfliktus-eljárásokat, módszereket. Tartsa tiszteletben az emberi viselkedés szabályait.	
10 – 11.	Egészség: Egészséges életvitel (táplálkozás, sport) Napirend	A testmozgás és a táplálkozás szerepének megismerése életünkben, az egészséges életmód iránti igény felkeltése. A szabadidő-felhasználás fontosságának felismertetése.	Az egészséges életmód, egészségmegőrzés fontosságának belátása, lehetséges módszerek, tényezők gyűjtése (környezet, táplálkozás, mozgás stb. szerepe). Iskola és szabadidő – időterv készítése.	EGÉSZSÉG
12.	Mikulás az osztályban			<i>Szabad témakör</i>
13.	A félév értékelése	A magatartás és a szorgalom értékelése (önkép és társak véleménye). Mit vártam magamtól? Helyes volt-e az elvárásom?		<i>Szabad témakör</i>
14 – 18.	Egészség: Káros szenvedélyek Betegségek	A deviáns magatartások /szokások felismertetése. A szabadidő-felhasználás fontosságának felismertetése.	Tudatában van annak, hogy életvitelét számos minta alapján, saját döntéseinek sorozataként alakítja ki, és hogy ez a folyamat hatással van testi és lelki egészségére. Ismeri az egészségre káros, szenvedélybetegségek kialakulásához vezető élvezeti szerek használatának kockázatait, tudatosan tartózkodik ezektől. Ismeri a rizikófaktor fogalmát, képes értelmezni erre vonatkozó információkat. Tudja, milyen szakemberek segítenek testi és lelki egészségünk megőrzésében és helyreállításában.	EGÉSZSÉG
19 – 21.	A környezetünk, amelyben élünk	A helyi sajátosságokban rejlő kulturális és gazdasági értékek ismerete, illetve azok fontosságának felismerése.		HAZASZERETET, ESZTÉTIKA

	Országunk, városunk megismerése			
22.	Eszközeink megbecsülése	A tanuló közreműködik saját környezetének és az általa alkalmazott eszközöknek a rendben tartásában.	Legyen igénye az esztétikus környezet megteremtésére és fenntartására.	HAZASZERETET, ESZTÉTIKA
23 – 25.	Magyarságtudat	A múlt és a jelen kapcsolata: a nemzeti hagyományok előremutató szerepe, a történelmi példaképek mintaadó szerepének felismerése. Magyar értékeink – mit jelent magyarnak lenni?	A nemzeti öntudat, identitás erősítése.	HAZASZERETET, ESZTÉTIKA
26 – 28.	Pályaorientáció: Önismeret, énkép Képességek, adottságok felismerése Távlati tervek, elképzelések	A tanulói önkép és az önmagáról közvetített képe közötti különbség jelentőségének tudatosulása. Vízióim a jövő(m)ről – az egyéni pályatervezéshez szükséges alapvető ismeretek. A pályatervezéshez szükséges a stratégiakészítés fontosságának a felismerése.	Tudatosul a tanulóban, hogy élete során többször pályamódosításra kerülhet sor, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek. Reális ismeretekkel rendelkezik saját képességeiről, adottságairól tervezett szakmájával, hivatásával összefüggésben, továbbá munkaerő-piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről. Tisztában van azzal, milyen személyes tulajdonságokkal, ismeretekkel, gyakorlatokkal és képességekkel rendelkezik. Képes önéletrajzot készíteni.	PÁLYAORIENTÁCIÓ
29.	A tanév értékelése	A magatartás és a szorgalom értékelése (önkép és társak véleménye). Mit vártam magamtól? Helyes volt-e az elvárásom?		<i>Szabad témakör</i>
30 – 36.	Aktuális feladatok	Az adott évfolyamon aktuális szervezési feladatok, előre nem látható, váratlanul adódó problémák: az osztályfőnök vagy az osztály által felvetett, fontosnak tartott témák megbeszélése (pl. közös programok előkészítése, aktuális események, hírek a médiában... tárgyalása).		<i>Szabad témakör</i>

Évfolyam: 12.

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 36 óra

Tevékenységek formái: beszélgetés, vita, játék, helyzetek megfigyelése és elemzése, beszámolók, tesztek és kérdőívek kitöltése

Témakör:	Órakeret
Szabad témakör	15 óra
Tanulás, tanulásmódszertan	3 óra
Önismeret	4 óra
Lelki harmónia, konfliktuskezelés	2 óra
Egészségnevelés	2 óra
Vita	2 óra
Az ember a természetben és a társadalomban	2 óra
Iskolánk, városunk, hazánk, EU	2 óra

Témák órákra bontása	Az óra témája	Célok, feladatok	Fejlesztési követelmények	Témakör
1 – 3.	Bevezető óra	Év eleji tudnivalók, szervezési feladatok: az iskola, az osztályközösség legfontosabb információinak elhangzása, új oktatók bemutatása, a házirend és az év rendjének ismertetése, baleset- és tűzvédelmi oktatás.		Szabad témakör
4 – 6.	Hogyan készüljünk érettségire, továbbtanulásra, a munkavállalásra?	A különböző tantárgyak tanulását segítő speciális ötletek, eljárások. Az eredményes tanulás mentálhigiénés feltételei (önismeret, önnevelés képessége, a megfelelő pszichés kondíció biztosítása, egészséges és	A személyiségjegyekkel összehangolt egyéni tanulási módszerek, eljárások kialakítása valamennyi tantárgyban.	TANULÁS, TANULÁSMÓDSZERTAN

		<p>megalapozott önbizalom, önellenőrzés képessége, önkritika; a tanuláshoz szükséges optimális fizikai állapot megteremtése; a megfelelő környezet kialakítása. Az eredményes tanuláshoz szükséges képességek attitűdök (akarati tulajdonságok, rendszeresség, igényesség, koncentrációs képesség, fejlett memória, kommunikációs képességek, kreativitás, igény a tanulásra, a tanulás önépítésként történő elfogadása stb). Tanulási szokások, módok, technikák: – az önismereten alapuló tanulási módszerek kimunkálása; – a tantárgyankénti speciális tanulási technikák alkalmazása; – folyamatos önellenőrzés– munka a tankönyvekkel, munkalapokkal, hagyományos és új információhordozókkal (könyvtár, lexikonok, kézikönyvek; számítógép, számítógépes hálózat stb.).</p>	<p>A tanulókkal kapcsolatos technikák és módszerek fontosságának felismerése.</p> <p>Alapvető tanulási technikák gyakorlása.</p>	
7 – 8.	<p>Önismereti, önfejlesztési lehetőségeink felmérése</p>	<p>Hogyan látjuk önmagunkat, illetve hogyan látnak bennünket mások? A serdülő „saját én” keresése. Erényeink felismerése, erősítése, a kiküszöbölhető hibák korrigálása, önmagunk elfogadása és elfogadtatása. Az önfejlesztés igénye, lehetősége és módjai. Az eszményképek és szerepük az önnevelésben. Felelősségvállalás saját személyiségünk alakításáért. A szándék, a kitartás és a céltudatosság szerepe az önfejlesztésben.</p>	<p>A személyiségben rejlő lehetőségek és gátak feltárása, a személyiség stabilizálása, az önálló döntéshez szükséges képességek kialakítása.</p> <p>A tanulói önkép és az önmagáról közvetített képe közötti különbség jelentőségének tudatosulása.</p>	<p>ÖNISMERET</p>

9 – 10.	Önismereti tesztek	Hogyan látjuk önmagunkat, illetve hogyan látnak bennünket mások? A serdülő „saját én” keresése. Erényeink felismerése, erősítése, a kiküszöbölhető hibák korrigálása, önmagunk elfogadása és elfogadtatása. Az önfejlesztés igénye, lehetősége és módjai. Az eszményképek és szerepük az önnevelésben. Felelősségvállalás saját személyiségünk alakításáért. A szándék, a kitartás és a céltudatosság szerepe az önfejlesztésben.	A személyiségben rejlő lehetőségek és gátak feltárása, a személyiség stabilizálása, az önálló döntéshez szükséges képességek kialakítása.	ÖNISMERET
11.	Mikulás az osztályban		Az osztályközösség fejlesztése.	<i>Szabad témakör</i>
12 – 13.	Hogyan élhetünk boldogan?	A serdülőkor mint a személyiség kialakulásának döntő szakasza, az életkorból fakadó problémák, feszültségek (önállóvá válás, a döntés felelőssége, konfliktusok szülőkkel és oktatókkal, kortárs csoportok az iskolában és azon kívül stb.) Önismeret, önkontroll, önértékelés, önbizalom. Képességeink és korlátaink tudata, önnevelési készség és stratégia, gátlások leküzdése és kialakítása, saját idegrendszerünk, hangulataink ismerete, készség és képesség kezelésükre. Képességeinknek, ambícióinknak és kondícióinknak megfelelő optimális testi-lelki terhelésre törekvés, az alulterhelés és a túlterhelés veszélyei. A szorongás, a stressz, a feszültség, a fáradtság oldásának „technikái”. A megfelelő konfliktuskezelés mint a lelki egészség feltétele, és a megfelelő mentálhigiénés állapot mint az eredményes	A lelki egészség (mentálhigiéné) iránti igény felkeltése, ennek kialakításához és megőrzéséhez szükséges készségek és képességek kialakulása.	LELKI HARMÓNIA, KONFLIKTUSKEZELÉS

		konfliktuskezelés feltétele. A kudarcok tűrése, tanulságaik feldolgozásának, hasznosításának képessége.		
14.	A félév értékelése	A magatartás és a szorgalom értékelése (önkép és társak véleménye). Mit vártam magamtól? Helyes volt-e az elvárásom?		Szabad témakör
15.	Érettségire jelentkezés			Szabad témakör
16 – 17 .	Egészségnevelés: Az egészséges életmód Testkultúra Táplálkozás Káros szenvedélyek	A testmozgás és a táplálkozás szerepének megismerése életünkben, az egészséges életmód iránti igény felkeltése. Az egészséges életmód, egészségmegőrzés fontosságának ismerete.	Az egészséges életmód, egészségmegőrzés fontosságának belátása, lehetséges módszerek, tényezők gyűjtése (környezet, táplálkozás, mozgás stb. szerepe).	EGÉSZSÉGNEVELÉS
18 – 19.	A kulturált vita	A konfliktus mint az emberi életben elkerülhetetlen és hasznosítható jelenség. A konstruktív konfliktuskezelés feltételei: - önismeret, saját tapasztalatok tanulságainak hasznosítása, saját felelősség belátása, pozitív énkép, egészséges önértékelés (nem agresszív, nem szubmisszív, hanem asszertív: mások szempontjait is figyelembevevő viselkedés) - megfelelő kommunikációs készség, empátia, tolerancia, mások különbözőségének elfogadása - az együttműködés készsége és képessége - készség a közös problémák együttes megoldására. A konstruktív konfliktusmegoldás menete - a probléma pontos körvonalazása,	Képesség a konfliktusok konstruktív módon történő kezelésére, a megélt konfliktusok hasznosítására az önismeret fejlesztésében, társas kapcsolatok minőségének javításában.	VITA

		<ul style="list-style-type: none"> - közvetlenül és közvetve érintettek érzelmeinek: aggodalmainak és reményeinek feltérképezése, szempontjainak feltárása - megoldási alternatívák gyűjtése - az összegyűjtött megoldási módok mérlegelése, és a megfelelő kiválasztása, törekvés a “nincs vesztes” elv érvényesítésére - meghatározott idő után az eredmény értékelése. - Az osztályban előforduló konfliktusok tanulságai. 		
20 – 21.	Ország, állam, nemzet Az Európai Unió, NATO	<p>A mindennapi élet szinterei és azok használata.</p> <p>A közvetlen környezet, illetve sajátosságainak, és a helyi történelmi színhelyek megismerése.</p> <p>Reális értékítélet kialakítása a lokális helyi adottságokat tekintve.</p> <p>A globalizáció és a lokalizáció összefüggéseinek felismerése.</p>	Érdeklődés, fogékonyság a társadalom jelenségei, problémái iránt.	ISKOLÁNK, VÁROSUNK, HAZÁNK, EU
22 – 24.	Helyünk a társadalomban Viselkedéskultúránk Közlekedésre nevelés	<p>A mindennapi élet szinterei és azok használata.</p> <p>Az együttélés szabályai.</p>	<p>Érdeklődés, fogékonyság a társadalom jelenségei, problémái iránt.</p> <p>A mindennapi együttéléshez szükséges civilizációs szokások kialakulása és megszilárdulása.</p> <p>Közlekedéskultúra fejlesztése.</p>	AZ EMBER A TERMÉSZETBEN ÉS A TÁRSADALOMBAN
25.	A tanév értékelése	A magatartás és a szorgalom értékelése (önkép és társak véleménye). Mit vártam magamtól? Helyes volt-e az elvárásom?		<i>Szabad témakör</i>

26 – 36.	Aktuális feladatok	Az adott évfolyamon aktuális szervezési feladatok, előre nem látható, váratlanul adódó problémák: az osztályfőnök vagy az osztály által felvetett, fontosnak tartott témák megbeszélése (pl. közös programok előkészítése, aktuális események, hírek a médiában... tárgyalása).	Szabad témakör
----------	---------------------------	---	-----------------------

Évfolyam: 13.

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 31 óra

Tevékenységformák: beszélgetés, vita, játék, helyzetek megfigyelése és elemzése, beszámolók, tesztek és kérdőívek kitöltése

Témakör:	Órakeret
Szabad témakör	13 óra
Tanulás, tanulásmódszertan	3 óra
Tanulmányi munka értékelése	2 óra
Önismeret	4 óra
Lelki harmónia, konfliktuskezelés	2 óra
Egészségnevelés	2 óra
Vita	2 óra
Az ember a természetben és a társadalomban	4 óra

Témák órákra bontása	Az óra témája	Célok, feladatok	Fejlesztési követelmények	Témakör
1 – 3.	Bevezető óra	Év eleji tudnivalók, szervezési feladatok: az iskola, az osztályközösség legfontosabb információinak elhangzása, új oktatók bemutatása, a házirend és az év rendjének ismertetése, baleset- és tűzvédelmi oktatás.		<i>Szabad témakör</i>
4 – 6.	<ul style="list-style-type: none"> - A hatékony tanulás módszerei - A vizsgázás, vizsgáztatás pszichológiája - Nagykorúan az iskolapadban 	<ul style="list-style-type: none"> - A folyamatos képzés, önképzés fontossága - A különböző tantárgyak tanulását segítő speciális ötletek, eljárások. Az eredményes tanulás mentálhigiénés feltételei (önismeret, önnevelés képessége, a megfelelő pszichés kondíció biztosítása, egészséges és megalapozott önbizalom, önellenőrzés képessége, önkritika; a tanuláshoz szükséges optimális fizikai állapot megteremtése; a megfelelő környezet kialakítása. Az eredményes tanuláshoz szükséges képességek attitűdök (akarati tulajdonságok, rendszeresség, igényesség, koncentrációs képesség, fejlett memória, kommunikációs képességek, kreativitás, igény a tanulásra, a tanulás önépítésként történő elfogadása stb). Tanulási szokások, módok, technikák: – az önismereten alapuló tanulási módszerek kimunkálása; – a tantárgyankénti speciális tanulási technikák alkalmazása; – folyamatos önellenőrzés– munka a tankönyvekkel, munkalapokkal, hagyományos és új információhordozókkal (könyvtár, lexikonok, kézikönyvek; számítógép, számítógépes hálózat stb.). 	<p>A személyiségjegyekkel összehangolt egyéni tanulási módszerek, eljárások kialakítása valamennyi tantárgyban.</p> <p>A tanulással kapcsolatos technikák és módszerek fontosságának felismerése.</p> <p>Alapvető tanulási technikák gyakorlása.</p>	TANULÁS, TANULÁSMÓDSZERTAN

7 – 8.	Önismereti, önfejlesztési lehetőségeink felmérése	Hogyan látjuk önmagunkat, illetve hogyan látnak bennünket mások? Erényeink felismerése, erősítése, a kiküszöbölhető hibák korrigálása, önmagunk elfogadása és elfogadtatása. Az önfejlesztés igénye, lehetősége és módjai. Az eszményképek és szerepük az önnevelésben. Felelősségvállalás saját személyiségünk alakításáért. A szándék, a kitartás és a céltudatosság szerepe az önfejlesztésben.	A személyiségben rejlő lehetőségek és gátak feltárása, a személyiség stabilizálása, az önálló döntéshez szükséges képességek kialakítása. A tanulói önkép és az önmagáról közvetített képe közötti különbség jelentőségének tudatosulása.	ÖNISMERET
9 – 10.	Önismereti tesztek	Hogyan látjuk önmagunkat, illetve hogyan látnak bennünket mások? Erényeink felismerése, erősítése, a kiküszöbölhető hibák korrigálása, önmagunk elfogadása és elfogadtatása. Az önfejlesztés igénye, lehetősége és módjai. Az eszményképek és szerepük az önnevelésben. Felelősségvállalás saját személyiségünk alakításáért. A szándék, a kitartás és a céltudatosság szerepe az önfejlesztésben.	A személyiségben rejlő lehetőségek és gátak feltárása, a személyiség stabilizálása, az önálló döntéshez szükséges képességek kialakítása.	ÖNISMERET
11.	Mikulás az osztályban		Az osztályközösség fejlesztése.	<i>Szabad témakör</i>
12 – 13.	Hogyan élhetünk boldogan?	Önismeret, önkontroll, önértékelés, önbizalom. Képességeink és korlátaink tudata, önnevelési készség és stratégia, gátlások leküzdése és kialakítása, saját idegrendszerünk, hangulataink ismerete, készség és képesség kezelésükre. A szorongás, a stressz, a feszültség, a fáradtság oldásának „technikái”. A megfelelő konfliktuskezelés mint a lelki egészség	A lelki egészség (mentálhigiéné) iránti igény felkeltése, ennek kialakításához és megőrzéséhez szükséges készségek és képességek kialakulása.	LELKI HARMÓNIA, KONFLIKTUSKEZELÉS

		feltétele, és a megfelelő mentálhigiénés állapot mint az eredményes konfliktuskezelés feltétele. A kudarcok tűrése, tanulságaik feldolgozásának, hasznosításának képessége.		
14.	A félév értékelése	Magatartás és szorgalomértékelés (önkép és társak véleménye). Mit vártam magamtól? Helyes volt-e az elvárásom?		TANULMÁNYI MUNKA ÉRTÉKELÉSE
15 – 17 .	Egészségnevelés: Az egészséges életmód Testkultúra Táplálkozás Káros szenvedélyek	A testmozgás és a táplálkozás szerepének megismerése életünkben, az egészséges életmód iránti igény felkeltése. Az egészséges életmód, egészségmegőrzés fontosságának ismerete.	Az egészséges életmód, egészségmegőrzés fontosságának belátása, lehetséges módszerek, tényezők gyűjtése (környezet, táplálkozás, mozgás stb. szerepe).	EGÉSZSÉGNEVELÉS
18 – 19.	A kulturált vita	A konfliktus mint az emberi életben elkerülhetetlen és hasznosítható jelenség. A konstruktív konfliktuskezelés feltételei: - önismeret, saját tapasztalatok tanulságainak hasznosítása, saját felelősség belátása, pozitív énkép, egészséges önértékelés (nem agresszív, nem szubmisszív, hanem asszertív: mások szempontjait is figyelembevevő viselkedés) - megfelelő kommunikációs készség, empátia, tolerancia, mások különbözőségének elfogadása - az együttműködés készsége és képessége - készség a közös problémák együttes megoldására. A konstruktív konfliktusmegoldás menete - a probléma pontos körvonalazása,	Képesség a konfliktusok konstruktív módon történő kezelésére, a megélt konfliktusok hasznosítására az önismeret fejlesztésében, társas kapcsolatok minőségének javításában.	VITA

		<ul style="list-style-type: none"> - közvetlenül és közvetve érintettek érzelmeinek: aggodalmainak és reményeinek feltérképezése, szempontjainak feltárása - megoldási alternatívák gyűjtése - az összegyűjtött megoldási módok mérlegelése, és a megfelelő kiválasztása, törekvés a “nincs vesztes” elv érvényesítésére - meghatározott idő után az eredmény értékelése. - Az osztályban előforduló konfliktusok tanulságai. 		
20 – 21.	Ország, állam, nemzet Az Európai Unió, NATO	<p>A mindennapi élet szinterei és azok használata.</p> <p>A közvetlen környezet, illetve sajátosságainak, és a helyi történelmi színhelyek megismerése.</p> <p>Reális értékítélet kialakítása a lokális helyi adottságokat tekintve.</p> <p>A globalizáció és a lokalizáció összefüggéseinek felismerése.</p>	Érdeklődés, fogékonyság a társadalom jelenségei, problémái iránt.	AZ EMBER A TERMÉSZETBEN ÉS A TÁRSADALOMBAN
22 – 23.	Helyünk a társadalomban Viselkedéskultúránk Közlekedésre nevelés	<p>A mindennapi élet szinterei és azok használata.</p> <p>Az együttélés szabályai.</p>	<p>Érdeklődés, fogékonyság a társadalom jelenségei, problémái iránt.</p> <p>A mindennapi együttéléshez szükséges civilizációs szokások kialakulása és megszilárdulása.</p> <p>Közlekedéskultúra fejlesztése.</p>	AZ EMBER A TERMÉSZETBEN ÉS A TÁRSADALOMBAN
24.	A tanév értékelése	Magatartás és szorgalomértékelés (önkép és társak véleménye). Mit vártam magamtól? Helyes volt-e az elvárásom?		TANULMÁNYI MUNKA ÉRTÉKELÉSE

25 – 26.	Ballagás előkészítése		
27.	Ünnepélyes osztályfőnöki óra		
28 – 31.	Aktuális feladatok	Az adott évfolyamon aktuális szervezési feladatok, előre nem látható, váratlanul adódó problémák: az osztályfőnök vagy az osztály által felvetett, fontosnak tartott témák megbeszélése (pl. közös programok előkészítése, aktuális események, hírek a médiában... tárgyalása).	<i>Szabad témakör</i>

**A NYÍREGYHÁZI SZC BÁNKI DONÁT MŰSZAKI
TECHNIKUM ÉS KOLLÉGIUM
TANULÁSI KUDARCNAK KITETT TANULÓINAK
FEJLESZTÉSÉT SEGÍTŐ PROGRAMJA**

2020.

Tartalom

1. Esélyegyenlőség	3
1.1 Az iskola feladatai	4
1.2 Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók segítése	4
1.3 SNI-s és BTMN-es tanulók segítése	4
1.4 Veszélyeztetett tanulók segítése	4
2. A fejlesztés eszközei és eljárásai	5
2.1 Egységesség és differenciálás	5
2.2 Az eredményes tanulás segítésének elvei	5
2.3 Képességkibontakoztató felkészítés	6
3. Képességkibontakoztató felkészítés	7
Melléklet: Egyéni fejlesztési terv	9

1. Esélyegyenlőség

Az esélyegyenlőség érvényesítése, valamennyi hátrányos helyzetű csoport részére, a szakképzésben is kiemelt feladat. Különösen a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyerekek esélyegyenlősége előmozdításának elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik meglévő hátrányaikat, javítják iskolai sikerességüket.

Az egyenlő bánásmód követelményének és a szegregációmentességnek, mint esélyegyenlőségi alapfeltételnek mind a településen működő azonos típusú intézmények, mind azok tagiskolái, feladat-ellátási helyei között, mind az intézményeken belül, az azonos évfolyamok tanulócsoportjai között érvényesülnie kell.

A fenntartó esélyegyenlőségi politikája

A fenntartó elkötelezett az oktatási, képzési esélyegyenlőségek felszámolásában, biztosítja az oktatási, képzési szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést. Ehhez megfelelő intézményhálózatot működtet.

A fenntartó által kijelölt, intézményünkre vonatkozó elvárások

- Az igazgató támogassa az oktatóknak az egyéni bánásmód, differenciált oktatás, fejlesztés érdekében szükséges módszertani továbbképzését (pl. kooperatív technikák, projektpedagógia).
- A szakképzési intézményeiben tilos a hátrányos megkülönböztetés (bármiféle okból), továbbá minden olyan különbségtétel, kizárás, korlátozás vagy kedvezés, amelynek célja vagy következménye az egyenlő bánásmód megszüntetése vagy akadályozása. A feladat-ellátás módjára vonatkozó döntéseink, intézkedéseink meghozatalakor a gyermek, a tanuló mindenekfelett álló érdekét vesszük figyelembe.
- Az oktatást nemcsak az egyéni szellemi gyarapodás, érvényesülés elősegítőjének, hanem a társadalmi kohéziót erősítő, a társadalmi kirekesztés és foglalkoztatottság problémáinak megoldását is segítő eszköznek tekintjük.
- Az élethosszig tartó tanulás fontos eszköze annak, hogy az emberek irányítsák saját jövőjüket mind szakmai előmenetelük, mind személyes és családi életük szintjén. Éppen ezért szakmai szempontból támogatni kell a kompetenciaalapú nevelést és oktatást.
- Intézményünk, különös figyelmet szenteljen a tanulási nehézségekkel küzdő fiataloknak, továbbá az integrált nevelésnek, oktatásnak.
- Ösztönözzük az információtechnológiák alkalmazását a tanítás, a tanulás, az intézményirányítás, az ügyvitel, a döntés-előkészítés és a kommunikáció terén.

1.1 Az iskola feladatai

1. Oktatói továbbképzés
2. Az esélyegyenlőtlenségre utaló jelekkel rendelkező gyerekek kiszűrése
3. Tanórákon kiemelt figyelem
4. Sportolók segítése
5. Fejlesztések szakos oktató, illetve a szakszolgálat munkatársa segítségével.
6. Szabadidős tevékenységek: táborok, fakultatív programok
7. Támogatások: étkezési, pályázatok, alapítványi
8. Partnerekkel történő együttműködés

A helyzetelemzésünkből kitűnik, hogy a tanulóink közel 10 % hátrányos helyzetű.

Ebből az adatból mindenképpen arra a következtetésre kell jutnunk, hogy az esélyegyenlőségi intézkedésekre igenis szükség van, és kiemelt feladatnak kell tekintenünk a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentését itt az intézmény falain belül is, az alábbiak szerint:

Feladataink

Minden releváns intézményi dokumentumban érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségek és a centrumi és intézményi esélyegyenlőségi program célkitűzései. **Kiemelten:**

1.2 Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók segítése

- törvényi támogatások biztosítása
- egyéni foglalkozásokon való részvétel biztosítása
- anyagi támogatáshoz juttatás segítése (önkormányzati, alapítványi, pályázati, egyéb)
- mentori támogatás

1.3 SNI-s és BTMN-es tanulók segítése

- rendszeres szűrővizsgálatok
- fejlesztések, foglalkozások iskolában, nevelési tanácsadóban
- egyéni foglalkozások
- a tanulmányi előmenetel nyomon követése

1.4 Veszélyeztetett tanulók segítése

- a veszélyeztetettségi kör pontos feltérképezése
- a veszélyeztetett tanulók fokozott figyelemmel kísérése

- támogatások, lehetőségek szerinti biztosítása: pszichológiai, anyagi (alapítványi, önkormányzati)

2. A fejlesztés eszközei és eljárásai

2.1 Egységesség és differenciálás

A tartalmi szabályozás biztosítja, hogy az iskolák, az oktatók, a tanulók sokféle, differenciált tevékenysége a teljesítmény növelésére sarkalló, az életesélyek tanulással történő növelését szolgáló egységes, közös alapra épüljön. Olyan pedagógiai munkát feltételez, amelynek középpontjában a tanulók tudásának, képességeinek fejlesztése, a készségek elsajátítása, kibontakoztatása, a személyiség fejlődéséhez szükséges megfelelő feltételek biztosítása áll, figyelembe véve, hogy az oktatás és a nevelés színtere nem csak az iskola, hanem az élet számos egyéb fóruma is.

A differenciált tanítás-tanulás megvalósulása különösen a következő szempontok alapján történik:

- olyan szervezési megoldásokat kell előnyben részesíteni, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, kialakítását, fejlesztését;
- a tanulást úgy kell megszervezni, hogy a tanulók cselekvő módon vegyenek részt benne;
- a nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását;
- az iskolai tanítás-tanulás különböző szervezeti formáiban alkalmazni kell az együttműködő (kooperatív) tanulástechnikáit és formáit;
- váljék a tanítás egyik elvévé és teendőjévé a tanulókhoz alkalmazkodó differenciálás;
- a tanulók egyéni képességeinek fejlesztése érdekében alkalmazni kell a feladathoz illeszkedő tanulásszervezési technikákat;
- sajátos tanulásszervezési megoldásokat kell alkalmazni a különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű tanulók a beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarokkal küzdő tanulók nevelési-oktatási feladatainak ellátásában;
- támogassák a tehetségek felkutatását és tehetségük kibontakoztatását;
- különböző tanulásszervezési megoldásokkal az együttműködést és a tanulási esélyek egyenlőségét szolgáló szervezeti formákat kell kialakítani mind az iskolák közötti együttműködésben, mind az iskolán kívüli és az iskolai munkában.

2.2 Az eredményes tanulás segítésének elvei

- folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztés, a tudás bővítése, megszilárdítása;

- az eredményes szocializáció akadályainak felismerése és kezelése pedagógiai eszközökkel;
- a tanuló tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése;
- a tanulást érintő lemaradás megakadályozásának érdekében a tanuló személyiségének, szociokulturális háttérének megismerése, a tanulás eredményességét növelő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- a tanuló önmagához és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon, és e tevékenység támogatása az iskolán kívül is;
- motiváló és hatékony tanulásszervezési eljárások alkalmazása, akár játékok segítségével;
- egységes alapokon nyugvó tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása;
- a sajátos nevelési igényű, akadályozott, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdők elfogadása, beilleszkedésük feltételeinek kölcsönös alkalmazkodáson alapuló megteremtése, a képességprofilhoz viszonyított haladás elismerése, a tanulásban meghatározó képességeik feltárása és fejlesztése.

2.3 Képességkibontakoztató felkészítés

A képességeket kibontakoztató felkészítés a személyiséget fejlesztő pedagógiai munkával és a közösségfejlesztés segítségével járul hozzá a tanulási kudarcból, a szociális hátrányból eredő lemaradás csökkentéséhez, a tanuló egyéni képességeinek, tehetségének kibontakoztatásához, tanulási, továbbtanulási esélyeinek növeléséhez. A képességkibontakoztató felkészítés megszervezhető integrált keretek között is, ha a közösség- és a személyiségfejlesztés halmozottan hátrányos helyzetű és az e körbe nem tartozó tanulók közös felkészítése keretében valósul meg, kiegészülve a társadalmi kirekesztés minden formáját elutasító, és a bármely oknál fogva hátrányos helyzetben lévők társadalmi beilleszkedését elfogadó és segítő magatartásformák és készségek kialakításával, az ezek alapjául szolgáló képességek kibontakoztatásával.

3. Képességkibontakoztató felkészítés

Intézményünk a tehetség kibontakoztatására, a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók számára differenciált fejlesztést szervez (heti egy foglalkozást). *A tanuló szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányának ellensúlyozása céljából képességkibontakoztató felkészítést vagy integrációs felkészítést szervez, amelynek keretei között:*

- a tanuló egyéni képességének,
- tehetségének kibontakoztatása,
- fejlődésének elősegítése,
- a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik.

A képességkibontakoztató felkészítés keretében – a tanuló egyedi helyzetéhez igazodva – a szakképző intézmény biztosítja:

- a személyiségfejlesztéssel, közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatokat,
- a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztését segítő programot,
- a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet.

A képességkibontakoztató felkészítés keretében az oktató feladata:

- az egyéni fejlesztési terv készítése és az ennek alapján történő kompetenciafejlesztés,
- az önálló tanulást segítő fejlesztés,
- az együttműködésen alapuló módszertani elemek alkalmazása foglalkozásokon,
- az értékelés, értékelő esetmegbeszéléseken történő részvétel,
- mentori, tutori tevékenységek ellátása,
- a kiskorú tanuló törvényes képviselőjével történő rendszeres kapcsolattartás.

A képességkibontakoztató felkészítésben az a tanuló vesz részt:

- aki hátrányos helyzetűnek minősül.
- Az igazgató a képességkibontakoztató felkészítésbe felveheti azt a tanulót is, aki nem hátrányos helyzetű, feltéve, hogy a tanuló rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül.
- A képességkibontakoztató felkészítésben részt vevő tanulók szakmai oktatása a többi tanulóval együtt, azonos osztályban, csoportban folyik.

- Integrációs felkészítésben vesznek részt azok a képességkibontakoztató felkészítésben részt vevő tanulók, akik egy osztályba, osztálybontás esetén egy csoportba járnak azokkal a tanulókkal, akik nem vesznek részt a képességkibontakoztató felkészítésben.
- A képességkibontakoztató felkészítés és az integrációs felkészítés megszervezése nem járhat együtt a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók elkülönítésével.
- A hátrányos helyzetű tanulók számának megállapításánál a hátrányos helyzetű sajátos nevelési igényű tanulót, illetve képzésben részt vevő fogyatékkal élő személyt csak akkor kell figyelembe venni, ha szakmai oktatása a többi tanulóval együtt, azonos osztályban, csoportban történik.
- A képességkibontakoztató felkészítésben részt vevő tanuló haladását, fejlődését, továbbá az ezeket hátráltató okokat az osztályfőnök és az egyéni fejlesztésben részt vevő oktatók legalább háromhavonta értékelik. Az értékelésre meg kell hívni a tanulót, kiskorú tanuló esetén a kiskorú tanuló törvényes képviselőjét, indokolt esetben a család- és gyermekjóléti szolgálat, a gyámhatóság és a nevelési tanácsadó képviselőjét.
- A képességkibontakoztató felkészítést a szakképző intézmény a jogszabályban erre kijelölt szervezettel kötött együttműködési megállapodás alapján, az ilyen szervezet szakmai támogatásával szervezi meg. A képességkibontakoztató felkészítést valamennyi évfolyamon, osztályban meg kell szervezni, ha az adott osztályban van hátrányos helyzetű tanuló. Ha valamelyik osztályban nincs hátrányos helyzetű tanuló, az osztályban a képességkibontakoztató felkészítést nem lehet megszervezni.¹

---

¹ A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 118.§-ának (1 – 3.)

Melléklet: Egyéni fejlesztési terv

A fejlesztésbe bevont tanuló neve:

A tanuló évfolyama/osztálya:

Készült: 2020. ....

Fejlesztési ciklus: 2020. szeptember 01. – 2020. november 30.

Készítette:

Tantárgy:

I. Kiinduló állapot a bemeneti mérés (dolgozatok) és megfigyelési tapasztalatok alapján:

a)

b)

c)

d)

e)

f) Szakszolgálat javaslata, képességvizsgálat eredménye (ha van):

II. A fejlesztés területe: (tevékenységi terület, képesség stb.)

III. Az egyéni fejlesztés formái és gyakorisága: (pl. órai differenciálás, tanítási órán kívüli korrepetálás, szakkör, egyéni foglalkozás – több is megjelölhető; minden órán, hetente egy órában stb.)

IV. Az egyéni fejlesztéshez használt eszközök: (pl. a csoporttól eltérő forrásanyag, példatár, saját készítésű feladatlapok, IKT-eszközök, más segédeszközök)

V. A fejlesztés során elért eredmény mérésének, értékelésének eszközei: (pl. a csoporttal azonos módon, írásbeli feladat elkészítéséhez több idő/több feladat

biztosításával, egyéni beszámoltatással, otthoni feladattal, házidolgozat értékelésével, IKT-eszköz segítségével)

VI. Konzultáció: osztályfőnökkel (milyen időközönként?), többi oktatójával (milyen időközönként?), kollégiumi nevelőtanárával(?) szülővel(?)

VII. Várható eredmények:

VIII. A fejlesztési terv megvalósítási folyamata

Fejlesztendő terület (kompetenciák/képesség stb.)	Célok, ahová szeretném eljuttatni	Konkrét feladatok, tevékenységek a célok elérése érdekében	Alkalmazni kívánt pedagógiai módszerek	Határidő

IX. Visszacsatolás a fejlesztési ciklus végén

A ciklusok végére a tervet ki kell egészíteni a következőkkel:

- Az egyéni fejlesztés eredménye vagy kudarca: (osztályzat javulása, képességbeli fejlődés, ill. az esetleges kudarc okainak elemzése)
- További kiemelt feladatok:

**A NYÍREGYHÁZI SZC BÁNKI DONÁT MŰSZAKI
TECHNIKUM ÉS KOLLÉGIUM
EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAMJA**

(EP)

2020.

Tartalom

1. Jogszabályi háttér.....	3
2. A program célkitűzései	3
3. A program megvalósításának feltételei	5
3.1. A program megvalósításának iskolán belüli személyi feltételei:.....	5
3.2. Iskolán kívüli személyi feltételek, kapcsolatok:.....	5
3.3. A program megvalósításának tárgyi feltételei:	5
4. A program megvalósításának színterei	6
4.1. Tanórai keretek, elsősorban:.....	6
4.2. Tanórán kívüli keretek:	6
4.3. Egyéb lehetőségek:	6
4.3.1 Iskola-egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő, iskolafogászat).....	6
4.3.2 Szülő-oktatótalálkozó	7
4.3.3 Diákönkormányzat	7
5. A program megvalósítása	8
5.1. Konkrét állapotfelmérés	8
5.2. Az egyes színtereken tervezett módszerek	8
5.2.1 Egészségnevelés tanórákon	8
5.2.2 Egészségnevelés az osztályfőnöki óra keretében	8
5.2.3 Egészségnevelés a testnevelésórán (a mindennapos testnevelés, testmozgás).....	8
5.2.4 Prevenció.....	9
5.3. A megvalósítás időintervallumai	10
5.4. Összehasonlító értékelés:.....	11
6. Egészségnevelés tanórákon	12
6.1. Egészségfejlesztés osztályfőnöki órán	12
6.2. Egészségnevelés a testnevelésórán (a mindennapos testnevelés, testmozgás).....	13
7. A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás alapismeretek oktatásának lehetőségei	15
7.1. Célok:	15
7.2. Tanórai keretek:	16
7.3. Tanórán kívüli lehetőségek:	16
8. A bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése	17
8.1. A beavatkozás területei	17
8.2. Tevékenységek:	17
MELLÉKLET	19
I. Rövid foglalkozástervek (lehetséges példák)	19
II. Kérdőívek.....	24

1. Jogszályi háttér

Szkr. 14.§ (2) A szakképző intézmény szakmai programja meghatározza az egészségfejlesztési programot a 102. § (4) bekezdése alapján.

102. § (1) **A teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen az oktatók a szakképző intézményben végzett tevékenységet és a tanuló, kiskorú tanuló törvényes képviselője részvételét a szakképző intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a tanuló egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.**

2. A program célkitűzései

Az iskolában hosszú időt töltenek a diákok, és ebben az életkorban még hatást lehet gyakorolni a személyiségük alakulására, szokásaikra, melyek meghatározzák a későbbi, felnőttkori életmódjukat. Serdülőkorban erőteljesebbé válik a kortárs közösségek hatása, a családi minták háttérbe szorulása. Az egészséget veszélyeztető magatartásformák ebben az életkorban főleg a kortársak hatására, nyomására jelennek meg pl. gyakran a baráti kör csábításának engedve isznak, dohányoznak, drogoznak stb. először. Óriási tehát az erre a korosztályra leselkedő veszély. *Az egészség kedvező irányba való befolyásolása csak széleskörű megelőző programok segítségével lehetséges. A prevenciós programok hatékonyságához szükség van a minél korábbi ismeretátadásra és készségfejlesztésre, mert így nagyobb az esélye annak, hogy mikor a kipróbálás időszakába érkeznek a fiatalok, jobban és többen tudnak majd ellenállni a csábításnak és a pozitív megerősítésnek.* A kockázati magatartásformák megelőzésében a fiatalok aktív bevonása a legjobb módszer. A prevenciós programok *célja a „negatív attitűd”, az „elrettetés” kialakítása, majd később annak megismerése, hogy hogyan segíthetünk azokon, akik már e szenvedélyek rabjává váltak.*

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy az intézményünkben eltöltött időben minden diák *részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, az iskolánk mindennapjaiban rendszeresen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.* Az egészségfejlesztés és annak egyik megvalósulási formája a korszerű egészségnevelés a tanuló és a szülő részvételével *az egészségi állapot erősítésére, fejlesztésére szolgál.*

Kiemelt figyelmet fordítunk a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

a) az egészséges táplálkozás,

b) a mindennapos testnevelés, testmozgás,

c) a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,

d) a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,

e) a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,

f) a személyi higiéné területére terjednek ki.¹

Az egészségfejlesztés során figyelembe vesszük a tanulók biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait. Arra törekszünk, hogy a teljes körű egészségfejlesztési program koordinált, nyomon követhető és mérhető, értékelhető módon valósuljon meg.

Az iskolánkban folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a tanuló esetében a környezethez történő alkalmazkodást, felkészítsen és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra.

Az egészségfejlesztési programot az iskolavezetés által felkért oktatók az iskola-egészségügyi szolgálat munkatársainak közreműködésével készítették el:

- egészségfejlesztő mentálhigiénikus végzettségű oktató
- osztályfőnökök
- testnevelés szakos oktató
- kémia-biológia szakos oktató
- diákönkormányzatot segítő oktató

---

¹ A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 102.§-a (2)

3. A program megvalósításának feltételei

3.1. A program megvalósításának iskolán belüli személyi feltételei:

Egészségfejlesztő csoport tagjai:

- Iskola igazgatója – vagy megbízottja,
- Osztályfőnökök,
- Testnevelők,
- Iskola-egészségügyi szolgálat (iskolaorvos – védőnő),
- Munkahelyi elsősegélynyújtók,
- Egészségfejlesztő mentálhigiénikus végzettségű oktató,
- Diákönkormányzatot segítő oktató.

3.2. Iskolán kívüli személyi feltételek, kapcsolatok:

- Iskolaorvos, védőnő,
- Szülői munkaközösség,
- Gyermekjóléti szolgálatok (nevelési tanácsadók, családsegítők),
- ÁNTSZ megyei intézményeinek egészségfejlesztési szakemberei,
- Rendvédelmi szervek,
- Kábítószerügyi egyeztetőforumok (drogambulancia)
- Vöröskereszt helyi szervezete

3.3. A program megvalósításának tárgyi feltételei:

- Jól felszerelt, világos osztálytermek, szaktantermek, tanműhelyek
- Audiovizuális eszközök,
- Rendezett udvar
- Jól felszerelt tornaterem és sportpálya
- Könyvtár
- Büfé.

4. A program megvalósításának szinterei

4.1. Tanórai keretek, elsősorban:

- komplex természettudományi órák
- osztályfőnöki órák
- munkabiztonság, tűz- és környezetvédelmi órák
- kollégiumi foglalkozások
- egyéb tanórákon a kompetenciák fejlesztésének folyamatában
- a mindennapos testnevelés, testmozgás
- iskolai projektek

4.2. Tanórán kívüli keretek:

- nem sportjellegű tevékenységek (egészségnap, takarítási akciók, rendezvények),
- természetjárás
- osztály-, csoportkirándulások
- délutáni szabadidős foglalkozások
- sportprogramok
- vetélkedők, versenyek
- játékos programok, csoportfoglalkozások (kollégium)
- sportrendezvényeken, kulturális programokon való részvétel

4.3. Egyéb lehetőségek:

4.3.1 Iskola-egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő, iskolafogászat)

Az iskola-egészségügyi szolgálat feladataik ellátása során kiemelt figyelmet fordítanak a gyermekek egészségét veszélyeztető tényezők megelőzésére, felismerésére és megszüntetésére.

- A tanulók egészségügyi ellátását az orvos és védőnő az intézmény vezetőjével egyeztetett munkaterv szerint végzi.
- Az iskola-egészségügy egyik fontos feladataihoz tartozik a testnevelési csoportbeosztások gondos, személyre szabott elkészítése mely az iskola adottságaihoz igazodik.
- Iskolavédőnő előre leszervezett időpontokban egészségnevelő-egészségmegőrző órát tart igény szerint pl. párkapcsolat, családtervezés, szexuális úton terjedő betegségek, egészséges táplálkozás.

- Minden héten (heti 2 órában) fogadóóra van biztosítva a tanulók, pedagógusok, szülők számára egyéni tanácsadás céljából.

Az iskola-egészségügy fő feladata a prevenció. Az év eleji és évközi szűrésekkel, vizsgálatokkal diagnosztizálni az előforduló tüneteket, problémákat és a szükséges terápia mielőbbi alkalmazása. Rendszeres konzultáció osztályfőnökkel, szülővel, testnevelővel. Kapcsolattartás házi orvos és iskolaorvos között.

4.3.2 Szülő-oktatótalálkozó

Iskolánkban rendszeresen zajlanak az osztályok által szervezett szülő-oktatótalálkozók. A meghívott szakos oktatók szakmai, pedagógiai észrevételei, értékelései mellett sort lehet keríteni egészségneveléssel kapcsolatos problémák megbeszélésére is.

4.3.3 Diákönkormányzat

A tanév elején és a tanév közben rendszeres konzultáció a diákok képviselői és a testnevelő oktatók között a tanévi sportrendezvények és egyéni testmozgási lehetőségek koordinálása.

5. A program megvalósítása

5.1. Konkrét állapotfelmérés

a) Az intézmény tanulóinak, oktatóinak, szülőknél az egészséges életmódhoz való viszonyulásának konkrét kérdőív formában való felmérése.

Az oktatói testületnél különös hangsúlyt kap munkahelyi elsősegélynyújtó képzés a problémakezelés módszereinek elemzése, az elsődleges preventív egészségmegőrzési ismeretek tudásszintjének fokozása.

b) Tanulóknál az eltérő korosztályoknak megfelelő szintű és típusú kérdőívek használata 9 – 11. évfolyamokon, gyakorlati foglalkozások, bemutatók szervezése.

c) Iskolaorvosi szűrések, vizsgálatok,

d) Évente egyszer, tavasszal fizikai állapotfelmérés testnevelésórán,

e) A kapott vizsgálati eredményeket azután rangsoroljuk, illetve súlypontosítjuk és meghatározzuk, kidolgozzuk az elsődleges, illetve másodlagos prevenciók feladatokat és módszereket.

5.2. Az egyes szintereken tervezett módszerek

5.2.1 Egészségnevelés tanórákon

Az iskolánk egészségfejlesztéshez kapcsolódó, a nevelés-oktatás egészét érintő feladatainak színtere minden tanóra, és tanórán kívüli foglalkozás. Az ismeretátadásban kiemelt szerepet kapnak a munkabiztonság, tűz- és környezetvédelmi órák, a komplex természettudományi órák, az osztályfőnöki órák, és a kollégiumi foglalkozások.

5.2.2 Egészségnevelés az osztályfőnöki óra keretében

Az osztályfőnöki órák tartalmával kapcsolatban nagy az iskola szabadsága és ezzel együtt a felelőssége is. Az órakeret szűkös és a napi, valamint az aktuális problémák megbeszélése mellett helyet kell adni az egészségnevelésnek is.

5.2.3 Egészségnevelés a testnevelésórán (a mindennapos testnevelés, testmozgás)

Testnevelésórán célunk megszerettetni és megőrizni a mozgás szeretetét, változatos, hangulatos órávezetéssel sikerélmény biztosításával úgy, hogy ne csak a teljesítmény centrikus oktatás domináljon.

A tanulók önmagukhoz mért fejlődése jelentse az értékelés főelvét, mind a technikai, mind pedig a kondicionális képességfejlesztés területén, ne az abszolút teljesítményt osztályozzuk.

Diákjainktól elvárjuk, hogy képességeikhez mérten

- legyenek tisztában a baleset-megelőzés, balesetvédelem és a kölcsönös segítségnyújtás fő elveivel, fontosságával,
- segítségkérés lehetőségeivel, szabályaival
- egészséges táplálkozási szokásokat alakítsanak ki,
- felismerjék a helyes napirend kialakításának fontosságát, és eszerint éljenek,
- tudatosuljon bennük a káros szenvedélyek sportteljesítmény-csökkentő és egészségkárosító hatása.
- növekedjen a fizikai állapotuk az évenkénti Netfit-teszt felmérések során.
- minél több tanulónk tegyen sikeres közúti elsősegély vizsgát.

5.2.4 Prevenció

Iskolánkban a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése területén kiemelt szerep jut a prevenció munkának, felmérések készítésének, előadások, rendezvények szervezésének.

A szenvedélybetegségek megelőzésének főbb területei: lelki egészség, egészséges énkép és önértékelés.

Az egészséges táplálkozás:

- Egészséges étkezési; reformétkezéstről szóló előadások, szervezése, egészségnapal egybekötött egészséges ételekkel kapcsolatos bemutatók. Fontos a helyes mennyiségi és minőségi táplálkozástudat kialakítása.
- Sportrendezvényekkel.

Szexualitás és az AIDS:

- Komplex természettudomány és az osztályfőnöki óra keretein belül

Dohányzás:

- Iskolánk egész területén tilos a dohányzás.
- Előadások, foglalkozások szervezése meghívott előadókkal, kortárssegítőkkal, audiovizuális eszközök felhasználásával
- Sportverseny szervezés.

Oktatói példamutatás:

- Az egészséges életmódra nevelést saját magunkon kell kezdeni, hogy aztán a példa erejével hassunk a felnövekvő ifjúság szokásrendszerére, egészségmagatartására. Az oktató magatartásában és megjelenésében legyen példamutató, mindenkor mutasson példát az emberi értékekben.

Drogprevenció:

Az osztályfőnöki munkaközösség előadások szervezésével, kortárssegítők bevonásával, rendőrségi, ifjúságvédelmi szakemberek, Vöröskereszt segítségével olyan prevenció programokat szervez, melyek célja a „negatív attitűd”, az „elrettetés” kialakítása, majd később annak megismerése, hogy hogyan segíthetünk azokon, akik már e szenvedélyek rabjává váltak.

Egyéb függőséget okozó fogyasztási cikkek: Alkohol, energital és kávé.

Sajnos nemcsak iskolánk fiataljaira jellemző, hogy a tanítási hét során felmerülő nehézségek miatt pótszerekhez nyúlnak. Bár a kávé és az energital legális drognak számít, nem lehet a diákok mindennapi itala. Az iskolán belül nem juthatnak ezekhez az élénkítő szerekhez, otthoni, társaságbeli fogyasztásuk bevett napi gyakorlat. Itt a legkisebb a megelőzésben a mozgásterünk, hiszen a szülők, sőt mi oktatók is élünk ezekkel az anyagokkal. Ezért tanórákon, elsősorban a kollégák feladata felhívni a figyelmet az izgatószer használatának „mellékhatásaira”.

Alkohol:

- Mivel az iskola területén, az iskolai programokon az alkohol fogyasztása és birtoklása is büntetendő, ezért a tanulók a baráti körben, szabadidejükben élnek vele.
- Itt feltétlenül szükség van a kortársak segítő megerősítésére: hogy alkohol nélkül is van buli.
- A tanórai munka során kiselőadások összeállításával, és prezentációjával magukénak érzik a témát a diákok.

5.3. A megvalósítás időintervallumai

Rövid távú (1 év):

A program elindítása felméréssel (mérőlapok a mellékletben). Növekedjen a sportrendezvényeken való résztvevők száma. Az egészséges táplálkozás feltételeinek megteremtése a büfében. Kulturált, ízletes évszaknak megfelelő öltözködés. A betegséggel szembeni immunitás növekedjen – az oktatói-tanulói hiányzások csökkenjenek.

Középtávú (3 – 4 év):

Oktatói továbbképzések. A dohányzók számának csökkentése, kortárssegítők számának növelése. Alkoholproblémák számának csökkentése, droghasználat megelőzése.

Hosszú távú (8 – 10 év):

Átfogó szemléletváltás.

5.4. Összehasonlító értékelés:

Folyamatértékelés:

A végrehajtás szakaszában hogyan fogadják a diákok, oktatók, szülők ezt a programot, pl. az egyes rendezvényeken hányan vesznek részt.

Átfogó éves értékelés:

Az éves munka értékelésekor. Újabb célkitűzések meghatározása: Az új állapotfelmérés és a középtávú teljesülés tükrében 5 – 6 évente felülvizsgálat.

6. Egészségnevelés tanórákon

Cél, hogy a tanulók korszerű ismeretekkel és azok alkalmazásához szükséges készségekkel és jártasságokkal rendelkezzenek testi és lelki egészségük védelme érdekében. Feladata, hogy segítse a tanulót a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében, a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében. (Rövid foglalkozástervek a mellékletben.)

6.1. Egészségfejlesztés osztályfőnöki órán

9 – 10. évfolyam

Ez a korosztály már a csoport, a közösség részének tekinti magát, igyekszik sikeresen kooperálni a többiekkel. Még mindig a lázadó korszak jellemzi a viselkedésüket, de egyre több belátással. Az osztályfőnök mindig tud egy „aktív magot” toborozni, akik közvetítenek a felnőttek és a majdnem felnőttek között. Ebben az időszakban már felelősséggel rájuk bízhatunk sok tennivalót, az ellenőrzést viszont még nem lehet elhagyni.

Az egészséges táplálkozással kapcsolatban:

- Információ továbbadásával, saját példával buzdíthatunk.

Testi és lelki egészség érdekében:

- A személyi higiénével (az egyénre vonatkoztatott, életkori sajátosságoknak megfelelő egészségügyi szabályok összessége pl. bőrápolás, hajápolás, szájápolás, kéz- és lábápolás, szem- fül és orrápolás, a nemi szervek higiénája, közvetlen környezetünk tisztasága) kapcsolatos előadások, foglalkozások szervezése védőnő, iskolaorvos segítségével.

- Osztályfőnöki órák keretében meghívott szakemberekkel a szabadidő tartalmas, és értelmes eltöltésének lehetőségéről beszélgetés, foglalkozás, előadás.

- Beszélgetés, foglalkozás, előadás az alkohol és tudatmódosító szerekkel való találkozás lehetőségeiről, veszélyeiről.

- Kortárssegítők kiscsoportos foglalkozásai: A kockázati magatartásformák megelőzésében a fiatalok aktív bevonása a legjobb módszer. A prevenciós programok célja a „negatív attitűd”, az „elrettetés” kialakítása, majd később annak megismerése, hogy hogyan segíthetünk azokon, akik már e szenvedélyek rabjává váltak. A kortárssegítők foglalkozásainak célja: megtanítani a diáktársakat nemet mondani (alkoholra, kábítószerre).

- Olyan csoportfoglalkozások, játékos gyakorlatok, beszélgetések levezetése, ahol nemcsak pusztán ismeretátadás történik meg, hanem szemléletváltás, személyiségfejlesztés, önismeret-fejlesztés is. A megelőző tevékenységeknek nemcsak a fizikai egészség, táplálkozás,

legális/illegális szerhasználat területére kell kiterjednie, hanem a lelki egészségre, környezettudatos magatartásra is, tehát egy integrált, holisztikus szemlélet megvalósítására kell törekedni.

- Bajba kerültem, ki segíthet? Iskolai, városi szinten melyik szervezethez fordulhat a szülőkkel való megbeszélés után a gyerekek.

11 – 12. évfolyam

Programok szervezésében, lebonyolításában már nagyfokú önállósággal bírnak, de továbbra is elengedhetetlen a felnőtt kontroll.

Az osztályfőnöki órák nagy része már a jövőről szól, így ezek keretében:

- A közelmúltban végzett, de visszajáró dákjaink tarthatnak beszámolót saját felsőoktatási intézményükről, kollégiumi életről, lehetőségekről. Elsőkézből még diáktól kapnak hasznos tanácsokat, amit szívesen hallgatnak meg.

- Pályaorientációs előadások szervezése (pszichológussal egyeztetve).

- Családi élet szervezése elsősorban otthoni példa, nevelés eredménye, de a diákjaink egyre nagyobb hányada kerül olyan háttérrel iskolánkba, hogy ennek a témának is van létjogosultsága osztályfőnöki óra keretében.

- Meghívott pszichológus/mentálhigiénikus szakember adhat tanácsokat konfliktuskezelés, párkapcsolat, szülő-gyermek kapcsolat témában. Tárgyalási technikák megismerése, kulturált vitatkozás, érvelés formái.

- Egészségmegőrzés kapcsán a szűrővizsgálatok szükségességéről, és hatékonyságáról az iskolaorvos, a védőnő előadásai, tanácsai lehetnek jó útravalók.

6.2. Egészségnevelés a testnevelésórákon (a mindennapos testnevelés, testmozgás)

9 – 10. évfolyam

Váljon szokásukká a sportkörnyezet tisztasága, a rendszeres mosakodás, tisztálkodás órák után. Ismerjék és alkalmazzák a személyi higiénének az egyénre vonatkoztatott, életkori sajátosságoknak megfelelő egészségügyi szabályait.

A serdülőkor időszakában következik be a hirtelen, gyors hossznövekedés, ezért fő feladat ebben a korban a mély hátizmok további erősítése, „törzsizomfűző” kifejlesztése.

Ismerjék és alkalmazzák a tanulók azokat az alapvető verseny- és játékszabályokat, amelyek a tanult sportágakban a tanórai és a tanórán kívüli versenyzést és játékot biztosítják.

Rendelkezzenek a tanulók elméleti ismeretekkel az alapképességek fejlesztésének élettani háttéréről, amelynek ismeretében tudatosan alkalmazhatják a megismert képességfejlesztő módszereket. Ismerjék az alkalmazott új gyakorlatok esetében is az intenzitás és a terjedelempnövelés lehetőségeit. Ismerjék a tartós terhelés, az aerob állóképesség fejlesztés alapelveit, tudják mérni, ellenőrizni.

11 – 12. évfolyam

Legyenek képesek önfejlesztésre, önellenőrzésre önállóan és önirányítottan tudjanak edzőmunkát végezni. Legyenek képesek különböző egyéni és csapat sportteljesítményeket adekvát szempontok szerint értékelni. Váljon mind tudatosabbá magatartásuk a szabadidőben végzett sportolásban, edzettségük növelésében, érezzék felelősséget saját magukkal, életmódjukkal szemben.

Rendelkezzenek a tanulók ismeretekkel az erőt, a gyorsaságot és az állóképességet fejlesztő programok összeállításáról.

A mindennapos testmozgásban lehetőség van arra, hogy a tanuláshoz szükséges tulajdonságokat megerősítsük, a diák legyen erős, kitartó, becsületos és szorgalmas, ne legyen fáradékony, bírja a tanítással, tanulással járó idegi és fizikai terhelést.

7. A baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás alapismeretek oktatásának lehetőségei

A laikus elsősegélynyújtás hazánkban elképzelhetetlenül rossz helyzetben van. A diákok magas óraszámuk miatt leterheltek, a kerettantervek nem hagynak időt újabb tananyagrészek beemelésére, nincs kidolgozott tanterv, nincs egységesen elfogadott szakirodalom, de a megfelelő tanerő is hiányzik sok esetben. Iskolánkban azonban hagyományosan jelen van az elsősegélynyújtási alapismeretek átadása, versenyekre való felkészítés az iskola-egészségügyi szolgálat, a Magyar Vöröskereszt és az OMSZ szakembereinek közreműködésével, de képzett elsősegély oktatónk, és vizsgázott munkahelyi elsősegélynyújtóink is vannak. Továbbá iskolánk profiljából adódóan, a Munkabiztonság, tűz- és környezetvédelem tantárgy keretein belül minden kilencedikesünk elsajátíthatja a legfontosabb ismereteket.

7.1. Célok:

- A ismeretátadás célcsoportjának bővítése,
- A diákok ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát,
- Ismerjék fel az alapvető vészhelyzeteket,
- Tudják az egyes sérülések élettani hátterét, várható következményeit,
- Sajátítsák el a legalapvetőbb segélynyújtási módokat,
- Szimulációk alkalmával is ismerjék fel és oldják meg a problémákat,
- Ismerjék a laikus elsősegélynyújtás lehetőségeit és határait,
- Segélynyújtással, élettannal, anatómiával kapcsolatos alapfogalmak megismerése,
- Képességfejlesztés:
  - a) Probléma-felismerés,
  - b) Gyors és szakszerű cselekvés,
  - c) Embertársaink iránti érzékenység,
  - d) Bajba jutottakkal szembeni együttérzés
- A tanulók kapjanak bepillantást a mentőszolgálat felépítésébe és működésébe,
- Készség szinten sajátítsák el mikor, és hogyan kell mentőt hívni,
- Alakuljon ki együttműködés a középiskola és a mentőszolgálat között.

7.2. Tanórai keretek:

- komplex természettudományi órák: anatómiai és élettani ismeretek, sérülések felismerése, mérgezések, vegyszer okozta sérülések, égési sérülések,
- fizikaórák: égési sérülések, áramütés, érintésvédelem,
- testnevelés: veszélyhelyzetek, baleset megelőzés,
- osztályfőnöki órák: alapfogalmak, elsődleges feladatok, kommunikáció, megközelítő magatartás
- munkabiztonság, tűz- és környezetvédelem órák: A munkahelyi balesetek megelőzésére irányuló átfogó ismeretek nyújtása
- kollégiumi csoportfoglalkozások: A hétköznapijainkban előforduló mérgezési, baleseti szituációk elemzése, elsősegély nyújtási lehetőségek megismerése, gyakorlati megvalósítása

7.3. Tanórán kívüli lehetőségek:

- sportfoglalkozások,
- kollégiumi foglalkozások
- túrázás,
- tematikus napok,
- szakkör, önképzőkörök,
- versenyek,
- egyéb rendezvények, előadások.

Időhiányában a pedagógusok fő célja a motiváció megteremtése lehet, ezt követően érdemes a diákokat valamilyen célszervezethez irányítani (Ifjúsági Elsősegélynyújtók, Magyar Vöröskereszt).

8. A bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése

Az iskolai környezetben zajló erőszak és agresszió világszerte számos iskolában jelent komoly problémát. Az agresszió és a bántalmazás az oktatás minden szintjén jelen van. Az iskolai agresszió nagyon káros hatással van a fiatalok fizikai, mentális és társas jóllétére. Az Európa Tanács tanulmányai szerint² a gyermekkorban és kamaszkorban elszenvedett bántalmazás súlyosabb hosszú távú hatással van a fiatal felnőttek mentális egészségére, mint a gyermekkorban elszenvedett rossz bánásmód. Ezért a bántalmazás megelőzése stratégiai prioritást kell, hogy élvezzen, a gyerekeket meg kell tanítani a bántalmazás káros következményeire, hatásaira, illetve hogy kitől és hogyan kérhet segítséget iskolai bántalmazás esetén. Az Európa Tanács által támogatott „egész iskolára kiterjedő megközelítés” középpontjában az emberi jogok, állampolgári ismeretek, az érintettek bevonásán alapuló párbeszéd áll, és a barátságos, biztonságos és demokratikus iskolai környezet megteremtése.

8.1. A beavatkozás területei

Az akcióprogramnak a következő területeken kell tartalmaznia a beavatkozás eszközeit, hogy a problémákat megfelelően kezeljük:

Területek

- Tudatosítás/érzékenyítés: informális találkozók a problémás viselkedésről és annak kezeléséről diákok, oktatók, az iskolai testület részvételével;
- Társas-érzelmi tanulás, közösségi fejlesztés: önismeret, csapatépítés, asszertív kommunikáció, társas készségek fejlesztése, kommunikáció, kortárs mentori rendszerek kiépítése, konfliktusmegoldás, konfliktuskezelési készségek, mediáció, kortárs mediáció, resztoratív (mindkét félnek megfelelő) gyakorlatok és más konfliktuskezelési technikák;
- Egyéni esetkezelés: plusz szakemberek bevonás az összetett/súlyos esetekben
- Követés, értékelés: szűrés, önértékelés, értékelés, önreflexiós eszközök.

8.2. Tevékenységek:

- Az érintettek feltérképezése
- Helyzetfelmérés különféle eszközökkel: interjú, kérdőívek, szociometria

---

²„Tackling Today’s Challenges Together: Bullying” COE.INT: Factsheets on education <
<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680650fc6>>

- A beavatkozás közös megtervezése az érintettekkel közösen
- Egyéni esetkezelés, személyre szabott beavatkozási terv a problémás viselkedés megelőzésére, kezelésére
- Tevékenységek, amelyek közvetlenül vonják be a diákokat: osztályprojektek, iskolai szintű projektek, kortárs mentorálás
- Együttműködő kommunikáció tréning diákoknak (önismeret, agressziókezelés, problémás viselkedések kezelése, kortárs mediátorok hálózatának kiépítése)
- A szülőkkel való hatékony kommunikáció módszerei: találkozók, facilitált megbeszélések a szülőkkel, a szülők bevonása az iskolai tevékenységekbe, pl. nyílt iskolai rendezvények, ünnepségek.

MELLÉKLET

I. Rövid foglalkozástervek (lehetséges példák)

Mivel a fiatalok nagy része csoportban lesz drogélvező, ebből következik, hogy a megelőzésben és a leszoktatásban is nagy szerepe van a csoporthatásnak, többek között akár az osztályfőnöki órának is.

A káros szenvedélyek témáját ajánlatos legalább 3 osztályfőnöki órára tervezni: A dohányzás, Az alkoholizálás, A kábítószerelés. Ez a téma az Egészségünk védelme című témakörbe illeszkedik.

A foglalkozások célja, hogy motiváljuk a tanulókat az egészséges életmód kialakítására, segítsünk ennek a magatartásformának a kialakításában. A diákok legyenek képesek felismerni, felbecsülni a veszélyhelyzeteket, illetve tudják felismerni az egyéni felelősség szerepét!

A dohányzás című osztályfőnöki óra rövid terve

A TANÍTÁSI – TANULÁSI FOLYAMAT	PEDAGÓGIAI ELJÁRÁSOK
<p>I. Szervezési feladatok</p> <p>II. Előkészítés</p> <ul style="list-style-type: none"> - Miért igaz a következő állítás? Az egészség kincs. - Milyen embert neveznétek egészségesnek? <p>III. Célkitűzés</p> <p>- Az egészséget károsító egyik tényező, a dohányzás. Történelmi ismereteitek alapján idézzük fel a dohány eredetét! (Honnan, hogyan került Európába? Az indián kultúrákban milyen szerepe volt, illetve Európában mire használták kezdetben?)</p> <p>IV. A téma feldolgozása</p> <p><u>A) A feladatok kiosztása</u></p> <p>- Megkérlek benneteket, hogy rendeződjete a már korábbi órákon kialakított csoportokba! Minden csoport kap feladatokat, melyeket közösen beszéljete meg, a véleményeiteket röviden írjátok le! A rendelkezésekre álló idő 10 perc. Ezután minden csoportot meghallgatunk, majd hozzászólhattok egymás feladataihoz.</p> <p><i>1. csoport:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Melyek a dohányzás jellemző formái? (Mi a lényege a szivarozásnak, a pipázásnak? Miben más a cigarettázás?) - Kik érdekeltek a dohányzás elterjesztésében? (Kik húznak ebből óriási hasznot?) - Milyen javaslataitok vannak a dohányzás visszaszorítására? <p><i>2. csoport:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Miért szoknak rá az emberek a dohányzásra? - Ha van köztetek dohányzó, mikor kezdett el cigarettázni? Miért? - Mi a rendszeres, alkalmi, illetve passzív dohányzás közötti különbség? - Miért nevezik a dohányzást pótcselekvésnek? 	<p>Előzetes ismeretek mozgósítása</p> <p>Frontális munka</p> <p>Megbeszélés</p> <p>Oktatói közlés</p> <p>Csoportmunka</p> <p>Véleményalkotás</p>

<p><i>3. csoport:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Milyen toxikus (mérgező) és rákkeltő anyagok kerülnek a szervezetbe a dohányzással? - Melyek a dohányzás közvetlen káros hatásai? - Milyen maradandó, visszafordíthatatlan károsodásokat okoz a dohányzás? - Milyen jellemzői vannak a dohányos embernek? <p><i>4. csoport:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Saját egészségünk tönkretételén kívül milyen ártalmi, veszélyei vannak még a dohányzásnak? - Szenvedélybetegség-e a dohányzás? Miért? - Mivel bizonyítható a dohányos függőségi helyzete? <p><u>B) A csoportok meghallgatása</u></p> <p><u>C) Reagálások, esetleges ellenvélemények, kiegészítések</u></p> <p>Értékelem az osztály és a csoportok munkáját</p>	<p>Frontális munka</p> <p>Megbeszélés</p>
--	---

***Felhasznált irodalom:** Jacobsen József 1995. Kézikönyv osztályfőnököknek. Nagy Gáspár Kft. Budapest.*

Az alkoholizálás című osztályfőnöki óra rövid terve

A TANÍTÁSI – TANULÁSI FOLYAMAT	PEDAGÓGIAI ELJÁRÁSOK
<p>I. Szervezési feladatok</p> <p>II. Előkészítés, motiválás</p> <p>- Történelmi, irodalmi ismereteitek alapján gyűjtsetek olyan alkotásokat, amelyek bizonyítják azt, hogy az ember létezése óta fogyaszt szeszes italt!</p> <p>- Az alkoholnak nem minden kultúrkörben van azonos fogadtatása. Tudtok olyan népet, illetve vallást említeni, ahol az alkoholfogyasztás tiltott?</p> <p>- A magyar társadalom az alkoholfogyasztásban 2 nagy csoportra bontható: a teljesen absztinensek (egyáltalán nem ivók) és az alkoholt ivók táborára. Az utóbbi csoportot milyen alcsoportokra lehet még felbontani? Jellemezzük ezeket!</p> <p>III. A téma feldolgozása</p> <p><u>A) A feladatok kiosztása</u></p> <p>- Megkérlek benneteket, hogy rendeződjete a már korábbi órákon kialakított csoportokba! Minden csoport kap feladatokat, melyeket közösen beszéljete meg, a véleményeiteket röviden írtátok le! A rendelkezésekre álló idő 10 perc. Ezután minden csoportot meghallgatunk, majd hozzászólhattok egymás feladataihoz.</p> <p><i>1. csoport:</i></p> <p>- Mit nevezünk alkoholnak?</p> <p>- Mi a különbség az etil-, illetve a metil-alkohol között?</p> <p>- Milyen fő csoportjai vannak az alkoholtartalmú italoknak?</p> <p>- Szerintetek milyen alkoholféleségből fogyasztanak a magyarok a legtöbbet a világon? Miért veszélyes ez?</p> <p><i>2. csoport:</i></p> <p>- Hol, mikor isznak szeszes italt az emberek?</p> <p>- Elképzelhető-e szerintetek társasági élet italozás nélkül?</p>	<p>Előzetes ismeretek mozgósítása</p> <p>Frontális munka</p> <p>Megbeszélés</p> <p>Oktatói közlés</p> <p>Csoportmunka</p> <p>Véleményalkotás</p>

<p>- Miért fogyasztanak az emberek szeszes italt? - Mit jelent a kulturált alkoholfogyasztás? 3. csoport: - Mi jellemzi az alkoholistát? (Ki az alkoholista?) - Az alkoholizmusból, mint betegségből ki lehet-e gyógyulni? (Ha igen, hogyan?) - Milyen egészségkárosodásról hallottatok már azok közül, amelyet az alkohol okoz? - Indokold a következő állítást! <i>A testi betegségek elhatalmasodásával párhuzamosan bekövetkezik az alkoholisták lelki leépülése.</i> 4. csoport: - Miért kerül veszélybe az alkoholista szülő családjában a gyermekek nevelése? - Mi a véleményetek a következő kijelentésről? <i>Az alkoholizmus végállomása a bűnözés.</i> <u>B) A csoportok meghallgatása</u> <u>C) Reagálások, esetleges ellenvélemények, kiegészítések</u> Értékelem az osztály és a csoportok munkáját</p>	<p>Frontális munka Megbeszélés</p>
--	---

Felhasznált irodalom: Jacobsen József 1995. Kézikönyv osztályfőnököknek. Nagy Gáspár Kft. Budapest.

Kérdőív a tanulók egészséggel kapcsolatos ismereteiről és szokásairól

Évfolyam: .....

Születési év: .....

Nemed: fiú   lány

1. Mi az AIDS?

- 1. Egy fertőző nemi betegség
- 2. Szerzett immunhiányos tünetegyüttes
- x. Egy rákot okozó bőrbetegség

2. Mi okozza az AIDS-t?

- 1. Baktérium
- 2. Gomba
- x. Vírus

3. Milyen módon jut a vírus a véráramba?

- 1. Cseppfertőzés
- 2. Sérült bőrön, nyálkahártyán
- x. Táplálékból felszívódással

4. Melyik szervünket támadja meg az AIDS?

- 1. Tüdő
- 2. Védekezőrendszer
- x. Bőr

5. Mi az AIDS megelőzésének ideális módja?

- 1. Hűségen alapuló párkapcsolat
- 2. Betegek és fertőzött emberek kerülése
- x. Nemi élet kerülése

6. Mi jellemzi leginkább a marihuána-élvező egyént?

1. Erős agresszivitás, hajlam az erőszakra
2. Piros szemek, az ambíció hiánya, passzivitás
- x. Az összerendezett viselkedés teljes hiánya

7. Mi történik, ha a gyermeket váró anya kábítószer-élvező?

1. A gyermek fizikailag deformált állapotban születik meg
2. A gyermek szellemileg fogyatékosan jön a világra
- x. A gyermek már születésekor drogfüggőségben szenved

Kérdőív a szexuális ismeretekről

Évfolyam: .....

Születési év: .....

Nemed: fiú   lány

1. Mi a szerepe a petefészkeknek?

2. Mi a szerepe a heréknek?

3. Mi a menstruáció?

4. Mi az ovuláció?

5. Hol történik a megtermékenyítés?

6. Mi a fogamzásgátlás?

7. Milyen fogamzásgátló módszereket ismersz?

8. Első szeretkezés után bekövetkezhet-e terhesség?